Lib' M Andree heerll de baerdrdyke In burſa montis
ex donatiõe mgri Theoderici de buſco ſacre theologie licentiati

M. Th. 4 Sch 99 b
2
(3) 2. Ex.

Libri et tractatus sequentes doctoris consolatorij domini Johis garson sacre pagine professoris Cancellarij q3 parisien in hoc volumine continent

Liber de consolatione theologie folio iij Cxxxv
Testamētum metricum perigrini
De passionibus anime xxxvi
De monte ꝺtemplationis xlvi
De mendicitate spirituali siue colloquio hominis contemplatiui cū anima sua lxvij
Orationes et meditationes diuerse anime deuote lxxvij
Instructio ad sorores de oratōnibus faciēdis iuxta numerum septem dierum. siue De quo quis per singulos dies cogitare debeat xcvi.
Carmen de vita solitaria xcvij
Tractatus de canticis.
Primus de canticorum originali ratione cxix
Secund⁹ de canticordo ⁊ de gamma nouo mystico⁊ morali cxij
Tertius de laude musice. eius maximis. regulis. āfotissimis cxxx
Centilogium de meditatione crucis cxxxvij
Compendium theologie cxl.
De verbis domini Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis. cclij
De illuminatione cordis. siue De vna preciosa margarita ⁊ etiaz de ipsa sācta margareta cclxxi
Contra ꝓprietarios regulam Augustini professos cclxxij
Questio. vtrum aurora mane rutilans solem ediderit. q̄ est de cōsilijs euangelicis et statu ꝓfectionis cclxxxij
Contra ꝓfessū inobedientem. siue De mōcho inobediēte ccxcij
De zelo⁊ feruore nouiciat⁹ z93
De exercitijs deuotoꝝ. siue qualiter discrete in suis exercitijs se habeant. vel Contra malas immissiones ccxciij
Resolutio An monach⁹ ꝓpter studiuz possit dimittere aliqua officia diuina. ccci
De libris a monacho in diuino officio⁊ regularibus obseruantijs continue occupato frequētandis ccciij
De laude scriptorum ccciiij.
Resolutio de delectatione in seruitio dei habenda cccix.
De temperantia p̄latoꝝ vel p̄oꝛcatoꝝ in exterioribus videlicz in cibis potu vestib⁹q3. cccx
Contra impugnātes ordinē Carthusienſ ꝓpter pauca miracula in eo facta cccxiij
Contra impugnantes eundez ordinē ꝙ nō est ofirmat⁹ cccxvi
De non esu seu abstinētia carniū apud carthusienses cccxv
Utꝝ liceat ei qui grauatus ē debitis intrare religionem. Vel de obligatione furti vel alterius rei mutuate vel commodate. cccxxiij

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Liber de cõsolatione

In prohemio notãtur quattuor cause theologice consolationis que sunt Spes Scriptura Patientia et Doctrina.

In primo metro deflet̃ miseria ciuilis dissentionis. In prima prosa primi libri colloquunt monachus id ẽ solitarius. et volucer id est nuncius interme/dius super statu peregrini seu viatoris et de eius desolatione p theologiam. In scõo metro ponitur laus theologie in hoc q ẽ efficax desolari In scõa prosa ponit̃ pmo q theologia suam desolationez inchoat vbi et vnde desinit philosophica consolatio scz q cũcta agimus añ oculos iudicis cũcta cernentis Amplius q triplex est iudiciuz dei vnde dsurgit in nobis spes7 timor et quomodo se comitant Amplius q cũ sobrietate p̃t vtiliter recogitari et tradi dsideratio iudiciorz dei in predestinatione 7 reprobatione sic̃ fecit aplus Et deinde qualit̃ ozit̃ inde desolatio intima et solis expertis cognita. In tertio metro agit̃ de sentimento talis cõsolatiõis In tertia prosa agit̃ primo in speciali si causa sit aliqua cur deus istũ vel illũ predestinauerit. Deinde cuz qua cautela talis consideratio in particulari debeat aut possit admitti Demũ quo pacto potest quietare spes in deo. In quarto metro ponunt exempla quõ p tentationes non euellit̃ spes. In quarta psa tract̃ primo in quo spes dsistit7 q de nullo hic ẽ desperandũ. Amplius quõ per sũmam desperationem venit̃ ad spem. et quantuz sit vtilis dsideratio diuine p̃destinationis. Rursus agit̃ de corrobo/ratione spei exemplo sanctorũ et quõ stat cũ libertate. nec tñ plene p̃t hoc intelligi sine gr̃a dei que ẽ vnctio docens dẽ oibus In quinto et vltimo metro ponit̃ dspara/tio cuiusdam naute qui ex medijs tempestatibus exilit in locũ tutuz 7 secretum.

De scõo libro tabula.

In pma prosa scõi libri fit sermo de statu peregrini interser̃do de varijs speciebꝰ false spei. et addẽdo q ex dsideratõne diuine bonitatis omnia libere gubernãtis sumit̃ scõa causa theologice cõsolationis In primo metro reprobat opinio pbozz q deus agit de necessitate nature sic̃ sol lumen suũ. In scõa prosa dat ratio cur diuina volũtas nõ est dicenda agere ad extra de nc̃itate nature. Quõ p̃terea precedit aliter theologia q3 pbia Addit̃ distinctio trimẽbris de volũtate humana et de cõformitate eiꝰ ad diuinã. In scõo metro declarat qualit̃ affectiones et industrie que sparsim sunt in bruti/s aialibus/collecte sunt in homine et in eius ratione cui subdit̃ eiꝰ

appetitus. In ẽcia ꝓsa fit ꝙstio sup difficultate quã patit liberuz arbitrium in regẽdo corp' cõfor miter ad rectã ratõez q de modo ꝺformãdi voluntatẽ humanã di/ uine exẽplo xp̃i Tandẽ causa red ditur de varietate iudicioꝝ hũa/ noꝝ. In tercio metro datur ratõ diuersificatõnis iudicij rõnis ꝑ si militudinẽ lumis visi ꝑ nubes aut in speculis variatis. In quarta ꝑ sa fit inuestigatõ qualiter adiuua tur libertas arbitrij. Et infert ꝙ nihil est casuale vel fortuitũ in or dine ad primã causã. q nyxta quẽ sensũ ipsa posset dici fortuna vel fatũ Deoit qualiter ex hijs q̃ de us inuenit reuelasse q̃ pscisse pul cerrime et salubres veritates elu/ cescũt In q̃rto metro docemur sb exẽplo quadruplici q̃liter insequi debemus dei voluntatem.

Tabula tertii libri.

In prima prosa tertij libri p̃mitta pitulationẽ inchoat sermo de cõ/ solatione theologie ꝑ patientiaz describẽdo quid sit zelus. In pri/ mo metro docet ꝙ similitudinẽ ig nis q fuliginis q̃tum piculosus ẽ zelus si non gubernet ratione. In secũda prosa deducit hoc idem ꝑ affectus hũanos dando causam cur zelus turbat iudiciuz velut in somnijs. Quat preterea zelus eẽ debeat tam in habentib' auctori tatem regitiuã q̃ in carentib' ea. Deniq; notãtur plures cause tur bandi zeli in rectoꝝib' In secũdo metro laudatur vita solitaria sibi vacans. In tertia prosa fit sermo de illoꝝ zelo q̃ nõ habent regimẽ aliqd̃ publicum docẽdo sub qui/ busdã regulis qualit̃ q vbi debe ant vti vel nõ vti zelo suo In ẽtio metro docemur ꝙ q̃libet sit oten/ tus vocatione sua q fm illam bñ agat et ita proderit oibus nec se ledet In q̃rta prosa declarat̃ quõ solitarius potest omnib' ꝓficere. Deinde subungit̃ ꝓmo de patia ꝙ in ea ꝺsolatio theologica repo natur In q̃rto metro ponit̃ vtili tas patie sub exẽplo iob afflicti

Tabula quarti libri.

In quarto libro prosa p̃ma loqui tur de trepidatõe ꝺscientie huma ne respectu iudicioꝝ dei. Et ꝙ ni/ hilomin' labores assumẽdi sunt ꝑ republica q adiutorio alioꝝ fun dando se in doctria sacra. In pri mo metro dat̃ ratio cur deus le/ gem naturalem dedit in scꝑtis la pideis. ꝺhinc in cuãgelica lege re petiuit. In secũda prosa ponitur diffuse distinctõ de triplici certitu dine addẽdo q̃liter intelligi debe at illud Gregorij Bonaꝝ mentiũ est culpã agnoscere vbi culpa nõ est Et q̃liter potest hoc sine mẽda cio fieri. In scõo metro docemur qualit̃ vti debeam' scrupulis ori/ entib' et ꝑteritis culpis In tertia prosa fit iterũ sermo sup eadez re docẽdo ꝙ serenatio ꝺscientie per sentimẽta deuota nõ est signũ effi caꝝ ꝺine gratie gratũ facientis.

Rodit de modo se habēdi respectu scrupulorum consurgentiū circa ea que sunt posterius agenda. ꝛ qualis certitudo sufficit ꝛ vnde colligit In tertio metro loquitur ꝙ precepta legis nature sunt etiā p̄cepta fidei ac legis euangelice. conquerendo de erroribus cōtingentibus circa ea In quarta prosa loquit incidēter de theologis ꝛ iuristis quales esse deberent et quales aliqui sunt Concludendo ꝙ in morali negocio non pōt vniuersalis ars tradi q̄ conferre sufficiat certitudinē in particulari quolibet agibili quin consurgere possint scrupulimentis inquietatiui. In quarto metro docet quomodo pax mentis possit aut debeat inueniri. In quita prosa ponitur ꝺ̄ psona theologie grandis oratio cōsolatoria super casibus humanis. nominatim illius qui tunc franciaz conturbabat. Concludit do supremū cōsolationis theologie gradum in animi preparatione ad martyrium

Finit tabula libri sequentis

Nota pro intellectu huius dialogi ꝙ volucer est intellectus discursiuus et rationatiuus. Monachus est intellectus meditatiuus ꝛ inquisitiuus. Peregrinus est homo contemplatiuus simul ꝛ actiuus

Sciendū pro intellectu huiꝰ libri ꝙ dñs Johes de Gersonno habuit fratrem monachum ordinis Celestini Et cum ipse franciam ꝓpter minas ducis burgundie relinqueret. fecit hunc dialoguz. sic ꝙ volucer siue nuncius respondeat monacho fratri suo pro se ipso peregrino Incipiens vbi Boeciꝰ in de consolatōne philosophie dimisit ꝛ de ōsideratione dei iudicis circa actus humanos ad quā philosophia peruenit Deo qualē retributionem bonorum et malorum damnationē iuuex faciet theologia hic lucide ostendit

Libri de consolatione

Tractatus de Cõsola

tione theologie incipit feliciter

Quecũq; scripta sũt ait magn⁹ ille discipul⁹ theologie Paulus ad nr̃am doctrinam scripta sunt vt p patiẽtiã & cõsolationem scripturaꝝ spem habeam⁹ Cõuenerũt aliqñ sup hoc verbo volucer cursor leuis explicans vias suas. Et möch⁹ in religiõe degens Qui vt vidit q̃ volucer sibi notissim⁹ ad se venit de longinq̃. multa q̃dẽ sup multis. ℈ mꝛta pl⁹ theologie plurima sup aduena quodã germano suo dꝛere disposuit. Cui⁹ inquisitionẽ et alteri⁹ respõsionẽ. sequẽs dialog⁹ explicabit et hoc p quatriduũ sub tetragono consideratiõũ. Que licet ad iuicẽ cõmunicent. erit tñ appropriati⁹ prima de consolatione theologie. p spem in contẽplatiõe diuini iudicij. Secũda p scripturã in reuelatione regiminis mũdi. Tertia per patiẽtiã i zeli moderatiõe. Quarta p doctrinã in sciẽtie serenatione. De⁹ ãt patiẽtie et cõsolatõis cõsolet nos in omni tribulatõe nostra. et det sermonẽ rectũ in ore duorũ Quoꝝ volucer sic incipit.

Primũ metrũ primi libri. in quo defletur miseria ciuilis dissensionis.

Epe peregrinas volucer trãsmissus in oras
Regrediens. patrie menia iam video
Dulcis aue natalis humus. tu francia felix
Inclita parisius nobile palladiũ
Heu quid id est? seuo bellonam cerno tumultu
Ciuili furere sanguine cũcta replet
Spiritus in mediũ missus vertiginis errat
Obtrũcant gladijs mutuo se pꝛijs
Carceribus trudũt. alios aut flumine mergũt
Membraq; torturis plurima dilaniãt
Pars queuis dici pietas vult publica curãs
Cõmoda. que patrie viscera rũpit/ouãs
Justicie vultus/atror mentit erinis
Rex iuuo te clamãs regia sceptra rapit
Eruperãt scillã catilinam crimine vincunt
Jam pro virtute bellicus horror habet
Non pater a natis tutus. fratremq; perire

Mult frater.soceri mors venit a genero
Clerū miliciā ciues sine lege reclusos
Carcere plebs rabida sicut oues iugulat
Nullus adest nostre respectus religionis
Jura sepulture denegat impietas
Quisquis opes vel diuitias famatur habere
Obiicitur titulus proditionis ei
Eligit hic partem neutrā defendere partis
Mox vtriusqz patet innocuus iugulo
Nec satis est aliis vni se tradere parti
Ni se flagiciis conscelerent paribus
Quid q te patriam pulcrā violare vocatur
Extera gens? hostis te lacerando rapit
Nulla fides pietasqz manet confundit omne
Fas qz nephas regnat horrida tesiphone
Extremos nonne fuerat iocūdius ūdos
Aut glaciale solū me penetrasse prius
Aduena tu felix alia te parte receptans
Nanqz patent oculis non mala tanta tuis
Jerū monachus hic degit sua claustra subibo
Hc de fratre suo fecere verba sibi

Prima prosa primi

Monachus

Est ne volucer quē video? Et certe is ē. Hic precor o volucer vnde venis? q nona fers? qualis ad me te modo sors attulit? Volucer Scito monache.qm̄ in constātiensi concilio generali cū germano tuo cōuersatus vsqz finalem sūmi pontificis egressum tandē diuerticula querens exiui cū eodem.qui iuxta cognomē suū peregrin⁹ effici maluit in terra aliena qz ad suos huc regredi. Monachus Satis est o volucer si certum me facere potueris.quid agit dilect⁹ anime mee q̄d amor cordis mei. Nonne dolet velut exulem se fieri.in ignota q lōginqua regiōe.vbi linguā quā nō nouerat audit? Nōne subtristis est se poni sub modio uel in obscuris sicut mortuos seculi.qui lucere sup candelabrū fuerat institut⁹? Volucer Nihil prorsus o monache.temporū tempestate pensata proqz diuturna animi p̄paratiōe qua sibi p̄uiderat.oia q occurrissent equanimiter tolerāda Gaudet pot⁹ i dño.magnificās eū.q exultat spūs eius in deo salutari suo.deputās se adiutū me/

ritis ꝙ precibus alioꝝ. Itaqꝫ de se securus. ꝙ in se dño miserante tranquillus. deflet miseriã patrie ꝓprie. indignissimãqꝫ sortẽ. Cuiꝰ tñ calamitatis media pars non est sibi nũciata. quã oculis ꝓpꝛ̃is horrens intueor Quinetiã sup cõculcatiõe veritatis ꝙ iusticie ploꝛans igemiscit. Miserabilẽ deniqꝫ ciuitatis celeberrime desolationẽ tanqꝫ hieremias ruinas hirtm lamentaꝛ. ¶ Monachus ¶ Quaratiõe fieri potest o volucer. ꝙ exula. patria a parentibꝰ a ꝓpinquis a notis ꝙ amicis nõ angustiet in coꝛde nõ in aio cõturbet? ¶ Volucer ¶ Monache nihil difficile est volenti Meministi puto vt aduena noster semp in medijs etiã turbis ꝙ vrbibus solitudinẽ sibi ꝗsiuit ꝙ dilexit. Solitudinem loquoꝛ que est a curis forinsecis ꝙ hoim calumnñis vacatio. probãs illud sapientis. q̃ minoꝛat actu ꝓcipiet sapientiam. ¶ Monachus Scio volucer ꝙ expertus testoꝛ ¶ Volucer ¶ Ecce aũt nunc elongauit fugiens ꝙ mansit in solitudine expectans eũ qui saluũ se fecit a pusillanimitate spũs ꝙ tempestate. qñ vidit iniq̃tatẽ ꝙ contradictiõnẽ in ciuitate. Euolauit sicut passer erepta de laqueo venantium. Undiqꝫ nimirũ sibi parabantur insidiarũ tendicule. Enatauit ut potuit a naufragio reipublice. ꝓstolans si forte postmodũ sit spes Nihil tandez se videns aduersus currentẽ furoꝛis impetũ nitendo proficere desijt alioꝛsum a curru publici regiminis cedens raptui preualẽtis nequitie ꝙ malitie quã ad presens non vincit sapientia. ¶ Monachus ¶ Vincet tandem aliqñ crede mi volucer. Magna quippe ꝙ fortis est veritas ꝙ sup omnia vincit ac preualet. ¶ Volucer ¶ Veritas o monache qñ vincet nescio. hoc vnũ ꝓpꝛ̃is oculis inspicio iuxta vocem ysaie ꝙ conuersũ est retroꝛsũ iudicium ꝙ iustícia lõge stetit. quia coꝛruit in platea veritas ꝙ equitas non potuit ingredi. qm̃ facta est veritas in obliuionẽ ꝙ qui recessit a malo preda patuit. Quo cõtra videre ẽ falsitatẽ nõ qualẽcũqꝫ ꝧ hereticã prauitatẽ in via mandatoꝝ dei q̃ perãbulat vicos ꝙ plateas erecta ceruice insultãs catholice veritati cũ defensoꝛibꝰ suis. ꝓterit eos pedibus sordidissimis. Ac de ipsis tanqꝫ dña victoriosa triũphare gloriaꝛ. ¶ Monachus ¶ Proch dei atqꝫ hoim fidem dic oꝛo volucer vnde talis euersio. Nõne ſca generalis synodus q̃ ꝓ veritatis tuitione principaliꝛ instituta fuerat se cultricẽ hui⁹modi veritatis exhibuit atqꝫ ꝓtectionẽ Jeꝝ hãc interim querelam omissam volo quoniã cupit animus ex te cognoscere quibus exercitijs se refouet frater quẽ toꝛpere neq̃qꝫ putaueꝛim inerti ocio. quibꝰ isup armis spũalibus aduersus iniquos foꝛ/

tume seuientis impetus congredi solitus est ne tristitia seculi q̄ mortem operatur ipsū vel deiciat vel absorbeat. ¶ Volucer ¶ De vera q solida pegrini osolatione tecum sermonē habiturus significo in primis q̄ eam accepit doctrice theologia que comitem se dedit pegrinationi sue. Ab infantia eni sacras litteras nouit neq furor hostilis neq terror peruertere potuit quin prosequeretur iter suum de qua sapiens. Attingit ergo ait a fine vsq ad finē fortiter q disponit omnia suauiter. Hanc amani q exquisiui eam a iuuētute mea q quesiui sponsam mihi eam assumere q amator factus sum forme illius. Sequit consolatio intrās in domū meam conquiescam cum illa. Nō enim habet amaritudinē conuersatio illius. Nec tediū conuictus illius sed leticiam q gaudium. In cuius preconiū ita libet metro pangere.

Secundum metrū primi i quo ponitur laus theologie in hoc q̄ est efficax cōsolari

Felix theologus pulcra sophia
Qui vult a puero se dare spōsam
Que castū tenero stringit amore
Eius se vocitans iure sororem
Casus se sociam prebet in omnes
Ac vite releuat tedia meste
Solatur resonans cantica syon
Securoq regit limite gressus
Spes q vera fides concomitant
Et diuinus amor q̄ oraq virtus
Prudens sobriaq fortis q equa
Donorūq cohors iuncta beatis
Ad te si tribulās sors ruit vlla
Duris increpitās torua flagellis
Perstes impauido suscipe vultu
Nam sic viuitur est pax in amaro
Nam si flāmigeris intonat ether
Fractus fulminib⁹. totus q orbis
In se dissiliat. si caro cedit
Mens esto stabilis sede retēta
Nec tu quesieris herculis arma
Nec gaudēs validis viriḃ⁹ art⁹
Plus horrenda satis q̄ superit
Hac iutrice potes p̄dere mōstra
Infandas herebi carmie pestes
Vicit qñ lyrā temperat orpheus
Mollescūt lapides flumina sidūt
Sed se nō supat victus amore
At ẋo cithara dum modulat
Pastor postea rex carmis odas
Quas aptat frenesis ocyus exit
Nequam spiritus a rege saule
Ergo nemo satis theologie
Laudes extulerit tanta patrāis
Qua cure fugiūt. mens hilarescit
Que virtute sua mōstra trucidat
Cui⁹ vi rapitur aduena degens
Terris ad nitidū scandere celum
Excelsa residēs cernit ab arce
Fortunā merito rectus vtranq

Secūda prosa primi

Monachus

Ire quidem laudaueris theologiã volucer. Sed in consolatione recipienda cõtra fortuitos casus contra vanam mundi felicitatẽ. Cur nõ suffecerit celebris ille dialogus pbie cũ Boecio. qui prorsus eleganti stilo breui q splendido cõpositus est. sententias grauissimas atqz verissimas in se tenens?

Volucer Noli mirari monache si theologia pbie prefertur qm̃ sicut naturam gratia. sicut ancillam dña. q disciplinã magistra. sicut tẽpus eternitas. sicut ratiocinationẽ intelligentia. sicut visibilia ea q̃ nõ videnť. Sic theologia philosophiã erupat quã non abñcit sed in obsequiũ sumit. Est aũt lex diuinitatis q ordo. vt supma inferiorꝫ iũgaťr ad superiorũ infima. more concatenatiõis velut plato loquebaťr q̃ in corpalibus argentea in spũal bꝰ aurea vocabať. Et plane hanc in scala iacob graduũ figuratiõnẽ accipim⁹. Propterea sub cõpẽdio p/cedentes inducem⁹ theologiã inchoantẽ verbũ ab illo supremo q̃ pbia cõsolationẽ suã apud boetiũ terminauit. Ita eni recto breuiatoqz ordine pceder theologia sursum machinã sue deductionis erigẽs si pbie sibi fundamẽta substrauerit Quale ẽ aũt illud quod postremũ pbia posuerit puto meministi. Magna eni vobis ẽ inquit

theologie

si dissimulare nõ vultis necessitas indicta pbitatis cum añ oculos agitis iudicis cũcta cernentis

Monachus Memini volucer q quali principio exordiens q̃li p/terea medio pgrediẽs huc vsqz pcesserit retineo. nimirũ q̃ studio libri illi⁹ ab adolescẽtia vehemẽťr incubuerim. **Volucer** Cõgratulor eruditioni tue. Siquidẽ ab hac sententia q̃ pbia desinit. theologia suã cũ peregrino cõsolationẽ inciat q̃lis sentẽtia formaliť in augustini soliloq̃o posita ẽ. Et certe paulus dũ ad hebreos scriberet collaudaturus virtutẽ fidei proposuit symbolũ nature quod hominib⁹ p oi tẽpore necessariũ fuit. Credere eni oportet accedẽtem ad deũ qz ẽ q inq̃rẽtib⁹ se remuneratoꝛ sit. Ait ẽo de⁹ ipse qualis iudex existeret. qualẽ insup remunerationẽ daret q̃rẽtib⁹ se nõ potuit pbia neqz discipuli sui ductu ratiõis ũenire. deficiebat eni volentibus ad altiora conscendere scala creaturarũ. per quã sempiterna dei virtus atqz diuinitas licet possit attingi. nõ tñ vsq̃q̃qz. vt cognoscerent quales quantas ve penas reprobis deũ contẽnẽtib⁹ q̃lia porro p̃mia se inq̃rẽtib⁹ iust⁹ iudex tribueret. Quod facere si vel pbi vel poete tẽtauerũt euanuerũt in cogitationib⁹ suis. q vir aliud q̃ errores fabulosos sibiqz dissidẽtes fingere potuerũt. Recta demqz mãdatoꝛ dei viã nesci

erũt qua pergitur ad vitã q̃ ẽ sta/
tus oĩũz bonorũ aggregatiõe p/
fectus. qualem hic assequi neminẽ
posse pbia demõstrat expũnẽcali
ratione. Neo vel virtutes vel act⁹
formales quib⁹ attingat ifte sta/
tus obiectiue quidẽ. in deo ituitiu/
ue cognito pbia tradere non va/
luit. Miserat⁹ aũt desup hũanos
errores deus eas veritates neces/
sarias et salubres ad q̃s euehere
non poterat pbia nec tentare de/
buerat. theologia supnaturaliter
infusa sicut et hũanus supnatura/
lis est finis reuelauit et addidit.
Inter q̃s nõ irrationabiliẽ theo/
logia sup istã q̃ deus inquirẽtib⁹
se remuneratoz sit. quia videlicet
iustus iudex est cunctta cernens.
collocat et adiecit modũ iudicij a
xpo traditi. Ibũt hi nõ dubiũ q̃n
mali in suppliciũ eternũ. Justi aũt
in vitã eternã. neq; enim est alia ve/
ritas efficacius generatiua timo/
ris dñi q̃s ista clausẽs in se hoz/
rendissimũ illud dãnationis toni/
truũ. Ite maledicti in ignẽ eternũ
Nũq̃d nõ horrẽdũ valde p̃fici a
facie dei sãmi boni? Neq; ad horro
ris cumulũ inexcogitabilẽ. addit
maledictio trudens in ignem non
qualẽcũq; ẽ eternũ. Et hoc cum
diabolo et angelis ei⁹. vbi ascen/
det fumus tormentorũ in stagno
ignis ardentis et sulphuris vsq;
in scla scloz. vbi vermis eoz nõ
morieẽ et ignis eoz nõ extingueẽ.
Et erũt vsq; ad sacietatẽ visionis
oi carni. Ad hũc auditũ si fides
admixta ẽ timorẽ dñi q̃s nõ sibi
suscepit? Est aũt timoz dñi inicium
sapiẽtie. et ab ipso ocipim⁹ spiritũ
salutis. Et p̃ cum declinat ois a
malo. illũiant corda et i oblecta/
tiõe venit misericordia. ¶ Mona/
chus ¶ Qua ratiõe fieri potest o
volucer q̃ p̃ timorẽ et talẽ timorẽ
veniat queuis oblectatio? Timoz
eni penã habet quẽ p̃fecta charis/
tas foras mittit. Qualis ampli⁹
esse cõsolatio põt habẽti p̃ oculis
assidue stagnũ ignis ardentis et
sulphuris i quod ne corruat foz/
miuare habet mométo quohbet.
Nec vnq; dũ viuit ab hoc pauo/
re securus est. Nescit eni homo fi/
nem suum neq; si amoze vel odio
dignus sit. ¶ Volucer ¶ Recte
cẽseres monache. si theologia fi/
delis nequaq; ad vlteriora per ti
morẽ istũ p̃ucheret si nõ ad spem
que non cõfundit effugere cõpel
leret. Si nõ deniq; ad deũ totus
cõsolatiõis per dilectionẽ ample/
ctẽdũ sibiq; coherẽdũ velut i locũ
refugij mirabiliẽ iduceret Mona
chus ¶ Uellẽ audire q̃ pacto fie
ri habet hec iductio vere mirabi
lis de timore in spem et amorem.
neq; enim eadẽ sede cordis simul
habitare posse videntur timoz et
spes. licet legã p̃phete iussionẽ re
gib⁹ terre vt seruiãt dño i timore
et exultẽt cũ tremore Et p̃ sapiẽtẽ
Qui timetis dñm spate in illũ. et
iterꝝ p̃ba Bñplacitũ ẽ dño sup ti

mentes eum et in eis qui sperant super misericordia eius. et alibi sine numero spes timori coniungit

¶ Volucer. ¶ Attendendus est o monache solerter ordo iudicioꝝ supremi iudicis dei. qualem phia non attingit. Unde theologia velut humano more loquens triplicem deo curiam triplicemq; thronũ deputat. Residet in pma curia et throno indulgens gratia. Residet in altera curia q throno corrigens misericordia. Residet in tertia curia q throno damnans iusticia. de qua per aplm horrendum est incidere in manus dei viuẽtis. Tradiderat homines oẽs in hãc mortis damnationem p̃uaricator adam. nec erat qui de manu hac iudicantis dei posset eruere si nõ supra nature vires et merita constituisset nobis iustus iudex deus per sacramentum reconciliatõis vnigeniti filij sui dei curiaꝝ primã et alterã. in quibus gratiam q misericordiaꝝ iudices collocauit. inthronizans quando factus ẽ nobis a deo sapientia et iusticia sanctificatio et redemptio Quando preterea datũ est hominibus damnatis in curia iusticie eam quasi grauaminis illatricẽ posse declinare appellãdo ad superiores curias gratie et misericordie quoniam superexaltat misericordia iudiciũ. fitq; vt vbi abũdauit delictũ superabundat q gratia quod phi losophia non cognouit ¶ Monachus. ¶ Incipio volucer grauioribꝰ q̃ antea scrupulis vrgeri vt omittam qõnes interim multiplices ex tuis habentes dictis ortũ. de fide philosophorũ et aliorum quo pacto saluati sint aliqui sõ nature sola lege. Tradit itaq; philosophia vir perscrutabilem diuine prouidentie viuacitatem presertim dum ad eam confertur humani libertas arbitrij cum certa precognitione futurorum Sed ecce supraddit theologia difficultatem in immensum minus inuestigabilem neq; comprehensibilem dum quosdam ex hominibꝰ recipit iudicãdos in curia gratie vel misericordie et eterne beatitudinis participes facit. Alios vero multo plures damnat in eternuz sua iusticie seueritas dicente eo Multi vocati pauci vero electi. Mirum autez si quis in hac recogitatione constitutus non perturbet q totus horrore tabescat qualiter abscõdita non est consolatio ab oculis suis iuxta scripture ꝟbum dum ita deus inter fratres diuidit. ¶ Volucer ¶ Fatendum est in primis Monache q̃ hec consideratio iudiciorum dei qui terribilis est in consiliis sup filios hoim si cũ superba curiositate recenseat p̃cipitat in illã sapiẽtis damnationẽ Qui scrutator est maiestatis opprimetur a gloria. exterminat oẽm bone oslatõnis ꝟtutẽ. deniq; in reprobã de deo desperationem q in odio/

sas rabidasq ĩsanas blasphēias demergit q absorbet. hoc in viatoribus aliqb' hoc in dānatis oīb' opatur. At vero ōsideratio talis si cū debita hūilitate q reuerētia fidei q pīj cordis assumat. Si cū captiuatione oīs intellectus in obsequiū fidei reuoluat. nullam existimat pegrinus noster potiorē vel efficaciorem ad ōsecutionē legitime ōsolatōnis viam ūnitus elargiri. Nonne senserat hoc ꝓpheta dū suspirans ait. Memor fui iudiciorū tuorū a seculo dñe q ōsolat' sum. Quā cōsolationē nescio si vehemētius exp̄ssit alio loco is q̄ dixit. Et exultauerunt id est extra se salierūt filie iude ꝓpter iudicia tua dñe. Monach. Obseruandū ne est obsecro volucer ne min⁹ sobria fortassisq insolens sit huius doctrine traditio. qm̄ stultorū infinitus est numerus carnaliū q arrogantiū q̄ nō capiunt q̄ dei sūt. Et si non dixeris ea q̄ versant in corde suo q q̄ suo ingenio penetrare se gl'ari possint. Volucer. Corrigit q repellit tuā hanc hesitationē conscius arcanorū diuinorū apostolus. q̄ satagens contentōz gentiliū romanorū q iudeorum q̄ susceperant fidem cōpescere/collocauit totius disputationis sue velut centrū q cardinē suprem̄ consideratione diuine p̄destinationis et p̄scientie ab illo loco. Scimus aūt qm̄ diligentib' deum omnia cooperātur in bonum his q̄ ꝑ ꝓpositum vocati sunt sancti. Naz quos prescisti q predestinauit ⁊c. Ait q̄ exclamat. O altitudo diuitiarū sapientie q scientie dei q̄z incōprehensibilia sūt iudicia eius q inuestigabiles vie ei⁹. Quis enī cognouit sensū domini Aut quis ōsiliarius eius fuit. Aut quis p̄orvedit ei q retribuetur illi. Illic inserit q̄ non volentis neq̄z currentis sed miserantis dei est. et cuius vult miserē. q quē vult indurat. Et q̄ non ex operibus sed ex vocante dictū est. Jacob dilexi esau aūt odio habui. Aplus igitur doctor gentium in fidē veritate inter quas erant insipientes multe carnales q supbe. si premissaz eis ōsiderationē pro sua edificatione non timuit exponere. quatenꝰ eas q iudeos mutuo reduceret ad legitimā pacis q caritatis formā. Quo pacto verendū erit inē xp̄ianos p̄sertim eos q̄ de sua salute solliciti sunt cōsideratione ista vtique apud eum talem de sua salute cōsolationem suorū q̄z similium operata est vt assereret Certus sum enim q̄ neq̄z mors neq̄z vita neq̄z angeli. neq̄z principat⁹. neq̄z virtutes neq̄z instantia neq̄z futura neq̄z fortitudo neq̄z altitudo neq̄z profundum neq̄z creatura alia poterit nos separare a caritate dei que est in xp̄o iesu domino nr̄o. Poterat āt certitudo talē accipi de certitudie reuelatōis dine si paul⁹ de se solo loq̄rē. Sz dum

onumerauit alios electos dei con uenienti' intelligit hoc esse dictuz de certitudine spei. que tranquilli/tas quantum sit operatiua satis admodū ꝓpheta regius exposuit qui dū gloziabūdus in dño dixit set In pace in id ipsum dormiam ⁊ requiescā. Subintulit pro causa spem/dicens Quoniam tu dñe singularit in spe ostituisti me. ¶ Monachus ¶ Scire velim o volucer quo studio vel industria deuenit aduena noster vt i hac pace in id ipsū frueret! ¶ Volucer ¶ Accipito verba mea sobzie. neqz enim dicere ꝑsumo nisi quod aspiratq aspirare suadet ad illā pacem in id ipsum cū ꝓpheta dicente Concupiuit aia mea desiderare iustificationes tuas in omni tpe si forte aliqñ desideriū suiq similiū paulū eraudiat dñs. et preparationez cozdis eoz audiat auris sua Scit enim qñ nemo repēte fit sūmus. scit qñ munus hoc gr̄e magis ē qz industrie. Nihilomin' doctozū deuotozū scripta relegens theologia ductrice suis vti conat industrijs ne sibimet deesse putet. deumqz tentare videat Enitit experimento cognoscere que sit illa pacis consolatio qua sobzie debziat' exclamat psalmista Quā magna multitudo dulcedinis tue domine quā abscōdisti timentib' te. Signanter ait abscōdisti quia nec ab habente tradi nec ab eo q̄ non habz capi potest. Est quippe

nomen nouuz in calculo candido scriptum quod nemo scit nisi qui accipit

¶ Tertiū metr̄. i. libri

glyconicū coziambicū. et ꝓzti/onat .vi. p̄mi de dsolone philoso phie Cum phebi radijs

Agnū creue nimis bonū
Intus quo valeas frui
Extra nō liceat loqui.
Certe nescit homo vetus
Hoc est manna reconditū
Sensus qđ capit intimus
Queris qualis ei sapoz?
Aurem verbaqz quid paras?
Gusta post videas licet
Intro quid sapiat nouus
Degens frater agro senex
Querit gaudia que domi
Frater iunioz accipit
Cecus mel ionathas prius
Gustat protinus hinc videt
Mel nobis sapidū deus
Quo fastidia tollere
Mundi noxia fas tibi

¶ Tertia prosa primi

¶ Monachus

O Miseris interim volucer verbuz sup istis affectus deuoti sentimentis in quibus stat sapiētia que in mysterio abscondita est. Hec est theologia mystica de qua tractatus fratris apud me seruo q̄sdā latino quosdam vulgari scriptos stilo. Sed

sup his altēa fortassis die sermo fi/
et Perge vo psequ de spe rnōēs ad
pauculas inrogatōnes meas qui
secretoz aduene nostri cōscius es.
Recogitat ne suprēmū iudicē deum
homines ex massa peccatrice.prede
destinasse quidē hos ab eterno sem
piterne beatitudinis foze ptcipes.
alios vēo prescitos et reprobatos
ad suppliciū perpetuū ? Volucer
Recogitat monache et id sane
frequēter Monachus Accu/
sat ne diuersum hmōi iudicium dei
tanqz preterea sit in eo seua quedā
crudelitas indigna bonitate sua sū
ma Volucer. Absit monache
talis aduersus deū blasphemia.ne/
qz eīm psonā accepisse neqz iniuriā
fecisse dici potest qui nulli debitor
est. Quod notauit aplus dicēs. O
homo tu ōs es qui respondeas dō
nūqd dicit figmentū ei qui se fin/
xit quid me fecisti sic. An nō hz po/
testatē figulus luti ex eadem massa
facere.aliud quidē vas in honorē.
aliud vero in otumeliā. Talis apō
hōies similitudo plurima repitur.
nedū sup rebus vita carentib⁹.sed
animatis quib⁹ vtunt pro arbitrio
suo alīs ad mortē.alīs ad oserva
tionē.nec arbitrantur se vel iniurie
vl crudelitati obnoxios esse. Quid
si vult de⁹ in magna domo sua ma
nifestare diuitias glozie sue. istis in
ostensionē misericordie. alīs in ma
nifestationē sue iustitie glozificans
illos ex misericordia istos ex iusti/
tia derelinquens quatinus resultet.

carmen illud pulcerrimū. Ex graui
tenoze iustitie et molli cantu miseri
cordie de quali pfitet Ba. Mise/
ricordiā et iudiciū cātabo tibi dñe
Si pauciozes sē q̄ saluant manife
stioz ē in hoc gra dei quēadmodū
inter surdos et claudos. mutos et
mortuos pauciozes sunt qui mira/
culo curant q̄ qui pzie conditioni
relinquūtur.verū dū ad singularia
fit descensus et inquisitio.cur videli
cet petrū vel paulū de⁹ elegerit ad
salutē. Judam vero et diuitē epulo
nē dereliquerit.oportz vt humana
garrulitasia ponat digitū oz suo.
hoc vnū pfitens q̄ iustus est dns
in oībus vīs suis Itaqz sicut nul
la pōt assignari ratio cur inter tot
res possibiles fieri ista nō illa facta
est nisi beneplacitū dei Ita de recre/
atione seu regeneratione ad vitam
spiritualez multo magis dici debet
neqz refugiēdū est ad illoz merita
vel opera quos ab eterno predesti/
nat de⁹.qz si ex opib⁹ iā nō ex gra.
Sed neqz priozem eterna dei volū/
tas causam hz qui fecit omnia pro
pter semet ipsuz.impiū quoqz in di/
em vindicte. Nihilomin⁹ fatendum
est q̄ nemo sine culpa damnabit.si/
cut absqz gratia saluabitur nullus.
Monachus Pergo volucer in
quirere osequenter si hanc aliqn pe
regrinus noster osideratione super
se et ad se reflectit Meditans ne for
te sit ex numero reproboz.neqz eni
gloziari pt se peccatuz nō hre neqz
de alia massa esse qz ceteros, Vo

lucer ¶ Dicã illud monache quod sentio meditatur aliqñ secũ cõquerens. quid si iusto dei iudicio dãnãdus es. Si reperit indispositũ cor suũ ad humilẽ hui⁹ considerationis susceptionem derelinquit eaz et ad alia se ouertit. quẽadmodũ fieri cõsiliũ est in temptationib⁹ vel interrogationib⁹ carnaliũ pcõz vel expientiis eaz rez que sunt difficillime electionis. vt si querat aliquis a semet ipo. Malles membratim laniatus mori qz illecebrose voluptati mulieris pulcerrime ꝺsentire Si vero percipit affectum suũ deo ꝓpicio tranquillũ humilẽ et suauẽ sicut imprecatur aplus. Deus aũt spei repleat vos omni gaudio et pace in credendo vt abundetis in spe virtute spũsancti. sistit pdetẽtim tñ et caute in hac recogitatione si forte damnand⁹ est. Cui⁹ apprehensioni nequaqz remurmurat ꝑm presentez affectũ et sensum de diuina iustitia. Sed humiliat⁹ dicit. Justus es domine et rectũ iudiciũ tuũ. nõ ꝙ damnationem eligat. absit. qz nec de⁹ hoc vult ipm velle sicut nec peccare nec desperare dũ viator est. Dicit potius cũ Job. etiã si me occiderit tñ in ipo sperabo 7 ouersus ad dominũ cũ pio et humili affectu Scio inquit equissime iudex qm̃ damnati in inferno te odiunt. te iniustũ. te inuidũ. te crudelissimũ iudicant. te blasphemant. te sanctis qz omnib⁹ ore rabido maledicũt. Scio ꝙ illic ꝺstitut⁹ heu me miserũ sic agerẽ. At uero dũ interim affectib⁹ tam efferis et blasphemis careo. amo te q̃ totus es amabilis. te iustissimuz te amantissimũ. te clementissimũ dñum dico. te collaudo. tibi sanctisqz oñibus tuis ore pio benedico. quicqꝺ postremo de me futuz ordinauerit voluntas tua corde credo et ore ꝓfiteor qm̃ nulla est iniquitas apud te qui sanctus es in omnib⁹ opib⁹ tuis. ¶ Monachus. ¶ Placet volucer distinct⁹ iste modus habendi se circa recogitationẽ diuine predestinationis seu prescientie. naz sicut in ꝓmo curiositas temeraria sic in secundo meritoria valde humilitas exercet. Videre simile est in aspectu vel recogitatione formose mulieris vbi periclitaret incõtinens. cõtinẽs vero fortiter habituat⁹ vteretur ad virtutem. Video ꝙ amor hic gratuitus est nõ mercenari⁹ non recurruus. hec affectio filialis vel fidelis sponse. quẽ amorẽ qz donũ suũ est nõ acceptare nõ põt. qz diligentes se diligit. Beat⁹ qui ascensiones in corde suo disponẽs ad hũc gradũ pene supremũ puenit. Sentio deinceps magis ac magis quo medio põt hec ꝺsideratio pacem quandã et consolationẽ operari Ita tñ si sit apud homines qui peccata iaz nõ iterant. nam iteratio peccatoꝝ q̃ aliud pretendit qz reprobationẽ 7 interitũ? Attento ꝙ spes nõ ex meritis pueniens presumptio est. non spes estimãda. ¶ Volucer ¶ Scio o monache qm̃ nemo est qui viuit

et nō peccet qñ et septies in die cadit iustus. Et beatus dicitur a psalmista nō qui non fecit. sed cui nō imputauit dñs peccatū. Mirū fortasse videbit qō dicturꝰ sū Inuenire ē hominē qui quanto pluribꝰ impugnatur temptationibꝰ quāto renitens eis pluries euincit vel in voracitate gule vel in somniculosa dormitatione. vel in stimulos carnis crebra perpessione et alijs hmōi. tanto frequentius certius q ideo fortius. qz humilius in deū se ꝓsicit. de deo sperat et confidit. Consulte quidē duz nullā videt in se fiduciā resistēdi viciis neqz virtutes et salutem adipiscendi repositā. falloz si non ita dauid egerit inquiens Impulsus euersus sum vt caderem. subdit. Cuius innixus est auxilio et dñs suscepit me. Rursus cū ab hominibꝰ sibi desperatio improperareť ꝗa tulerat ouem et pastorem occiderat et dicerent. nō est salus ipi in deo eius ipe solidioꝛi spe deo fisus respondebat Tu aūt dñe susceptoz meus es. gloria mea. et exaltans caput meū.

Monachꝰ. Ut intelligo volucer Ita se res habet ꝙ apud vere humilem quāto minus est in se spei minus in ope aliena fiducie. minꝰ deniqz vult ostituere iustitiā suā. tāto plus spei. plus fiducie de deo cōcipit. plus quoqz iustitie dei fit subiectus. dicens ex sententia. Mihi autē adherē deo bonū ē q ponē In dño deo spem meam. clamans ei. in tua iustitia plane non in mea libera me

Postremo magis intelligere nunc videoz que in deuotoz libris legi de introductione sponse in cubiculū sponsi. de osculo oris eius post osculum manuū et pedū. de habitatione preterea in adiutorio altissimi nō in habitatione vel meritoz proprioz que vana est. vel penaz futuraz que anxia. vel industriaz ꝓpriarum que timida est et incerta. Certa vero qualiter esse possit in adiutorio altissimi inter tot vite discrimina. inter tot criminum lapsus. inter tantā electoz paucitatez edisseras velim Volucer Rez ista cōditio est o monache vt in suos fines tendant. quibꝰ adeptis quiescūt adherentes eis. hoc de graubꝰ deoz sum. hoc de leuibus sursū videre ē. Est aūt humani cordis desiderium et pondus in deū sicut in locū suuz et centrū ferri. est supremū post qō nō relinquit aliud humane peregrinationis refugium Superest igitur nihil infra qō vel vltra quod possit humanū se coz deflectere vel fugere dū pondere suo se ostituit adherere deo. nunc interim p spem. fidem q amoꝛem. neqz eñ sibi dat aliter status presens. Pozro sicut aliquis dicit adherere certitudinaliť loco alicui vel baculo dū totis viribus ita stare vult. non aliter spem certam dicimus per deliberatā voluntatis adherentiaz. neqz eñ spes est in assensu et vi rationali ꝫ desiderio q expectatione virtutis irascibilis tendentis in arduа. quod desi

derium tendentia vel expectatio re
peritur in virtute spei cum tãta cer
titudine p adherentiã voluntatis q̃
per nullius temptationis vel reco/
gitationis insultuz vult ab ea semet
euellere. Consurgit ex radice simili
certitudo in assensu fidei dum p nul
las rationes vel fantasias fidez im
pugnantes vult derelinquere quo
minus stet in fide ad obeditionem
dei et meriti conquisitionem.

Quartũ metrũ primi

Que montis alto stat iugo
Quercus suis radicibus
Defixa nitens fortiter
Ventos et imbres non timet
Assumit hinc plus virium
Quo plus in imo se locat
Concussa venti turbine
Sic spes ferens temptamina
Antheus invictus fuit
Dum cantus incubans humi
Non vult in altum surrigi
Elatus ilico perit.
Que collocatur saxeo
Domus loco fideliter
Venti pluuie flumina
Deseuiant nunq̃ ruit
Herere vos spe firmiter
Vestro loco nitamini
Vester locus certe deus?
Quo spes reponit certioz

Prosa quarta primi li

cõsolationẽ theologie

Monachus.

Visum est aliquibus o volu/
cer q̃ spes in prescitis sp
sit erronea. Jo enĩ se putãt
habituros quo carebunt. Alij volẽ
tes hanc absurditatẽ euadere dixe
runt spem in hac oditionali existẽ.
Si legez dei obseruauero salu⁹ero

Volucer

Monache. nec hoc
vltimũ sufficit ad spem. staret enim
cũ desperatione talis cõditio. Nec
primũ sobrie dictũ est q̃ deus obli
get reprobos ad errandũ sicut ob/
ligat ad sperãdũ. Proinde spes ad
certã beatitudinis expectationẽ sic
se habet. ponit sibi p fidẽ q̃ est ali/
qua talis beatitudo. iungit q̃ ad il
lam pura liberalitate et gratia de⁹
ab eterno quosdam predestinat et
eligit. Addit q̃ ad consecutionem
hmõi finalis beatitudinis ordina/
uit media ouenientia varijs modis
sine numero inter que mediũ preci/
puũ est gratia. que ideo dicitur vita
eterna quia pignus eius est vel ar/
ra. hãc aũt gratiã nulli dedit neq̃
damus ẽ nisi p mediũ mediatoris
dei et hominũ quã gratiã p omni/
bus meruit ad sufficientiã. sed non
ad efficaciã nisi incorporatis sibi per
fidem habitualem vt in paruulis.
vel actualem et habitualem que p
dilectionem perseueranter operatur.
q̃ fides min⁹ explicita fuit in ꝑ/
tis tpe legis scripte q̃ in apostolis
tpe gratie Et longe min⁹ in pbis q
alijs gentilib⁹ p lege nature. Quis

em̃ omnes accedẽtes ad deũ opor
teret credere q̃ deus est. et q̃ inqui
rentibus se remuneratoꝛ sit. quis es
set tamẽ modus quo talis remune
ratio ꝺsequeret̃ p̃ mysteriũ videli/
cet incarnationis filij dei. sicut non
erat explicite reuelatũ sic nec explici
ta fide credendũ. Tertꝛ spes taliẽ
instructa p̃ fidem que suus est ocul⁹
figit in primis desideriũ suũ ad be/
atitudinis adeptionẽ tanq̃ ad finẽ
Et ab illo desiderio nequaq̃ vult
uelli. Deinde desiderat media q̃li/
bet ad hui⁹ finis assecutionẽ p̃ dei
puidentiaz ordinata. per arma iu/
stitie sicut dicit aplꝰs. a dextris et a
sinistris. p̃ gloriã et ignobilitatẽ. p̃
infamiã et bonã famã ꝛc. Fides ita/
q̃ rursus dicit ei q̃ diligentib⁹ deũ
et sperantib⁹ in eo omnia cooperã/
tur in bonum sicut tradit aplꝰs q̃
omnia nr̃a sunt ꝺformiter ad xp̃m
Primũ querite regnũ dei et omnia
hec adꝺicient̃ vobis. neq̃ taliũ ali/
quis predestinatoꝝ peribit vnq̃
Quo contra fit de reprobis quib⁹
om̃ia cedunt in malũ etiã aliena bo
na que in scandalũ sibi vertunt et
ruinã. Nihilomin⁹ q̃m̃ ignotum no
bis ẽ quos vult inter homines de⁹
et qualiter saluos fieri opandũ est
bonũ ad omnes vel ozando vel cõ
monendo vel hortando. vel incre/
pando. vel ab errorib⁹ et vitijs ab
ducere satagendo. Ita sagena cha
ritatis ocludit in se bonos q̃ malos
separandos in litore iudicij. Prete
rea si ex peccatis electorum diuina

bonitas p̃ot. scit et vult elicere bo/
na. nõ tñ circo mala bona sũt vel
eligenda. sed cauenda penit⁹ plan/
genda q̃z. Collaudand⁹ autem be/
nignissimus q̃ omnipotens de⁹ qui
malis nr̃is nõ solũ nõ vincit̃ sed ex
eis opat̃ bonũ nostꝝ. Sic em̃ dicit̃
omnia sub peccato cõclusisse supple
p̃missiue vt omniũ misereat̃. Pecca/
uit petr⁹ humilioꝛ cautioꝛ et miseri/
cordioꝛ effectus est non actione ma
li sed miseratione dei. Peccauit ma/
gdalena plus postea dilexit. quia
multũ sibi dimissũ est. et i exemplar
penitentie ceteris cessit Blasphem⁹
fuit paulus. ꝺfitet̃ humiliat⁹ q̃ nõ
sit dign⁹ vocari apostolus et est in/
ter peccatores prim⁹. Deniq̃ iocũ
dat̃ pater et exultat in receptione
filij prodigi. Et gaudiũ est angelis
dei sup̃ vno peccatore penitentiam
agente. Quis nesciat proinde pau/
peres duz de stercore pccoꝝ erigit
eos de⁹ collocans in gloria cũ p̃n
cipibus populi sui. q̃ in ampliores
erga diuinã benignitatẽ assurgunt
gratiaꝝ actiones nõ q̃n innocẽtia
preseruata seruata q̃z plus habeat
dignitatis et gratie ceteris parib⁹.
Sed in repatione deꝑdite magis
eminet misericordie benignitas Mi
serandũ vero est quod in reprobis
agitur e diuerso. de virtute q̃ humi
litate supbiunt. de gratuitis dei do
nis vel ingrati sunt vel tepiꝺi vel in
suã et alioꝝ pniciẽ et dei inhonora
tionẽ abutentes vertunt. Ita vt eo
rum q̃ñq̃ fiat oratio in peccatum.

hic per ingratitudinem. in inferno aũt per blasphemiã insaniorez Recordantes enim quẽadmodũ fuerunt aliquando supplices deo. hec ꝙ illa bona facientes venerantes sanctos sanctas ꝙz omnes cum deuotione ḋni rabidiori otabescãt odio et maledictis latrẽt aduersus deũ sanctos sanctas ꝙz omnes. presertim eos quos precipue coluerũt eos inuidos. eos crudelissimos. impios ꝙ ingratos. qui nõ ipos a tormentis cum possent eripiunt actlamantes. Quid ergo dicem⁹ ad hec? faciemus igit mala vt deus eliciat bona. vel bona vitabim⁹ ne contingant mala qualia tetigim⁹? Absit. ꝓpter id em̃ quod per accidens est non debet illud quod de per se est variari ¶ Monachus. ¶ Horresco volucer hec audiens ꝙ videns te superadmirabili via niti pro consolationis adeptione dum tremende et otrarie desolationis memoriã subinducis ¶ Volucer ¶ Hic modus ẽ. hec ars theologie crediderit monache ꝙ sicut per stultitiam et scandalum predicationis crucis saluos fecit credentes. sic per insipientiam trahit ad sapientiã dicente apostolo. Si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc seculo. stultus fiat vt sit sapiens. Non aliter vult eadem theologia per sũmaz desperationẽ de homine trahere ad summaz deo spem ꝙ per desolationem mestimabilem et intolerabilem sursũ ducere ad solidam osolationẽ. Dodi/

deris nullaz esse recogitationẽ que plus ista radicaliter euellat ab humano corde superbiam de se semꝑ aliquid magnum presumentẽ cui resistit de⁹. que magis insuꝑ gignat et nutriat humilitatez legitimã sub deo et ad homines. vitijs ꝑcul expulsis que fert secum superbia. Nã qua fronte poterit aliquis fratrez suũ qualemcũqz deinceps vel odio vel ira vl inuidia prosequi. imo nec animo ꝙ reprobus sit iudicare qui videt se de eadem massa peccati in eadem damnatiõe esse. neqz scit ḋo sibi crastina pariat dies? Si voluerit gloriari de bonis suis mendax est si non habet. si habz illa gratis accepit a deo Quid ergo gloriatur quasi non acceperit. quid preterea iudicat alienum seruũ qui domino suo stat aut cadit? stabit aũt. potẽs est em̃ deus statuere illuz. Sub hoc intuitu dixisse putandus est apostolus. Venit deus saluos facere peccatores quoꝝ primus ego sum. primus intellige quo nullus prior videns se cum alijs equaliter filiũ ire. et ex eadem peccati massa esse quales venerat saluare deus ¶ Monachus ¶ Intelligo volucer materiã hanc de timore ꝙ spe latam esse. vellem traderetur sub compendio modus quo precipue spes stabilitur. ¶ Volucer. ¶ Nimirum stabilitur a deo cui⁹ supernaturale donum est Sed si particulari⁹ aliquid exigis. inuenit quadruplex meditatio que velut i tetragono firmissimo gestat

spem. Una meditatio est diuine iussionis vt speres. Altera diuine promissionis si speres. Tertia immense dei pietatis ne desperes vnq3 de suis miserationibus. Quarta prope fragilitatis ne speres in te vel proprijs viribus. Dic igitur cogitationi tue solicitanti spem deserere. duz non facis certam vocationem tuā per bona opera/quotidie corruens de peccato in peccatum. ingerenti proinde ne sis de multis vocatis et non electis sicut vita tua similis est multorum. Dic respondens q3 obedis iubente deo qui mille locis scripture sacre precipit vt speres in eo. cui dicito Surge domine deus in precepto quod mandasti. pficio me in te iubente te. non es crudelis aut fallax vt abijcias me. iuncta p/sertim multiplici promissione tua qua de sperantibus in te pollicit⁹ es q3 liberares eos eriperes. saluares. et glorificares. Cuius demū tam immensa pietas est vt nullis peccatis infinitis si cōmisissem ea solus vinci possit hic in via. Quod q3 interposuisti cum immobilitate consilij tui iusiurandum vt per duas res immobiles sicut loquitur apostolus tuus quib⁹ impossibile est mentiri te nos fortissimū solatium habeamus ad tenendam propositam spem. q3 quis em̄ sis inobligabilis a creatura tua rationali quicquid agat pro te vel erga te. voluit tamen dignātissima condescensio tua cōmercium quodam habere cum hominibus vt bene de te mereantur si iussa tua compleuerint et in te sperauerint qui fidelis es et te ipm negare nō potes hec tu ita deo. Postremo dum propria fragilitas obijcit vt desperes. desperes volo. sed de te et in te qui homo et caro es. nam maledictus homo qui confidit in homine et ponit carnem brachium suū et a domino recedit cor eius. Sed hic occurrit trepida cogitatio dicēs. qua ratione conabor declinare vicia. virtutes adquirere. seruare mandata dei. sine quibus sperare vitaz ingredi/ iam non spes est sed arrogans et infidelis psumptio! Conaberis prorsus. sed in adiutorio altissimi. q millies victus millies conaberis. eo quidez amplius et certius quo nulla tibi superest fiducia de proprijs operib⁹. Propterea dicturus Salomon finez confionationis sue dū proferre vellet. Serua māndata premisit. deum time. quia videlicet ab ipo est bonum vel velle vel perficere. ¶ Monachus. ¶ Retineo q3 in soliloquijs similia de se confessus ē Augustinus. Sperabam inquit aliquādo in virtute mea que nō erat virtus Et cū sic volui currere vbi magis stare credebam ibi magis cecidi. factus q3 sum magis retro q3 ante. Dicebā enim hoc faciam. illud perficiam. fiebat q3 post nec hoc nec illud quoniam de meis viribus confidebam. Nūc autem con/

fiteor tibi domine rex pater celi et terre. quoniã nõ in fortitudine sua roborabit vir. vt non glorietur ãs te stulta presũptio ois carnis Volu cer. Traducit aduena noster me/ditationem hanc etiam vsq; ad an/gelos et sanctos dũ attendunt hor/rorem diuinorum iudiciorum in da mnatis. Animus enim ꝙ tremunt angeli atq; archangeli. tremunt in/tellige nõ ex formidine sue damna/tiõis quibus ineſt glorie securitas sed eo magis ex aliorum damnati/one quasi si tremerent et pauerent in se deficientes resiliunt in adiuto/rem vnicum deum. adherentes ei se fragiles et nihilo similes reputan/tes sine eo. Addit de hũanitate xpi ꝙ sicut in esse suppositali sic innitit personalitati filij dei ꝙ propriã de/serit nec in se subsistit. ita in esse gra tie vel glorie innititur deo ꝙ nulla/tenus in se. et ita de sanctis quanto perfectiores tanto humilius et re/uerentius in adiutorium dei resiliũt Quocõtra de reprobis qui magis refugiunt a deo et ad se confugiũt quo damnabilius puniuntur qm̃ in ipis est amor sui vsque ad con/tẽptum dei. sicut in alijs ẽ amor dei vsq; ad otemptum sui. Deniq; spes velut ancora. quanto minus in are nulis fragilibus et fluidis huma/ni auxilij figitur tanto solidius et certius supra firmam petraz (que xps est) defixa stabilitur. Si si que/rerit aliq̃s. quid igit̃ de illis quos

nõ saluat de⁹? Respõsũ habeat ꝙ velut animalia ꝓpter homines cre ata sunt ad obsequiorum varietatẽ illa blandiẽdo ista seuiendo. intelli gere sic habemus propter electorũ salutem prescitos esse formatos si/ue nocere siue obsequi conentur vt non glorietur omnis vel obsequẽs electis vel aduersans eis Neq; ta/men ita sunt accipienda que dicta sunt quasi tollatur libertas arbitrij Fortificatur siquidem magis et in/struitur sed in deo viuificante per gratiaz que est velut anima quedã vitam habens in potentia ad vitã secundam. ad meritoriam videlicet operationem. Itaq; sicut operatio animalis presupponit esse nature. sic operatio spiritualis vitam gra/tie. Sed neq; audiendus est Cicero qui vt libertatem in hominibus sta/tueret abstulit a deo prouidentiam. Neq; rursus ex aduerso recipiend⁹ alter qui diuinam prouidentiaz sic instituere voluit vt arbitrio nostro necessitatẽ imponeret Proh nefas etiam in peccatis dicens deum vel/le et facere nos peccare i manifesta tionem glorie sue. Porro viam me/diaz et regiam tradit theologia re/uelata fide subnixa. qua gradien/dum est etiam vbi ratiocinationis contrarie dissolutio plena non pa/teret. Monachus. Tristimo ꝙ has sententias nec inexpti satis ca/piunt nec experientiam dare potest industria nisi preueniẽte in bñdictõ

nibus dulcedinis et cooperāte dei gratia ineffabili valde modo. Et hoc est dei donū scire a quo postu/landa sit et impetranda talis gra/tia Multa enim dicimus q deficim⁹. verbum autem abbreuiatum q con sūmatuz facit sapientia/dum in ani mas sanctas se transfert. delicias suas computans esse cum filiis ho minum.in quibus beneplacituz est deo quia sperauerūt sup misericor/dia eius. Sed ecce iam aduespera/scit et inclinata est dies quando ad se me vocat opus dei simul et vie lassitudo quietem te petere suadet. Expectetur p reliquis.(multa em̄ querenda supersunt)sequens dies.

¶ Volucer ¶ Expectetur placet si prius audieris sub exemplari mo/dulamine qualis sit vt eum recogi/tes germani tui status

Quincū et vlcim metx primi libri

Vus e multi.nauta pfūdo
Dū regit nauē.vēt⁹ q imbē
Et pcellaz turbida moles
Si repētinis motib⁹ vrgēt
Prorias nauti.crebro minantes
Naufrage cladem mortis adesse
Nititur.fisus arte magistra
Nil inexpertum corde pauenti
Segniter linquens omnia/ solers
Temptet vt nauis litora captet
Si mali vero tanta molestat
Seuiens pestis iam q latratu

Terret auditum scilla canino
Attrahens gulpho cuncta voraci
Non opem possunt ferre sodales
Pars et in preceps vltra laborat
Scit q nauclerum stertere puppi
Obstupet talis quis nihil vltra
Viribus fidit spes nec in arte est
Respicit celum vota deo dat
Aut mari sese deiicit alto
Nudus enatans.si scopulosum
Prominens saxum suscipit ipm
Vel sinu tuti conditur antri
Laudat excelsum gratior illi
Dicit euasi sorte benigna
O reseruatum sanctius olim
Obsequi fas sit xpe tibi me
Rursus aut si me nauigio das
Attar illo fac prosperiore

¶ Explicit liber primus

Libri secūdi de

Incipit liber secundus

Prosa prima

Monachus

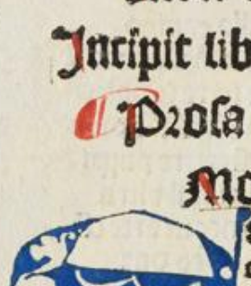

Ecce nobis o velu/ cer altera dies ful sit illa continuaue ris precor effari q̄ cepta sunt Volu cer Meministi pu to sub quali similitudine finem ac/ cepit hesterna collocutio. Non om̄i no dissimiliter nunc aduena noster ex procella publici ciuilisq̄ naufra/ gij consulte fugiens in locum satis abditum velut in quandā securita/ tis insulam se recepit. Illic more so/ litarij sedens leuat se super se. the/ ologiam habens consolatricē que doctrix est discipline dei et electrix operum illius. que sobrietatē q prū/ dentiam docet et iustitiam et virtu/ tem quibus vtilius nihil est in vita hominibus. hec erigit ad spem futu/ rorum quē admodum tetigimus. af/ serens q̄ non sunt condigne passio nes huius temporis ad futurā glo riam que reuelabitur in nobis. Ad/ dēs q̄ spes nō cōfundit. ita tamē si sit vera spes. non ficta. nō fallax. non temeraria. Est itaq̄ repromis/ sio nequissima fallens q̄plurimos blandientes sibi. vtere mundo dum etas florida est conuerti potēis cū voles tanq̄ videlicet ex p̄phis viri cōsolatione theologie bus non dei dono fiat conuersio. Sunt et alij quos eo periculosius quo subtilius decipit estimatio sua duz casus peccatoz varios quos perpetiuntur emendare nō curant. vtunt potius ad superbiam. reputā/ tes simile aliquid secum fieri cum apostolo cui datus ē stimulus car/ nis ne magnitudo reuelationū ex/ tolleret eum. eis autē sicut aiunt ne magnitudo virtutum. Ab alijs mi/ grat Judas. id est confessio p̄pter multitudinem seruitutis. Tedet eos et pudet eos totiens ad confesso/ res deducere lapsus suos a quib⁹ abstinere vel nequeunt domino p/ mittēte. vel nō satis volūt Sūt q̄s scrupulorum inquietudo et cordis pusillanimitas ita perturbat vt vix relictus sit in eis spei locus Sufficit alijs scire de spe per intellectum dis/ serere dicentibus in deo solo spem esse reponendam quis nesciat? verū apud tales nullus pene spei vel sen sus vel effectus est. Inuenies alios sperantes in misericordia dei quos ad homines nulla flectit misericor/ dia. venia nulla patet Quid q̄ de/ sperant alij de dei bonitate si non suauitatē dulcedinis suo experimē/ to iugi gustent? quasi iam esse velint nō spe sed ipa re beati et possidere hereditate sanctuariū dei. neq̄ esse in laboribus hominū neq̄ cum ho/ minibus per temptatōes flagella ri. Alios videre est dum eos pau/ lulū visitat deus in opulento q̄ inti

mo bone spei sensu protinus extol/
li.sibi magnos esse proprie.vite ne/
gligētes.et seueros aliene censores
arrogantiores.demum vnde humi
liores coram deo et hominibus et
sibi viliores esse debuerant. Quid
porro dicemus de duplicibus cor/
de q̄ duabus vīs niti volunt.spem
in mūdo ponere.et spem in celo col
locare cupientes. Quid rursus de
ingratis largitori deo pro omnib⁹
bonis vel nature vl̄ fortune vl̄ gra
tie.Qui vtinam saperent illam sapi
entis grauem vocem.Ingrati spes
tāq̄ hibernalis glacies euanescet.
Aliorum vox ista est. certus me suz
saluandum.neq̄ enim fecit me de⁹
vt damnaret qui vult omnes homi
nes saluos fieri.Maior est iniq̄tas
mea dicit ali⁹ imitator Cayn q̄ vt
veniā merear. quid conabor. quid
sperabo.laxis habenis vtitur.alter
certam damnationez suam pro in/
certa faciens. quicquid inquit ege/
ro bonum fit aut malū quod de me
statuit deus illud fiet. Mirum vero
cur non vtitur argumento simili dū
medicinaz vt sanetur vel cibum vt
viuat sumere monetur. quia presci/
uit vtiq̄ deus quādo morietur aut
viuet. Monachus. Beatus est
volucer cuius est vere nomen domi
ni.spes eius.et non respexit in vani
tates et insanias falsas quales cō
memorasti. Sed reuertor ad aduer/
nam nostrum. Nonne queso retor/
quet frequens sue consyderationis
oculos ad preterita que vel pertu/
lit vel aliorum exemplo perferre po
tuit. Volucer. Retorquet qui/
dem et id crebro gratias inter tristi
tiam simul et gaudium.spem et me/
tuz agens deo.nihil solicitus iuxta
monitionem apostoli.nisi vt petitio
nes sue innotescant apud deū pro
sua suorum q̄ liberatione. consola/
tione.et salute Monachus. Ju
ste vero gratias agit.quis em̄ non
eum felicem ex hoc vno si cetera de
essent iudicauerit q̄ deformissimaz
q̄ horridaz nedum ciuitatis preclа
rissime.ꝫ totius regni nuper florenti
ssimi desolationem non dicam ex/
periri in se.sed nec oculis inspicere
compellitur? Nonne legimus Au/
gustinuz ea tempestate qua obside
batur ciuitas sua potius mortez a
domino petiisse et impetrasse pro
magno munere q̄ q̄ mala gentis
sue coram cernere cogeretur? Sphinc
et Matathias princeps dum vide/
ret mala que fiebant in populo Ju
da et Hyerusalem. Ve mihi ait. vt
quid natus sum videre contritionē
populi mei et contritionem ciuita/
tis sancte.et sedere illic cum datur
in manibus inimicoꝝ Nota est hi/
storia de catbone qui mortem cru/
entam inferre sibi maluit q̄ in disci
dio ciuili viuere ipm q̄ videre tāte
tēpestatis auctorē Volucer. Est
vt dicis monache. Ponit nihilomi
n⁹ crebro p̄ oculis cordis sui q̄t indi
gnitatis substantiōes.q̄t opprobria

pessimoꝝ imo fortasse carceres et vincula. multos ex innocētibus cāris suis. pro fide. p iustitia. p pace reipublice. pro integritate regalis dominij perpeti necesse est. Quinetiam videre sibi videtur nōnullis hec accidere eo duntaxat q̄ sibi vel affinitate vel familiaritate vel cause similis defensione pari q̄ zelo diūcti sūt. Eis obiectari p̄terea q̄ magna mali radix q̄ origo ab illo p̄cesserit et aucta sit. venisse autē temp⁹ quando iudiciū cum suis recipiet imo et refuga factus. exul. ignominiosus et abiectus nec aspectu publico dign⁹ iam recipi. Atuero trāsiit has et similes contumelias in spem vite eterne sciens q̄ non est seruus maior domino suo quem nedum beelzebub appellarunt sed ad mortem vsq̄ persecuti sūt. Formidat proinde q̄ apud deum non sit dign⁹ habitus qui cum alijs similia pateret. aut temperauit in illo flagellum suū qui vincit in martyribus parcēdo confessoribus. Aut noluit benignitas sua addere tristitiam super tristitiam suis pro se orantibus amicis. nec veritatez in eius opprobrio vehemētius conculcari Aut ad extremū reseruat ipm ad alia certamina Aut ita fieri voluit quatinus in solitudine quadaz segregatus exercitetur liberius et scopat spiritū suum recogitans omnes annos suos in amaritudine anime sue vt sanctius deinceps ad anteriora se extendat. Monachus Spero volucer vertet omnia in bonū deus. cui⁹ sapientia attingit a fine vsq̄ ad finem fortiter et disponit omnia suauiter qualem ei comitem esse premoratus es. Nolucer. Confidit taliter euenturum sibi deo propicio. et in hac meditatione constituit alteram sue consolationis causam precipuam que versatur in reuelatione regiminis mundi per scripturam sacram que deo dicit. Omnia in sapientia fecisti. Et rursus Omia quecunq̄ voluit dominus fecit in celo et in terra in mari et in omnib⁹ abyssis Que volūtas sicut semper efficax. sic q̄ iusta est sine qua factuz est nihil. vsq̄ adeo q̄ neq̄ foliū ab arboze neq̄ passer in terram dicente xp̄o cadit sine ea. vehemēs prorsus hec ē diuine libertatis in oīm actione cōcurrentis expressio. Cui voluntati nostra vt conformetur oportet. Nam quis es o homo loquitur theologia qui diuine voluntati presumis obsistere vel aduersus eam temerari⁹ murmurare? Ali de quid equius est. Aut te voluntati diuine cōformando subdere. Aut q̄ ipa tue ꝺseruiat voluntati ꝺhāc solidam de diuina prouidentia veritatem si p̄bia plene potuisz attingere vel suis eā sectatoribꝰ demonstrare/ theologiā supaddi p reuelationē nō ita necesse fuerat q̄uis voluerit alios de⁹ q̄ p̄bos ognitiōis huius saluberrime participes fieri

Philosophis vero sic euenit vt maior eorum numerus poneret deum non minori necessitate q̄z solez agere quicquid agit Inde sic libet depromere

Primū metrū secūdi.ll.

SOl radianti
Luce coruscus
Lumina fundit
Semper eodem
Missa tenore
Nescit auaros
Condere vultus
Non sibi fas est
Quin sua virtus
Largiter omnis
Influat orbi
Philosophantum
Turba priorum
Lege coercet
Hac dominantez.
Libera dicunt
Non sibi vis est
Influa mundo
Qua valeat plus
Aut minus vti
Perpetuata
Lege gubernās
Jugiter vna
Mens sua fato
Stringitur arto
Ergo rependi
Gratia qualis
Debet eidem
Jo quia prestat
Prestet oportet.
Mana/ quid orces
Flectere querens
Ad tua vota
Qui manet idem.
Deuius error
Iste sacrate
Religionis
Destruit omne
Robur et aufert
Sed nec egere
Trede suprem̄
Quoq̄z creato
Sat sibi laus est
Ut placet et vult
Dat sine motu
Cuncta moueri

Secūda prosa secūdi ll.

PHilosophia volucer nūq̄ dō nō apud Boeciū vtranq̄z ponit q̄ saluat libertatē dei videlicz et nature cuiuslibet vtentis ratione. ¶ Volucer ¶ Cōstituit in superiori lumine potuit ita vidē Boeti qualiē nec platonici nec stoici in lumine solo pbie versati viderunt. Alioq̄n ppetuitatē mundi vt alias modo nō attingā nequaq̄z demonstrare conati fuissent ex carentia libertatis ad vtrūlibz p̄me cause. de qua canit theologia. dixit et facta sunt. mandauit et creata sunt. Nec mirandū hoc in pbis qui pfectionē et actionē p̄me cause venabant ex inspectione creature visibilis in qua nō est p̄ exp̄imētū repire q̄ aliq̄ sit a posslit eē creatio Hinc p̄ncipio p̄crebuit apd eos ex nihilo nihil fiēi. Ꝫ hec alibi latius tractāda sē.

et amplectenda theologie traditio per scripturam reuelataz q̄ diuina voluntas agit ad extra libere. contradictorie. et ad vtrumlibet sicut historialis et prophetic⁹ scriptura decursus palam monstrat. Cui⁹ ratio est quam philosophi vel negauerunt vel nescierūt. Deus quippe non ideo vult res ad extra fieri quia bone sunt quēadmodum mouetur humana voluntas ex obiectione boni veri vel apparentis. Est econtra potius q̄ ideo res ad extra bone sūt quia deus vult eas tales esse adeo q̄ si vellet eas vel nō esse vel aliter esse. id quoq; iam bonum esset. Propterea bene enunciauit magnus Ambrosius post Basilium q̄ volūtas diuina nature prima let ē. Deniq; voluntas etiā creata si concedatur immobiliter circa volitionez alicuius bom hoc nō est nisi respectu finis. et eorum sine quibus finis haberi non potest. Quis vero negauerit diuinam voluntatem non alium habere finem quem velit nisi se. quoniā ꝓpter se fecit omnia. et propter se erant antequā fierent omnia. qualia constat nō esse necessario connexa ad volitionem seu consecutionem finis huius quare nec necessario volita sūt. Secus in cōmunicatione diuinaꝝ personaruz ad intra que in sua necessitate consistit sicut in sua necessitate vult se deus. Qualis itaq; reputāda essz diuina perfectio si ex productione creaturarū dependeret. quas in sui comparatione constat esse q̄ nihilum et inane. Ita vt mirandum potius videatur immensaz perfectionem fuisse dignatam res tante imperfectionis et cuiusdam vilitatis producere ac regere. quas si repente destrueret vel in vnum confunderet. quis ei dicere posset. cur ita facis? Quinetiā theologia volēs amplius captiuare omnez intellectum in obsequiuz fidei ꝓposuit in memoriam diuinoz mirabilium escam quam dedit dominus timentibus se in eucharistie sacramento vbi relucet incomprehensibiliter q̄ super omnem sensum. super omnē nature cōmunis ordinem deus potest scit et vult quotidie mirabiliter operari. Ad consolationem igitur aduene nostri ꝓ recogitatis alioꝝ calamitatibus q̄ angustijs theologia sumit initiū a prima q̄ suprema causa que deus est. In cuius ditione cuncta sunt posita. et nō est qui sue possit resistere voluntati. Dehinc ad inferiores effectus se deflectit. Philosophia vo conuersum vt sepius processum retinet ab inferioribus et cognitis ad superiores q̄ latētes causas ductu rationis se subleuans. Occurrit autem primitus in hoc processu mirabilitas rerum infra labentiuz. variabilitas sortis humane que nunq; in eodem statu permanet. Deniq; confusio quedā et imperfectio coꝝ omniū que mūdo

inferior ostētat vt sūt diuitie. opes dignitates. regna. glozia. volupta/tes que frequentius in contraria ꝺi labuntur. Sed inchoat protinus ab alto peregrinus noster fide ful/tus. ita grauioris mali recogitatio ſufferentiam leuiozis facit equani/miozē Vult ecce ſuprem⁹ iudex de⁹ ꝓut edocet theologia ꝙ ab initio mūꝺi vſq; hodie ⁊ in ſecula ſupplici/is infernalib⁹ angeli multi et hōies crucient. vult alios in purgatozij lo/cis penis tradi. ꝺqueri non audes neq; debes vult autē viatozes ho/mines tribulationibus multis exer/ceri. Tu quis es qui querulādo cō/tradicas? Quid magnū ſi cozruunt et pereunt qñq; peritura. ſi moziun/tur aliqñ morituri? Hoc vo magnū eſt elabozare quo fine cōcludaī vi/ta ſemp victura vel in ſocietate be/atoz vel in dānatoz calamitate. ¶ Monachus ¶ Sentio volucer ꝙ in alienoz ſicut et in ꝓzioz maloz meditatione cōtent⁹ nō eſt aducna noſter infima ſectari ſcandit ꝓtin⁹ ad ſuprema velut in arcem ſuꝑ quā non eſt altera. videat aūt ne cadat. Eſt em̄ vt aiunt lapſus iſte ſapiētū ꝺe ꝓuidentia dei cū arbitrij liber/tate. Videat inſup ne dū fragilib⁹ et caligantib⁹ oculis incircūſcripti/bile lumen nitiī attingē demergaī in tenebras dēſiozes exemplo nūcti/cozacis quod inducit Ariſtl. ad ni/tidiſſimā ſolis lucē. ¶ Volucer. ¶ Turatur eū monache fides illumi/nans tenebras ſuas et aciem men/tis ſnualiꝺaz ſua luce colluſtrat vt in tam excellenti lumine figi poſſit et qz ſit delectabile. iocundū. et ſalu/bre videre lumen diuinū qꝺ abſq; ea odioſum foret noxium et triſte. Proinde iam accepiſti qꝺ de cogi/tatione nedū aliene ſed ꝓprie dāna/tionis agit. veꝝtū ad intelligentiā hui⁹ rei ne vel incredibilis vel ſcan/daloſa ſit ad cognoſcendū. Preterea qualiter et in quib⁹ humana volun/tas diuine debeat ꝺformari reme/moranda eſt diſtinctio de triplici vo/luntate ꝓut ad omnē appetitū no/men voluntatis ſe protendit. Eſt in ſupremo ꝓprie dicta volūtas ratio/nalis inſita portioni ſue ſuperiozi q̄ ad leges ꝺuertitur eternas. vel ad vnicā potius eternitatis legez ſua fecunditate ſeu virtuoſitate multi/plicem. Eſt em̄ iuxta ſapientem dei ſpiritus vnicus et multipler. Hec voluntas ita ſemper cōꝺozmis eſſe tenetur diuine voluntati cognite vt aduerſus beneplacitum ſuum nunqz remurmuret quaſi vel iniuſta ſit vel irrationabilis aut incompo/ſita crudeī et inuida. Hec volūtas in beatis ſpiritibus ita diuine con/iuncta eſt immobiliter vt ſicut ipſi cum deo vnus ſunt ſpiritus. ita ſit vnum velle et vnū nolle qꝺ amico/rum eſſe ꝓprium etiam pbīa tradit Hinc p pſalmiſtā. Abſozpti ſunt iu/ꝺici petre iudices eozum. Que petra xp̄s eſt et de⁹. qz xp̄s de⁹ cui ſancti iudices ſeculi ita iūcti ſunt vt abſoz/pti videanī in deo ⁊ vnum facti in

omunione voluntatū cū eo. Porro volūtas hec in viatoribꝰ bonis diuine volūtati cognite licet mobiliē ꝯformis est orans ex instituto xp̄i. ffiat voluntas tua sicut in celo ⁊ in terra. qđ in oratiōe sua seruauit dicēs in agonia posit⁹. Abba pater. oīa possibilia sūt tibi. trāsfer hūc calicē a me ꝟ nō qđ ego volo ꝟ qđ tu Cōsistit in hac ꝯformitate et applicatione volūtatis ad primaz et inobliquabilē regulā diuine voluntatis rectitudo cordis nostri quam ꝯsequit exultatio letitia pax iocunditas ac vniuersaliē oīe bonū qđ vidēs in spū ꝑpha clamauit. Quā bonꝰ israel deꝰ his ⁊ recto sūt corde. Quocōtra pessimꝰ iudicat deus ab habētibꝰ cor distortū qualiē est in hōibꝰ malis hic in via. flexibiliē tñ in dānatis vero cū obduratōne sempiterna. Altera volūtas est inserta portioni rōnis inferioris. ⁊ qđē altera dr nō in substātia. ꝟ qz puertit ad leges vel res inferiores elongata quodāmodo a ꝑma luce et ꝑtute eo tenebrosior et debilior effecta quo magis ac magis in inferiorū oblectatōne et visione se ouertit innectit et demergit Ita vt nequeat qñq oculos tenebris assuetos in supnā veritatis lucē attollē. Sicut oculus carnis posit⁹ ⁊ reclusus vbi sol materiat occidit vel occasui primꝰ est caligat. hāc volūtatē inferioris portionis qñq vocamꝰ appetitū sensualē nō generaliē ꝟ put natꝰ est obedire rationi. et ita liber est

ꝯsolatione theologie

p participationē. ꝑm quā voluntatē ꝑmittit nos deꝰ multa velle vel optare fieri ⁊ qz opposita. vult absolute diuina sua volūtas. vt pius filius bona volūtate vult patrez viuē quē deꝰ mori statuit. Hec tñ in tantū recta est si volūtati superioris rationis sicut illa diuie nequaq̄ remurmuret Tertio modo sub volūtatis nōie late sūpto oplectit ois appetitus ⁊ nō diunctā rationē sequi hz. vt est in hōibꝰ de duplici voluntate ꝓdi. ꝟ regit et dirigit tm̄modo ⁊si regulata ab intelligentia infallibili que deus est. qui sic res ordinat vt eas ꝑprios motꝰ agere sinat Propterea volūtas hec nullo pacto cōtraria ꝑt esse vel aduersa diuine volūtati. cuiꝰ soliꝰ influxū vl instinctū ꝯsequit Quo fit vt in brutis nō habētibꝰ diunctā sibi rationē culpa carēat motꝰ sensuales quales in singulis variant ꝑm naturā huiꝰ speciei vel illiꝰ quos oīes in hōibꝰ quodāmodo aggregatos inspicim⁹

Secūdū metr̄ secūdi li.

Quot sbiecta modis aialia
Passionibus sunt
Crudel leo. tigris et aspa.
Trux aper furore
Indomitus siluas onager colit
Vnicornis atrox
Lasciuit vitulus. petulans caper
Et equus superbus
Astus fraus vulpi. lepori timor
Os vorax lupis est
Liuidus est catulus. sus sordibꝰ

Tardus est asellus
Ursa ferox.prudens elephas sibi
Castitas amica
Turtur fida pari simplex quoq3
Stulta corde perdix
Pauo glorius et zelotipus
Est auara cornix
Felle columba caret.canit omina
Bubo dira planctu
Est apis arguta mira facit
Arte mel fauos q3
Prouida se formica regit.pigra
Mult cicada soles
Nisus aues.lucius pisces rapit
Est odor vulturi
Pugnaci gallus est pectore.
Miluus est inerti
Quis philomena modos vr̃os ca
Ne alauda vr̃os Capit
Tales innumeras animalib⁹
Inditas videbis
Conditiones quas natura dat
Alma cuiq3 sparsim
Omnia ppulcro regit ordine
Noxia nulla culpat
Nullus et error ineſt industria
Cuiq3 mira valde
Ast hominis ratio oplectitur
Omne tale sparsim
Per varias species rectrix data
Cui necesse cunctos
Affectus iusto moderamine
Temperet regat q3
Si renuit peccat fit serua q3
Turpior q3 brutis
Stet ratio fiet sibi subditus
Eius appetitus
Et dominat ei q3 si nequit

Haud ream putato

Prosa tertia secũdi li.

Monachus

Miseret me mei vehementer mei q3 similiũ corde volucr̃ dũ ista ppẽdo.vident iniq3 tatẽ et otradictionẽ in hõim ciuitate.vel regno spũali vbi sũma tranquillitas esse debuẽat vbi par erat volũtatẽ quãlibet inferiorẽ parere supiori ꝫ hoc euerso turbato q3 ordine vt pax abscedat nc̃e ẽ.nã pax q̃o aliud ẽ q3 ordinis tranquillitas in impando et obediẽdo Volucer Obedit monache si validũ fuerit.si viuax et efficax imperiũ cuiusmodi viuacitatẽ gr̃a virtutes q3 cõferũt p̃cipue iugis exercitatio volũtatis supiozis vt ad diuinã se ouertat videat.obseruet.inhẽat Ita em̃ fiet vt ipa roboreť.q debiliteť inferior in tractu suo.aptior effecta suscipe formã vel influxũ seu virtutẽ a supiori deriuatã. Imitando⁹ est ibs factus nobis a deo sapientia. qui suscepit et oñdit in se q̃d agẽ debeam⁹. In quo p̃ter volũtatẽ diuinam (erat em̃ de⁹) triplex quã dixim⁹ volũtas inuenta est. Voluit p̃m p̃mã assidue quitq̃ de⁹ voluit laudans et approbãs ordinẽ diuine sapiẽtie bonitatis q iustitie in oñib⁹ q̃cũq3 voluitq fecit in celo p saluationez. in oñib⁹ abyssis p dãnationem.in terra et in mari p quandam saluandoz et dãnandoz variã agitatõz

Nos itaq; Jēm ꝑm hanc volūtatē debem⁹ imitari. Et si nō vsq̄quaq; possim⁹ ex equo dū hic viuim⁹ qñ nondū ofirmati sum⁹. qñ ꝑ alteraz scdaz voluntatū distrahi potest in nobis hec voluntas q turbari. imo et ab actu suo penitus impediri sic q iudiciū superioris ratiōis ꝑm qđ dirigitur potest absorberi. Secus in xp̄o sicut in beatis. qz ꝑm hanc portionē beat⁹ fuit in via xp̄us. Nihilomin⁹ hec voluntas in xp̄o voluit vt inferior duplex volūtas ageret motus suos in omnibus absq; peccato. hinc voluit. hinc tristis et mestus fuit. hinc orauit. hinc miseri cordia mot⁹ est sup turbas et egrotos. hinc lachrymat⁹ est. hinc oq̄stus est tanq; sensualitatis aduocatus. de⁹ de⁹ vt quid dereliquisti me qñ portio inferior absq; vll⁹ cōsolationis redundātia superioris ad eaz dimersa erat in acerbissime passionis abyssum. Nemo autem vnq; carnem suā odio habuit. Hinc postremo cū clamore valido q lachrymis deo supplicās. expirauit Exēplū igit nobis dedit deus vt ꝙad modū iuxta hanc duplicem volūtatem fecit scdm quam erat viator. Ita et nos faciam⁹ tam ꝓ nobis q̄z ꝓ fratrib⁹ plorem⁹. orem⁹. tristes simus. et clamem⁹ qz sic est voluntas dei cui superior nostra voluntas ofōrmis est si bona est. Cōsurgit inde meritū multiplex si non dimouet a statione sua. hoc est si ꝓpter motus inferiores illi⁹ duplicis voluntatis nihil vsp̄iam mali agit quod diuine sit aduersum. Monachus. Sed quid aget pauculus et infelix viator venūdat⁹ sub peccato sentiens cū apostolo aliā legē in membris suis repugnantem legi mentis sue et captiuantē sub peccato qualē. pbi experti sūt. Quis em̄ viuens expers esse pōt? sed originalis causa tante corruptiōis fuit eis incognita quā theologia reuelauit. Nōne dū conat animꝰ assurgere illico quasi paralysi dissolut⁹ aut debilitatus coluber relabit. Ue nobis viatorib⁹ quos fatigat et sepi⁹ inēturbat voluntas inferioris ratōis. Nitēs ad se trahere superiorē rectricez voluntatē pondere graui fomitis originalis. grauiori pcti actualis. grauissimo inueterate osuetudinis. et sup omnē modū ingenti mole obduratōnis qualiter in xp̄o nec fuit nec esse potuit. nec similiter ē in beatis. Noluerē. Exclamemus monache cū apostolo. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius. Subinde respondeamus. Gratia dei per Jēm xp̄m Dicam⁹ eidem. fiat nobis dñe ꝑm iudiciū atq; desiderium nō inferioris sed superioris rationis atq; volūtatis. fiat in nobis sicut in celo fit vbi motus regularis ꝑmi mobilis tanq; rationalis temperat obuias reuolutiones orbiū inferiorꝫ siue planetarꝫ. Porro otranitamur vt possumus renitentes saltē in suspenso quodā libero arbitriū ne p̄cipitāter

elicíat actum suū quin in hac vi sus/
pensiua sit velle sit nolle sit aḋ me/
dius. saluatur precipue libertas
arbitrīj et sua in nobis vtilitas. Oli
oḡn sine suspensione tali vel renisu
voluntas inferior fortificatur assi/
due. rebellior quoq; et indomabili/
or efficitur vsq;adeo ꝙ similis sit iu
mentis insipientib⁹ que carent arbi
trīj volūtate suprema. imo vero plu
rimū differt. qz substernit et seruire
facit sue libidini dñaz voluntatem
deteīor effecta brutis. quo seuissima
est iniustitia ferens arma. Omitta/
mus eos quos ad hanc seruitutem
malicia pertrahit. loquamur illos
qui iudiciū ratōis (quo libertas ra
dicaī) vel nullū hñt. vt infantes et
fatui. vel impfectū vt pueri. vel inua
lidū vt femine. nanq; variū et muta
bile semp femina. Q; si causa ogno
scī cur pueroz sit impfectū et muli
erū inualidū iudiciū. Credi nō pōt
quantā turbā hmōi pueroz et pu/
ellaz inter barbatos hōies experi
mur. Multi multa sup hac re locuti
sunt. astrologi. medici. pbi. et hi va/
rio modo. poete. magici. pphete fal
si vl idolatre. Propheta ver⁹ tandē
dixit de deo. Qui finxit sigillatim
corda eoz. qui intelligit oīa opa
eoz. Et sapiēs. Cor regis in manu
dei est quocūq; voluerit declinabit
illud. Qui ꝑm apl̄m. Cui⁹ vult mise/
reī. et quē vult indurat. Theologia
vero recipiēs ex oīb⁹ prioz dictis
id qđ pbabili⁹ est. et improbabilia
reīciens conflat et colligit ꝙ statu

vle et nature destitute causā talem.
Itaq; sicut anima rationalis depē
det a corporali dispositione vel ar/
monia. nō quidē in esse cū sit imma
terialis et immortalis. sed in opari
in corpe Ita ꝑm varias opationes
suas presupponit et req;rit diuersas
dispositiones armonicas. vnam
habet vt informet et sustentet cor/
pus. alteram vt vegetet et augeat.
alteram vt moueat et sensificet. Et
hoc quidē nō vno modo sicut nec
vnus est tm̄ sensus carnis sed est ex
terior et est interior multiplex. quas
inter armonias nō dubiū q̄n ꝑmā
in pfectione scōa excedat. secūdaz
tertia. et ita ō reliquis. Neq; negat
aliquis q̄n in predictis opationib⁹
vtaī et egeat anima rationalis or/
gano corporeo sicut est forma cor/
poris organici physici hōiez in esse
dstituens Nec̄ supest alia pfectior
opatio rationalis anime supra bru
tales. in qua conuenit cum angelis
quā opationē dicim⁹ intellectualez
In qua radicaī libertas arbitrīj q̄
libertas est facultas rationis et vo
luntatis. qz nec voluntas sine ratio
ne eligeret. nec ratio sine voluntate
vellet. libertas idcirco complectitur
vtrāq; vim. Rursus hec opatio in/
tellectualis q̄uis in se nō sit organi
ca. presupponit tm̄ dispositionem or/
ganicā in sensib⁹ presertim interiori
bus pfectiorē lucidiorē et quietio/
rem q̄ aliqua sit aliaz. oīem em̄
intelligentē sicut dicit Arist̄l. necesse
est fantasmata speculari. Quāuis

Auic.et Algazel cū similib⁹ tradi/
derint intellectū desup illustratōes
ab intelligentijs sine sensu ꝓuio vel
inspectione fantasmatū posse susci/
pe hinc ꝓphetias et diuinatōes tā
in vigilia q̄z in somnijs saluare nitū
tur sicut aliq̄ tradiderūt fantasias
oīes bruto⁹ et hoim a celestibus
corpozib⁹ exoziri.longū ꝺo ꝓsequi
esset opiniones singulas.Redeam⁹
ad ꝓpendiū.et dicam⁹ vt cepim⁹ q̄
intelligendo ꝓmit⁹ et species intelli
gibiles eliciendo necesse est fantas/
mata speculari.nō certe qualiacūq̄z
sz ozdinata pura et lucida si liberū
arbitriū debeat esse ꝓfectū stabile
et integrū.Cū āt mille modis imo
innumeris otingit istā quā vsus li/
beri arbitrij ꝓcęrit armonicā dis/
positionē nūc totaliter impediri vt
in infantib⁹ q̄ fatuis ebrijs q̄ amen/
tib⁹ multi.nunc imꝑfectā haberi vt
in pueris.nūc instabilē q̄ variaz vt
in feminis et in oīb⁹ generaliter
q̄ varijs passionib⁹ affecti sūt. tādē
integra vix habeꝝ hmōi dispositio
ad queq̄z intelligibilia ꝓpter defe/
ctū dsurgentē ex naturali vel acci/
dētali oplexione. Quo fit vt diuer
si vigeāt vsu libēi arbitrij. quidā in
istis alteri in alijs.et nequaq̄z in vi
trisq̄z.Quid dicem⁹ de diuersis ho/
minib⁹ cū varietatē istā diuersis tē
poribus.imo eodem die et fere de
momēto in momētū cognoscat hō
q̄ se discusserit acriter in se ipō.dum
famelic⁹ aliter iudicat q̄z replet⁹.so
brius q̄z ebri⁹.māsuet⁹ q̄z ira succē/
sus.vigil q̄z somniculosus.amās q̄z
inuidus.otinens q̄z libidine stimu/
lat⁹.humiliat⁹ q̄z exaltat⁹ Et ita de
relijs sine numero. Neq̄z tñ adhuc
attigim⁹ melācolicas fantasias q̄s
infinitas medici tradūt ex humoꝝ
corruptione varia generatas. for/
mat em̄ gra exēpli fantasia fumis
grossis obtenebrata fātasmata ter
roris et horroris sic̄ puer sol⁹ in te/
nebris inde clamās q̄ fugiēs. Qua
ex re sp tristes sunt aliqui.aliqui e
diuerso ioculariter leti

Tertiuz metrū secundi.

Splendidi solis radijs videdos
Exhibent sese tuitu fideli
Dū serenus sit medio q̄z purus
Aer.imo perspicuo refulgens
Guttule roris pluuie ve dense
Rarus aut nimb⁹ vel opaca nubes
Pendulum si se per inane librant
Frangitur circa radius cathecum
Nisibus falsas tribuit figuras
Mille portendens oculis colores
Iridis mōstrat pluuiosus arcus
Halo lunaris varia.vel ortu
Sol vel occasu specie nitescens
Par in obiectis speculis videre
In quibus distant color et figura
Pro situ tali varia q̄z forma
Est agens virtus anime suprema
Que relucescit radians in ima
Parte passiua species in actum
Efficax ducit sed speculatur
Per prius grossi simulacra sensus
Spiritus que fert cerebri medullis
Cum quibus fumos recipi putato
Hos vagos ꝓpes fetidos q̄ atros
Alteris mulcens nitor est et ordo

Pulcer aptatus numero placenti
En habes causas sapienter aptes
Cur sit elusus rationis vsus
Arbitrans plene nec inest facultas

Prosa quarta secundi

Monachus

Intelligo volucer q̄late pateat ista de fantasiis cordis de fallacib⁹ iudiciis anime pscrutatio ꝑm quā me minisse debet hō fragilitatis ꝛ impfectōnis sue. In quā qualiť inueniet aliq̄s q̄ ptactis incōmodis vel in aliq̄ nō sit obnoxi⁹ ꝫ quēadmodū de viciis Orati⁹ dicit. Optim⁹ ille ē q̄ minimis vrgeť. Ita liber ille dicēd⁹ est q̄ nō vltra omunē hōim modū melancolicis fantasiis irretiť. Redeat vero sermo noster vñ sumpsit exordiū vt osonus sibi fiat Volucer Redeat volo. premisim⁹ quidez inuestigādo osolationē aduene nr̄i sup otritione gentis sue ꝙ eū theologia ad ofirmādū volūtatē suaz diuine volūtati ꝑmit⁹ anhelat. Ita em̄ habitur⁹ erat cor rectū ac pinde letū pacificū et tranquillū Sed qm̄ de qua volūtate sermo fiēt ignorari poterat/distinctio trimembris de volūtate subiūcta est. Reddita pin de rō cur in volūtate ꝑpedit liberas arbitrij quo facili⁹ apparēt q̄liter aduuiať. Progrediētes igiť dicam⁹ ꝙ intellect⁹ postq̄z inspexerit fantasmata pt inde spēs intelligibiles elicē. denudādo quodāmō eas a naturali oditōe et in eis effodiēs

agalma spūale hoc ē simulacrū vel oceptū nē vlez nūc specificū. Quo fco intellect⁹ taliť actuat⁹ iā pt rōcinari nō inspecto fantasmate iā silogisat. discurrit. Regulas artiū sibi formar generales ꝛ infallibiles ad exēplar artis ꝑme Neq̄z negāda est hec vis intellectiua. cū de vtute estimatiua fateamur ꝙ ex sēsatis elicit spēs insensatas vt ouis inimicitiaz ex figura lupi. Actuero dum semel actuata fuerit p fātasmata ortū habentia ex aliq̄ sensuū exterioꝝ iam pt alia sibi formare talis generis in somno vel vigilia. aliter nō. Cui⁹ signū est ꝙ a natura ceci nō somniāt neq̄z fantasiank de colorib⁹. neq̄z de eis sciaz hūt vllā Deniq̄z p otēplationē vt alibi dicēd⁹ est venit mēs ad intelligētiā purā et simplicē sine motu vel discursu ad exēplar. Iz im/pfectū valde simplicis intelligentie dine q̄ vnico otēplak intuitu pūtia ꝑterita et futura et instar centri intelligibilis stabilis manēs dat cuncta mouēi. sic vnica et inuariata respicit et intelligit oia q̄ motui subiecta sūt Ad hūc statū theologia suadet aspirare cui quāto ꝓximioꝝ tāto sublimioꝝ ꝛ liberioꝝ ē volūtas q̄ velut ex alto iubet et impat sensuali volūtati. Apter cui⁹ tractū sic nec ꝑpē motū naturalis appetit⁹ nō deserit locū suū quo adheret deo ponēs in eo spez suā fidē atq̄z dilectiōnē. Si iuxta sapiētis verbū sicut ꝑturiētis cor suū fantasias patitur vt fit in sensualitate nō dat in illis

cor suū intellectuale nisi ab alto im/
missa fuerit visitatio ꝑm quā regit.
agit atq; dirigit.nō q̄oez fatali ne
cessitate seu fluctuatione fortuita.
Colligim⁹ em̄ ex immēsa ōine ogni
tōis viuacitate lōge sup nr̄z ognos
cēdi modū simul vt ex volūtatis li/
bertate ꝙ apud eā nihil ē fortuitū.
nihil casuale.nihil insup ad eā neces
sariū vl fatale Rō ꝑmi est qm̄ nihil
agit i mūdo q̄n ab eterno ꝓuiderit
illud de⁹ cū tota serie cāz etiā mini
maz.Sec⁹ apud hōies ꝓter q̄z in
tētionē ꝓdeūt effect⁹ er variaz ig/
notaz q̄z eis cāz ocursū.ꝙadmodō
videt ē i inuētiōe thesauri dū ara fo
dit vt excolat.nō vt aurū inueniat
hinc ortū habuit fortassis illō Arl.
ꝙ vbi magis ē de intellcu ibi min⁹
de fortuna.Recte q̄dē adeo vbi to/
tū ē ꝓintellectū nihil est fortuitū.Si
vo fortunā q̄s trāsferat ad cāz ꝓ/
ducētē effect⁹ q̄ dicunt in ordine ad
nos fortuiti.sic ꝑmā cāz dicē pos/
sum⁹ esse fortunā qm̄ ꝓncipaliter im
mediate ocurrit ad oēz effectū. de/
disset h modo Virgili⁹ vez epite/
ton fortune dicēs fortuna omnipo/
tēs. Et Salusti⁹. Sz ꝓfecto inq̄t
fortuna in oī re dñat. Ceterū de
fati necitate liquet ex ꝑmissis ꝙ ni/
hil in reb⁹ creatis tale sit factū ad
ꝑmā cāz opatiue q̄ nulla actōis ne/
cessitate ostringit neq; respectu celi
neq; respectu terre ꝛ omniū q̄ in eis
sūt.Coagit tn̄ different in actiōib⁹
q̄ dicunt naturales q̄b⁹ nō ē ānexa
rō ꝓpria.nec ex oīti vllā hnt liber/
tatē seu otingētiā in agēdo ex ꝑnci
ꝓijs suis intrinsecis.Aliē in habētib⁹
diūctā rōez q̄b⁹ intrinseca facultas
est volēdi vel nolēdi ꝑm iudiciū ꝓ/
pe rōis.Nihilomin⁹ si ad ꝑmā cām
naturalit agētia retulēris illa nō ne/
cessario ꝟ otingent efficiūt mot⁹ su
os.Hoc i miraculis factis circa so
lez.circa ignē.circa mare et bestias
ꝙspicuū fidelib⁹ ē.Dat itaq; fgula
ꝙ in oīni ꝓuidētiōe si occurrit aliq̄
cā libere.otingent agens q̄tūt fue
rint naturalit coagentes effect⁹ ille
otingent ꝓducit.Qua in re ptz ꝙ
act⁹ elicit⁹ create voluntatis sortit
otingentiā ex duplici radice.ex sua
intrinseca.et ex supiore ōina ¶Mo
nach⁹ ¶Cāz non inuenio volucer
his q̄ indicta sunt repugnādi neq;
alit pbie vba loquētis apud Boe
tiū de fatali necitate recipiēda pu/
ta.Scis attn̄ oturbari nōnullos a/
pud q̄s de⁹ ita cōsiderat tanq; rex
supm⁹ q̄ vnico semel impio ostitue/
rit vniuersū mūdū dās vnicuiq; rei
ꝓpriū officiū. ꝙadmodū tren⁹ rex
instituit vel exercitū suū vel curiā iu
diciorꝫ ꝛ legū a artifex aliq̄d horo
logiū Ipe vo deiceps manet q̄et⁹
neq; solicit⁹ p singla.Nitit hāc esti
matōnē suā fulcire ꝑ vulgatū illud
Augustini vbū.De⁹ sic res admini
strat vt eas ꝓprios mot⁹ agē sinat
q̄ et ꝓphetico ore dixit. Ego sū de⁹
et nō mutor. ¶Volucer ¶Ita est
monache redeūt tales ad supi⁹ im/
pbatā philosophantiū opinionem
quā insectant multi seculariū lrarū
ac existimatio vulgariū q̄z videō
aliq̄s si ad scpturā sacrā se cōuerte

rint nihilipēdē aut irridē simplicita
tē ei⁹.eo q maria ps orexit histori
is.habem⁹ inq̄unt aliū de narratio
nes historicas.q̄ et stili splēdore et
rex gestax magnitudie ñ infēiores
existūt. Exceptū hoc interest qm̄ histo
rias hz scptura sacra put in eis cō
tēta reuelauit de⁹ p̄ prophetas.longe
pus anteq̄z fierēt. Ex q̄b⁹ pulcerri
me ac salubērime vitates eluceſcūt
Eluceſcit pmo dina oim pcognitō
simul et puidētia regitiua oim que
gerunt tā in celo q̄z in terra.q̄ volū
tati sue seruire facit vniuersa. nūc p
bonos nūc p malos aduersus quā
nō est sapia neq̄z csiliū adeo q̄ ho/
mines vel demones implēt pdispo
sitionē reuelatā dei dū conant illaz
vel effugē vel frustrare. Sūt in exē
plū vendit⁹ Joseph. et exposit⁹ cū
alijs infātib⁹ in aḡs moyses et da
uid a saule psecut⁹.cū ceteris absq̄z
numero. Eluceſcit ptēa q̄ pnūciati
atiōes dei facte p prophas vel scptu
rā ꝺditionē sepe rcipiūt lz expressa
sit pm varietatē meritoz vel deme
ritorū apud illos quib⁹ vel p q̄b⁹
hmōi pnūciatōes fiūt. Hoc de Jo/
na respcu niniuitarū. Hoc de Isaia
respectu ezechie.et ita de reliq̄s li/
quet Relinquit igitur sp hōib⁹ dū
viatores sūt pnie loc⁹ et pie orōnis
atq̄z ouersatōis effect⁹ nec ex imuta
bilitate dei vel pnūciatiōis.sue de/
speratōi loc⁹ dat. Eluceſcit ampli⁹
nō esse buiendū deo p sola prsperi/
tatis adeptōe vel aduersitatis eui/
tatōe tpali q̄ vitas in euāgelio ma

nifesti⁹ tradita est q̄z lex antiqua tē
poralia ꝺmoda vl incōmoda rme
morās exponēt. Est eq̄ez pmiū p/
stanti⁹ merito.nihil āt tpale pstāti⁹
est virtute. Sz neq̄z cū stoyci. dicē sa
tis ē virtutē esse pmiū sui sic vicium
se ipm penā hz. Alliciēdi fuerūt ho
mines ad laboriosa virtutū opa q a
suis voluptatib⁹ viciosis arcendi p
sepatū aliq̄ maiⁿ tā pmiū q̄z sup/
pliciū. Ad q̄ phia qz ptingē non
potuit hic deficit cū sua osolatōne.
deficiūt et illi q̄ volētes suis exhor
tationib⁹ vel pdicationib⁹ bñ insti
tuere ad amorē dei pmittūt p illo
q̄i ꝺmutationē quādā bona tpalia
vt diuitias vt sanitatē vt plē egre
giā aut aliq̄ ꝺ similiū. Sic em̄ q cor
ter lre veteris ptēdebat. q̄zuis int⁹
prophetici et eleuati viri spūalia sub
his tpalib⁹ pmissionib⁹ obūbrata
ꝺcipent et gustarēt.ſ ꝺ hoc lati⁹ in/
fra. Eluceſcit postremo ex hac diui
ne volūtatis ad vtrūlibet actiōe eē
se liberrima q̄ solo nutu tpat orbez
q orōes spes qz nre dirigunt non
inaniter ad deū q̄zuis immutabilē.
qz cetera oia mutare scit et pt dum
vult. Et hic ē generalis mot⁹ insit⁹ ōi
creature quē obediētialē nominare
possum⁹ vt ei⁹ sequat impiū quēad
modū de ascensu grauis ne vacuū
fiat dici solet. Et pfecto si de⁹ sinat
res agere prios mot⁹. ōns est vt
eos possit vel impedire vel mutare
alioq̄n nō iā res sineret ſ agerent
vellet nollet. Quinetiā ministratio
nōne reponit in ordine cāz quas

Libri secūdi

ab initio deꝰ instituit. ꝓrius ār mo
tꝰ angeloꝝ liber est in agēdo. Pro/
inde sicut spūalia potiora sūt tpali
bꝰ tanqꝫ illoꝝ finis. ita fit in tpali/
bꝰ mutatio ꝓut exigit gratuitū re/
gimen spūaliū pīsertim ad finē eter
ne beatitudinis ꝺsequendū. In hac
ār regiōe vel ordine spūaliū repo/
nūt diuina carismata. pcipue fides
spes et caritas quibꝰ motꝰ inditꝰ q
qi ꝓriꝰ est impetrare miracula dū
expedit. vt ꝙ in aquis validis ter/
ra appareat arida. in medio fornā
tis ardētis sit ventꝰ roris. ꝙ mon/
tes transferanť q qđ longe maius
optabiliꝰqꝫ ē fit ꝓ istas virtutes et
ordines eis subnixā vt expeditū sit q
alacre liberū arbitriū volūtatis hu
mane ad dirigendū pedes sue affe
ctionis et intētionis in viā pacis q
salutis. Ad ꝺformandū pterea di/
uine volūtati suā eidē qꝫ ꝓrius in/
niti dicēdo cū ꝓpheta Ut iumentū
factꝰ sū apud te q ego sp tecū. tenu
isti manū dexterā meā. et in volūta
te tua deduxisti me Uñ libꝫ collocu
tioni diei pñtis terminum dare sub
hoc metro

Quartū metꝝ et vl. se.

Luminis ordꝰ subsidiū sibi
Querit a vidente
Cui plꝰ nitiť vt magLaudiť
Imminens periculum
Matrē dum cecidit puer aspicit
Ac ei manum dat
Scit qz non valet ex se surgere
Querit hinc iuuamen

Metrū quartū

Vulnere fractus qui medicamina
Nouit hunc requirit
Potat amaris vrit et ignibus
Huic obedit vltro
Litibꝰ implicitus sibi querere
Jure vult peritum
Dicta qꝫ nec refugit sua credere
Conscius suimet
Cur igitur ceci pueri quoqꝫ
Sautiꝫ qꝫ valde
Juris et ignari nos tradere
Non cito velimꝰ
Xpe tibi qui rite ꝓ omnia
Vis opem referre
Quo sine nulla valent discrimina
Vi vel arte pelli
Huc petimꝰ quo vis moza nulla sit
Ibit alacris mens
Si caro tardat ꝓ qꝫ pericula
Cuncta te sequeť
Grata nec inualido cū murmure
Perget aut trahetur
Cur peccata sciens cumulet noua
Dum licet mereri

Explicit liber secundus

Incipit liber tertius

Prosa prima

Monachus

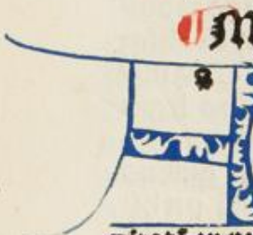

Sium volucer desiderans rursus ex te audire verbum super cõsolatione peregrini. solicitã em̃ sup hec auiditatẽ ex puigili cordis mei cura q̃ te loco tẽpore q̃z preuenit intelligis

Volucer Spes vt dixi monache solatur eum cõfugiens ad deũ tanq̃z ad thronum gratie. ad templũ et aram misericordie. ad arcaz federis. ad libertatis asilum. ad firmã petram. et solidum litus. A natura siquidem ita videm⁹ institutũ vt debilior innitat fortiori. sicut vitis vlmo. edera quẽcui. naufragus tabule puerulus matri. Solat ip̃m preterea scriptura sacra reuelans decursum mundani regiminis a prima voluntate liberrima cui nostra cõformis esse debet. Quẽadmodũ vero per spez vis irascibilis. sic per huiusmodi conformitatez rationalis ordinatur et ex osequenti concupiscibilis dum ita fuerit oformis et subdita q̃ ip̃ius et dei sit vnũ velle et vnũ nolle quod amicicie p̃rium est. videns autẽ q̃ irascibilis p̃ impatientiã oturbat. et per ignorantiã seducit ratõialis. Deinceps igitur oplebit sermo sup impedimentis hmõi tollendis p̃mũ p̃ patientiam. altez per doctrinã vbi nõnulla que in prioribꝰ dici potuerant inserent

Monachus Placet q̃ dicis q̃m̃ q dictoz recordationẽ summariã et dicendoz lucidũ ordinez tradis.

Volucer Locutur⁹ ergo de osolatione per patiẽtiã recte mihi videor id agere si de moderamine zeli inchoauẽo. habz itaq̃z zelus inter passiones vehemẽtiã multam. Audi sapientẽ dura sicut infernꝰ emulatio. Prefert insup sibi speciẽ iustitie quo fit efficacior ad nocendũ dñ deuiat. Quid em̃ efficaciꝰ ad nocendũ q̃z familiaris inimicꝰ. et q̃z demoniũ meridianũ q̃ in angelũ lucis se transfert! Nozro zelꝰ et si q̃nq̃z significat inuidiam. q̃nq̃z odium. aliq̃n imitationem. vtemur hic zelo put est desideriũ vehemẽs quo quis incitat ea tollere que rei sibi dilecte videntur aduersa. Sic homo zelat pro vroze ne mechus abutat ea et hinc zelotypia. mater p̃ filia ne violetur. iustus p̃ domo dei volens ab ea tollere quicquid viderit scãdaloz Unde illud est. zelus domus tue comedit me. Cuius recordati sunt discipuli xp̃i dñ eiecte vendentes et ementes de tẽplo seu domo dei Zelũ hũc vltimũ laudauit q̃ dixit nullũ esse deo acceptiꝰ sacrificiũ q̃z zelũ aiaz. Ve q̃dẽ si comitet ip̃m benivolentia discretio et ostãtia. q̃ tria si deserat aut otẽnat zelꝰ. recte oq̃ aueris ip̃m gladio bicipiti in manu furiosi. igni rursus q̃ fulmini sine obice quagãti.

Metrū primū

Primū metr̄ tertij

Ngens flamma rapax libera si manet
Mor suprema domus quolitans vorat
Quo plus absq; modo torrida canduit
Estas fulguribus crebrius micat
Elisus q; vapor dissipat infima
Est igni similis zelus et estuat
Intus cor stimulans quo vehementior
Incumbit cohibe fac teneat modum
Colliduntur in eo se pariter duo
Affectus nimiū singulus improbus
Hinc impellit amor hinc furit odium
Zelus nam quia rem diligit et colit
Ledi non patiē protinus incitus
Ira corripitur recta nec inspicit
Odit persequitur nec requiem capit
Fingit iustitiaz tendit in arduа
Supra posse ferox frangitur et ruit
Secum multa trahens que pereūt simul

Secūda prosa tertij

Monachus

Nonne zelus excusat̄ o volucer p̄
pē intentionē boni finis etiāsi le
serit vt dum vult tollere scanda/
la a domo dei satagens ab hominibus
vel hereses corrigi. vel symoniam abīci.
vel tyrannidem compesci. nonne suffra/
gatur sibi verbum xp̄i Si oculus tuus
qui est intentio fuerit simplex totum cor/
pus tuum lucidū erit? Volucer. Du

Libri tertij

disti xp̄m ahbi dicentez. Ecce
venit hora et nūc est vt omis
qui interficit vos arbitretur
se obsequiū prestare do. quis
tī dixerit q; hec intētio reddi/
dēit occisores martyrū absq;
nora? Quid q̄so iudeos ma/
gis excecauit q; zelus legis
antique quam putabant xp̄m
subuertere velle? De quibus
apostolus testimoniū perhi/
beo eis q; zelū habent sed nō
p̄m scientiam. Proinde multos
inuenim⁹ ex hereticis etiā hac
tempestate quos fefellit talis
zelus rollendi scandala a do/
mo dei per hanc aut illaz pre
dicatiōis viam. Hinc hereses
contra primatū romane eccle
sie q; sine ea stat salus. contra
dotationes vniuersalis eccle/
sie q; sunt vt venenū effusum
super eam. omnis q; symonie
officina. cōtra prelatorum sta
tum splendidum ⁊ amplaz fa
miliam q; a secularibus eripi
possunt eis omnia. Contra re
ligiosoz obseruantiam q; ad/
uersantur libertati legis xp̄i ⁊
estimant questū pietatem. Cō
tra omnem generaliter presi/
dentiam q; nullus presci⁹. nul
lus existens in peccato morta
li iuste dominat̄ neq; prelat⁹ ē
neq; sacerdos quoniā in cha/
ritatis radice fundatur vt di/
cunt titulus presidentie et ita

de plurimis. Dum enim displicue/
rūt mores suborti sunt errores. da/
mnatus est preterea status quādo
displicēs in eo cernebat abusus ex
ēplo medici stulti destruētis sbiectū
dum conat expellere morbum. Ce/
terum reminiscaris velim eor que
dies hesterna disseruit super turba
tione iudicij rationis. Addit adue/
na noster exemplum aliud q̄ ip pla
ne crebro. Experimur ait sepius nō
nullos qui vigilantes loquūtur si/
milia somniantibus nihil pene dicē
tes quod sibi cohereat. hāc passio/
nem frenesim medici. vulgus fanta
siam vel reueriā gallice resuerie de/
nominat. Cuius causa est quia fan
tasmatibus rerum intus occursan/
tibus vtuntur pro veris rebus ad
extra positis quēadmodum somni
antes presertim illi quos exercere
opera vigilantium compertum est.
qui cum expergefacti fuerint inueni
unt se deceptos in aliquo suo iudi
cio q̄ntūcūq̄ visi fuēint in somnijs
velut in vigilia se gessisse. Profecto
non dissimiliter euenit aliquib⁹ ve/
hemēter affectis et passionatis qō
in vigilia sensibus apertis patiunt
aliquid simile dormientibus. Sunt
em̄ consopiti et soporati vel debria
ti passionū radicatarū fumositati/
bus que licet eo tunc sibi videātur
sapientes et virtuosi vt vel libera/
les vel magnanimi vel humiles vel
valde zelātes rēpublicā. vertī ce/
santib⁹ huiusmodi passionib⁹ intuē
tur in vigilia virtutis et veritatis
se quasi sōniasse et in aliquo semet
ipos notabiliter fefelliss̄e. Nempe q̄
bus erat ex aliqua parte sopitum
rationis iudicium adeo q̄ nullis
clamoribus ex aduerso mouen/
tibus possent aut vellēt expergisci
nec suadentibus obedire. Tur ita
nisi q̄ simulacra virtutuz int⁹ fabri
cata p̄ veris virtutibus amplexā
tur in somnio vanitatis? vbi menti
tur iniquitas sibi dicens zelum esse
qui furor est. iustitiam que crudeli
tas est. correctionē que diffamatio
est. prudentiam que calliditas est.
et ita de ceteris. Sic ira. sic inuidia.
sic odium. sic amor in excellentia iu
dicium rationis offuscant. conso/
piunt et excecant q̄diu durauerint.
Durant vero q̄nq̄ plus quādoq̄
minus pro varijs hominum mori
bus pro consuetudine. pro comple
xione. pro occasionibus datis aut
acceptis. Odiunt et refugiunt qui
hac spirituali frenesi laborant repre
hendi sicut litargic⁹ expergisci. sper/
nunt aliorum consilia. nempe qui
plus alijs sapere saltem in hac sua
re acutius q̄ circumspicere diffini
tum apud se retinēt. Eos preterea
qui se non sequūtur culpant vel de
negligenti torpore circa ea que dei
que reipublice sunt. aut de dissimu
latione vel inordinato timore
criminantur et rident. Currunt

tanq̃ asinus indomit⁹ in omne pre
cipicium relinquente eos in manu
osilij sui deo irato q̃ supbis resistit.
¶ Monachus. ¶ Noui tales aliq̃
quales erãt opinor symeon et leui
quor a patre maledictus furor q̃
pertinax et indignatio quia dura.
Sed quo pacto veri zeli cognitio
prestabitur audire desidero ¶ Vo
lucer. ¶ Verum zelũ eleuate ꝑcie
q̃ descripsit qui dixit illum. Come
dit zelus dom⁹ dei q̃ scãdala q̃ vi
det in eccia tollere vult si pt. Si nõ
potest tolerat et gemit. vulgata ve
ro regula habet. Illud possumus
quod de iure possum⁹ vbi nouerim⁹
plurimũ interesse in eo qui zelat si
fungit auctoritate iudiciaria. aut si
caret illa. vtrobiq̃ tñ obseruanda
lex illa. Juste quod iustũ est exeque
ris ¶ Monachus ¶ Vellem sepat⁹
sup his sermo fieret. et primo de ze
lo fungentiũ publica potestate.
Volucer ¶ Fiat ita q quot insidijs
expolit⁹ est iste zelus accipe. Insidi
atur impotentia ꝑter quã iubet sa
piens. Noli velle fieri iudex nisi vir
tute valeas erumpere iniquitates.
Judex itaq̃ quid aliud agit profe
rens sententiã cui⁹ executionis non
habet facultatẽ nisi iustitiã exponẽ
vel otemptui vel discrimini? Insidi
atur ignorantia eor que status re
quirit esse cognoscenda. hoc in pre
latis plurimis respectu legis euan
gelice. hoc in seculi iudicib⁹ quo ad
ciuiles cõstitutiones inuenim⁹. qua
les eẽ damnabiles mechanici mon
strant inter quos non recipit nisi q̃
in arte sua peritus est. Turbat etiã
in aliquib⁹ litteratis hunc zelũ de
fectus experientie qui circũspicere fa
cit omnia vt tandem eligat nedum
id quod de se licet. sed quod expe
dit id est q̃d expedite fit. attẽta cir
cũstantiar qualitate Turbat alios
inconstantia ꝓsecutionis eor que
bene precõsiliata. concluſa. incepta
q̃ sunt quos vel ira suboriens vel
human⁹ timor infortunij contra se
vt affines deiecit a cathedra iudicij
Quo cõtra ptinacius obfirmant
alij in male preconsiliatis et ceptis
fatuo quodã pudore victi ne vinci
videant exemplo militum quos in
certam vltro mortem vicios⁹ fuge
pudor impellit Quid existimes ꝑ
terea de osiliarijs mendacib⁹ q corr
ruptis a quor seductiõe vir aliqs
in potẽtatu ostitut⁹ secur⁹ est. Quid
de notarijs et ꝓmotorib⁹ sed rege
rit culpa in eos qui tales eligunt
nec corrigunt. qui sola insuper sibi
placentia vici volunt qualis erat
Achab. verũ est quippe illud sapien
tis Princeps qui libenter audit ver
ba mendacij omnes ministros ha
bet impios. Efficacissimũ insuper
corruptiuũ zeli boni q debiti notat
scriptura cum experientia esse mune
rum receptionem. a manu lingua
vel obsequio. vnde sequit acceptio
psonarũ simili pro reatu damnãs
vnum. absoluens alter que omnia
phibuisse legit cognat⁹ moysi duz
eidẽ optime policie formã ꝺscribẽt

Sunt qui se sufficienter existimāt rē publicaz regere si ostitutionū onera multiplicauerint. Si sentētias penales vt excōicationes fulminauerint. maneant aūt ipi negligētes similes facti pedagogis reprobis q̄ negligentiam suam et ignauiam purgare se putant si pueris suis comminatōnes crebras indixerint si verberib⁹ eosdem affecerint. Inuenies alios suis ita ostitutionib⁹ positiuis inherentes. vt nullā epikeie virtutem admittere velint sciāt aut possint apud quos summū ius sepe sūma iniustitia fit. Alī passim hac epikeie vel equitatis regula sic abutunt q̄ nihil in legib⁹. nihil in ostitutionib⁹ et regulis suis manet stabile. cū tñ precipuū cuiuslibet policie etiā in monasteriis regimen exrationabili legū suaz stabilitate resulteret. Amplius quid ō puersis scādalosisq̄ mozib⁹ censendū est ex q̄bus redit contēptibilis tam vita q̄ auctoritas regitiua. vnde consequenter inobedientia subditoz p̄uenit. iuste prozsus. vt in eo dñi puniant in quo delinquunt. Adam in exemplo est cui in deuz peccanti facta sunt omnia p̄us subdita rebellia simul et aduersa. ita etiā vt caro p̄pria. Quid q̄ aliqñ peccata subditoz redundant in p̄sidentes? nec mirum duz dsortes sunt in malicia omittendo vel omittēdo. sicut sche/ly legim⁹ ad filios. Illud vero magis stupēdū exempli gra in Moyse qui rector virtuosissim⁹ extitit cuius hec verba sūt. Nec miranda ait indignatio in populū cū mihi quoq̄ iratus dom⁹ p̄pter vos dixit. Nec tu ingredieris illuc. non dubium in terram p̄missionis. Monach⁹ Durus est hic sermo pro regētib⁹ ovolucer. durus fateor adeo q̄ beatos predicāe compellor illos qui solitudine sua contenti sunt quales papa Gregorius suspirauit habentes hanc a deo gratiam q̄ absoluti sunt a vinculis publici regiminis Preconiū itaq̄ suū canam⁹ placet.

Secundū metz tertij dactylicum archilogicū tetrametrum. vt illud

Puro claz lūine phebū

In Cnacha claustri vita rcludēs
Semet septis mortua mūdo
Cui⁹ regimen ferre recusat
Pompas q̄ suas deserit omnes
Animū superans imperiosa
Regnat. celle conditur antro
Regio fit ei mansio celi
Nil sibi vane gloria laudis
Nil fallacis gratia fame
Garrula palpans lubrica nec spes
Complacet horret ferre tumultus
Trepidos q̄ metus anxia vota
Qualia medijs vrbibus errant.
Nanq̄ assiduis turbine vasto
Teditur curis publica vita
Que presumit debilis in se
Homines p̄pio ponere dorso

Libri tertii de

Quorũ nugas crimina fraudes
Lites rabidas vulnera mortes
Anxius portat calculus arta
Pandus supest cum ratione
Quid tantis iuuat vltro periculis
Subdere vitã mox perituram
Scrupulos q̃ pati iugiter acres
Intro vermez cor lacerantem
Iudicra vana q̃ quanta recrescãt
Quot crudelia turpia feda
Haurit sensus viscolus extra
Vnde cor vrit zelus amarus
Vel dolor asper dira vel ira
Siue libido sordibus cpplens
Nonne fenestras claudere mortis
Prestat et vti sensibus imis
Celica cernere mente pudica
Quã non turbat seua remordens
Extera populi cura recepta
Fera mors sibi fit ianua vite
Sua spes Ihs est viuit in illo
De sanctorum quos coluisse
Meminit meritis et prece fidit

Prosa tertia tertij libri

Monachus

Vide volucer ne dũ claustra
lem vitã extollis sis iniurio
sus reipublice que periret
vtiq̃ sine rectorib⁹. Sed neq̃ carz
ista vita suis periculis suis q̃ tem/
ptationib⁹ tãto maiorib⁹ quãto col
luctatõ crebrior aduersus pncipes
tenebrarũ mundi huⁱ habẽda sibi
est et plus q̃ humana. Nemiq̃ scit
damnationẽ serui pigri q̃ talentũ si/
bi creditũ abscondit in sudario. po

cõsolatione theologie

nit q̃ lucernã sub modio. nã sapien
tia abscõdita et thesaurus inuisus
q̃ vtilitas in vtriq; Mandauit q̃z
de⁹ vnicuiq̃ de pximo suo quẽ pe/
reuntẽ q̃ nõ saluat dũ pt occidit
Volucer Hic est crede m laqus
magn⁹ quo solet zelus improbus
seducere plurimos vt ambulent in
magnis et alienis a se. nõ pm sciaz.
magna quippe sibi videt omis pre/
sumptio. Qua super re multũ diu q̃z
noster aduena secũ q̃siuit theologi/
am q̃z osuluit Monach⁹ Loco
audire cupio qualiter hec zeli decep/
tio agnoscenda declinãda q̃ sit
ab illis quos nõduz administratio
publica ligatos detinuit. imo q̃ q̃s
hz religio ne mund⁹ eos p hãc seduc/
tionẽ resorbeat quales inuenti sũt
aliqui eo damnabiliores quo pmã
fidẽ irritã fecerũt. Patiunt alij nõ
pauci noxias inquietudines sũmur/
murantes q̃ dona sua nequeunt in
alios transfundere docendo consu
lendo monendo dirigẽdo iuxta da
tam sibi scientiam. moleste ferentes
ociũ suũ quasi dicerent. vt q̃d pdi/
tio hec. q̃z nõ habẽt q̃ doceat eos
iter rectũ. quis ostituat me doctorẽ
sup eos vel ad eos? Volucer
Est vt dicis in quibusdã q̃ vtinam
docerent se pmit⁹ ad sobrietatẽ sa/
pere qui aliorũ fieri doctores tãta
auiditate desiderant vt agnoscerẽt
qua ratione zelus suus moderãd⁹
est et quib⁹ terminis coercendus
Monachus Expedit ne
quasdam super hac re dari regu

las breues et solidas ¶ Volucer Expedit accipe. q in pmis certū habeto q ptātē regitiuā in eccīastica gerarchia si supior nō imponit q iubet eā nemo laudabilit et tute suscipit vel exercet. Talis nimiq se glorificat et ingerit nō vocatus a deo tanq̄ Aaron. Primū q̄ locū veniens ad nuptias impudenter antici pat descensur⁹ cū ruboze. auditur⁹ etiam q̄s te ostituit iudicē sup nos? Itaq̄ sarcinā hāc si nemo imponit dicit Augl. vacandū ē ocio q̄rende veritatis. adde. vel studio pprie salutl. Neq̄ em̄ de⁹ indiget auxilio nr̄o p salute alioz vt secū laboze/m⁹ nō vocati Ampli⁹. ptātez regitiuā nō osequit aliq̄s ex solo titulo scientie vel eruditionis vel caritatl. imo nec ex pceptione licentie mgr̄a lis in theologica facultate que licētia non obligat se suscipientem sed idoneitatem eius monstrat. Proinde ptātez hanc regitiuā si supior legitim⁹ sit de⁹. sit hō. iubet q impo nit optz recipe qñ post auditas recusationis causas vt in Moyse fuit et Jeremia superior pstat in sententia. Refutantē em̄ q̄d excusaret ab inobedientia nisi pprium forte iudiciū quo sibi videt indign⁹ tali missione Sed superiori subīcē ouenit nedum pprie voluntatis affectū sed etiā intellect⁹ sui iudiciū. Alioq̄n pusillanimitas ista specie humilitatis se pal/lians arrogātia dicēda est eo piculosior quo sibi videt humilior et q̄ sensū suū pferre non dubitat sensui iudicio q̄ superioz. Subinde ptātez regitiuā pt aliq̄n vel petē vel appetere hō sibi bñ oscius q̄ nō pesse ꝫ pdesse vult scit et pōt tm̄modo caueat ne mentiat vt sepe sit iniq̄tas sibi. Arbitroz hoc intēdebat aplus Qui episcopatū inq̄t desiderat bonū opus desiderat. Sz vt iniq̄tatē abīceret subiūxit. Oportet āt epm esse sine crimine ꝛc Sic Jsaias dño q̄renti quē mitteret rñdit. Ecce ego mitto me. vez se iam ardenti calculo purgatū ignoueat. Notēat hec ptās tuti⁹ appeti qñ pozes ad martiriū q̄ pfidebant ipi trahebant. hodie vo suspecta nimis hec appetitione gignat eā nō zel⁹ aiaz ꝫ vl̄ pfūptio vel inanis glia. vel ambitio. vl̄ inertia q̄rens in ocio laute viuē. vl̄ cupiditas ditare querens carnē et sanguinē. aut demū inexpientia potestatis hui⁹ regitiue dās audaciā de viri⁹ pprijs. sibi q̄ blādiens q̄ efficaci⁹ ceteris euellēt q̄ destruerz pderet et dissiparet et edificaret et plantaret. Expt⁹ vo longe videbit alit et metuet. videbit q̄ puersi difficile corrigunt. et stultoz infinit⁹ ē numerus. videbit opa dei q̄ nemo possit corrigē quē ille despexēit Videbit q̄ de pmeditatis secum q di ctis tūc faciā hoc tūc faciā illud. si et q̄ postmodū. neq̄ hoc neq̄ illō videbit se longe fieri et ofundi ab expectatione sua et velut a torrente rapido aliorsū ac rat⁹ erat trahi Niadueētet deniq̄ aliquāto facili⁹ cē speculātē i cella vel studio describē sibi pulcrū boni regimis modū in re publica q̄ exequēdo pticare

Monach⁹. ¶ Quid de hoīb⁹ cēses nr̄e etatis q̄rentib⁹ expectatōes ad bn̄ficia quib⁹ ānexa est alioꝝ cura Pro quib⁹ vel adipiscendis vel retinēdis se litib⁹ inuoluūt sūptib⁹ qz osumūt. ¶ Volucer ¶ Viderint ipi qualis sua sit intētio et quē sibi finē p̄ncipalit̄ ostituunt. Pōt itaqz fieri vt idone⁹ aliq̄s seruire deo in regimine publico q̄rat. illud intēdēs ex dn̄ti. et tanqz secūdarie sustētatiōnē vite ꝑtie sufficientē habē. q̄tin⁹ absqz mēdicitate vel impꝛoportiōato sibi latē seruiat in hoc statu liberiori quiete do. Nec est leuiter ħ imputandū symoniace p̄uitati. Sicut nec dū frequētantur in ecclesiis hore canonice ad recipiēdū distributiones quotidianas et solitas Aut dū vicari⁹ deseruit vni cure suscipiens inde stipendiū. Dign⁹ est opari⁹ mercede et cibo suo. Dicā ap̄li⁹ Sic ꝑfitet aliq̄s vitā claustralē rōnabilit̄ intendēs illic sufficienē sustētari. alioq̄n nō intratur⁹. neqz tñ symoniac⁹ est dū intētio p̄ncipalis ē seruire deo et sustētatio vite est ad illū finē et sub illo. vbi āt vnū ꝑter aliud. iā nō duo ħ vnū sē ¶ Monach⁹ ¶ Appares loq̄ fauorabiliter i excusationē symonie quā tāta seueritate decreta dānāt. quā ampliare ita nitunt aliq̄ qꝫ pene nihil apud eccīasticos inueniret si vez sentirēt a symonia nō infectū. Sz hoc interim omisso cū multis q̄ magis scholastice tractāda sūt. pfice qđ cepisti de zeli moderatōne p patientiā respectu fraterne correctōis ¶ Volucer. ¶ Correctio fraterna cū sit op⁹ elemosine spūalis datū sub affirmatiuo p̄cepto. Si peccauerit in te frater tuus ꝛc. Sp quidē obligat sed nō p sp. Omittēda q̄ppe est dū probabilit̄ apparet qꝫ fieret vel frustra vel in deteriozatōez correctōis. hoc āt ꝓbabilit̄ estimat de peccātib⁹ ex malicia et osuetudine puersa. nō ex ignozātia. Sec⁹ in correctione iudiciaria vbi p̄t otēni scādalū illi⁹ qui puniri debet. qz fit p salute nedū illi⁹. ħ toti⁹ reipublice. et vt punitio sceleris cedat alijs in exemplū. Pōt insup hec omitti correctio dū ꝓbabilit̄ appaet qꝫ peccās alio mō p se vel alterꝝ corrigēt Sic em̄ famelic⁹ nō ē de necessitate pascēd⁹ a petro etiā diuite si verisimiliter immineat mod⁹ qꝫ sustētat⁹ p se vel aliū non pibit. Qua sup re nēo dz sibi fabricare leuit̄ scrupulos tanqz de necessitate p̄cepti. sicut nec in alijs plurimis q̄ vel p̄tergredi vel agi p̄t infra t̄minos diuine iussionis. Attento p̄terea qꝫ temerariū frequent̄ cēt et vsurpatū iudiciū corrigē fratrez q̄i criminalit̄ opantē vbi p̄t occurrere multiplex excusatiōis loc⁹ vel rōne fragilitatis ꝑtie vt in pueris q puellis q rusticanis. vel qz doctrinis et virtutib⁹ aliūde pollent a q̄b⁹ eos declinare nec se corrigē nō ē leuit̄ p̄sumēdū. Rursus attēdē dz ista correctō ne p̄gredīat vllaten⁹ ordinē gerarchicū q̄ infētoēs reduci hñt ad deū p supioēs ēt vbi vr i

supiorib⁹ vel inertia vel lata culpa nō inde publicā potestatē vsurpet aliqs. neqz in predicatione neqz in sacramentoz ministratione neqz in supioz coz̄ subditis satirica reprehensione que nō edificationē morū sed indignationē causat q ōcēptuz ⁊ est aūt speciali⁹ aliqd obseruandū circa eos quoz ofessiōes audiunt vt extra neqz publice neqz priuate arguant inde. imo neqz laudent ne aperiat via suspecte reuelationis in vitupato. vel fictionis aut inanis gloriatōis in laudato. vel diffamationis p indirectū in ofitentib⁹ nō laudatis ¶ Monachus ¶ Difficile certe iugū p̄ p̄sidētib⁹ in vtroqz foro q̄ sic obligantur corrigere sic se gerere quasi penit⁹ in cōfessione nil audissent. ⁊ ad ylteriora pergens dic quali moderatiōe sit exercenda talis correctio ¶ Volucer ⁊ Atiqz nō cū impio. nō cū austerita te. et minime cū otumelia vl' improperio. Medar cm̄ in ore otumelioſi correctio. fit exemplo pauli cū omni humilitate lachrymis et mansuetudine. Neqz formidandū ē hic ne nimia seruet hūilitas vbi nulla est q̄ frangi timeat regendi auctoritas Quid q̄ in multis dissimulāda sūt pcā vl' iunioz ne pdāt verecūdiā vel senioz ne pessimēt p impatiē/tiā? Increpādi ñ sūt pīsertiz i publico. ⁊ nec eis delirātib⁹ est plausibili ter assentiendū/Modestū silentiū cū facie subtristi satis erit p̄ sua correctione et nr̄a ne peccem⁹ cautione. Porro si pcā talia sint q̄ doctrinā xp̄iane religiōis inficiāt publice cū scādalo puſillor silentiū soluendū est. et tota libertate ⁊tradicendum aut ptin⁹ ad supiorē deferendum. Q⁊ si ogtū sit in supiorib⁹ et inferiorib⁹ tātā succreuisse' pniciem etiā in his q̄ fidei sūt p̄ deputationē intellect⁹ ex inordinato timore cuiuscqz potētioris errātis alios qz trahentis hostriolētia istos fauorib⁹ adō q̄ nec piti sanū ofilium nec iudices rectū iudiciū libere dabūt. dissimulabūt poti⁹ aut in veritatis subuersionē impudenē ibūt. hoc casu si defensio catholice veritatis exponenda sit in publico p̄ psonas puatas videt ambiguū. qm̄ vno loco iubet dns. ⁊sto fidelis vsqz ad mortē. et laudat q̄ p̄ lege dei sui certauit vsqz ad mortē. Et a xbis impioz nō timuit exēplo Johis bapti. Alio loco vox xp̄i est. Nolite sanctuz dare canibus. neqz proiciatis margaritas ante porcos Cui⁹ rō ōtinuo sb iūcta ē ne dās lacerēt et xbum dei oculcēt ¶ Monach⁹ ¶ Quā vereor o volucer ne tāgat hec ofideratio pegrinū nr̄m sua p̄secutōe in cā fidei nūc coz̄ ordinario iudice. nūc in p̄ntia sacri ofilij. nā q̄d inde p̄uenīt audis. q̄d dicit. q̄d agit ¶ Volucer ¶ Nolo fiat tibi mō rīsio. latiore hac in re iterū sermonē habiturꝰ seorsū. ⁊teni qua fronte de sacro ofilio suspitionē de p̄ncipioz moraliū xitate dubitatōez de p̄cessu iudiciario offensionē ocepisz. ⁊z accipito opendiosū in p̄missis documētū absolutos a publicl. respicies

Liber tertii de

Tercio mete tertij

¶ Ja sorte vocat te de⁹ hāc tu
Contentus agas. nec hianti
Zeles animo noua vota.
Que sunt aliena relinque
Tractent quibus est data cura
Non te nociuis preme gratis
Sis sufficiens tibi queso
Nec te coquat alterius sors
In se retinet status omnis
Quicq̄ misere graue durum
Quod scire status nequit alter
Experta feres leuiore
Nota q̄ magis ope fisus
Febrem patiens modo dextrum
Mutat latus huc modo leuū
Nunc ventre cubat mō dorso
Hinc pace caret. quia secum
Fert intro malum suus omnis
Idcirco locus grauis angit
Se corrigat et parit intra
Pacem sibi det q̄ quietem
Qua non aliter potietur
Gratum referas domino cor
Qui dona dedit sat abunde
Altaris eis sine culpa
Sic proderis omnibus apte

Prosa quarta tertii

Monachus

¶ Ja ratione fiet o volucer
vt solitarī⁹ oīb⁹ pficiat?
Volucer Nimirū bñ viuē
do. An ignoras q̄ oīe peccatum
offendit nedū deū sed omnē impe
rio suo subditā creaturā? q̄ idcirco
cōsolatione theologie
armat et pugnat ptra insensatos.
Nocet ptērea nedū peccāti sed toti
hōim omunitati que est velut vnuz
corp⁹ tanq̄ acies ordinata cui⁹ nō
pt sine lesiua debilitatione quātula
cūq̄ pars vel mortificari vel eripi
qualit̄ fit ex pcō cuiuscūq̄. Hinc
ppende virtutē vni⁹ multo magis
oīb⁹ pficere. vñ sumpsit ortū psal
miste verbū. Particeps ego sū oīm
timentiū te et custodientiū mādata
tua. Vis insup scire quantū segre
gat⁹ et orans sit vtilis. moysen orā
tē in mōte dū pugnaret israel inspi
cito. Deniq̄ q̄s nesciat vicia effica
ci⁹ orōne q̄ prōne vinci? Solita
rius vero liber⁹ orat q̄ occupat⁹.
Tolle orōes timentiū deū. q̄d pde
rit obsecro labor fatigantiū se. vel
predicādo vel monēdo vel corrigē
do. q̄ medicos etiā monet sapiēs
orare vt opa dirigat sua de⁹? Pen
set ergo solitari⁹ quātū. pt corrigē
delinquētes absens et tacens si bñ
vixerit et orauerit. talit̄ em̄ et nō ali
ter sibi datū est tollere scandala ab
ecīa si crebro ingemuerit iuxta visi
onē ezechielis de habētibus signū
thau in frontib⁹ suis Penset q̄ntuz
difficultatis habz exterior correctō.
quantum solicite turbationis. puto
gaudebit eligere partē marie sedē
tis. non marthe ministranti. deseret
querelā duerse ad marthā q̄ nō so
licitū. nō turbatū erga plurima reli
querit eū Jēs. Itaq̄ si corp⁹ ppriū
et vnicū vir aliq̄s sufficit obediens
reddere suo spiritui quotidianis

increpationib⁹ otinue monēs illud et castigans quid censendū putas de tot corporib⁹ tot capitib⁹ tot spiritib⁹ alienis nec diunctis? Sperat aliqs se correcturū hos et illos verbo suo. dicat sibi primit⁹. se qz corrigat si valet. et dū non poterit humili⁹ sapiat. Hec si recogitauerit acriter secū solitari⁹ / gratias aget deo qp nō imposuit hōies super caput suū. miserebit qz cōstitutis in publica ptāte. nō indignabit. non emulabit. Attēdet quid dns ad Job dixerit. Si habes brachiū sicut deus. et si voce simili sonas. disperge super / bos in furore tuo et respiciēs oēm arrogantē humilia. vbi docz apte opus hoc solius dei esse. Hinc per psalmistā iubet Neqz zelaueris facientes iniquitatē Quia nec imitandi sunt tales nec spreto diuinit⁹ instituto ordine corripiēdi Queris exercere zelū otra pcōres. queris eos de terra perdere dabo tibi antidotū sine verboz strepitu. sine virga. sine carcere. sine flagellis aut vulnere. sine tuo periculo. Bene viue tibi et̄ p alīs orans. ipos tolera et geme. nihil aliud tibi decessū est. Sz inde gaudeas. qm̄ alleuiat⁹ graui fasce. cur aliene misceberis rixe. cur alienū iudicabis seruū. cur talento vis vti in nō tibi decessos vsus qō palam est abuti? Memineris illius q pecunias alīs partiendas recipere noluit cauens sibi tam ab inani gloria qz a periculo distributōis vt fit inique ab ingratitudine et remur / muratione recipientiū et nō recipiē tiū ab sui oc̄ñ deniqz detrimento

Monach⁹ ¶ Suades salubriter patientiā in zeli moderatione suscipiē dā vnde dsurgit dsolatoria. quies multa. presertiz his qs susceptū nō ligat officiū. Nodes vellem aliqua super eadez pacientie virtute. Et in pmis cur dictū est. patiētia aūt op⁹ pfectum habet ¶ Jolucer ¶ Scis pfectionē hominis in dei dilectōne sup omnia et ꝓpter se dstitui. Jdeo finis legis dilectio Nozro qs nesciat veram dilectionē nō in ꝓsperis ꝛ aduersis inspici. Aduersitas nempe sola ꝓbatrix est siquis in ꝓsperitate ver⁹ amator sit. Venit ad te deus cū auro et argento. cū sanitate cū honorificentia. cū quiete a temptationibus intus et foris. recipis eū. laudas. gras agis. dubiū mihi est si munera dei non deum diligis Jtaqz qui deū vel amat vel in eo sperat pro omodo temporali. tolle omodū desperabit et oderit. venit deus in comitatib⁹ his omnibus. sed cū pauperie. egritudine. tribulatione. si pstas in amore. si in gratarū actione modo opus amicicie pfectū ostendis ad deū qñ nec dolore nec inopia pressus discedis ab eius amore. Neqz em̄ dolere vicium est. sed ꝓpter dolorē nihil vicioſū omittere laus est egregia. Sunt apud pbiaz vere splendide qz suasiones ad patientiā. hec vult animū reddere sui dpotem liberū qz. vicia reprobat. laudat qz virtutes. oñdit oñe

peccatũ facienti penã esse. oñis ãt virt⁹ magnũ sui premiũ est. Novit malos esse impotẽtes nec adipisci qõ cupiũt. Boni vero desideriozũ suoz quib⁹ appetũt sũmũ bonũ cõ potes sũt. Nã pticipatiõe diuinitatis dij fiũt. Docet rursus fortunaz omnẽ bonã esse. et q̃ sepe plus aduersa q̃z ꝓspera ꝓdest. Deniqz nulla p̃t in istis inferiozib⁹ mutabilib⁹ et caducis bonis atqz fortuitis inueniri vel hauriri felicitas q̃ sufficientiã q̃ potentiã que reuerentiã celebritatẽ letitiã stabiliter veras donet. Speciosa quidẽ sũt ista ait boeti⁹ ad pbiaz tũ tñ cũ audiunt̃ oblectãt. sed miseris malozz altioz sensus est. Ostendenda fuit p theologiã altioz felicitas. quã petẽ. q̃ infelicitas oñino pessima quã refugẽ deberem⁹. in cui⁹ respectu pñtẽ mortẽ nõ esse timendã astrueret. Nolite timere ait eos q̃ corp⁹ occidũt. q̃z eũ q̃ p̃t aiaz et corp⁹ mittere in gehẽnã ignis. Cũ essi triplex sit malozuz pena. q̃daz otracta. q̃daz inflicta. q̃daz ꝓmissa. Primã plurimi nihili pendũt nec aduertunt quã pbia tñ recte ꝓbat magnã esse. q̃z ꝓuat animã magno virtutis bono. tollens ab eo modũ spẽz q̃ ordinẽ. Inflicta pena q̃z sensũ doloris infert pl⁹ exti mescit̃ et fugit̃. Tertiã vt ꝑmã nõ attendũt pccores dũ in penã ꝑorũ pccoz permittunt̃ iusto dei iudicio ad alia et alia crebro labi. Theologia vero xpianoz pbie doctrinas si recte si vere sũt si salutares approbat vtẽs eis iure suo et catholicas reddens si tenebrosiores sũt illuminat. Si noxijs erroꝛib⁹ mixte sũt separat precioſũ a vili. illud retinens aliud exterminãs. q̃m nihil iñgnatũ. nihil sordidũ. nihil falsũ vel noxiũ secũ intrat. nõ sistit in ꝺsideratione sola mutabilitatis rez infra labẽtiũ in variabilitate sortis hũane. In impfectione fallaci eoz omniũ que mund⁹ inferior ostentat. q̃ sunt diuitie. opes. dignitates. regna. gloria. voluptates. q̃ frequẽti⁹ recidũt in otraria. Erigit se ꝺfestim altius respiciẽs verã beatitudinis formã nõ simulacrũ quoddã vel idolũ beatitudinis quale stoyci ponere visi sũt in honesto qõ sui ipi⁹ premiũ ẽ. ꝓ cui⁹ obseruatione mors voluntaria etiã ꝓpria manu (sicut egit Catho) ꝑm eos queri p̃t quã eẽ viam breuẽ et expeditã sed mendacit̃ dixerũt ad libẽtatẽ. Sileo de porcinis voluptatib⁹ epicuri. Sed neqz primi boni sola otemplatio qualẽ locut⁹ est Aristot. beatitudo dici põt. sublimiorẽ et eternã dat theologia. In cui⁹ aspectu monstrat mometaneũ et breue hoc tribulationis. sup̃ modũ immensũ glorie pond⁹ oparit in nobis. otemplãtib⁹ nõ ea que vident̃ ꝛ q̃ nõ vident̃. Ostẽdit ex aduerso miseriã inestimabilẽ fine caritatis qualẽ null⁹ philosophantiũ cõcepisse visus ẽ. Quid ãt grauitatis habere censebit̃ pena tpalis quantalibet eterne vite et morti collata min⁹ certe q̃z id⁹ leuis virge ad sup

plicīū capitale vitandū et regnū cō
sequendū. Ecce ꝓponat vtrūqz pu/
erulo q̄rat q̄o eligere duob⁹/morte
pati vel virgam. nō dubiū q̄n ꝝgā
Ozabit etiā flens si negeꝫ ei. timēs
et horrēs ꝓpositū sibi e diuerso vel
suspendiū vel incendiū. Hinc pue/
ros dū flagellant et clamāt ridere
solem⁹ tenentes puto illā sapientis
sententiā. virga eū cedis et aiaz ei⁹
ab inferno libēabis. Nos ꝝo grā/
diusculi pueri gemim⁹ exandescim⁹
murmuram⁹ ad modicū dei flagel/
lū Illud qz p impatientiā rumpim⁹
vt possum⁹. q̄i nō ab inferno similiē
liberare nos q̄rat pater nr̄ de⁹ Tri/
bularis q̄o putas tibi theologia
suasura sit? Serui deo. sanctos qz si
os q sanctas honora. psperaberis
in seculo delicijs diuitijs. pace glo/
ria frueris ad votuz. Sic videlicet
docebit sapiens. Fili accedens ad
seruiturē dei prepara aiaz tuaz ad
temptationē Sic aplus Omēs qui
pie volūt viuere in xpo psecutionē
patient. Sic xps dicens. In me pa
cē. in mūdo pressuraz habebitl. Sic
sancti sancteqz omes exemplo mon
strarūt: Expectādū ita est. preparā
d⁹ anim⁹ ad tribulatōnez q̄ nobis
vtiqz talis fiet q̄lis anim⁹ erit vten
tis. demeruim⁹ millesies mortē in/
ferni mortē. eruet nos si volum⁹ tri
bulatio. Si nolum⁹ puniet nos bis
in id ipm. Itaqz omino impossibile
est nō flagellari. vel hic ad peniten
tiā. vel in futuro ad exterminationē
Respiciam⁹ sp ad dōm flagellantē

dō p̄rez miaz corrigentē. Si vere
nō vane. nō simulatozie. nō velut in
sōnio xp̄iani dicimur q sum⁹. Neqz
ei venire p̄t aliunde ꝫbulatio. tenet
q̄ppe ligatū leonē infernalē ne furi/
at quātū vellet. nō ille ꝫ detinēs eū
rogand⁹ ē. nō aduersari⁹ q̄uis ali⁹.
sit hō sit bestia sit ignis sit aqua ti/
mēd⁹ ē. timeaꝫ moderās illa deus
Et hinc oriet magna securitas Do
lo dicat hic aliqs nō tēptabo dōm
aduersus illa q̄ naturalis fert actō
Liberrim⁹ cū nature rector est de⁹
vtens illa put libet ad salutē elcōz
ad cōmoditates se diligentiū q̄les
enumerate sūt a ꝓp̄his et sanctis di
ligenter. Erudit p flagella purgat
q medeꝫ. doctrinas in scripturis mul/
tiplicat q̄ō ꝓp̄he q̄ō boeti⁹ q̄ō cice
ro cū ceteris insinuant. Cōpellit in/
trare vocatos ad nuptias lacerās
alteri⁹ tunicā. illi⁹ crus frangēs. hu
ic oculū eruēs. aliū mancū reddēs.
sepit vias malas spinis ne q̄s ābu
let p eas in interitū. Tribularis et
tēptaris. Ista cōis est sors omniū
viuentiū. hō q̄ppe nascit ad labo/
rē. si demeruisti te equo animo io fe
re equū est. si tibi bñ osci⁹es gaude
qz maior te merces manet. Quid p
terea q̄ absqz tēptatōib⁹ nullo pa/
cto pñs vita ducit q̄ milicia ē. tolēa
quā habes qz dū deerit cert⁹ esto.
succedet altera tibi fortassis aspior
Crede non eiecit hōiez de⁹ ab orto
voluptatis vt hic nouaz ostitueret
ꝫ in laboze viueret et erumna. Du/
fers ais mihi pacem. ih gloziā. mihi

diuitias. mihi felicitatē nō aufero.
ꝫ inuito monstrās viā. qz p pressu
raz mūdi pax. p infamiaz gloria ⁊
p inopiaz diuitie. p luctū et miseriā
beatitudo (qđ ē omne bonū) opa
rant. Ad extremū p pñti die et re
quaz agim⁹. Sol eni declinior silen
tiū suadet carmen accipe

Quartum metꝝ tertij.

Inter coetus Job vir honestior
Multa refulgens prole beatior
Simplex tremiscens te de⁹ optime
Rectus fidelis criminis inscius
Dentes eoas exuperans nimis
Gazais et amplo velligero grege
Bobus camelis, atqz laboribus
Aptis asellis plurima turba qz
Seruire debens magnifice fuit
Talem flagellis expetīt sathan
Temptare duris non aliter valet
Vti malignis viribus vipiam
Ni det suprem⁹ fas dñs sibi
Laris habenis hinc furiosior
Tradit ruine ꝑtinus omnia
Septena proles dum bibit ac edit
Tres et sorores obruit hos dom⁹
Cōuulsa venti turbine funditus
Job vero viua rupe manentior
Ferri recocti roboze durior
Spes cui⁹ alte fixa petre fuit
Supplex deo mox lumina dirigit
Grates rependens religiosius
Si que dediste vir pereant ait
Fiat voluntas iure deus tua
Hinc edocemur cuncta per aspera
Ad quē misellos currere oportet
Quis deprecandus nam de⁹ vnic⁹

Sontes repurgat trux tribulatio
Ac innocentes roborat et ꝓbat
Cuiusqz dicat mens bene subdita
Que omodasti si repetis pater
Gratus libenter restituo cape
Vis per latrones ense vel ignib⁹
Auferre linquo gratius accipis
Sic forte. qz si pauperib⁹ darem
Si te vocantē non satis audio
Compelle vestes dilacerans trahe
Demū ꝓput vis dūmō sim tutus

Explicit terti⁹

Incipit liber quartus

Prosa prima

Monachus

Preteritis dieb⁹ locut⁹
es o volucer ꝯadmo
dū pegrin⁹ noster suā
in theologia q̄rit cōso-
lationē in oīb⁹ q̄ cir
cūstant eū tribulationib⁹ nūc p tuā
fidē edicito nunqđ nō penitet eum
plurimoz q̄ vel in frācia vel in ge-
nerali cōsilio gessisse meminit modo
circa cessionē ⁊ electionē otendētiū
de papatu. Scribendo de ptāte cō
cilij modo circa causas fidei eā pre
sertim q̄ detestat homicidia sine le-
gitima auctozitate ꝓpetrata cū seq̄
lis suis. Que causa toti⁹ pene tur-
bationis inclitū frācie regnū discer
pentis vt aiūt seminariū fuit. cuius
aliā dēt alij cupidinē effrenē domi-
nandi vel vindictā expetendi nūqđ
nō aliquib⁹ saltē scrupulis sua osci

entia remordet Volucer Quis gloriabit o monache mūdū cor se habere qs dixēit innocens et mundo sū. Quis nō ostituit sub iudicijs dei terribilis i osilijs sup filios hominū nō trepidauerit? Hinc afflict Job Verebar oia opa mea ait do sciēs q nō parceres delinquēti. Et itez. Si voluēit mecū otendē nō potero respondē vnū p mille. Cui cō formis est oro pphetica. Nō intres in iudiciū cū seruo tuo dñe. qz non iustificabit in ospectu tuo omis viuens Et rursus. Si iniqtates obseruaueris dñe. dñe qs sustinebit. Porro qd Isayas se cū ceteris inuoluens sibi qz vilescens. hūili confessiōe ptuleit legim. oēs iustitie nre tāqz pān menstruate. Quis igit iustitias suas velut gloriabund ostentauerit deo plus qz pannū ofusionis sue mulier viro. quē deniqz nō exterruerit apli verbū dicēti. Nihil mihi oscius sū. z nō in hoc iustificat sū Causā reddidisse videt sapiēs. Timide sūt inqt et incerte oēs puidentie nre. Et alibi. Prauū cor hominis et inscrutabile qs cognoscet illud Monach Quid igit agit p serenatione osciētie sue vt deo sit in pace loc suus. ipe qz dormiat in id ipm Volucer Doctrinā cōsulit quā theologica tradit schola. iudicat aliter agendū esse de scrupulis inqetis orientib ex his q pterita sūt. Aliter sup his q agibilia futura respiciūt. fatet ex pteritis pfecto se timē neqz timorē hūc abiicit. Nuget poti cordā iudice deo ita tñ ne desperet sup mia ei z in solidio/ rē spez assurgat. formidat ne forte posuerit sibi laqos inimic latentes q abditos in via hac veritatis qua ābulabat. Neqz em dubi z certissim est id ipm qd psecut est veritatē esse catholicā. Cui opositos errores impios atqz pestiferos exterminari querebat ordine iudiciario. Ita em se iudicat obligatū firmit credē et nullaten dubitare de notitia ac intellectu diuinoz precepto/ rū. Alioqn se fidelē quo pacto reputaret. Cū scptū sit dubi in fide infidel est! qd vtiqz veritatē hz dū qs illa dubitat que p eruditionē sacre scpture certa tenēt et explicita fide tenere. Neqz em generalis suffecerit credulitas in multis nisi particularis affuerit. plus aut min iuxta psonaz et eruditionū qlitatē. Verū si iuxta hoc iter veritatis posuerit scandalu angelus sathane qui se transfigurat in angelū lucis nō ita est vsquequaqz cert neqz scit si scuto veritatis ita ptexerit eū deus p timere nō habuēit a timore nocturno. a sagitta volante in die a negocio pābulāte in tenebris ab incursu et demonio meridiano. Demoniū plane meridianū dixerūt sci qd et fallit et sub specie tñ boni nō qualiscunqz z magni boni fallaciaz tegit Hic est laqus magnoz viroz duz magni nō hūiles sūt in oculis suis. dū pprie magis qz aliene innitunt prudētie. dū extollūt se i cogitatiōe

sua sicut taurus. dñō ꝓterea sic agit
q̄ facto et si nō verbo dicerēt man⁹
nr̄a excelsa et nō dñs fecit hec oia
quippe dñō ꝓuenire monitōnes suas
arrogātia supba nō subsēq̄ in hūili
tate lachrymis et mās̄uetudine sepi
us inueniunt Deniq; sup̄ modū ter
ribile est illud sapiētis tonitruū. Est
via q̄ videt hōi iusta et nouissima
ei⁹ ducūt ad mortē. Beat⁹ igit̄ vir
sapiētis testimonio q̄ sp est pauid⁹
qz nisi in timore dei se instanter tenue
rit cito subuertet dom⁹ sua. Noli ꝓ
ptera mirari Monache si tales in
ter recordatōes posit⁹ paueat q̄ ex
timescat p̄sertim cū ꝓfectā charita
tē q̄ foras mittit timorē nō se presu
mat adeptū vtinā hr̄e se cognosceret
minimā vel impfectā Monach⁹
Exterruisti me talia de timore disse
rēs. et in hos me trusisti scrupulos
dubie q̄stionis si ꝑ ꝓsperitate rei
publice. si ꝑ defensione veritatis ca
tholice. si pro errantiū vel delinquē
tiū correctiōe q̄is hoim se debeat
exponē sed sedere solitariū et repu
tare sapiētem esse q̄ nō curat in cui⁹
manu mūd⁹ sit Nā si bñ p̄cipiūt qui
docēt nihil eē agēdū qd̄ dubiū ē an
bonū sit exponunt eiz se pīculo Et q̄
amat pīculū dicit sapiēs peribit in
illo Quis audeat sub tanta rerum
humanarum incertitudie quiꝑiaz
deinceps palā ꝓsequēdū amplecti
Nolucer Audebit si cert⁹ fuerit
ex doctrina sacra q̄ fūdata sit in iu
sticia fidei ꝓsecutio sua ꝑ qua cer
tandū est vsq; ad mortē corꝑis vel
in aia deteri⁹ morīendū.

cõsolatione thcologie

Primū metr̄ iij libri

Ter i tabellis a deo binis olim
Insculpta petrinis. ē otinēs decr̄
Precepta nature qd̄ idcirco fuit
Legē q̄ impssam ꝑ indelebile
Lumē ꝑus nr̄is in corꝺib⁹ fuscauit
Nox criminū nubesq; flagitiorum
Obscura nec nō ptinax suetudo
Que prima circa vera mētiri facit
In moribus secte docēt hoc impie
Illurit. ergo sūmi velle ꝑ fidem
Rursus iubēs signis q̄ in miraculis
Mandata serues hec dei vigil tui
Si non mori vel perire fūdit⁹ vis

Prosa secda quarti

Monachus

Sed cauenda sunt o volucer
scandala. ve eim hōi ꝑ quē
scandalū venit Obseruādū
est ꝓtēa in collectiōe zizanioꝝ ne fil
eradicet et triticuz tolerari deniq;
mala iubent q̄ si tolli q̄rēt deterio
res afferrent erit⁹ sic ethnici sic sara
cēi sic hēretici plerīq; dimittūt nec im
pugnant immo sic agē ofiliū est vbi
coitas ē i culpa ne deterior scissura
fiat Volucer Scandala phari
seoꝝ otemnēda docz veritas Sini
te eos iquit ceci sūt et duces ceco
talia quippe vitare nec possum⁹ nec
debemus Sed neq; deserēda est ve
ritas aut vite aut doctrine. vel iusti
cie dñō certuz hēmus q̄ periclitaret
nr̄o silentio et opposita falsitas fir
maret iuxta regulā Error cui nō re
sistitur approbatur Monachus

Scandala pharisęorum grauiora sunt q̄ vitare
vite doctrine et ingerere scandala ꝓmittendum est
ne ꝑ plurium horum offensiōnē veritas

Redit ecce sermo noster ad materi
am que de zelo tractata est Cadit
preterea in aliā difficultatē qualiē
quando certi erimus ꝙ defensio ca
tholice veritatis nō plus affert no/
cumenti q̄ utilis edificationis q̄n
si plus officit nōne tenēda erat iuſ/
sio christi superi⁹ inducta Nolite sā/
ctum dare canibus! Cui parabola
de zizanijs nō tollendis osona est.
Volucer Adhibenda est fate/
or ꝙ dissolutōne difficultatis istius
que pluries incidit doctrinalis vna
distinctio. Cuius vel ignorantia vl̄
inadvertentia multos etiā pbōrum
atq̄ theologoꝝ oturbauit. Itaq̄
certitudo vna est supnaturalis/altē/
ra naturalis.tertia moralis vel ciui
lis Certitudo supnaturalis ita se ha/
bet ꝙ nō stat aliquē sic assētire⁊ fal/
li Et hec iterū certitudo diuidit̄ qz
quedā est evidentie clare⁊ intuitiue
in patria beatoꝝ. Altera evidentie
reuelate in illustratione ꝓphetarum
Tertia solius adherētie in speculo
et in enigmate q̄ non evidentie rati
onis innititur sed aucti diuine qua
lem certitudinē fides hz⁊ prestat in
cordibus fideliū. Est enim quelibz
hmōi certitudo tanta ꝙ p nullā po
tentiā etiam diuinā et absolutā fal
lax eē pt.alioq̄n de⁹ negaret semet/
ipz. Hanc pbōꝝ schola non vidit
neq̄ stoicoꝝ neq̄ peripateticorum
neq̄ academicoꝝ. Hec certitudo
ꝙ tertio sue distinctionis mēbro fi
delib⁹ omnib⁹ dū peregrinant in via
ovenit quos tāta certitudine nedū

duodecim articulis fidei ꝫ toti sa/
cre scripture credere necesse est actu
vel habitu implicite vel explicite q̄/
liter credendo certi sē neq̄ falli pñt
Alioq̄n iuxta qđ pretactum extitit
dubius in fide infidelis est. Certitu/
dinē hanc in martyribus talem vi/
dim⁹ vt absq̄ vlla dubitatiōe mal/
lēt relinquere vitā q̄ fidem. Cetez
paulus hac subnixus expressur⁹ ve/
hementiā certitudinis asseruit ovi/
tionalem cuius antecedens sciebat
impossibile Etiam inq̄t si angelus
de celo vobis euangelisauerit p̄ter
id qđ euangelisatū ē anathema sit.
Neq̄ tñ negandū est quin paul⁹ vl
tra certitudinē adherentie p fidem
certitudinē habuerit evidentie p re
uelationis illustrationē et quodam
modo in transitu seu raptu p glori
am. Nostro certitudinē alterā q̄ na/
turalis dicit̄ inuenimus q̄ talis est
ꝙ non stat p naturā ꝙ aliqs talit̄
assentiat et fallat̄ ꝑhanc Arl.et peri
patetici.hanc q stoici pbi posuerūt
nobis possibilē in p̄mis p̄ncipijs
p se notis cognitis videlicz ex sola
terminoꝝ apprehensione vt ꝙ q̄li
bet est vel non est. Posuerunt et in
oclusionibus demonstratis⁊ in evi
denti cōsequentia deductis p talia
p̄ncipia quemadmodū dixerūt ma
thematicā scientiā esse certissimam.
Achademici x̄o in quibus Socra
tes carneades et Cicero.debic po
steriores aliq̄ novā visi sē induxisse
sciētiā nihil scire.imo nec hoc scire
ꝙ nil scimus. ita tollere voluerunt

dubius in fide infidel⁹ est

e medio certitudinẽ oẽz dicẽtes de oi re ad vtranqz partẽ ex eã disputari posse Et ita neqz p̃mã de qua locuti sumus certitudinem supnaturalem neqz naturalez putabant vllam esse Deniqz certitudo que moralis dici p̃t vel ciuilis tangitur ab Arl. vna cũ p̃nti certitudine in ethi coꝝ suoꝝ principio Cui⁹ sententia est. disciplinati esse in vnaquaqz re certitudinẽ querere iuxta exigentiã materie. Sque enim vicioſum est inquit psuadentez querẽ mathematicũ q moralẽ demonstrantẽ. non enim surgit certitudo moralis ex euidẽtia demr̃ationis ꝫ ex pbabilib⁹ cõiecturis grossis et figuralib⁹ magl. ad vnã partẽ qz ad alterã Talẽ certitudinẽ si penitus negauerit achademici. si nõ eã p̃terea sufficienter dixerint ad aliqd moraliter operari. viderint q̃ rõne p̃sumpserint aliquid vel agere bonũ vel omittẽ malum. Conformiter ad iudiciũ rõnis quale debet eẽ certũ sic certa est in se virtus. alioquin vtus nõ est Mörch Animaduerto volucer qm̃ ex p̃ma certitudine multa possum⁹ et debemus nos fideles sine scrupulo coꝛde credẽ ad iusticiam. q ore ꝓfiteri ad salutẽ. prosequi defendẽ q tueri priusqz vacillet vel auferat a nob hmõi certitudo Intelligo p̃terea q̃ in agibilib⁹ hũanis q̃ tantã habẽt varietatez (dicẽte Arl. et experientia teste vt casu magis qz arte ostare videanť) sufficit tertia certitudo qualis nõ sp scrupulos oẽs abiicit sufficit vt contemnet vel superet sic operando q̃i non sint. Sed q̃ rõne possit hoc fieri scire cupio quid aduena nr̃ in his agat. Volucer. De scrupulis sic̃ p̃edixim⁹ indicat alic̃ agendũ esse dũ oriunť ex p̃teritis. alic̃ dũ in eis q̃ agenda sũt occurrerint. De p̃teritis q̃dẽ opibus tã amplectit Gregoriꝰ sententiã. Bonarũ mentiũ est ibi culpaz agnoscẽ vbi culpa nõ est Conformiter q ad illud Just⁹ in principio accusator ẽ sui. Constituẽs itaqz se coꝛã tremẽdo ẽbunali districti iudicij dei cõscientiã p̃priã audit et sustinet accusãtem eũ. q̃nto maiori seueritate scit q p̃t. q̃tinus fiat ei spũs otribulat⁹ et ingens ofusio otritio et humiliatio coꝛdis. ita vt cadat a se p omnimodã p̃prie defensionis desperationẽ. neqz eni vult cũ diuina iusticia otendẽ neqz cõscientie p iusticia testimoniũ ferenti otra se reũ silentiũ imponẽ. suadet poti⁹ vt clamet voc⁹ magnis Iste ẽ equissime iudex deus. iste q̃ p iusto iudicio tuo damnand⁹ est. peccauit enim in talib⁹ et talib⁹ sup numeruz arene maris ita vt pcca sua vix tot⁹ capere possit mund⁹. Sũt eni abyssus multa q tenebroſa nimis q̃ altã sibi damnatõnis abyssũ meruerũt q inuocãt. Et hoc dñe de⁹ in voce cataractaꝝ tuarũ. hoc ẽ viarũ tuarũ inscrutabiliũ et iudicioꝝ occultoꝝ in q̃b⁹ hõ ostitut⁹ videre nõ p̃t an amore vel odio dign⁹ sit. neqz cognoscẽ de suis supioꝛib⁹ q̃ntũcunqz iusta videanť q̃ terminenť fine aut qua districtione iudicenť. Accusat⁹ inť talia

reus nō defensoris ꝫ accusatoris. testis et iudicis in se ptes agit exaggerans ꝗntū pt Qui etiā si totius ppli xpiani fudisset sanguinē spat in illo apli xbo si nos iudicaremꝰ nō vtiqꝫ iudicaremur Quo cōn fit in hūanis iudicijs qm̄ ofitenti crimē mors inferꝛ apud deū xo apō quē est mia et copiosa redemptio Misericordia hic dū viuimꝰ superexaltat iudiciū quo fit vt damnādꝰ in curia iustitie habeat aditū cū fiducia ad thronū gre eius. que saluat damnātes se. absolutionē cōferens in auxilio opportuno. pcipue si dimiserit hō ex corde debitoribus suis. vt ptcipes velit eos fieri glorie neqꝫ vindictā qrere cupiat seo ozet p salute sua. quo fit vt fidenter dicat deo. bullas venie siue prestā de hīs. dimitte nob debita nra sicut et nos dimittimꝰ debitoribꝰ nris ¶ Monachꝰ ¶ Talia frequēꝰ audiui volucer Sed ꝗliter absqꝫ mēdacio vel fictione pt in multis tale aliqd agi nō satis aptum est. Esto nēpe ꝙ de pteritis opibus scrupuli sint in sciētia nō idcirco reā se iudicare habet Est enī scrupulus vacillatio qdā dubitatō vl formido consurgēs ex aliquibus diecturis debilibꝰ et incertis Alioquin si ex vehemētibꝰ argumētis et pbabiliorib⁹ p hac pte qꝫ p altera dubitatō cōsurgēt iā nō scrupulus sol⁹ vl leuis trepidatio dici deberet ꝫ moralis de trāsgressiōe certitudo Mirū vero neqꝫ cautus videreꝰ si ꝓpter hmōi scrupulos scia testificationē vel damnatōꝫ ferret certā Munqd inꝛrogata ab hominibus vel acriter a se ipsa neqꝫ mētiri sibi volens rndebit ꝓpē solos scrupulos se in xitate ream secriminosā se damnandā existē? nōne magl. in hoc casu de merito qꝫ de pcō et ita potiꝰ de saluatione qꝫ de damnatiōe psumit? Quo pacto fert igit cōn semet ipam dānationis sniam? Auget dubitationez apli dictū Mihi inqt p mimo ē vt a vob iudicer vel ab hūano die ꝫ neqꝫ me ipm dijudico qui tn̄ alibi se p̄mū fatet inē pcōres. Vēit inqt deꝰ saluos facē pcōres qꝫ p̄mꝰ ego sū Quo qualē ad ista rnsionē aduena noster daret. ¶ Volucer ¶ Qualē nimiꝫ dat apls dū subdit ad pallegatū qdā xbuz. qui me iudicat dns est⁹ alibi Scio ꝙ in me nō hitat bonū cōformitē ad illud xpi Qui ex ꝓphis loquit mē dat est Certissima igit nō scrupulosa rōne tenere debet ois homo viuēs qm̄ sine gra dei damnatus est qua ꝓpē hūiliet se hō qntuz potuerit sibi vilescat se deficiat se conculcet in recogitatiōe sua quia nō hret ꝙ deo damnāti rndeꝛz quid obijceret dicenti. amice nō facio tibi iniuriā. accipe qd̄ tuū est et vade Quid ē aūt illud tuū nisi pcēm nū mēdaciū? Legisti ꝙ scs abbas agathon moriēs fribus inꝛrogātibus an timēt et an in opibꝰ suis confideret rndit In xitate timeo neqꝫ ofido in opibus meis ꝗusqꝫ venero añ deū qm̄ alia sūt iudicia dei alia hoim ¶ Monachꝰ To/

Libri quarti de

tus crede mihi volucer horroē cō
cutior tot⁹ meroze tabesco. tot⁹ in
desolationē et in q̄ndam velut de/
spationē deiectior hec audiens. nec
q̄ de p̄teritis nec de futuris agā
scio ¶ Volucer ¶ Atuero germa
nus tu⁹ hac ōsideratione sic vti ni
titur vt inē tot p̄mentia mūdi ma
la. inē tot hostiles cānis ac demo
nis molestias p ipam dño p̄picio
fortiorē assurgē q̄rat in spem. soli/
diorē ōsolationē. et in trāquilliori
pace q̄escere cui⁹ rōem et modum
collocutio diei p̄oris exposuit.
Monach⁹ Memini. p despationē
eni ad spem vēire docuisti. causāt
nihilomin⁹ scrupuli tales inquietu
dinē mētis quā fluctuare faciūt. a
qua sicut musce morientes p̄dunt
suauitatē odoris. i. deuotionis et
amoris sentimentuz Quigilare de/
mū opellūt et excuscitare dilectam
p̄us q̄z ipa velit ¶ Volucer Accī/
pito consiliū

Secundū metrū quarti

Jtuū tabescit in te
Scrupulis exagitatū
Cor gemens et anxiatum
Persta fortius in spe
¶ Filijs suis quid obest
Prouida cura patris scit
Pane filiorū seruus
Ut q̄q̄z cibatur
Sic cibo serui frequenter
Paruus vescitur heres
Glorietur vt nequaquā
¶ Et speret cor vtrinqz
Proximū solet iuuamen

cōsolatione theologie

Fieri contribulatis
¶ Nonne fluctus et procelle
Expurgant mare crebro
¶ Parturit filium mater
Sed non absqz doloze
¶ Letus alacris qz fies
Morū prole beatus
Si memor dei recusas
Hoc solamen habere

¶ Prosa. iij q̄rti

Mona/
chus

O Ro quis blandimēta mū/
di superauerit. q̄s adimple/
uerit pphetic̄ votū letē
cor meū vt timeat no⁹ tuū? Quis
ad sacrificiū salutis offerēdū acce/
dere p̄sūpserit si fuerit alien⁹ a dul
cedine dei si aruerit sic̄ mons gel/
boe in quo nec ros desup refrige/
rans nec pluuia rigās et fecūdās
cadat q̄z sit sibi celū encū et ēra fer/
rea depta q̄ imaquosa? ¶ Volucer
¶ Plurimos crede mihi fefellit ni
mia sentimētoz hmōi conquisitio
seu cupido hoc in turelupinis et
begardis. hoc in q̄busdā deuotis
nō p̄m sciam exptū est qui delira/
menta cordis sui p dei sentimētis
amplexātes turpit̄ errauerūt Alij
frustra conati sūt ad nihil passio/
nabilit̄ affici cū sētiret aplūs aliā le
gē repugnantē Alij ita deo se vo/
luerunt tradē q̄ opa de⁹ ageret in
eis tm̄mō passiue se hntib⁹ Alij p
vnionē apicis mētalis cū spū sco
tradunt hri sciam mysticā de deo
Jta tū q̄ de⁹ nō apphendat sb q̄
cūq̄z rōne vel entis vel veri vl bōi
Sed ab istis et a p̄oribus inquirit

vbi meritū erit si dilectōis volūta
rie null⁹ habeat actus? Atuero q̄
rōne debeat cor tuū medias inter
scrupulōz ac tentationū agitatio
nes se gerere te doceat exēplū pal
pabile Mtunc naute quodaz va/
sculo in quo sup cuspidē erecta li/
brata est ex transuerso volubilis
acus ferrea. cuius acies affecta est
p magnetez quo fit vt in polū ar/
ticū assidua sit sua directio Nō ali
ter cor affectū dei dilectiōe/in fide
q̄ spe ferri ouenit in deū Porro sic
ex motu vasis otinentis actū agi/
tatur acus alioꝛsū nūc dextroꝛsuz
nūc siniſtroꝛsū redit tñ semp in id
ipm duz quiescē sinit Cōfozmiter
turbatōez aut vacillationē cor pa
ti videt ex scrupulosis motib⁹ mō
p has mō p illas passionū fluctu/
ationes. maneat attamen diuinus
amoꝛ firm⁹ saltez in habitu quod
sufficit si nō penit⁹ eiecerit ipm hō
Et ita sufficit vt aliqs inueniat o
stantioꝛ resistere pccis. imo corp⁹
exponere martyrio. carēs actu ta
lib⁹ sentimētis q̄z alius abūdāter
plenus eis Quare ptz signū istud
sensibilis suauitatis ineficacit̄ ar
guere charitatē dei si nō affuerint
comites charitat. signate p apo/
stolū Charitas inqt patiēs est be
nigna est cū reliqs quas subiungit
Itaq̄z si fides si spes si cetere vtu
tes informes eē pñt dū deest cari
tas effugiēs a facie latētis supbie
cur ñ poterit hec expta suauitas?
Sustas igit̄ hanc suauitatē vtere
cū būilitate et gr̄az actiōe. gustu
cares fer in patiētia et māsuetudi
ne. attēdens q̄ aliqñ demō abutit̄
naturali bono teneri cordis vt est
in mulierib⁹ sicut ecōuerso pōt gr̄a
naturale bonū tale in adiutoꝛium
sui sumere vt vehemētioꝛ et crebri
oꝛ inualescat spūalis deuotio Sz
dū surrepit supbia(qb⁹ eni nō in
fidelit̄ q̄ vexare voluit aplūs!)tol/
litur hec pax interioꝛ reditq̄z cola
phisatio tentationis custos humi
litatis. quo casu sufficiat gr̄a dei
Nec more generatōis prauе et p/
uerse dīnū sibi deuotiōis signum
q̄rat Monachus Ecce relabi/
mur in id qđ ab initio quesituz est
qua rōe poterit aliqs quicq̄z ag/
gredi sub dubio cōstitut⁹ an agat
recte si ex interioꝛi oscientie motu
sufficiēs certitudo nō habeat? Pe/
ribit deniq̄z omis ars distinguen
di veras a falsis immissiones p/
phetias aut reuelationes Jo/
lucer Habes sup hoc vltio scri
pta nō pauca pegrini nr̄i Primū
vero respcu eoꝛū que futura sunt.
de p̄teritis quippe iaz diximus sic
obseruare cōuenit vt non reputet
culpa vbi culpa nō ē Alioq̄n cau
satur erronea cōscientia cōn quā
si qđlibet attentet fieri iam culpa
est si fluctuet animus Preterea sub
hac dubitatiōe velut ad vtrūlibz
nesciēs quid acturus sit ociliū est.
vt ñ agat qm̄ exponet se discrimi/
ni q̄ casu cētū hēat p peccat Jis
igitur quicq̄z securus agere. cert⁹

ſis illud eſſe bonũ neq; vtuti cõ/
riũ Sed refert q̃ certitudie. ſufficit
nempe certitudo mozalis qualez
vocauimus vt vel non ſis in pcõ
dum facis quod in te eſt aut ſaltẽ
pcẽm non incurris nouũ p temeri/
tatẽ erẽpli gr̃a celebrandi. orta ẽ
enĩ ex diligẽtia tue p̃pationis ex/
cuſatio Ceterũ mozalis hec certi/
tudo p doctrinam colligĩt altero
triũ modoꝝ vn' ꝓuenit et alteri'
auctẽ Alter ex ꝓpria eruditiõe Ter
tius ab exp̃imẽtali oſuetudie Sub
p̃mo viuũt incipiẽtes et aiales ſẽ
ſcõo ꝓficiẽtes et rõnales ſub ter/
tio perfecti et ſpũales Conſonat
pẽs tradẽs tres hoim maneries
ad doctrinaz inueniri Pauci p ſe
ipos dociles ſũt ꝓpter claram ſue
oplexiõis armoniã. addo vel aliã
gr̃am ẽtis datã q̃ facilĩt agenda
ocipiũt. ſcpturas (vt Aug') itelli
gũt Multi p alios eruditũt recipi
entes ab eis intelligẽtiã ſcpturaꝝ
aut ſi neq̃unt credũt ſaltẽ dicẽtib'
et obediunt Tertiũ gen' deſpatũ
eſt ad docẽnaz q̃ neq; doceri p̃nt
neq; docẽtib' aſſẽtire volũt q̃bus
relictis (ſũt enĩ pl' diſcoli q̃; mlta
ex brutis q̃ per hũanã domanĩt in
duſtriã vt canes vt equi vt ſymee
vt aues aliq̃) fiat p̃mo de ꝛliquis
puta q̃ religionũ inſtituẽdaꝝ p̃n/
cipalis cã fuit auctas regiminis
cui magis obediẽtia p̃ſtaretur q̃;
ꝓprie rõi q̃ in p̃mis dubia valde
eſt debilis et incerta Preualẽ ſiꝛ
hz hec auctas reſpũ iunioꝝ q̃ũ/
libet ad magros vel parẽtes q̃m
iudiciũ ꝓprie rõnis vel nullũ vl' im

cõſolatione theologie

pfectũ hñt. B pitagore ſchola ſer
uabat Sic iubet dñs dicẽs Jnẽ/
roga pres tuos et dicent tibi ma
iozes tuos et ãnũciabũt tibi Ma/
iozes intelligo q̃ multis exp̃ientijs
eruditi ſũt in agibilib' hũanis q̃/
rũ iudicia tradit ariſt. eſſe recipiẽ/
da tanq̃ p̃ncipia ꝓpter multa vi/
diſſe Extendit h̃ ad eos q̃ reſpũ
dinoꝝ ꝓpter oſuetudinẽ exercita/
tos hñt ſẽſus q̃les iã in ſolitudine
ſibi viuere ſufficiũt Supeſt ſcs do
ctrine mod' ꝓpoſito nr̃o vicinioꝝ
vñ ſumĩt in agẽdis ſufficiẽs q; mo
ralis certitudo Qzit modus iſte
nutrit q̃ ex ſtudioſa ꝓſcrutatione
dinoꝝ mãdatorũ q̃lem ſuadet ſa/
piens Que tibi p̃cepit de' illa co/
gita ſemper et in plurib' opibus
eius ne fueris curioſus Et itez ni
hil dulcius q̃ reſpicere in manda/
tis dei ſ. Jnc btm̃ dicit p̃s qui in
lege dñi meditaĩ die ac nocte cuz
ceteris abſq̃ numero cadẽtib' in
hãc ſñiam Jtaq̃ ſcl in ſcpturl. ſuis
locut' eſt deus. q; id ipm ait Job.
nõ repetet qm̃ ſufficienĩ eruditũ q
oſulũt. tm̃mõ relegant puro fideli
et integro corde Maliuolis q̃dem
et incredulis tenebroſioꝝ iñ naſcit
erroꝝ caligo q̃s in hereticis olim
neſcio ſi ãplius nr̃a hac etate per/
ſpicuũ fuit qñ cecutiẽtes facti ſũt
multi circa fozes p̃ncipioꝝ moza
liũ q̃ ſũt de p̃mis imp̃ſſionib' na/
ture. q̃ rurſus digito ꝓprio ſcripſit
de' in tabulis lapideis ad indeli/
bilẽ memoriã. repetẽs ea tertio p
fidei traditõez in euãgelio Jtaq̃
lugere plangere q̃ opellimur.

Tertium metrū quartī.

Enigma quamuis perferat
secum fides Cſua
Est a fonte tñ lucis origo
Per hāc sophie veritas recondita
Quaz natura neḉt insinuasse patet
Reuelat ecce paruulis amans cos
Atqz docēs q cū simplicib⁹ gradit
Sui supbis mente cordis claudit.
Iult intellect⁹ subsit vt omnis ei
Petitqz sensus omis vt se deneget
Debet homo totus obsequiū dño
Par nempe bestijs peccādo fact⁹ ē
Indiget hinc fidei sp̄ē colla iugo
Vt ambulet vite vias nec offēdat
Pandit q̄lis sit finis habendus ei
Precepta rurs⁹ inculcat prius data
Naz mos puersus obnubilarat ea
Vis ingredi vitā mādata ꝺserua
Roborat b̄ decadē xp̄s i alta leuās
Si p̄ma per se nota p̄cepta decem
Mēs sceleāta vocz falsa vl̄ ābigua
In his fides si fit obscurior plena
Meridie palpās amodo q̄d supest
Jesu benigne quid p̄t magis tuaz
Exterius legem tradere ludibrio
Modos q regłas viuēdi deinceps
Quos his euersis plebs tua susci/
piet

Prosa .iiij. quarti

Hoc est
b volucer Monachus
g stomachabar nuper me/
cū dū theologiaz efferres vñ fit g
nōnullos ex theologis experimur i
nilo meliores. vtinā nō deteriores
ceteris hōibus. Volucer Nolo

mōche de aliena vita theologorū.
nec alioz scrutator eē vel censor cu
riosus. Hoc vnū credidi xp̄ē qđ q
locut⁹ sū g theologia nō admixta
fidei spei q charitati inflat q officit
quēadmodū de phia romanoz re
fert apl̄s qm̄ xp̄ē ingratitudinez dati
sūt sup alios hoies in reprobū sen
sū. Causā reddit qz cū cognouissēt
deū nō sic deum gl̄ificauerūt. neqz
gr̄as egerunt. Ingratitudinē vero
maiorē esse in cōtemptu vel abusu
theologie q̄z phie nēo dubitauerit
Propterea sic apud Ciceronē/ora-
tor describit q ē vir bonus dicēdi
perit⁹ Ita theologuz noiam⁹ virū
bonū in sacris lr̄is eruditū. nō q̄dē
eruditione soli⁹ intellēs ꝫ mlto ma
gis affect⁹ vt ea q̄ p theologiaz in
telligit traducat p iugē ruminatio
nē in affectū cordis q executionem
opis q̄tin⁹ sapia p̄m nomē suū sapi
da sit in bonis suauit̄ et iocūde. in
malis ēstabilit̄ q acerbe. alioq̄n ta/
les instar Arie ferūt lr̄as damnati
onis sue. dāt aduers⁹ semetipsos ex
ore xp̄io iudiciū pl⁹ inficiūt exēplo
vite q̄z instruant v̄bo doctrine Sa
cras deniqz literas impudenē suis
inquinatis moꝛib⁹ q desiderijs sub-
seruire compellunt. sensuz a sanctis
patribus traditum distorquentes.
imo sepe nescientes. nescia profecto
est pars magna taliū qui se theolo
gie p̄fessores iactitant ita vt expe/
riri stupor sit Ideo q̄ppe theologiā
nesciunt qz se curis alijs q̄tidie tra/
dunt Esto sciant. vides quēadmo/
dū ratio dos hominuz p̄clarissima

Theology et orator apud et Tull

vertit reprobis ad suā aliorūq; p/
niciem. Minū quoq; quanto meli⁹
tāto furiosiores eos qui ad sobrie/
tatē ipso non vtunt/reddit. nō vini
vicio sed potantium. Dicta sint hec
interim q̄tin⁹ animo tuo tristi mos
gereret et solueret questio facta si/
mul vt ea que de theologica ōsola
tione scribimus qualiter et a quib⁹
accipienda sint vtiliter insinuarem⁹
Cōfido in dño q; apud idiotas so
licitos de salute sua in quib⁹ est sim
plex fides. certa spes. et suauis cha
ritas insidebūt fructuosi⁹ in animo
theologice sententie(ideo non fru
stra sūt)q; apō repletos litteris gi
gnentibus scientiā illā quaz inflare
dicit apls Oculū xo q̄s nesciat q̄n/
tū turbat aut excæcat inflatio? Sūt
alij minus culpabilit nescio minus
tolerabilit errātes quos ex doctri/
na dū morale querūt certitudinem
nullū lumē ratōnis mouet ad assen/
sum cuiusuis agibilis. tm̄modo sa/
tis est si dicere potuerint Hoc scri/
ptū est. hoc talis doctor in lectura
sua sensit. hoc alius ita posuit simi/
les aspicientibus verso ad solē doz
so splendorē eius in montib⁹ quos
ad aspectū solis nullus sufficit ostē
dentis digitus attollere. Cur ita?
Quia deorsum oculū mergere soli/
ti sūt vbi nō aspicit sol nisi circūuo/
lutus caligine Plane. lucis natura
nedum sensibilis q; intelligibilis ita
habet. vt quāto longius ab origi/
ne protendit eo fiat debilior crassi
or et subobscurior. Propterea si lu

men intellectuale iugiter ad infima
ōsiderāda demergitur grosescit q
crassescit quodāmō ineptumq; red
dit superiora q̄uis lucidiora cōspi
cere. Sed neq; lumē veritatis acci
piunt isti nisi circūuolutū sit quadā
veluti caligine traductionis humā/
ne Monach⁹ Experimur id sepe
quod dicis. Sed quid p̄inde faci
endū sit insinua Volucer. Mo/
nēdi sūt ab ingressu studij non ita fi
gere solā in ōstitutionibus suis reti
nendis memoriā vt plurimū mos
est q̄n exerceāt intellectū rōnem q;
ōsulāt ex q̄bus p̄ncipijs vel morali
b⁹ vel theologicis originent hmōi
ōstitutiones Ita enim fiet vt collu/
strent luie p̄mox p̄ncipiox q; si vl
nolūt vel neq̄unt credāt illustratis
Recogitēt insup prestantiā hūane
ōditionis q̄ ad hoc ōdita est vt to
tū sensibilē mundū q̄ p sensuū pox/
tas ingredit imprimēdo spēs suas
atz simulacra reducāt in primū p̄n
cipiū deū cū quadā simplificatōne
et puritate Ita p̄cedens a deo mū
dus sit eo ōtinue vtilior i suis par
tibus q̄ longinquox put in elemētis
videt est q; in solis lumie. Rursus āt
redit spūalior magis ac magl. p
opationē intellect⁹ agentis in fan/
tasmata corpalia. Ex q̄b⁹ elicit sua
virtute spēs intelligibiles simplices
et incorpeas. Et sic natū ex carne
sensuuz caro erat suo mō sic q̄ nā
scit ex intelligibili spū spūs ē Deo
q̄dē vt nō dubitauerit apls dicere
Qui adheret deo vn⁹ spūs ē cū eo

Hec operatio precipue spectat ad eleuatos theologos exercitãtes se ad theologiam mysticã que per abnegationem tendit in simplificationem. veruz quando veniendum est ad agibilium tractationẽ oportet rursus in inferiora respicienda descendere Alioquin fallerẽtur isti modi ad primos cõtrario si lumini pncipiozum hererent adeo q conclusionum visionem omitterent exemplo astrologi cadentis in foueam dum anbulans respicit astra Deniqz perfectus erit qui studiosa circũspectione versabitur in vtroqz. hunc iuristã theologũ et cuz theologo iuristã iudicabo Quales fuerit primi doctozes ex quoz sentẽcijs decretales decretaqz opacte sẽ Monach⁹ Raros affert etas nostra tales causã scire desidero Volucer Pauci tolerãt laborẽ studij in multis vel etas vel ingenium vel sũptus non suppetũt Euenit pterea q mistica agar ãcilla vidẽs se peperisse habet otemptui saram dnãm quã sterilem existimat Rachel insup fortassz limpidos bñs oculos irridet aliquando mordacius sozozis lye lippitudinem cũ se mutuo iure sozozio ouent at honozare. ipam q̃qz agar imperio dñe sue subijci dictatisqz p eã equũ fuerat obedire Subinde ppendis difficultatẽ infinitaz quã habet mozale negociũ dum prosequi q̃rit quia nõ satis est intelligere q̃d verũ sit q quid rectum sicut cadit sub arte tradẽ sed particulares circũstãcias q̃ variabiles sunt neqz sub arte nez sub doctrina veniũt Circumspicere necesse est statum in primis reipublice cum moribus eam regẽtiũ si iurta osilium soceri moysi sint viri potentes timẽtes deũ in quibus sit veritas q qui oderint auaricią neqz sit apud eos psonaruz acceptio nec inconstantia neqz deprauatum cõsiliũm Alioquin non exibit ab eis iudicium rectum q̃tũcũqz fuerit postulatuz nisi puiderit ex alto deus qui p pueros p iiq̃s p bruta p dẽones sepi⁹ exercuit iudicia iusta Qua re thobias oze diuino locutus est duz filio iussit consiliũ semper a paciẽte perquirere omni tempoze bñdic deum et pete ab eo vt vias tuas dirigat q omnia consilia tua in ipso permaneant Que sint autem osilia dei aperuit psalmista loquens ei Consilium meum iustificationes tue non ita tamẽ vt humanum consilium deseratur quod vtique debet existimari diuinum si rite humiliter si deuote si obedienter fuerit inquisitum Quale zelus feruidus et omnis generaliter passio vehemens solet nec petere nec petito vel ingesto credere Mõach Omittam⁹ deiceps ea loq̃ q̃ sub eruditiõe doctrinali nõ vẽiunt neque enim moralis certitudo quantũ ex dictis colligo potest sub vna r̃gula tradi que sufficiat in omni casu cõscientiam agẽtis reddere securam se non deliquisse quod ex euentu rerum perpendi sepius solet. Volucer Propterea cõstitute sũt in figura Tres ciuitates refugij fides spes et caritas continentes

Libri quarti de

lauacrum penitentie et ẽmunitatis asilũ quatin⁹ pax turbata p ea q̃ se fecisse formidat hõ reformet q̃ pax qualit̃ obseruãda sit intellige

Quartũ metrũ quarti

PAlcra pax sũmi mun⁹ optimũ
Te voluntati sit bona tm̃
Nunci⁹ defert miss⁹ ab alto
Nam male menti qualis erit pax
Sternit lecto sorde repleto
Complet et spinis se vicioꝝ
Qualiũ turba dilacerat̃
Tractat nũc istuc rursus et illuc
Dissidet secũ se q̃ remordet
Viribus vanis omipotenti
Stulta guerrã dat more gigantũ
Pugnat econtra quodq̃ creatũ
Jus sui regis sedulo seruans
Si placet fiat vera tibi pax
Ordinatus sit primit⁹ omnis
Motus affect⁹ nec vagus erret
Queritans extra posse quieto
Se frui mundo qõ nequit esse
Pauca ptemptet non alienis
Litibus se det sed nec habenas
Sensibus laxet semp anhelet
Legis eterne iussa tenere
Litteris sacris assiduus sit
Quipe dat pacẽ zelus eaꝝ
Pacis eterne pign⁹ ⁊ arram

Prosa .v. ⁊ vltima li. iij

Monachus

HAueniat oro pax ista nob
Attuero nondũ satis expli

cõsolatione theologie

cuisti que sit apud peregrinum nostre consolatio specialis deliniens eũ in tam ofusibili rerũ tempestate qualẽ in florentissimo nup francie regno. nominatim in celeberrima parisiensi ciuitate otigisse nõ prius ignorat et nos intuemur ¶ Volucer. ¶ Accipe sup istis doctrinam theologie celitus immisse quã dein ceps nõ me loqui putato. Conquerens o homo q̃ etate tua multi dopereũt q̃d queso nouũ accidit? habet etas omnis mortuos suos q̃tidie recipit terra mille modis hũa nũ genus hos pestis. illos fames. alios gladius. multos naufragia morbi. incendia voragines absumunt. quippe terra sunt et in terraz reuertunt. Mentiebaris o neq̃z dũ sue dicenti ne forte moriamur. subintuliſti. nequaq̃z. oñes ex tunc capitali supplicio adiudicati sũt Nil refert q̃s prior. quis posterior securi mortis feriat. vnũ dabo tibi qõ iure ofiteat esse timendũ q̃ merito vel demerito vita iamiam citissime desitura finiat apud iudicẽ deum. Scio mecũ fateberis. interrogo te respondeat existimatio tua Mortuos quos immatura violenta q̃z nece desles ereptos aut iusta causa perdidit aut iniusta? si iusta. cur inculpas iustitiã? Cur non letaris lauans manus tuas in sanguine peccatoris? Si iniusta. vide si sobrium est eos plangere quos pro iustitia morientes beatos xp̃us appellat?

Sed dices potuerāt iniusti viuēdo rorrigi. iusti vero plus ad suā alio/ ruzqz salutez superstites iusthficari. Quid si sordidus sorduissz adhuc si/ sue damnatōis assidue penas auris set Justus vero vt sepe fit excidissz a iusticia? Patet lati⁹ ista deductio. nōne varñ sc̄ euēt⁹ belli Et nūc istū nūc illū osumit gladi⁹ vt nō gloriet accinctus vt discinct⁹qñ nō est fortiū bellū dicit Eccliastes. Sz ad altiora oscendē nr̄e rōnes volūt q̄ nihil casuale. nihil fortuitum tradūt deo. cui⁹ osilia sup filios hōim hūana curiositas opēhendere p singula nō p̄sumat. Attingam⁹ tñ aliq̄ q̄lia exp̄heticis et histozicis libris nr̄is fas est colligē. Destruxerūt assyrñ idolatre q̄dez sine deo ihr̄z sanctā ciuitatē cū p̄p̄lo. Quid p Jsaiaz dicat dñs audi. Ne assur virga furoris mei et bacul⁹ ipe est in manu eorū mea indignatio. Sequit. Jpe āt nō sic arbitrabit. et cor ei⁹ non ita estimabit. ꝫ ad oterendū erit cor ei⁹ Ecce q⁹ de⁹ malos de p̄p̄lo suo inq̄ qs nō dubiū fuisse q̄sdā innocētes voluit p lōge deteriores affligere q̄les appellat vgā furoris sui q̄zuis obsecq̄ do blasphemi ñ credēt. q̄d si tale aliq̄d opat⁹ ē mō de⁹ q̄ p̄tātē hz vite et mortl. in cui⁹ ospectu nō iustificabit ois viuēs. Nōne frequēter i regimine reipublice cupiditas se putat caritatē? cū hec omune bonū. illa p̄priū omodū sp ingrat Esto sit charitas q̄d si nō adhibuit p sui suoz qz custodia cōtra p̄positas insidias cautelā q̄lē hūana p̄t q exigit industria. Quid si bellassent adūersus infideles a aduersus exteros sui regis hostes et occubuissent. felices eos i altera vita. nōne iudicates nec morte turpi fūctos? Q si pñtez tm̄ r̄spicis vitā terreat ap̄s. si i hac vita tm̄ spantes sum⁹ miseabilioēs sum⁹ omīb⁹ hōib⁹. Quis p̄terea nouit. si ascēderit in aures dñi sabaoth clamor flagitioz sceler et abomiationū q̄b⁹ vel p̄p̄lus vel rectores et nobiles vl vtriqz forsā peccauerāt q̄s tradidit de⁹ nō i man⁹ infideliū vt alias? plerūqz qñqz p wādalos et gothos et hunos. aliqñ p alios nōiatim p̄p̄l spurcissimā carnis corruptionez vt aliq̄b⁹ reuelatio dixit. Exposuit suos mō de⁹ cladib⁹ bellor ciuiliū vbi tumultuat p̄p̄s contra nobiles imo sine lege sine ordine nobiles inter se cū dissecatione mutua p̄p̄lor se destruūt. Punit crede mihi de⁹ occultiora sepe delicta p flagella patētia. illa etiā q̄ p contritum cor et humiliatum deleta p̄dez fuerūt quo ad culpā repetit T penā. Hinc fit vt aliq̄s p̄tialit bñ viuētes aliqñ opēhendat afflictio a p paruo sicut putat delicto nouo grādior punitō subsequat q̄admodū cerne ē in corpis egritudinib⁹ q̄ ad occasionē facilē oriri vident a recidiuū pati Sz da nullū neq mō neq antea p̄cessisse demeritū virt⁹ vl exēcet ad meritū vel ad p̄miū coronat Adde q⁹ mutat de⁹ vt placz regna de gēte i gētē p̄p̄ iniustitias

et varios dolos Nabugodonosor mẽte captꝰ testis ẽ. testis troya. testis rhoma. testis daniel de dissipatione monarchiarũ ꝗtuor ꝓncipaliũ. Habz cm̃ quelibet res in terris quandã sue duratõis periodũ atz vicissitudini subiecta ẽ. sit hõ. sit domꝰ. sit ciuitas. sit regnũ. sit impium. Mutauit ꝓtea dñs sacerdotiũ sue/ly iuxta reuelationẽ Samueli factã Cuiꝰ genꝰ saul exẽminauit cũ ciuitate sacerdotũ in ore gladij viros et mulies. paruulos et lactẽtes. Ubi ꝓcor attẽde vigilãter. Est cm̃ ꝓpositio res accõmoda. vide quis occasionẽ ꝑstiterit ꝓximã neci crudelissime sacerdotũ ac virorꝫ vestitorum ephot lineo cuz mulieribꝰ et paruulis et lactentibꝰ et ꝓsus innocuis cũ horrenda demolitione ciuitatis Nõne legis ꝙ declinauerat dauid ad achimelech sacerdotẽ sũpserat i necessitate famis panes scõs cũ gladio goliad neuter istic culpabilis. Et de dauid testis Jhs i euãgelio Licet vsus sit bona mẽte reuerse memozãs executꝰ est. Nihilominꝰ saul irritatꝰ mala volũtate destructionẽ quã dei volũtas optia se facturaz ꝑdixerat. Canit in psalmis de deo Cõuertit cor eorũ. nõ dubiũ egyptiorũ vt odirẽt ꝓxim suũ et dolum facerẽt in seruos eiꝰ. Cõuertit intelligẽ qz matẽiã odij et doli ministrauit in multiplicatõe hebreorũ et in miraculorum ꝑ Moysen ostensione Quocirca facile patz esse fallax argumẽtũ. Prouenerũt ex istiꝰ opatõne scãdala. mozres. mala ꝙz sine numero. Egit ergo talis culpabiliter. nihil eni tã bonũ ꝙ neꝯtia puersorũ nequeat abuti Srẽplũ in ꝓtestatõe fidei ꝑ martires claret Et ꝑ ꝓdicatione xpi ꝙ nõ venit pacẽ mittẽ in terrã ꝛ gladiũ. Cuiꝰ ozꝰ vtiqz dinꝰ tot innocẽtes ꝑ herodẽ dedit neci. Castigat pr̃ filiũ. medicꝰ egrotũ. ipi se ꝓmũt. nunqd aget pr̃ sup filio. medicꝰ sup egroto ꝓniam. ꝙa mortis occasionẽ dedisse vñ sc̃i nõ puto. Notaueris et i pñti re quẽad modũ pugnauerũt fili israel tribꝰ vicibꝰ otra beniamin ob vindictã pessimi sceleris in vxore leuite. Tã iusta eratꝫ qd̃ fortasse miraberis. dederat deꝰ assẽlũ pugnãtibꝰ Victi sẽ ꝓmo et iterũ scdo vsqz ad interneciõẽ ꝙnqginta miliũ pugnatorꝫ ex israel. Tertia pugna dedit eis purgatis et hũiliatis victoriã vsqz ad omĩmodã pene deletionẽ beniamitice tribꝰ. Nõ discurrã ꝑ ꝓlima. scrutãti qppe scꝑturas meas occurrũt talia copiose qꝫ lectio viuax ẽ et qi malleꝰ otereꝫ petras. Cõsolatõez deniqz faciẽs otra mortalium casus inopinatos et ꝙ iusta dei bonitate videnꝫ indigni Si vidẽt ait Ecclesiastes calũnias egenorũ ꝫ violẽta iudicia et subuerti iustitiã in ꝓuincia. nõ mireris sup hoc negotio qm̃ excelso excelsior alꝰ ẽ. Et insup vniuerse ẽre rex impat huiẽti. ꝫ ita imperat vt seruiãt sibi eẽ nescientes eẽ repugnãtes ꝫ odiẽtes vt demones. Vis nullũ ex amicis ꝓdẽ. vis eos possidẽ tranquille. oẽs in deo dilexeris suam vitã. suam gloriam.

suas diuitias in eo reconditas ha/
be. vtiqz sicut nō perdit deꝰ sic ami
cos cū sua vita gloria diuitijs sp ꝙ
vbiqz possidebis. Ceterū nemo de/
sperauerit de te ihū bone qm̄ cū ira
tus fueris misericordie recordabe/
ris. Tu post tempestatē tranquillū
facis. Tu rēpublicā p varias agi/
tatōs purifica'e scis. velut ex actōe
mutua elemētoꝝ nobiliora gignis
mixta. Apud te sunt innumerabiles
modi purgatōis et saluatiōis elēcō/
rū vn⁹ p ignominiā mortis q̄ libe/
rat etiā a purgatorijs supplicijs. ali
us p ablationez totalē tpaliū cum
corpe vñ laqus oterit omniū debi/
toꝝ. q̄ꝝ fortassis alio mō non erat
bñ possibilis solutio. Alij fortitan
egerūt tepide negligenter cāz vel iu
stitie publice vel legis dine aut cir
cūstātias culpabiles habuit sua p/
secutio. oia mors abolere potuit eo
efficaci⁹ quo otumeli⁹ illata est ca/
ruit qz sepulcro. Talia q̄s oia dinu
meret? Audebo sublimi⁹ vocē attol
lē plenā dsolatōis sancte. Itaqz de/
solationū omniū q̄s furor hostilis
opatus est put dqreris interrogo
q̄lis assignat cā? Si libido dñandi
regēdi qz si vindicte zel⁹ effer⁹. si di/
uitiaꝝ vel opū execranda fames. si
tituli fortassis alij nō min⁹ scelerati
sacrilegi nefandiqz felices ozo nō/
ne sūt q̄ ꝟtuosis animis obsistē co
nati sūt q̄uis in oculis hōim supa/
ti. Auctores ꝟo tāto infelicioēs q̄n
to nihil infelici⁹ impunita licētia et
psperitate peccātiū qualiū misere/
aris velim p sua cōuersione salute
qz depcans. Q̄ si cā iuxta q̄rundā
impudētiā (q̄ se de ptinacia dānat
) assignet defēsio catholice ꝟitatis.
vitia q̄rens et errores corrigē. et ꝟ
corā iudice legitimo nūc ordinario
nūc supmo q̄d infidenter affirmaue/
rim btōs esse mortuos q̄ p lege di
sui certauerint vsqz ad mortē exem
plo tot martiꝝ? Quid stupes. quid
me respicis? nolito mirari si ꝟz q̄ti/
die martyres suos mūd⁹ si caro si
diabol⁹ cur nō habeat suos xp̄us?
Hinc apls. Optet hereses esse vt q̄
pbati sūt manifesti fiūt Quō ma/
nifesti? plane i bonū si legē dei defē
derint strēnue. sed p̄sus in malū si
vel maligne impugnauerint aut im
pugnātib⁹ fauerint impudenter sōdo
le nequit subuertēdo vel negādo iu
stitiā. Tales dixeris scādaloꝝ cām
oim q̄lē egerūt i alios psequentes
aliq̄s vsqz ad cozonā martyrij Quo
pacto inqes? Nōneo nonne marty
riū cā fuit vt p xp̄o. p ꝟitate. p iu
stitia. p viciorꝝ redargutiōe mors
vndecūqz tolerat? Attēde q̄ causa
reddiderit ipm Abel p̄mū martyrē
i lege nature. Hec nimirū q⁹ i oviū
iustitie religiose qua sacrificiū obtu
lerat deo placabile Cayn frater eū
nihil tale cogitantez egredientē in
agrū insidiose pemit. Vides q̄ pa
cto fit aliq̄s martyr ec̄ dū ignorat
Omitto de septē frib⁹ machabeis
in lege scripta qui nō ob aliam cau
sam qz ne legē in porcine carnis esu
violarent atrocissime necati sunt.

Non loquar de Johanne baptista q̄ legis vtriusq; moysi et xp̄i limes quidā fuit. cui⁹ martyriū aliaz non inuenit causam habuisse nisi revargutionē publici incestus. Thomas cātuariensis ob defensionē ecclesiastice libertatis Leodogarius ob zelum dom⁹ francie contra Ebroynū Agathes agnes et lucia p̄pter fidē castitatis glorioso celebrant martyrio. Et ita de plurimis quorum exemplis perspicuū fit omnē hominem qui perimit odio iustitie et veritatis, dū sectat illā p̄sequit aut defendit insignit apud deū vero titulo martyrij qualecūq; fuerit apud homines iudiciū. Quid si plus aliquid addiderim. Innocētes q̄dem occisos cōsidero quos esse martyres nullus qui fidem habet ecclesie dubitauit. Sed que ratio martyrij: nunquid alia dabit q̄ odium xp̄i et ambitione regnandi p̄ueniens? Vbi rursus colligitur hec regula. q̄ infantes aut pueri quāto magis p̄uectiores quos in odiū xp̄iano⁹ seu xp̄i vel sue legis perimūt infideles iudei saraceni vel pagani aut aliqui nomine ten⁹ xp̄iani hereticantes apostate q̄ facti aut in tyrannidis rabiem versi tales martyrio coronant etiā mortis timidi. p̄cipue si nō alius criminis obex ineat actu Hec infideant animo tuo si absq; fidione meus es discipulus. Hec mētis p̄turbationes radicit⁹ euellant q̄ altiores. securiores. salubriores. fligiores. et glorioſiores nō est altera cōsolatio ad quā p̄uehere possit doctrina mee legis q̄ martyrij tolerātia. p quod delet in p̄prio sanguine q̄libet culpa simul et pena vt p̄tin⁹ homo liber et expedit⁹ euolet in celuz vbi statū habeat omniū bonorum aggregatione perfectū ¶ Volucer. ¶ Actenus o monache theologia locuta sit. nos ex sua nostra q̄ collocutione breuiter epilogantes summam⁹ hoc opendiosū in em̄i tribulatione solamen vt toto corde suspiremus leuantes oculos in celum q̄ dicentes. Deus est pater misericoziarum et totius ɔsolationis in cuius miseratione sperandū est. cuius se voluntati ɔformandū est. a quo est virtus patientie. in quo est serenatio ɔscientie. Nos interim trahere conemur in affm quod sub quatriduo disseruim⁹ p intellectum ¶ Monach⁹. ¶ Fiat ita precor q̄ pax dei que exuperat omnē sensū corda et intelligentias nr̄as custodiat in charitate dei et patientia xp̄i vt p patientiā et ɔsolationē scripturar⁹ spem habeam⁹? Amen

¶ Explicit tractatus de ɔsolatiōe theologie venerabilis p̄fis q̄ mgr̄i Jobis Gerson cancellarij parisiensis p̄fessoris in sacra pagina eximij

Testamentum peregrini metricum editum a magistro Johanne de Gersonno

Gratia cui nomen confert insigne Johannes.
Rouena cognomen. Gerson habere dedit
Scire velit si posteritas quo tpe natus
Quo ve renatus sit. calculus iste docet
Mille quater centum vigintiquattuor annos
Quatuor adiungens dinumeres domini
Hic qz decembris lux et nox bis septima sextus
Et sexagenus inchoat annus ei
Solus porro deus obitus scit tempus et horam
Propterea secum ruminat ista frequens
Tu dispone tue domui morieris neqz viues
Plene testatus et vigilans morere
Mireris hic et nunc velut hic et nunc morituras.
Orans dic redeat spiritus ad dominū
Ecce nouū grande stupidum videt exul et horret
Mortis ad aspectū cor tremit ecce venit
Ecce pater mi nunc et hic articulus meus instat
Quo morior pater et vt pater esto pius
Esto pius. satis est videris te. diues abundo
Te sine deficio pauperior nihilo
Tempus adhuc venie sedes a deo pietatis
Terret iustitia. subueniat pietas .als. gra subueniat
Mens vigeat. cor peniteat. sacra hostia pascat
Crux olei liniat. plena qz sit venia
Sancti quos colui viuens morior. meus ad vos
Spiritus aspirat. ferte iuuamen ei
Que mortalia sunt mortalibus vltro relinquo
Corpus humū redeat spiritus ad dominū
Spiritus iste Jesu meus a te suscipiatur
Spes mea tu Jesus es gratia non opera

De passionibus

Incipit tractatus de passionib⁹ anime magistri Johis gerson cancellarij Parisien.

Passionū feruorē. effectū et originē cognoscere ꝓdest anime ad deuotionis scolā vocate Sane quēadmodū sūma vitioꝝ est transisse in affectū malicie ita vt ipm ia vitiū ex intimo sensu placeat. sic culmē virtutis est trāsisse in affectū iustitie. Affect⁹ vero vel est passio ab agente derelicta in potētia cognoscēte vel similitudinē habet passionis. Nō ē aūt deuotio sine affectione. Nā deuotio ḡd aliud est ḡz extēsio vl̄ eleuatio mentis in deū ꝑ piū et humilez affectū. Kursus oīis virtus cū sit affectio moderata et ordinata. vicium ex defectu modi et ordinis in affectib⁹ ꝓueniat nunḡd nō salubris erit affectionū passionaliū ognitio? Passionum quippe ignorata qualitate neqz virtutū neqz habituū imo nec ipi⁹ hōis neqz tēptationū suaꝝ multipliciū poterit sufficiens notitia vl̄ ars adipisci. Quo pacto deniqz (si ē optet) orabim⁹ mente. orabim⁹ spū iubilantes in cordib⁹ nr̄is et laudantes deū in psalterio decacordo cū cantico in cythara. si desideriozꝝ et affectionū ḡ suauē hanc armoniā reddere habent natura ignorauēim⁹? Setiunt ab idiotis et simplicib⁹ aliqñ exprimenta liter tales affect⁹. nec negam⁹. Ne rūtī additio doctrine multū ofert hac ofideratione ꝓmoti sūt sācti pres. nōiatim poemen et arsenius in quoꝝ ore vix aliquid nisi de passionib⁹ aiaꝝ sermo versabat. Presentē igit materiā de passionib⁹ et eaꝝ oditionib⁹ de causis et effectibus. de modo quoqz vtendi eis placuit sub aliquib⁹ ofiderationib⁹ ptractare Jd qd̄ reliquū erit (mlta āt relinquent) inueniet apd̄ sācti Thomā in ꝑma sede. vij. q. xxij. et deinceps addit. quos allegat doctoribus

Prima consideratio

Passio est inclinatio quedā vl̄ coaptatio seu simlitudo q cōuenientia derelicta ab agēte in passum ꝑ quā trahit quodāmō ipsuz passū ad agens a eidē coaptat vl̄ assimilat et refugit otrariū. Certe quēadmodū ignis generans ignē et aere relinquit in igne genito caliditatē q leuitatē q̄ leuitas suo pōdere vel tractu mouet sursū ad simile ignē. q dū illic est quiescit. odit vero locū deorsū tanqz sibi nō cōuenientē et refugit ipm neqz ḡtem habz in illo. Sic homo ꝓportionabiliter affect⁹ p amorē ad aliqd̄ inclinat ad illud. Et si nō habet desiderat seu ocupiscit ipm. Et si adipiscit quiescit et delectat in eo. Odit vero otrariū et abhorret approximationē eius. et si ei oiungit. dolet seu tristat. Et he sūt sex passiones.

eres respectu boni simplicis. q tres similiē respectu mali ꝓut infra docebiē. amor. ocupiscētia. delectatio odiū. fuga. dolor. vel inquietudo

Cōsideratio. ij.

Passio q̄libet insequiē ognitionē. ꝫ aliquā diūctam vt in nō cognitiuis. Habet itaq; quodlibz ens naturale suas inclinatōes certas tanq̄ rememoratū et directuz ab intelligētia nō errante q̄ deꝰ est. Agit q̄ppe deꝰ oia tanq̄ bonū summū sui ipiꝰ diffusiuū et ꝓpter se ipm creauit oia tanq̄ finis oim. Ideo bonū qđ hz rōez efficiētis q finis poniē a btō Dionꝫ ꝑmū nomē dei. Cōsequēs est igiē q in re qualibet dēlinq̄t deꝰ passionē q̄ fit assimilatio q̄daz vel coaptatio q ꝺueniētia vl inclinatō et tēdētia ad ipz ꝫz ordinē sue sapie in qua feē oia in numero pondē q mēsura. Hec ār inclinatio generalis ad finē vltim̄ ꝑ fines ꝓticulares q primos nōiaē q̄q̄z appetitꝰ vel affectio naturalis. q̄q̄z pōdꝰ rex. q̄q̄z tractꝰ seu tendētia. q̄q̄z amor insitꝰ. q̄q̄z lex. q̄q̄z regula. q̄q̄z instinctꝰ. q̄q̄z eq̄tas naturalis. q̄q̄z fedꝰ rex stabile. q̄q̄z sensus nature aut aliq̄ tali vocabulo. Sz res eadē est q̄ sepe nihil diē supaddituꝫ ad ipaz naturā neq; vt accidēs neq; vt habitꝰ ꝫ vt ipa natura taliē instituta q̄ er agēte deo et disponētē oia fortiē atq; suauiē hz tēdē in talē vel talē finē q mouēri ad illū si absēs fit nisi impediaē et q̄escē in adepto. odire ꝺo ꝺicitur. fugē q̄z nec in illo q̄escē. Hoc somniasse visus est Heraclitꝰ dicēs oia fieri ꝑ litē et amicitiā. hoc q̄z vidit Arl. enūciās bonū cē qđ oia appetūt. et hūc eē finē oim deū confessus est q̄ solꝰ sicut est ineffectibiliē ab alio sic impassibilis solꝰ inueniē tā passione ꝑfectiua vt ē illūiatō in celo q̄z defectiua siē dolor i corꝑe aiato nisi fortassis q̄s abuti ausus dicēt in emanationibꝰ ꝺiuinis repiri passionē. sic generationē filij passiuā dicimꝰ. et sic passiuā spūssancti spirationē

Cōsideratio. iij

Passio sequēs ognitionē ꝺiunctā repiē in omni virtute ogniti/ua in q̄ passiones dēlicte ab agētibꝰ inchoaniē et ēminaniē in appetitiua virtute ita vt passio talis generali nōie describi possit q̄ est inclinatio vel motꝰ ꝓueniēs ex ognitione vl apphēsione alicuiꝰ vt ꝺueniētis vel ꝺiscōueniētis pntis vel absntis. Et sic ꝺez motꝰ ille q̄ q̄z successiuꝰ ē q̄z ꝑmanēs vel immanēs siē est amare. Si inq̄z ꝺseq̄ē ad ognitōez pure sensitiuā sic ꝺr passio aialis. Si ꝺo seq̄ē ognitōez ipiꝰ rōis deliberātis vel dictātis de ꝓticulari/b agendis sic ꝺr passio volūtaria vel rōnalis vel ꝺsciētiosa. Si ꝺo sequiē ognitionē pure intellectualez seu mētalē in cuiꝰlūie ognoscūē prima ꝑncipia moralia. sic pōt nōiari passio sinderisis vel mētalis vbi fit raptꝰ et extasis. Et ita quadruplex

gen⁹ passionū ꝑt apud hoiez inue/niri naturaliū. aialiū. rōnaliū. intel lectualiū. Et qm̄ apud philosophā tes ꝑncipalis sermo ē de passioni/b⁹ osequētib⁹ cognitionē sensitiuā tā in aialib⁹ qz in hoib⁹ eo ꝙ ad il las trāsmutat corp⁹ trāsmutatiē e sensibili et ad transmutatões istas similit ipe passiones aliqñ osequū tur. Existimam⁹ idoneū tractare ꝑ mo sepatz de passionib⁹ hmōi aia lib⁹ ꝙb⁹ cognitis facile erit p filitu/dinē et coaptationē de reliqs tam naturalib⁹ qz voluntarijs qz intel/lectualib⁹ habere sermonem

Consideratio.iiij.

Passiones aiales ognoscūt ex subiecto q obiecto q effectib⁹ Suū equidē subiectū est vis appe/titiua sēsualis q respicit bonū tpa/le ꝑticulare hoc vel illud tanqz sibi ꝓueniēs et malū tāqz discōueniēs et hoc sub rōe ꝛmodi vel incōmo/di qz ratio iusti ꝓprie nō est ibi nec ꝑm eā ꝓprie sumūt passiones ꝫ ma gis ipe ꝛtutes in ipa rōne et men te. Causat ergo mot⁹ q̄oaz in appe titiua virtute osequent ad apprehē sionē virtutis ognitiue sensualis ex teriozis vel interiozis cui⁹ obiectū est verū simplex velut q̄oaz adeq̄/tio rei cognite ad cognoscentē. bo/nū ꝛo supaddit ꝓueniētie rōnē. et qm̄ bonū cōmodi ꝑt osiderari ab solute sine ꝛtractione aliq̄. vel con siderat nūc vt absens nūc vt pñs. nūc vt arduū et difficile. atqz ita ꝑ portionabilit de malo ꝓpterea ꝑm hoc diuersificat vel ramificat ꝛt⁹ appetitiua et similit passiones. Est q̄ꝑ viriū appetitiuaꝝ alia ocupi/scibilis alia ꝛz irascibilis. quaꝝ di stinctio sumit ex obiectis. nā vis cō cupiscibilis respicit bonū vel malū nō sub rōe aliqua difficultatis vel arduitat. Qz qm̄ multa supueniūt nata impedire cōcupiscibilē in sua inclinatōe vel tendētia vel quietem circa locū et in odio fuga vel inqe/tatōne circa malū. hinc data est ei tanqz ꝓpugnatrix ipa virt⁹ irascibi lis q̄ tendit in bonū adipiscēdū vel malū depellendū nō vt simpliciter tale ꝫ vt arduū et difficile adipisci vel euadi quale nullū in deo repit ideo nec irascibilē habet vllam

Consideratio.v.

Passionū numer⁹ et sufficiētia sumit tā a subiecto qz ab ob/iecto. Vis itaqz ocupiscibilis vel re spicit bonū cōmodi absolute. et sic causat amor vel libido q̄ vel q̄ est coaptatio vel inclinatio q̄oaz ad bonū ꝛmodi/vel respicit illō vt ab sens. et sic causat desiderium et cōcu piscentia seu cupido vel cupiditas q̄i satagens illud adipisci/vel respi cit bonū cōmodi vt iam adeptum et sic causatur delectatio vel letitia vel voluptas. Dicendū qz ē ꝓpor tionalit de trib⁹ alijs passionib⁹ re spectu mali seu incōmodi q̄le si ap/prehendit absolute sic causat odiū qō est discōueniētia q̄oā et dispro

Sufficientia passionum penes obm et ptm

portio passi ad ipm malū. vl apprehendit malū vt absens lz vt immines. et sic orit fuga vel abominatō et horror. aut apprehēdit ipm malū vt iā pns. et sic orit tristitia dolor et āgustia cum filib⁹. Et ita sex repim⁹ passiones in cōcupiscibili. tres rspectu boni. amorē. desideriū et delectationē. et tres respectu mali. odiū scz fugā et dolorē. Rursus ipa vis irascibilis cū non respiciat bonū vel malū nisi sub rōne difficilis et ardui ad adipiscendū vel fugiēdū quale nullū est bonū vl malū vt pns ꝓtēa manet solū in tendentia vel fuga. nā quicqd est pns vel adeptū vt tale est cadit in cōcupiscibilis rōnem. Tendit ergo vis irascibilis in solū bonū vel malum absēs. tanqz difficile ad obtinēdū vel refugiendū seu depellendū. Et si quidē hoc fiat rspectu boni futuri cū fiducia adipiscēdi sic dr spes si cū diffidentia sic dr desperatio. si vo fiat respectu mali futuri. et hoc cū fiducia repellēdi q oppugnandi sic habem⁹ audaciā. Si cū diffidētia sic met⁹ a timor exorit. Et vtrobiqz fiducia vel diffidentia pt inueniri nūc cū certitudine. nūc sine certitudine. quāuis iste passiones certitudinē magis importāe videant Sic ergo quatuor habem⁹ passiones in irascibili. duas respectu boni difficil futuri. spē et despationē. et duas rspectu mali futuri difficil audaciā et metū seu timorē. Sup/ adit ḡnta passio respectu mali p/ teriti quā dicim⁹ irā dū vis irascibilis assurgit ad vindictā illate iniurie q iniuria apprehēdit vt lesiua ꝓprie excellentie et inductiua minorationis seu vilipēsionis. ideo qrit vicissitudo qdaz lesionis qi agens otra patiat vt dignū est et sic fiat qdaz equalitas et hoc apphendit vt difficile vel arduū. Sz cur hec passio non hz otrariā? Rndem⁹ q virt⁹ irascibilis sic offirmet q nullo modo satagat vel audeat assurgere i vindictā iniurie iā illate hoc nō fit nisi duplici causa. vna qz malū apprehendit vt pns et ineuitabile. et ita cadit sb rōne tristabil et dolorosi. nec erit cōcupiscibil rōez aut hoc fit qz vis irascibil nō satagit in vindictā et ita cadit a rōne ire qz reputat q iniurias satis cōtra passus ē aut otra patiet absqz vlla difficultate qcūqz placuerit. et ita qetat seu qescit et quodāmō delectat tanqz in adepta victoria: et hoc itez spectat ad cōcupiscibil rationē. Hoc sequit arbor

Consiū. vi.

Passionū aialiū prima et velut vnica radix est amor seu libido. Amor qppe aialis est inclinatio

vel mot⁹ oſurgẽs in aiali ex appre-
hẽſione boni vel tanq̃ boni ſibi vt
pote q̃ valet ad ſuũ eſſe vel bñ eẽ
oſeruatiuũ. Cũ igit̃ bonũ ꝓpus ſit q̃
malũ nã malũ nõ dicit̃ niſi ꝓpatio
boni. q̃ habit⁹ nõ ẽ dubiũ ꝓor ẽ pri
uatõe. vñ nec aliq̃o odio hẽtur niſi
q̃ alicui q̃d diligit̃ apprehẽdit̃ eſſe
otrariũ. Supeſt vt oẽs paſſiones
reſpectu boni ꝓcedãt eas q̃ directe
et de ꝓximo malũ reſpiciũt taz in
ocupia q̃ in iraſcibili. Jnt̃ eas ꝏo
q̃ circa bonũ verſant̃ vt ſũt deſide-
riũ. delectatõ ſpes. deſpatio. amor
q̃ abſolute bonũ reſpicit ꝓcedẽ hz
paſſiones hñtes ꝓ obiectis bonũ
vt abſẽs. vel vt iã adeptũ. vl vt fu
turũ et arduũ aut ſõ aliqua tali cõ
tracta rõne habem⁹ oſequẽter q̃
ris ocupiſcibilis ꝓor eſt ad iraſci-
bilez. quãuis paſſiones iraſcibilis
frequent̃ ad ocupiſcibilẽ ẽminent̃.
vt ſpes aut audacia ad delectatio
nẽ ſi vincant. deſpatio et met⁹ ad
triſtitiã ſi vincant̃ cadũt. Jnuenie-
m⁹ ꝓterea q̃ omẽs paſſiones redu
cunt̃ ad q̃tuor ꝓncipales. duas in
ocupiſcibili q̃ ſũt delectatio et do-
lor. et duas in iraſcibili que ſpes et
met⁹ appellant̃. Sed et ſub genera
liori conſideratõe oẽs reducunt̃ ad
duas ſm duplicẽ rõnez ſcz boni. q̃
mali et ille ſũt delectatio et dolor.
Tandẽ fit omniũ ad vnã velut ra
dicalẽ originẽ reductio ſcz ad amo-
rẽ. Jz oſũmatior et ꝓncipalior paſ-
ſio ſit delectatio oſequẽs hũc amo
rẽ vt quieſcit in re iaz adepta. Am-

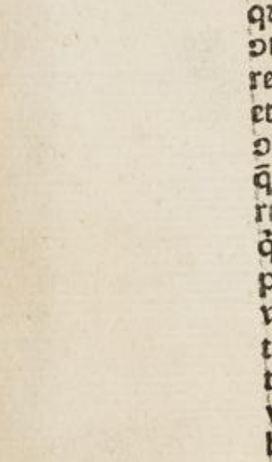

pli⁹ ꝏo Jz amor ſeu libido ſit ꝓma
paſſionũ. ſortit̃ tñ ipa cõcupiſcibil̃
nomẽ a ocupia vel cupidine. Etiã
ſm fictionẽ poeticam dicit̃ q̃ cupi
do de⁹ amoris eſt et fili⁹ veneris.
et hoc q̃ bonũ abſens vel deſide-
ratũ magis fac̃ ſe sẽtiri ceteris pa
rib⁹ rõne defect⁹ et indigẽtie tanq̃
oppoſita iuxta ſe poſita magis ſen
tiant̃. Silez aſſignare poſſum⁹ cãz
cur iraſcibilis ab ira poti⁹ q̃ a ſpe
vel audacia nõiet̃. Jra quippe reſpi
cit minorationẽ ſeu vilipenſionẽ q̃
inter mala marie fugit̃. ſicut ex ad
uerſo excellentia magis appetit̃. et
ita appetit̃ vt vite ꝓprie aliq̃n ꝓfe-
rat̃ quẽadmodũ introducit poeta
Euual⁹ rñdit ad niſum Et ẽ ani
m⁹ mortis cõtemptor et illũ Qui
vita bñ credat emi quẽ q̃ris hono
rem.

Conſideratio.vij.

Paſſiones oẽs in aialib⁹ bru-
tis cenſẽde ſũt bone q̃ pulcre
Exẽpli gr̃a audacia et aioſitas in
leone q̃ gallo. ira in tigride q̃ apro
voluptas in porco hirco et paſſ.
timiditas in lepore et cue. fraudu-
lentia in vulpe. adulatio in cane. ſu
pbia in equo. triſtitia melãcolica in
catto. auaricia in cornice. Jtaq̃
paſſiones iſte neq̃ male ſũt vel de-
formes i genẽ moris cũ deſit ipis
aialib⁹ libertas arbitrij in qua fũ-
dat̃ ratõ laudis vel vituperij. neq̃
turpes dici p̃nt aut male in genere
entis. q̃m ens et bonũ et pulcrũ cõ
uertunt̃. ꝓtẽa tantũdẽ hz quelibz

res sit substantia sit accidēs de bo
no q pulcro quātū de ente. nec hr̄e
ꝑt malū otrariū. Amplꝰ xo q̄libz
res naturalis dirigit i suis motib⁹
ab intelligētia nō errāte vt dictū ē
iā ex sīa pb̄oz cui oformās se au
gustl. dixit q de⁹ sic res q̄s cōdidit
āministrat vt eas ꝓprios motꝰ ag ẽ
sinat. vbi āt deest error et adest rei
so qđ sibi ẽ ꝓpriū. desit q turpitudo
necesse ẽ. Q passiones in bzutis ali
q̄ turpitudinis arguūtꝰ vt horre
mꝰ et odimꝰ et expugnamꝰ. Rñdemꝰ
hoc ideo fieri qz nob et desideriis
nr̄is aduersant. inferūt q̄z lesionē ⁊
aliq̄ tali rōne. Monstra ꝓinde q̄ vi
dent esse pecca et turpitudines i na
tura qūo ad causā ꝑmā q finē vlti
mū relata pulcra sint. vidē facile ẽ.

Cōsideratio. viij.

Passiones aiales in hōibꝰ via
toribꝰ sūt vt plurimū vitupa
biles et male. turpes. Inueniemꝰ h̄
esse vez nō solū ex determinatōne fi
dei. ꝫ ex naturali deductōe si ꝓspe
xerimꝰ oditionē et finē ꝑm quē hō
cōditꝰ ẽ. Qhō nāq̄z cū sit nature rō
nalis ipe factꝰ est vt discerneret int̄
bonū et malū et vt magis bonum
magis diligēt. Cōstat xo deū esse
sūmū bonū. Ordinatꝰ ẽ igit̄ hō ad
ognoscēdū et diligēdū deū in quo
stat sua iustitia, sua bonitas et glo
ria. optet q̄z vt ꝫ assequat aliq̄n
hō. alioq̄n frustra q insipienter ad
hūc finē fuisset ordinatꝰ sup̄ bzuta
lē naturam. Ex hac radice vitatis

pb̄ice sequit q̄ hō dz sūmū bonuz
sūme diligē et magis q̄z pua bona
aut q̄z mala. Debet ad opatōnes
ptis sue ꝓncipalis q̄ est rō magis
inclinari q̄z ad illas corpis. dz q̄n
to erit iustior iustitia morali vl̄ nul
lo mō vel minꝰ affligi. Dz ꝑm poz
tionē superiorē et diniorē ac liberaz
dirigē inferiorē q ei libere q sine cō
tradictiōe dñari. Dz h̄r̄e corpꝰ sus
tanq̄z instrumētū oforme rōni. im
mortale. s. nec impediēs ꝫ adiuuās
rōez ac minꝰ indigēs q̄z corpa infe
riora naturaz. Sz oim istoz ac si
miliū videmꝰ in hōibꝰ otrariū ꝓpt̄
passiōes corpis q̄ trahūt aiaz ad
dilectōnes sordidas et malas. tra
hūt in errores et superstitiosas insa
nias. trahūt magis ad opationes
corpis q̄z ad opatōes virtuosas.
trahūt ad obligationē. ignorātiā.
et inq̄etudinē. trahūt ad afflictōes
ad rebelliones ad penā et mortem
plꝰ q̄z in bzuti. q in iustis sepe plꝰ q̄z
in iniustis. Quid superest nisi oclud̄
tales passiōes esse otra rectū et de
bitū ordinē nature ꝑmittꝰ institute.
Hoc āt ordo nō alit̄ puerti potuit
et ꝑt q̄z ex culpa libere ꝓpetrata p
ingratitudinē otra deū sic̄ vidit q̄
deplorās dicebat. Qhō cū in hono
re esset ⁊c. Sz heu iā nō hīs ꝫ de
terior et turpior. Sūt igit̄ passiōes
hmōi vitupabiles. qz tollūt obedi
entiā. Sūt et male et turpes tanq̄z
priuantes in hōie ex vitiosa radice
modū spez q ordinē. pueniūt q̄ꝓpe
iudiciū rōnis qđ opteret subseqri.

turbāt ligāt atq; tyrānisāt dominiū rōis. ita vt nimis sētiat hō illā sniaz. Corp⁹ qđ corrūpit aggrauat aiaz. Et illud. Jugū graue sup filios ada. Deniq; multi pbor exp ientia et rōe ouicti ofessi sē hāc corruptōz lz ad vnā cāz neq; puenerint. Tādē ex his radicib⁹ q̄ multiplici⁹ extendi potuerāt nēitas ozīt recreatōis hūane p mediatorē xm deum q hōiez. alioq̄n finis hūane creatōis i nihilū corruisset p tō spē qz nō ad gloriā sue viuificatiōis q fruitōis ꝫ ad penā eēne dānatōis tota deuenisset qđ sapie ōine sueq; potētie q bonitati neq; decēs neq; rōnabile ē ascribē. de⁹ q̄ppe et nāta nihil faciūt frustra. Hinc ortū h̄uit illa exclamatō p bica. Nūq̄d ei vane ostituisti filios hoim. dās intelligi q̄ nequaq̄. notenī tñ p his que dictat sequēs ratio

Conclō: ix

Passiones aiales p statu nature instituite fuisset pulcerrime. Houi⁹ rō est qz nulla pueniisset iudicū rōis. ꝫ ad obsequiū et nutū ei⁹ vel surrexisset vl̄ q̄uisset. Sic i xpo neq; doloꝛ neq; ocupiaz neq; desideriū neq; spē aut metū inuenire erat aut aliā passiōis cuiuscūq; fluxitudinē nisi subsequenī ad imperiū et dictamē rōis. Nozo q̄libet hō q̄zto ap̄li⁹ pfecerit i xtutib⁹ moralib⁹ atq; ḡtuit. tāto reformabiī oz do iste i eo vt passiōes nō pueniāt aut obruāt iudiciū rōis. ꝫ poti⁹ ad ei⁹ nutionē moderenī. Hinc ortū ē dictū illud Aristl. verbū. q̄ in xtuo-

solocia osonāt rōni. Si tñ ē in hōib⁹ inuenire talē pus q̄z corp⁹ mobile ꝫ et corruptibile inducrit incorruptibilitatē immortalitatē et abscorpta fuerit moꝛs in victoria. Sic fortassis elcuare naturā hūanā voluerūt ipi stoici dū dixerunt q̄ xtutes sē impassibilitates. nō vtiq; q̄ xtuosi nihil sentirēt aut paterenī. alioq̄n lapidib⁹ essēt pares. Sz qz passionē quālibz puenit virtuosus nec surrepit aliq̄ velut effrenis atq; tyrānisans rōez Sz stat⁹ talī vtinā eque facilī adq̄rereī q̄z pulcre et cito describīt. Epicurei āt qz natura hūanā i bestialē detorq̄bāt. nec aliq̄d pozro meli⁹ aut ōini⁹ ponebāt in hōie. dixerūt osequenī passiones oēs esse pulcras et optimas Ita em̄ de bestijs iā dixim⁹ Cetez Aristl. q̄i mediū iter pḡes negauit passiōes oēs bonas esse. qz multa pueniūt et impediūt rōnez. Negauit nihilomin⁹ oēs iudicādas esse malas q turpes. eas videlz q̄ rōne regerenī. puto q̄ ex istis facile ē eliere regulā generalē de morali bonitate vel malicia passionū. Dū ei passiōes regi debēt rōne nec regūt ea tūc iudicāde sunt aut criminaliī aut venialiī male. nā sēsualitas in hōie pticipat de volūtario in ꝫ q̄ ordinata ē audire rōez quā dū renuit audire peccat et turpis ē. bruta xo nullā hoc mō hñt cū ratōne colligātiā. nec ordinata ē corp⁹ bru talitas obtpare rōni diūcte quaz nō hñt. Sz ozīt difficultas de pueris et fatuis nō habētib⁹ vsū ratio

nis ꝑmit⁹ instituto in tantū sunt sui mot⁹ illi passionales turpes nō habētes modū spēz vl ordinē qualez humane nature postulasset integritas ita vt vez sit iuxta hāc ois dōēationē ꝙ nemo viuens est sine pcco sup terrā etiā infans vni⁹ diei. Solus xp̄us p⁹ pcēm ꝑmi hōis sic habuit innocētiā originalē sic in solo regno aie sue seruata est iugiter ab instanti sue ceptōis talis obedientia sensualitatis ad rōez qualē primaria nature institutio in hōie plātauēat. Et talē neqz in virgine Maria neqz in Jobe baptista dū infātes essēt inuenire erat. quāuis hec destitutio nature nequaqz imputarēt tūc rōni ad culpam actualē vel mortalē vel venialez apud eos sic nec apud nos dū infantes sum⁹ et dū non hz rō libez vsū suū absqz omi pcedēte culpa actualē nra. Secus vbi culpa nra in cā est. Nihilomin⁹ eēnt hic attendēda multa circa ditionē stat⁹ innocentie et circa libez dominiū qd habuisset rō pro omi tpe sup sensualitatē tā in puēritia qz in somno. taz motibus potētiarū naturaliū cuiusmodi sē nutritiua et vegetatiua q generatiua qz sensitiuaz sic sūt imaginatiua q fātastica et exteriores ānqz potentie de qb⁹ nō est hic dicēdū p singula sic nec quale dñiū in istis ophenso
res fuerint habituri

Consideratio.x:

Passionū aialiū generalis ori/go duplex inuenit. ꝓuenit em frequēter a sensib⁹ exteriorib⁹ agē

tib⁹ in ipos sensus vt in visū. auditū. gustū. tactū. et olfactū. Et ḃ modus i hōie est velut ab inferiori. ꝓueniūt nihilomin⁹ velut a superiori dū spūs rōnalis actuat⁹ hac vl illa ognitione ex osequēti volitione vel nolitiōe impat mēbris inferioribus⁹ mouēs ea quēadmodū xp̄us horribilē mortis apphensionē immisit a rōne in sensualitatē. Talis ei colligatio iūgit portionē sēsualē ad portionē rōnalē ꝙ vicissiz act⁹ vni⁹ redūdāt in alterā. Quāuis in nō virtuosis tract⁹ sensualitatis sit fortior. et ita fortior ꝙ nō ē in ptāte rōnis nō tangi irruētib⁹ primis passionū motib⁹. Iz sub ea sit appetit⁹ ille et dñet eius talit ꝙ nequit ab inuita ratione osensū extorqre Sec⁹ in pfecte virtuosis. sec⁹ in beatis. sec⁹ in xp̄o. sec⁹ ꝓterea in statu ꝑmario de quo ꝓbabile est sentire ꝙ nunqz nisi desup impante ratiōe potuisset qdcūqz sensibile fortinsec⁹ agere in sēsus. alioqn vix hri ꝓt exit⁹ qn ncce sit ocedē deceptōes q errores potuisse otingē p illo statu. et passiōes de necitate ꝓuenisse ratōnē. Expediūt ät se leuit ꝙ sentiūt vt dicim⁹ sane mō nūc apō naturā destitutā otrario qñ ncce ē vt ois nra ognitio incipiat a sēsu deorsū tūc ät de sursum sp descendisset

Cōsideratio.xj

Passiones suas suo mō dicēd⁹ est hre spūs nr rōnalis. Sitr et rō seu volūtas. ꝑsupponēda sunt hic oia q de distinctōe spūs q rōis

ꝛ sēsualitatis traduerūt doctoēs
sacri nō discrepātes i ꝟ a phīs ele
uatis de qb⁹ alio loco tractauim⁹
dū sciaz de tBologia mystica vtra
qz declarare tā speculatiue qz pza/
ctice conati sum⁹. Et qtū patet p/
sens breuitas dicim⁹ iurta tā nōta
q⁹ sicut ad cognitōz sēsualē nat⁹ ē
seq̄ q̄dā mot⁹ ad ꝓsecutionē vel fu
gā dū apphendit aliq̄d vel tanqz
ueniēs vel vt discōueniēs Sic suo
mō nata ē seq̄ q̄dā affectio. longe
tñ purioz ad ognitōez spūs in lūie
pure intelligētie a fātasmatib⁹ de/
nudate dū se ad lumē eternū desup
uertit q̄i ad speculū q̄dazꝫ ecnī/
tatis et ad mōtes eknos a qb⁹ mi
rabilit illūiat de⁹ Volūtas sīlr dū
insequit ognitōez rōnis q̄i mediā
int lumē spūs et ognitōez sēsus hz
in se mot⁹ passionales suo mō q̄ tñ
nō alterāt p se et immediate corp⁹
qz nec fiūt organo corporeo medi
ante/quēadmodū passiōes sensua/
les oriunt q̄z effect⁹ varij sūt i cor
pe vt ad letitiā sequit dilatatō cor
dis. ad tristitiā ostrictio. ad irā su/
pcalefactio. ad timorē frigefactio
et ita de reliq̄s. Nñ cor in gaudio
paulati dilatat et marie ad intēio
ra ꝓpt̄ q̄d moueri dr a medicis ꝟ/
sus pect⁹. In tristitia vo paulatiz
ecōtra ſ ad intēiora. et marie ꝟsus
deorsū In ira vo subito ꝟsus pect⁹
In timore mouet ad oppositū subi
to. In verecundia subito ad vtrūqz
In angustia vo paulati. Et ita nō
ponūt medici nisi sex passiones tuꝫ
sex modos alterādi cor ipm. Aliad
uertat ār studiosus diligent hāc ō
passionib⁹ distinctionē. qm̄ multa
videt int sapiētes varietas de mō
ponēdi vel negādi passiōes nisi cō
cordaret eos ista cōsideratō siue di
stinctio Posuerūt stoici passiōes nō
cadē i sapiētē put Prosper impro/
bat ex sacrl. scīs. Arl. sīlr eis p rōes
ab expiētia sūptas ostradit Qz in
telligam⁹ q̄d i re sētūt et eos statī
ouenire videbim⁹. Cōcedūt stoici
gaudiū sapiēti letitiā tollūt tanqz
vanū aliq̄d et ludicrū nec seuerū.
Cōcedūt et sapiēti amorē virtutū
et odiū vitioꝝ et spez bonā et fu/
gā vel horrorē inhonestat. alio q̄n
nullū in sapiēte pt⁹ qz in lapide ꝟtu
tis locū linquūt. Negāt tū in sapiē
te timorē miaz dilectōez irā tanqz
egritudines et morbos animi pe/
stiferos sīc nōiat Cicer. Lin de tuscu
lanis. Sic sentire visus ē Boe. dū
has q̄tuor passiōes abiciēdas in
ēqsitōe vitatis mekce iubet Tu q̄z
si vis lūie claro cernē vex. tramite
recto carpe callē Gaudia pelle pel
le timorē nec dolor assit. spē qz fu/
gato. nubila mēs vincta qz frenis
hec vbi regnant. Quis tū existima
uerit boetū vel altez sapiētē nega
uisse q̄n plēs et varij sint aiaꝝ nr̄a
rū ad virtutes et ad vitia spūales
affēs Ecce q⁹ dr̄a negatōis ꝛ occa
siōis passionū int pbos magis ex
nōib⁹ qz ex re pēdere videt cū vēa
sit cōsideratō nr̄a q⁹ passiōes suas
suo mō dicēd⁹ ē hre spūs rōnalis
Silit ex ratio seu volūtas ꝓportō
nalit ad appetitū sensitiū dr̄nt tū.

Consideratio. xii:

Passiones spūales magis attē dēde sūt aie ad deuotōnē vo
cate q̄z sēsuales vt illas adipisci et
p̄m eas affici mereat. Si em̄ deuo/
tio est sicut est eleuatio mētis i deū
p̄ piū et humilē affectū. vtiq̄z iā af
fect⁹ ille nō est intelligēd⁹ esse solū
sensualis q̄ frequenť nō est in nr̄a
ptāte nec respicit iustū vt iustū est.
nec est soli⁹ volūtatis insequentis
cognitionē poztiōis inferioris ip̄i⁹
rōnis aspicientis fantasmata licet
absq̄z fantasmate. q̄m̄ hoc nondū
est p̄fect⁹ q̄ p̄ ꝺsuetudine exerci/
tatos hñt sensus spūales insitos in
apice poztōis supioris ip̄i⁹ rōnis.
q̄ poztio legib⁹ eternis innitit i lu/
mine pure intelligētie impmixte lo
co et tp̄i. Et q̄m̄ nōim grādis ē se/
pe penuria. q̄z nihilomin⁹ institu/
tio libera est Trāsferam⁹ deinceps
nōia passionū aialiū de quib⁹ p̄bi
tractauerūt ad affectōes hm̄ōi spi
rituales quales hz aima dū otem/
plās deū amat ip̄mvt totū amabi
lē. ocupiscit ip̄m vt totū desidera/
bilē. fruit et quietat et delectat in
eo vt in toto bono vtcūq̄z iam ade
pto. Odit vero quicq̄d ab hoc to/
to amabili. toto desiderabili. toto
delectabili separe p̄t. Hinc illō sibi
vehemētissimū odiū ad pcā hoz/
roz et abominatio et fuga et dete/
statio si videant instare. Dolor aūt
acerbissim⁹ et inq̄etudo molestiua
si fortā affuerint. Hinc p̄terea spes

ingens dū ꝺsideratmagnificētissi/
mā et munificentissimā dei liberali
tatē repromittētē eterna. Audacia
rursus magnanimis in aggrediēdo
grādia p̄p̄ deū. zel⁹ q̄z diuini cul/
tus et honozis. despatio āt in viri
b⁹ p̄p̄ñs. vel de viri b⁹ p̄p̄ñs / vt ex
ꝺsideratōe tātoz discriminū et di/
uinoz iudicioz inscrutabiliū met⁹
ingēs. Ecce habem⁹ in spū passio/
nes vndeciz p̄ncipales. Amorē. cō
cupiaz. delectatōez / odiū. fugā. tri/
stitiā. spē. despationē. audaciā me/
tū. irā vel zelū. Et vt ad vnū dica
m⁹ et dr̄az p̄p̄iā assignem⁹ passio
nes aiales vt tales sūt versant cir
ca rōnez ꝺmodi vel incōmodi. spi
rituales vo ad rōnez soli⁹ iusti vel
iniusti re
spiciūt.

Consideratio. iij.

Passiones spūales hñtes ori/
ginē ex ꝺsideratōe pura et lu
cida iudicioz ꝺinoz et bonos et
reprobos habēde sūt iugiť apud
deuotos tanq̄z centz aliq̄ꝺ vl̄ car
do vel axis vel fiꝺ⁹ immobile inter
volubiles alias q̄lescūq̄z ⁊ vñcūq̄z
surrexerint passiōes. puto ⁊ passio
nes hm̄ōi spūales habuerat q̄ ꝺsi/
rit. Dñe añ te omne desideriū meuz
Et rursus. Oculi mei sp̄ ad dñm.
Pro cui⁹ intellectu placeat vti ma
nuductōe grossa figuali. Costituta
m⁹ nauē in medio mari. ordinem⁹
eā et armem⁹ tā hōib⁹q̄z instrumē
tis omnib⁹ redsitl. sit in medio nauis
mal⁹ erect⁹ portās velū expānū ad
vētoz susceptōz. sit i sūmitate mali

rector nauis ita collocatus ꝙ pōt quaq; uersū surſū et deorſū. dextror ſū et ſiniſtrorſū añ et retro ꝓſpicē ſibi de oīb⁹ ita vt neq; fluctuoſe elationes maris neq; caligines ne buloſe. neq; vndaꝝ aſpſiōes. neq; extēſiones. neq; diſtēſiones veli ꝑ varietate ventoꝝ. neq; ocurſus et occurſus nautarum ſeu remigan/ tium ſeu nauem regentium vale/ at obſtare quo min⁹ inſpiciat oia que videnda decreuerit talis re/ ctor. et ſi ferat nūc hac nūc illac ꝑ hāc nauē. ſi circūſonātes etiā vndi q; varias mutatōes ꝓdictas ꝓpe/ ti opellit. nihilomin⁹ libeꝝ hz aſſi/ due ꝓſpectū ad mobilē celi plagā q̄m polū nōiam⁹ Detorquet inſup oculos ſi et dum placuerit ꝑ oīez circūquaq; in infimis regionē. Eri ſtima talē eſſe debē ſpīm in nauicla corpis qualis tibi deſcꝛ⁹ ē rector nauis. Aſcendat ipe optet arcē ſeu ſpeculaz ſynderiſis quā appellauit myſtice ꝓpha montē dñi. paul⁹ ce/ lū tertiū. Jobes eſſe in ſpū ꝓſpici/ at ex illa ſpecula tanq̄ ex ſūmitate mali ſtabilē celi arem que de⁹ eſt. q̄ .ſ. manēs ſtabilis dat cūcta mouēi Videbis ꝙ ſpūs iſte poterit anno tare ventos paſſionū variaꝝ tāq̄ ex. rīs. ꝓtib⁹ et plagis ducētiū origi nē a deo. a bono angelo. a malo. a celo. ab innata oplexiōe. ab acti/ one qualitatū ꝑmaꝝ ab actiōe q̄li tatū ſcdaꝝ. ab imaginatiua ꝛtute. a ſpū. a rōne. ab habitib⁹ adq̄ſitis vel innatis. tandē a varia obinati one ſeu ofiguratōe cauſaꝝ ꝓdicta rū ſup quib⁹ oīb⁹ ofiderādū ali q̄d exiſtimam⁹

Conſū: xliij.

Paſſiones ſpūales originari a deo tā mediate q̄z immediate fatē dū ē. Si omis ſapia a dño deo ē. ꝛ ſapia dr a ſapore ſm nomē ſuū. Si ꝓterea gr̄az dona et virtutes inſū di ſupnaturalit a do nemo fidelis ambigit. Si rurſuz virt⁹ ſacramen toꝝ attingit ſaltem miniſterialiter in ſpīm. Si deniq; multi ſūt tractus dei amoroſi quales orabat aia ſca in Cātic. Trahe me inquit poſt te currem⁹ in odorē vngētoꝝ tuorū. Et hec oia atq; ſilia cū ſint paſſio nes ipi⁹ ſpūs vel cauſāt eas. Quid ſupeſt niſi vt fateamur deū agere paſſiones in ſpīm vſq; adeo vt iubi let ꝛ exultet ſpūs i deo ſalutari ſuo Ampli⁹ vero ſi naturā q̄nq; ſenſuū ſpūaliū ꝓſpicim⁹ q̄ ſuā hñt ſilitudi nē ad ſenſus corpales inueniem⁹ ꝙ de⁹ eſt ipi auditui ſpūali armonia ſonoriſſima. et ipi viſui lux ſplendi diſſima. et ipi guſtui ſapor dulciſſi/ m⁹. et ipi olfactui odor ſuauiſſim⁹. et ipi tactui amplexus iocūdiſſim⁹. Nozro ſemel locut⁹ eſt de⁹ ꝑ ſcꝑtu rā ſuā ſacrā. q̄ q̄uis et id ipm non repetat ſp ꝑ ſingulos vt dicit Job repetit tñ apiendo ſenſū vt intelli/ gāt hmōi ſcꝑture. repetit q̄z indu cendo mentez virtute ex alto. repe tit inclinando. inſpirando. allicien do. illuminando. ſtabiliendo vt nō ſolū intelligāt ꝫ impleant et amēt

puto sic affici. postulabat qui dixit
Cōcupiuit aia mea desiderare iusti
ficatōes tuas i oīni tpe. Cui⁹ rōez
vnā reddēs qz testimonia tua ipsa me
ditatio mea est. et oīlīū meū iustifi
cationes tue. bonū certe securū qz
oīlīū iustificatōes dīni quas scptu
ra sacra tradit. qđ cōsiliū q deserit
volēs inniti ꝓprie vel aliene prudē
tie hūane. volēs pterea seq deside
ria cordis sui et ire in adiuentōib⁹
suis vt tandē fallat et fallat inter
tot varietates affectuū videlz ozie
tiū nece est ꝓut infra docebit

Consideratio. xv:

Passiones spūales ab angelo
dei bono frequenter immitti
credendū est. Volo quisqz expectet
vt nūc ptractem⁹ studiose modis
quib⁹ angelic⁹ spūs copulari pōt
ad hūanū illustrādo ipm. afficiēdo
monēdo et docēdo. pcrutatōe qp
pe dqsitio fit a doctoribus scribētib⁹
sup scām. s. Fatemur itaqz qđ āgel⁹
nō illabit in spm nrm qm hoc ipm
soli⁹ dei ꝓprium est q ita spm nrm so
lus pt dominant possidē fortiē at
qz suauiē vt sue motioni atqz viui
ficatōi spūs nr obediat vltro. q sic
vltro tū vt nō habeat fas obniti.
Et hūc ingressū dei dīnatiuū nōia
m⁹ illapsū. Fūt nihilomin⁹ alij mo
di qb⁹ angel⁹ bon⁹ agit in spiritū
nrm. Un⁹ est p applicationē imme
diatam sue substātie et virtutis ad
spm nō qdē naturali ordine p sta
tu pītis miserie. z dispensatōe sup
naturali fca aut applicatōe tali cū

angel⁹ sit substantia luminosissima
virtuosissima ac benignissima. qs
negauerit qn alliciat et quodāmo
do trahat spūs nr ab hmōi lumi
nosa et benigna et suaue/oleti ⁊tu
te tanqz si ferrū trahat a magnete
vel appetit⁹ ab obiecto placidissi
mo et quenientissimo moueat. pser
tim si fuerit spūs nr pur⁹ cast⁹ inte
ger et san⁹ sine discrasia febrili cor
ruptionis vitiose sine interpositiōe
sordidarū cogitatuū cū desideriis
turpib⁹ et fedis. Porro sicut imagi
nati sūt pbantes qp actōes celi cor
pozei p omnē orbem stellaꝝ atqz
planetaꝝ. et p oīa zodiaci signa
formāt corp⁹ hūanū. influūt qz et
imprmūt i ipm ocatenatiōe quadā
indissolubili: ꝓportionabili similitu
dine possum⁹ dicere qp ex dispensa
tōe dei gratuita qlibet celestis ge
rarchia a sūmo vsqz deorsū p oēz
iunctura spūalē influere hz in hūa
nū spm qlibet angel⁹ suo mō medi
ate vel immediate. sic seraphin in
flammat. cherubin illustrat. throni
stabiliūt Et hoc ꝑm tres vires ani
me affectiuā scz. intellectiuā. et exe
cutiuā. et ꝑm tres eius portiōes su
piorem inferiorē. et infimā sensua
lem. Vnde et apprōpatius ꝑma ge
rarchia mouere dicit portionez su
piorem anime que respicit prima
principia. scda portionē inferiorē
que respicit declusiones generales.
et tertia portionem sensualem que
ad singularia magis dilabit Quis
qs pterea studiose recogitauerit ea
que tangere superficialiter intēdim⁹

de causis naturalib⁹ passionū aia/
liū p qs disponit vel indisponitur
spūs ad passiões spūales. aiaduer
tat q̄ntū dñiū habeat bon⁹ āgel⁹
ad inducēdū saltē dispositiue hos
vel illos spūales affect⁹ disponen/
do vel immutādo sensus corpales
tā interiores q̄z exteriores q̄ sūt or
ganice potētie. et ħ modis varijs
et pene infinitis iuxta varietatē ap
plicationū multipliciū hui⁹ vel illi⁹
cause corpalis. vez de his nō ē hic
dicendū p singula.

Conclū xvi.

Passiones spūales pturbant
crebro ab immissionib⁹ p an/
gelos malos facti. Pñt q̄dez āgeli
mali q̄ tū ōi puidētia pmisēit agē
tia multa ad āgelos bonos. tam
ob subtilitatē vigorē q̄z sūe q̄z
ob pspicuitatē naturalis ingenij q̄z
ꝑ expiētiaz diuturnitatē nūc in
naturalib⁹ actōib⁹ sursū et deorsū
in celo et in terra. nūc in opatiōib⁹
miraculosis āgelorz et oim spirituū
bonorz. q̄uis errēt frequēt excecat
eos malicia amēs. supbia furēs ir/
ne lege et ordine. liuor insaniēs. ex/
cecat eos iustū dei iudiciū illudēs
eis et puersissiōs coꝛ conat⁹ adue
sus electos suos ouertat in vsū sue
bonitatis. Trāsfigurat se āgelus sa
thane in āgelū lucis sic tradit aplꝰ
Qđ fieri sic vno mō ꝑt intelligi. vt
spe mal⁹ āgel⁹ celet innatā maliciā
et horrificos affect⁹ suos fingēdo
se placidū. pulcrū. et benignuz ad
exēplar āgelorz bonorz. imitādo p
tēa doctrinas q̄ obseruatōes eorū
dē bonorz āgelorz i amore castitatis.
q̄ virtutū Tā vt seducāt facili⁹ q̄z ve
nerent et colant sic de⁹. nā ꝑpt q̄d
aliud inuenim⁹. vel inuenim⁹ in sup
stitiōib⁹ magicis fieri thurificatiões
et orōes deuotas et ieiunia? Petit
q̄z fieri ministēria p pueros innocē
tes nisi vt efficaci⁹ fallat et colat
sic de⁹. Deniq̄z quātas habeāt effi
cacias ad immutationē corpis a/
ctiones iste malignorz spirituū scri
ptura sacra docet de magis Pha
raonis et alibi Et ratiō certa docu
it ꝑconcesso q̄ demones aliq̄ sint
aduersus q̄s nobis est colluctatio
sic tradit aplꝰ. Et id ipm et sancti
pres multis sup̄ numerz argumen
tis expti sūt.

Conclū: xvij.

Passiones spūales immittunt
a celo mediate tū et solūmō
dispositiue. Sicr a q̄litatib⁹ sēbis
sequētib⁹ celestes influx⁹ et ꝑma
rū q̄litatū actōes. Nōgi⁹ est hic ser
mo de traditiōe astrologorz q̄ ad
actōs celestes i corp⁹ hūanū ꝑz va
rietatē signorz q planetarz et aspe/
ctuū vt q̄ saturn⁹ inducē ad tristitiā
Jupit ad letitiā mars ad iraz. sol
ad audaciā. ven⁹ ad cupiaz q ita
ō reliqs Jnde venit distinctio illa q̄
plānetarz ali⁹ ē beniuol⁹. ali⁹ maliuo
l⁹ q̄uis ħ ñ sit accipiēdū ō malicia
q̄ sit innata plānetis Jnducit em q̄n
tū de se est ad bonū. ꝯ in hoīb⁹ ab/
usus est q̄ bone nature inclinatões
deducūt in malū. potuerat etiā re
memorari quo pacto celestes in/
fluxus varias imprimūt et miras

tã in lapidib⁹ q̃z in herbis ⁊ metal lis ꝓprietates sicut in magnete pspi cue cernim⁹ Sicut ꝑterea dicũt re hmõi curiosi q lapis aliq̃s portat⁹ vel inspect⁹ dat audaciã. ali⁹ leti tiã. ali⁹ amorẽ. hec ãt oia q̃tũ hñt vitatis nihil aliud ꝓbãt q̃z ofidẽa tõez nr̃az. qñ acceptõs hmõi fiũt nõ immediate i spm̃ rationalẽ ꝧ in corp⁹ ad cui⁹ alterationẽ hãc vel illã nõ pa ꝫ inclinat spũs ad hunc effectũ spũalẽ vel ad illũ in se ꝓducẽdũ. Quadmodũ mẽorat Helize⁹ euocasse psaltẽ dũ ꝓphetie spm̃ i se vellet excitaẽ Quãt demões dicũt p aliq̃s hmõi vtutes allici vel eĩci vl̃ opelli altẽr⁹ ẽ spectatõis Vocãt ãt aliq̃ vtutes hmõi vtutes occul tas sicut Auicẽ. Alĩ virtutes a to ta specie vel que insequũtur formã specificã rei sicut natura specifica caliditatis est calescere. ita natura specifica magnetis est sic mouẽ ferrũ. natura specifica strutionis di gerere ferrũ Et ita de reliquis effectib⁹ quos nõ dicũt fieri ex ocursu vel actione qualitatũ ꝑmarũ vl̃ ex cõbinatõne eaꝝ seu ofiguratione quẽadmodũ fuit intentio quorun daz ad hec ꝓncipia generalia q̃lescũq̃z effect⁹ inferiores reducẽ q̃ vel nõ pñt vl̃ difficillime pñt i assignatiõe tot varietatũ in effectib⁹ semet euoluere. Inueniem⁹ ꝑterea q̃sdaz pbozꝝ opinatos esse sicut ex articulis parisien. cõdemnatis palã elicitur q celestes intelligentie que animant celũ ꝑm eos taliter agebant in spm̃ qualiẽ celũ agit in corp⁹. ita vt spũs se haberet solũ passiue ad omnẽ suã cognitionẽ vel affectõnẽ et nil agebat sed agebat tanq̃z si obiectũ lucidũ agat imaginẽ sui in speculũ obiectũ. vel tanq̃z pictor ⁊ scriptor si agat in tabulã. ꝓut etiã Boeti⁹ in suo de consolatione metro vno ꝓmemorat. Dixerunt tursus aliqui q hec actio intelligẽtiarũ fit libere in spm̃ nũc ad hoc cognoscendũ nũc ad illud Alĩ naturali necessitate id fieri otendebãt ponebãt tñ q dispositio spũs prout abstrahit magis aut min⁹a carnalib⁹ vinculis. et carcẽ ceco corpis. iuuat plurimũ vel impedit radios hos influxus Sic saluãt magicã naturalẽ. sic ꝓpheticã illuminationẽ. et ita de plurimis Sic imaginati sũt Auic. Algazel. Alkind⁹. et nõnulli rp̃ianoꝝ doctoꝝ ponẽtes aiaz illustrati quaq̃uersũ. et hoc posuerũt aliq̃ fieri p liberã ouersionẽ spũs ꝑm duplicẽ faciẽ suã. nunc ad superiora nũc ad inferiora. Aristotel. vero nullaz posuit nisi ab infimis fieri ognitionẽ vel affectionẽ originati⁹ et immediate. quẽ insecuti sũt cõmunes doctores catholici dũ loquũt de statu nature destitute nec eleuate p rapt⁹ aut illustratõnes miraculosas sicut dicit petr⁹ q nõ humana volũtate allata est aliqñ ꝓphetia. Rapt⁹ ãt vel extasis apud deuotos tũc ideo dicit fieri dũ illustrat spũs immediate de sursũ. q̃a ꝑter naturalẽ cursũ vite pñtis hoc

Ceuenit

cordis debilitas vocat a quibusdam

De passionibus

Consideratio. xviij.

Passiones spūales iuuant plurimū vel impediunt ab innata oplexione corpali. Auctor is fuit Plato q̄ qie insequūt corpa nō q̄ dē naturali necessitate si ad spiritū liberum fiat aspectus sed quadam inclinatione ꝓut corp⁹ ipm̄ sūmini strat anime tanq̄ instrumentū Cōstat em̄ q̄ ad instrumentoꝝ varietatē ostrgit in opatōib⁹ facilitas maior vl̄ difficultas Videm⁹ itaq̄ circa mechānicas artes q̄ faber aliter opat̄ cū instrumēto quadrato. alit̄ cū acuto. alit̄ cū hebet̄ Sic ⁊ scriptor vel pictor. Sic erit suo mō de varia oplexione mēbroꝝ et de his q̄ membris ipis subseruiunt vt sūt spūs corpozei taꝝ radicales q̄ fluentes vt est p̄terea sanguis qui est cōis materia tam membroꝝ q̄ hmōi spirituū Circa q̄d oportz attendē iuxta traditionē medicoꝝ q̄ sanguis subtilis ⁊ clar⁹ in substātia: tpat⁹ vero in qualitatib⁹ disponit ad gaudiū maius vel min⁹ ꝑm quātitatē talis sanguinis qui generat spūs splendidos atq̄ tpatos. Sanguis āt clar⁹ et subtilis et calidus a dominio (qualis est sāguis corpoꝝ in q̄bus color rube⁹ dñat̄) disponit ad velocissimā iram cū sit velocis inflāmatōis et mot⁹. ꝟ ira hec modicū est durabilis cū omne subtile et tenue celerit̄ resoluat. Si vero sanguis fuerit subtilis ⁊ clar⁹ sed frigid⁹ qualis est in corpib⁹ in q̄b⁹ aquositas naturalis fleumatis dñat̄ inclinat ad timorē et pusillanimitatē q̄ a q̄busdā vocat̄ cordis debilitas Et hoc est q̄ spūs a tali sanguine generat⁹ est modic⁹ frigiditate impedīēte suā generationē. Est etiā grauis et paꝝ inflāmabit ꝓpt̄ frigiditatez et hūiditatē. ideo supest vt sit inept⁹ calefacē cor et ab exteriori mouēi. ꝓtēa neq̄ ad irā neq̄ ad gaudiū neq̄ ad audaciā ꝑt inclinare. Sanguis āt grossus et calid⁹ si fuerit niger aut tenebrosus ⁊ inequalis grossiciei q̄ turbid⁹ appellat̄ qualis ē sanguis corpoꝝ in q̄b⁹ color appropinquans fini adustionis dñat̄ disponit ad tristitiā ꝓpt̄ tenebrositatē spirituū. et ad irā ꝓpt̄ caliditatē ipoꝝ. Disponit insup ad ptinaciā vel fixam irā ꝓpt̄ eoꝝ spissitudinē vel grossiciē. Delect̄ em̄ tarde nimis. forma eis impssa et a corpe tarde dissoluit̄. Si vo sāguis fuerit grossus ⁊ calid⁹ nō tn̄ turbid⁹ q̄lis inuenit in corpib⁹ hñtib⁹ cor tpatum et epar nōbiliter calidū atq̄ siccū ꝟ longe ampli⁹ siccū et vtētib⁹ dicta mediocri vel i corpib⁹ tpatis q̄z sāguis fortī erēcitio calefact⁹ et inspissat⁹ nō dū cepit aduri et denigrī nō disponit ad tristitiā ꝟ ad ostātē audaciā quā q̄dā vocāt fortitudinē cordis. disponit q̄z ad mediocrē iraz qz letitia frāgit eam cū ad eā sint magl. ꝓni q̄z ad tristitiā Sz si ex vehemētissimis cauſ ira fortl. excitet i talib⁹ tarde sedat ꝓpt̄ grossitiē seu spissitudinez predcoꝝ Sāguis aūt grossus et frigidus non tamē tur/

bilis qualis est in corpib⁹ hñtib⁹ cor tẽpatũ ꝙ epar siccius et frigidius tpato sed magis siccũ ꝙz frigidũ et vtẽtib⁹ dicta. generatiua de se mediocris sanguinis. reddit hominem mediocrẽ in omnib⁹ accidentib⁹ animi vt nõ magis sit ꝓn⁹ ad hoc ꝙz ad illud Sed in tãtũ differt ab his quoꝝ sanguis ẽ tpar⁹ ãniã ex dispositiõe sui sãguinis est solidus siue ostãs in inchoatis ꝓpter grossiciẽ spirituũ suorũ. Si vero sanguis sit grossus et frigidus ꝙ turbid⁹ sicut in habẽtibus epar eq̃liter frigidũ ꝙ siccũ tẽperato. vel ampli⁹ frigidũ et vtentib⁹ his que generãt hmõi sãguinem disponit ad celerẽ ꝙ ꝓmanentẽ tristitiã ꝙ ad lentam vel tardaz irã. ꝙz si excitet ira et forti causa nimiũ ꝓseuerat. ꝙ inclinat ad odiũ vel ad rancorem ꝛfortitudo tñ ire istoꝝ minor est ꝙz in hñtib⁹ grossum et turbidũ atq; calidũ sanguinem Sed maior ꝙz in habẽtibus ipm subtilez. ꝓpter qđ naturaliter odiũ inueterat in istis Ecce ꝙ ꝑm ista et similia sumũt medici signa oplexionũ. et attribuũt alias cõditiões sãguineis. alias colericis alias flematicis. alias melancolicis.

Consi xix.

Passiones spũales solẽt immutari. mediate tñ et dispositiue ꝓ actionẽ q̃litatũ ꝓmarũ Subsequitur hec ꝛsideratio ad declarationẽ ꝓcedẽtis Nã varia dispositio sanguinis atq; spirituũ causat ꝓncipalit a multiplici actiõe q̃litatũ ꝑmaꝝ Sumam⁹ aũt ꝓ manuductiua declaratiõe ꝑdictoꝝ exẽplũ qđ in ebrijs quotidie cõspicim⁹ Constat enim aliquos ꝓiusq̃ vino se repleuerint tempertos esse ꝙ sedatos in affectionib⁹ qui post vinum abundanter sumptum. trahuntur/ hi ad iram vehemẽtẽ. hi ad tristitiã melãcolicã. hi ad leticiã effusã. hi ad spem. hi ad timorẽ. hi ad audaciã. hi ad odiũ et indignationẽ. hi ad benignitatẽ et amicitiã Cur autẽ fit hec tanta varietas nimirũ qz variat accidẽtalis dispositio sanguinis ꝙ humorũ atq; spirituũ ex actione vini et q̃litatũ suaꝝ Quo circa facile est ꝑpendẽ q̃ntũ opet hec vel illa cõplexio fixa qđãmõ et ꝓmanens si in accidẽtali ꝙ trãseũte dispositione corporis. dissimilis tanq̃ subita. ꝙ potẽs opatio subsequatur. adeo qđẽ vt si videris ebriũ ꝑ sobriũ. fere dicẽ possis. hic vtiq; fi est ille Deniq; q̃ntũ ꝓsit in morali negocio cognoscere tales passionuz origines tã apud se ꝙz apud alios vel corrigendos vel docendos nõ operosũ ẽ aduertẽ. cũ nõ eadẽ videant ebrijs ꝙ sobrijs ꝑm pm. aliterq; ꝓinde sint ad deuotionẽ ꝙ virtutẽ inducẽdi sic vel sic affectati Quod vtiq; vidit sapiẽs mulier abigail que nabal non nisi p⁹ vinũ digestũ admonuit ihoc insuper luciuissime tradidit. optim⁹ moralis artifex gregorius in suo pastorali

Consi xx.

Passiones omnes per imaginatiuā virtutē. solite sē vel intendi notabiliter vl minui Et hic inseremꝰ de reliquis originibꝰ ipaꝝ passionū Itaqꝫ qntā vim habeat virtꝰ imaginatiua tradūt pbantes q medici p erpientie libꝫ edocti Dicūt eniz ipsā habē virtutē regitiuā q immutatiuā totiꝰ corporis Quod vt facilius innotescat supponamꝰ primo cum pho q spēs seu forma rei vel eius fantasma seu imago hz vim alterādi ꝓportionabilē vel agēdi sic hz res cuiꝰ ē imago. qđmodō species ignis hz vim calefaciēdi. spēs niuis infrigidādi Non tñ in eql gradu ad rē ipam Supponamꝰ pterea q spūs animal delatiuus est formaꝝ seu spēꝫ. sic aer recipit spēs colorꝭ vl aliorꝫ sensibiliū Et he spēs licz nō sint sēsibiles in aere. faciūt tñ sensibiles impressiones i corporibꝰ dispositis sicut spēs colorꝭ causāt imaginē i speculo Sic imaginatō turpis figure recipit in spiritibꝰ q deferē q facit in semine decisō tpe tal imaginationis nōbilē effectū turpitudis sic imaginatio ethiopis assimilationem inducit ad ethiopē Hec āt delatō forme imaginate ꝑt fieri dupliciter Uno mō q ipamet fōr moueat q deferat ad motū sui subiecti. sic si sal liq̄fiat in aq̄ deferē q expādit̄ p aquā Alio mō fit hec diffusio p radiatōez ipiꝰ forme imaginate q hz vim sui ipiꝰ diffusiuā et causatiōez aliaꝝ spēꝫ ex se ipa sic lux causat lumē qđ causatū ꝑt producē aliud lumen Supponamus insup q delatio taliꝰ formaꝝ per spiritꝰ potest puenire vsqꝫ ad sensus exteriores. quo casu fiet in sensibꝰ exteriorib⁹ talis sensatio suo mō qualis fieret si ab extrinsecis obiectis moueret. hāc causā reddūt aliq̄ cur dormientes exercent opera vigilantiuꝫ Cur etiam maniaci q aliqui melācolici credunt ea videre vel sentire extrinsecus q̄ non nisi intrinsecꝰ certum est fieri Hinc euenit vt duꝫ hō est in tenebris q timet/ putat se q̄q̄ videre imagines terribiles. vel audire sonos horrēdos. quē admodō melācolici etiaz in pleno die q locis lucidis patiunt̄ tlia ꝑ tēbrositatē spirituū ꝗs horret qdāmodo ipa anima vel virtꝰ imaginatiua Et hinc sp tristes incedūt qz causam tristitie sue secū ferūt Hec ē ratio cur aliqui timēt nō timēda Cur insuspitiōes mirabiles q falsissimas cadūt. ita vt credāt se aliq̄n queri ad mortē vl ad incarcerationem vl spoliationē q inde fugiūt nemine ꝓsequēte trepidātes timore vbi nō est timor Cognoui talez tpe meo qui ingeniosissimꝰ erat et peritus valde in medicina qui tandē fugit in nemora occulta nec vltra cōparuit Sic aliquis estimabat se gallū et more galli cantabat Alius murilegū et sub lectis mures querebat. alius imaginās se habē cornua in fronte verecūdabat̄ q̄tiēscunq̄ videbat se inspici et frontē

tegebat Ali⁹ imaginās se notari de infectiõe lepre vel de morbo caduco oēs fugiebat ꝙ trepidabat aspect⁹ ꝙ ꝑmones Ali⁹ imaginās se hr̃e pedes ferreos calcabat validissime sup̄ erā Ali⁹ ābulare nō audebat. fantasiās pedes suos eē vitreos Sic saluāt expositores ali qui qūo nabugodonosor omedebat fenū sic̄ bos. et cū feris habitabat. qz se bouē eē fantasiabatur Sic asserūt medici ꝙ imaginatio facit casū et mortē inducit Et hāc virtutē vsqz ad hoc eleuare voluerūt aliq̄. vt ꝙ eā mirabiles impssiones fierēt in elemētis ꝙ in reb⁹ extrinsecis. vt ꝙ ad imaginatiõez alicui⁹. sic̄ refert auicēna cadat camel⁹ Talia sūt innumerabilia Nā infinite sūt spēs hmōi fantasiarū vel melancolia ꝑm traditionem medicoꝝ. q̄s Graci⁹ furores appellat vel insanias. deducēs ex ꝟ oēs homines in aliq̄ stultos esse. Mille puellaꝝ inquit pueroꝝ mille furores Et in ecclastico dicit ꝙ stultoꝝ infinit⁹ est numer⁹ Hec autē cōsideratio docet qz saluberrimū est assuefieri vt anim⁹ nr̄ a fātasmatib⁹ q̄ntū possibile ē fieri se denudet ꝙ auertat in exercitatiõe sua Qō qualit̄ fieri habeat. tetigim⁹ alibi in tractatulo de p̄tica theologie mystice. cōsideratõe vltima Cursus apparet qz piculosus sit homini dimittē se nimis labi et pfūdari in imagines vel fātasias pīsertim vicios as ꝙ circa pitura. sp qz labētia. vt sē bñficia. honores ꝙ diuitie Quaz cū generent habitus ex actibus frequētatis. et habitus causent. naturaliter fit vt pondē sue inclinatōis. sic immutēt imaginatiuā virtutē. et ex cōsequēti totū hominē ꝙ necessitate q̄daz trahit hō velut bzutū. vt quēadmodū fit in illis quos pīs bestiales appellat Sic vtiqz verū est. ꝙ ois imaginatio pfūdata hz suā insaniā vl ebritatē ꝙ quasi demoniacā passionē sicut dicit Origenes Ledit quoqz notabiliter seu puertit tōlit iudiciuz rōnis. patz in philocaptis. patet i ambiciosis. in auaris. in inuidis. in impatiētib⁹. in q̄b⁹ verificat illō ꝑ uerbiuz furor fit lesa sepi⁹ patientia Ita demuz ꝓuenit vt dimisso vocatiuo casu quo venire ꝙ introire in domū dei nc̄ce est. qz nemo sibi assumit hūc honorē ꝟ qui vocatur a deo sic̄ aaron. alīq̄ ꝑ nominatiuū casū. alīq̄ gtiū. alīq̄ ꝑ accusatiū. alīq̄ ꝑ ablatiuū ꝺtemperati passiōibus q̄rāt ascēdē Adam⁹ ad hec ꝺcursū multiformē flexū et reflexū quē hñt in potētijs ognitiuis ipse imagines vel fātasmata vel spēs ad inuicē ꝙ cū habitib⁹ et passiōibus inde sequētib⁹ in potētijs affectiuis. ita vt nō sit dubiū q̄n mirabiliora varietas inde resultet qz sufficēt causaē simplex aliq̄ imago tal. vel fantasma vl passio sequēs Et si fuerit concursus ordinat⁹ vt in virtuosis nemo dubitauerit q̄n oriatur inde suauissima et mirabilis armonia veluti citharedorū multorum citharisantiuz in citha/

ris suis quam ipsa inhabitatrix sapientia delectat audire Aliqn resultat horrenda prorsus q amarissima tumultuatio tanqz maris refrägentis in se et ad cautes fluct⁹ suos Puto nō ob aliud dixisse pphetam cor impiū tanqz mare feruens Deniqz sic dixim⁹ de imaginatiua virtute ita ꝓpriōabilit suo mō traducē possum⁹ ad potē/tias supiores non organisatas q sūt rō et spūs cuius ad act⁹ istarū potētiaꝝ nō sequat de p se corporis immutatio. quēadmodū virt⁹ imaginatiua mutat illud. fit tū vt actuata vehemēt ipa rō rapiat ad se quodāmō potētiā imaginatiuā et ab actu suo suspendat eaz Sicut ipe spūs similit actuat⁹ rapit ad se rōnē q imaginationē vt nesciat qui hmōi est. an in corpe vl ex corp⁹ ea q videt intelligat Rursus fit aliqn redūdātia supiorum haꝝ potētiaꝝ in inferiores qd modū beatitudo aie redūdabit in corpus q dotabit illud

Consi xxi.

Passiões triplices spūales q rōnales q animales redūt in virtuosis psalteriū decacordu cum cātico in cithara Spūs enim si qōā appriatione loquimur psallit. rō cantat. sensus citharisat Videamus in primis de psaltēio mystico. qō ad exemplar cordis sicut et citharā ars ipa fabricauit Nominem⁹ ergo corp⁹ seu lignū nr̄i psalterij vim affectiuā superiorē. in qua tot corde sonabiles extense sūt quot sūt veritatis assertiones vt qz deus pater nr̄ est qz de⁹ in celis est. qz de⁹ ē iudex iustus et ita de reliquis quasi digito aliq studiose meditatiōis Sed ne quid nimis spūs habet plectrū discretionis. quo tendit et remittit cordas sententiose veritatis Rursus corde tales debito moderamine tense et pcusse. reddunt sonos varios ꝑm varietatez passionum. ita vt amor qui est generalt et radicalis passio stabiliatur pro tenore Porro decē relique passiones efficiunt decē sonos alios ꝑncipales de sonis enim lateralibus et appendicijs non est numerus sicut nec de huiusmodi passionib⁹ Constituam⁹ si placet pro manuductione exemplari. psalteriū aliqō decē cordarū et decem oratonis dominice sententijs. sic ex decez preceptis iuxta imaginationē Augustini vel ex alijs scripture locis fabulari potuerat Primā cordam sumim⁹ ex hoc noie pr̄. q hec appellatur paternalis adoptio. sed cūdā in hoc nomine nr̄. q appellat fraternalis associatio. habemus terciā cum dicit in celis. hec ē dei exaltatio. habemus alias septem iuxta septē petitiones. que sunt diuini nominis sanctificatio. sanctificet nomē tuū. dei dominatio Adueniat regn⁹ tuū Nolūtatū diuine et humane vnitio. fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. ꝓpria defectio. panē nostrū quotidianū

da nobis hodie/ debitorum multiplicatio Et dimitte nobis debita nra Tentationū iuasio Et ne nos inducas in tentationē Mali eterni notatio Sed libera nos a malo Percute cordā pmā digito studiose q attēte meditatiōis. illa reddet sonitū amoris dei Percute cordā scdam illa reddet sonum amoris primi Percute cordā ctiā illa reddet sonū cōstātis audacie Percute cordā quartā illa reddet sonuz zeliq ire in pphanantes dei nomē Percute cordā qntaz. illa reddet sonū spei sce Porro corda sexta dū tāgit sonat dilectionē atqz letitiā Corda septima. desideriū q pscutionē. octaua doloꝛē q odiū. nona fugā et horrorē. decia timoꝛē q ō suis viribꝫ fidētibꝫ despatōnē Potuerāt hec latiori sermone deduci oñdēdo q etiā corda pma q est pnalis adoptio si tangat sapienē digito sce meditatiōis apte reddit sonū quelibz virtuose q spiritual affectiōis Sic rursꝫ in aliaqlibz qzuis nō eq facilitate reperies vt sit sonꝫ tuꝫ multiplicatꝫ supnumerū Ex qua resonantia fit q cadūt q recedūt maligni spūs vicioꝝ tanqz cithariste dauid. desinat neqm spūs exagitare saul. ita vt cuilibz decē sonoꝝ pncipaliuz possit aptari vna ex transgressiōibus decē pceptoruz Adamꝫ ad hec q dū meditatio nra ferē supbmōi cordas sentētiose veritatis et ad reddēdū sonoritatē religiose affectiōis seu passiōis fit ꝫ aliqñ p rōnes sūptas eternas q ex pmis sapiētie pncipijs q tūc reddit sonꝫ in psalterio tanqz de supnis Fit ꝫ aliqñ p rōnes sumptas ex affectibꝫ q sensualibꝫ expiētijs et ita resultat sonꝫ in cithara tāqz ex infimis Fit ꝫ aliqñ p rōes sūptas ex deductōe oclusionū p pncipia pma vel p rōcinatōnē ab effectibꝫ ad causas suas sūptā. q ita reddit cāticū iocūdū velut in gutture q faucibꝫ rōis Sic psallimꝰ spū et mēte cātamꝰ in cordibꝰ nostris cāticq dñi Sic citharisamus mortificatis q̄dāmō et p discipliná deficcatis. alioqn nō esset psalteriū iocūdum absqz hac cithara Sic optabat psallē. canē q citharisare q dicebat Exurge psalteriuz et cithara. exurgā diluculo Sed quid p̄cor ē. exurgē diluculo? puto q est ad pmos gre cōtemplatione radios splēdentes p anime regionez ptinꝰ erūpē. et velut exsentētia dicere. bonū est confiteri domino et psallere nomini tuo altissime. mysticis modis dictis Do annūciandū mane pspitatis misericordiā tuam q veritatē tuam p noctem aduersitatis In decacordo psalterio cū cātico in cithara.

Consi. xxii. et vltima

Passionales sermones assumi pñt vt inducātur homines ad virtutem. veritate tñ et discretiōe sp obseruata Laudat Aristl. i rhetoricis illa iudicia apud q̄phibent dici pmones pas-

sionales ꝙ vbi veritas nuda ꝓponi iubeꝫ Recte id q̄dē. si nīl ex pte iu dex q̄reret aliūde diuerti a tramite recto iustitie. Quēadmodū si nullos vnq̄ fieri otingeret palogismos ars de sophisticis ꝙ elenchis frustra esset Sed cum psuasiones passionales q̄tidie fieri cernimus aduersꝰ vēitatē. tā p nos ipos (in q̄bꝰ habitāt hmōi passiōes et corruptela pcī) q̄ p alios quis prohibuēit hīc arguit augustinꝰ q̄rto de doctrina christl. q̄s inq̄ phibuerit eloquētiā seu psuasionē rhetoricā induci licēt p defensiōe veritatis ꝙ sua in cordibꝰ humānis plātatiōe vt libenē et obedienē audiatur veritas aduersꝰ palliatā ꝙ fucatā falsitatē! Audim⁹ in dsideratiōe q̄ veritas tñ discretio semp obseruet Male enim p veritate certaret falsitas qm̄ nō sūt facienda mala vt bō eueniāt Silit nec assereda falsa sūt vt veritas ofirmet Proinde si mouē quesieris aliquē p sermones passionales nō obseruata discretiōe. nihilo minus magis effeceris. q̄ si equū velocē stimules ad currendum sine freno. Sicut enim discretio sine passiō alitacet. sic affectio sine discretiōe p̄cipitat Qua in re placet attēdē q̄s industrias obseruat discretio Discretio pmittit sepe passiōes aliqs viciosas succrescē dum plātandis vtutibꝰ curā impēdit Docet q̄pe eā pabola euāgelica de non extirpādis p omni tpe zizanijs. ne sīl eradicet ꝙ triticū Raro enim vel nūq̄ germinat in nobis triticum virtutis sine zizanijs a paleis alicuiꝰ vanitatis. p̄sertim cū p̄mū necesse sit eē illud q̄d aiale ē pm aplm deinde illō q̄d spūale Viderint ergo q̄ indiscrete se habeāt eruditores puerorꝫ vel aliorꝫ aialiū hoīm q̄ parū differt in moribꝰ a pueris si ptinꝰ eos q̄sierint exuē ab omni passiōe viciosa/eos velut ad spūalem senectutē subito puchē otēderint Si demū sine ordine et tpe zelus eorꝫ. nō p̄m sciētiā implacabili feruore imo furore passionē omnē pseq̄ moliatur Ampliꝰ vero pmittit discretio passiones aliqs germinare vel crescē nō q̄ placeant aut pulcre sint ꝫ ne deteriores inualescant passiōes. sic retūdit clauus clauo et dolor ē medicina dolozis Sic enī respectꝰ humane laudis vel timor infamie vincit aliqñ turpiores adulteriorꝫ ꝙ stuprorꝫ ꝙ rapinarꝫ aut aliorꝫ hmōi flagitiorū opatōnes Sic tolerabilꝰ ē pmittē diuisionē odiosaz fieri inē q̄s dā psonas q̄ impudico se amore omaculent. Sic ad felicem reipublice ministrationē inducūtur ip̄i p̄ncipes aliqñ p fame repromissionē Sic ad lr̄as ognoscēdas prodest pueris emulatio q̄dā (licz viciosa) vt socios exuperēt. Rursus discretio sic pmttit passiōes aliqs vitupabiles sic aliquas laudabiles p̄sertim feruidas et sublimes q̄ñq̄ cessat inducē. si in deteriorez exitū eas versū iri cognouerit. vt puta si parere sibi ū frenū suū pa/

ti postea recusarēt: Non enim pſē tia tātūmodo spectare satis habz discretio si rerū erit⁹ prudenē ipa metitur. Nihil quidē sublimi⁹ sed nihil piculosi⁹ et tentationib⁹ magis expositū qz ambulare per viā affectiōis amoroſe dū vehemētiā in se habet. sic amor vti .z.o.t. vehemētissima est passionū Postremo placet ipsi discretioni. sobria mens et modesta si tñ solicita est ambulare cū deo suo per viā mādator⁹ suor⁹. et ß. via regia a pſibus trita tanqz si iumētū sit apud deū. tanqz pōtēa sit asina quā agitat iesus in hirlm Pl⁹ inqz placet talis qdam rudis mens et arida terra sine aqua qz si reiecto freno discretionis quereret ductu ꝓriorū affectuū in mirabilib⁹ super se per ꝓrupta mōtiū cōtēplationis. per alta et sublimis sapiētie. p̄ de sideria flāmantia quib⁹ accendit felicit quidē si discretiōi sp inhęserit saluare se in monte. illic despectis imis iubilare deo in decacordo psalterio cū cātico i cithara. cū ꝓpheta abacuc dicē ex sentētia super excelsa mea deducet me victor in psalmis canētem

Explicit tractatus nobilis de passionibus anime editus a mgro Jobe Gerson Anno M cccc ix tunc cācellario ecclie parisien

Incipiūt capitula huius opusculi de mōte ctēplatiōis

Quisa qre de materia tam alta scribit gallice poti⁹ qz latine. simplicib⁹. illiteratis poti⁹ qz doctorib⁹.

ij Litteratura et magna sciētia nō ē oio ctēplatiuis necessaria

iij De duob⁹ hominū generib⁹ q̄ habiliores sē ad ctēplonez

iiij De duobus modis contemplationis. vno in scientia. alio in affectu.

v De magna differētia inē sapientiam. scientiā

vi Q̄ nullus debeat dici sapiēs nisi sit bou⁹

vij Quo simplices. ideote possūt puenire ad sapiētiam p exemplū a filī

viij Que sūt opa per q̄ deus p fecti⁹ cognoscat

ix Cōtinuatio breuis seu epilogus p̄dictor⁹

x Q̄ amor dei p̄ncipiū est et finis vite ctēplatiue

xi Q̄ amor mundi p̄mo est removēdus

xij Qualis sit pena in dimittendo amorem mūdi

xiij Quo aliquis possit amittē amorē mūdi per exēplū oñdit

xiiij Q̄ legē audire sc̄or aut sanctor⁹ vitas profit ad contēplationem

xv De angelorum suffragiis. aduersitatib⁹ atqz generib⁹ ali

De monte contemplationis

quoꝝ hominū ꝓsperitatez vel aduersitatē habentiū
xvi ¶ Incipit loq̄ de scala cōtemplationis dei cui⁹ tres sūt gradus scz humilis pñia. loc⁹ secretus cū silētio. fortis ꝓseuerantia vt beat⁹ bernard⁹ ponit super Cant. cantic.
xvii ¶ Quō a labore actie vite incipi debet vita otēplatiua
xviii ¶ Gratia singularis aliq̄bus collata/nō est ab omnib⁹ imitanda Et q̄ multi oppositū facientes sūt decepti
xix ¶ In q̄ ostitit ꝓfectio vite cōtēplatiue p similitudinē amoris mūdani declarat
xx ¶ Qualis sit amor dei quē contēplatiu⁹ hr̄e debet.
xxi ¶ De scdo gradu otēplationis et duro ꝯflictu ibidē exñte
xxii ¶ In q̄li statu sit otēplatiuus in scdo gradu otēplationis
xxiii ¶ De duob⁹ modis silētij et solitudinis
xxiiii ¶ De naturali secreto
xxv ¶ Quō corp⁹ contemplatiui debeat ordinari et de impedimētis aduenientib⁹.
xxvi ¶ Disputatio qūo vita otēplatiua sit ꝓficua ꝓmo sibi ipi
xxvii ¶ De ꝓfectu magno quem otemplatiui aliis afferūt
xxviii ¶ Q nō sit supbia tēdē ad vitā cōtēplatiuam ostendit per exemplum ¶ sup actiuos
xxix ¶ De excellētia contēplatiui
xxx ¶ De necessitate gratie dei ipi otēplatiuo

xxxi ¶ Qualiē anima in otēplatione dicit eleuari super corp⁹ et q̄ dām⁹ ipm deserere q efficit simplex et vnica
xxxii ¶ Memoria libri magistri richardi de sco victore de otemplatione
xxxiii ¶ De tertio gradu otēplationis. q similitudines quedam naturales
xxxiiii ¶ Qūo fortis ꝓseuerantia necessaria est otēplatiuis declarat per exemplū
xxxv ¶ De impedimētis plurib⁹ ne possit quis montē otēplationis ascēdere
xxxvi ¶ De q̄busdaz adhuc aliis impedimētis in via ista
xxxvii ¶ Quidā modi meditādi q̄ ñt seruari in otēplatione
xxxviii ¶ De mō otēplādi quē beat⁹ bernard⁹ tenuit in ꝓncipio
xxxix ¶ De alio mō meditandi p exēplū mēdicantis
xl ¶ Cōmēdatio istiusmōi otēplationis tāq̄ securi vtilis q leuis.
xli ¶ De modo se vsitādi in otemplatiōe ꝓm istū modū
xlii ¶ De trib⁹ dei iudicijs añ oculos mētis reuocādis ꝓ materia cōtēplationis
xliii ¶ Qūo quidā deficiūt in perseuerātia forti q ideo in cōtemplatione modicū ꝓficiūt
xliiii ¶ Quedā imaginatio mōtis cū trib⁹ tabernaculis siue habitaculi scz fidei spei q charitatl.
xlv ¶ De trib⁹ modis q̄bus gracia dei dr̄

Prologus in tractatū

dñi Johis Gerson cācellarij pariſien. de otēplatiōe ex gallico in latinū trālatū

Capi. i. Causa q̄re de materia taz alta ſcribit gallice 7 ſimplicib⁹ 7 illr̄atis

Mirari nōnulli fortaſſe poterūt ac q̄rē p/inde. cur de materia tam ſublimi. puta de vita otēplatiua ſcri/pſerim tractatū pñtē ideōtis ſim/plicib⁹ q̄z. videlz ſororib⁹ meis ac etiā lingua materna gallicana. et nō poti⁹ ꝑmone latino ipſis ſcien/tia ampliori imbutis. cū iſta materia ad illr̄atos ſimplices q̄z nō p/tineat Ad qđ ego inq̄m Quia eni in libris varijs doctorum ſcō⁹ de vita p̄tacta ſubtilit̄ tractat vtpote a ſco gregorio in moralib⁹. nec/nō a beato bern̄. ſup cātica Jtē a richardo de ſco victore. et a q̄z plurib⁹ alijs. ad dicta q̄⁹ eruditi ſciēt̄ijs ofugiū facē pñt. idcirco talib⁹ ſcribē talia ſuplideo Sed ē ſecus de ſimplicib⁹ 7 illr̄atis p̄ꝑtim ſororib⁹ meis q̄b⁹ pñtia ſcribo de materia otēplationis latinos ꝑmones intelligē nō valentib⁹ Et cū dicat apl's q̄ mulier innupta 7 ꝟgo cogitat q̄ dñi ſē vt ſit ſca corpore 7 ſpū. q̄ āt nupta eſt cogitat q̄ ſē mundi. qūo placeat viro ſuo Jdeo vtili⁹ 7 ꝟueniēti⁹ me opilare 7 ſcribē nō poſſe iudico dictis meis ſororib⁹ (q̄ dei gr̄a ꝑdem abſq̄ matrimonij vinculo viuē ꝓpoſuerunt) q̄z quomō 7 ipſe deo placere poterint eidē famulando cōtinue. eūq̄z amādo 7 honorādo Nec earū me ſimplicitas ab opere illo retardare ḥz. cū ꝑm intellect⁹ ſui capacitatē velim ꝓcedē quē in eis exp⁹ſum. nihil incōprehēſibile dicturus aut difficile.

Capit. ii: Litteratura magna et ſcia non eſt omni/no otēplatiuis neceſſaria

Quāuis autē copia ſciētie 7 lr̄atura eruditioq̄z legl. diuine ac ſacre ſcꝑture nō modicū ad apicē otēplatiōis volare cupiētib⁹ p̄ſtet āminiculuz. nihilomin⁹ id ipm interdū obeſt mlt̄ū plurib⁹. nō q̄dē ex ſe. ḥ occaſiōe inflāmatiōis ex ſciētia ꝓueniētis 7 accepte Jmpoſſibile autē eſt ad verā otēplationē alio itinē q̄z per humilitatez ꝓuenire ſic dicit apl's Si q̄s int̄ vos videt̄ ſapiēs eē in hoc ſeculo. ſtultus fiat vt ſit ſapiens. hoc ē. intellectū ſuū humiliet. ſtultum ſe reputās reſpectu diuine ſapiētie. puta nō valēs ꝓhendere dei iudicia atq̄z opa Hinc ē q⁹ in otēplatiōis adq̄ſitione pluribus ſcientificis viam ad eam peruenienti nil tantū intercludit q̄z ꝙ ſe humiliare dedignātur ſcilicz eorum intellectuz occupando 7 ſummittendo myſterijs redemptionis domini noſtri. ſuis q̄z factis tā humilibus et exemplis relictis

atq; bassū est nō intrās fur est et latro in vanum q; laborat Sicut dicit dñs In vanitate sensus sui capite incedens leuato. in magna scz sui intellect⁹ reputatione q scie sue. spernens inclinari efficiq; vt quul⁹ nūq; p hostiū illud humile poterit introire q̄pot⁹ offendēs abibit retrorsū ad instar q̄rūdam dñi nr̄i discipulor̄ de q̄b⁹ scriptū est q abierūt retrorsuz. cū scz eū capere et intelligē nequerāt de sui corpis mysterijs docētē Qua de re etiā accidit q̄dā doctissimorū optasse q vtinā ad tātā scientiaz nūq; peuenissent ꝯ pot⁹ pmānissēt in sua simplicitate quēadmodum mīes eor̄ sine lr̄atura Non rōne scie ex se q scz p̄ficua nō cēt. imo poest multū p omnē modum ea vtēti bñ. humiliē et in dei gr̄a ꝯp/uenit istud ex surreptiōe supbie sic dicit ap̄s qz sciētia inflat Accidit itē q ꝑm oplexionē ac plonar̄ varietatē Exprimur vinū optimū ob cē non parū febrib⁹ laborāti Sic q; ensem furibūdo qui q̄ppe cū tali seipm mactet Nidem⁹ etiā oculis egris odiosaz eē lucē. q̄ puris delectabilis. dulcis q amabilis est Similiē est de scia. q ipsa scz hoi morib⁹ inordinato atq; indisposito p abusū multū est dānosa

Capi. iii. Qui ad otēplationē meliores sunt

Sicut dicit beat⁹ gregori⁹ vi. moral. sūt quidam naturaliter aut ex complexione vel

consuetudine ad exteriora occupationes q; trenas ita inclinati. q ad otēplationē se eleuaē nequnt multo autē habiliores repiūtur ad vitā actiuā Et si ad oppositū niterētur in magnos incidērēt errores q blasphematiōes Cāto enī deteriores cordis tumultus tolerant q̄nto eis licēti⁹ ad cogitatiōes vacat Jōq; tales in actiua se ipsos exercitare debēt Alij vero mentis sē tā tranq̄lle et ociose. vt si eos labor occupationis excipiat in ipsa opis inchoatiōe succūbāt. ꝯ delectabiliē viuūt in ōsideratiōe operū dei viteq; celestis. q hec rumināntes atq; tota humilitate de sua salute meditātes Et tales q̄ntum valēt mētes suas ab exercitatiōe immoderati opis abstrahāt Sepe enim q deū otēplari q̄eti poterāt. occupationib⁹ p̄ssi ceciderunt Et sic tales in opatiōib⁹ exteriorib⁹ occupati pl⁹ deficerēt q; ꝑficerēt Sūt alij q ex consuetudine ꝑ per virtutē otēplatiōis vel dei dilectionē excellētē ꝑ certe eis a suis ꝓgenitorib⁹ aduenit. vt scz habeant mētē habilē q q̄si ambidextrā valētes se mō vni mō alteri se tradere vīte. q̄les esse prelatos decet Modo accidit quādoq; q quidā clerici et litterati sunt de statu primo et conditione talium. quare sequitur q sepius ipi errant si se nimis profundis cogitationib⁹ ingerūt. dimittēdo operationes et Et tū ꝑ istud hostiū qđ tā humile

exteriores occupationes. Etiam euenit q̄ simplices psone q illitera te sūt de alio statu q ꝺditiōe alia et tales secure pñt viuē in solitu/ dine.et sp aut frequēter cogitare de eoꝝ salute sine alia occupatiōe terrena Ita ergo videtis manife ste q̄ psone simplices nō sūt repel lēde.q̄netiā eis est bñ scribēdum de vita ista ōtēplatia Videm⁹ēc et vidim⁹ p expiētiā in scis hēmi tis et in aliq̄b⁹ feminis q̄ pl⁹ pro fecerūt in dei amore per istā vitaz ōtēplatiuā.q̄z fecerūt vel faciunt plures magni clerici Ratio.quia ista vita meli⁹ ad q̄rit̄ p bonā sim/ plicem humilitatez q̄z p lr̄aturam magnā Sic dicit salomon de dei sapiētia q̄ ipa gradit̄ cū simplici bus.et cū eis est sermocinatio ei⁹ Ideo p̄cipit̄ alibi Querite deū in simplicitate cordis qr ipe ē simpli cissim⁹ et repit̄ per simplicitatem

Capi. iiii. De duobus mo dis ōtēplatōnis vno in sciētia alio in affectu

Sed p plenioze satisfactio ne in ista materia ꝺicero q̄ vita ōtēplatiua habet in se grad⁹ q ptes quaz vna ē sub tilioz alia Et ē vna talis q̄ inq̄rit p rōes fūdatas in vera fide dei naturā et ip⁹ essentiam et ei⁹ opa Et valet ista ōtēplatio ad repien/ dū nouas veritates vel ad decla/ randū et docēdū aut etiā ad de/ fendēdū contra errores q falsita/ tes hereticoz q infideliū Et de ta li materia nō intēdo loq̄ ad pñs. ptinet enim solūmodo ad bonos thologos bñ in sacra scriptura in structos. nō autē ad simplices nisi essz p inspirationē et miraculose ipis data.sic̄ accidit in aplis qui erāt valde simplices q sine lr̄atu/ ra et plurib⁹ alijs Una alia pars ōtēplatiōis est q̄ p̄ncipalit̄ tendit ad dei amorē et ad sapiēdū suam bonitatē sine magna inq̄sitiōe cla rioris ognitiōis q̄z ē talis de vera fide q̄ data ē eis aut certe inspira ta Et ad hāc cōtēplationē pñt p tingē simplices psone in ꝺimitten do curas mūdiales et in custodi endo coꝝ suū pure q mūde Et de tali loq̄r in pñti Et credo q̄ ista sit sapiētia q ōtemplatio quā p̄nci palit̄ beat⁹ Dion̄ in libris suis de mystic.theologi.edocuit.et ē sapi entia excellētioz et altioz quā pos sum⁹ hr̄e in h̄ mūdo q̄ fuit ei reue lata per beatū paulū aplm cuius ipe extiterat discipul⁹

Capit.v: Magna ꝺifferētia est inē sapiētiaz et sciētiā p̄m doctores

Magnā ꝺifferētiā assignāt doctores sci inē scientiam et sapiētiā et p̄ncipalit̄ be at⁹ bernard⁹ qr sciētia ptinet ad intellectū et ouenit isti soli.z sapiē tia ad affectū Et iō p̄m nomē suū sapia valet tātū sic̄ saporosa scia q̄ sapor r̄spicit affectōez ꝺisderiū appetitū q volūtatē psone ist⁹ cui inest Et iō p̄t in aliq̄ magna scia vel ognitio eē i q̄ erit modica vel nulla sapia.Rō qr nō hz sapozē vl

affectionem ad illud qđ ipe scit Et declarat p exēplū grossū Potest enim aliqs ognoscē mellis naturam qz audiuit aliqñ de tali narrare hue loq vel etiā qz legit in libris de natura mellis. sine hoc qđ qñqz mellis dulcedinē gustauerit Itē medici ognoscūt naturā infirmitatū. et sepe meli⁹ qz ipe infirm⁹ seu patiēs Sed q̄ntū ad sensū doloris clarū est ipos infirmos plus scire ifirmitates. nō p rōnē ꝫ p experiētiā Sic suo mō pt aliqs hre maximā sciētiā vl ognitōez alic⁹ psone sine magna affectiōe amoris vel odij oplacētie vel displicē/tie ad talē psonā Et ex alia parte pt aliqs cape magnā affectionez vel oplacētiaz alicui⁹ sine magna ei⁹ ognitiōe Videtis ergo qđ ꝑm B possum⁹ ocipē q intelligē posse esse magnā sapiētiaz in aliq̄ sine magna vel clara cognitiōe. q claram et magnā sciētiaz seu ogniti/onē sine multa vl magna sapiētia

Capi. vi. Null⁹ debz appellari sapiēs nisi bonus existat

Sēm vsū loquendi omuni/ozē dicuntur cōiē aliq̄ magni clerici theologi q pbi hre sciaz vl sapiaz q̄ sē instructi i ꝑma ꝑte otēplonis de q̄ locut⁹ sū Sed in tali otēplatiōe videntur posuisse pbi felicitatē vel beatitudinē humanaz Sed B dicē ē min⁹ rēm q est abusus loquēdi nisi tales clerici habeāt cū ognitiōe eorū ardētē affectionē p dilectionez ad deū q ad hoc qđ facit ad eius amorē Et sine tali dilectiōe et caritate ñ pt eē posita ipa felicitas in otēplatiōe. nec fuit vnq̄ intentio aristotelis alia sicut ego teneo Et q̄ aliē fecerūt sūt ab ipo aplo reprhēsi dicēte. qđ illi q̄ dicebant se sapiētes B est hre sapiētiaz facti fuert stulti Et cāz assignat Quia cū ognouissēt deū nō sic deū ipm glorificauerūt nec sic deū amauerūt/nec grates ei reddiderūt ꝫ euanuerūt ꝛc Sic ergo possum⁹ vidē q̄s veracit loquēdo dicere debeamus scientes vel hre sapiētiaz q q̄s non q̄ntūcūq̄z lrati extiterint

Capi. vii. Quō simplices q ideote pñt ad sapiētiā ptingē per exēplū a silī

Ognitio vel sciētia q̄ habeī de deo per verā et solaz fidē sufficit ad perueniendū ad talē sapiētiā sic dām ē p amorē dei q seruitiū et ei⁹ honorem Et videī ñ qđ sic dicit Aug. qđ simplices pñt hre felicitatē credē do hec q̄ pbi testificati sūt de deo q angelis q ponē ꝑm B cogitationē suā affectionē q̄z Per B concludo qđ xpani simplices hñtes fidez firmā de dei bonitate q ꝑm B ardēter amāt veri⁹ hñt sapiētiā q poti⁹ debēt dici sapientes q̄z q̄cūq̄z alij lrati exñtes sine amore et sine affectione ad deum et sanctos eius q etiaz pl⁹ placent deo tales magis q̄z alij Et quod plus est tales litterati sine affectione deo displicibiles sunt. existentes sic sal corru/

ptū et sapiētes infatuati Et pz ꝟ
ꝑ exēplū grossū Si pr vn⁹ habe/
at filios duosquoz vn⁹ nihil scit
de secretis sui prīs ꝛ solū ꝙ sit pr
su⁹ ꝛ ꝙ totū suū esse ab eo habeat
ꝛ ꝙ debeat eū amare ex toto coz/
de ꝛ ei ꝑuire ꝛ eū honozare ꝛ sic fa
cit de tō sua affectiōe. Alē autē fili⁹
multū sciat de secretis prīs sui ꝑ
reuelationē a pre sibi factā. ꝛ de
talib⁹ scit loq magnanimiť ꝛ tñ nō
habebit aliqm vel qsi nullā affecti
onē dulcē ꝛ amozosaz ad prez su
um neqz ad obsequm ei⁹ Istis stā
tib⁹. peto qs illoz filioz a dicto
pre pl⁹ amabiť ꝛ pl⁹ hōzabiť ꝛ ma
gis remunerabiť. Nō enim dubiū
qn ꝑm⁹ Et insuꝑ a pre suo ꝓpter
talē affectionē ad ipm habitā in/
struet ōpli⁹ de secret. prīs sui ꝛ de
tota ei⁹ hereditate Scōs āt odē/
nabiť ꝓpē suā ingtitudinē et malici
az. ꝛ ꝓpē abusū cognitiōis secreto
rū sui prīs sibi reuelatoz ab eodē

Capi. viii.

Que sint opa ꝑ
q̄ de⁹ ꝑfecti⁹ og

Qlare iā oñdi sic noscit
mihi videť non frustra et
imptinenť eē loquēdū sim
plicib⁹ de vita ōtēplatiua ꝑ intro
ductiōe eoz ad dei amozez et ei⁹
degustationē ꝛ sapozē ꝑ sanctas
dulces qz affectiōes. sicut ꝑ spem
bonā timozē scm. ꝑ ardēs deside/
riū. ꝑ displicentiā ꝛ tristiciā offen
se diuine ꝑ pccm. ꝛ sic de affectio/
nib⁹ alijs Et qntū ad ꝟ cognitio
vel sciētia lr̄az seu lr̄atura non re
q̄riť vltra plenā grossamqz fidez
seu credulitatem qm tales simpli/
ces tenēt de deo ꝛ de sua potētia
sapiētia. ꝛ bonitate. de suis mādā
tis ꝛ mysterijs genēalib⁹ de nr̄a re
dēptiōe. de paradiso. ac de iferno
Et non est exile. posse adq̄rere sa/
piētiam hmōi de qua dixi Testať
enim Guilhelm⁹ doctoz eximi⁹ ꝙ
inē omnia dei opa nullū pl⁹ noti/
ficat ꝛ agnoscē facit deū suam qz
bonitatē qz ista delectatio q̄ cum
spūali placētia recipiť in anima. cū
ipe de⁹ eā secrete visitat postqz se
ꝓfūde humiliauerit añ ei⁹ maiesta
tē Et si ita est. imo qr ita est. patz
ꝙ simplex ꝛ illr̄ata ꝑsōa meli⁹ og
noscit deū amādo eū ꝛ in aia sua
ei⁹ opa recolēdo sic dcm ē qz facē
ꝑt qntuncūqz lr̄at⁹ ꝛ pbs ꝑ opa
exteriora ꝛ ꝑ rōnes naturaliē ac/
ceptas Unde dns nr̄ ihesus xps
pr̄i suo gras agit quia abscondit
hec alta mystēia a sapiētib⁹ ꝛ pru
dētib⁹ h⁹mūdi. ꝛ reuelauit ea par
uulis Exempla etiā supza posita
de infirmitatib⁹ ꝛ mellis natura
hec declarāt manifeste

Capi. ix.

Cōtinuatio seu epi
log⁹ dcoz sub bze/

Postmodū rndi uitate
et rōnē assignaui quā ob
causā mō gallice scribe/
rem simplicib⁹ psonis. scz vob so
roz ib⁹ meis ꝛ dilectis ꝑ genealogi
am carnalē. et si deo placet pl⁹ ꝑ
spūalē affinitatē. Nunc intēdo de
scendere ad prosequendum quod
concepi. demonstrando vobis ali
qualiter et modo grosso iter vite

otēplatiue illi⁹ q̄ ad vos ptinē pt
que poucē vos poterit sufficiēter
ad verā sapiētiaz ꝛ vr̄am salutem
Quiavt augl. testat plures simpli/
ces absq; sciētia opati sē salutē eo
rū habēdo fidē spē ꝛ caritatē. alij
autē cū sua sapiētia dimersi sūt in
pfūdū inferni. Dimittam⁹ igit ta
les sapiētes se dānare sic dicit ber
nard⁹. et nos tota simplicitate q̄
ram⁹ saluari

Capi. E. Amor dei ꝓncipiuz
est vite otēplatiue ꝛ
Ador ꝛ initiū vite finis
otēplatiue oz esse dei dile
ctio. hoc ē/ ꝙ eius amore
dimittat vita mūdana omnes q̄z
cure terrene ꝛ occupatiōes. se to/
tū tradēdo ipi deo Sec⁹ autē fa/
ciens seipm decipit. ꝛ sepe nō pue
nit ad finē laudabilē nisi se emen/
dauerit. sic sūt q̄ se tradūt religiōi
vel studio/extra mūdum. non pro
dei amore ꝛ ꝓpter pigriciā. et ficte
mūdi laborē subterfugientes. vel
ꝓpter hr̄e vnde viuē. aut ꝓpter va
nitatē ꝛ supbiā cupiētes reputari
magni clerici aut deuote pſone. vl
etiā ꝓpt curiositatē/ scz solū ꝓpter
scire quēadmodū plures fecerūt
pbi. Finis etiā vite otēplatiue de
bet esse amor dei. ℞ est ꝙ p ei⁹ dile
ctionē ꝛ amore nitat de bono in
meli⁹ pficē. et ꝙ velit se abstrahē
ab omni alio ope ꝛ occupatione
Et qđ dico ꝙ debeat se abstrahē
ex toto abalijs occupationib⁹. ℞
intelligo de terrenis ꝓncipalit et
de tali q̄ notabilit impediret suaz
otēplationē Scio enim ꝙ modi/
ca ꝛ tēpata occupatio aliqñ neces
saria est ꝛ valde ꝓficua ad vitaz
otēplatiuā. ad pigriciā aut etiam
malā ēsticiā depellendā Predicta
apls affirmat ingens Plenitudo
.i. finis legis scz diuine ē charitas
siue dilectio Et iō i lege dei q̄ dōa
ē sapia vl tHologia iste excellētioz
appellari debet magr̄. q̄ pl⁹ amat
deū Iste etiā hz vitaz pfectiorem
statū q̄z nobiliorē. q̄ meli⁹ diligit ꝛ
plus Et qz vita otēplatia ouenie
tioz est de se ad bñ amādū deū. sic
scola vel studiū vbi meli⁹ ista ars
scz dilectōis adq̄rit. ideo vita ista
pl⁹ laudat et a ꝓphet in sacra scri
ptura. ꝛ a scis doctorib⁹ ꝛ ꝓncipa
lit ꝓ verū deū amoris ihesū xp̄m. q̄
istā devit sñiaz/ ꝙ maria meliorez
ptē elegerit Et q̄ ē ista pars? Cer
te ꝙ illa sedebat ad pedes ihesu ꝛ
audiebat verba illi⁹ ꝛ audiēdo de
suo amore inflāmabat Verū ē tñ
ꝙ aliq̄s potest interdū in vita sua
actiua plus deuz amare q̄z ali⁹ fa
cit in vita sua cōtemplatiua. et tal
est magis pfect⁹ q̄zuis sit in statu
minus perfecto q̄z contemplatiua
Et etiam talis vita actiua pfecti/
or erit vt hec q̄zuis de se sit in sta/
tu minus pfecto q̄z otēplatio Ex
q̄ vlteri⁹ pz illos decipi putantes
vite otēplatiue finē esse soluz scire
vl adquirē nouas veritates. imo
potius finis principalis eius ē de
um diligere. et degustare q̄z bon⁹
et suauis sit ipe Quāuis iste sapor
seu gustus vel attactus/ aut spiri
tuale illud sentimentū pt dici forte
vn⁹mod⁹ cognoscendi qz amor ipe

cognitio est sic augustin⁹ testatur Que cognitio talis ē et ita secreta q̄ a nemine nisi cā hñte ꝓcipiť q̄ per verba aut doctrinā explicari et demōstrari nō ꝑt alteri. quēad modū dici solet de infirmitate valida q̄ dolorē h⁹ infirmitatis nullus tā bñ sentit sic̄ qui ista ꝑmittť.

Capi. xl.

Q amor mūdan⁹ seu mūdi ꝑmo est remouendus

Capiēs inchoare et scire artē bñ amādi deū ꝑ vitā ꝓtēplatiuā. ꝑmo et principaliť toto conamine laborare dz ad remouēdū amorē fatuū et contrariū. quē appello vocablo generali. amorē mundanū Amor enim mūdan⁹ iste ē vt glutinū qdam alas aie spiritales impediēs. ne se in altū poterit subleuare Est etiā sic̄ calx seu cemētum tenax et forte pedes anime retinēs. ne libē vale at ꝑtrāsire Kurs⁹ opať iste amor catene siliter tenens et alligās animaz ipi corpi vt ab eo nō se poterit elongare. in silitudine vni⁹ visi vel simee ꝓtinue se vertētis et girātis seu circūeūtis columnā a pilare cui alligata ē. vltra transire nō potētis Ité est sic̄ trūc⁹ q̄daz alligatus simee. ꝑ quez inimic⁹ animā ipsaz affixā tenz sp. phibēs fugā eius lōglorē. q̄ten⁹ etiā citi⁹ aliq̄n fugiētem reapprehēdat. Similať insup opedib⁹ q̄b⁹ aues rapaces alligate pedib⁹ deferunť Et sic pariformiť de plurib⁹ figuris. q̄bus opať Iste amor ē regina illa pessima. q̄ ostituit et fūdauit babylon ciuitatē confusiōis et inimici infernalis i creatura humana Fecit eni amare semetipm vsq̄ ad otēptū et nihilipēsionē dei oīpotētis. Est itē terra mala sterilis et maledōca nō ꝓducēs fructū q̄ntulūcūq̄ bonū Est et cadauer ꝓhibēs cozūū reuerti in arcā. ꝫ est animaz in hospicium celestis paḋisi Postremo gerit typū fatue mulieris in tātuz garrientis et vlulātis et tā horribilem strepituz excitantis per suas fantasias q̄s inducit in domū ipsius anime sine cessatiōe q̄ ipa aia cogiť exire ꝓpriū domiciliū et spūsanct⁹ q̄ eē debēt ver⁹ hospes nō ꝑt inibi habitare. ꝫ inde abscedit

Capi. xli. Qualis sit pena dimittendi amorem mūdi.

Ex q̄ amor mūdi seu mūdanus talis ē sic̄ poꝛim⁹. et q̄ amor bon⁹ illuc puenīe nō valet vbi iste habitat Opter se g⁹ inde expedire et remouē et ipsū tōliť rūmpē eius q̄ ciuitatē ofundere atq̄ ab hospicio suo expellē Sed heu hoc facē ē multo difficiliⁿ q̄z plures credūt Et q̄lis pena sit isti meli⁹ ꝓcipiūt q̄ se ipos a tali studēt alienare. q̄z ceteri q̄ de ꝫ nullum computum faciunt nec ad hoc nituntť. Sic̄ eniz auicula q̄ cō stricta et capta sit opedib⁹ nō pericipit. et cum supsidet glutino/ non sentit se annexam quousq̄z recedere voluerit et inde volare. Sic et

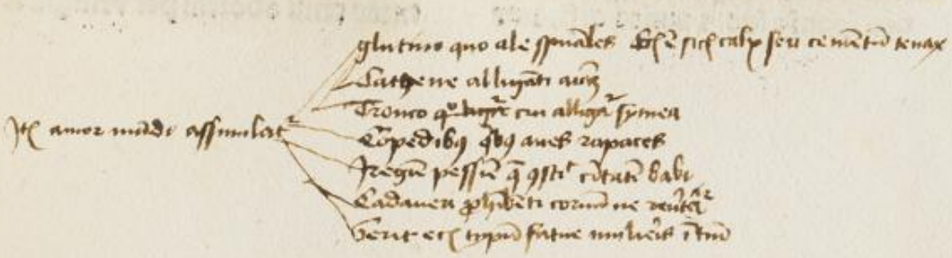

in ꝓpositō Inde accidit planctus et tristitia istis qui nouiter ad dei amorē conuertūtur Sentiūt enim ip si dolorē et penā multo plꝰ q̄z antea Hoc etiā facit diabolus. quia inimicꝰ salutis tūc tales magis nititur retrahē. quēadmodū cattus solet muri facē cū nimis ab ipo se volueūt elōgare Aut etiā fiē iuuer aliq̄s captiuis suis a captiuitate sua fugitiuis Tūc enim cliētes suos mittit ad reducēdū tales. ātea autē nō mittebat eos ad requirē/dos Ideo sic necessarium est/q̄ verus deꝰ amoris saluatoꝛ nr̄ iesus xp̄s attrahat ad se animam illam quā eē voluerit suā amicā ꝙ sponsaz. instruēdo eā in arte vere dilectionis et boni amoris Attractionem āt istā facit ipe varijs modis Modo p̄ inspiratiōnē ꝙ secretas monitiōes cordis interi⁹. sine alio medio Aliq̄n p̄ mediū angeli. sepe autē mediātib⁹ alijs hoib⁹ trahentib⁹ doctrinas ꝙ bonas instructiones. Interdū p̄ magna bñficia et dona diuersa. q̄nq̄z etiā per aduersitatē et tribulationē siue sit ab extra. infirmitate. paupertate. aut ex alijs guerris. siue ab intra tentationib⁹ varijs

Capi. xliii.

Quō aliq̄s amorem mūdi possit deserē per exempla.

Sancta anima in cāticis sē tiens in se grauitatē ꝙ durū iugū seu graue onꝰ terreni amoris. cupiens a ꝓpinquare deo sponso suo ꝙ amico deꝑcatur in hec verba Trahe me pꝰ te currem⁹ sil⁹ in odore vnguētoꝝ tuoꝝ. id est tue dulcedinis Et pari mō deꝰ omnipotens facit suis famul⁹ Ipse enim eis immittit q̄ndā dulcedinē/aut odorē/aut sapozem interni vel gaudiū quod dā sobriū vnā claritatē pacē/dilatatōnē mētis/gustū. aut etiaz sonū sine sono Et breuit̄ loquēdo/est q̄dā attractus ꝙ operatioꝝ q̄dā motiuū q̄ fieri non p̄t nec verbo explicari. q̄ sentit̄ bñ Et tūc ipa anima deuota expedit se de ligamine et nexu hmōi amoris mūdani. nec est tunc aliquid huius mūdi q̄d eā retardare poterit. nō diuitie. nō carnales delitie. nec cibi aut potus delectatio nec ludꝰ nec iocus aliquis Inde mūdani hoies pleni amore fatuo multū mirant ꝙ totū in derisū ꝙ sōsannationē conuertūt. ꝙ fatua putāt omnia facta hmōi anime a deo sic attracte Ratio q̄z vidēt ipsā sperne ꝙ delinquē que ipi amāt et bona valde esse iudicant. Sed in rei veritate ipi ignorāt q̄mō sit aie tali. et q̄d intra se sentiat Videm⁹ manifeste q̄ si int̄ cētū canes habent q̄uoz venatici q̄ sentiunt ceruū quē ipi nō videbāt nec etiā alij canes. statim isti q̄uoz venatici canes sentiētes odorē cerui p⁹ ipm̄ current ei⁹ vestigia insequētes. nec ipos ꝛseruare nec retrahē poterit impedimētū aliq̄d obstās nec sepes. nec rubus. nec riuus nō lapis nec etiaz cibus in itinere oblectus Alij autē canes nō percipientes cerui odorem per vestigia ei⁹

ꝛ q̄ nō ſūt venatici ꝫ ignobiles et craſſi coꝛroꝺentes forte caꝺauer aliqꝺ. tales nō inſequūtur ceruuꝫ niſi forte aꝺ moꝺicum ſpaciū. et hoc ioeo q̄a alios viꝺēt currētes q̄uoꝛ. ioeo currūt ꝙ ipſi ſeꝺ citi⁹ ceſſabūt. tanq̄ eſſēt ſtupefacti ꝺe aliꝭ q̄uoꝛ q̄re ſe in vanū curren/ ꝺo veraret. non eni ſentiūt qꝺ iſti. ipi aūt otinue aꝺ caꝺauera coꝛro ꝺēa ſunt intēti Cōparetis nunc habētes bonū ꝺei oꝺoꝛē ꝺe boni tate. ꝺe gloꝛia celi/iſtis q̄uoꝛ cani bus venaticis Alios autē mūꝺa nos nihil ꝺe ꝺei bonitate ꝙ gloꝛia celeſti ꝙ ceteris ſentiētes aliꝭ

Capi. xliii.

¶ Legē vel auꝺi/ re ſanctoꝛum vi tas multū ꝓꝺeſt aꝺ otēplatiōem

Seꝺ etiā amoꝛē iſtū mūꝺa nū ꝺepellūt ꝙ remouē ha/ bēt ab homine ſacra ſcri/ ptura et ſcoꝝ exēpla lecta ꝺeuote et auꝺita ꝙ ſeꝺule recogitata. ꝺe quo traꝺē exēpla nō eſt nūcarium Sūt eni ſine numeꝛo q̄tiēq̄ exꝑi mur in ꝓſonis ſe traꝺētib⁹ aꝺ vitā meliꝛē/ſalutē q̄ ſuā ꝺiligēter pē/ ſantib⁹ Acciꝺit ſepe ꝙ triſtis frigi ꝺus aut certe tētatiōib⁹ veratus aliq̄s accedit aꝺ ꝑmonem aut aꝺ alicui⁹ libꝛi lectionez ꝙ ſubito nec trāſibit hoꝛa ꝙ inē verba q̄ ſiuibi auꝺiet leget aut reſpiciet ipe oſe/ q̄tur letitiā q̄nꝺā et ſēm calorem et a ſuis tētatiōib⁹ liberatū ſe ſēti/ et Et ognoſco ꝙ repiēs ſe inꝺura tū coꝛꝺe aꝺ hñꝺā ꝺeuotionē. ſi ap plicaueꝛit alicui ſalubꝛi ꝺoctꝛine ꝙ vite alicui⁹ ſcī vl ſce ſatl. facilīe ſēti/ et ineꝛnā ꝺulceꝺinē ꝙ citi⁹ q̄ ſi nite reē aꝺ iſtā hñꝺā ſine meꝺio tali ſ. ꝙ ſimplr ſe ꝺaret aꝺ cogitāꝺū ꝺe ꝺei bōitate. Nec mirū ꝑm ꝙ beat⁹ gregl. ꝺe hoc aꝺꝺucit exēplū Ex/ periētia ꝺocz/q̄ ſolis rotaz ꝙ ei⁹ ꝑ fectā claritatē intueꝛi nō poſſum⁹ ꝫ ipm viꝺem⁹ in montib⁹ in q̄bus reſplēꝺet Simili mō ꝓcipim⁹ ꝺei claritatē ꝙ ei⁹ ꝺignitatē in ſcīs ſu/ is vbi mirabil⁹ relucet ¶ Valēt ec̄ ꝙ opanē aꝺ obtinēꝺā ꝺeuotionē iſtā ſcoꝝ merita quoꝝ ꝺēa recitā/ tur ꝙ ꝺeuote recipiūtur. cū q̄b⁹ta/ li mō q̄ꝺāmō loq̄mur/ eoꝛū ſcꝑta plegētes Sic ergo ꝑz q̄ ꝑficuuꝫ ſit ſcoꝝ ꝺicta ꝙ verba legē attēte vl audire Poſito etiā ꝙ ex tali le/ ctiōe nihil retineaē niſi ꝑ tali ho/ ra Nō eñ fruſtra ꝙ incōgrue ꝺñs nr̄ verba ſua cibū appellauit ani/ me Unꝺe nō ē mirāꝺū fame ſpi/ rituali ꝺepire tales q̄ ſe a ſtuꝺio ſacre ſcripe elōgāt. exiſtētes ma/ cri ꝙ in ꝺeuotiōe ſua ſicci

Capi. xlv:

¶ De angeloꝝ ſuf/ fragiis ꝙ ꝺe gene rib⁹ aliquoꝝ hominū ꝓſpera et aꝺuerſa habētiū

Conſequēter niſi nobis ſan ctoꝝ angeloꝝ aꝺeſſet fre quēs auxiliū. q̄s ſufficeret euincē a cuaꝺē fraꝺes laq̄osq̄ inimici! Certe null⁹ Jocirco āgelo nobis in cuſtoꝺē ꝺeputato hono rē magnū ac reuerētiā ſp impēꝺē

debem⁹. Iz etiã in locis sum⁹ positi secretis q ꝑuatis. nihil inhoneste perpetrãtes q̃ ei⁹ pñtiã offẽdere possem⁹. Sũt hoies q̃dã natuẽ tã laudabiẽ pleni ẽgitudine et recognitiõe acceptoꝝ a deo q̃ in ꝓspe ris eidẽ fidelit̃ famulant̃ q meli⁹ q̃z in aduersitatib⁹. q tales ipe nutrit sepi⁹ in ꝓspitatib⁹. hñt q̃z ꝑadisũ in ꝟ mũdo q in futuro. Ratio. qꝛ ex toto corde q pfecto nõ cessant laudare deũ et gr̃as agẽ de collatis bñficijs Et ipis videt̃ q in veritate sic ẽ q̃ q̃ntulũcũq̃z donũ licet modicũ et exiguũ ab eo acceptũ. sit carissime q valde gratanter accipiẽdũ. nõ ꝓpr̃ donũ ꝟ ꝓpr̃ eũ a q̃ venit. s. tr̃e donũ. Recte sic̃ filius bon⁹ in terra aliena posit⁹ multũ gaudet cũ recipit q̃lecũq̃z iocale a suo pr̃e trãsmissũ q care tenet Et si a casu accidit deũ remouere bñficia sua a talib⁹ de q̃b⁹ locut⁹ sum. statiz ꝓmittẽs eis aduenire aduersitates. ipi silr̃ ꝟ gratanter accipiũt tanq̃z a deo veniẽs. et isto mõ sic̃ in ꝓspis. q sic de corde dulci oñi tẽpore deũ bñdicũt q laudãt ¶ De quoꝝ numero fuit beat⁹ iob ꝑm suã hystoriã q plures alij Sed q sr̃ alij alteri⁹ animi q ꝺditiõis pl⁹ indurati q q̃dãmõ nature asinine q stimulari volũt. q tales meli⁹ accelerãt ad deũ ꝑ tribulatiões q aduersitates quos ad se trahit deus omnipotẽs sic̃ mat̃ puer sepatũ ab ea Ordinat enim ꝑ aliq̃s vt leuatur puer q sic clamãs matrem ad eã reuertit̃ q lacrimãs Que in vlnas suas suscipit adhortãs ne se de cetero ab ea elonget. adiciens qꝛ alibi nõ nisi mala sustinebit Et in veritate loquendo nimis pauci reperiũtur q̃ sic viuacit̃ q fũdit⁹ ex toto corde certissime recurrunt ad deũ q ad ei⁹ auxiliũ in vera q bona hũilitate. ¶ admodũ in aduersitate faciũt cũ se senserint desolatos. nesciẽtes vbi habẽ recursũ nisi ad deũ. et ꝟ specialr q̃ nõ sentiunt dolorẽ illa hora. q̃ sit oio impedimẽtũ intellect⁹. q̃n pñt ouerti ad cogitãdũ deũ q se ipos Et iõ cõueniẽter rñdit quidã sanct⁹ vni diuiti grauato infirmitate. ipm de ꝓcãti. q̃ren⁹ deũ ꝓ ipo exorare t sanitatẽ impetrando Qñ inquit iste sanct⁹ deuotionẽ habetis amplioꝛ q melioꝛ estis. an in infirmitate an extra? Cui respõdẽti qꝛ in infirmitate. dicit s̃s Et ego oro deum vt vos in tali statu obseruet in quo melioꝛ estis Et licz aliq̃s optet tribulationẽ trãsire q cessare ab eo ꝓpter dolorẽ quẽ sentit ad pr̃s sicut dicit apostol⁹. ipsa tamẽ generat q apportat fructũ valde placabilez Videmus in pueris scholarib⁹ qualem profectum reportãt per suas vapulationes q correctiones. q̃muis ad horaz eis hoc sit durum Et breuiter loquendo nõ est aliquid q̃ sic viuaciter eradicat amorẽ istũ mundanuz a terra anime. quemadmodum tribulatio bene et patienter recepta q tẽpata

eristēs Et qō plꝰ est ab isto amo
re pfce nō pt qs seqstrari sine tri/
bulatiōe ab extra aduenīēte. vl ac
cepta p volūtariā pñiaz ꝙ carna
litatis mortificationē nisi miracu/
lose aliē fēm fuerit ꝙ p dei donum
speciale

Capl.ꝯ. Incipit de scala
otēplatiōis dei,
cuiꝰ tres sūt gradꝰ scz. humilis pe
nitētia locꝰ secretꝰ. ꝙ silētiū. fortis
pseuerantia sic beatꝰ bernardꝰ su
per cātica tractat

AD ptingēdū ad fructum
vite otēplatiue ꝙ eiꝰ altitu
dinē. nōn est scala vti ꝙ sic
ascēdē. ꝑncipaliē tres in se gradꝰ
otinēte. quos nominare possumꝰ
pñiaz humilē. locū secretū et silen
tiū ꝙ fortē pseuerātiā Inē istos
aūt gradꝰ tres ꝑncipales: plures
sē medij ꝯ minus ꝑncipales p qs
fit ascēsꝰ de alto i altū ꝙ de virute
in virutē q̄sqz puenīē ad sūmita
tē arboris seu mōtē otēplatiōis
Humilis aūt pñia hec incipit. locꝰ
q̄etꝰ ꝙ secretꝰ cū silētio mediat. for
tis pseuerātia finit terminatqz Sz
anteqz ad horꝝ triū ꝓsecutionem
descendam. ꝓpo mee imaginatio/
nis meliori intellectu ꝙ comꝑhen/
sione aliqb⁹ vtar naturalib⁹ et in/
telligibilib⁹ silitudinib⁹. ad ostēdē
dū quid nos oporteat facē ꝑusqz
ad dei amorē pfce veniam⁹ Non
eni sine medio de impfco ad pfe/
ctū trāsire valem⁹. nec subito qs
et repēte fit sūmꝰ et in virtutib⁹ p/
fectꝰ. sed adq̄ritur ipa in silitudie
opatiōis naturalis. q̄ ꝓcedit ab
impfecto ad pfectū Ignis eni vt
videm⁹ p fumū incipit post hoc ē
flāma cū fumo. deīn ignis purus
ꝙ clarꝰ ꝙ lucidus in carbone Silit
granū in terra seminatū ꝑmo pu/
trescit scō germinat. postea se le/
uat extra terraz crescitqz vsqz ad
maturitatē. et plāta trāsplātāda
in terra sterili eristēs ꝑmo eradi/
cabit. scō replātabit ꝙ erit tanqz
mortua. postea viridescit ꝙ in altū
succrescit Suo mō est vidē in alijs
naturalib⁹ p totū Pariformit
volēs viuere in vita otēplatiua. in
suo initio nō pt hfe pfectionē. q̄n
potiꝰ oportz eū ꝑus emittē fumū
displicētie de vita sua ꝓterita ꝙ eū
flere amare ꝙ se ipsum turbare si/
ne magna dsolatiōe. postea veni/
et flāma amoris cū fumo tali. po/
stremo amor purꝰ sine fumo. in sta
tu ꝑ° mortificabit vita carnalis ꝓ
terita. in scō germinabit altiꝰ ex
terrā. in tertio fructꝰ erit pfēs Sili
mō in similitudine plante eradica
bit talis de terra mala ꝙ sterili vi
te mūdane qō fiet cum pena ma/
gna et labore postea replantabit
vbi adhuc leuiter sustinebit grau
tates. vltimate vero erit radicata
fortit ꝙ perfecta afferet q̄z fructū
multum Tres status istos conue/
nienter quidam assignauit dicēs
q̄ in ꝑmo aliquis lāguet amore.
in scō nutrit. in tertio autem vi/
uit amore sicut patebit manifestiꝰ
in sequētib⁹

De monte contemplationis

Capi. xvii: Quō debet incipi a labore vite actiue vita otēplatiua

Rim⁹ gō⁹ ptinēs ad statū incipientiū et impfectorū est humilis ofessio pñia mediante qua ḳs i se amorē mūdanū cū desideriis prauis mortificat. simul q mot⁹ illicitos et cōsuetudines malas hec carnē castigat et domat ne rebellet aie ꝫ ei sit subiecta. qō facit p ieiuniū vigilias q abstinentiā. afflictiōes lacrimas gemit⁹ et suspiria crebra. ac etiā p corpales exercitationē seu laborē ꝑm statū suū Qui eni añ penitētiā talez aut sine labore hmōi repente vellz vti pfecta vita otēplatiua ꝫ se seducere. q oparet volēti vno saltu mōtē altū ascēdē Ideo dicit beatus gregl. aliqz sc̄a. q vita actiua q̄ sancta est in laborib⁹ q afflictiōib⁹ corporalib⁹ oz assumi añ otēplatiuā tanqz aptās viā p illa De q̄ habem⁹ figurā in iacob qui seruiuit p rachel repsentāte vitā otēplatiuā. ꝑus tñ ei supponebat lya ei⁹ sororꝑ quā vita actiua designatur Et q̄ trahit q iuuenes pleni adhuc carnalib⁹ tētationib⁹ et vicijs et etiā magni pcōres qui multuz tēporis vite sue male viuendo duerūt. nō pñt nec debēt subito se tradē ex toto ad pfectionē otēplationis. Quare ꝓterea. cū eni crederēt cogitare de deo q puras habē orationes in secreto q ocio. citius ipi tūc cogitarēt q abundā/

Figura

tius ad malas suas inclinatiōes et pcores efficerētur Et seneca in hac intētiōe dissuadet ne quis solus lōgo tēpore demorē. et oēs sancti q pōi ꝓpter cām hāc ociositatē reprehendūt. nihilominus ipe met seneca et ceteri sci laudāt solitudinē q ociositatē ad liber⁹ deo seruiendū. sicut fecerūt sci heremite et alij plures religiosi boni Sz diuersitas ista ꝑm diuersitatē psonarum est attendēda et mores varios eoz. quēadmodū in gradu sequēdo declarabo

Capi. xviii. Gratia singularis alicui collata ab omnib⁹ nō est imitāda

Alibus dā er gra dei speciali collatū fuit. vt in iuuētute sua solitudini q solitarie habitatiōi se ipos traderēt. q̄ admodū scs bñdict⁹ legit fecisse Ipe tamē in regla sua per se illud nō iussit. sicut etiā faciūt alij heremite q doctores psuadētes ne ḳs illud audeat attentare q aggredi ḳa gra vna singularis alicui donata nō est oio trahenda ad cōsequētiā seu nō omnib⁹ imitāda Et qui qñqz oppositū ausi sūt facē .s. querē solitudinez et ociositatez sine pcedente laborez q prouia bona instructione ac consuetudine duersatōis inter societatez/miserabiliter sūt defraudati Ratio. volare enim nisi sūt anteqz essent alati. et cōgredi bellū cū inimico immanissimo ꝑus qz alios minores debellassēt

aduersarios scz mūdū ꝙ carnem Et ideo nō magnā habeo fiduciā in q̄sdaz nr̄i tp̄is heremitas se di/cētes magnū affére pfectū sibi ipis Quod ꝙ sentiēdum puto de femi nis in reclusoriis positis Scitis vos ipe sorores mee dilecte quam necessitatē sustinuistis vsq; huc cē in labore magno ꝙ forte adhuc ex vobis aliq̄ tali indigēt āteqū po/tuissetis vos tenere in secreto ꝙ so litarias.et vos tradere otio ad co gitādū de deo in silitudine here/mitarū ꝙ reclusarū Habem⁹ eni ꝙ reclusoriū nō solū i nemoribꝰ locis q; debitis positū. sed vbicūq; pñt haberi vel exerci ad declinādum mūdū seu euitādū eiꝰ tumultū cū omnibꝰ suis occupatiōibꝰ et solici tudinibꝰ Propē ista igit videt in religionibꝰ bñ ordinatis et institu tis nouitios et nouellos oneatos fortit i adoriēdo/ magnū hre sr uitiū in laborib⁹ ꝙ vigilijs.ieiunijs et clamoribꝰ et cātibꝰ ad remouē/dū p ista cogitatiões.q̄s ad alia solitarij existētes possent hre. Sz tñ aliq̄ bñ exerti in talibꝰ pñjs et sciētes tentationes.cogitationes prauas carnales deuincē/habent de spacio ampliori essēdi in solitu/dine et absq; labore Nñ accidit aliq̄s talis existere complexionis tā fortis et dure nature ad vincē dū domādū q; cū labore tentati/nes suas ꝙ inhabiles sūt ad pfe/ctionē otēplatiōis.ꝫ oportz eos otinue occupari laborib⁹ vite acti

ue Et repiūtur tales multi tā cle rici q; laici q̄s ognoui. sicut e regi one seu a otrario ē inuenire q̄sdā q̄bꝰ vita ipa activa est graue onꝰ et mirabilit p eā impediūtur Et iā accidit ꝙ aliquis sit talis et tā bñ in sua naturali cōplexiōe ordina/tus vel etiam ex gr̄a dei spēali ꝙ plꝰ vna die pficiet se tradēs due/nient ex toto otēplatiōi q; faciet aliꝰ in toto āno Nihilominꝰ nō in tendo ꝙ q̄s talit se applicet vni vite ꝙ se nō debeat aliqñ occupa re in alia vel plꝰ vel minꝰ ꝑm tēpꝰ et ꝑm ꝫ ꝙ ei ꝓdesse poterit Nō ei oz se ita dare ad vitaz activā q̄n intēdū cogitare habebit ad deum suā q; cōsciētiā emēdādā ad ofitē dū ꝙ ad pñiaz agēdā Et ex pte al tera nō sit ita devitꝰ otēplationi q̄n aliqñ etiā ei opꝰ sit aliq̄d labo rare Et ideo sp in eadem persona martha ē nēcaria cū maria ꝙ maria cū martha.vel plus vl minꝰ vt di/ctū est Talis tamen vsurpabit sibi nomē vite illiꝰ in cuiꝰ officijs plus et frequētiꝰ occupabit

Capl.xjx. In q̄ cōsistit pfe/ctio vite cōtēpla tiue p silitudinē amoris mūdani

Congruū est aliqliter decla/rare in q̄ cōsistat pfectio vite contēplatiue .anteq; ad vlteriora ꝓgrediar Quamuis eni antea dixerim amorē dei finez esse hui⁹ vite.sic posset dici vt mi/hi videt ꝙ ipe finis sit ꝙ esse debz omniū opationū.q; pro dei amo

re debz fieri q ordinari q̄cquid fa
cim⁹ Propē ergo istā cām dicturꝰ
sum ꝺditones q̄sdā vite cōtēplati-
ue Verū nō sufficienter nec quasi
istas bñ nouerim. ꝛ de talibꝰ loq̄r
sic cecꝰ de coloribꝰ recitādo q̄ san-
cti in suis tradiderūt scripturis. q
hoc modicū qđ sentire potui p lō
gū tēpꝰ et experiētiā ac diligētiā et
cū dei auxilio. reliquū omittendo
portioribꝰ q in hac materia exper-
tioribꝰ Et ad facilē apprehēdēdū
ad q̄lē dei amorē pfectio vite cōtē
platiue pueniat. volo ostendē per
eius otrariū scz mūdanū amorem
Illū eni multo meliꝰ cognoscimꝰ.
familiarioꝛ q̄z nobis existit q̄z di-
minꝰ Respiciamꝰ itaq̄z quid ope
talis amoꝛ mūdanꝰ in homine p-
fūde in tali capto sicuti amoꝛ ar-
gēti. amoꝛ honoris vl dignitatis
vl male carnalitatis Certū ē q in
tali hō ꝑmo lāguet ꝓpter dehde-
riū id habēdi qđ solū amat sic fa-
tue Postea talē stabilit suā mētē
totum coꝛ q intellectū in isto q ni
hil aliud valet cogitare q̄z id qđ
amat. in tātū q sui obliuiscē ꝓdit
q̄z oēm pudoꝛē. nec ē q̄tq̄z ipm va-
lens retinē aut ꝓhibē. nō laboꝛ
nō veratio. nō piculuz nec moꝛs.
nec amicoꝝ consiliū. nec timoꝛ dei
vel suoꝝ iudicioꝝ Siue talis doꝛ-
miat de amato somniat. siue vigi
lat de nulla re alia curat audire vl
loq̄ vel auscultare talē q perdit
oēm rōnē. efficiē q̄z tanq̄z fatuus a
ebri⁹ vel furibū⁹ Nihil eni ē q ta

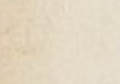

lem hominē retardare posset aut
impedire a tali amoꝛe. vel q recu
saret q euitaret facere hō talis vt
solum ad ħ ꝓtingēt ad quod ipm
amoꝛ talis mūdanꝰ sic inflāmat q
vulnerat Obliuiscē etiā omne bo
nū pētis et piē vite future in tātū
vt si interdū eidē a casu loq̄tur q̄s
de paradiso. inferno aut moꝛte. vi-
detur sibi ħ somniū vel vt fabula
Nec etiaz q̄muis modicū. intra se
retinet a recipit spūalē hmōi cogi-
tatiōez. amoꝛ mūdanꝰ cito eā inde
expellit q inibi ꝑdominat

Capi. xx. Qualis sit amoꝛ dei quē cōtēplatiuꝰ debet hre

AD exēplū statim datū cō-
siderem⁹ pari mō q amoꝛ
dei si esset talis in aliq̄ q
facēt ipm ex toto seu oio ctemne
re mūdū q eiꝰ obliuiscī sicut mūda
nus amoꝛ facit obliuiscī deū. et q
esset ita fortis ac ardēs sicq̄z radi
catꝰ in coꝛde eius q nec possz nec
sciret volūtarie q sua sponte seu li-
bere alibi cogitare. nec timēt otē-
ptū seu nō curaret vitupia aut in
crepatiōes psecutionū nec etiā de
ipa moꝛte metuit ꝓpter istū amoꝛē
dei scz. et q oia visa q audita hui⁹
mūdi ad memoriā ducēt q videre
tur sibi tanq̄z somniū q q̄dam fa-
bula et p nihilo reputaret respū
dei q glorie sue. Et breuiē iudicio
mūdi hretur vt stultꝰ q ebriꝰ iō q̄
ea tā modicū q h⁹ mūdi sē curaret
et adhuc minꝰ q̄z alijs de deo ca-

ra est vel paradiso scz qui in amo
re mūdi sē absorpti q̄dāmō Tūc
dico q̄ iste esset p̄fectus dei amor
ad quē tēdē debz aliqs p̄ vitā cō
tēplatiuam Et in statu talis amo
ris iaz dicti aliqs dicēt mortu⁹ et
crucifix⁹ mūdo ꝑ̄ ꝓ̄ nihil fit cū
retinē valēs et viuēt deo. essetq̄z
hui⁹ seculi vanitatib⁹ dormiēs et
eternis bonis inuigilans. hr̄et q̄z
sensus suos oēs sui corpis tanq̄z
clausos dormiētes q̄ obstructos
ad oīne qđ fit p̄ homines huius
mūdi. ꝫ aptos gaudijs sanctoꝝ q̄
sanctaꝝ Et ꝫ ē qđ doctores san
cti dicūt figuratū vt cum moyses
deo loqui voluisset nubē obscurā
idē intrauit. repūtans volētē hr̄e
dei amorē introire oportē nubez
obscuram. que eū obliuiscī faciat
nec vidē nec p̄cipē ad mūdū istuz
ptinētia Et quō p̄t adquiri amor
iste ꝫ intēdo ꝙsequenter aliq̄ mō
demōstrare. q̄r hic ē finis vite cō
tēplatiue. et q̄ illic puenerit iste iā
ascēdit ad mōtē vbi cū discipulis
suis trib⁹ x̄p̄s se trāsfigurauit Ille
loq̄tur deo in figura moysi qñ le
gem ip̄am recepit. Ille rapt⁹ ē in
spū vel pot⁹ supra suū spm̄. ille ꝫ
uersationē suā in celis. ip̄e viuit
amore. ip̄e felicit̄ ardet delēabilr̄q̄
placide sine fumi obscuritate. Sz
heu heu q̄z paucis ista gr̄a aduē
nit̄q̄ ad modicū tēp⁹ durat. q̄z dolū
quis degit in ꝫ exilio

duro ꝙflictu inibi existente

Quo ad scōm et tercium
gradus ducentes. ad istā
que dicta est ōtēplationē
accedam⁹ Postq̄z p̄sona deuota
in vita actiua vsitata fuerit. q̄ cor
pus suū p̄ p̄nias humilē in fuitu
tē spūs redegerit ad min⁹ saltē in
maxima pte ſi nō ex toto ac amor
mūdan⁹ eidē displicuerit licet eaz
valde verauerit. talis p̄sona tunc
erit tāq̄z lāguida Nō enī vult reci
pere oplacētias seu delectatiōes
et ꝙsolatiōes quas habere possz
ip̄i⁹ mūdi. nihilomin⁹ tñ adhuc nō
habz spūales placentias seu dele
ctatiōes quas desiderat Et ita su
stinet feroces insult⁹ sepi⁹ duros q̄
graues causantes sibi penā mira
bilē ad vincēdū. et modicū vel ni
hil recipit ꝙsolationis. Ibi certe ē
fum⁹ obscur⁹ multū offendēs fine
igne hec ē eradicatio plāte alibi
plātāde vbi adest grādis violen
tia. hec est occiſio mortificatio q̄z
grani seminati ꝫ ē dicere de reces
su vite p̄me ac carnalis ad perue
niēdū ad spūalem heu q̄z aspera
via hec est ad trāseūdū q̄ deuincē
dū. quā multi incipiūt ꝫ cito victi
ad ꝙsuetudines suas pristinas re
uertūtur Alij āt sepe cadūt sepeq̄z
seipsos releuāt sepe fugiūt et sepe
reuertūtur. sepe desperāt puenire
posse q̄ tēdūt et sepe spem reassu
mūt Sepe dicūt suffic̄ nob vt alij
viuere sine ꝫ q̄ ad altiora tenda
dam⁹ q̄ sepe resumētes sibi cor pro

Capi. xxi: De scōdo gradu ōtēplationis et

priã deſidiã ꝙ tepidꝭtatẽ redargu
unt ꝙ ita in ſe ipſis durũ faciũt cõ/
flictũ grandẽqꝫ diuiſionem. De q̃!
Certe volũtatis carnal̃ dꝭa ſpũa
lem. amoris mũdani dꝭa diuinuz
Sz amor dei adhuc eſt valde mo
dic⁹ ꝙ debilis. mũdan⁹ ẽ fortis ꝙ
potẽs. repugnat qꝫ fortiꝰ ne nidũ
ſuum ſeu hoſpicium quod habuit
ab infantia in homine perdat. Et
ꝙ plus moleſtat ipſe amor mundi
oculis cerniꝰ corporis/et ſentitur
dulcis cẽ ad retinẽdũ. amar⁹ vero
ad pdẽdum ẽ amor aũt dei ecõtra
nõ videꝰ ꝙ ſentiꝰ dur⁹ ad adq̃rẽdũ
et dulcis ad dimittẽdũ Ecce certe
durũ diuortiũ ſeu partitio. ꝫ in dei
noie nil tam durũ qđ prompta ꝙ
bona volũtate q̃s nõ poſſet exupe
rare ꝙ vincẽ p diligẽtẽ laborez et
ſpem bonã in futuro meli⁹ haben
di ꝑm ſpõſiones affirmatiões qꝫ
q̃s taz recipit ex ſacris ſcripturis.
qꝫ p iſtos q̃ ꝗ pedagiuz ſeu viam
iſtã pcurrerũt expti oio ꝙ pbati in
malo de hinc in bono. qb⁹ merito
fidẽ nr̃am firmiꝰ tradẽ debem⁹

Capi. xxii.

In q̃li ſtatu ẽ cõ
tẽplatiu⁹ in ſcđo
gradu dꝭtẽplatiõis

Oſt ꝗ duellũ ꝙ hũc lãguo
rem incipit quis dualeſcẽ
meli⁹qꝫ hr̃e Nõ eni tã gra
uiter ꝙ difficulꝰ portat carẽ amo
re mũdano q̃s antea. qꝫq̃ adhuc
nõ recipiat magnã placẽtiã ſeu cõ
ſolationẽ ꝙ delectationez in amo
re diuino ad quẽ tẽdit Habet au/
tem ſe tanq̃ inẽ duos ſtat⁹. nõ oio
nec ex toto mortu⁹ mũdo nec etiã
totaliꝰ viuẽs đo Et ibi in ſtatu ta
li ꝑt dici mori amore Non eni ſen/
tit vt antea dolores ſalutaris ſue
infirmitatis q̃s ſenſerat mortificã
do vitã ſuã carnalẽ Sed etiã ad/
huc nõ eſt vinificata ſeu reſuſcita/
ta ad recipiẽdũ conſolationez amo
ris ſpũalis Et in tali ſtatu ꝑt aſcẽ
dere in ſcđo gradu ſcale dꝭtẽplati
onis quẽ appello locũ ſecretũ ꝙ ſi
lẽtiũ. q̃uis eni ãtea poterat quis
locũ q̃rẽ ſecretũ ꝙ ſolitariũ ad exo
randũ deũ ꝙ de ſua cogitare ſalu
te. nõ tñ erat ſecurũ ſe illic totaliꝰ
tradẽ frequẽtiꝰ ꝓpꝰ cãs ſupi⁹ aſſi/
gnatas Sed hic ꝑt ſe audaci⁹ ex/
ponẽ ad ſol⁹ manẽdum ꝙ niti ad
adq̃rẽdũ vite dꝭtẽplatiue pfectõez
ſe figẽdo in amore diuino taliꝰ ꝙ
ſui obliuiſcaꝰ ac alioꝝ. ouertẽdo
oio ꝙ ex toto anime ſue vultũ ſpiri
talem ad ſpiritalia. et auertendo
cũdẽ a materialib⁹. niſi qꝫtũ tales
ꝓſint ad amãdũ ꝙ adiuuant ad
cognoſcẽdũ ſpiritalia Et ꝙ i iſto
ſtatu videat viuaciꝰqꝫ ſẽtiat ꝗ qđ
ſapiẽs eccs dicẽ Vãitas vanitatũ
et oia vanitas. ꝙ ꝙ nihil ſit i quo
ſe reponat nec delectationẽ accipi
at aut conſolationẽ. niſi in vltimo ꝙ
optimo ſuo bono in fine ſuo recto
ꝙ felicitate q̃ ẽ de⁹ ꝙ ſe i illo dꝭtinuo
moueat. anhelet qꝫ ad deũ tanq̃
lãguida incẽdio amoris q̃ſqꝫ eĩ
teneat. ad quẽ ſic tẽdit. Quomoꝺ
lapis eꝝ locũ ſuũ ꝓpriũ exiſtẽs ten

dit super terrā. q̄ locꝰ est exq̄ gra/ uis ē. et ignis tēdit in altū. vtpote leue surſū quousq; ibi puenerit

Capi. xxiij. De duobꝰ modis silētij

Scūdū statuū diuersitatē ꝛ oditionū ꝛ varietatem hominū ꝑt q̄libet repire locū sibi secretū. vt inibi in pace q̄ escat ꝛ in silentio Verum tñ est ꝙ ꝑncipale secretum ꝛ silētiū haberi debet ad itra in aia magis q̄ ab extra. Ḃ ē ꝙ aia excludat a se ꝛ ha bitatiōe sua oēm curā humanam mūdanā oēmq; cogitationez va/ nā vel nociuā. ꝛ q̄cūq; eā impedi re ꝑñt ad illuc pueniēdum q̄ tēdit Accidit enim ꝙ aliq̄s sepe corpo re solꝰ sit ab hominibꝰ segregatus. nihilominꝰ tñ ꝑ fātasias cogitati ones et melācolias patiꝝ ꝛ suffert grauissimā onerosam q̄ societatē in semetipo. q̄ fātasmata generāt sibi varios tumultꝰ ꝛ magnas col locutōes seu garrulatōes corā sui intellectꝰ oculis adducētes modo vnū post reliquū. inducentes eum nūc ad coq̄nā. nūc ad foꝝ addu/ cētes ei inde delectatiōes immū/ das carnales. mōstrātes sibi mō choreas pulcritudies cātilenas ꝛ hmōi vāitates trahēdo ad malū ꝛ pcz Quēadmodū ofiteꝝ beatꝰ hieronymꝰ de se ipo humiliꝝ ꝙ cū erat absq; societate q̄libz in deser/ to ꝑter bestiaꝝ siluestriū ꝛ scorpio nū erat nihilominꝰ sepe cogitatio ne scz in chorcis ꝛ in societate do minaꝝ rome fātasie etiā tales fa cient aiaz solaz existētē irasci ꝛ li/ tigare ad alterū absētē tanq̄ pre/ sens sit ꝛ iniuriari. postea ipa pu/ tabit argētū ꝛ mercabit oportās thesaurū validū. interdū ibi trans/ uadabit mare ꝑ suas optatōes et desideria Nunc puolabit terram mō erit in magnis dignitatibꝰ. et sic breuiꝝ de ofinitꝰ fantasmatibꝰ ꝛ fatuitatibꝰ sine numero Aia ꝟo talis ibi nō ē in secreto nec in soli/ tudine q̄uis sola sit ab extra Nec certe aia deuota ocemplatiōi va/ cans sola ē. qz nūq̄ minꝰ sola ē ni/ si qñ ipa sola ē Scz istaꝝ solitudi/ num duaꝝ absētia inꝺ se mꝺtū dif/ fert Aia eni deuota otēplatia nō est sola. qz existit in societate opti/ ma vtliꝛ delectabili. s. cū deoꝛ sā ctis eiꝰ ꝑ sca desideria. deuotas sā ctas q̄ cogitatiōes. Alia āt vtiꝺ societate valde damnosa vel saltē ei nihil ꝑficua aia scz ita inutiliter mēte vagabūda

Capit. xxiiij. De naturali secreto

Erū ē tñ ꝙ ad hñdū secre/ tum ac silētiū ab intra in aia ꝑest q̄rere secretū ꝛ silētiū ad extra saltē mediocriꝺ. si nō ex toto Et maxime istis ꝑficu/ um ē q̄ nōdū vsū hñt nec sciunt se ipos retrahē intra semetipos cuz ab ex̄ societati sunt diūcti qō ꝑfe/ ctōis ēꝛ fortissimū. nec adq̄riꝺ tꝫ nisi ꝑ lōgā bonāq; osuetudinē Ali q̄bꝰ delectabiliꝰ ē locꝰ secretꝰ ne/

moris aut deserti. alijs aūt sufficiunt secreta cāpoꝝ. alijs eccl̄iarū. aut certe suaꝝ domoꝝ. talit̄ imbi se collocātes ne videāt alios nec ab alijs ipi videant. aut qz nō est ibi aliqs alt̄ hō vel sic se otinēt et ordināt ad modū heremite Alī arsent⁹ eccl̄az ingressus. retro pilare vnū vbi neminē videret. nec videret a quoq; solit⁹ erat se locare Aliqb⁹ son⁹ q̄ntulūcūq; etiam modic⁹ siue hominis siue auicule siue cātus aut etiā locutiōis. p̄stat impedimētū siue otēplatiōis Alijs q̄ busdā cāt⁹ ecclie sepi⁹ nō modicū p̄stat auxiliū cogitādi ad ea q̄ cupiūt q̄re ip̄m libēter audiūt Talit̄ beat⁹ Aug⁹. de se ipo otestatur qūo audiēdo modulationē psalmoꝝ & hymnoꝝ eccle in sue conuersionis initio lachrymis rigabat̄ et cordi suo veritas infūdebat̄ et ei multū bñ fuerat p tē Et ꝓpt̄ diuersitatē talē generalis regula ad sciēdum q̄s loc⁹ ad secretū q̄rēdū aptior esset dari nō p̄t. sed q̄rat hūc quilibet p̄m gr̄am a deo sibi traditā. et etiā p̄m statū ei conuenientez in q̄ fuerit quē p̄t otinuare aut in quo seip̄m poterit exercitare sine nota erga alios q̄b⁹ nuiit vel singularitatis vane glorie aut etiā ipocrisis poterit eni esse aliqs de statu tali aut in vita tali q̄ eccl̄iam sepius visitare nō habebit vel a tali nimis distabit ¶ Breuit̄ ergo loquēdo ad hñdū leui⁹. assuescēdum est in ꝓpria domo aut in sua camera si talis sola haberi poterit aut alicubi intra eā Et ad b̄ obsequendū multum faciet osuetudo ei aut oplacētia q̄ delectatio ibidē recepta Neui mulierculā cā infirmitat̄. coactā se in q̄dā camera p tēp⁹ nō breue otinē. quadā vice m̄ loquēs Nescio q̄d faciā inq̄t cū p̄uenero hāc camerulā. nō ē eni m̄ loc⁹ ali⁹ ad cogitādū deū. q ad me ipsam ita bñ conuenies sic iste Nec oportet sp attēdere q̄ habeat̄ talis secreta solitudo aut etiā secret⁹ loc⁹ determinat⁹. ꝫ vbicūq; fuerit siue in cāpis siue in villis siue in balneo quēadmodū tradidit chrysost̄. ibi solū se hō p̄t recolligē q a mūdo subtrahere Et p̄dest sepe diuersitas q loci mutatio ad delectationez q recreatiōez quā aliqs sic p̄t accipē Nocturnū āt tps ad b̄ conuenientⁱ ē. qz q̄et⁹ q magis pacificū absq; tētatiōib⁹ vane glorie mūdi

Capi. xxv

¶ Quō corp⁹ otēplatiui debet ordinari q̄ ō impedimēti. aduenientib⁹

Docz doctor q̄dā eximius d. guilm⁹ olim p̄sicēn eps q̄ corpis debita ordinatio mltū p̄dest ad firmaz cogitatiōem alicui⁹ rei hñdā Et q̄lz corp⁹ suum in tali situat dispositione quaz sibi magis nouerit delectabilē q expedientem siue hoc sit geniculādo siue stādo siue sedēdo inclinādo appodiādo siue etiā iacēdo. q ē b̄ intelligendum cum quis solus extitēit poterit ei tūc sine singularitate io

agere ¶ In ecclia enim oportet se aliis oformaē ¶ Dboit eni sīualiē p ei videtur mod⁹ iste bon⁹ eē ꝙ pficu⁹ p se ds rectū teneat supra brachium sinistrū inclinādo. ¶ Credo bñ ḃ ipm expiētia accepisse ¶ Scio et aliū cui nulla dispositio ꝙ corpis ordinatio maius pstat auxiliū. sic sedēdo inclinat⁹ supra dorsū ꝙ q̄si iaceat/ vultū versū tenēs ad celum aut terrā ¶ Aliq̄b⁹ placz ire ꝙ redire qđ inkdū p̄t eē pficuū p recreatione aliq̄ntula ¶ Sed otinue ꝙ sepe ḃ agē puto q̄ti aie nō movi cū fore impedimētū. q̄ tñ q̄es sup oia debz inq̄rī ad ptingēdū ad ḃ de q̄ nr̄a ē locutio ¶ Nec frustra dicit arist. anima sedēdo ꝙ q̄escēdo sapiens efficit ¶ Sed exq̄ aliq̄ spūs hñt ita leues ꝙ mobiles ac ita ad mūdialia opa inclinatos p eis esset pu⁹ infern⁹ eē sine societate vl̄ se in loco vno fixos otinē q̄uis etiā bñ ad modicū tēp⁹. ideo huiusmodi modicū vel nihil pficiūt ad vitā otēplatiuā. imo ipis est melius eā dimittē ꝙ se tradē actiue. nisi tales oditiōes p violētiā osuetudinis possent q̄nq̄z deuincē ¶ Nihil ē eni qđ p laborē et diligētiam non possit superari ¶ Sūt et alij qui statim tētātur blasphemijs ꝙ alijs vicijs ita horribiliē p vix sustinē valent. exinde incidētes interdum in frenesim aut extra bonā fidē. efficiūtur q̄z etiā melācolici. tristes ꝙ iracūdi. oiaq̄z ipsis displicent ¶ Agnoscūt q̄z tales p expientiā, p eis

sit multo meli⁹ eē in societate ꝙ labore exteriori. qz tūc talia non cogitāt q̄ eos sic turbare possēt ¶ Et isti silē nō valēt ad otēplatiōez nisi ex gr̄a spēali. vel saltē ipa est eis durissima ꝙ piculosissima ¶ Sūt itē alij aut p naturā vl̄ gr̄az aut p ista ambo sil̄ amātes solitudinem solicitiq̄z de sua salute. desiderantes agnoscere deū ac spūalia ista adamare ¶ Nō hñt etiā nimis fortes vehemētes q̄z carnales mot⁹ q̄s vincē nō valerēt ¶ Isti habiles sūt ad tradēdū se vite otēplatiue ꝙ spēaliē hñtes cor dulce ac tenerū ad deuotiōez flexibile ¶ Difficile est enim cor durū ad bonū pertingē qđ male habebit in nouissimo ¶ Et accidit ptingē aliquē paulatim ascēdēdo ab actiua vita vsq̄z ad gradū sūmuz otēplatiue. q̄ tñ postea reuertet descēdet q̄z ad actiuā. ¶ Quod otingere p̄t in casibus duob⁹. vel p negligētiā ꝙ fictionē. aut certe p abūdātiā virtutis. tali mō q̄ pro suo libitu vtat vna vita sine alteri⁹ impedimēto ¶ Vel p̄m suū officiū. ꝙ statū talem hr̄e decet plātos. sic q̄ sint vite cōtēplatiue ita pfecti ꝙ in tali radicatiq̄ descendere possint ad actiuam non tamē deserēdo omnino otemplatiuam ¶ Quemadmodum angeli ad nostram custodiam deputati hic inferius contemplantur semper videntes faciē dei patris qui in celis est

De monte contemplationis

Capit. xxvi. Disputatio quo vita otē platiua prosit in ꝑmo sibi ipi.

Ropē tria motiua seu rō/nes tres inē alias. q̄dam mirātur ꝙ aliq̄s se tradit vite otēplatiue Prima qz otēpla/tiui non nisi sibi ipis ꝓficiūt Secda qz videt eis ꝙ otēplatiui nimis ve lint inq̄rere et sapē atq̄ nimis alte volare Tertia ē. cū mlti sint dece/pti etiā effecti fatuiq̄ melācoli ci Ad ḡs rōes tres si saltē rōes dicēde sunt breuit et manifeste rñ/debo sancti eēt doctores de mate-ria tali abūdāti subtili ꝓfūdi q̄z loquūtur Ad ꝑmā rōnē respon deo ꝙ aliq̄s vite otēplatie sibi ipi ꝓficit multo plꝰ atq̄ diuiniꝰ. pla/cet q̄z ampliꝰ deo q̄z ꝑ vitā actiuā q̄d satis ē Nihil est eni post deuz a me plꝰ diligēdum q̄z egomet. et plꝰ etiā q̄z totū resdouū mūdi. ido ꝑdiligēdū est mihi placē deo. istā q̄z vitam acceptare q̄ sibi accepti/or fieri possūt et potiꝰ q̄z hr̄e modi cū meriti. vel forte vt aliū lucrifa/cerē eū saluādo. mei aūt detrimē/tū paterer me odēnando Et est ꝟ intelligēdū ceteris paribꝰ. et ꝙ ali quis tam libere posset vti vna vi ta sic̄ et altera Quod dico ꝓpē pu/blicos officiales et ꝓlatos. et habē tes alias dignitates ipos obligā tes vite actiue intendē. quēadmo/dū se etiā mulies maritate puēos hntes et familiā gubernātes aut obligati suis ꝓuire parētibꝰ Si ei

contemplationis

hui⁹mōi ꝓ tūc se tradē vellēt otē/platiōi ipi se dānarēt ꝓpē obliga tionē q̄ ligati sūt ad alīs ꝓficien dū. essetq̄ vna mala tentatio et pe riculosa vni tali vt dictū est ꝙ sibi dlectabiliꝰ eēt sp intēdē otēplatio ni. negligēdo aut postponendo ꝟ qd facē teneret Et esset ꝓpē ꝟ dā nosꝰ et nocēt subditis et reipublice De tali esset bñ dq̄rēdū et sabba/tū otēplatiōis sue deridēdū Deo aliē ē de nō obligato ad seruiēdū alīs ꝓpē officiū qd hz vel nō ne/glecto qd facē alīs teneē

Capi. xxvii. De profectu quē cōtēplati ui alīs afferūt.

Onsequēē ostēdo ꝙ pso/a otēplatiua multū etiā pro dest alteri. Primo qz dat exēplū bone vitē p̄dicatq̄ fco et ope deū sup oia diligēdū. et ꝙ rc/liq̄ oia sunt vanitas nec curanda Et hec non est modica doctrina imo de tāto p̄ualet q̄nto opa plꝰ ꝙ ꝓbantē eē sine fictiōe q̄z verba Itē otēplatiui per deuotas suas oīones oibꝰ alīs ꝓsūt Et accidit sepiꝰ ꝙ ꝓpē eoꝝ merita deꝰ fa cit q̄bꝰdā mediātibꝰ mūdanis licz eē mali sint tales qdā maximū bo nū puta pacē alicuiꝰ regni vel ois/mile. quia nihil possumꝰ sine gra/cia dei speciali. quā citiꝰ boni otē platiui impetrant a deo q̄z actiui Et sunt ipsi tanq̄z oculi corporis illuminātes et dirigētes oēs opa tiōes fcas per membra ā Et licet

Tales enim cõtemplatiui ordinati sũt ad referẽdũ deo ꝙ dirigẽdus omniũ alioꝝ opa nõ ita in spũalibus illũinatoꝝ seu subleuatoꝝ. ꝙ ipi scirẽt aut possẽt sp oẽ qđ faciunt ad deũ ordinare tanqz in finẽ Nõ dico ꝙ in casu nẽcitatis psona nõ debeat dimittẽ suã otẽplatõnẽ ad succurrẽdũ alteri⁹ nẽcitati Sed q̃ possit vtrãqz vitã tenẽ insiꝫ perfecte hic esset melioꝝ. quẽadmodũ teneo btm̃ gregl. ac sc̃m Bernar. ꝙ ceteros fecisse Et q̃ bñ ppẽdẽt q̃l excellẽtia sit aie ꝙ bonoꝝ spũaliũ erga corp⁹ ꝙ bona tpalia. hic clare ognosceret ꝙ pl⁹ ꝓdest toti ecclesie oratio deuota vni⁹ otẽplatiui qz faciũt cẽtũ ꝙ cẽtũ vitam actiuã ducẽtes. ad succurrẽdũ aliorũ nẽcitatib⁹ corpalib⁹ Et mlto plus ꝓsũt qz se in mũdo occupãtes nõ vt alijs subueniant. ẽ ꝓ suo ꝓrio omodo laborãtes ꝙ sepe in damnũ alijs Igiꝫ dico ꝙ si aliqs spũs sci instinctu sẽserit se inclinatũ ꝙ cõmotũ ad vitã otẽplatiaz sectãdã et h̃ ognouerit. talis sine vitupio vite actie potẽit abrenũciare imo faciet h̃ cũ laude magna p̃miũ qz nõ modicũ inde acceptur⁹. nisi forte ꝑ otrariũ aliqs a suo plato obligarẽt obedire ad pblicũ officiuz exercẽdũ vel etiã in casu vltime a vrgẽtis nẽcitatis sic dcm ẽ Vrgentem aũt nẽcitatẽ voco. qñ verisiꝫ aliq̃ ꝑire possẽt nisi ꝑ talẽ eis subueniretur

Capi. xxxiii. Quo nõ est superbia tẽdẽ ad vitã otẽplatiuã vt q̃dã putabant ostendit per exẽplũ

Hec est dicẽdũ q̃ntũ ad secũdã rõnẽ añ dictã ꝙ tendẽs ad finẽ otẽplatõnis quẽ superi⁹ declarauí. h̃ ẽ ad amandũ deũ sũme ex toto corde ꝙ talis tẽdat nimis in altum aut p̃sũptuose agat imo aliqs apt⁹ ad hoc faciẽdũ et gr̃az talẽ a deo obsecut⁹ desisteret et min⁹ bñ agẽt vt videꝫ si dei dono nõ vteretꝫ Et spẽaliꝫ eccliastici et religiosi q̃rũ vita ad h̃ ordinata est. oio se dare debẽt ad vitam hanc poti⁹ qz ad alia Siliꝫ ꝙ clerici p̃cipue q̃qz theologi. aut certe eoꝝ sciẽtia nõ iã eis auxiliabiꝫ ẽ inde inflabũꝫ. efficiunꝫqz vani vacuiꝙ supbi. Oz p siꝫe ex⁹ ad oculũ Erit in regis curia huitor q̃dã cognẽ cui rex talẽ dabit gr̃az vtpote facẽ eũdẽ volẽs suũ camerariũ. qz indicat ip̃m ad h̃ sufficiẽtẽ ꝙ sic placet sibi Nulli dubiũ ꝙ si p̃cẽs famul⁹ h̃ refutat cã sue pigricie aut ꝑpẽ fictiõez cordis a ingluuiẽ seu gulositatẽ dicens se malle ꝑmanẽ otinue in coq̃na in officio scz sordido ꝓzi. ipe vtiqz erit criminabilis ꝙ reꝑhẽsibiꝫ Siliꝫ q̃ ꝑt famulari deo in statu excellenti erit dãnabiꝫ si se occupare sp voluerit in minoribus: nec excusabitur humilitate sed imputabitur cordis sui fictioni aut tepiditati Nec dico q̃n deficiũt ꝙ errãt q̃ in otẽplatione sua nimis volũt inq̃rere Sũme ei talib⁹ necessaria humilitas est. q̃

custos est q nutrix ipi⁹ caritatis

Capit. xxix

De excellētia ōtēplatiui sup/per actiuos

Quātū ad rōnez terciā scz q aliq tales ōtēplatiui sūt decepti effectiqz fatui q me/lācolici. respōdeo q in actiua vi/ta sūt plures decepti. qz nō vtūtur discretiōe req̄sita ad bene terminādū inceptū op⁹ Nec etiaz omnib⁹ est data gr̄a talis viuēdi scz in ōtēplatiua vita ꝓp̄ causas certas añ signatas. sic dicit aplꝰ Qulibz habet donū ꝓp̄riū a deo vn⁹ q̄dē sic. alī vero sic/ et iterū Si in corpore vno oia mēbra essent ocul⁹. vbi essent man⁹ ꝛc Uerū est q mūdani ōtēplatiuos leuit̄ iudi cāt fatuos esse atqz melancolicos Nō cui faciūt quō q ipi. ōtemnūt qz oia q̄ isti mūdani carissima te/nentiz nō vidēt magnas ꝺsolati/ones et sca opa spūales qz diuiti as q̄s adipiscūtur ōtēplatiui mū dū refutādo et a se ꝓcul expellen do oēm auaritiā. superbiā. oēm irā et inuidiā insup et vanitatē. q̄ mū danis sine mora p̄stāt nō modicā vexationē Et viuūt ōtēplatiui in magna req̄e et pace ꝺscie. qđ est bonū tale q aliud ei ꝺpari neq̄t loco qz occupationū mūdanarū sup terrā in angustissimo loco et re modica ipi ōtēplatiui occupā/tur in maiori et ampliori loco ac negocio qz sit tot⁹ mund⁹. ꝟ est in deo. Quid p hec velim dicere no/

contemplationis

rūt q̄ sūt expti Certū est q vita rōnalis creature versatur plus in opatiōe intellect⁹ et rōis qz alibi ꝟ ē in meditatiōib⁹ rōnabilib⁹ et in volūtaria dilectiōe Et ideo ve racit̄ et q̄si soli torales viuē dicun tur. q in ōtēplatiōe nutriūtur cibo tali atqz potu. et non illi q̄ suas animas ac vitā nō pl⁹ leuāt ad ce/lestia qz bestie. ipi ei omedūt et bi būt. ipi letātur et gaudēt. ridēt at qz levitatib⁹ insistūt. ipi sua corpa verant. ficqz suo mō faciūt vt be stie Sed forte obīciūt qz auxili anī alios p labores suos. ita etiā faciūt eq̄ et asini et interdū āpli⁹ Quáqz ꝟ ipm laudabile ē ei q̄ ne/scit et nō p̄t ampli⁹. q q̄ implet ꝟ fidelit̄ ad bonū finē q intētionez. scz ad huiēdū deo q subueniēdus alteri fateor q ōtemplatiui in fa/ctis mūdanis nō sc̄ ita sapiētes q prudētes. q̄ admodum actiui. Ra tio qz suū ingeniū q intētiōez in ta lib⁹ nō ponūt. vñ accidit eos iudi cari simplices q insipiētes qz eis modica de isto sit cura ad ꝟ enim sc̄ vocati vt apls inq̄t q ad hoc ni tūtur toto conamie. s. reputari fa/tui vt sapiētes effici possint

Capi. xxx.

De nēcitate gr̄e dei ipi ōtēplatio

Quertor igit̄ ad ꝓra scz ad gradū zm scale ōtēplatiōis quē dixi locū secretū q silētiū De/clarani aliqlit̄ de secreto duplicit sic de silētō. vno scz ex aiaz. q alio ītra eā. ipa ꝺo ōtemplatio tendit

ad hoīm nō extrinsecū sed intrinsecū scz secretū atq; silētiuz Ad qđ osequēdū ꝓdest q̄rere etiā ad extra sic dictū est supza solitudinē et silētiū Dic ergo btūs bernardꝰ spōsus anime ihesus xp̄s verecūdꝰ est amicꝰ nec libēter spōsā suam accedit multitudine pāte. q̄rit aūt esse solꝰ Oportet igit̄ animā a se omnino expellē oēs occupatiōes interiꝰ et exteriꝰ. vt scz solūmō intēdat ad recipiēdū spōsuz suū Et q̄ enideꝰ ipe simplex est et vnꝰ. inq̄ri vult in cordis simplicitate et vnitate Cor autē tale simplex nō ē et vnū qđ in tot ptes diuisū est ꝑ curas mundiales malas et vanas Sed heu in q̄ntā miseriā ꝑ pcēm redacta est nobilis ipa anima. q̄ in statu ꝑme innocētie ex toto et oio ordinata fuēat ad cogitādū de deo suo creatore. atq; cōsiderare spūalia sine aliq̄ impedimento et difficultate. qđ ipa mō ꝑ tātā penam difficultatē q̄ grauata onere sue corruptiōis ꝑt opari qđ est mirabile. qđ noscūt optime q̄ ad ħ nituntꝰ Quideꝰ me qđ ē nūc qđ ipaz aiam in altū releuare possit. ponē in vnitatē, reducē ad simplicitatē eāq; expedire de mari isto ꝓcelloso tumultuoso atq; fluctuāti ꝑ curas absq; numero. per phātasias varias imaginatōesq; sine mora abunde scaturiētes ? Certe ħ facē ꝑncipaliē nihil valet nisi virtꝰ tue gr̄e. et huiꝰ maris magni et spacioſi morꝰ mitigare qđ intra nos est

Tu suscitas egenū ꝓstratū de puluere vanaꝝ cogitationum. et pauperē erigis a stercore inordinatarū delectatōnū. collocans eos in altū vt sedeāt cū ꝑncipib⁹ ħ est cū angelis atq; sanctis. et vt eoꝝ cōuersatio in celis sit Donū autem istud gr̄e. veraciē tribuiē solis inq̄rentib⁹ ipm diligenē atq; ardenē et ad ħ se disponētib⁹

Capi. xxxi. Qualiē anima ōtēplatiua dicitur eleuari supza corp⁹. et efficitur simplex et vnica

Nec intelligēdū est animā corp⁹ deserē ꝑm substātiam cū in ōtēplatione rapta fuerit/saltē de cursu omuni. ħ ꝑ tūc eē dicit vbi fuēit cor suū amoz qđ amoz suꝰ. sicut augustl. dicit q̄ anima veriꝰ ē vbi amat q̄ vbi ipa animat. ħ est q̄ vbi vitā ꝑstat corpori Et iđo dico q̄ talis eleuatio aie deuote extra mūdū ac supa ista corpalia vsq; ad semetipaz a vsq; ad āgelos. vl certe vsq; ad creatorē suū altiꝰ fieri nō ꝑt. q̄ fit ꝑ fortē scām q̄ meditationē vel ardētem amorē Tali mō q̄ talꝰ meditatio aut iste amoz ꝓtul. sit tā potēs vt ipaz faciat oblīuisci vel cessare ab oib⁹ opatiōib⁹ aliꝝs et fantasmꝝs sic̄ esset in sopore ꝓfō aut somno. vl saltē si nō ex toto tales cessāt opatiōes ipe tñ nō ꝑnt corrūpe extinguē aut superare meditationem vel amorem ardentem supradictum. ꝓpter vigorosaz eiꝰ potētiā

Oportet ec̄ ꝙ aia tōlic̄ in tali me/ditatiōe sit occupata ꝙ amore ad hmōi ꝙz sit oio intēta. nec de qua/cūqz re alia sit ei cura nec ad alia respiciat. nisi forte talia p̄tereūdo nō tñ ibidē pedē figēdo. scz ꝙ in talib⁹ nō arrestet siue morā faciat Et ꝟ fieri posse expiētia ꝙtidiana in minoribus ꝟ manifestat Affir mat ꝙz idē aristotl. ingens Acci/dit interdū aliquē sup re aliq̄ tam fortic̄ meditari. ꝙ nec aptis ocul intuebit ꝟ qđ ipsū p̄teriet seu qđ añ eum vadit Sepeqz in societate cū qua sociabit plura dicētur ꝙ co rā ipo exercebūtur seu fiēt de qui bus nec aliqđ sciet. sed in sua forti meditatiōe pseuerabit ac si dormi ret Unde qñqz de tali puerbium istud cōmune solet adduci et dici Iste ad suos meditatur amores Talē similic̄ modū rapt⁹ ꝓcipiūt sepe studentes ipsi. aliquid subti litatis opilare molientes Dicto/res suo mō facē ꝺsueuerūt sic̄ ego teneo. alīqz opifices subtiliū posi/ti in imaginatiōib⁹ fortib⁹. Recita turqz ꝺ pbo qđā noie archimeni/des excellenti geometro. ꝙ imagi nalic̄ deliberauit facē ingenia ſb̄ tilia ad bellādū et defendēdas in uadēdas ꝙz ciuitates Unde acci dit ciuitatē quā inhabitabat dēs pbs ab inimicis ꝺbellari. p̄nceps autē exercit⁹ p̄cepit ne añdictus pbs occidēt Sed a casu qđā eun dē suas figuras protrahētez ꝑm sciaz geometrie repperit. ꝙsiuitqz ab eo ꝙ noie appellarēt. ipe ꝺo tā fixe suaz figuraz formatiōib⁹ in tēt⁹ extitit vt qđ sibi iste introgās diceret penit⁹ ignorauerat. nisi ꝙ insi nuabat eidē ꝙ se nō impediret ni hil aliud respondēs vnde idcirco vitā ꝓdidit Ecce ꝙz fortis huius erat meditatio vt ob ei⁹ vigorosi tatē ciuitatl. sue expugnationē nō ꝓciperet. atqz nec qđē inimicū ag/nouit ipm occidētē. Alius itē pbs neades dēs ad mēsaz posit⁹ sepe omedē oblit⁹ est. oportebat ꝙz ne fame periret famulā suā ad ci buz ꝓcipiendū ei⁹ manū ꝺducē De ꝙ valeri⁹ ꝟ recitās dicit ipm solum anima vixisse. corpore autem cir/cūdatū fuisse tanqz re eñea ꝙ in utili Dicta exēpla adducta sē ad oñdēdū ꝙ aia imaginatiōes atqz curas nō proficuas a se ꝑt depel lere. vt subleuari possit et ad sācti/ora ꝺueniētiora ꝙz ꝺscendē. atqz se talic̄ ad vnitatē simplicitatēqz deducē. meditādo solūmō qlic̄ ad suū creatorē poterit ꝓtingere qui eius est locus finis atqz amor ꝙz uis illud facē fortius sit atqz dif/ficilius. ꝙz in dictis exemplis ostē sum est Et hoc de tanto quanto cogitationib⁹ vti oportet spiritu aliorib⁹ habere ꝙz meditationes magis extraneas atqz sbleuatas

Capi. xxxij.

Memoriam facit libri de contem platione Richardi de sancto vi/ctore

Richard⁹ de sancto victore quēdā edidit librū q̄n/qz ptes otinētē vbi multū subtiliē atqz ꝑm ꝓfūdā sciētiā tractat materiā istā scz de otēplatiōe. diuidēs ipam otēplationē in spēs ser seu modos. Quoꝝ modorū duo in imaginatiōe sūt positi duo in rōne. itē duo in intelligentia. Scōm ꝫ ꝓfatus doctor ponit tres modos celoꝝ intra aiaz. ꝛ iuxta ꝫ q ipa aia cogitando seu meditādo seipaz vertit diuersimode scz aut meditādo corpalia q̄ sensibus ꝓpiunē exteriorib⁹. aut ad se ipam cogitādo aut angelos ꝛ eorū statū. aut certe ipam deitatem Et ꝓesertim dēs Rich⁹. in q̄nta ꝓte libri memorati tradit quō otēplatio formaī seu diuersificaī modis trib⁹ Aliq̄n ꝓ ꝫ q ipa aia dilatatur interdū ampli⁹ ꝛ q̄nqz pl⁹ eleuat suū intellēm ꝛ q̄nqz ꝓ ꝫ q ipa hz ipm scz intellēm sic alienatum seu oblitū Declarat qz ꝓ q̄ modū istud fiat ꝛ q̄liē q̄nqz ꝫ accidit. adducēs auctoritates atqz exempla scripturaꝝ ꝛ naturarum. q hoc fiat ꝓ admirationē vehemētē aut ꝓ magnā deuotionē. vel certe ꝓ delectationē nō modicā spū alē atqz ꝺsolationē Sed qz mee intētiōis est loq̄ nō subtiliē ꝫ rudeꝛ breuiē. idcirco postpono vobis declarare noiati doctoris doctrinā q̄si nimis subtilē nisi forte in certis punctis sꝫsequētib⁹ ꝛ ꝫ mō capaciori atqz vobis familiariori

Capi. xxxiii.

De tertio gradu cōtēplationis et similitudines q̄dam naturales

Nunc restat de gradu tercio scale contemplatōnis disserere. quē fortem fore baptisati ꝓseuerātiā Cū adiutorio eni gratie ꝺine ꝓseuerātia fortis ponit atqz collocat in altitudinē ꝓfecte otēplationis. ordinat qz hōinē in statu ꝓfco in q̄ ꝑt dici viuere amore Tūc ei recipit ꝺinas ꝺsolatiōes amoris. nō sentiendo tribulatiōes carnis aut mūdi De nulla eni re alia ei ertūc cura ē nisi deū amare. de ipo meditari atqz loqui. ꝛ ꝓ ei⁹ amore fugit fatuas delectatiōes h⁹ mūdi. atqz eiusdē mūdi aduersitates cū gaudio suscipit. ꝛ ideo nō ē qđ ei possit obeē seu nocē Nō ꝓspitas. istā ei subfugit aut certe ipaz humillime suffert ꝛ in magna gratiarum actiōe Itē nō aduersitas. hanc ei ardenter desideāt sic mediāte q̄ deo aducit. ꝛ q̄ ipa deuota aia purgaī ꝛ edoceī. ꝓ quā q̄z sponso suo ac amico iesu xp̄o similaī qui plen⁹ fuerat tribulatiōibus. Recipit itē aduersitatem quemadmodum signū certū ꝙ de⁹ oipotēs sponsus ei⁹ eā diligat. erq̄ dignaī sic se visitare ꝛ castigare Et in statu isto aia deuota ardet dulciē suauiter atz pure igne spūali succēsa. recte vt carbo clar⁹ ꝛ tot⁹ ignit⁹ ꝛ sine fumo ꝛ sine crepitatiōe aut sine tumultu Ibi est aia totaliter radica

ta in terra optima multū fructum afferens Ibi est destructa amoris mundani ciuitas q diuini amoris ciuitas ostructa Sed tñ nō est q̄ diu hac mortali vita viuit sine dono ac priuilegio gr̄e spēalis aliquis in tali p̄fectiōis statu sp̄ posset p̄manē sine sui mutatiōe. q̄n potius dico vsq̄ ad mortez de statu in statū variatiōez sepe q mutationem fieri Sed q̄ iā ad talē statū p̄fectiōis puenit. talis diuti⁹ in eo p̄manet q sepi⁹ q̄z alij immoratur Et si ipm q̄nq̄z excidē ostigit q labi ex eo. citi⁹ releuat in aliquez de duob⁹ p̄mis statib⁹ Prim⁹ status opat̄ ouēientē hyemi. in q̄ viget q̄i sp frig⁹ q obscuritas Secūs sit̄ tpi vernali. in q̄ p mutatōnē grādē mō viget calor post frig⁹. mō obscuritas q post tēperātia aeris modo sol lucet. post nube tect⁹ occultat̄. mō pluit. post ē serenū Tertius stat⁹ eq̄tur estati calide. in q̄ q̄si ostinue feruor est solis atq̄ aeris claritas. licet int̄dū veniāt pluuie q obscuritates. fortiores q̄z orianē tēpestates atq̄ horribiliores mutatiōes q̄z in q̄licunq̄ tpe alio Et tali mō p̄fecti otēplatiui sufferūt p tpe tētatiōes grauiores aliis. et h̄ a p̄p̄ē ip̄oz p̄bationem et purgationē vt in humilitate obseruenē vel certe int̄dū ad eoz p̄diti onē p̄m occultū dei iudiciū exigēte eoz supbiaq̄ iniq̄tate. exēplo luciferi creati in tanta pulcritudine sapiētiaq̄ otēplatiōe tam sublimi Potest itē alit̄ p̄m⁹ stat⁹ sīlari diei p̄me hore in mane. q̄ claritas tenebris adhuc inuoluta cernit̄ atq̄ multū obscure incipit apparere. secūd⁹ hore ētie diei. tertius ad clare meridiei Et sic de mītis alijs figuris sīlib⁹ et exēplis

Capi. xxxiiii. Fortis p̄seuerantia necessaria est cōtēplatiuis

Qui absq̄ p̄seuerātia fortis sūmitatē q altitudinē montis otēplationis putat se obtinē aut p̄fēm hōre calorē amoris diuini talis ouenient̄ assimilatur ascēdēti mōtē excelsum postea sp descēdēti p̄usq̄ ptingat in summū. et h̄ q̄z reperit q̄ndā difficultatē aut impedimētū Vel opatur volēti ignē accēdē vel succēdē in lignis viridib⁹ aut putridis. q̄ cum nō statim accēdit̄ aut cū p̄mo nō p̄cipit nisi fumū vel modicā flammā facilr extinguibilē q̄i omot⁹ recedit destruit aut p totā domū p̄ iecit spargēdo hinciñ struē ligno rū Itē merito opat̄ p̄fat⁹ nō potēti pacifice maturitatē grani sui seminati expectare. aut q̄ sua plā tula inserta ēre radices bñ figat. p̄p̄ morā aut piculū vl difficultatē quā p̄cipit talis Rurs⁹ gerit typū simee cupiēti nucē viridez degustare. sentiēs āt corticis amaritudinē ad nuclei discedinē nō p̄duciť. statim eā a se proiicit nō p̄seuerans Postremo assilat̄ pigro militi. q̄ añ ciuitatis obsesse captiōez p̄fēaz tedio affect⁹ inde discedit

Videtis igit̄ q̄ taliter faciēdo

aliqs nō ptingit ad apicē mōtis. nec ignē hre poterit neqz bladum Jtē nec arborē neqz nuclei gustuz nec etiā ciuitatem obtinē. rferēdo ista pūctis iā dcis Sic sīlē nō pt puenire aliqs ad pfectiōem otem plationis. sine forti pseuerātia

Capi. xxxv. Impedimēta plura ne quis mōtē otēplatiōis vsqz ad sūmum ascendere valeat

Item⁹ adhuc modicuz in vno supdcoz exēploz. cōsiderātes fm volētis ad finē mōtis alti atqz pēdētis ascēdere. Iste otinue ascēdit. nō redescēdo in bassū Si eū pausare cōtigat. nō incipit pgressū suū a pede mōtis dcī ꝫ a loco vbi moueri desijt Pari mō cupiēs possidē otem plationis pfectionē nō dz ḡescē a se ipm arrestare qz pausare ē redescē. nō pgredi retrocedē inferi⁹ est Nec debz eē sp reincipe a basso. ꝫ vnde recessit q vbi dimisit Et pē istī⁹ pseuerātie absētiā. tā pauci repiunt q ad pfcaz ptingūt cōtēplatiōez Quā cito ei ḡdā modicū ascēdētes sentiūt penā aliquā q laborē credūt ipi pausare. ficqz retrocedūt inferi⁹ Sūt aūt alij ñ hñtes ordinē. q modū ascēdēdi ñ custodiūt. stati ei volūt salire vsqz in altū. nō incipiēdo a basso p me diū ituri Bassū āt seu inferi⁹ h⁹mōtis cōsideratō ē suoz pcoz atz defectuū Dz repiunt alij collis suis impsita hñtes grādia onēa nec hec ipa abijciūt. q nihilomin⁹ sic se putāt ascēsuros oio On⁹ aūt istō est occupatio mūdana q fortis cogitatio inibi posita seu fixa. q̄ aiam aggrauat mirabiliē faciēs eā sp ad se reuertiq relabi si qū leuauerit se Rursꝰ ḡdam pē minimas volitātes corā se muscas totū dimittūt. q ire desinūt vl redescēdūt Muscę iste sē volātes cogitatiōes q̄b⁹ aia in suo pgressu neq̄qz dz arrestari seu impediri ꝫ vteri⁹ pcedē. fugādo istas a se manu sce indignatōis Repiunt eē alij tales muscas insequētes. ad modū pueroz p⁹ papiliōes currētiū Jtē sē q̄ dā q̄ latratu canū infēnaliū statiz frenē. b ē qz cito sentiūt tētationē aliquā turpē totū dimittūt. vel certe se cū tā occupāt. nitunt qz talez expellē q oēs hmōi tētatiōes q cogitatiōes. qđ sepe fieri nō pt. ꝫ bene pñt pteriri scz eas nō curando exēplo pegrini q̄ ad quēlibz latratū canū nō sistit pedē cū sibi in via tal occurrit latrat⁹. ꝫ cōcito gressu tā qz nō curādo iter otinuat q sic silent De q̄nto eni pl⁹ psistēt ad se defēdēdū vl ad eos opescēdū. tāto āpli⁹ latrarēt q iter suū talē p dētē Aliq āt nō extēdunt sp manū dexterā huic q̄ eos in altū dz subleuare imo retrahūt appodiantes ofidētesqz in multitudine diuiciarū suaz q sue fortitudinis. iō qz ñ mirū si hmōi cito labunt pē b debet hō sp extēdē manū suā ad auxiliū dine gre diffidēdo oio de p/pria sua potētia. nō psumendo se posse illuc puenire q̄ tēdit p se ipm

Trex sē alij q̄ putāt statim eē se in
summo. cū tñ ad huc sint bñ in basso
Nō ascēdē dissimulāt q̄ dimittūt q̄
sic dimittēdo retrocedūt inferi⁹
Alij p̄cedūt vsq̄ in altū . ꝟ statiz
efficiūtur vane gl̄osi seu gaudiosi
Videt ipis op⁹ suū multū bñ per/
egisse q̄ suā dietā bene fecisse Nec
ponūt diligētiā ad ibi scz in alto
demorādū Ergo tales p̄cipitant
seu stati decidūt. nō ascēdētes ita
velocit supi⁹ sic vellētvna alia vice
Vel forte eis de⁹ nūq̄z auxiliabit
ad illuc ascēdēdū . exigēte ꝟ super/
bia eoz q̄ ingratitudine q̄ abusu
ognitōis habite. qđ ē horribile q̄
tā nūq̄z p̄sumēdi imo sp se tenēdi i
p̄fūda hūilitate. cuz scz p̄cipit q̄
hō q̄ ꝺo fuerat tā p̄rim⁹ atz fami
liaris in collocutiōe suaq̄ sic auicu
la q̄ ostruxisset nidū sibi intra celū
postea deficeret vsq̄ ad infernū si
ne reuocatiōe aut reuersiōe Ꝺe
hinc sē alij q̄ cū viderint se modi/
cū alti⁹ ceteris in mōte isto. alios
aspnant q̄ deridēt inferi⁹ exñtes.
q̄ iste ꝺrelinquunt a deo vt labā
tur. q̄ten⁹ cadētes agnoscāt q̄z mo
dicū a semet ipis possint Alij aūt
q̄ istū mōtē nō nisi p̄ curiositatē
ascēdē volūt. q̄ vt dicē possint eē
fuim⁹ ibidē. aut certe vt secreta ex
cellētia inq̄rāt. aut p̄ solā placē/
tiā seu delcationē. aut p̄ loci emi/
nētis amēitatē. nō āt vt deo meli⁹
placeāt p̄rim⁹q̄z ei seruiāt. hone/
stiꝰ āpli⁹ q̄ magis meritorie Et isti
cito amittūt dei auxiliū atz ei⁹ gra/
tiā aut certe replūt se deceptos ni/
mis dure turpit atq̄z miserabiliter
Putāt eni se eē in mōte dei. cū sint
in mōte diaboli Postremo ē ali
q̄s inuenire nimis q̄z rō dictat seu
ius sit festinātes. nitētes p̄ire suuz
ductorē q̄ forti⁹ q̄z vult īdē. qđ ma
gna ē fatuitas Ofa dei est ductor
iste sic dēm ē Qui ergo nō p̄t aut
dignat expectare spaciuz tpis p
motu gr̄e isti⁹ q̄ auxiliū iure eā per
dit. et alia vice ipaz p libitu suo tā
cito nō repiet Sic ē regiōe cc ē cū
istis q̄ ad istā gr̄az sequēdā nō sē
pati cū ab ea vocant q̄ monentur
ad ascēdēdū imo refutant a alibi
vadūt aut certe ꝟbo vt fco dicunt
gr̄e vt adhuc modicū ipos expe/
ctet. et sic ipa depulsa mox recedit
Oportet igit otinue stare sup sui
cordis custodiā ad imitādū visi/
tationē diuie gr̄e. q̄ p̄cedē p̄m ip⁹
motū atz volūtatē nec veloti⁹ nz
tardi⁹. oi tpe cū p̄fūda hūilitate
indigm se iudicādo etiā ad mōtis
isti⁹ lat⁹ iacē. q̄to magis ad eius
apicē ascēdē Per ꝟ ei de tāto tra
het alti⁹ Quēadmodū rex prepo/
tēs volēs honorare militē suū. de
tāto eū libēti⁹ collocat supi⁹ vt se/
deat cū p̄ncipib⁹ q̄to magis reni
tit ad ꝟ. et de tāto magis trahit
q̄ opellit ꝺ q̄to miles ipe pl⁹ hūili
at se excusat q̄z Sup oia ei displicz
deo p̄sūptio. nec delcat eū modus
volētiū eū accedē effrenate q̄ sine
timore q̄si ad suū socium q̄ sibi fidem.
ꝟ debz sp custodiri sancta et lau/
dabilis verecūdia. tremor et pa/
uor atq̄z timor cum ofidentia sue

benignitatis. Sine eni ofidētia tal timoꝛ nimis eēt culpabilis. q impedimētū ascēsus nr̄i mōtis. ꝑ tremoꝛē. q tribulationē ap̄lioꝛē q̄z rō exq̄reret seu q̄z iustū esset a timoꝛe conceptā

Capi. xxxvi:

De q̄busdaz alīs impedimētis isti⁹ vie

Loquamur adhuc de alīs q̄busdaz obstaculis siue impedimētis. Sūt ei quidaz qui asinū suū. ꝫ ē coꝛp⁹ ꝑiū nimis verant. ita ꝙ aia se ꝺ eo iuuare nō valet. Alīj aūt nimis sē repleti atq; pōderosi infirmi. q dormiētes siue pigri. Nimis ei diu exterꝛ in infirmario a infirmitate carnalitatis. p omestionē excessiuaz atq; potationē aut vaniloquiū. Sūtq; tles tanq; ꝺtracti. r̄soluti. palytici. q dormitantes. iōq; ipos optz curari a basso incipiēdo sc̄z p humilē pn̄iaz. Sz quidā sūt q̄ ascēdēdo vehementē patiunt aliq̄n ꝟbi dei famē spūalē cupiūtq; p⁹ hec illud audire. q legē. vñ accidit ꝙ legendo nimis seipos detinēt. Recipiūt illic refectionē ampliozē q̄z rō exigit. seu immoderate vl̄ q̄z tēp⁹ req̄rit. in tātū ꝙ sui ascēsus initio obliuiscunt. nec ascēdūt ꝺm ꝙ ceperūt. Verum ē ex pte altera talē refectionē sepe foze ꝑficuā atq; nc̄ari am. et p̄cipue in exoꝛdio vel q̄n sumit mensurate. sp q̄z ofidēt hō suū ascēsū. ꝫ ē ꝙ in legēdo pl⁹q̄rat deuotionē q̄z sciētiā. Kursus repiunt alīj recalcitrātes atq; saltātes cōtra stimulū ipos pūgētez ad ascēdēdū in altū. ꝫ ē qui fugiūt nimis tribulationē. Jtē sē quidā non ad huc sufficient instructi de itinē q̄rēdo seu inkrogādo a sciētib⁹ ad habēdū desup ofiliū. ꝫ abūdātes in sensu ꝑꝛio ofidūt in se ipos. q se/met in ꝫ docē volētes. et ideo oberrāt. q sepe turpit deficiūt. Sed sē alīj nō desistētes petē viā. q inq̄rē p studiū feruēs. ad tātū ꝙ de hac i cathedꝛis etiā sciāt loq̄. q legē. alios docē. lz ibi nō fuerint sc̄z i itinere tali. Loquunt aūt q̄ sic audierūt ab alīs. nec nitūtur ascēdē p illō q̄nq;. et ideo nō mirū si tles inferi⁹ ꝑmaneāt sp. Nō ei itur ibi p sola ꝟba. ꝫ oz pedes ad op⁹mittere. Jsti sūt quēadmodū illi q̄ in p̄lis exhoꝛtāt instruūt q̄z alios ad foꝛtit bellandū. ꝫ ipi ad tāgēdum man⁹ nō apponūt. vl̄ sic. q alīs de mōstrāt itinera ad recipiēdas elimosynas a pegrinis. ipi ꝺo nō vadūt aut nō p̄nt ire ꝑ ea ꝑ suā infirmitatē seu impotētiā. Sūt alīj q̄ p⁹q̄z iter suū arripuerit p viā vnā statim saliūt seu declināt ad aliaz. q ꝫ ꝑ instātiā eoꝝ a q̄ putāt leuiozē se inuēturos vel delcabiliozē. q sic nec q̄cq̄z ascēdūt neq; cō phēdūt. Sicut canes ceruū agitātes eum non venant. si modo post vnum tunc post alium insequūtur. Potius opoꝛtet eos vestigia insequi primi/ nec se circa aliquid aliud arrestare qualiter solent agere canes ad ꝫ bene inducti. Alīj nō bene ad se ipos intendūt seu respi

ciũt. q ad ꝑicula itineris sui. sed im ꝑuisq sine auisatiõe q cautela po nũt pedes suos. ido ruũt de tam alto in tã bassũ Alij vo ascẽdẽtes retrospiciũt aut inferi⁹ respiciũt q ꝙz cito ꝙs de basso eos vocauerit totũ derelinquũt Qui ꝺ tãto red dũtur inhabiles. q̃nto diuti⁹ inferi us detinentur. et inde officilius q graui⁹ reascẽdũt. qr mũdana con uersatio in loquẽdo aut aliꝺ mũ diale exercẽdo nõ modicũ impe/ dimẽtũ q retardationẽ generat. et in talib⁹ nimis cor suuz figens q se ipm tradẽs hmõi nõ velociꝰ resili ens q discedẽs citi⁹ ad ascẽdẽdum iter suũ. iste ꝙ ciusmõi ẽ vsqz ad lon gũ tũc causat sibi impedimẽtũ ma gnũ Deoꝙz in istis nõ optet mo/ rã trahẽ nisi ꝑ sola nẽcitate q ꝑte/ reũdo ea. vel saltẽ ꝑ si corp⁹ infe/ rius fuerit sursũ sint corda Sed ꝫ his ꝙ nõ dicerũt ẽ difficile qr ne ꝙz ancorã cordis fixã hñt ad mõ/ tem. nec cordas bone ꝺsuetudinis eiꝺẽ alligatas Interea sũt ꝙdã ꝙ cũ ascẽderint nũꝙz putant se inde recessuros ꝫ illic ꝑsistẽ tanꝙz here ditario iure Sed in suo casu deor sum fragilitatẽ ꝑpriam agnoscũt. sentiũtqz tribulationẽ bñ ꝺsiderã/ tes tũc qr diuia gra ipos ibidem collocauit. tenuitqz ꝙdiu sibi pla/ cuit. et tũc discũt cogitare de infe/ riori ꝑ bonã hũilitatẽ exñtes i al/ to. et ecõtra cũ inferi⁹ fuerint itez sperãt. reascẽdẽ. hñtes bonã pati/ entiã Oportz eni ita bñ q pl⁹ i spi/ ritali aduersitate fiẽ corpali scz tẽ/ tatiõib⁹ duris qz afflictiõib⁹ mẽtis ꝙ sine ꝺsolatiõe sẽ q ꝙles hre ꝺsue uerat vel deꝺerat sic se imobilẽ cõ seruare Postremo aliꝙ ascẽdẽdo expẽsas faciũt nimis largas q ex/ cessiuas puta ꝑ lacrimas q afflicti ones. ꝑtermittũtqz facere opa sua nẽcaria Et iõ misericors de⁹ cũ hu/ iusmodi gratiose agit ꝑmittendo eos tꝑib⁹ certis decidẽ q labi infe ri⁹ vt sic illa facẽ possint. et eorz ad ꝙ tenenꝰ nõ obliuiscanꝰ ea ope rãdo Talia sẽ impedimẽta ad ꝑ/ uenientũ ad montẽ otẽplatiuos q cetera sine numero. ꝙ oꝑhẽdi atqz reduci pñt ad ꝑdca Ado ꝙ vincẽda et vitãda nẽcaria ẽ fortis ꝑseuerã/ tia cum gradib⁹ supᵖ dcis. scz hũili patientia locoqz secreto q silẽtio

Capi. xxxvii. Quidã mõi meditãdi ꝙ pñt ꝺuari in cõtẽplatione

INlegẽdo vel audiẽdo pre dicta dubitare posset ali/ quis q petẽ. quẽ in sua con tẽplatiõe modũ obseruare debe at meditãdi Nõ ei itur ibi pedib⁹ corꝑis ꝫ spiritalib⁹. ꝙ cogitatiões atqz affectiões sẽ ipi⁹ aie Et ergo nõ sp vn⁹ q idẽ mod⁹ meditãdi te neꝰ. ꝫ valde variatus ꝺm persona rum locoꝝ atqz tẽpoꝝ diuersitatẽ q ꝺm gram dei doctrinã vel scien tiã quã quis habet Vn⁹ vadit sic ali⁹ vo sic. vn⁹ atz idez hodie vno mõ incedit. crastina vo alit Cogi taui tñ ꝙ non erit inutile recitare

exẽplarie. q̃dã q̃lie aliq̃ ptransie/
runt istã vitã Fortassis eni ꝑ ꝓfi
ciet ad facili⁹ intelligẽdũ ⁊ reperiẽ
dũ h⁹ itineris introitũ. Et recolo
me q̃nq̃z scripsisse vob charissimis
meis sororib⁹ plura ad ꝓpositũ cõ
uenientia ⁊ ad sequẽtia. q̃ non resu/
mo ꝑ ꝑnti Magr̃i Richar. de scõ
victi. libro s̃ memorato tradit mo
dũ magis meo videre a ꝓpriatũ ⁊
oueniẽtẽ ꝓfũdis clericis q̃z simpli
cib⁹. q̃ bñ generalis est ꝛ ad decla
randũ ꝓlixi⁹ eẽt. q̃re hũc ꝑtereo ⁊
doctorib⁹ relinq̃ Scs augl. libro
confessio. dat modũ quẽdã quez cũ
mr̃e sua ꝓpria habuit. stãs ad vnã
fenestrã cuiusdã ortuli nõ multum
añ obitũ dñe mr̃is sue. quẽ ꝓposui
in sequẽtib⁹ breuit tangẽ Beatus
gregl. largissime in suis moralib⁹
de otẽplatiõe loquit. ostẽdẽdo pe
ricula atq̃z ꝓfect⁹ inibi exñtes Sz
modũ ptiularẽ intrãdi vel illic se
locãdi quẽ q̃ro nõ ꝓcepi Beatus
Hieroñ. inq̃t tlia scribit modũ vnũ
ad virginẽ custodiũ. q̃ est ꝙ me/
diteť mortis sue horã quale q̃z ꝑ/
miũ tũc receptura ẽ. qũo ꝛgo Ma
ria cũ filio suo Jesu xp̃o sancti an
geli atq̃z virgines sibi obuiabunt
ip̃az suscipiẽtes. cãtãtes q̃z cãticũ
qđ maria moysi soror p⁹ trãsitũz
maris rubri sicco pede filioꝝ isra
el cecinit. Cãtem⁹ scz dño gl̃ose ꝛ
Et dicit sibi idẽ beat⁹ hieronym⁹
de se ipo q̃lie post fortes tẽtatio/
nes ⁊ crebras pectoris tunsiones
otinue in ploratib⁹ ⁊ lacrimis q̃rẽ
do dei auxiliũ sibi videbať societa
ti angelorꝝ inẽsse ob magnã sue
sciẽtie pacẽ ⁊ iocũditatez ei post
suã pñiaz ⁊ tribulationem celit⁹ a
deo trãsmissaz Cõcordãt oẽs do
ctores cõiter in mõ scz isto. qui ẽ
meditari inferni penas horridas.
gaudia. sua pcã atz mũdi
vanitatẽ Sed ego adhuc pticula
riorẽ modũ inq̃ro Btũs bernar.
pene in oib⁹ ꝑmonib⁹ sup cantica
tractat modum vnũ scz de spũali
mr̃imonio inť deũ ⁊ aiaz. quẽ q̃dã
doctor pl⁹ nouell⁹ insequit facies
inť diuinã sapiẽtiã ⁊ aiaz parifor/
mit q̃dã mr̃imoniuz Liber vero
intitulať horologiũ ekne sapiẽtie
Nec q̃dẽ mod⁹ talis ẽ alt⁹ ⁊ sub/
tilis. satisq̃z ꝑiculosus sic loquen/
do ꝓpium a ꝓncipio sue ouersiõis
eũ tenẽ volẽtib⁹ Ratio. cũ ei tales
nouitij estimarẽt meditari de spũa
li onubio. leuit laberenť in recor/
datione de spũali ad carnale ma/
trimoniũ Nec ignoro in dco libro
q̃sdã modos alios fore tactos vt
pote cogitãdo de iuuene siue ado
lescẽte morituro nolẽti vl nõ potẽ
ti penitẽ. silit meditando dei iudi/
cia. item ꝑsiderãdo beatã virginẽ
Mariã in hora passiõis dñi nr̃i Je
su xp̃i Qui modi boni sit atz oueni
entes. ⁊ pñt ibi videri q̃b⁹ placuẽit

Capi. xxxviii. De mõ cõ

tẽplãdi quẽ btũs berñ. tenuit in ꝓncipio

Recitat btũs berñ. ꝺ se ipo
q̃lie in ouersiõis sue ꝓnci⁹
ꝓpẽdit sibi op⁹ eẽ ꝙ hre
debẽt opa bona ⁊ mẽita q̃lia ex se
ipo nequerat exq̃rẽ ⁊ hre. iocirco

ꝓuidit sibi habitum ꝙ se ꝛtia ex meritis Jesu xꝑi Et ex tūc diligentissime meditabat totaꝫ dñi nr̄i Jesu xꝑi vitā ab ei⁹ conceptiōe vsqꝫ ascensionē ꝙ ex oib⁹ penis q amaritudinib⁹ ei⁹ collegit sibi fasciculū mirre q̄ inter vbera sua omorare ꝯ continue. atqꝫ hūc ꝑ iugē memoriā supposuit suo pectori intime opatiendo Per qđ ocludo ipm bn̄ bernardū suā otēplationē ꝙ ascensuꝫ in eadē icepssie meditādo assidue dñi nr̄i Jesu xꝑi vitā. quem adomodū legit de sca cecilia qūo euāgeliū xꝑi in suo pectore portabat. s. ei⁹ vitā memorādo. q ñ die⁹ neqꝫ noctib⁹ vacabat a colloq̄is dīnis q oīone Et doctor q̄daꝫ in libro suo de stimulo amoris intitulato istā materiā sīlit̄ tractat q ſpēalit̄ de passiōe dñi nr̄i iesu xꝑi. oñdēs ꝙ in ea omne bonum reperitur q ꝙ eadem passio ſchez sit vie hui⁹ puta contēplōis ostiū. volēsqꝫ aliū de intrare in otēplationē ipse se seducit q decipit. et ofirmat dēm suū auctoritate dñi dicentis Ego sū via veritas q vita. Alia ꝑ quā ꝑgredi dēū ē, veritas viatorē illuminās. vita eūdē nutriēs sustētās et remunerās Altinā ꝑfat⁹ liber eēt in gallicū trāslat⁹. meo eni iudicio valde vobis fieret ꝓficu⁹ Sunt aūt q̄dā cōit̄ aliū modū nō tenentes sue otēplatiōis. q̄ꝫ ꝙ ad quēdaꝫ libꝝ deuotiōis se tradūt vitā alicui⁹ sci aut aliud ad excitādā deuotionē plegētes ꝑm materiaꝫ quā repiūt q̄b⁹ ſp nc̄arī essēt libri

Et ideo iste mod⁹ sol⁹ insufficiēs est nisi hoc etiā assuescerent agere sine pñtia chartaꝝ Alīs vo faciendo sua fuicia diuia in ecca. addiscūt q se exercitāt otēplari nitētes. Quāuis iudico istud cē multū difficile spēalit̄ in ꝓncipio q posse ꝓtingē isto mō ad otēplatiōis pfectionē ꝓpt̄ laborē cātui ānexū. nisi forte antea sint assuefacti tales in suo secreto via otēplationis

Capi. xxxix. De alio mō meditādi ꝑ exemplū mendicātis

Qui pſonā q̄ nō modicuꝫ ꝓfecit ad reducēdū suas cogitatiōes seu recolligēdū in vnūq ad simplicitatē. ꝑ q̄ diligēti⁹ se ipaꝫ inuebat fore pauperē miserabilē qꝫ creaturaꝫ nihil se hr̄e ex suo nec q̄q̄ posse adq̄re Qua ex cā mendicare meditabat atqꝫ sic adq̄rē bonoꝝ spūali⁹ um elemosynā a padis ciuib⁹ in talib⁹ diuitīs opulentissimis atqꝫ plenis. q̄s nosset largos miro qꝫ mō charitatiuos existē. iō ꝑfata ꝑſona sub arbore q̄dā loco secreto se collegit. in q̄ pro suo libitu atqꝫ diutius ibidem meditari posse putabat Conuertit itaqꝫ se corde tenus sine loquela modo ad vnum postea ad aliū sc̄m. ꝑm sue deuotionis ministeriū a q̄libꝫ elemosynā expetēdo. apiendoqꝫ suā nc̄itatem q indigētiā exponēdo. ꝫ q memorādo eoꝝ magnā gr̄am atqꝫ largitatē depc̄ādo cū eos vt digna/ rent inkeedē ꝑ se ad dcm̄ cipotētē

qz psonalit oparē coz̄ eo digna nō eēt Nec ē dēam psonā i hmōi meditatiōe plura sēsisse impedimēta exneaz cogitationū atz fātasiarū. ipa tñ forti pseuerantia se artauit atz in dēo loco otinuit inde nō mouēdo seu discedendo q̄sqz qō q̄siuit inuenit. eētqz stabilita oio in hmōi oone nec aliqd aliud intēderet Per dies aūt plurimos modū dēm otinuabat fuerat qz inēdū ad duas tres vl q̄tuor horas p̄sqz qō petiuit hre potuisset. scz suaz cogitationū affectionū vnitatē atz recollectionē ad vnū tale q̄le. dixim⁹ sup Et p modū talē q̄i sp̄ puenit ad qō tēdebat q̄nqz tñ citi⁹. inkoū do tardi⁹. pcepitqz clare vez eē dñi nr̄i ihesu xp̄i pmissuz q̄ pseuerauerit pulsās petēdo aperiet ei Notestis igit optie ppēdē q̄nta fuerint h⁹ psone dsideria ardētia anxia suspiria atz gemitus erga scos mō ad vnū mō ad alterū spēali⁹ ad eos q̄z festū tūc celebrāt. q̄ñ absqz succursu et auxilio pceptibili pmiserāt dēam psonā ad suos pedes puolutā ad tāti tēporis spatiū pmanē in bello continuo/suaz cogitationū tumultū ñ modicū atz in suo ascēsu impedimētū validū causantiuz nec p sca desideria loq̄ pmittētiū eisdē Jpi tñ tādē de eadē optime se q̄tabāt aie sue desideriū eidē tribuēdo. pz di volūtatē⁹ ei⁹ vtilitatē Reperit itaqz dēa psona hmōi exptā difficultatē sibi ouerti ad pfectū. vt ex hinc discēt viuaci⁹ q ardēti⁹ flagitare Jñ accidit q̄ se de cetero in sua oone repit citi⁹ atz q̄si sine impedimēto collectaz in modū talē ad suaz cogitationū vnionē atz simplicitatē leui⁹ qz mō pdēo q ceteris bona osuetudine comite ad pdēa puenit Et puto istū modū i initio guilmū parisiēn doctorē principū tenuisse. quē affirmasse legēdo repperi qz paupes trutāni at/qz captiui ipm deū exorare docuerūt Jn libris eē eiusdē pz quēad modū oronē vni viatori padisuz adeūti p impetrāda elemosina et auxilio pulcre opat Jn q̄ pit⁹ lib⁹ q̄i p totū ad deū ad dñzqz nr̄z iesū xp̄m q suos scos. spēali⁹ ad xgi nē mariā. rōnes adducit q̄tē⁹ auxilient creature eis supplicāti suā qz pauptatē allegānti Loquit itē de coz̄ iudicib⁹ pñtatis. qūo tres i suis petitiōib⁹ sint circūspecti atz sapiētes Nimiz timēt ei. q piculū sibi vidēt imminere Tali mō q nos imoq adhuc ap̄li⁹ coz̄ deo pñtati facē nob mltū expediret

Capt xl.

Cōmendatio istius modi otēplationis tanqz securi vtilis q leuis

Istū modū inchoādi otēplationē cui placet seq̄ pt satis ei ē secur⁹ simplex atqz leuis occurrēs ē gradui bñ pzimo cōtemplatiōis antedicto. qui assignatur humilis penitētia Jbi ei nō alid q̄z indulgētia petit atz bñ opādi tpe affuturo gr̄a. itē ē remediū cōn plagas suas q pecca toz ifirmitates varias Ad qō ñ

paz oꝝones beati ancelmi diuer
soz qz ceteroz scoz edite ad san
ctos scas pficiũt Liber ꝗꝝ de
q̃ ꝑdē locut⁹ sũ rhetorica diuina i
titulaꝫ a guillmo pisien. opilatus
mkcũ ad ista vtik. ¶ Sup mõ isto
iniciãdi otẽplonẽ duoũ optabaz
oꝝonẽ ꝗndã fabricare in modum
paupis panẽ suũ ostiati q̃rẽtl. vl i
vlgẽtiã q̃rẽtl. q petẽtl. ad istar icar
ceratoz. a certe ad silitudinẽ ele
mosinã petẽtiũ. nõ q̃dẽ p se ipis ꝫ
p in hospitalib⁹ degẽtib⁹ Sepe ei
aliqs duotionẽ suã p alio inẽpel
lãdo repit magis qz si p se deũ ex
oraret. ibi qz multũ pficit Tenenẽ
cẽ ad ꝫ plures ex officio suo. quẽ
admodum viri ecclastici alij qz ex
elemosina vitã ducẽtes corporis.
imo dico oẽs debẽ ꝫ facẽ tã ꝑpẽ
dei mãdatũ q̃ etiã ꝑpẽ bñficia ab
alijs recepta siue tlia sint bona na
ture a suis parẽtib⁹. siue bona for
tune ipis collata iure hereditario
possidẽda a viuis a moztuis Cõ
pilaui ꝑdẽ oꝝonẽ ꝗndã ad dñm ie
sũ xpm. iniciãtẽ Jesu spõse vgini
tatis ẽ Intẽdo autẽ si deo placi
tũ fuerit de ꝫ in breui diffusi⁹ oscri
bẽ op⁹ Nez est oẽs mũdi scriptu
ras nõ posse pducẽ otẽplatiuũ q̃
tẽdẽ hz. quẽadmodũz facit fortis
pseuerãtia auxiliãte dei gr̃a faciẽ
do exẽplo pdõe supa memorate. po
nẽdo qz se ad p̃ticã scz ad opus.
qz affectiones scribi neq̃unt. neqz
generank p lr̃as aut p verba ꝫ p
operis exercitiũ

Capi. xli: De mõ vsitãdi se in otẽplatiõe ꝑm

contemplationis

istum modum

Quem vo delcat p̃habita
silitudo. hic multã largaz
materiã hz vsitandi q as
suescẽdi ad suaz cogitationuz re
collectõnẽ intra se. erga eẽ deũ atz
suos sãctos Qre ei nẽcitates q mi
serie ac infirmitates tã corp̃is qz
aie infinite sẽ Dehinc vtutes no
bis adq̃rẽde in magno sẽ numẽo.
sicq sci q scẽ q̃b⁹ nob supplicãdũ ẽ
nũc sik oib⁹ nũc vo cuilibz seorsũ
Jnẽ ceteras eẽ nẽcitates mozti. ho
ra postremũ ẽ negotiũ q̃ dõ pl⁹ nob
ẽ timẽdũ Ab cui⁹ horẽ horrorẽ soli
cite puidẽdũ fozet nob remediũ q
vita supstite ꝑcurare amicos atz
defẽsozes. laturos auxiliũ i momẽ
to tã tribili ad bñ placitũ dei sho
rã istam sũme ante mẽtis ockos re
ducẽ pficuũ ẽ. ei⁹ memoriã recẽtẽ
oi tpe vite in oib⁹ qz fcis nris hre.
in nre otẽplationis secreto a nob
ipis sepi⁹ q̃rẽdũ est Mõ aia mea
dic ñi paupq miserabilis ofitẽ ñi.
si in p̃ntiaz aut intra vn⁹ hore
spaciũz separi te a corpe opteret
ad astãdum tremẽdo dei iudicio
q̃do dictura ad quẽ deniqz ofugẽs
Si respõdes qz sicq sic faceres et
toto corde tũc misericordiã atqz
veniã ab oipotẽti deo flagitares
a suis qz scis Fac igit talik in pze
senti Ignoras eniz in quo pũcto
infirmitatl. p tũc eris a q̃dõ spaciũ
tpis ad ꝫ factẽdũ hre potuẽis In
hmõi meditatõne viuacik seu cor
dintimeq diu mozari debemus q̃
usqz nob videak q̃dõ sẽtiam⁹ moztẽ
mkũ approximare Jteꝝ obiurãdi

sūt amici nostri pro quibus orare volum⁹ eē eos in nēcitate vltia puta ad lectū mortis Et quō a nob supplicē auxiliū reqrūt desiderantes q̄tin⁹ p eis p̄ces effūdam⁹. cō patiamurqz eis acsi in presenti sic ageret nobiscū sboc ergo qm̄ fiet q nō diu tardabit. misereamur ī terea aie nre acsi eā in medio flā/me purgatorij ospicem⁹ collocatā Ad qō bñ iuuat ostendere diligenē miseriā aut dolorē validum quē q̄s p suā suffert infirmitatē a aliūde q̄lic̄ vehemenē inde cruciat Quid ergo erit de aia misera perpessura tāta in futuro seculo

Capi. xlii.

De trib⁹ dei iudicijs añ oculos mētis reuocādis p materia contemplationis

Possum⁹ insup in hmōi otē platiōe reuocare añ mentis nre oculos tria dei iudicia. q̄ fessur⁹ ē seu tenebit a tenet Unuz tenebit sic̄ p̄. in q̄ regnat q iudicat mia dulcis q pia Et talis est in vita p̄nti Scōm tenet sic̄ domin⁹ cōn Bun̄ suū. vbi regnat atqz iudicat iustitia rigorosa Oportet enīz illic oia exolue debita. et B est in purgatorio Tertiū ē i inferno vbi regnat horrenda q crudelissima iusticia scz p̄ pcōres dānatos Ibi eni de⁹ punit ad instar iudicis flecti nō potētis. cōn malefi cos morte eterna dignos Modo postrēa duo iuditia declinare possum⁹ appellādo q submittēdo nos ad p̄mā curiā scz nie q̄ durat solū ista vita stāte Bonū ergo ē nobis dū tēp⁹ habem⁹ eligēe interim q hre possum⁹ scōs intercessores ad deū Precipue ibi habem⁹ in dicta curia nra dñaz reginā dce curie. s. mie exñtē. sikr nraz mrezq aduocatā dulcissimā ac gbosissimā vginē Mariā Parie ē illic ihs xps p̄ nr̄ fr̄ nr̄. aduocat⁹. osiliari⁹. mediatorz atz redēptorz Et i vitate iste nimis cēt stolid⁹ q infatuat⁹. q̄ recusaret vna cū p̄ba se ipm: sbmittē di mi bicordie supplicē dicēte Dñe ne i furore tuo arguas me. neqz in ira tua corripias me Ubi tāgit p̄ba ista tria iudicia Dicit eni Dñe ne in furore tuo arguas me. id est in inferno. neqz in ira tua corripias me B ē in purgatorio. ꝟ p̄m miaz tuā miserē mei qm̄ infirm⁹ sū scz in hac vita Et adhuc possum⁹ inquirere q inuenire alleuiamen flagelli qō iuste meruim⁹. scz mediāte iter cessiōe tali q̄ dca ē. q sepe ex toto sic q̄tari seu ēc absolui Qui etiā attēte pēsaret atz sibi p̄ponēt. exi tū h⁹ carceris q̄ detinemur qō erit in articlo mortis cogitaretqz ad p̄dca tria iudicia. tal⁹ dolo cū gaudio ingēti h⁹mōdi infirmitates atz diffamatiōes pauptates q filia q̄ penalitates dicunt leuissime sufferret. q certe de nulla aduersitate vite h⁹ curaret Qui insup q̄tidie ad mēoriā reducēt mori se optē. ꝟ qm̄ a q̄lic̄ ignorat. eraiaretqz se sepius an i statu i q̄ ē mori audēt. q si nō. p̄fco remouēt i breui impedimēta vt secure mortī. prestolarēt aduētū

Ca. xliii.

Quo quidā deficiūt in forti pseuerantia q in otemplatōne modicū ꝓficiūt.

Plures aūt min⁹ bñ auisa/ti se circa pseuerātie forti/tudinē seu circa otēplatio/nis fructū ac p̄ b̄ ad ista osequen/dū multū remoti Renuūt enim se ipos dare oroni aut meditationi incūbere nisi se deuotione sentiāt affectos ad illa. ac nisi cū eos ista delcant veniantq; ad cor suū Ali/dent enī tūb⁹ alias dca nil ꝓesse Sz hmōi opank huic q frigore ni imū cruciak. recusat tñ accedē ad ignē nisi ꝓus habeat calorē. Aut certe eq̄pank alicui fame pereūti. nolētiq; q̄rere ad māducādū nisi ātea saturat⁹ sit Quare ei aliq̄s se dat in oronez vel meditationē ni/si vt calefiat dīni amoris igne vel vt saturet donis aut gr̄a dei Ta/les in b̄ deficiūt seu errāt putātes se tēp⁹ pdē cū positi in oratione vel meditatiōe nō mor deuotiōis im bre irriganť Ad q̄d̄ respondeo q̄ si nitanť q̄; tū in se ē ad b̄ atq; faci/unt laborē suū. sintq; in bello q pu/gna otinua cōn suas cogitatiōes cū displicētia qz nō abscedūt nec pacē hre pmittūt. tales ꝓ tūc ma/ius reportāt meritum q̄; sepe si eis adueniret deuotio subito sine tali oflictu Rō qz militāt deo q huiūt suis expēsis ꝓnis q supūb⁹ atq; cū labore maiori q pena Nec tñ ē q̄ volēs ad exēplū p̄narrate p/sone supi⁹ se ipm exercē. oꝑtet ad b̄ hre ipm magnū tpis spatiū. re/

secto etiā oi onē alia occupatio nū tā ex pte sua q̄; alio. seq; arcē ad pmanēdū in vno loco firū lō/go tpe siue osolatio subseq̄tur ali q̄ siue nulla. q̄ tñ ad eandē hūdā laborare nō cesset atq; sit otinu⁹ Cūq; se nimio sēsēit tedio affectū sibi ipi dicat q̄ adhuc expectz ad medie hore spatiū ac hore faciēdo pñiaz suā. expectās diuine gr̄e ele mosinā p⁹ horā vo elapsā adhuc se omoneat ad pūstēduz talē ad alterā horā Et sepe in postrema dimidie hore pte talis in sua otē/platiōe ap̄li⁹ ꝓficiet q̄; oi tpe pre terito. q q̄; alīs decem dieb⁹ aut certe in vno mēse. Si a casu i suo regressu ad iterato accessu reperit se q̄si refutatum sic scz q̄ elemosy na ei onegē puta nō osecut⁹ gra tiaz deuotiōis. tūc hūilē ei ouenit cōuerti ad deū ofitēdo indignuz se fore tāte gr̄e. imo q̄ pl⁹ meruis/set ꝝba q flagella atq; tribulatio/nes q̄; hmōi cōsolatiōes Et sic di cat Q dñe de⁹ tue cōsolatōes lau/des q gr̄a tibi sint sp. m autē vt di/gnū ē q iustū ofusio. nisi opposituz ꝓueniat m̄ de tua mīa Per talem modū vincet deū. faciēs ei sacrifi ciū de cordis sui duritia Et certe de⁹ ei⁹ nō obliuiscē. cōferēs miaz suā cū cognouerit horā atz pūctū expediētē p̄m suū bñplacituz Nec etiaz debet aliquis huiusmodi cō solatōes nimis affectare i lachry mis atq; deuotione ꝓ sua delecta tione q ad suā placētiā q̄; vt p talē osolationez amore ardētiori deo

vniat ad deū poſſit meliꝰ diutius et delectabilius ſe ouertē Si igit magis ei placitū fuerit q̄ p tunc aliq̄s ei famulet ſine talibꝰ oſolationibꝰ oſoꝛmiq̄ nobis ide placere debz. debemꝰq̄ dicē O dñe deus oipotēs ſufficit mi optime vt p̄mium meū atq̄ remuneratio a te reſeruet mi in paꝛadiſo. in pſiti illō nō tribuēs Illud vnū ſupplicit oꝛo vt mi nō iraſcaris ꝫ vt viuam in tua gr̄a tm̄mō. de cetero fiat voluntas tua Qui vo deuotionē aſſecutus fuerit diligēs exiſtat gr̄arum actiōes et toto coꝛde referēs deo oipotēti. oꝛādo inſtāti⁹ vt augmēteq̄ oſirmet opꝰ plātatiōis ſue in eo inceptū abſq̄ h̄ q̄ tale quid ei hic oferat ſic p̄miū q̄npotiꝰ in futuruꝫ rebuet p̄bendā integram

Capi. xliiii. Quedā imaginatio mōtis cū ibus habitaculi. ſ. fidei ſpeiq̄ charitatis

Ter mōtis antea adducti p faciliozi ſui eleuatōne in ōtēplatiōe pōt q̄s imagiꝰ nari ouenienē. quēadmodū aliq̄n q̄dā quē noui fecerat Et breuiē p/ſtrigā eā dē Imaginem igit mare magnū piculoſiſſimū q̄d diuerſoꝝ genez hōines cūtesq̄ redeūtes nauigio ptrāſeunt diuerſis nauibꝰ. ad vnū tm̄ finalē portū tēdentes. in q̄ eē magna ptranſeuntium ps ꝑiē picula maxima atq̄ tēpeſtates varias nc̄ario hz pire. Ad ripā vo hꝰ maris ſeu in litoꝛe eleuata erit rupes altitudis mire. ſup q̄m exūs q̄cūq̄ ſecurꝰ ē. ō q̄ piē q̄ i mag⁹ iſto mari fiāt ſpeckari p̄t abſq̄ ſui piculo In iſta rupe tres erūt ſtatiōes ſiue habitacula tria. vnū in baſſo. aliud in medio. ēciū vero in ſine ſiue ſūmo In p̄mo imagiemur fidē eē hoſpitatā. in ſcō ſpē. i tertio vo caritatē Modo q̄m quis in p̄mo fuerit habitaculo ſcz baſſo. fides ipa eidem maris oꝛꝛibilia oñdit picula q̄ntū ad aiaz. p que ꝛcipit timoꝛē validū. q̄ oſpicit iudicia dei mirabilia cōn ipos pcōꝛes ab eo in iſti⁹ maris voꝛagineē p̄cipitatos dānatiōe ꝑpetua abſq̄ vllo remedio Et ibi p̄t hō duotus in certa fide coꝛā ſue mentis oculi ſtatuē oia ſua fca ad generādū i ſe ſēm tiꝛoꝛē q̄ pauoꝛē ſecretoꝝ dei iudicioꝝ Quēadmodū ē fragilitasq̄ mutabilitas breuitas vite moꝛtal. moꝛtis incertitudo. dāna toꝝ hoꝛꝛoꝛ. mltitudo eoꝝ q̄ damnant. ꝑꝛia ſua pcā. defcs q̄ tpis p̄teriti. q̄tidianos eē exceſſus Ite quō dñs nr̄ ieſus xp̄s ſci q̄ oēs mlta paſſi ſē toꝛmēta afflictiōes et tribulatiōes. ita fit certꝰ q̄ adhuc plura ſuſtinebūt mali atq̄ dānati Et q̄libz ſiue bonꝰ ſiue malꝰ exꝑe/ctare hz tribulatōnē affuturā ſiue citiꝰ aut tardiꝰ In ſcḋa vo ſtatione a mānſione locabit ſpes tradēs homini deuoto fiduciā. ne p timoꝛē nimiū deſpet q̄ ſic ſemet ipm p/dat q̄ dānet Et ibi debēt oñderari omnia q̄ faciunt ad ſpem bonā cōcipiendam de dei bonitate Sic ei nob eē faciēdū ipe mādauit Reuocemus illic ad mēoꝛiam miſeri/

cordias sanctor q sactar. beneficia infinita ab ipso nob exhibita que qtidie exhibet absq vllo nro merito. spealr aut maxima dignatione q miaz passiois iesu xpi dni nri Ite graz qm deus facit sbito pccoribz eos sustinendo In h tabnaculo spei aia deuota resumit aliqualit cor suu trasferedo se de vno tabernaculo ad aliud. ad miscdu pauorem humilitate cu spe bo Vnu ei alio absete no sufficit In tria vo mansione dce rupis demoratur charitas. ibi q sderabit aia deuo dni sui magnitudine. q quo dign' sit amari appreciari atz laudari Qualit oia gubernat atz sustinet. oe qd est ex nihilo pura sua bonitate creauit Et sic de hub' oditionib' nobilib' sine numero. sic q d gla qua suis tradidit amicl. Scs augl. docebat qnq agnoscc deu p metis elevationc sup trā. sup celu. sup pmiā suā aiaz. atz sup res omnes ab eo creatas. q tūc in momēto tpis q raptu sbito ad siritudinez corruscationis aut velocis nubiu curs'. aia deuo attingit qd sit de vo. q statim decidit ecōn seu relabit Sz ibi non optet vos esse curiosas nec nimis stabiliēq stare Sufficit vobis deu agnoscc in paradiso celi. q qtu in pnti seclo debz sufficc vobis q credatis q agnoscatis qz ipe creator fcor q redemptor vr c q sic d aliis dignitatib' de qb' in fide catholica edocemini. sine hoc q scie velitis qd sit ipe de' in sua natura p clara visionez ei' de q trado vob tale documētu sci dionysij Quocies cuq in otemplatione q meditatione de do facti. scitis qlis sit res quaz videtis. videq vobiscp res hec visa qcuq mo assiet alicui rei alteri hui' mi di tūc certitudinalit teneati. vos no videre deu talr p claraz visione Et sili mo dico q de angel No eni e de' corpalit magn'. nec alb' nec rube' nec clar' neq colorat' Sic nec se q āgeli. verū qde est q cognoscit q sentit bn p modu alium q scripto tradi no pt neq verbis edoceri. nisi q isti sic ognoscetes sentiūt q sciūt b qd ognoscūt Sic sentiedo vnu dulcore aut plenitudine vna sapor a vna melodia. q talia sentimēta enarrari neq'unt Sic a sili aliqn intra nos se tim' bn amore aut gaudium. q tn amor q gaudiu no se magna corporalit aut gracilia alba vel nig. Nec posset aliqs face intelligē alique qlia esset talia. q nuq hmoi sensisset in se No tn dico quin ocipi poterit de' qd sit in hana natura. hz eni vt sic corp'. formatus qz est vt alius homo Ideo qd dixi de deo. intelligo in sua diuina essentia Et qn anima deuota bene vsitata esset inhabitando ista rupem aut montem fozti meditatione et per fortem cogitationem semp illuc reuerteret facili' se eleuando ac pmpti' ad habedu fide spem q charitatem q alias pulcerrimas otemplatiões absq numero qs ibide reperiret. esset qz ei tanq

port' ꝙ lit' seu ꝛfugiū cōtra oēs tribulatiōes ꝙ impedimēta maris magni hui' pñtis mūdi

Capi lxvi.

De trib' modis qb' gra dat

Sicut supᵃ memini mille et mille modis cōtemplatio variari pt ꝙ haberi Ideo qꝫ p tāto ad pns nō pfisto relinquēdo quēlibꝫ suo sensui ꝙ gre a deo collate. ne videar qdaꝫ largissimū atqꝫ copiosissimū ꝙ qdammō infinitū in tā breui ꝙ modica imaginiatōe velle pstringere Sz p finali adhuc dico. gram dei psentē cē aie trib' modis specialiter Un' est per iustificationez sine h p sentiat atqꝫ aiaz cui sic adest deo acceptabilē reddēt Ali'modus est p sentimētū ꝙ cōsolatiōez aliquā. sicut in istis qui in sua contemplatiōe recipiūt ꝙ pcipiunt diuersos cōsolationū modos atqꝫ gaudia spūalia Nam interduꝫ eisdem videt p liqfiāt oio in qdam dulcedine. in tātū vt omne qd cernūt aut meditant plenum esse tali dulcore iudicāt Aliqñ vero recipiūt securitatē qndā admirādaꝫ humilitate plenā. qua mediāte ipi sibimet displicēt solam accipiētes delectationē ꝙ placētiā eoꝝ in do Quotiēs eni sibimet ipi quis placet atqꝫ in se de seipo gaudet. certus sit a vera humilitate se cē alienū. nec cōsolatiōes suas quib' io cūdat a deo hre sciat originē Vera eni humilitas semp exñs sociata visitationib' bonis atꝫ diuinis dat cognoscē ad imū ꝙ veracit defect' suos. p qs sibi hō displicet reddit qꝫ vilis atqꝫ abominabilis in aspectu suo nihilomin' placētiā maximā hñs. ꝛ que in gra miseri/cordia bonitate qꝫ dina consistit Aliqñ aia deuota sētiet cordis sui qndā dilatatiōez vel sui intellcus cōprehendēs in se pl'qꝫ etiā tot' mūd'. iudicabit qꝫ deū esse tā excellētis atqꝫ infinite maiestatis p quasi omne qd residuū est ei nihil oio eē videat. nisi inqꝫtū eē in talibus de' ognoscit Qñqꝫ vero sentiet aia in se qndā spūalē ebrietatem omouētē eā sobrie in laudes spūales. suspiriaqꝫ sancta ꝙ deuota. nō se valēs ad intra otinē qn oporteat de foris erūpē seu ad extra io oñdere qd sentiat. videt qꝫ interdū eidē p oia plena sint gloria ꝙ laude plena Tertius do mod' hñdi graz pñtie di ē p vnionē. quēadmodū beat' paul' apls habuit ceteriqꝫ otēplatiui excellētissimi Sz de mō isto loq me indignū reputo et os meū otineo. aliozib' doctiozibus qꝫ illud relinquēs discutiēdū Deo gratias omni tēpore Amen.

Explicit. tractatus de monte contēplationis

De mendicitate spirituali

Incipit secretus colloquiū hominis otemplatiui ad animā suā q anime ad hominē super pauptatē q mendicitate spūali. docēs recurrē ad deū q scōs p deuotā oronē, p impetrāda elemosyna gr̄ā q vtutū insup q p adipiscēda sciētia affectionū q ꝑprie sapiētia dr̄ q̄si sapida sciētia ¶ Et cōtinet duas ptes. p̄ma tractat q̄stiōes q rep̄siones diuersas hominis ad animā q ecōtra ¶ Scōa continet oronesq meditatiōes diuersas, q̄s formatanima sub forma pauperis mēdicātis q q̄rentis panem

Homo O mea pauper mea infirma mea paralytica mea miserabilis anima que nihil in te aut er te boni habes sed nec tuo labore vales oparare Audi q̄so meū osiliū Disce mēdicandi officiū. fiat tibi q̄st⁹ mēdicātis ordinari⁹ vite sustentāde ꝓuētus cur fame siti algore inkires? vicio sa ꝓfecto multū foret hec verecūdia vel segnicies ¶ Anima O hō hospes quidē me⁹ q̄ mecū de patria tue p̄me oditionis iect⁹es et detrusi sum⁹ in hūc tetrū ac doloroſū carcerem p̄ntis exilij. fateor heu me pauperē egrotā captiuaz lesam. sauciā. nudā. oib⁹ egētē Vere infelix illa hora qua parēs p̄rimus omisit in deū sūmū regē ḡn de illud nefas crimenq lese maiestatis. quo iustissime nob illa nr̄a ꝑclara hereditas adepta ē. ac de loco voluptatis gaudij q omnis excellētie deportati fuim⁹ i hūc locū lacrimaz tribulatiōis angustie et desolatiōis. de diuitijs in paupatē de ingenuitate in vilitatē. de vita in mortalitatē de loco securitatis in locū plenū discriminis Et vt sub vno claudantur omnia. de vniuersitate bonoz in p̄fūdū omnis miserie sum⁹ iniecti Quare p̄r sus ignoro quid factura sim. laborare nec scio nec valeo. Versarer quidē labor me⁹ ad deū ognoscendū. amādū. laudādū. honorādū Sed heu nimis lōge fact⁹ ē a me. nimium me a se ꝓiecit Conspicio me in tēbr̄is positā. circūdataz ignorātia. incertitudine erroze. q̄b⁹ inutil fca sū ad illū intuēdū seu otēplandū Ita igit meo frustrato laboze/amodo q̄d agerē q̄d laborarē q̄d lucrifacerē? Dicis m̄ mendicandū eēq p vita questuandū. Nolo q̄dez. Sz q̄ ibo captiua et ocluſa intra hospitale tui corpis in magno carcere h⁹ mūdi mōzlis q̄ pacto p petēdo auxilio/valerē hinc effugē? Quis insup me clamātē audiret? Quis ad me respicēt? q̄s succurrēt? Circūspice vndiq. Cū deficiam⁹ oēs q paupes facti sum⁹ nimis. nemo nr̄m ē q̄ sibi ipsi vel in modico valeat opem ferre vñ igitur alteri subueniet? Quis dabit nihil dādū hūs. Ita ꝓfecto. nō aliā m̄ sortē video ꝓpriuaz nisi otra hec mala remediū despe

ſiue colloquio hoīs ꝺte
ratiōis q̄rere. ⁊ deſperādo vitam
hāc finire miſerā. ¶ Homo Quid
dicis o aia deſpādū eē? Abſit Mi/
nime certe deſpab. meū poti⁹ audi
as ꝟſiliū Tibi ei demōſtrabo lo/
cū charitate ⁊ mia plenū. in q̄ oēs
paupes q̄rētes inueniūt refugiuz
Ibi eni copioſi ſūt illi pñ ac libēa
les dei elemoſynarij in eccīa videli
cet celeſti ſcīa ⁊ ſce. in q̄b⁹ ē illa the/
ſauraria gr̄e/ regina miſericordie
mat̄ pauꝑuz orphānz. vbi adeſt
⁊ redēptor humani generis ſalua
tor nr̄ ieſ⁹ xp̄s mediator ⁊ aduoca
t⁹ apud p̄rem ꝓ pcōrib⁹. Queris
q̄liē illuc tēdas? At ego reſpōdeo
Illuc te ſcīm ferat deſideriuz Ubi
eni tuū ſanctū erit deſideriū ⁊ ibi
te ipaz eē iudicabis De⁹ inq̄t pro
phēta deſiderū pauperū exaudiet
Quid āt magis in tuo ē arbitrio
q̄z tuū deſideriū. q̄ potes cōtinuo
ad deū ꝓficiſci. cū deo loq̄ ⁊ cum
ſcīs. ab eis q̄z ſubſidiū implorare
¶ Anima Si ita ē o hō vt aſſeris
deſiderabo vtiq̄z ſatis Ilez plu/
rima frequenē deſidero. q̄ minime
accipio Et ſi deſiderādo loq̄r nō
eſt q̄ m rñdeat. ⁊ raro vel nunquā
me expioz adiutā ¶ hō/ Firmiē te/
ne o aia q̄ ꝓ ſcīm deſideriū ſp audi/
tum ꝓ te exaudiē. niſi forte ꝓpter
alterā triū cauſaz Vel q̄ nō ē de
ueniēt⁹ ad ſalutē ſic paul⁹ deſi
dēabat libēari a ſtimlo carnis. vl
q̄ p̄ualz in te aliud q̄dā puerſū
deſideriū vanitatis mundane tue
ſaluti otrariū. q̄d reclamās impe/

platiui cū aia ſua lxvii
dit ſcīm tuū deſideriū ſuū ſortiri ef
fectū. vel q̄ ꝑ tuū ſcīm deſideriū ci
to nimis euaneſcit Rōnabile q̄dez
valde ē. ſi te iuuari voles vt ꝑ tuo
cedat ꝓfectui. nec otrariū q̄ras al
tero deſiderio p̄ñante. q̄q̄z pati/
enē⁊ oſtanē expectes oportūitatē
ſ̄uentōnis. ꝓm rōnabile bñplaci/
tū adiuuātis ¶ Dia Fateor hō ita
eē. ꝛ in hac re vnū me oturbat. q̄
frequenē ignoro quid m̄ expediat
q̄ve officiat. q̄z tū ad p̄mā deſide
rij ſancti q̄litatē Obūdāt inſup in
corde meo vana ac mūdana innu/
mera deſidēia. q̄z tū ad ſcōaz De/
mū mor faſtidit anim⁹ ⁊ laſſat in
ſcīs deſiderijs nec in eis perſeuēat
q̄z tū ad ētiā ¶ hō. ꝓtēa tibi dixi
a p̄ncipio o aia mea tibi vacāduz
eē diſcēdū q̄q̄z mēdicādi officium
q̄ tibi inoteſcat mod⁹ petēdi vtiliē
efficaciē⁊ pſeueranē Utiliē q̄dem
petes ſi tātūmō ſalutaria ſi dine
volūtati placita ſi dine legis man
data impleri deſiderabis In om
nib⁹ itaq̄z tuis deſiderijs dinū an/
pones bñplacitū. dices q̄z vt ſua
nō tua volūtas fiat ¶ Dia Miroz
valde o hō cur ꝓ ſcīm deſideriū pe
tēdū velis vt dei volūtas fiat. cū
velim nolim aliē eē nō poſſit Tuz
eē de⁹ ab ēterno videat⁊ cognoſcat
oia⁊ ꝑm hāc ſuā immobilē notici
am circa me ſingula futura diſpo
ſuerit ꝓ vt meis ncitatib⁹ nouit eē
oportunū q̄d ē q̄d dicis vt loq̄r
ad eū ꝓ ſcīm deſideriū q̄i ignoraēt
q̄d m̄ expediat⁊ ſup hoc ipz cona

rer instruē? Nō Ita vtiq; ē aīa vt dicis. nihil omīn⁹ orand⁹ ē de⁹ ob aliū tñ finē q; ipa tetigēis Sic eni de⁹ fecit oīa cū bonoz nr̄o nō egēt nec inde ditioz. melioz fa ctus sit q; creatura sue bōitatis p/ticeps effecta ē ita vult de⁹ vt eum diligam⁹. p sca desideria deuote ipz alloq̄mur ꝓpt̄ bonū nr̄m In q; q̄dē nr̄a oīstit pfectio sic. perfe/ctio solis in lucendo. illūinādo et ignis in calēdo. calefaciendo Scito g⁹ de⁹ ordiauit vt nostrā oparem⁹ salutē/ deuotas ad ipm. scos fūdendo p̄ces. mandata sue legis studiose adimplēdo. atz ita freq̄t vult ad p̄ces sc̄oz aliq̄d oferre. qđ oferre instituit añq; sci forēt Certū q̄ppe ē q⁹ de⁹ p se ipm posset oīa formare. vult nihilomi n⁹ sibi ad rez mltaz formationez scdas coopari cās sic hō nasci officio gene ratōis hūane. hec in feriora corpa ꝓuant. et gubnant opatiōe supioz. s. celestiū Ita q̄dē vult de⁹ vnū saluari auxilio aliozz scōz hoim vel angelozz Ita igit ꝓpēdis satis cur orand⁹ sit de⁹ et sci eius Sed forsan adhuc dices vanū ē deū sua p̄ce vel desiderio velle inclinare ad alterā ptē cū illū ostet eē penit⁹ imutabilē nec in eo alternationē eē volūtatis q̄ flecti possit de vno velle ad aliud. et irat⁹ placari aut offēsus recōciliari Ad qđ respōdeo vez eē qđ de imu/tabilitate dine volūtatis asseris nec tñ ideo vanas eē deuotas p/ces ad deū fusas. q̄niaz alio fine orād⁹ ē de⁹. et hō Orād⁹ q̄dem est de⁹ nō q̄si nr̄a oīone flectēd⁹ aut placād⁹ aut aliq̄ quis modo a sue volūtatis instituto imutād⁹. ꝫ vt nos ipos orātes excitem⁹. et ꝓuo/cem⁹ ad deuotōnē. et nr̄e miserie cō passionē Ut ecōn nō ob aliud ho minē rogam⁹ nisi vt eū ad misicoz diā moueam⁹ Fine igit orario la borat intētio. deū orādo. et hōinez depcādo Ubi q̄dē finis ē/imutatio orātis. hic ei⁹ cui depcatio dirigi tur Qua in re nō incōgrue aiad/uertēdū ē q⁹ eē mō contrario nr̄a causa ꝟsanda ē corā deo. et coram hoīe Corā deo q̄dē eo meliorē fa cim⁹ causā nr̄az q̄ puri⁹. et sinceri⁹ nos ipos ordēnam⁹ aut cōdēnan/dos ꝓfitemur. nullā excusationez ptēdētes Ita sane misicordiā libe ratiōis a morte spūali cui⁹ rei fue ram⁹ deo fco ꝓpitio oseq̄mur. cui⁹ vtiq; oratiū obseruari cernim⁹ in curia forēsi iudicis hūani Nolēs itaq; deū tibi fore piū. et misicordē esto. et tu tibi ipi micors Est ei du/rus duris pi⁹ ꝑs. bon⁹ bonis. se/uer⁹ mal⁹ Tale vtiq; illū inuenies q̄lis. et tu fueris in tuis desideriis. nō q̄dē p mutabilitatē ei⁹ ꝫ p tuā Nolēs insup in curia sue iusticie absolutionē osequ tu te ipam accu/sabis iudicabis ordēnabis punies. et sic remissionez impetrab. Si te coneris defendē. et iustificare vias tuas. confusionē profecto. et cōdē/nationē reportabis Et si milleties

pecces milleſies te ꝺēnes qm̃ ſi i extrema hora vite te ipaz ſic cōꝺēnās inuēta fueris. vtqz liberabe/ris a morte Sed aiaduerte cauti⁹ qꝫ is nō legitime ac veracit ſe ꝺēnat. q ſe,p poſſe nō emēdat ¶ Aia Satiſfeciſti hō bn̄ mee petitōi oñ/ꝺēs et ꝓponēs tres egregias veri tates q̄s ignorādo frequēs in me fuit turbatō Nūc igit aim recipio volo qꝫ vt admones p ſāctū deſi deriū me ipaz ad deuotionē omo uere. inſup et recurſū facē ad ſcos ad me ipaz ꝺēnādū q puniēdoz Ita enim ꝓpus a ꝓncipio ſuaſiſti vt diſcerē mēdicare q q̄ſtū facē ¶ Do/ce me igit rogo te q̄ꝺ m̄ incūbat faciēdū ¶ hō Mihi videt o ani/ma qꝫ ℔ facile diſcē poteris ſi dili gent inſpexeris modos q conat⁹ q̄b⁹ vtunt paupes mēdicātes oſti atim varios diſcurſus hinc iñ faci entes. ꝑ ſbleuādis ſuis corꝑalib⁹ nēcitatib⁹ Cōſidera q̄ſo captiuos vel oſpectui iudicis pñtatos ſuas qꝫ ſñias trepidis ais expectantes Proſpice infirmos grauī qualibz egritudie corruptos Perqre pau perū iconomoꝝ occultas q vere/cūdas indigētias Et generaliter oculū dirige ad oēs in q̄cūqz ad/uerſitate vel piculo cōſtitutos pu ta in diūctoꝝ funerib⁹. i exilio. in i/cēdio. in diluuio. i bello ¶ Aiaduer te inq̄z q ſtudioſo mētis intuitu p/luſtra qꝫ ardēs ſit in his deſideri um ad ſuā liberationē aut ſbuētio nē Inſup attēde q̄ꝺ dicāt et quiꝺ gerāt. q hec oia cōfer i te ipam tu os recogноſcēs defect⁹ ac miſeri as tuā captiuitatē. tuā mortē. tuū exiliū quā peccādo incurriſti. tuaz inſup deſolationē ꝓpēdēs. qm̄ de um tuū et pfem ℔ et celeſtē patriā tua culpa ꝓꝺiſti Ita ſi feceris q cū tali deſiderio q conatu auda/cter affirmo qꝫ ℔ tibi ad ſalutē ſuf ficiet. eris bō qꝫ q̄ſtuaria bonorū ſpiritualiū et alimoniaꝝ gre q vir tutū. atz ita inuēies auxiliū deſup in cūctis tuis nēcitatib⁹ imo qꝫ am pli⁹ ē efficiēis admodū diues imo ꝺña bonoꝝ toti⁹ mundi Cur ita? Qm̄ ſic fca eris heres dei tui pa/tris. de cui⁹ hereditate ē tot⁹ mū/dus Ita enī dixit apls qꝫ ſi filij q heredes ꝛc ¶ Aia Rem magnā m̄ ꝓmittis o hō. magnā dignitatez excellētiam nobilitatē que mihi ex dicta queſtuoſa mendicitate pue/niēt Nolo igit eē h⁹ officij q̄uis vi tupabile multū atz inhoneſtū illō iudicet mūd⁹ p̄ſertim pſone gene/roſe q alte ꝓſapie ¶ hō Nō aliter qꝫ tibi affirmauī iudicabis o aia mea. niſi oio deſipuēris Et vt ℔ tibi certi⁹ appareat ꝓpono oculi tuis ſū mū impatorē mūꝺi q̄ voluit eē h⁹ officij ſic ipe ꝓꝓ℔az ꝓteſtat Ego inq̄t mendic⁹ ſū q paup Apparuit ℔ in oib⁹ ſuis oronib⁹ q̄s ad deū pfez fec̄ p̄ptiz in cruce qm̄ dixit de⁹ me⁹ de⁹ me⁹ vt q̄ꝺ me ꝺeliq̄ſti Ma/gna igit ē differētia corꝑalī illi⁹ q coacte mēdicitatis q̄ iudicio pluri moꝝ cēſet fugiēda q vitupabil et

De mendicitate spi

hui⁹ spūal' de q̄ ꝑmo. quā volūta/ rie suscep'ūt oēs sc̄i. imo ip̄e xp̄s vt dēm ē. Nōnq̄ rex ille potētissi/ m⁹ dauid in suo psalterio se huius q̄stuose mēdicitatis sectatorē p̄fi tet̄. dū se noiat nūc infirmū nūc or phanū nūc vulnēatū. nūc cecū nūc surdū. nūc impotētē. nūc alienū pe grinū. nūc captiuū iacētē in pulue/ req̄ stercoreq̄ sic de alijs innumēris nēcitatib⁹. Et salomō ille sapiētissi m⁹ se dicebat paupē infirmū bre uissimi tp̄is. minorē ad intelligen/ dū legē dei Et ira in tota scp̄tura discurrēdo inuenim⁹ vbiq̄ de oibus sc̄is Ista Multū ꝓfecto laudabi lis ē hmōi q̄st⁹ quē ostat oib⁹ sc̄is fuisse omunē imoq̄ ip̄i xp̄o deo et hoi Nec q̄ iā dixisti ñ tu hō spiri tualē hūc q̄stū facile disci posse si diligēti ꝓspectu mētis attēdant ea q̄ in q̄stu corpali ab his q̄ i aduer sitatib⁹q̄ indigētijs ostituti sē obꝑ uant. Accedam⁹ igit̄ inuicē p̄i⁹ et pleni⁹ de his miserabilib⁹ p̄sonisq̄ eaꝝ obꝑuātijs oferam⁹ Homo Ita fiat aia. qm̄ ꝑ tibi nō ꝓuo ve niet ꝓfectui Tū ꝓpter opassionē quā inde ocipies ad primum ad/ implēs legē caritatis in officio pi etatisq̄ mie. tū ꝓpter fructuosā in structionē tuā quā exēplo corpal' hmōi q̄st⁹ accipies in q̄stu spūali ognoscēs p ꝑ q̄ pacto q̄res opē i tuis spūalib⁹ nēcitatib⁹ multo picu/ liosioꝛib⁹. vt ab illis liberat⁹ gloſū illū eēne felicitatis fructū tādē cō seq̄ris Loq̄mur itaq̄ in p̄mis ꝺ

rituali siue colloquio

his mēdicis q̄ nō inclusi degūt vi/ ctū q̄tidianū ostiatim q̄rētesq̄ eo/ rū exēplo diligētiā discam⁹ Ubi nā q̄ q̄uis plimū debiles q̄ senio vel egritudine vel alio q̄uis accidēte fracti seipos vel baculoꝝ bñficio portāt vel manib⁹ trahūt vel ali/ oꝛū inniti vrib⁹ q̄uis difficulter q̄ impedite incedūt Sustinēt nihilo mīn⁹ in his laboꝛib⁹ multas inedi/ as. nūc algoꝛe ostringunt̄. nūc dis soluūtur ab estu. nūc a vētisq̄ plu uijs infestātur. adeo vt eē bñ inco lumes crederent̄ i hmōi molestijs succūbē. q̄ gues opoꝛtē incurrē in firmitates pēsata p̄cipue laboris difficultateq̄ indigētie magnitudi ne. quā ocularit̄ i eis exp̄imur dū esurietesq̄ sitietes q̄ nudi i medijs vehemētissimis frigoꝛib⁹ incedūt. vel etiaz frequent̄ nudatis coꝛpi/ b⁹ ad terrā sedēt a mane vsq̄ ad vesperā Et hec oia patient̄ susti/ nēt incōmoda sperantes q̄ desi/ derātes aliq̄d elemosyne accipē. qua spe nihilomin⁹ frequēter fraudant̄ vacui ad domū redeūtes Dū q̄ eis aliq̄ certa largitio innotescit. ossidera q̄nta celēitate q̄nto feruo re illuc ofugiāt. ibi ꝓuerbiū omūe verū ꝓbat̄. q̄ nēcitas facit anū cur rere Suscipe ergo o aia in te hāc diligētiā petēdi elemosynā spūa lem. nihil hinc te auertat nec alibi inhereas Sinaūt. fraudari potēis et abesse largitiōi celestis p̄is. ad instar pauperū illoꝝ debitū q̄ per vicos vl̄ cāpos discurrētes vl̄ ver/

bis vel factis inutilib⁹ se occupan
tes negligẽt tẽp⁹ deuotiõis. tar
di⁹ aũt veniẽtes ꝙ putantes se ali/
q̃d accepturos repulsã accipẽt di/
cẽdo eis. Ite hinc. qm̃ elemosyna
hec fca ẽ Et sic ofusi ꝙ vacui rece/
derẽt cetẽis qz paterẽt derisui Ita
et tibi o fatua aĩa mea accidẽt si
tẽp⁹ tuũ inutilit expẽdes duz ad
elemosynã dei debẽs festinare. p̃ci
pue dñicisq festiuis dieb⁹ ꝙ alias
dũ tibi fuerit opportunitas Igno/
ras eni tẽp⁹ in q̃ de⁹ velit suã ele/
mosynã distribuẽ. an mane an ve/
spere an cito an tarde Et si vtrisqz
his horis elemosynã suã tribuẽt
tãto vberioz sẽsequeẽ fructꝰ Quia
Bonũ ẽ ẽ tuũ osilium o hõ Nec
me ognoscẽ optẽt loca idonea in
q̃b⁹ vtilit eleosynã istã q̃rã. ita ei
p eos de q̃b⁹ locut⁹ es paupes fi
eri ospicio Studiose eni ꝙ cũ ma/
gna discretiõe loca exquirunt ad
q̃stũ oportũa. sciẽtes qz nõ passiz
in q̃busl̃bz locis fructuosus esset
quest⁹ vt si tabernas aut alia sus/
pectaꝙ infamia loca frequẽtarẽt.
plurimum verberaꝙ iniurias pro
elemosyna recipent Et ideo in lo
cis sacrisq in ianuis diuitũ se pre
sẽtãt. ibi qz alõge nõ ingrediẽtes.
hũilit elemosynaz petũt dicentes
panẽ ꝓpter deũ Hõ Ad hoc tibi
rñdeo o aĩa q̃ loc⁹ distributõis tu
az elemosynaz ẽ in cel vt p̃oixi ꝙ
illuc te p̃tꝙ debet ferre tuũ deside
riũ Debes enĩ osiderare tuũ desi
deriũ ad silitudinẽ eq̃ volãtis. q̃lẽ

aĩa sua lxiĩ

fuisse fingũt poete pegasũ. cui⁹ q̃
dẽ eq̃ ale dne sũt. timoꝛ ꝙ spes. vel
ec ad silitudinez curr⁹ ignei. sicis il
li in q̃ delat⁹ ẽ helyas in p̃adisum
cresterẽ Cui⁹ rote q̃tuoꝛ. sũt q̃tuoꝛ
vtutes cardinales. equi vo trahẽ
tes sũt tres theologice vtutes. au
riga vo ẽ discretio Late diffuse qz
posset hec matẽia deduci. ꝫ sz hac
breuitate nũc trãseo. Satis sit p
hec innotuisse q̃ tuo desiderio te
valeb̃ q̃ voles ferre. ꝫ caute circũ
spice q̃ pges Proficiscẽ igit ad ec
clesiã celestẽ. ne tñ igredi p̃sumas
in sanctuariũ vel nimis ꝓpe altare
accedẽ Tibi sufficiet ad p̃s apud
ianuã rendere ibiqz a remotis vo
ciferãdo elemosynã petẽ ꝓpẽ deũ
Ibi eni sunt innumere mansiones
sc̃oꝛ vbi potes ostiatim sikẽ vehe
mẽti dñdẽio clamare te q̃stuare
Quia Rem facillimã factu puta/
ui o hõ hãc elemosynã osecq̃. audi/
ens ex te ẽ solo desidẽio ferri pos
se nec dũ hui⁹ negotij difficultatẽ
expta. nũc vo alit inuenio qm̃ dũ
hec inferioza derelinquẽs in sup/
na mea volui cõferri desideria. m̃
supuenerũt infinita impedimẽta.
adeo vt nihil difficili⁹ factu iã cẽse/
am eo qd̃ ꝑus taz facile iudicaui
Mor eni vt illuc sursũ ferri volo p
sanctuz desideriũ. exploꝛ meũ desi
deriũ aridũ ꝫ subito alioꝛsũ defle
ctũ. nũc ad theatra nũc ad specta/
cla nũc huc nũc illuc nlla in eo ma
nẽte ostãtia. ita ad oẽ qd̃ occurrit
discurritq peruolat nec vllibi quie/

scit atq; ita in me ipsa deficio ne/
sciens aduersus hec impedimēta
remediuz efficax inuenire. quo red
di possim idonea ad petendum sa
lutarē elemosynam ¶ Hō Contin/
gūt hec oia tibi o aia mea. qz non
plene satis ac profunde adhuc tu/
am agnoscis paupertatē piculū qz
in q̄ vsaris. qm̄ si ꝑ ad plenū cog/
noscēs minime ꝓfecto ita perstre/
peret in te sensualis appetit⁹. q ad
vana q̄libet distractus sineret tu
um sēm ō̄sideriū diuellē atz discer
pere Et ꝑ q̄dem intelligē poteris
paupez s̄ dictoz exēplo Insupq
eoz q̄ carceri⁹ pro crimine de ti/
nent. quoz vtiq; ōtinua ē expecta
tio ꝓparēdi añ iudicē Quid sane
tales absq; intermissiōe desiderāt ni
si suā liberationē? quātūq; in eis ꝑ
ferueat desideriū testificāt exterio/
ra q̄libz signa verbis q opib⁹. nūc
apud iudicē nūc apud causaz pa
tronos. nūc apud alios quoslibet
q̄ ꝑsidio esse p̄nt exhibita Minime
ꝓfecto tūc eis rndē aut iocari li/
bet aut cū suis ocaptiuis petulan
ter aut rixose uersari q̄nimo tota
hūilitate de solis suis piculq mise
riis oferūt. intra se p̄niaz amaram
agētes suspirātesq gemētes ¶ Dic
q⁹ m̄ o aia Nōneq tu vt a ꝓncipio
fatebare es captiua? Et in q̄ q̄so
carcē? Certe i carne. fedā. molesta
plēa obscuritate miseriaq pene ifi
nite nēcitati. de q̄ q̄dē carcē egressu/
ra es et districto tremēdoq; dei iu
dicio sup tuis mōrlib⁹ crimib⁹ p̄

tāda. vbi nō ō q̄libz morte corpo/
rali causa vsabit ꝑ etna Ignoras
aūt horā qua porta hui⁹ carceris
attollet vt hinc egrediaris. Quō
igit hec aia uertēs potēis tua de/
sideria aliorsū conferre p̄terq; ad
solicite petēdū auxiliū et liberatio/
nē. p̄ptiz cū videas hmōi paupes
tanto studio vacare imo eē plerū/
q; p die integrā in vno eodē q lo
co residē ꝓ buccella panis a par/
uo aliquo denario obtinēdo? Cur
igit nō illic figes plene desideriū
tuū vbi ostat plenā ab omni malo
liberationē et securitatē te indubie
reperturā? ¶ Dia Talis ē fateor o
hō mea miseria. tāt⁹q me⁹ defect⁹
Et idcirco vacabo ex nūc. et cena
bor apli⁹ mea illic desideria colligē
Cognoscis tñ q ꝓpēdis qm̄ m̄ in/
cūbit corpi intēdēq ꝓ ei⁹ sustētatō
ne q alimēto frequēter impediri et
varijs inuolui laborib⁹. sic q̄pluri
mū deorsū in terris vsari. cū sursū
merito mens tolli debēt q suis ele
mosynis petēdis studios⁹ intēdē
¶ Hō Nō ē ꝓfecto prudentis o
aia ꝑsijs negotijs neglectis. alie
na ꝑseq atq; ita curā alteri⁹ gerē
vt hinc sibi ipi iacturā afferat gra
uissimā Sustēdādū q̄dem est atq;
alēdū corp⁹ ꝑ lōge minore diligē/
tia breuiore q; labore ac remissio/
ri studio id fieri posset q debēt q;
facias ¶ Hoc sane ē qđ te turbat q
fallit qz nimisq sup q; postulat ne
cessitas corpi cōplacē curas ei q;
diligēti⁹ seruire. nō attēdēs illi⁹ q;

ꝺeoꝛꝺinatꝰ ſit appetitꝰ ꝙz inſolens ꝙz auiꝺꝰ. imo inſatiabilis ſi illi aꝺ plenũ ac ꝺe oibꝰ rñꝺẽ curabꝫ Erit igiꝫ illi veſtitꝰ ne frigeat .alimẽtuz q paſtꝰ ne fame ſitiqz pereat De reliq̃ p te ipſa ſolicita eris et velut pꝛuꝺẽs et fiꝺelis tibi ipi vacabis

Dia Iſta volo q̃ꝺez facẽ o hõ ꝫ infeſtũ rñ nimis ẽ coꝛpꝰ q ſatellites eiꝰ nec q̃uis mõ volũt ꝺtẽtari pñtibꝰ q̃nimo ſp rebꝰ nouis inhiãt atqz inꝺies ſibi aliq̃ ꝺeeſſe q̃runt Retũt oculi pulcra vnꝺiqz intueri in veſtibꝰ .in equis .i eꝺificiſ.ceteris ꝙz oibꝰ rebꝰ Plãgit os et impoꝛtune clamat ꝺũ ſibi vina q eſce modis oibꝰ exq̃ſite atz ꝺelicate ꝺeficiũt Quiꝺ ꝺe auribꝰ ꝺicã que vanis ꝑmoꝛꝺꝰ ꝺetractoꝛiſ a adulatoꝛiſ inſuꝓ ſonoꝛ rſonãtiſ atz aliſ ſilibꝰ inumeris petulantiſ ſaturari nullatenꝰ pñt! Sꝺ heu q̃s linguaz frenabit a ſuo clamoꝛoſo ac libero eloq̃o. quẽ q̃ſo ſtrepituz q̃ntũ ꝺiſturbiuz quale murmur rñ frequẽter ꝺcitat! Erubeſcerẽ pꝛuꝺẽꝺos tactꝰ moꝛes apire. cuiꝰ inſaciabilis ẽ appetitꝰ aꝺ lubꝛicas q feꝺas imo abomiabiles carnis ꝺelectatiões Jõqz affirmo tibi o hõ nullũ rñ aꝺeſſe poſſe ꝺeſiꝺeriũ ſcm q̃ꝺ ſurſũ valeat libẽ pgẽ q volare his obuiãtibꝰ ꝺiſturbñſ q̃bꝰ intra hoſpitiũ coꝛꝺis mei exptoꝛ velut foꝛũ q̃ꝺã omune ac theatrũ tumultuoſũ q̃tiẽs menti ꝺebẽt ꝺari quies q p ſcm ꝺeſiꝺeriũ in celũ ꝺeꝓtari aꝺ ea pagẽꝺa q̃ ſuaꝺes

Dhõ Jã rñꝺi tibi o aĩa atz ꝺemõſtraui ꝙ hec impeꝺimenta ſupare poteris atz ſecura et q̃eta ꝓterire p intẽſũ et vehemẽs ꝺeſiꝺeriũ aꝺ tuã in tãto ꝺiſcrimie ſbuẽtionẽ. vñ fiet vt ſub obtẽtu tã ncarie ſbuẽtioniſ ꝺtẽnas plãctũ et clamoꝛẽ q̃n tũlibz infeſtũ coꝛpiſq vaſalloꝛuz eiꝰ Et q̃uis exẽpla q̃ ꝓceſſerũt merito aꝺ ẽ ſufficẽnt. accꝺũt tñ aꝺhuc q alia Diaꝺuerte ꝓcoꝛ ſi pauꝓ aliq̃s vnã ex ſuis ouibꝰ amiſerit vel ſi ꝺomꝰ ſua incẽꝺio peat. vel ſi filiꝰ eiꝰ moꝛti incumbat nõne moꝛ oibꝰ ꝓtermiſſis ouẽ ſuã ꝺiligẽtiſſime q̃rit a occurrit ſue ꝺomꝰ icẽꝺio vel ſui filij ꝑiculo ꝺſulere ſatagit? Minime tẽ aꝺuertit q̃ꝺ ſuũ coꝛpꝰ a ſatellites eiꝰ q̃z tãtũ ꝺixiſti eẽ ſtrepitũ. agãt. aut ꝺicãt ꝫ oia illa aure ſurꝺa ꝓteriẽs ſuo tñmõ negotio vacat. q̃nimo nec ꝺe q̃libz alia re loquẽtẽ aliũ quẽlibz nec attenꝺit Cur igiꝫ q tu ꝺũ es letaliẽ ſauciata q ꝓita p ꝑcm. inſuꝓ q tẽtatiõibꝰ ꝑuis eſtuãs nõ poteris tuũ ꝺuertẽ ꝺeſiꝺeriũ aꝺ petẽꝺũ in tãto tuo ꝑiculo ſubſiꝺium Caue ne tua culpa tibi ſis impeꝺimento q̃ min⁹ ẽ facẽ valeas. ꝺũ tuo coꝛpi aꝺmiſtrãꝺo. minꝰ pꝛuꝺenẽ intẽꝺiſlarans ſibi nimis habenas. q̃rens illuꝺ nõ ſolũ nutrire ꝫ laſciue tractare atz oblectare nimis ſine mõ Jñ fit vt teq illuꝺ ꝓꝺas et ꝺeſtruas ac tãꝺẽ eẽ cũ illo peas Dia Ihis a te ꝺictis o hõ neq̃o cõtraꝺicẽ ex q̃ vtiqz ampliꝰ mea ꝓmax.

De mendicitate spi

ma innotescit miseria qñ prek hec q̄ exposuisti ostendo qđ dcm ē i pueris. q̄s dū mres aliqñ solitarios relinquūt mirū videri p̄t q̄nta desolatōe torq̄ant. q̄s feruēti ec̄ desiderio illas req̄rāt flētes incessanter eiulātes. nec aliud q̄q̄ cogitātes Quāto magis ego misera merito dolerē et in meo exardescerē desiderio. dū mea culpa me video p̄divisse meū p̄ez celestē et sua gr̄a puatā q̄ ē mea mr̄ nutrix Fertur de multis q̄ parētib⁹ orbati vel cē hereditate fraudati p̄na se ipos pemerūt Legit insup de q̄ptimis feminis q̄ a suis dēlicte maritis p̄ morte ā alias. sibi ipis necē intulē Ac ego heu infelix p̄sepe perpēdo me p̄rem celestē offēdisse ac pinde a sua p̄ntia legitime p̄scriptā q̄ p̄rna hēditate eq̄ssimo iure puatā. q̄ is q̄ m̄ essz spōsus ob meas insolentias q̄ lubricas fedītates me otēnit abīcit et repellit Quotiēs inuētū ē vt p amico p̄dito alē sibi necē inferret Et q̄s tal' ac tāt' amicus sic dns nr̄ Jhs xp̄s q̄ p mea salute morte suscepit quā nec p me ipa vellē sustinē. Jtaq̄ si hec p̄ infortunia aut dāna tpalia fiant. mēito in tāto meo spūali detrimēto mihi ipi dabo vexationē ero q̄ sup̄ modū dolēs q̄ tristis Quo nō obstāte loq̄r ad te cōfidenē. et exponā q̄d in hac re aliqñ mihi otingat Jnuenio eni dū p desiderium clamo ad dñm et ad scos auxiliū petēs. desup nullā adesse osolatio

rituali siue colloquio

nē. nullū meis nc̄itatib⁹ afferri p̄sidiū Jñ fit vt remaneā apud me frigidior ac min⁹ feruida ad eos depcādū q̄ orādū Sed nō hinc miraberis o aia. qm̄ ita disponit aut p̄mittit fieri de⁹ p̄pter alteraz causarū quas exponaz Una quidem est propter tuaz instructionē vt ex hoc videlicet officiū mēdicā/di tibi plenius innotescat Si enim mox te petēte petita accipes tunc vl donū dei paruipendēs ad alia facile tua diuertēs desidēia. vl dei bñficio ingrata susceptum gr̄e munus iusta vicissitudine p̄dēs. p qđ et te diuinis redderes indignam beneficijs Frequenē id fieri videmus apud homines vt his qui beneficia cito suscepta paruipendūt. petita vel denegentur vel difficulter et tarde concedanē. q̄si vana et indigna sit talib⁹ fēa donatio. quēadmodū ec̄ mr̄ aliq̄tiēs infātē suū p̄pter ei⁹ absentiā eiulātez ad tēp⁹ relinq̄t soluz. vt postmodum apud eā diligēti⁹ remaneat eiq̄z inhereat feruēti⁹ Cōtingit etiam vt delectet aliqñ filioz amorē p̄ h̄ ereriri. et exto doloze mr̄ne absētie maiorē ad eos excrescē dilectionē Jta q̄dē dīnū indultuz differri putādū ē aliqñ. vt hinc tua innotescat diligētia hūilitas q̄ patientia. vnde perpenditur an vera sit tua paupertas an ficta Naz et sic fieri comperimus apud pauperes huius mundi quos p̄ longā expectationē tentari cernim⁹ an ꝥa sit vel

simulata eozuz paupertas Quos eni desides impatiẽtes et murmurãtes cũ indignatiõe et cõtemptu dilate donatiõis inspicim⁹. hos in dubie simulatozes pauptatis iudicam⁹ Ita ꝙ apd q̃sdã hypocritas otingit q̃ se ipos intra se iustificãt et cũ se opulẽtos virtutib⁹ iudicẽt nulli⁹ diuini doni se egere pſumũt q̃uis verbo ten⁹ otrariũ simulent De⁹ aũt q̃ scrutat pfũda maris hãc eoꝝ supbã simulationẽ agnoscẽs p lõgã expectationẽ eos misericozdit ad patiẽtiã et hũilitatẽ reducit. dũ in hac dilatiõe sue miserie atq; indigẽtie facit eẽ certiores ¶ Anima Quõ q̃so fieri põt o hõ vt aĩa aliq̃ se diuitẽ et potẽtez arbitret. que se tot miseriis angustiis carcerib⁹ indigẽtiis piculisq; grauissimis videt obnoxiã? ¶ hõ Merito pfecto obstupescis anima super hac temeritate superbissima Est nihilominus ita vt asserui. tuz propter negligẽtiam et incuriam petendi auxilium desuper. quam vtiq; desidiam minime incurreret aĩa si ei⁹ miseriã et deficiẽtiã attendẽt. tum pter sũmã indignationẽ quã aduersus eos ociperet q̃ sibi suã pauptatẽ et miserabilẽ cõditionẽ omemozarẽt. eã vt vere ẽ peccatricẽ asserẽtes. quã nihilominus verbis simulatoriis pfitetur Naz si ex cõsciẽtia vere humilitatis ꝺ faceret. quid causse eẽ possz vt eos indigne ferret qui pzie sue oscientie testimonio cõcozdarẽt Nõ mirũ igit si talit anima disposita minime diuinũ indultum suscipiat et gratie impetret alimoniã. cũ se nec illius indigẽtem recognoscat imo plena manu aduẽiat petitura Ita sane nõ iniuria repellũtur mẽdici questuarij ꝙ fraudulẽti q̃ cũ abũdare ognoscãtur se fingũt verbis et signis mẽdacib⁹ deficẽ Est et altera causa cur nõ statim exaudit aĩa. vt videlicet ogruo tpe ꝑm oculta sua iudicia deus tribuat qõmor ocedẽ nõ expediret vt vel sic aĩa studiosi⁹ vacet ꝙ sine intermissiõe singul⁹ horis ãnonã celestẽ expectz et nõ torpeat certificata de tpe indubitato bñfice pceptõis Est deinceps ꝙ alia hui⁹ dilationis causa vt sic deus mozam faciens tũc p/mũ cũ videbitur inurbanus denegator vberius sua dona largitur sicut frequẽter pauperi diuti⁹ tardanti et etiã iniurias ꝙ opprobria humiliter ꝙ equanimiter tolerãti pinguioz accedit largitio. ¶ Contingit etiam hinc rationabiliter pauperem aliquez a pceptione elemosyne repelli. quia cognoscitur alijs que posset et deberet impendẽ pietatis officia denegare Ita nimirũ accidit anime cõtra proximum indurate que suis debitozibus nihil vult dimittere. nihil q; largiri petentibus Interdũ etiã fit vt studioso pauperi alicui hoc ipsum nescienti larga manu succurrat. subtiliter ac occulte sua munera in domũ ei⁹ iferẽdo vt fecit beat⁹ nicola⁹ vl eẽ

amicis ſuis tradēdo q̄ten⁹ ei ꝑ vt viderint oportunum fideliť admi/niſtrēt Et ꝫ fit plerūq; dum talis ꝑſumiť ꝓceptis donis nō bñ vſurus ȝ vel ad faſtū ouerſur⁹ vel ad voluptatē Notest⁊ hmōi dilatio diſpēſatiōe dīna otingē q̄ maiora et largiora ꝓmia rebuat ſuo tēpore oferēda ad modū q̄ pr̄ filio nō ſtatim hereditatē ſuā largiť ſed ei vſq; ad annos ꝑubertatis legitima ordinatiōe rebuat Tardat eē aliq̄ de⁹ petita largiri q⁊ cuz ſint nimis exigua q̄ petunť vult congruo tpe maiora tribuē ad inſtar regi magnifici q̄ ſuū aliquē ꝓfile/ctū ſeruitorē hūile aliq̄ officium puta cliētele petētē non audit. volens et intēdēs eū ad altiora ꝓmouere Cōtingit ꝓtēa ideo eē aliq̄ nō exaudiri petētē q⁊ ꝓť ingratitudinem ꝓteritti bñficiī ſe indignū faciat ad ꝓceptionē futuri. ſic ſi pauper aliq̄s mox dū elemoſynā acceperit ſe a donāte auertat nullam viciſſitudinez honoris aut gratiarū actiōis ei retribuēs q̄ tñ ātеq; accipet ſūmā hūilitatē fingebat Sed⁊ fraudať aliquando q̄s ſue petitionis effectu quia mēs petendo cogitatione vel locutōne auertit a deo. ad terrena penit⁹ diſtractа. velut deo exhibēs manum ad recipiēdū. et ad mūdū faciez ouertens. q̄d vtiq; pmaxime diſconuenit paupi mēdicāti vl reo criminis elemoſynā aut gr̄am req̄rēti Cōtingit inſup aliq̄s q⁊ talē crātē ꝫ

de⁹ velut ꝓhanū ⁊ exōicatū. aut nolētē audire ipm loquētē in ſuis ꝓmonib⁹ ⁊ ſcripturis. ſicq; nimirū de⁹ talē ſpernit in ſuis petitiōibus Cōtingit veniq; ꝫ aliq̄ q⁊ talētū creditū recōdit et nō multiplicať ad intētionē donātis p bonū vſū illi⁹ quēadmodū pr̄ minime daret filio. C. libras ad vſū negotiationis. quem non ſperaret negociando alias cētū ſuplucraturum Eſt itaq; nob ſpūal negotiatō cū deo videlicet donis ſuis bñ vti et vigilanť opari Dia Sūt verē te audio o hō iudicia dei plīmū admirabilia⁊ circa meas petitiōes iuſtiſſima Aduerto eni q⁊ frequenter de⁹ mi petita mea ꝺcedēt irat⁹ multū⁊ indignat⁹ q̄m hec ꝺceſſio plerūq; eſſet mi nociua et dānabil Magis itaq; mi ꝺuenit ſepi⁹ tardare⁊ dilationē ferre. nec ideo mitū aio exultare⁊ ofidē ſi q̄q; me ꝓpendo exauditā. ne forſan hec ſit mea merces et illa futura ckna iuſto dei iudicio deneget. Nec eē iō parte ex altera nimiū deſici⁊ otriſtari ſi nō ſtatim me otingat exaudiri ȝ pot⁹ hinc oſolari⁊ ſperare q̄m ꝫ nouit de⁹ ad ſalutē meam expedire Cōprehēdo itaq; ex cauſ q̄s expoſuiſti plures odiōes in ofone mea ob ſuādas Puta q⁊ fiat ſtudioſe fructuoſe⁊ veracit abſq; fictōne. ꝓteſtādo⁊ recognoſcēdo ꝓriaz pauptatē et miſeriā more paupez mendicoz q̄ plene detegunt et declarant omnē ſuā im/

potētiā et lesionē ex ꝟ sperātes fa/
cili⁹ ac celeri⁹ miaz oseq̄ a diuitib⁹
sibi qz subueniri imo sub hoc inter
uētu tacent ꝛ occultāt quālibz in
eis incolumitatē Erit insuper oro
mea cū patiēti expectatiōe fiet qz
intelligibiliē ꝛ pseuerankē letankē sus
cipiet datū cū grāz actiōe ꝛ bñfi
cū accepti p bonū vsū multiplica
tiōe Sed ꝟ m duo surgūt dubia
Videm⁹ ei libēti⁹ abūdanti⁹qz sō
ueniri a discretis ꝛ pñs diuitibus
paupib⁹ vēcūdis iconomis q̄ pu/
blice petē ex honestate formidāt.
qz alīs publice ꝛ inuerecūde petē
tib⁹ suā qz penuriā in apto p̄oicā
tib⁹ Videt ptēa plurimū onerosū
ac tedioſū si tā frequēs tā qz assi/
dua vt asseris dēat eē oro Ñ reo
dunt ex ꝟ pmū paupes diuitib⁹
h⁹ seculi odiosi quia importune ni
mis petūt q̄i de nllo otenti nec cre
dētes oū petita deneganꝭ a ꝛcusā
tur Nō Magna ē o aīa diuersi/
tas hic osiderāda inē diuinā ꝛ hu
manā largitatē Primo q̄dē q̄ ad
notitiā. ideo eni diuites h⁹ secli de
denegāt aliq̄ mendicis palā petē
tibus qz in ipsis plurimi sunt decep/
tores ꝛ simulatores q̄ datis sibi
elemosynis abutunt vel eē aliūde
abūdātes alieno non egēt auxilio
Et ꝓter hāc fraudē sepe detrimē
tū sustinēt verī boni paupes Nō
ita res agit cū paupib⁹ iconomis
qzuis ꝛ illi secretā sōuētionē a diui
tib⁹ sperātes sōtilit suas exponūt
ꝛ exponi faciūt ncitates lz cū q̄dā
verecūdia q̄ aliq̄ ex supbia ꝓce/
dit q̄ vtiqz detestāda ē. aliq̄ autē
ex hūilitate q̄ eē hūilitate deū exo/
rādo vti potes ꝛ debes Nō enim
tua pcca q̄b⁹ paup degis oib⁹ de
tegis. ꝟ his solis q̄ tibi poterūt eē
auxilio ꝛ sub secreto q̄b⁹ cū de⁹ ea
velit ad tuā salutē prodi. si celata
suares pniciose supbie vtiqz veni
res arguēda puta si i ofessiōe vita
tē tacēs Scdo ppēdit dca diuer
sitas q̄ntū ad donātis ptātē Im/
portūa eni petitio ideo diuites h⁹
seculi otristat ꝛ a donando retra
hit qz nō oib⁹ subuenire pñt ꝛ cun/
ctis eoz adesse defectib⁹. nec ei ad
ꝟ q̄ntūlibz immēse copie sufficerēt
Alia lōge ē diuitiaz ꝛ magnificē/
tie dei oditio. q̄ absqz detrimento
sui oib⁹ dat affluenē ꝓmptioz qz ē
ad dādū q̄z sum⁹ ad recipiēdum.
iōqz vult te sp eē p sēm desideriuz
dispositā ad suscipiēduz dona sua
Quāto eni ea feruēti⁹ desiderabis
et petes tāto abundāti⁹ accipies
sicut q̄ soli corpali āplioz aperit
aditus eo copiosi⁹ lumē ei⁹ ꝓcipit
Laudabis igit dñm ꝛ pseuerāter
imo incessanē exorab. admodū qz
cauēb ne aliq̄ mēti surrepat de te
ipa grandis opinio q̄i diues satis
effecta sis nō āpli⁹ egens mēdica/
re Quinimo quo plus augebit do
natio eo erit instātia frequētioz q̄
niā tūc ampli⁹ egebis gra dei ad
conseruationez donorū ei⁹. insup
ꝛ ad bonū ꝛ legitimū vsū eorūdē
fine cui⁹ vtiqz pfidio otinuo mor

totū amitteres qđ ꝑus acceperas fierēt ꝙz deteriora nouiſſima ꝓri bꝰ q eſſes ſolito paupioꝛ Nñ fit vt nulli inueniaꝭ tā piculoſus tam ꝙz latens q inſidioſus hoſtis tuis ꝓci piēdis elemoſynis q̄z ſupbia q̄ vt plurimū expellit exufflat q abiſcit de manibꝰ q̄tq̄ dinitꝰ conceſſū eſt Prudenꝭ igiꝭ ages tibi ab ꝫ ho/ ſte toto ſtudio ꝓcauēs. ¶ Anima Satiſfeciſti iā hō meis dubitatio nibꝰ reſtat vt rurſus te interrogē apud q̄s me ofera ꝓ meis ſuſcipi endis elemoſynis. an ad deū a q̄ oē datū optimū q donū ꝓfm ſuf ficiat abſq̄ medio ꝓficiſci Que in ſup ad ꝫ hora ſit aptioꝛ q q̄s locꝰ ¶ hō Attēdē debes o anima q̄ egrotꝰ aliq̄s vilq fedꝰ aut ſcurra ad mortē damnādꝰ vel q̄libz alius filius. neq̄q̄ ꝓſumēt in ſpectu alicuiꝰ ex cellentis principis abſq̄ medio ſe ipm exhibē. ꝓcipue dū deputati ſē alij q̄ tales audiāt q eis patrocini um impēdāt Tibi igiꝭ ſuadeo vt mediatorē recipias ad ſcos te cō uertēs. q̄ꝝ ſuffragijs apud deū te q̄ſtues hoc ſane tua exigat hūili/ tas. ꝫ fieri vult deꝰ ad honorē ſan ctoꝝ Cōſidera ꝫ in curia alicuius regis. in q̄ forefactoꝛ aliq̄s foꝛane us q̄ videlz nō ē curie domeſticus nō ſtatim ad regis pñtiā ſe ofert. ꝫ ad aliquē domeſticum curie Et aliq̄tiēs ſtudioſe q̄ret ex minimis vnū puta ianitorē ꝓ quē ad maio res dirigaꝭ. et ſic tādē vſq̄ ad re gē ꝓueniat Nec tibi mouebis ſcru

pulū dū aliquē ſcoꝝ ſpēaliē tuum mediatorē recipies. q̄ſi ceteri de ꝫ velut inuidi turbētur Tanta q̄ꝑe caritas ac dilectio ꝛſtaꝭ apud eos vt eoꝝ penitꝰ ſit idē velle. atq̄ ꝓ ꝫ quod vnꝰ oratq̄ deſiderat. oꝛat et deſiderat alter Liberuq̄ ergo erit tibi ꝓ tua deuotione ad quēcūq̄ ſcm ſpēaliē recurrē in tuis oportu nitatibꝰ. ꝑm q ad ꝫ te inclinabit ꝺſideratio ꝛtutū q donoꝝ q̄s in tali ſco ꝺgnoſcis floꝛuiſſe Cui qui dē ſco/ꝺſulto te ꝺmittes. tāq̄ tuo ꝓtectoꝛi ac directoꝛi. nec tñ ꝓtēa cetēoꝝ negliges auxilia poſtulaē ¶ Queſiſti ātq̄s ad inꝛpellādos ſcos locꝰ habeaꝭ idoneꝰ Eſt ꝓfe/ cto oīs locꝰ apt⁹ oꝛoni dei. et inꝛ/ ceſſioni ſcoꝝ Tēpla tñ deo q ſcis dedicata ſpēali ꝺgruitate ad ꝫ de putanꝭ. in q̄bꝰ qm̄ cōi noie totius eccie fiūt oꝛones. ſūt ꝛtute q meri to ꝑſtātioꝛes Sicq de tpe ꝺ q ec mouiſti q̄ſtionē ſentiēdū arbitroꝛ Deputati ſūt quidē ad oꝛonē ſpe cialiē feſti dies q ſolēnes. q̄bꝰ etiā frequētiꝰ dona gr̄aꝝ dinitꝰ ꝁmitti credunꝭ Expimēto eni certiſſimo didicerūt plurimi dieb⁹ his vberiꝰ ſe dinitꝰ adiutos q ꝺſolatos. nec hꝰ aliā ſcirent aſſignare rōnē ꝑter dinā magnificētiāq liberalitatez. inſuperq ſanctoꝝ inꝛceſſionem co piosā ¶ Anima Nelle preter hec adhuc o homo ex te informari ſi mihi liceat q expediat pios homi nes adhuc in ſeculo viuentes de precari atq̄ etiam in eoꝝ inter/

cessiōibus ofidē pp̄tim qz meo iu/
dicio in p̄nti exilio nēo est q̄ super/
abundet et nō satis op⁹ hēat his
q̄ possidet. vix qz sibi sufficiat vn⁹/
q̄sqz vt p sat ozet p se ipo. ¶ hō
tā grata tā dilēa deo ē charitas
mutua fratrū o aīa. vt eis māda/
tū dedēit p inuicē ozare Et cōtin
git p vn⁹ exaudiaē ozās p altero
q̄ nō exaudireē ozās p se ipo. hac
ni fallor rōne qz is alē p q̄ ozat est
in caritate. cū tū ipe q̄ ozat sit pec
cato mōrli obnoxi⁹ q gr̄a p̄uatus
Sz optimo iure voles vt ex oze
infantiū tua depcatio dirigaē i cō
spectu dn̄i etiā si qd dicāt penitus
ignozēt. dicēdo p̄ nr̄ pro te q ad
tuā instātiā Facti eni sē p regenēa
tiōis lauacrū filij adoptiōis q re/
gni. ac p b̄ deo in suis ofonib⁹ ac
cepti. sic si fili⁹ regis nōdū ānos i/
telligētie attingēs offerat p̄i sup
plicationē alicui⁹ malefactozis. nō
vtiqz repelleē a p̄e vacu⁹. et si ne/
sciat qd ipa res importet Quā p
fecto supplicationē si p se malefcoz
pozrexisz mox a facie regis eiect⁹
grauiozē forsan indignationez in
curriset Hac ꝯsideratiōe mota p
sona q̄dā nō nota p pueros inno
cētes pro se ozari q dici p̄ nr̄ dis/
ponebat Et licz vt dicis vix satis
q̄libet sibi sufficiat. nihil tū iusto a
cuilibz alteri deperit dū pro alijs
ozat. q̄nimo ex charitate b̄ faciens
apud deū abundanē in merito p/
ficit Cōsidera etiā q̄s adit⁹ est iu
stis apud deū exozādū. p miracla
que legim⁹ vicib⁹ innumēis ad eo
rū pces fca Cōsidēa insup q q̄n
tūcunqz q̄uis pcōz si id boni face
ret qd iust⁹ q̄libz etiāsi tm̄ ad ho/
rā fecerit. ita mozies indubie sal
uareē Quātū ergo valebit depca
tio iusti assidua. q̄ xxx vel xl vl plu
rib⁹ ānis in bona vita p̄seuerauit
q profecit ¶ Dia Benc m̄ prozsus
hec q̄ dicis placent o hō atz tecū
sentio. q frequenē miseicoz deus
alicui sbuenit nō ad suas z alteri⁹
pces. q̄uis b̄ ita fieri is q̄ iuuatur
ignozet Ita inq̄m sentio q sentire
debeo indeqz maiozē hūilitatē cō
cipe Sz ꝓpter b̄ tā ognosco p̄/
mū ad salutē p̄desse pro inuicem
ozare. idqz fieri ab inuicē exposcē.
p̄p̄tim qz stabit aliquē ad hozā eē
in gr̄a altero nō exñte Si vterqz
sit in gr̄a. tāto cēsebiē ofo āplius
vndiqz valitura Hoc eni ꝯsidero
in elemosyna dū p alīū fieri māda/
tur q vtiqz fructuosa erit si alē eo/
rū fuerit in gr̄a scz vel māsās vel
exequēs. fructuosioz tū si vēqz Sz
q oculuz cōuerto ad illos q̄stuari/
os q p̄curatozes hospitaliū a cap/
tiuoz q̄b⁹ satis abūde qz daē eo/
rū intuitu pro q̄b⁹ petūt. cū tū ni/
hil eis pro se petentib⁹ dareē imo
forsitan turpiē abigerenē Et nihi/
lomin⁹ hi q̄stuarij ptē distributio/
nis accipiūt Ita sane cōcipio mul/
tū vtile ac tutū eē p alio q p inuicē
ozare Sic eē in corpe mēbra se in
uicē iuuāt q mutuo ēbuūt alimētū
dū sanguis q spūs ab vno deferē

ad alterꝝ Itaq; in corpore mystico q; spũali qđ ẽ ecclia. vita grẽ deriuatur a capite xp̃o p gloriosã eiꝰ matrẽ q ẽ velut collũ et p ceteros scos dei et qslibet alios qquo mõ ad corpꝰ ℔ mysticũ ptinentes Iñ etiã rursꝰ cipio q; sp̃ficit oro facta p exñtibꝰ in purgatorio. qs cõstat esse in gra Si p̃téa nihil pter uinuz mãdatũ mouẽt ad oraõ dũ p altẽo. adhuc ex ℔ sic orare ꝓdesz Valet ec sp oro noie ecclie fca. puta cũ dr officiũ canonicuz a missa celebrat Credo tñ q; opꝰ penale factũ p altero p modũ satisfactionis nõ eq valet faciẽti ad satisfaciẽdũ p se ipo sic si ex intẽtione ℔ tñ p se ipo facẽt Nõt tñ q; sic plꝰ vlẽq valẽ qztũ ad meritũ q; gle in cremẽtũ Xpõ Sũt hec tua dicta o aia et dictis meis et rõni osona Nec aliqđ vnũ adhuc mirabiliꝰ osiderabis frequẽter eni vtilioz q; efficatioz ad impetrandũ elemosynã grẽ reddit oro in cõi cetu peccatoꝝ facta qz seorsũ in ꝓuato sic et elemosinã corpalẽ securiꝰ q; promptiꝰ pcipiunt paupes minꝰ abiectiminꝰ qz debiles dũ debiliorib9 despectiorib9 q; miseabiliorib9 sociati. cõit cũ eis petũt Ita vt inq̃t apls vbi abundauit pccm ibi supabundauit et gra Nõ ergo fugiẽdi sũt pcores in suis oronibꝰ nisi forsan sint p ecclias excõicati Nec solum corpalit ℔ mõ cũ pcoribꝰ ẽ cõicãdũ imo et spũalit ℔ mẽtez sursũ cũ eis in oratione intẽtio ad dẽũ

mẽdicitate

habẽda ẽ Dia Nolo igit amodo o hõ q; p alĩs et cũ alĩs orare faciẽdo q̃stũ magni illiꝰ ac generalis hospitalis totiꝰ mundi in q decũbũt innumerabiles egroti varĩs languoribꝰ laborãtes Nemo q̃dẽ hãc mortalẽ vitaz ducẽs ab ℔ hospitali exẽptꝰ ẽ. sic nec ab infirmitate penitꝰ imunis licz ℔m plꝰ q; minus Iñ sp̃ ñ adest oportunitas q̃stũ meũ ꝓsequẽdi q; petẽdi spũalẽ elemosynã. tũ p me. tũ p alĩs aliq̃bꝰ. tũ p oib9 in ℔ hospitali degẽtib9 p̃ptim qz id ceteri p me faciũt et mutuũ suffragiũ cõis exposcit caritas Si ñ facultates suppetũt ad vite hꝰ onẽa sustẽtãda absqz graui et assiduo labore. surgit ℔ haud dubie sub deo ℔ p̃cipalit agẽte p laboresq; opas alioꝝ tã p̃cipũ q tuẽtur q; ꝓtegũt. qz minorũ q laborãt q; pcurãt Nõ q; õ bonis spũalib9 sẽtire debeo Incũbit cẽ ñ frequẽter i illũ dirissimũ purgatorij carcerẽ ingredi in q pluri me detinent paupes aie gũissimis ardoribꝰ ac pẽis intolerabilibꝰ & flictẽ q nec sibi ipis opẽ ferre pñt q tñ sua purgatõe opleta carcere ẽ hũc egresse atz in gl̃az assũpte p me vtilit oraẽ valebũt Cetez dicñ hõ q; modũ loquẽdi obꝑuabo hãc vt ꝓposui faciẽdo meã q̃stuosã ꝓcessiõez Xpõ Ad ℔ tibi o aia rñdeo. q; bñ atq; intense desiderare ẽ vehemẽt ac efficacit loq Fit qz ℔ aliqñ absqz extẽiori q̃libz sono. aliqñ ãt erũpit extẽiꝰ i gẽitib9

et suspirijs in plāctu in lacrimis in manuū torsiōe in sublimatiōe ocu/lor in tūsiōe pectoris in clamori/bus dolorosis absq; tñ discretiōe ꝓmōis. eo pacto q̄ bestie ī infātes suos dolores insinuāt Aliqñ vo vocal' exꝑmīt' ofo ꝑ aliquē aliū facta. sic magn' ille magr̄ ī minister magni h' hospitalis de q̄ ꝓmo habit' est. nos orare docuit ī dicē pr̄ nr̄ ꝛc Añ hec erit ꝑcipua ī specialior nr̄a ofo vtpote oim a vo legitime petēdor cōphēsiua. ei q; q̄ illā instituit acceptior ac ꝑ b̄ exaudibilior Aliq̄tiēs aūt intromittendo est luct' ī dolor et animi sobria tñ et hūilis letitia suscipiēda. in q̄ aia sue pauptatis aliq̄ntulū obli ta suspēdit in dinas laudes ī medit'abit magnalia dei et sanctor suor h' vides exēplū in magnis solennitatib' domor curialiuz. q̄ dū celebrant assūt et paupes exteri' nō vtiq; otinue ꝑ elemosyna q̄rulose ꝓclamātes. imo in ianuis morā faciētes studiose q̄ illic fiunt oculi atz aurib' explorāt de q̄bus inuicē oferūt ī nihilomin' post hec elemosynā ꝑcipiūt Insup videas et alios aliq̄s in sua pauptate cū musicis instrumētis ludētes aut canētes nūc cū musa nūc cū vigella nūc cū cymbalo ꝛc. q̄b' ogratulā/tur diuites ī dñi ꝑ b̄ eor omēdabilē patiētiā confitētes dū eos in sua simplicitate et hūilitate vidēt eq̄nimes et iocūdos nec eor inuidētes imo ogaudētes fortunis. sic

et in natiuitate filij regis oēs debēt exultare oēsq; ofluē Sz ī alii q̄ñ aduenīūt paupes gr̄as ꝑ susceptis elemosynis redditurī. q̄b' nihilomin' eq̄ vl' abūdātior elemosyna tribuit vt ceteris petentibus Quibusdā ec aliq̄ndo sufficit vt seipos tm̄mō pātes exhibeant et suas detegāt plagas Sed et timpanū aliq̄ñ vl' sonor q̄dlibz aliud instrumētū ꝑferūt. vt hinc vel defectū clamoris suppleāt. vel maiorē ꝓuocēt cōpassionē Sūt ī alij qui maiorez simulāt pauptatē se ipos vel verberādo vel lacerādo. sic et q̄dā deuoti sibi inferūt vel inferri faciūt disciplinas ī correctiones q̄b' emolliat' duricia cordis eorū. et ꝓuocent' ad deuotionē et pietatē Ex his satis apte potes intelligē q̄z varij sunt modi se apud deū ī scos q̄stuandi nūc in dolore ī timore dine iusticie nūc in letitia et cōsolatiōe spei sue. nūc insup et in gr̄ar actiōe laude veneratiōe atz dilectiōe sue bonitatis et largitatis Et b̄ fit non mō voce hūana imo ec alijs sonis q̄b' vtit' eccia puta cāpanar a' organor. nihil q̄ppe ē q̄d nō legitime possis ad tuā vtilitatē cōuertē. et ꝑ b̄ te reddē idoneā ad susceptionē spūalis elemosyne dine gr̄e Sz circa b̄ diligent caue tibi ne despes ex pōdē tristicie. ne ve in sblimitate leticie superbias Verū vt sb̄ vno colligā omnia. is orat assidue q̄ bonum q̄libet op' bene facit sz ad gloriam

dei siue ꝺmedat siue bibat siue eē dormiat. qñ videlz ido ꝙs se somno tradit vt hinc postea vino redeat aptior obsequio ¶ Alia Scirē libenter o hō cur frequēter sub forma oronis dicunt plures psalmi qui nihil vt plurimū ad rē ptinēt p q orādū ē Sepeq; accidit vt is qui hos psalmos canit a dicit ignarꝰ est q indoctꝰ/ ꝑmonē latinum ignorās. ac p ꝫ nullū psalmoꝝ hñs itel lectū ¶ Hō ꝺta ē aia. nō ei sp vniformis ē impetrādi modꝰ vt circa sēcli ꝓncipes aliqliē ē supiꝰ declaratū. qđ q hugo de sco victore latiꝰ declarat Et ꝑ opēdio tria sūt q ꝓcipue ꝺferūt ad inclinādū maioris alicuiꝰ animū q fauorē illiꝰ ꝑcurādū ad suū subditū ¶ Unū ē dū sbditꝰ ipe illū vehemēter laudat q vtutes eiꝰ extollit. magnitudinez opulētiā. bonitatē. māsuetudinez. largitatē q; ꝓdicat Et ꝑ hūc modū ofo dirigit ad deū non exprsse aliqđ ab eo petēdo. ꝫ tm̄mō pio q hūili corde laudes eiꝰ depromēdo puta dicēdo q; piꝰ q; magnificꝰ q; māsuetꝰ q; benignꝰ es dñe q sic de alijs eiꝰ infinitis laudibꝰ ¶ Alter ē dū illi aduersario ꝝ siue hominuz siue demonū ꝺmemorat tyrānica crudelitas. ꝑ quē modū ꝓles orationes tradunt in psalterio ¶ Tercium ē dū is q impetrare desiderat suā. ꝓtestat miseriā paupertatē q angustiā. ꝺmemorās se cū sit debil q imbecill oi ope oi dsolatōe destitutū. et hec eadē aliqñ i alijs eē cō

memorat. ꝑ qđ nullū sibi ab homine ꝫ a deo solo expectat auxilium Et fit aliqñ hmōi ofo absq; exprssa aliq petitiōe nude q simplicit tales q sīles defectꝰ q nēcitates apiēdo Et ꝫ vl qz se indignū impetratōe iudicat. vel qz ꝑ eiꝰ magnitudinē rē desiderata nō audet exprmē ¶ Qui diligent scrutat scpturas nihil in eis inueniet qđ nō ad alterū hoꝝ triū modoꝝ orādi reduci possit ¶ Sup q aduūgo q nec in orādo sp vno modo disponit orātis affectio seu desideriū. quīmo multifarie variat q nihilominꝰ manet recta q fructuosa quēadmodū ipa ofo. q ad veritatē nihil aliud ē q; hūil q deuota affectio i deū finaliter relata ¶ Aliqñ igit sistit affectio in q; ꝑfūda reuerentia q sbiectōne ad deū. diuinam ex vna pte ꝺsideras altitudinez q ex alia miseriā fragilitatis hūane sicut si aliq hūilis ꝓsona magnum aliquē impatorē hret obuiū mox se diligent retrahēt q ꝑfūde inclinaret. tota q; tremebūda se q; ad posset i suū cōtrahēt locū ¶ Plerū q; at affectio residet i tioze dū tremēda dei iudicia ꝑfūde ꝺsiderat q aduēsꝰ impios ꝫ q apđ inferos exercet. sic cū ꝓnceps aliqs aduersꝰ suos huitoēs gnit indignaī pcipit. ceteri oēs ꝺtremiscūt ec si nullus offēse sibi ꝺsciꝫ sint ¶ Est q aliꝰ affectiōis modꝰ q ꝑ ꝺsiderationē ꝑtioꝝ defectuuz q; ꝺbꝰ nris viribꝰ occurri non ꝑt. summā sibi suadet

humilitatē ¶ Surgit et aliqñ in affectiōe motꝰ vehementis angustie atqꝫ anxietatis nimie. dū se ꝗs pendēs vndiqꝫ discriminibꝰ inuolutū et circūductum remanet in se ipō stupidꝰ. nesciēs ꝙ diuertatꝰ ꝙlitē effugiat ¶ Erūpit etiaz aliqñ in affectu cordis motꝰ ꝺoā languoris ꝙ ꝑmōe exꝑmi neqt. ꝫ suspiriꝭs gemitibꝰ otinuis qꝫ planctibꝰ aut etiā subitis et grauibꝰ clamoribꝰ in noteſcit. ſicut de pueris et bestiꝭs in tedio ostitutis supiꝰ exēplificatuz est ¶ Ingeriē qñqꝫ affectui motꝰ ruboris et verecūdie. dū in mētē venit turpitudo et feditas sui peccati. insupꝫ et sua ingratitudo apud celestē prez et dñm. a ꝙ tot et tanta bñficia ꝓcepta sūt ¶ Cōcipit etiā aliqñ affectꝰ odiū qꝺā sui ipſius dū ꝗs suos miserabiles defectꝰ et casus ꝺsideras sibi ipſi displicet. se qꝫ abominat et detestatur. adeo ꝙ ad instar fetidi cadaueris sibi ipſi fiat intolerabiē ¶ Formatꝫ aliqñ in se ipō affectꝰ zelū quēdā et indignationē laudabilē aduersus peccata sua aut alioꝝ. et ob id se ipm ꝑ pñiaz ꝓsequtur et punit ¶ Estꝫ affectio qñqꝫ zelotypa circa se et alios. ex ꝙ fit vt studiose ꝓcauz discrimina et oportunitates deuitare conetur et ꝙlibz salutis sue aut alieue detrimēta repellē. sic vir zelās vxorē cautā adhibet custodiā ne turpe aut suspectū admittat ꝺsortiū ¶ Cōmouet aliqñ animꝰ affectu qꝺā pietatis et opassionis seu miſericordie ad se vel ad alios. ꝙ surgit plerūqꝫ ex omēoratiōe hūane fragilitatis ꝓte ex vna. et piculorū ꝺbꝰ oēs incūbimꝰ ꝓte ex altera vbi nihilominꝰ pauca vel nulla ex nobis pata sūt remedia ¶ Suspē dit aliqñ affectꝰ in admirationem grandē. dū videlz altitudinē diuitiaꝝ sapieq scie dei vel inꝑhēsibiliū iudicioꝝ eiꝰ ad mētē reuocat. in tantū qꝫ aliqtiēs hec meditatio mētē ad se aduocat et sursū rapit vt sensū et memoriā vēlinqt et fiat velut desipiēs et insana. ¶ Cōcipit aliqñ in affectu motꝰ ſce ꝺsciētie et bone spei in deū et ſcos. dū ea ꝑcipue bñficia sue largitatis recogitātur ꝺbꝰ nos adiuuāt et tuent ¶ Accedit aliqñ eiusdē ex suoꝝ malefitiorū omemoratiōe pñie et cōtritionis affectio ¶ Supuenit etiā qñqꝫ in affectu motꝰ cuiusdā bone desperatiōis dū ꝺsideras ꝙ vana spes ē hois. in solū deū se ꝓjcit. eiqꝫ soli finaliē et ꝑncipaliē inhēt ¶ Oriē qñqꝫ in affectu motꝰ horroris et abominationis surgens ex consideratione vilitatis et turpitudinis pcci quā turpitudinē facit hec affectio ꝙ os euomere ꝑ fincerā ꝺfessionē ¶ Subintrat qñqꝫ affectum motꝰ ſci desideriū vel ſce cupiditatis veniēs ex ꝺsideratōe diuine pulcritudis et excellētie glē celestis. ad qm videndā et habēdam totis aspirat conatib ¶ Ingrediē aliqñ mētez affectio qꝺaz letitie ſpūal et sobrie cuiusdā ꝺplacētie qm sibi legitime

De mendicitate spi

suadet dñs sibi splacere ppēdit in deo dño et in gla ei⁹. insup q in q̄/ buslibz suis opib⁹ Que q̄oz spūs alis iocūditas aliq̄tiēs in tātū ro bur excrescit vt vbis exprmi mine q̄at. z sub signis q̄busdā ad extra prorūpit vxputa sb iocūdis suspi riis q gaudiosis singultib⁹ Vocatur aūt hec plerūq̄z affectio mētis intrna iubilatio seu exultatio Exurgit aliq̄n affectio laudis. bñdi/ ctiōis et glorificatiōis/ memorā do dignitatē dei inestimabilez. et aduocando creaturas oēs vt laudēt eūq exultēt i noie sco ei⁹ Adest etiā aliq̄n affect⁹ recreatiōis in diuinis bñficijs. q̄ modis innumeris in dies pcipim⁹ Excitat aliq̄n affect⁹ in feruorem diuini amoris p ostēdatōnē immēse sue bōitatis Et ē altissima pfectissimaq dignissima in ceteris affectiōib⁹. aquā nihilomin⁹ tuteq pfecte hi soli ptingunt q̄ pus in ceteris exercitati sūt q̄si p illas purgati et ouenient prepati qm̄ ꝑm declaratiōnem beati bernh. p illas osculamur pedes q manꝰ. p hāc aūt ad oscu/ li oris accedim⁹ Hec siq̄dē sancta affectio mētem deo sūme approximat et domesticā facit q velut spōsam ei copulat Ex plurib⁹ iā dictis facile ppēdes. cur simplices q illīrati laudabilr q fructuose suadētur frequenē dicē oēs q̄s minime intelligūt Hoc eni fit vel vt Bagētes deū venerenē a laudēt. aut ei grās p bñficijs repēdāt sub sā/

eternali siue colloquio

ctis q secretis vbis p os ꝓbarū et scōz reuelatis. vel etiā vt eccie obediāt aut suo confessori Accedūt ecq alie cause. q̄s perpēdis adesse dñs hmōi oēs deuote dicūtur Dia Declarasti mihi iā o hō q̄z plurimos mēdicitatis modos. insupq orādi varios affect⁹ formādi doctrinā tradidisti putilē. nūc restat vt ex te audiaz si q̄tidiana mihi erit aliq vna oīo q̄st⁹ ve vn⁹ q̄tidian⁹ apud oēs scos simul obtuād⁹. quas ec elemosynas ero in hoc q̄stu petitura Ho Poteris aia in ꝑticulari modū quēlibz obseruare put tibi videbit magis oportunū magis q̄z fructuosū p ouenientia tēporū et locoz q necessitatū q̄ bus eris obnoxia. vl altera q̄libz psona p qua orare voles De/bes igit toto studio tota diligentia discē q̄ sint septē dona gre p/cipue i tuis oīonib⁹ petēda. puta vtutes theologice fides spes charitas. q vtutes q̄tuor cardinales. tpantia prudētia fortitudoq iustitia. q̄ sint insup septē spūsci dona. septē btitudines. septē petitōes in oīone dñica exprsse. septē mie opa spūalia et corpalia. decē pcepta legis In his tua vsabit meditatō q ꝑm tuā oportūitatē aduers⁹ morbos varios pcēoz et piculoz tētationuz q̄b⁹ te subiacere cognosces tuā formabis orationē Diriges ec frequēter oculū tue ostēdatiōis ad illa septē capitalia vicia ad illos insup multiplices defect⁹

quos in aduministratōe corpalium
sensuū quotidie incurrim⁹. q sic de
alijs infinitis miserijs Ad hec pleni⁹
cognoscēdaq discernēda ofert
plurimū sūma viciorū et virtutum
q̄m quidā sūmam regis appellant
Poteris ꝓterea tuū questū diuidē
in septē ptes q singulis ptib⁹ sin
gulos deputare dies. puta vt sin/
gul septē dierū. petitionē facias ō
singul septē donorū. et ita de alijs
oib⁹ in oīone petēdis poteris or
dinarē. et tibi quasi legē regularem
ad hoc statuē Et nihilomin⁹ alijs
vrgētib⁹ causis. extraordinarie po
teris ad alia petēda frequenter cō/
uerti Sic etiā celestē ciuitatē velut
in septem partes seu vicos diuidē
et p singulos illos vicos singulis
septē dierū discurrere et te q̄stuare
Statues q̄ in vico vno btōs an/
gelos. in alio ꝓpbas et pīarchas
xpi adhuc vēturi pīcones. et sic de
alijs p vt tibi tua deuotio suade/
bit Poteris etiā iuxta dierū solēni
um exigētiā recursū ad xp̄m facē
ei⁹q̄ mysteria ꝺtēplari. ac etiā sā/
ctorū q̄rū celebrant solēnia. tūc q̄
deuoti⁹ solito eorū implorare subsi
dia. eos q̄ apud alios facere me
diatores Jam itaq̄ o aia absq̄ i-
termissione plixe satis locuti sum⁹
ouenit vt finē sermoni tribuam⁹ ce
tera dieb⁹ posteris reseruātes Nā
eē tēp⁹ adest vt ad q̄stū te ꝺferas
quē vtiq̄ practicādo sp in hoc of
ficio doctior fies. nō mō in his de
quib⁹ exēpla sūt posita paupertatū

modis. vel etiā alijs innumeris
erudita Ita sane ē omūe puerbiū
q̄ fabricādo fabri fim⁹ Sic aia Ita
fiat vt suades o hō Statuā itaq̄ i
me ipa certū ordinē ad elemosynā
petēdū. meas q̄ petitiōes pro ne/
cessitatū occurrētiū oportunitate
conabor istruere Nec tū tibi mole
stū erit si nō vniformē regulaz in
meis obseruabo deꝑcatiōib⁹. q̄m
absq̄ ordine et mensura mihi mee
insurgūt pauptates et indigentie
pro quarū exigētia mee sūt penit⁹
oīones instruende Quib⁹ etiā mo
dus est nihilomin⁹ adhibēd⁹. ꝑm
qualitatē q̄b⁹ aut p q̄b⁹ me⁹ ē ser
mo dirigend⁹ Ceterū vbi me defi
cē videbis atq̄ torpescē velis ob
nixe ꝓcor me dirigere. mihiq̄ ad/
esse ōsilio atq̄ auxilio Ihō Libē
ter id efficiā o aia De⁹ aūt tu⁹ sit
auxiliator. detq̄ tibi bñ ac prudē/
ter orare. ita videlicet vt ei grata
sis. et bñ deliderata quelibz impe
tres Amen

Explicit prima pars

Sequitur secunda. in q̃ otinent diuerse oões q̃ medita/ tões aie deuote p̃m diuersas ma/ terias. que parũ aut nihil deseruĩ unt nisi iã deuotõi tõlit̃ mãcipatis et q̃ in se ipis expiunt̃ affectiones virtutũ insup et dei visitationẽ cũ otẽptu mũdi Incipunt oões et meditatiões deuote circa oõ/ nẽ dñicã. Et p̃mo sup p̃ma petiti/ one ei⁹ sanctificet̃ nomẽ tuũ

Oluisti dñe de⁹ omnipo/ tẽs. vt te orantes p̃rem appellemus Hoc itaq̃ supposito te deprecor. sci ficet̃ ℔ nomẽ q̃ confirmet̃ in me. ℔ ẽ vt pseverant̃ tua sim filia Alias ci qũo mihi p̃ eris. si tua eẽ filia de/ siero? Mutuo se pfecto ponũt hec noia Q̃ntũ detrimẽtũ est talem amittere p̃rez. q̃ etiã ignominia il lũ offendẽ vel ei nõ fuire Qñ q̃so hũc vidẽ potero p̃rem in suo pal/ latio q̃ iã versor i ℔ exilio miseran/ do Qñ illa mi rebuata sua heredi/ te potiar Quãdo statuari illa sua aula regia imperiali palatio que iam durissime suz carcerata et va riis circũdata bellicis impugnati onibus cuz tñ sim regis imo talis regis filia? Quo ausu temerario gen⁹ meũ. meã nobilitatem oblui scar? Qua deniq̃ insania me velut scortũ corruptorib⁹ exponaz. cor/ ruptorib⁹ inq̃m toti⁹ castitatis p ditorib⁹. aduersarijs meis q̃ p̃ris mei? Quã p̃ẽa fiduciã debeo oci pere ofugiendi ad talẽ p̃rez. tam opulẽtũ tã sapiẽtẽ tã benignũ Cõ fidenc̃ illũ inc̃pellabo q̃ por me di lexit. nulc̃ meis q̃z meritis me suã fi liã appellare dignat⁹ẽ Qz si illũ ve lut inobediẽs q̃ uersa aliq̃tiẽs of fẽderim. scio tñ q̃ pro pcõ filie. p̃ri pena sufficiet exigua Si ab eo panẽ petiuẽo ad viuẽdũ. nũq̃d in/ dignanc̃ atq̃ iracũde mihi porri/ get lapidẽ. aut p̃ ouo scorpionez aut p̃ pisce serpẽtẽ? Nõ hec profe/ cto faciet. q̃pe cui⁹ ℔ verbũ ẽ q̃ ex emplũ. qz parẽtes carnales non ℔ filijs suis facilũt. q̃nimo et tam bo nis q̃z malis bona tribuẽ soliti sẽ Noster igic̃ p̃ spũm suũ dabit pe tẽtib⁹ Cũ igic̃ te p̃rez nr̃m appella ri mãdaueris. fiat vt iussisti Te igi tur per ℔ nomẽ otestor. vt illud in me cificet̃ ita. ne mẽtiar te p̃rem appellãs Nõne vtiq̃ mendaciũ ar guerer. si nõ tua exñs filia te p̃rez appellarem? Hoc igic̃ te nũc peto et exoro spẽalit̃. vt tibi talis exista qualẽ me tibi eẽ voles Qõ si mihi negaueris cũ hoc veniret tuo detri mento. quid aliud mihi donabis? Quis q̃so pater sue naturali filie talia petẽti denegabit? Nec etiã p̃ mi cũ tua sim filia. meaz oro cu stodi castitatẽ meũq̃ honorẽ Sic me iclude. tres adhibe custodes ne tui aduersarij me valeãt corrũpe. q̃ q̃z illos nõ audiã vl̃ ad min⁹ nõ exaudiaz Recedite recedite amo/ do ifideles et petulãtes inimici in fernales q̃ me vultis infamare. q̃ a me dedec⁹ atq̃ ouicũ exposcitis Ignoratis vos que et q̃lis ego

sim et cui vos loq̃mini? Ego eni sũ filia sũmi regis/ vr̃i iudicis q̃ vos odẽnabit Qua igit̃ p̃lũptiõe q̃rit. illi suã surripẽ filiã? Nũq̃o vob̃ au res p̃beo audit̃ces? O turpissimi vi lissimi horribilissimi hostes. nũq̃o vobis assentiaz qui estis fallaces et mẽdosi? Nũquid vr̃o suasu meũ patrẽ derelinq̃m mea fraudabor hẽditate. et vobiscũ me ip̃am eter nalit̃ odẽnabo? Hoc p̃fecto nllo pacto faciã Q& si alias me nõ infe statã nõ dimiseritis. n̄ qz vim facẽ volueritis. scitis quid factura sim Adibo certe p̃fem meũ et ei rem i/ sinuabo. q̃ mihi vtiqz feret opẽ vt eruar a manib⁹ vr̃is. ac deinceps grauit̃ vos puniet

Meditatio ꝛ oratio su

per scđa petitione oratõnis dñice Adueniat regnũ tuũ

Excellent in ꝟ suaz ad me dilectionẽ declarauit me⁹ p̃r celestis. cũ talẽ ac tãtã dignitatẽ atqz excellẽtiã n̄ voluit indulgẽ. vt reg^m q̃dã eximiũ itra me collocauẽit meo regimini ꝺpu tatũ In q̃ rõ velut dña ac mgr̃a debz p̃sidẽ. cetere aũt oẽs vires ꝛ potẽtie illi parere ꝛ obseqũ Sz p̃fe cto nimis expioz vez eẽ q̃d antiq̃ dr̃m ẽ Nix sine guerra erit q̃ terrã hz Reuera regnũ ꝟ de q̃ p̃mo. oti nue ꝛ incessant̃ p̃secutionẽ ꝛ impu/ gnatiõem patit̃ Nõ ẽ viciũ a pec/ catũ q̃d non ip̃m hostilit̃ inuadat vimqz omnẽ faciat ad ingressũ p sensuũ q̃nqz aditus. vt illic dñet et

impet Insurgit supbia cũ clamo/ re valido. et iactãter illic p̃sumit dñari Inuidia ira et odiũ cõueni unt. cũ iuramẽto affirmãtes se illic mãsionẽ ac residẽtiã facturas Ac/ cedit illa torpẽs acidia. nullo pa/ cto ad discessũ suasibil̃ Gula fedis sima exercituz parat. suam qz illic vult instruẽ coq̃nã Luxuria furit. et affirmat qz regnũ ꝟ p̃sus osu/ met Auaricia cupida insidiose se ingerit. nec se hinc arbitrat depel lẽdã Atqz ita innumeri alij surgũt tirãni. q̃ nllo ordine ꝛ horribili cõ/ fusiõe satagũt in hoc regno dñari At ego illos repello illos abiicio. clamãs qz et suspirãs p̃testor hoc regnũ n̄ datũ a p̃re meo. cũ sũmũ nefas essz tẽ traditamẽtũ facẽ q̃ id regnũ suis patẽt hostib⁹ Sed heu q̃d me aut meã estimãt poten tiã. q̃ sola sine virib⁹ sũ deficiẽs et misera? Quid q̃so nisi a te p̃re meo adiuta aduersus hostes hos effi/ cere valebo? Aderis igit̃ p̃ mi in regno tuo. et q̃ maneat inuict̃ũ illi feres p̃sidiũ Tuũ p̃fecto ẽ. ip̃m ti bi tueqz custodie restituo Ita sa/ nez nõ alias i me adueniet regnũ tuũ sp qz remanebit. alit̃ illud co/ gar amittẽ a deuastante angelo. eritqz in illo sempitern⁹ horroz et eterna ꝺfusio

Meditatio ꝛ oratio tu

per tertia petitione oꝺonis dñice Fiat volũtas tua sic̃ in celo

Domine de⁹ oipotẽs p̃r opti/ me q̃ es i cel̃ fiat volũtas tua

sicut in celo et in terra Voluntas inq̃m tua qua ꝑm viam mãdato/rũ tuoꝝ vadã ego debilis pauꝑ miſéa ad te potẽtiſſimũ.inſipiẽtiſſima ad te ſapiẽtiſſimũ.egrotiſſima ad te ſũmũ medicũ ac ſaluatorem Et qũo fiet iſtud dñe.niſi tua volũtas me ꝺouxerit traxerit ad ſe Cũ ergo ita velis.etiam velim nolim tua volũtas fiat Vidi ſepius dñe.q ꝑr ꝺuxit traxit filiũ debilẽ atz ipotentẽ vl ec̃ ſtolidũ ad implẽdũ volũtatẽ ꝑrnã Ita q̃ſo ꝑr me trahẽ digneris ad te.nõ me derelinq̃s in manu mei ꝺiſſ̃.nec mee me tradas volũtati.imo dũ oberrare a tramite ꝺtutis me videb.retrahe me dñe deꝰ velut paupẽ ſtolidã cecã atz impotẽtẽ.et ꝺ ſiue ꝑ tuas ꝺgas aduerſitatis ſiue ꝑ dulcorẽ ꝑſpitatis.ſiue ꝑ occulte inſpiratiõis inſtinctũ a tua bonitate.ſiue ꝑ altã manũ tue ptãtis.ſiue per bonoꝝ tuoꝝ angeloꝝ vel etiã hominũ miſteriũ. ſiue ꝑ quẽcũq̃ alium moꝺuz tibi placitum ſhoc tm̃ fac ne peã.q q̃ tua de meq in me nõ mea volũtas fiat et impleatur Quiꝺ poſſz dñe ꝺueniẽtiꝰ atz hũiliꝰ pauꝑ ceca aut ſtolida petere a ſuo doctore q gubnatore.q̃ vt eã nõ ꝑmittat ãbulare ꝑm ſuã temeritã intẽtionẽ in deſiꝺẽ̃ſ aie ſue!

Oꝝ eiuſdẽ ꝺcernẽs itez hãc ẽtiã petitõnẽ ex alia ſiñtuꝺine ſũpta ſup ꝺ ꝺbo Jn chãoq frẽo a it dñe deus/ tuus ꝓpheta.q homo ꝺpar ẽ tumentis inſipiẽtiꝰ in q̃ꝰnõ ẽ intellectꝰ Qꝺ ſi ita ẽ.ꝺiriges me dñe velut beſtio/lã indomitã.q̃ nõ ꝑt aut nõ vult ꝑ ſe ipaz ꝺomari.immittẽs frenũ in os meũ.aut alias me ligaꝺ ꝑ vt mihi opꝰerit ꝺulciꝺ illis ac ſoliꝺis vinculꝭ tuaꝝ ꝺtutũq̃ ꝑcipue funiculo triplici q̃ ꝺifficile rũpiꝭ.vi/delz fiꝺei ſpeiq charitatis Quiꝺũ ẽ dñe os meũ.impone ſibi tẽpãtie et ſobꝛietatis frenũ Jndomita eſt lingua mea ꝺiſcolaq vagabunꝺa ꝑ multiloquiũq vanũ .cõſtringe illam freno ſilentij.atq̃z ita fac circa ſingula membꝛa mea Et q̃z̃uis frequenter tuo ꝺuctui rẽnitar aliter aut alio volẽs ire q̃z tu impellas: ad moꝺuz eq̃ laſciui q ſibi ꝺimiſſꝰ frequẽter impingẽt. ne q̃ſo ꝓptẽa dñe ita otra me iraſcaris vt ꝑ in/ꝺignatiõe me ꝺẽlinq̃sq finas ꝑm impetũ ꝓprie inclinatõis aut volũtatis incedẽ Ita enĩ mox impingerẽ et me morti traderẽ ꝺolozoſe. moꝛe illoꝝum q̃s te ꝺicis ꝺimiſiſſe ire ꝑm ꝺeſiꝺeria coꝛꝺis eoꝝ erat q̃z ꝑfecto illa ꝺiriſſima libertas.lõgeq̃z eligibiliozatz ſuauioꝛ eſt tua ſeruitus.tuaq̃z ſubiectio

Oratio ſuper hoc verbo Sicut deſiderat ceruꝰ ad fõtez

Fons vite dñe deꝰ oipotens.ego ſũ illa pauꝑ laſſata.depulſaq vexata que ad inſtar cerui deſiderat venire et reuerti ad te.vt ſit mihi recreatio otra nimiũ calozẽ atz ardẽtem ſitim quã mihi illi infernales intulerũt inimici/me ꝑ deꝛtũ hui⁹ mũꝺi otinue inſequentes cum turba numeroſa canũ feroꝛiſſimoꝝ morꝺẽ

tiū et lacerātiū. Qua ꝓpt vagabū/
da nō inueniēs reḡem p̄ B deser/
tū discurro Sūt aūt hi canes cu/
re ille diuerse ac solicitudines mū
dane q̄ varijs modis me mordēt
ꝙ lacerāt. q̄b⁹ plimū turbor ꝙ eua/
gor in deserto p̄cō nusq̄ reḡem
inueniēs nec ālī⁹ respirare valeo
nisi venero ad te q̄ es fons vite ꝙ
refugij loc⁹. in q̄ mihi erit refugiū
et secu
ritas

Meditatio et ora

tio diuisa p̄ partes super q̄rta peti
tione oronis dñice Panem nostrū
q̄tidianum da nobis hodie

Dulcis pane ꝓpt deū Ego
sū paup illa famelica loca/
ta inꝰ duas mēsas. q̄ vna
ē cibis h⁹ mūdi onusta. q̄b⁹ q̄dem
vesci possez sed illos detestor ꝙ re/
cuso. altera bonis eruberat spūali
b⁹ q̄b⁹cū affluē desiderez. minime
p̄ voto illa dseq̄ valeo Heu mo/
riēꝰ mi pr̄ hec misera famelica in
tuo dspectu ac tuor oim sc̄or in
hac mēsa bonis gr̄e ꝙ gle referta
discūbētiū. vbi edūt ꝙ bibūt vsq̄
ad satietatē. imo vsq̄ ad sobriam
ebrietatē Nō q̄dē sū digna sedē in
hac mēsa nec B reḡrē p̄sumo. sed
hūilit peto vel de micis ꝙ reliq̄is
h⁹ mēse magnifice pat aliq̄o pci/
pere. q̄ aliq̄ntulū refocillata valeā
famē sitimq̄ meā ꝙ si nō ad plenū
sedare Lego in euāgelio de diuite
epulone q̄ ḡuit de duricia atz ava
ritia arguit. ꝙ immisericordit pau
perē lazar a se repulit illi sue mēse
micas nec volēs tribuē Ut ego sū
illa paup infirma mēdica ulceri/

b⁹ ac vulneribus plena diuersor vi
cior. q̄ vris assū in dspectib⁹ O sā
cti ꝙ sc̄e dei oēs in vris ianuis cla
mo suspirās. ꝙ peto de micis vris
ne q̄so moleste feratis. et more illi
us diuitis reprobi ne me immiseri
cordit tractetis Absit a vobis B
improperiuz. absit vt in tā pijs ac
magnificis cordib⁹ tāta iueniat i/
hūanitas. p̄ptim cū sine vllo vro
detrimēto ac sine vlla diminutiōe
id facē poteritis Mementote vos
aliquotiēs ab hac mēsa fuisse alie
enos. ꝙ nihilomin⁹ tūc ex ea pasci
libenē voluistī. Ita igit ꝙ nūc m̄ fa
cite q̄ vob fieri tūc voluistis Ne
stra q̄dē sorōr sūꝙ si in hūilē statū
delecta. etsi in exilio. etsi in carcē ꝙ
si in miseria ꝙ pauptate maria osti
tuta Ne igr̄ me fame p̄ire finatis i
dspēu vror ꝙ q̄dē p̄ssimor ocko/
rū vror. et in tāta plenitudine spi
ritualiū alimētor Sū ego heu de/
teriozis oditiōis ꝙ magis repellē/
da. q̄z catell⁹ q̄ vt de reliq̄is dñi sui
finit refici Fateor q̄ppe me p pec/
catū fr̄az etiā cane deteriorē. ma/
neo tñ sp naturali oditiōe vra so/
ror Ne igit tā graui aio meū pec
catū feretis. qđ vtiq̄ nūc m̄ odio
est atq̄ a meo repello dsortio. q̄n
poti⁹ ad id qđ naturali oditione
vob tā dep̄pinq̄ iūctū ē opatiēdo
vros inclinabitis aios. Scđa
ps Rex fateor me omi iure ꝙ ob
mea maleficia carceri digne mācī
patā. ꝫ heu q̄s tā seuer⁹ iudex tāq̄
seuus q̄ captiuū adhuc indemna/
tuz fame perire p̄mittat. ꝙ petenti

nõ porrigat panẽ Qui etiã essent illi ꝯsiliarij aut officiales adeo im pij et agrestes qui hoc tolerarent aut suaderẽt ꝙnimo etiã damnatis ad carcerẽ ꝑpetuũ ministrant aliquotiẽs pitantie spẽales et ꝑci pue in magnis solẽnitatib⁹ Nũc aũt credo et certitudinaliter scio. ꝙ quanrũlibet sim incarcerata et grauib⁹ oppssa criminib⁹. mitior tñ est et ad miserandũ ꝓnior vra curia ꝙz quelibz alia iudicis aut prelati cuiuscũqz mortalis

EGo sũ paup illa filia elongata q̃ ptez pñe hẽditatis me ꝺtingentẽ dilapidaui. q̃ in extera regione fame morior. et vrgẽte famelica rabie volo frequẽter implẽ ventrẽ porcoꝝ pabulis. hoc est ꝑuis hui⁹ mũdi voluptatib⁹ quas sepe nec ꝺseq̃ valeo Ez et ne ꝺsequar opto. et oro sciẽs ꝙ cib⁹ ille mime sacietatẽ afferret. imo ãpli⁹ facẽt esurire tandẽqz ꝓmẽt Quid igiẽ faciã Certe scio Vniaduẽto in domo pris mei qz plimos esse huitores qui pane vescunt abundant Surgã igiẽ de stercore q fouea in qua iaceo. et ibo ad patrẽ meũ et dicã ei Peccaui in celuz et in te nõ sum digna tua dici filia. fac me sic vnã ex ãcillis tuis aut pdisseqs Auditu aũt didici imo aliq̃tiẽs visu ꝙ ipe ẽ mitissim⁹ q mi sericordissim⁹ atqz ita nec me veniẽtẽ repellet. imo in ꝑstinã restitutẽ et dignitatẽ. et tqz filiã suã denuo suscipiet educandã Heu q̃tiẽs et qz diu conor ad prem meũ ꝑ pane obtinẽdo reuerti. nec tñ valeo. qm̃ tali ac tã miseabili fame sũ afflicta. vt viribus penit⁹ destituta nequeã exurgẽ q mouẽi valeã de hac infelici exnea regiõe in quã i cõsulte me intrusi. nisi aduenẽit aliquis qui m̃ manũ porrigat q fẽat auxiliũ et ꝺsolatõez ad me sustinẽ dũ et dirigendũ in via ne deficiaz Mos igiẽ deꝓcor sci dei oẽs adestote m̃ et ferte opez vt hinc egrediar. sine deuio sine offẽdiculo ad domũ pris mei ꝑfectura et rfectura. ¶ Quarta ps O me miserabilem infelicẽ. vilẽ. fedã. deo et mundo odiosaz. qua temeritate aut ꝑ sũptione prem illũ mitissimũ et misericordissimũ audebo cõspicẽ ꝙ adeo otẽpsi q dehonorani Qualiter auerit ꝙ lingua ad aliq̃d ab eo postulãdũ Prẽptim cũ iã illos temerarios conat⁹ meos expleuerim. meqz ꝑstitueri et fedaueri cũ inimicl. ꝑfati mei pris Vñ nõ iniuria sibi facta sũ penit⁹ odiosa Nũc igiẽ cũ meli⁹ nõ possũ. reuẽtar ad illũ quẽ tam grauiẽ offẽdi Dic m̃ misera q inuereciꝺa. q̃ frõte ꝟ audebis attẽptare. q̃ pacto ꝑsumes postulare panẽ ad mãducandum cui pori⁹ debenẽ ꝟbera ꝙz past⁹? Nez etiñ ita sit. nec ꝓterꝙz penã q tormẽta meruerij. nihilomin⁹ illi⁹ ad quẽ reuerti ꝓpono miam eẽ cognosco. vt me ad io faciedũ vocare digneẽ et cõmonẽ. q̃ntũcunqz etiã eũ offẽderim atqz desperetiz Vrgẽt insup ad ꝟ et impellũt famelica rabies. et extrema nẽcitas

Audiuit ei de⁹ deꝓcatione etiã le
gionis demonũ qñ petiuerẽt mitti
in porcos. multomin⁹. et ego diffi
dam exaudiri

Hic loquit aia exaudita⁊ consecuta
spiritalẽ cõsolationẽ.

Oratias ago tibi pr̃ dulcissi
me pter pitantiã nũc a te susce/
ptã O q̃z sapida ẽ. q̃z suauis ⁊ bo
na. q̃z nutritiua Nup famelica ra/
bies oia mẽbra mea torq̃bat Au/
res interibãt in auditu vanitatũ
seculi ardebat lingua puersis ser/
monib⁹. oculi vanis aspectib⁹ de/
fluebãt Os turpi vlescebat gustu
tact⁹ ꝓbra voluptate fedabatur.
O q̃z sbito euanuerẽt a me hec oia
pniciosa desideria ad pñtiam dul
cedinis cibi illi⁹ q̃ misisti desuper
Da m̃ dñe sẽp hũc cibũ quo refe/
ctus abiectiã et fastidiã venenosũ
ac mortiferũ hui⁹ mũdi cibum. O
dñe de⁹ q̃z subito m̃ facile factũ ẽ
his carẽ imo otẽnere q̃ ꝓpus desi/
derabã. qm̃ bonitas hui⁹ spũalis
cibi facit omia mũdana arbitrari
velut stercora. et abominationi
penit⁹ hr̃i Cõcede dñe vt hec dis/
positio diuti⁹ in me ꝓmaneat. Jta
sane iocunda essẽ et btã Seo heu
ego misera cito nimis hũc gustũ
et saporẽ amitto. qm̃ nõ debitam
adhibeo diligẽtiã et ꝓ hac mõrli
vita. me fateor indignã ad perpe/
tuã atq̃ hẽditariã illi⁹ obsessiõm
Jã me penit⁹ tue mie submitto.

Medicatio et orõ sup

q̃nta petitõe orõis dñice Dimit/
te nobis debita nr̃a sic̃ et nos ꝛc

Obligata sũ plimũ Surgit q̃z
obligatio hec ex fatuis com
mercijs et otractibus cũ demone
in foro hui⁹ secli initis. cũ ꝓ momẽ
tanea vanitate breuissima q̃z ac fe
da voluptate. ad eẽnã damnatõz
me astrinxi. nec habeo heu vñ per
soluã. cũ sim paup ⁊ omi sba frau
data ꝓ infortunatũ ictum peccati
Quo igit ibo. quo diuertam? Ad
meũ certe reuertar pr̃em eũq̃ de/
ꝓcabor vt me ab hoc graui debi/
to absoluat Et ne repulsã patiar
ei suas deferã lr̃as. a suis secreta/
rijs et euãgelistis signatas sbis
obtestabor ipm̃ me debẽ penitus
absoluẽ Siq̃dẽ hec lr̃e otinẽt vt si
dimiserim⁹ alijs et nob ipe dimit
tet Et ego ex nũc oib⁹ dimitto sic̃
ipe dimitti iubz Optet igit vt⁊ ipe
m̃ dimittat Etsi forsã ipe vl alter
q̃libet m̃ obiecerit. ꝙ nõ integrali/
ter dimitto. aut sincere aut eo cor/
de q̃ debeo Rñdeo m̃ saltẽ adesse
desideriũ dimittẽdi sub mõ ⁊ fõr
q̃b⁹, ipe b̃ fiẽi vult ⁊ iubet. et b̃ uti/
q̃ satis est Jta eni et m̃ sufficit vt
de⁹ mihi odonet. b̃ est vt sit ei desi/
deriũ m̃ ex integro odonãdi q̃ad
modũ ⁊ m̃ ẽ. qm̃ si hmõi suũ fuẽit
desideriuz infallibiliẽ ita fiet Et
nũc igit m̃ bñ ẽit dũ q̃sq̃s apũ me
debitũ q̃cunq̃ otrahet iniuriam
m̃ aliquaz irrogans aut conuiciũ
dicens Presertim dum hoc preter
meam culpam accidet. et mor

illi odonabo. p̄ b̄ eni ñi tut⁹ parabit̄ adit⁹ ap̄d deū p̄ cōdonatiōe oim meoꝝ debitoꝝ. Nō q̄ē q̄ alios in me peccare libeat q̄ q̄z deū nō exorē vt eis debita odonet. ñi eni ꝓpria pcā satis oneri sūt p̄ter b̄ q̄ alīs ad peccādū sim occasio aut p̄ eis me odemnē. Sz cū alit̄ occurrē nō possim. mihi ouenit alteri⁹ pcō ad meā vtilitatē bñ vti

Oratio et meditatio

sup̄ sexta petitōe oronis dñice. Et ne nos inducas in tentationem

O Mis heu osolabit̄ hāc desolatā hāc mille laq̄is circūductā ac in varias tentatiōes p̄cipitatā. in via hac in q̄ picula sibi imminēt inumera tā ab inimicis q̄ nūc in apto se exhibent vim inferētes. nūc in insidiis/ suis fraudulētiis me morti tradē moliunt. q̄z ēt a via ipa q̄ lubrica est q̄ tendēs in decliue. insup̄ q̄ obscura plenaq̄ antris q̄ p̄pentib⁹? Quis igit̄ hinc me liberabit q̄ cōducet ne in aliq̄z istaꝝ tētationū incidā Nemo p̄fecto nisi tu me⁹ p̄r ac tus bon⁹ spūs q̄ me deducet in terrā rectā. qui vndiq̄z laq̄os inimici dissoluetis q̄ illūiabitis meas tenebras. meos q̄z pedes stabilietis

Meditatio et oratio su

per septima petitione oronis dñice. Sed libera nos a malo

E Pmi nō p̄t malū quo sū irretita. ac ēt nēcitas q̄ me angit q̄tidie Multis modis subdita sū legi pēcī q̄ō fine le

et orationes

ge ē. agitq̄z frequenē vt malū q̄ō nolo id faciaz Quot ñi insurgunt mot⁹ mali horis singul⁹ q̄s minime vitare possū. nūc temerarie ō alio iuditiū ferēdo. nūc dolēdo de bono ip̄i⁹. nūc de malo exultādo. nūc me ip̄am pl⁹ debito extollēdo q̄ ñi oplacēdo. nūc irascēdo aut designādo. nūc vana loquēdo. nūc leuit̄ asserēdo. nūc indeuote orādo. nūc omedēdo et bibēdo. nūc in aspectu. nūc in auditu. nūc in tactu Te igr̄ exoro dulcissime p̄r celestī. vt me a tāli malo libēs. vt tandē a magno illo malo q̄ō oñe malū superat in horroreq̄ angustia morte .s. ꝑpetua īmunis cuadā ac libera.

Dū ad bom̄ āgelū suū q̄ ad reliq̄s oēs p̄ medium ei⁹. p̄les Gloriose āgele Cotinet ptes dei q̄ vn⁹es ex inclitis p̄ncipib⁹ ciuitatis celestis cui⁹ custodie diuina bōitate ac pia ordinatiōe cōmissa sū p̄ eūdē dirigēda ac ꝓtegēda. insup̄q̄ iuuāda ad ingressū dēe ciuitatī. bñ viuēdo ac deo parēdoq̄ fruēdo. hoc dieq̄ hac hora me grandis vrget nēcitas ad terē curr̄ē. hoc p̄fecto bñ ꝑpendis et agnoscis Assū ego tua pauper cēca in p̄fūdis conclusa tenebris h⁹ inferioris carceris. in q̄ nihil ē lūi/nis spūal⁹ ad ognoscēdū bō gle celestis. q̄ id parū claritatis q̄ō illic eē p̄t in me ē obuolutuz q̄ circūdutū fumis ac tenebrosis nebul⁹. de turpi sceno ac lutosis palud⁹ fetidoꝝ mee carnalitatis desiderio/rum ac terrenarū cogitatonū elevatis Quamobr̄ē incedere nescio

per vias rcas in vicos celestis ciuitatis vbi ih mēdicare incūbit q ele mosynas meas petere. nisi ab alio ducta vel alic illūinata Te igit p/cor dux fidel apprehēde manū h° tue excecate. deduc eā p vicuz magnum paradisi discurrendo hostia/tim. vbi valeā clamare. aduocare. gemē. flere. auxiliuz implorare. et paupi elemosynā petē. pter deuz Vere paup ē q penit° visu caret. q̄ q̄ panē tibi lucrifacē nō pt Trahe me q̄so spēakr apd tuos osoda les ceteros āgelos tuos amicos et domesticos. vtiq̄ prediuites et gr̄e bonis refertos Exhibe illi hāc mēdicā mirabilē ad elemosynā p/cipiēdā Cū gaudio ei recipiēda ē. est eni hec peccatrix q̄ vult conuerti vt dicit saluator xps. Ne perdas igit ꝟ gaudiū qd vtiq̄ poteres si ab hac mea conuersiōe recedere per defectū vic°quē nō nisi meo q̄stu osecq̄ possū Ne igit me derelinq̄s ne ꝟ mihi recuses fidel custos. q̄/uis te pluries quipēderim male iurāndo aut agēdo in ospectu oculorum tuoz qd nec facē debuissez in ospectu scurre alicui° aut vilissimi alteri° hois Condona ih q̄so rurs° meā insipiētiā meos q̄ excess° Cū fateor stolida deses ac pōptuosa Nosti hoc. et ideo tue custodie relicta sū. sic egrota medico. sic ceca duci. sic stolida q frenetica suo gubernatori Ideoq̄ nōe ē vt me supportes in meis defectib°. alias ei indesinent nec scirē nec possez absq̄ errore deuio mēdicare q vitam meā q̄stuare Quocunq̄ pgo aut

ducor illic multū obscure ospicio i clitā illā ciuitatē celestē. de q̄ tam glosa dca sūt Illic velut i vmbraculo pspicio nouē āgelor ordies pfiarchas pphetas. aplos. martyres. confessores q vgines. et sup omnes ihm xpm glosā q̄ ei° mrez atz ita sū abūdanē munita ad pcipiēdū elemosynas copiosas Te igit deprecor amātissime oductor q me illuc pduxisti. vt p oditōe mearū nēitatū ab vnoquoq̄ petā pm dona et gr̄as q̄b° abūdāti° affluunt Da ih aditū. ohorta meq voce me petere Erubesco plimū ac vereor oparē. ꝟ p certo nēitas frāgit legē Ex pcepto ē mihi hec facē incūbit vt pulsē vt petā. nec recedā q̄ntūcūq̄ repulsa donec aliq̄o accipiā Ita igit faciā

Loquit aia q̄ i paradisū ducta Oro ad seraphin

Os seraphin q placido igne diuini amoris incēsi estis. mittite ih pua aliq̄m scintillā h° ignis Mittite inq̄ in cor meū penit° geli dū. vt parū ad dinū amorē incalescat Per ꝟ eni vob nihil deperiet Aut certe me vobis tam primaz faciatis. vt hinc excalescā Copiosa est apud me materia ad hunc ignē ostruēdū Affluunt eni diuina beneficia Insuper et mea peccata que simul iuncta in me ipsa nutrire deberent maximum aliquod incendium Veruz frigiditas negligentie adeo preualuit in me. vt vix aliquid incēdi possit Ne igitur mihi tam alieni sitis quin parum aliq̄o vestri ignis ad me incēdēdā

me q3 inde purgandā oppetetis. sic olim Isaie factū ee constat ¶ Ad cherubin Vos igit cherubin in q̄ b⁹ est plenitudo sciētie. erudite hāc stolidā inoctā. q̄ frequenter iudicat malū bonū. et bonū malū. que sp int laqos et trāsit⁹ periculosos inimico⁹ vsq; Date mihi clare notitiā q̄ valeaz hmōi pcla declinare et absq3 offēdiculo incedere p vias rectas. insup et deum absq3 errore et me absq3 inordinato fauore ognoscere. vt clare et sincere discernā magna illa p̄mia ri repromissa pte et vna. horrēdaq3 illi⁹ ignis gehēne tormēta ri omnata pte et altera Que vtiq3 si diligenter et viuaciter añ oculos ponerez sit cū breuitate māsionis mee in hoc mortali corpe. nūq3 pccm admittere ¶ Oro ad thronos Vos throni in q̄bus ppter pfundā humilitatem ac pcipuā reuerētiā q̄ in vob ē ad ipm reqescit ac residet de⁹. insup et sua iudicia exercet sic iudex in suo throno. impetrate ri illā humilitatē illā q3 ad deū reuerētiā. p quaz se dignet in me collocare et reqescē Ad b eni creata sū et b sic vtiq3 obtinebo si vob i b fuero oformis sic et ipe repromisit ¶ Oro ad dñationes Vos dñationes impetrare mihi pcor plenū dñium sup corp⁹ meū. ita vt in nullo me sue subiectioi reddat obnoxiā ¶ Oro ad pncipatus Vos pncipat⁹ reddite me subiectam sublimioz ib⁹ ptātibus. absq3 murmure absq3 rebellione absq3 detractione. ¶ Oratio ad potestates

Vos potestates eripite me ab aduersarijs meis oib⁹. q̄b⁹ vtiq3 talē ptās. cui non ē aliq̄ opabilis sup trā ¶ Oro ad vrtutes Vos virtutes facite intra me miracula me p pccm mortuā resuscitātes et infirmā sanātes Cū excecata fuero visū restituite. cū obsurdata reddite auditū et sic de alijs et siqd mortifer rū aut venenosū bibero. s. p malū cogitatū aut prauā delectatione facite vt mihi nō noceat p ossensū Sūt hec pfecto pclara miracula lōge q3 visibilib⁹ pclariora ¶ Oro ad archāgelos Vos archāgeli nūciate mihi q̄ntū op⁹ ē sublime fidei mysteriū. et q̄ a me vel ab alijs p me instruēdis i maiori veneratione habeatur. obscuras sacre scripture sñias elucidate Et spēaliter tu sce gabriel p scam inspiratione mihi denūcies rumores placitos. sic feciſti beate marie mri dñi et zacharie Et tu insup sce michael qui es custos et pnceps eccie. q̄ vicisti draconē hostē scz infernalē. q̄ pse tas alas añ ospectum dei et impetras eccie pacē tene sp illū inimicū in tuis vinculis ne nocē possit. et me in decessu ab hoc seculo ante ospectū dñi pītata in eterna gla ¶ Oro ad angelos Vos angeli nunciate ri q̄libet dietim cognitu et factu opportuna p me aut q̄busli bet alijs. predicādo exhortādo vl aliud quodlibet exercendo. ponite in ore meo verba sancta et salutaria q̄ sint ad edificationē meā et aliorum. nec aliqua fallacia aut

versutia q̄cūq; valeat ꝑuale. Jn tristicia q̄ nō est ꝑm deū afferte cōsolationē. in desolatiōe me ꝯfortate de errore me reuocate. Emollite cor durū/ deuotōnis aridum lacrimis rigate. mentis illuminate tenebras. Jn laudib⁹ dei ih̄u fitis comites. in excessu me reꝑmite. in bñ factis roborate. aduersꝰ oēs aduersarios meos adiuuate. humiliate me in prosꝑis. extollite in aduersꝭ in mea pauꝑtate ꝑ me q̄stuate. in infirmitate sanate. in hora mortis me visitate. auisate. excusate. liberate. saluate. Sunt hec vr̄a officia ꝑm veritatem hist̄orie ac scripture sacre. Spēaliē tu raphael sc̄e. deduc me ꝑ viam bonā. sicut duxisti tobiā iuniorē. et ꝑ te tal̄ mihi accedat ꝑfect⁹. q̄lis ꝑ tuū sapiēt̄issi^m cōsiliū accessit p̄ri ei⁹ q vxori sue sare

Oratio. ad omnes sanctos

Cōtinet plures ꝓtes

On poterit q̄so iuenire sē sidiū refugium aut miam hec paupcula miserabilis ala apō tot ꝓncipes opulentissimos ac potentissimos. in felici patria. in vrbe beata. i loco toti⁹ amenitatis q̄ supabūdātie. i tēplo pietatis. q̄ charitatis regnantes? Quādiu q̄so clamabo q̄ eiulabo ad eorum ostia petēs paupi panē ꝓpter deum. et nemo aduertet? Quādiu vicissim discurrā et ꝓcūbā ad pedes eor̄. et nemo succurret? O paupcula desolata vbi ꝑ dei reuerētia ꝓficies. si ꝭ repulsā passa es si ꝭ miam nō

es osecuta? Si hic eliaz gr̄az indulgētie nō impetres. q̄s alibi te suscipiet? O felices o gl̄osi sc̄i q̄ sācte dei oēs. totiēs audiui magnū illū amorem ac fauorē omēdari/ quē geritis ad paupes q miseros atq; indigētes pc̄ores. insup q illā vr̄or̄ donor̄ largitatē et supabūdātiā elemosynar̄. Deu ero ego oibus alīs infelicior. despectior. indignior. magis q̄ reiecta? Deficiet hec ꝓpter me vr̄a omēdatio? Cessabit fons ille vr̄e clementie manare. ne sola ego bibā? Claudent mihi vr̄e supplici man⁹ vr̄e. q̄ ceteris oibus apte sūt? Nester ꝓfecto thesaur⁹ ꝓpter me mime decrescēt. Nō aderit q̄sq; ex vobis q̄ suscipiat hanc paupculā alienā sō suo saluo odu/ctu q̄ dietim periclitari minat? Nō erit q̄ ex opassiōe vel hospitē colligat. q velut vnā ex minimis ācillis sue familie digneť ascribere. Satis profecto mihi essz si ex his vel vn⁹ me benigne suscipet. q inť suos vltimā statuēt. Q si in ceteris inuēta sim vilissima indignissima infelicissima grauior̄q; ceteis excesserim. eo magis vestram meis precibus inclinabitis miaz. sciētes q̄ his nō op⁹ ē mia q̄ carēt miseria. Scio q̄ppe ab altero vr̄m eē dēm. q̄ vbi abūdauit delictū supabundauit et gr̄a. Si me a pedib⁹ vr̄is indignāter abiicit. saltem aduertite q̄ me velit. eē facturā. instruite me q̄ ꝓficiscar miaz repertura. Scio veraciter nō alibi hoc futurū. Quo igiť diuertā Incidam in desperationez? Absit

hoc Mãdatũ enim accepi ẽm do/ ctrinas vras.etiã vsq; ad nouissi/ mũ mortis suspiriũ spez haberi de bere Certissime ei teneteq credite me a vob nõ discessurã etiã totiẽs q̃tiẽs repulsã.donec a vobis ali/ q̃o elemosynep mea pauptate su stẽtanda pcepero Q; si languere aut male pire cogar.ß cozã vris oculis faciã.vris advoluta pedi/ b'clamãs ac vrm implorãs auxi/ liũ Posset ne hoc vra benignitas admittẽ.vra clementia q humani tas!estimo vtiq; q nõ Cõmẽora te vos gtosi sci nõ ad vram vere/ tũdiã loq̃r ẽ ad meã ingẽtẽ nẽcita tẽ.omẽorate inq̃m q meas ptes aliq̃n gessistis Sũ q̃ppe nũc in eo carcẽ in eo exilio in ea pauptatis regiõe.vbi dũ fuistis voluistis vti q; libẽt aliũde iuuari.aliũde oscz tari Jo g'q vos nunc ñ facite q̃d tũc vob fieri desiderabatis Illã di stribuite ñ gtaz q̃ ex gta vob pri dẽ donata ẽ Q; si alt vrm mihi im pperet q dicat me lõge pl'fedataz q pfũdatã i sceno pcti q; fuerint illi gtosi sci.fateor pfecto ita esse Sz vñ ß eis!Nõ nisi ex gta indul tũ ẽ Ex eadẽ q̃ppe massa pcti me/ cũ exitẽ.pni ad maluz ab adole/ scẽtia sua.nisi supabũdãti mia dei fuissẽt pseruati aut liberati Et ex/ inde magis obligank ad gtaz im pẽdẽdã vt illã eo liberali'distribu ant q̃ largi'q copiosi'acceperũt

Vos q̃dẽ estis in sũma pspi/ tate in honore atq; felicitate Nõ inuidẽs loq̃r imo veracit bis plurimũ gaudeo Sz q̃d factura ẽ illa vra soror misera .degens hic deorsũ in tãta miseriaq tãta neces/ sitate!Mire durũ esset cor vrm aty innaturale nimiũ si illã pire sinere tis a canib' infernalib'q̃b'vndi q; vallata ẽ deuorari pptim cũ oc curre valeatis.et ad vos exclamo q extẽdo man'.lacrimis vndiq; p fusa vrm petẽs auxiliũ Nõ peto vram gtaz aut vras diuitias Eri pite me a morte.et ñ satis ẽ Q; si vraz sorozẽ hec vos depcãtẽ rep/ puleritis.q̃m q̃so audietis aut cui

Ymeã (alteri bñfacietis miseriã et pauptatez non di gnabimini respicẽ.saltẽ obedietis deo sũmo vro regi atq; impatori. Is fecitq instituit vos in suos ele mosynarios.q̃b'incũbit indigẽtib' nẽcaria imptiri Spẽalit te ẋgo gto sa instituit thesaurariã gte.mrem misercõie.nutricẽ orphanoz. desola/ torũ dsolatricẽ.advocatã q dsul/ tricẽ Ad te igit confugio.te reqro p istoz officioz ẋtutes ne ñ defici as i hac districta nẽcitate Imptire mihi de thezauro gte.nutri dfor ta et dsule.etsi nõ ppter me cũ sim indigna omni munẽ gte.tñ ppter te q ppter tibi omissũ officiũ legi time ẽm institutionẽ sũmi regis er/

Adhue dico vob Cercẽdũ. o gtosi sancti dei oẽs.q apõ me ẽ signetũ sũmi regis ad elemo synã vestram pcipiẽdum Cogno scitis haud dubie signetũ hoc. nõ eniz ignoratis q̃m sine speciali dei instinctu nec possem nec scirem ad

vos ptingere p reqrêdis vris elemosynis Nõne g° veniẽs cũ signeto a vobis audiri debeo et vram alimoniaz pcipe? Infallacie enim me de° ad vos mittit. qs nouit huiusmodi elemosynis abũdare Ne igit me coegeritis ad ipm reuerti et de vra repulsa qrelã exponere Loqr vt psumẽs/fateor, ꝫ nãitas mea pte ex vnaq dina benignitas et alia me transmittũt ad vos. et hũc ausũ sic loquẽdi pbẽt. quoniã vt verꝫ canit, puerbiũ Qñ dns cõcedit nõ iure familia denegabit Liberalis dns liberales habebit seruitores Sed forsan mi dicet aliqs Cũ de° vt asseris tibi velit elemosynã impẽdi ab illo petes. p se ipm eni si volet tibi qñ petis largietur At ego rñdeo Que gra q/so scis eẽt hñda si nullo suo medio mihi de° p se ipm subueniret? Quamsup rõne gras elemosynas ad superfluẽtẽ mẽsurã accepissẽt sãcti si nõ inde ceteris indigentibus essent distributuri? Itaqꝫ hec dei voluntas ẽ vt suos veneremur scos. illos depcãtesq reqrẽtes illiqꝫ nob succurrãt suas nobis donãtes et impertiẽtes gras Talẽ qdẽ decet dnm tales hre elemosynarios. q videlz qrelas verecũdorꝫ paupe/rũ audiãt q sine medio pncipem Radire nõ audẽt

RIrsus qro. ppẽ qñ me repellitis? Si ppẽ pcã mea q aduersũ me clamãt atz obñciũt heu queso dabitis vos poti° audiẽtiã fidẽqꝫ et fauorẽ his cruẽtissimis aduersarijs nõ mõ meis verꝫ etiaz q vris qs miro mõ exosos habet. qñre sororis paupcule q vtiqꝫ creatura estq factura dei vri sũmi pncipis? Exclamãt fateorq strepitum magnũ vris auribꝰ ingerũt aduersarij isti scz pcã mea. meqꝫ sibi obligatã asserũt cũ illa cõmiserim sint qꝫ opa mea Silete. silete. infideles aduersarij vos reprobor abnego per vos eni qz nimiũ decepta suz pẽiteo Decepta sũ nõ de medietate iusti pcij. ꝫ in toto Itaꝝ igit atqꝫ itaꝝ doleo. vos fugio q maledico. iustũqꝫ bellũ aduersꝰ vos indico In q vtiqꝫ bello mi debẽt esse auxilio oẽs q ptẽ dei fouẽt. ei qꝫ fidelitẽ sbiecti sẽq ad fidẽlitatẽ tenent

QUid queso gloſi milites dei aliud facẽ valeo dicite mihi Si temerarie aliqd opata sũ si in aliquo excessi. heu nõ in vno tãtũ imo in mille millesies. nõ aliud mi ẽ remediũ qꝫ sine fictiõe penitẽ atz i postaꝝ pcauẽq p posse id psequi qñ nouẽo vro sil q meo impatori displicẽ Hoc aũt faciẽdo mihi vtiqꝫ eẽ debet. osortio. cũ id fiat i honorẽ illiꝰ quẽ tã singlariẽ diligit. at qꝫ honoratis et id vtiqꝫ ouenient facẽ potẽt. Sz mi obñcit. q minꝰ debito hos psequor aduersarios imo sepius, poitrix existo cũ illꝝ rursus paciscendo q tractando. illos qꝫ humaniter recipiendo amando atz honorãdo. Ad hoc profecto quid dicã ignoro. Cessant omnes

allegatiões mee. ignominia ruboꝛ et ꝺfusio irruũt sup faciẽ meaz In ꝺ me fateor ꝺuictã eẽ ꝙ digna oĩ opꝓbꝛio Hic itaqꝫ nil aliuꝺ re/ spõꝺeo. nisi ꝙ misericoꝛꝺiam peto Misericoꝛꝺiã inq̃m ꝙ inꝺulgẽtiaz. gr̃az ꝙ veniaz. hoc satis sit. vobqꝫ ꝺ rñsũ sufficiat Si cẽties a pugna fugioꝝ cẽties reuertar. vester iubz impatoꝛ ne repellar Nec hec est ꝓncipalis mee petitõis causa vt ve/ stro p̃sꝺio sic munita sim ꝙ talez in me suscipiã animũ. vt amoꝺo non reuertar aꝺ illi⁹ mei aꝺuersarij sepe ꝺicti scz pcci maleꝺictũ cõsoꝛtium qꝫ suis insiꝺijs ꝓmissis et cautel⁹ ampli⁹ me nõ ꝺetineat. aut vi q̃cũ qꝫ superet Nõ vtiqꝫ a ꝺebili egro/ ta et ꝓstrata vltra vires exigetis Facile fateoꝛ ẽ ꝺe me triũphũ su/ mere. ꝓna sũ aꝺ receptõnẽ Hec ẽ mea miseria. et qꝺ pl⁹ est nõ ea ꝺili gẽtia q̃ ꝺeberem vr̃m peto et expe cto sꝺsiꝺiũ. imo i ꝺ sũ sõnolẽta ꝺe/ sesꝝ inattẽta Et ꝺ ẽ heu vñ sũme ꝺoleo. qꝺ nũc queoꝛꝝ ꝺeploꝛo ꝺ est ꝓ q̃ vos ꝺepꝛeoꝛ ꝓ q̃ vr̃is aꝺ/ uoluoꝛ pediḇ⁹. ꝓ q̃ vr̃az interpel/ lo gr̃az et p̃sꝺiũ posco. vt ex nunc sim robustioꝛ magis qꝫ solicita ex toto coꝛꝺe aꝺ vos in meis aggres sib⁹ ꝝ aꝺuersitatib⁹ recurrẽ.

Mínime op⁹ ẽ o gl̃oſi sci ꝺei vr̃as ꝺiuicias vr̃am gl̃am in aliq̃ ꝺimi nui ꝺũ ñ succurritis. Nihil a vob peto p̃terꝝbũ. ꝝ vt ꝓ me apꝺ ꝺeũ q̃ꝺ⁹ oportuna sa'uti ñ ꝓueniãt ꝺi gnas p̃ces ꝺirigatis Nõ arbitroꝛ tã angustã eẽ vr̃am caritatẽ vr̃az qꝫ largitatẽ. vt ꝺ ñ ꝺenegetis Jn/ cõꝓabilis q̃ꝑe ẽ modica illa cari tas si vel modica in me sit arꝺẽti illi fornaci vr̃i amoꝛis Et tam̃ ne mo aꝺeo ñ censeꝰ alien⁹ etiã si iu/ ꝺe⁹ vl̃ gẽtilis imo si p̃ris aut mr̃is occisoꝛ. cui coꝛꝺe sincero ꝓ se a per aliũ ꝓ se p̃ces aꝺ ꝺñm ꝓ me fieri instanꝰ req̃rẽti nõ libẽti aio aꝺq̃/ scerẽ Quo igiꝰ pacto ꝓ me apuꝺ ꝺeũ nõ inꝰcecꝺet. cũ sim chr̃istiana ꝝ vr̃a soꝛoꝛ i fiꝺe et vos aꝺ iꝺ faci enꝺuz instanti⁹ interpellem p̃ꝰtim cũ vos in nullo offenꝺerim? Et si offẽꝺi. ꝺoleoꝝ veniã peto. cũ ꝓfe/ cto talis ac tãta sit vr̃a ꝺilectio tã qꝫ ãpla largitas ꝝ extẽsa. p̃sumi ñ ꝓt vt ꝙ tã hũilíꝰ ac ꝺecenter peto ñ reculetis Qꝺ si feceritis/ ꝺñ mi/ hi vtiqꝫ erit q̃m certa sũ ꝙ apꝺ ꝺe um infallaciꝰ impetrabitis q̃cq̃o ꝓ me petieritis Cur eni vellet ipe me vos ꝺepꝛeari vr̃amqꝫ or̃onem aꝺ meã instãtiã sic incẽsũ ꝺirigi in ꝺspcu suo. nisi vos ꝺuceret aꝺꝺien ꝺos Nũqꝫ vobis talẽ affert ꝺfusi onẽ. vt vos vacuos a se repelleret Que etiaz esset illa vr̃a felicitas si nõ replẽtur ꝺeliꝺeriũ vr̃m in oiḇ⁹ que expostulatis

ADhuc p̃sumã ampli⁹ ꝝ ꝺicaz ꝙ ꝺe⁹ ꝓ os vr̃m et ꝓ vr̃am ꝺoctrinã mãꝺatuz mihi ꝺeꝺit vt aꝺ ipm et aꝺ vos sit meũ refugiũ in oiḇ⁹ nĉitatiḇ⁹meis Cũ igiꝰ ꝺ ꝓ cepit ꝺe⁹ ꝝ sub hac fiꝺucia vos in terpello. quo moꝺo creꝺi poterit

ꝓ vnū iubeat et alter facīat atq; ita mihi nō succurrat. Iubz q̄ꝑe per vos ipos vt sēp sit spes mea in suaz bonitatē. et ita vtiq; est. in tantū vt etiā si me occidē voluerit nihilo min⁹ spabo in ipm. non igit ob aliud vult me ponere spem in suū auxiliū. nisi qz vult suū et vīm auxiliū petenti assistere Q; si mihi q̄s dixerit. hoc intelligēdū eē dū/modo bona et sancta sit hec spes meaq; nihil otra mādata eius ad/misero Heu me hoc ē pcipuū. ꝑp̄ qđ bonū arbitror ponere in dño deo spem meā. et ei⁹ inniti auxilio vt videlz suo munē mihi sit pseue rātia in obſuantia mādatoz suo/rū et tandem in extremis inueniar in gra sua. et in suo seruitio. Et si nō ocedeꝝ hec mihi gra intuitu p/tū meaz saltē cōcedeꝝ ꝑpter dinū mandatū quo stimuloz ad petēdū

Onsidero insup ꝙ si vestrum q̄libet vni⁹ diei indultum seu remissionez impetrauerit. magnis abūdabo diuitijs. Mime aūt diffi cile est ita impetrare imo lōge pl⁹ q̄z petere ꝑsumerē qm̄ et si magna recipe nō merui vestra tñ largitas exposcit vt magna m̄ tribuanꝝ. ꝙ et mea ingens nēcitas pfidiū ma gnum efflagitat nō alibi q̄z apud vos inueniendū Q; siquis dixerit hanc elemosynā bonis opib⁹ q̄ le gitimis ad vos obsequijs eē mihi obsequēdā Rñdeo ꝙ tā essz elemo/syna q̄dammō vēdita nō donata q̄zuis tñ etiā id modicū honoris qđ vos interpellans meq; subijci ens et humiliās vobis impendo quodā iure postulat vt quadā vi/cissitudine mihi succurratis atque ita nō in vanū spem meā atq; refu giū in vobis posueri. fateoz q̄dez me nō odignū ad vos hre hono/rē et amorē. sed debilis sū viribus et facultatib⁹ inops De modico ām modicū grate suscipiendū est Ita q̄z dum ero locupletioz in donis spūalibus. abūdanti⁹ q̄ opulētiozi corde vos honozabo vos ama/bo Dico insup ꝙ noui personas aliquas absq; lris etate etiā iuue/nes quaz ouersatio ab vtero fuit in cāpis q̄ nihilomin⁹ ex vehemē/ti affectu largiēdi alijs dū sibi ni/hil donandū adesse viderēt volue runt id vasculū in quo sepeliri de/buerāt in elemosynā conuerti seq; nudas in terrā ꝓjci q̄ exponi ver mibus. fuit hoc nobile testamētū. Q; si vna pua scintilla charitatis. tātū opus hic deozsū valuit efficē tantāq; suscitare flāmā exteri⁹ ad subuētionē alteri⁹ q̄d q̄so eē debe/bit apud vram abūdantissimā ar dentissimā q̄z charitatē circa nos paupes. q̄lē emittet ille ignis flam mam. quale insup opus demſabit Cōuerto ꝓterea ofideratiōnē mē/tis ad illā vram charitatē atz lar gitatē quā dū hac mōzli vita fun/gebamini erga paupes habuistis vñ magnū certissimūq; ausū cōci/pio ad vos interpellandū. sperās vtiq; mihi venire desup auxilium. Cū indubie nō diminuta sit ꝙ glo riam vra charitas imo inestimabi

liter aucta et pfecta Et si enim vob̃ desit miseria.mia tñ adest cum illi sitis ꝓpinq̃ssime iũcti cui ꝓpriũ est ꝓcere et misereri. Nõ sufficét tꝑus nec lingua aut intelligẽtia illa nu/merare pietatis opa que vob̃ vra suasit charitas erga paupes exercere Què enim egritudo miseria aut pauptas inuasit hoies cui mox ñ essetis ꝑsidio sanãdo succurrendo famẽ sitim algorẽ patiendo vt ali/os pasceretis et reficeretis.alter vr̃m se ipm in seruũ venũdauit vt filiũ paupis vidue de manib⁹ hostiũ liberaret Alter se mortis picu lo omisit vt hinc aliũ eripet Alter diuisit vestẽ qua indutus erat hye me ꝓfũda vt aliũ nudũ hinc tege ret Alij nec metu mortl.imminẽtl.a pietate sepulture mortuoꝝ aut visitatione captiuoꝝ retrahi potue/rũt Alij tãto gr̃e ꝓuilegio donati sũt vt etiã vita fũcti de suis corpi bus oleũ ministrẽt sanãdis egritu dinib⁹ optunũ. Hec aũt que loq̃r nõ nisi corpalib⁹ defectibus sublevãdis debuiũt.quos reuera incõpabiliter supant aie spũales indigentie.ac nẽcitates tãto illis pcio/siores quãto corpi mõrli ꝑeminet aia immortalis.et mors ekna magis timẽda est q̃ tpalis et trãsito/ria Tũ igit nihil vr̃e charitati iaz depierit imo multũ accreuerit pfectõis q̃to magl.nñc q̃ tũc succurretis. Succurretis inq̃ ñ vos instanti⁹ in tãta nẽcitate req̃rẽti ꝑsertim cũ de his mea sit ad vos obse

crato que lõge plus dñiũ honorẽ ac vram laudẽ cõcernũt q̃ q̃libet corpm subuentio ¶ Et vere ita est q̃ etiã in carne viuẽtes maiorẽ lõge charitatẽ ad salutem alioꝝ demõstrastis q̃ lingua sufficiat exp/mere. Nec etiã quãlibz acerbissimã penã aut mortis qõcunq̃ horren dũ gen⁹ phorruistis dũ in medijs tormẽtis ostanter verbuz fidei salutaris ꝓdicabatis ad illuminan/dũ eos qui in tenebris idolatrie sedebãt ad dirigẽdũ pedes eorũ in viã pacl. Deu gliosissimi sci iã nec vos mori optet nec hmõi ꝓsecutores et tormẽta ppeti.ad ñ auxiliũ ferẽdũ ad me sanãdũ ad me illũi/nãdũ ad me deniq̃ dirigẽdũ ꝑ tramitẽ vtutũ.nec aliud circa ꝟ peto nisi vt tñmõ dẽserit.vl dñm ora/ueritis vt ita fiat q̃ad modũ fiẽi desidero.et tũc absq̃ dubio fiet.si/quidẽ nihil vob̃ denegandũ arbitror a pr̃e miarũ Mala quidẽ sum fateor et vicijs vndiq̃ irretita.io eni heu nimis expior Sed deo ꝓ/tegẽte nõ vos ꝓsecuta sũ.nõ vos morti tradidi et nihilomin⁹ etiaz ꝓ his qui vos ꝓseq̃bant etiam in medijs tormẽtis dũ adhuc essetis hic supstites orare dsueuistis.q̃nto magis nũc ab his ꝓsecutorib⁹ imunes ꝓ me nihil horũ cõscia de ꝑcari curabitis Condonate ñ obsecro nimiũ forsan ꝑsumenti q̃ magna exaltanti Merito eni inquã ñ vos humiliter ac deuote depcãti. aderitis adiutores atq̃ oratores

qui iã tuti in gr̃ia residetis.cũ etiã vr̃a recusãtibus ac spnẽtibus p̃si/
dia.vos q̃z atrociter insequentib⁹
voluistl.adesse ꝓpicꝛ̃ Recedite a
me recedite inimici.et vobis silen/
tiũ indicite Dicitis eni q̃a frustra
sc̃os imploro frustra leuo in eos
oculos meos qm̃ de numero sum
reꝓbox̃.et ekno dei iudicio/dam
nationi obnoxia.atq̃ ob id sci dei
oẽs dinã sup̃ volũtatẽ ognoscẽ
tes nulli⁹ momẽti me reputant.et
meas p̃ces aure surda suscipiũt
mẽdaces atz infideles hostes.q̃s
vos sup̃ hoc certiores fecit? Cer
ta quidẽ est hec de vobis sñia qm̃
irreuocabiliter dãnationi traditi
estis Circa me certe nõ ita est qm̃
si me damnare deus voluisset iam
dudũ id facere potuisset.siquidez
id dudũ demerui.nisi mia ei⁹ p̃ue
nisset me Si etiaz me damnationi
tradendũ decreuisset.mime m̃ suo
munere hoc tam vehemẽs adesset
penitẽdi desi derũ.suũ q̃z patroci
niũ medi⁹ sãctox̃ suorũ inkcessio
nibus implorãdi Scio ꝓfecto q̃c/
quid vos hostes iniqui dixeritis.
me nũc in ea adhuc vita subsistere
in qua mihi facultas est meã deo
ꝓpicio salutez opari Nec id m̃ du
bito futurũ si in toto corde scruta
ta fuero mãdata ei⁹ Scio insuper
id me suo munẽ et suox̃ sc̃orũ p̃si/
dis hoc posse adimplere Sinite
igit̃ hostes neq̃ssimi ãplius ita me
ad desp̃ationẽ ꝓsequi q̃a minime
ꝑualebitis Et qđ ampli⁹ est quic/
quid in futux̃ circa me facẽ dispo
suerit.sua eni sũ.qua ꝓ suo vti põt

libito.institui nihilomin⁹ quandiu
gr̃a tp̃us et facultas ad hoc ad/
erũt ip̃m diligere optimũ q̃z ac iu
stissimũ iudicare qđ vos ip̃i oẽs
inimici vr̃a in malo impediẽte ob
stinatione mime facere valetis in
quo vtiq̃z vr̃i stat⁹ deterior extat
odittio cũ ille vobis odio sit cui p/
priũ est esse sũmũ bonũ.illũ q̃z iniu
stũ ac crudelissimũ cẽseatis quẽ o
stat esse iustissimũ ac p̃fectissimũ Absit
igit̃ vt vob̃ sitis fiam Cur ei salui
fieri nõ valetis.nisi q̃z indulgẽtiã
postulare nõ vultis Non itaq̃z sic
faciã imo incessanter indulgẽtiã pe/
tam et requirã Ip̃e etiã mihi man
datũ dedit vt spem in suo reponã
auxilio qđ mime facẽt si me statu/
isset cõdẽnare Cur q̃so mihi bone
voluntatis p̃beret initiũ cui cõple
mentũ dare nõ vellet? Cur me ad
meditationẽ sui insup̃ et ad sui cul
tus desideriũ omonẽt.si nõ id me
sp̃ vlq̃z in finẽ vellet esse facturaz?
Idcirco Scitote fallaces inimici
illi poti⁹ q̃z vobis fidẽ adhibebo.
nec ab inuocatione sui p̃ocinñ vl/
laten⁹ deficiã Discedite itaq̃z hinc
et mala vr̃a hora huc veneritis q
ad vr̃am confusionẽ.me sinite mee
oꝛõni dare finẽ.Nec eni a dspectu
sc̃ox̃ qb⁹ assisto nũc abibo donec
signo aliq̃ certo m̃ innotuẽit me fo
re exauditã Qđ vtiq̃z sig̃m nõ ali/
unde certi⁹ sumẽdũ arbitror q̃z si
in p̃fũda hũilitate.meos defectus
meaq̃z pauptatẽ recognoscã.q ex
toto corde illis inkcedẽtib⁹ in dño
habuero fiduciã Q si millesies me

seduxeritis ac deceperitis millesies resurgã qz ñ sep averit aperta gre porta Illos in despatõez adducite. qui dina bonitate ignorãt et sã ctoz potetiã. vel etiã qui eos exorare vt negligit vel otemnũt frustrati qppe estis fauete dño vra intentione circa me. nec op⁹ est vt ñ mea pcca omemoretis inferentes hinc me celestib⁹ pmijs ee penit⁹ indignã. Jo etenim scio. Et scio. qpius ille me⁹ pr ihs xpus meũ debitũ soluit et mea oia qtienscunqz mihi displicuerint deleuit pcca. ñ qz suo pciosissimo sanguine celeste regnũ lucrifecit et emit. et h titulo et nullo alio possessione hui⁹ regni pstoloz. sic q olim ab illo glorioso beato bernardo in sua visione responsum accepistis.

Hic loquit aia inimicis volẽtibus adhuc in despatiõz inducere. q rñdet eis

Quid dicitis adhuc fallaces atz infideles hostes Dicit. hant meã spem. temeritatẽ qndã esse ac psũptionẽ. qm nõ est homo viues sup terrã qntũcũqz etiã grauis pcoz. qui nõ se cõfidat saluan dũ Et plima eoz restant q stult⁹ excogitat. Dicit. insup mittos vos in me cernẽ defectus quos mime discerno. me qz obruatis vsqz in finem cũ me sic inuadere atqz circũuenire ꝓponitis vt parũ ñ ꝓdesse possit hec spes mea quã psũptuosaz temeritatẽ appellatis. cũ illi⁹ regis legẽ mime obseruẽ. vnde spẽo auxiliũ Nec pfecto per hũc modũ me deficietis a spe bona Q nequã ac desperati Nõ qdẽ dico mihi hãc adesse fiduciã vt absqz obruantia dine legi. saluari psumã. Esset hec indubie nõ spes hz psũptuosa temeritas. Homõi sẽ qplẽs qui sine penitẽtia et correctiõe male vite deũ eos saluatuz arbitrant. dicentes nõ ideo eos deũ fecisse vt odẽnet Absit vt sic spem meã instituã qnimo sume cupio in meli⁹ reformari et legẽ totã adimplẽ. sine qua impossibile eẽ scio me saluari Ad id aũt faciẽdũ ñ cõfido pstari vires a dño. et suoz scoz suffragijs Et qjuis iã ignorẽ an sim in gra vt ñ aut si in ea pmanebo. spero nihilomin⁹ qp deus tandẽ meas illumiabit tenebras ad dijudicandũ illos in me defect⁹. qbus forsan ad pñs a gra dei sũ aliena Jo qz ipz quotidie depcor. vt sic de tenebris. meis lumẽ faciat splẽdescẽ. qp inimici. tãdẽ dicẽ nõ incũbat Nos eã pstrauim⁹ nos eã supauim⁹ Jpm in sup instanti⁹ exoro vt me instruat quo pacto legitia seu integra ofessiõe vel quõlibet alit a pccis qbus forsan ignorãs sũ irretita liberari valeã Et qdẽ videtis qlit ego frequenter me ipam pparo. vt sciã qo rñsura sim in illa extrema hora mortis qñ sum a corpe migratura. et ad id sciẽdũ sume anhelo Sit igit hec vobis mea rñsio videlz qp celestiũ bonoz retributionẽ peto sub titulo et in spe mei glosi redẽptoris. Hu xpi qui ñ ius in illis vendicauit. et ob id suã mihi imptiri miaz pcoz. q in primis a pccis meis ex

mera sua gra. suã auertat faciẽ et oẽs meas deleat iniq̃tates et exinde me faciat sue legis factricẽ q̃ mãdator ei⁹. Scitis ne hic quicq̃ dicẽ. Quid ad hec rñdebiti. o vos inimici immõrles. qui vris fraudib⁹ male me deterrẽ satagitis? q̃o vobis ãpli⁹ restat replicandũ? Si de⁹ p me. q̃s cõn me? Quis me accusabit q̃s me odẽnabit? Nõ vos pfecto torto⁹es. nullã nisi q̃ntavobis pmissa est. dimit⁹ hñtes ptãtẽ. Discedite igit cũ oñi vra confusiõe et ignominia. Reuertar ad vos. gl̃osos celestis curie sc̃os. ex quo his rñdi poitorib⁹ inimicis qui p̃cipue in dispcu vro m̃ cõtinuas parãt insidias. me quoad pñt impediẽtes atq̃ ipugnãtes. Nõ pfecto vos in b̃ venerant. Nũq̃o non ero dũ vris asto dspectibus vra aucte ptecta? Nũci⁹ etiã in medijs hostibus. tut⁹ erit. nũc aũt hos cernit. p fidos hostes. ad meã q̃vob̃ velut nũcia dirigit. dirimendã lacerãdã q̃ orõem niti. me q̃ deorsũ de paradiso velle p̃cipitare. Oñi igit iure illos odio hẽbitis. nec eos audietis. aduersus me seu aduersus meã deuotã orõem vociferãtes. vos inq̃ hoc vidẽtes ac dspiciẽtes. Et si nõ alia subesset vob̃ causa m̃ miserẽdi paupi vre sorori/iã diuti⁹ vos depcanti. q̃ illo⁹ spret⁹ rõnabilis. et gaudij sb̃tractio. q̃ vtiq̃ me vos repellẽtes. eis afferretis. poteritis nihilomin⁹ et debebitis meo vidẽ. me exaudire. ac replẽ. mee indigẽtie sacc̃o. ab vb̃tate elemosynaq̃ vraq̃ vt sic cũ gaudio q̃ pfectu ad pris mei celestis honorẽ et ad vestram laudẽ et gloriã. insup et inimicorũ vestro⁹ confusionẽ. reuertar a vobis exaudita

Oratio p alijs viuis et mortuis super hoc verbo orate pro inuicẽ vt saluemini

Esto q̃ ego adeo p̃dita sim ac dicta vt p me nullã eliaz valeam aut debeam meo q̃stu impetrare. supplico saltẽ ne mea miseria fiat nocumẽto cetẽis paupib⁹ magni hospitalis hui⁹ mũdi ac carceris purgatorij. q̃s q̃stuo et p q̃bus inẽpello Satis. q̃ppe imo nimis magna ẽ mea p me miseria. absq̃ b̃ q̃ ceteis sim detrimẽto. ꝫ q̃ cetẽi satis abũde q̃ sua torquent inopia absq̃ b̃ q̃ mea eis infesta sit. dũ m̃ iam ex officio incũbit hmõi p eis q̃stũ facẽ. aut q̃ p eos ad hoc suz deputata. aut req̃sita aut rogata. aut q̃ ob id aliq̃ recepi tẽpalia. a q̃ m̃ sãguine tũcti sũt aut q̃ dum eis vires suppetũt silẽ m̃ bñficiuz impẽdũt Mererer pfecto p his spirituales eliã nõ postulare ꝫ eorũ indigẽtias q̃ multũ certe sũt miserabiles Et haud dubie nõ poterit elia illic inutilit accedẽ. q̃ et si nõ huic saltẽ alteri ocurret. Nõ ẽ pauptas. infirmitas molestia vel afflictio q̃ non inueniat in b̃ hospitali atq̃ in pfato carcere dirissimo Quidã nanq̃ ardẽtissima febre lurie correpti adeo vehemenit cruciant vt nec ad momentũ residere

aut quiescere possint. alīj auaricie voropisi turgētes indesinēt sitiūt Alīj torporis et acidie putrescunt lepra Alīj velut canes furiosi. iurgīs ac detractōib⁹ pstrepunt alios porcina defodat crapula. illos ira vindicādi q3 feruor insanire facit. hos inanis gl̄a tumescē alios absq3 intermissione torquet inuidia. ita vt nec alteri⁹ pspera patienter cernere sinat. hz hic aures impias ille cecos hz ocios. cetēis cor ḡuiē laborat. plūmis nec vnū mēbrū validū est. Sūt qui p malā famā vndiq3 fetidi sūt. et vt breui sermone multa q̄ ad plenū exp̄mi nō possūt āplectamur nemo est qui nō alicui subiaceat indigētie aut miserie. hic q̄dē pl⁹ ille aūt min⁹ Quātū vero ad eos qui carceri purgatorij mācipati sūt res ipa patula est. pena se ipam manifestat. Sūt nihilomi⁹ hi deo ac sue familie dilecti p⁹ breue tēpis intuallū filij regis in gloria coronādi ac pinde merito eis elia impēdenda est. Et cū p se ipis mēdicare neq̄ant Ego pauncula in cetis ex opassione moueor q̄ impelloz vt iā dixi p eis mēdicare cē si nihil hinc sim omodi pceptura. Offero igit saccū mee mēdicitatis. vob opulētissimis elemosynarijs. imponatis larga munera hmōi infirmis ac captiuis erogāda ac distribuēda vbi tam euidēs inuenta est nēcitas Est pfecto pauptas nō ficta. nec eni est pauptas alia. que pauptati pēci valeat opari Ples quidē vīm O gl̄ossimi sēi dei ex/

pimēto didicerūt q3 nūc dico. ne igit me v acuā remiseritis a dispēu vīo. q̄ tā iusto titulo et in tāta nēcitate vos inēpellare compellor

Oratio ad dominū Iesum xp̄m et ad gloriosam virginē

O Certa spes ac finale refugiū aiarū Jēu xp̄e redēptor nr̄. et tu virgo sua mr̄ gl̄ossima Etsi ego pauncula apud cetēos oēs scos. elia gr̄e fraudarer. repulsāq3 ab illis oibus paterer. ofidere nihilomi⁹ adhuc in excellēti supabū dātia vre dulcedis mie atq3 largitatis vre bonitatis imense Jn vobis fiq̄dē duob⁹ et p vos celebrātū est atq3 pfectū nre redēptiōis opus. dati q3 estis ac spēaliter ex officio deputati ad ferendum opē miseris et recōciliandū pcōres q̄ si vtiq3 non fuisset. nec tu dñe Jēu xp̄e humanitatē suscepisses nec tu dña gl̄iosa. fuisses effecta mat̄ dei hic sane reperio meū q̄dez carnem frem meū esse deū ac meū iudicem Jnsup et meā sororē optimā illi⁹ q̄dē iudicis mr̄ez. meā cōspicio factam aduocatam ac pfectrice Jn his diues sū. cū in me ipa sim pauprima Apud hos q̄libet nēcaria mi atq3 optuna copiose repire valeo qui vtiq3 nihil vtile. ac salutare mi denegabūt Nō egredient pfecto extra portā mee memorie. si nō p⁹ ptē sue dulcedinis ac bōitatis gustauero At ego quidē inēt hec duo tam tuta presidia collocata. quo pacto deficiā. cur nō sperabo Cur

diffidā pſertiz ſi nō ab eis abſero
ſi nō mea ignauia.eoz fecero lon/
ge a me auxiliū! Et hoc vtiqz ē p
quo nūc inſtāter vos dēpcoz vos
exoro.vos inqz talē matrē talē qz
filiū qui me talib⁹ tāqz ſolidis bo/
ne ſpei vinculis vobis iūgi onecti
qz voluiſtis vt vra ꝓtegente gra
nūqz a vobis valeā ſepari.ſi tn in
nouiſſimo ſuſpirio mortis in hac
ſpe et gratia reperta fuero

Alia oratio ad dñm

Jeſum xpm et glorioſam virginē.

O Me incōſultā deſidē atqz in/
felicē.qua temeritate freqt
ab illa mei patris ihu xpi.ac mee
mris tuta ꝓtectione.me ſubtrahē
audeo! Cur euagor p amaras vo
luptates.et per periculoſos riuos
magni hui⁹ mūdi maris! Quid ali
bi tā ſtudioſe ꝓquiro quod longe
abūdanti⁹ tuti⁹ qz ī patrī inuenio
diuitias.honores.ſapiētiaz. volu
ptatē! Cur non expaueſco.ne dies
mortis in eo ſtatu me ꝓoccupet in
quo meo deſtituta pſidio.vadam
ꝓceps in ꝓfundū inferni.vbi nlla
eſt redēptio! Cur recuſo.cur negli/
go in eoz ſocietate p ſcam medi/
tationē verſari quoz ſolo pſidio
oſtat oīe bonū adipiſci mala qz
vniuēſa poſſe vitari! Magna qppe
eſt hec ingratitudo.magna inſup
inertia imo veri⁹ horrēda quedaz
miſeria.hoc mihi ſemp dū venire
voluero patrī refugiū auxiliūqz ſi
recognoſcē Verum O dulciſſime
pr ihu xpe ac benigniſſima mater
virgo maria ouis illa sū.que ſepe
nimis errās ꝓcita eſt Cum et illa
fatuella deſidioſa errabunda filia
que nō niſi tracta et coacta vult p
vias rectas incedē. Aſſumite igit
illi⁹ manū et tenete.nec eaz ſuo de
reliqritis regimi.qm ſic cito iret in
perditionem

Hic loquit aīa in tri

bulatione exīs ad ſui conſolationē
et patientiā.plimos tribulationis
fructus ſibi cōmemorans

O Ptime venerit mea gratioſa
oña.tribulatio et cū gaudio
et affectu bono ſuſcepta ſit Meus
quidē pr optim⁹ te miſit ad me nō
dubito Te ergo equiſſimo iure be
nigne letāter qz debeo ſuſcipere et
nō indecenē tractare aut repellere
p impatiētiam tibi aut iniuriā irro
gādo aut aduerſus te im ꝓbe mur
murando Errauī fateor venis ad
me iuſtā penā acceptura.inſipiens
sū ac ignara.venis me inſtructura
Deturpata sū ac fedata.ad deco
rādū ac mūdandū me aduenis.in
deuiū ꝓpero accedis ad dirigēdū
Morte eternā demerui.ad liberan
dū me feſtinas.grauib⁹ oppſſa sū
debiti.releuare me ꝓtēdis Elōga/
ui me a facie pris mei ihu xpi.ad
me illi denuo a ꝓximādū reconci/
liandū qz huc ꝓfecta es Cū his q
me oderūt.et occidē qrūt.inſ con
ſortiū.hinc me venis eripe.nūc pe
ne excecata sum et ſurda.nimiūqz
mollis q laſſa in omnibus mēbris
meis facta.veniſti ſalutē ac robur

largitura Fiat igit in me ac de me ad plenũ ꝓm institutũ vri bñplaci ti iuꝫ mãdatũ ꝙ omissionẽ optimi ꝓris mei Sras ago illi millesimas qui non vt ego illum frequenter ita me neglexit qui me nolẽs ꝓdẽ ꝓ te me velut filiã dilectã visitat q̃ nec digna sũ ad suã gram võri.q̃ poti⁹ mortẽ merui q̃ aliã quãlibz disciplinã et poti⁹ horrẽdã gehen nã q̃ ꝓrnã ac mãsuetã correptiõz Ideꝫ te vnũ depcor o mea vene/ rãda dña vt ea circa me omissiõe quã a deo non quã ab hoste suscepisti fũgaris Quoq; tuã ꝓ mensura mee fragilitatl.mitiges disciplinã. non me sup q̃ ferre valebo grauꝫ affligẽs Quo nõ obstãte volo vt nec clamor nec gemit⁹ nec act⁹ nec signũ qlibet in me displicẽtie aut amaritudis aut indignatõis te re trahãt q̃ min⁹ dulcissimi mei ꝓris iussionẽ de me et sup me q̃ntũ suffi cit impleas Lõge ei meli⁹ me nouit qd ih expediat.fiat itaq; vt institu it et sua nõ mea volũtas impleaꝫ Quãtũcũq; ih q̃is extiterit dolor etiã si ferra si ignes si ẋbera.si vul nẽa dispoſuẽit fiat volũtas ei⁹.tñ/ mõ me in suam suscipiat filiã.ih q̃ sociã faciat tuã sororẽ patiam.ſñ q̃ vtiq; nimiũ dura es et min⁹ ac/ cepta Ira si fiat ih ꝓfecto satl.erit nec aliã erga me peto clemẽtiã ni/ miũ sane dura nimiũ q̃ dira mihi foret illa clemẽtia q̃ me ad breuissi mi tpis morã sustinẽt hui⁹ scli abu ti voluptatib⁹ atz in stercore meo volutari ac putrescẽ donec in mo mẽto infernalib⁹ canib⁹ traderer deuorãda.illic mortura sñ fine Lõ ge fiat a me talis clemẽtia talisq; mia.tibi igit magra optia parẽ ne recuse tuã eq̃nimit ferẽs disciplinã tuã pcussionẽ.tuã q̃ntũlibet durã correctiõz Voleare q̃ꝑ e optet ma la pñtia vt potiora tandẽ obtine/ anẽ nã q ꝓ me⁹ ihs xps.ab ẽ scto nõ migrauit absq; dura admodũ pena ẽ nec ei⁹ mr dulcissima Que ergo sũ vt hinc imunis euadã!ñ ẽ ẽ ꝓfecto postulãdũ O venerãda magra et dña dicito si libuerit ac denũcia pri meo.in q̃nta nũc affli ctione detẽta sũ.quã penã ac ꝓssu rã sustineo.q̃tin⁹ sue misereaꝫ pau peri filie fragili atz imbecilli.plene ãgustiaꝫ et torrẽtoꝫ ploratuũq; gemituũ Quoq;ꝓpt suã bõitatẽ imẽ sam in his torrẽtis ih miam impẽ dat.repiens in me bonũ aliqd qd remunẽt Ides nẽpeꝫꝓt vehemẽ tiã dolor!.nec ouenientẽ orare nec ad deũ meũ mẽtẽ meã dirigẽ posse Sz et vos pñssimi curatoẽs curie ꝓris.mei ꝓfati.et ꝓptim Tu beni/ gnissima mr inie dic sepe dco pri meo.iã satl.esse.postula ih pacez q̃ recõciliationẽ vt tui honoris ac ꝓ cũ tuaꝫ intuitu ꝺsolationẽ aliquã expiar atz alleuiationẽ ab his q̃/ bus nũc ꝓmor flagellis ñẽ de his pueris qui scolastici.incũbũt disci/ plinis fieri solitũ est. Exhibe te ih ad instar illi⁹ pie mris.q̃ suã filiaz eripit de manib⁹ ꝓris eã ẋberãtis

O neqz inimici vereor ne in meis vberib⁹ rideatis eo mō q̄ de his insolētib⁹ pueris rideri solet. q̄ p suis petulātijs in scolis vberant dicēdo ne pepceritis qm̄ bñ meruerūt O pcēm ve tibi. qz me tormentis hmōi tradidisti Infelix illa hora q̄ me ad p̄ris mei offensā induxisti Inicio q̄ppe mihi vultū oñde bas hilarē te qz placidū ac hnmanū m̄ simulabas. sed heu grauiē nimis tua cauda p̄gitiua ē ac amara Quō igit tibi ampli⁹ fidē dabo Cur te nō toto conatu detestabor Nūqz itaqz ad me reuerti valeas. nūqz mihi te videre concessum fit

Adhuc loquit anima tribulationi congratulādo ei

O Tribulatio si p hec flagella tua fim ac ab illa morte horrenda seuissima qz facta imunis. si p hec ius hēditatis p̄rne qō iam p̄diderā recupero. et qō lōge melius est. si p hec ad gr̄am mei p̄ris reuertor. atz hinc mea cōualescant p̄mia. p̄fecto mihi optie est Cohorz tñ āplius huiuscemōi facinus nullaten⁹ admittē. ignorans certe An vice altera mecū taz misericorditer ageret vt nūc actū est O magistra tribulatio Ex quo m̄ mūdanas sūtrahis ōsolatiōes ac societates nec mihi possibile absqz aliq̄ ōsolatiōe viuere Cōcede m̄ vel alterā aliquā ōsolationē ad suppor-

tandū tuas afflictiones atz tor̄m taſſac me illi⁹ dulcedinis p̄ticipem quā p̄m p̄phē vbū deus seruat et abscōdit his qui timēt et diligunt eū. p quā dulcedinē btūs stepha⁹ suos nihil estimabat lapidatores. beata agatha ad carcerē tāqz ad nuptias p̄perabat. apli in verberibus exultabāt. scūs paul⁹ dicebat se libēter gl̄iari in infirmitatib⁹ suis. et ita fuit de alijs q̄buslibet sanctis O quid dico ego insipiens et incōsulta. q̄d dico! Cur ampli⁹ velim meū q̄rere solatiū! Hec est enim gl̄ia dei. vt iustitia ei⁹ impleat q̄d vtiqz fit dū tribulationē ac tristitiam patior. pro prauis ac ignominiosis voluptatib⁹ q̄bus p̄ter dei nutū ac mandatū frequēter fruit⁹ sum. Decētius itaqz ē ac rōnabilius vt dei volūtas impleatur me verberās et corrigens. qz de mea vanitate ōsolationē accipiā In h̄ itaqz mea sit ōsolatio. vt p̄r meus mihi pacatus sit atz in me pacē. et iustitiā se oscularī faciat te mediāte magr̄a mea tribulatiōe. Per te insup illi filis facta sum qui repletus est dolore et āgustia in sua benedicta passiōe. Debēt itaqz hi et p̄dimi alij p̄fectus quos adducis sufficē ad ogratulatōnē tue p̄ntie. lōganimiter expectādo illud excellentissimū regni celestis p̄miuz. ad qō per te intrandū est. nōdū q̄dē tp̄ūs est p̄ceptionis p̄mij hui⁹ Premiū siqdē labor añcederet ñ labore

ꝑmiū ſiat itaq; volūtas tua

Meditatio aīe ad recognoſcendū dei bñficia. et ad ſe excitandū. ad gr̄as reddēdas deo.

Placeat tibi dñe deꝰ omps q̄ pat̄ gl̄oſe. placeat tibi vt ea ognoſcā et ꝺmemorē bōa. que m̄ q̄ꝺie tribuis Ingratitudo ei atz incōſideratio bñficiorꝫ tibi ſumme diſplicēt. optimo q; iure nob q̄ꝺez vis tuorꝫ bonorū vtilitatē afferri tibi aūt honorē et gl̄iam Ita igit̄ ſit dñe ꝑſerua me ab illa tā repḥēſibili ābitione qua tuā volui furari gl̄az illā q; m̄ aſcribē. Hoc eni faciens. dū gl̄iam q̄ in tuā cecidit ſortem m̄ vellez tollere atz vſurpare. iuſta viciſſitudine vtilitatē oēm q̄ mea ꝓtez accedēt amittere Lucifer ille de altiſſimis cadēs ad ima. mihi exēplo eſt ne ita ꝑſumā. ſili et ſupbus ille pḥiſeus ſheu miſēa q̄ dō hr̄e valeo. quod ex te non accipiā Cur igit̄ hinc me ſpam gl̄ificabo? Cur hinc honorari deſiderabo. Cur ceteos q̄bus hmōi dona nō aſſūt ꝺtemnā Auſer dñe hāc a me ſtultā ac temēariā arrogantiā Sit itaq; tua gl̄ia. tota tua Sed ad tua me ꝺuerto bñficia atz i ꝑmiſſa hec in nāa ꝺſidero. vbi aiaduēto q; ſi celū tale ſolē talē ac lunam ac tale vniuerſū q̄le ē b in q̄ nūc poſita ſū ꝓpter me ſolā ac meū amorē inſtituiſſes in ſtuporē ducerēt oēs creatura b audiēs atz dicēt. hec ē illa a deo ꝑcipue dilecta ꝓpt̄ quaz tā magna ac ꝑciosa dona iſta creauit. ꝺſtat nihilomin⁹ q; etiā in b casu mallē alioꝝ q̄cūlibz m̄ adeſſe ꝺſortiū q; in ſolitudie relinqui nec etiā ſi in mea foret optione vellez alios homines alias q; beſtias et aues huic mūdo deeſſe. in eoq; nō viuē. eoq; mecū nō vti. dū illoꝝ carētia m̄ nulli eſſet ꝓfectui q̄m abſq; ꝺſortio min⁹ iocunda min⁹ q; ḡta eſt cuiuſlibet boni poſſeſſio. vñ me tibi hinc magl. obſtrictā ꝺcipio q; ſic me in b mūdo ſtatuiſti. q; ſi m̄ ſoli illuz debuire feciſſes Apparet igit̄ q̄ntū me dilexeris talē m̄ mundū tribuēs ac meo ꝺputans vſui Inſup ſi euētu aliq̄ rōne atz intelligētia ꝓrſus eſſē deſtituta. et hec in me tā ꝑciosa nāe dona ſuffragio medicine aut alio q̄libet mō. q̄s in integrū reparet Nōne hinc me felicē multū reputarē necnō q illi qui b mihi impēdiſſet bñficiuz me cenſerē vehemenē obligatā Et tñ lōge ꝑclarioꝝ ac melioꝝ eſt mea ꝺditio duz hec tuo dono ſuſcepta integra ꝺſeruo. q; ſi dep̄dita aliūde recupero. Idez de ceteis oīb⁹ mei corp̄is mēbris ſentio Et generaliter de oīb⁹ in me bōis ex dono creatiōis acceptis At ho gr̄e dona lōge his maiora ſūt ac potiora. q̄uis ea q̄ nūeraui. nature dona mereanē abūdanter tibi gr̄as reddi. te a nob diligi. te a nob honorari in hoc tibi reddēdo quod tuū ē Nō q; bonorꝫ noſtrorū egeas. ſed q̄a ſic fieri voluiſti et diſpoſuiſti. ad nr̄am vtilitatē. et ad tuā gloziam. Super hec tamen omnia mihi tales ſuperaddidiſti gratias vt te poſſim habere in patrem

singularē et tanq̄ legitima filia totius tue hēditatis fieri ꝓticeps atq̄ in tua gloria gl̄iose regnare ꝑ/enniter Sed et postq̄ ꝓparēs hanc suo demerito ꝓdidit heredi/tatē Tu illā m̄ p lauacrū regenēationis restituisti.me q̄ voluisti de tua fieri singulari familia.in lege tua x̄piana Que sūt oñe opa mea aut merita.vt m̄ post sic ꝓdītā he/reditatē h̄ tā singulare tā q̄ excellens mun⁹ largiri volueris.ad il/lius denuo ꝓceptionē miserīcordit me reuocās.p̄ cetis illis oīb⁹ qui verā fidē nō hñt.tui ac tue ẏitatl. notitia carentes.et sine baptismo ab hoc sclo decedētes Est ꝓfecto hec vna singularl.et mera gr̄a vñ tibi soli merito gloria donāda est. Sic versat̄ op⁹ mee redēptiōis in quo lōge plus q̄ in mea creatione laborasti dū vsq̄ ad mortis acerbissime sufferentiā militasti. Q q̄lē gr̄am Q qualē dilectionē ꝑ me ipa exhorrescerē qđ ꝑ me deus meus pati dignat⁹ est Si tuā in terris o uersationē ememorare velim.a tē/pore oceptionis incipiēs vsq̄ ad horam ascensionis in celū.nihil p̄/ter euidētia incōparabilis dilectiōis ac supermirabilis dignatōnis sig̃ repiam erga me indignā atq̄ miserabilē Et postq̄ resuscitata sū per gr̄am regeneratōnis baptismalis heu q̄tiēs iterato gladio pcti me morti reddidi obnoxiā Quotiens te meū p̄rem ac bñfactorē offendi te meū supm̄ iudicē qui me in momēto potes in ꝓfundū inferni p/cipitare.sic̄ p̄cipitasti lucifer et angelos ei⁹ in tāta ꝓfectione institutos.sic̄ et plīmos alios pc̄ores q̄ bus nō dedisti spaciū aut aim̄ penitēdi.aut veniā p̄cipiēdi ꝫ eos irremediabilit̄ ordēnasti.hic q̄dez in crimie deprehendēs.et mox horribili patibulo infernali tradēs suspēdendos.Mirū q̄ppe est si aliud q̄/q̄ facē valuero q̄ tibi regratiari q̄ tibi fruire.q̄ te hōrare Et ego nonnūq̄ te offēdere audeo male tuis vtēdo donis et qđ oēm superat offensā inde tibi etiā aliq̄n bellum mouēdo Sed et sup hec vt m̄ sp cura morbi pata sit.p̄ñie salutare ebuisti sacr̄m.Et ad me tibi re/cōciliandū ac veniā impetrandus tuos sc̄os ꝓ me fieri oratores voluisti.q ad eos esse recurrendū qđ vtiq̄ est mirāde dilectōis signum. dū illos tuos amicos p̄cipuos ꝓ me dignaris īnc̄essores fieri.que mortē merui millesies.et p̄cipue illam tuā gloriosissimā matrē meaz īstituis aduocatā ac mediatricē. et qđ āplius est mihi p̄cipis vt in te ac tuū p̄sidiū spem meā atq̄ fiduciam totā reponā Vere inexcogitabilis est hec gr̄a quam m̄ p̄stas ista q̄ dilectio quaz mihi insinuas talis ac tātus dñs.tali miserabili. talis iudex.tali peccatrici Tal⁹ma testas.tali vilitati talis felicitas. tali infelicitati Quid de illa dicaz splēdida atq̄ opulēta sc̄ptrē sacre mēsa.in q̄ me suauit̄ reficl.vbi ꝓpitiā q salubrē aduersꝰ oēm morbū inuēio medicinā.vbi tō ē dulcedo

et p mea ꝺsolatione ſuauiſſimus ſapoꝛ Nec ſilētio ꝓtereūda eſt ſpe/ciosa illa ruoꝝ āgeloꝝ cuſtodia ꝫ tua ꝺignatione impenſa. ad me ꝺi rigēdū et ꝺducendū in via hac te/nebroſa ſqualētiq; ꝺeꝛto ad mihi ꝺſulēdū ⁊ auxiliandū in nēcitatib⁹ meis. ad me potēter ꝓtegendū cō tra terribiles illos ac ſeuos canes infernales. ne me deuoꝛēt aut ſuis circūueniāt fraudib⁹ ac puerſa ſb/tilitate qua pleni admodū extant Quo mō igit illis reſiſterē ego ſo la ignoꝛās atz infirma. niſi illi⁹ tue ꝓfate cuſtodie adeſſet ꝓſidiū! Cer te neq; poſſē Demū qs oꝛe ꝓfer re poterit aut coꝛde cogitare. ma gnā illā tuā gr̄az qua ad ꝓceptio nem ſciſſime euchariſtie me ꝺigna ris admittē ubi tua coꝛpal adeſt pñtia ubi aſſūt et miniſtrātes āge li. ubi deuotaꝝ mētiū potētiſſimū inuenit nutmentuz. ubi tua paſſio amantiſſima ꝺmēoꝛat. ubi deniq; pr̄i oipotēti deo nr̄e redēptionis ac purificatiōis offert ſacrificium Heu pr̄ mi dulciſſie. heu bñfactoꝛ ſingularis heu inq; atque milleſies heu mihi tue miſerabili creature. q̄ ꝓ his donis imenſis ꝓ his gr̄e ex cellentiſſimis muneꝛib⁹ ꝺietim tibi malū ꝓ bono repēdo. ꝓ gr̄a ingti tudinē. ꝓ honoꝛe. ꝺuiciū. ꝓ bñficō nullū ſuiciū imo maleficiū. ꝺideoꝛ ꝫ ꝓfecto oēm creaturā ad uſum meū. tua bonitate creatam oculis meis atz aurib⁹ ingeri. legitio iure cōn me inſurgentē. ac de me cū cla moꝛe ualiꝺo ꝺānationis ultionez expetētē. Cōꝺēnet exclamāt. hec maligna atz inſēſata. q̄ ſic nob ma le abutit q̄ aꝺuerſus creatoꝛē ſuū et nr̄m nos ſuis cogit obſeq; teme rarijs ac turpib⁹ voluptatib⁹. que nos totali malicie ſue ſbmittit. que ſine medio. ſoli deo ſuire ꝺebēm⁹. atz in pſona ei⁹ bona opando eū laudare atz magnificaē. Abijciat ergo hec maliuola ab oi alia crea tura. et impugnet velut oim nr̄m inimica. et ꝓtrix nr̄i ſūmi regis atq; impatoꝛis Inſup rōem meā atz intelligētiā ꝺuerti ad vanitatē ⁊ curioſitatez ⁊ cē hinc male meo coꝛpe velut beſtia uſa ſū Cōſtituit magr̄m ⁊ pr̄em meū malignū illū hoſtē hūane ſalutis. cuz tñ tua cle mētia. tua eſſē in baptiſmo facta filia⁊ diſcipula. oſa q̄ in baptiſmo ꝓmiſerā trāſgreſſa ſū. tuā ꝺuerſa/tionē in cr̄is tuā ſalutarē paſſiōm mime ꝺmemoꝛaui. aut ꝓ deuotam ꝺpaſſionē hōꝛaui Sacr̄m etiā fru ctuoſe pñie. ꝺuxi ꝺiꝺiculo ꝺū mor poſt petitionē venie. reuerſa ſū ad vomitū Scis etiā pr̄ mi celeſtl. q̄ puū honoꝛē cultū aut reuerētiam tuis ſcis atq; āgelis impēderim. ⁊ ꝑtim fideliḃ⁹ illis meis cuſtodi/bus In freq̄tatione mēſe ſcpture ſacre deſidioſa fui. aut curioſa ni/mis. inanē magl. q̄rēs gl̄iam. q̄ in ꝺute ꝓfectū Poſtremo ꝺū ꝫ cō memoꝛo illaz meā indignitatē in/deuotionē ega ſciſſimū euchariſtie ſacr̄m penit⁹ cōtremiſco. et meri/to erubeſco. et expaueſco timens ne in hac tam pretioſa refectione

freq̃ter vt iudas versata sim. aut sic̃ preproperē omedēs. aut sic̃ is q̃ venit ad nuptias non hñs vestem nuptialē. i. charitatē. Nec ℔ habeo q̃d rñdeā nisi q̃ nūc de ℔ q̃ntū valeo. etsi nō q̃ntū debeo. doleo. inde q̃ magnā atz abominabilē cōfusionē intra me patior et sustineo. Sū itaq̃ ñ ipsi intolerabilis. si nō alr vitā correxeri. si nō alic̃ ad te amā dū ad tē colendū me impenderim q̃uis id scio. q̃ ex me nihil valeo nihil scio. Est itaq̃ spes mea finale q̃ refugiū in te solū vt id bonū q̃d cepisti in me pficias et cōsūmes vsq̃ in finē. insup et maluz q̃d in me dñat magl. sp ac magis expurges et diluas. Parū fid̃ē p̃desset imo mihi grauiter obesset oñe bonū mihi a te cessū si nō p te fuerit a malor incursib⁹ indesinenē custodit̃ū ac p̃tectū. Insup et ñ tu ipse donaueris p gloriā. q̃d ad pñs in spe indulges q̃ pmittis

Meditatio queda aie

cū se ppendit in tpali pspitate et spūali simul. reddēdo gr̃as deo

O Excellentissima atz ineffabilis dei bonitas. O pr̃ mie q̃ totius solatōis. q̃b⁹ meritis data sūt ñ hec bona q̃ peccatr̃ suscipio? Cur ñ bonū p malo redditū ē. gr̃a p ingratitudie. p dedecore gr̃a? In te dñe. in te surgit spūs me⁹. et oia q̃ intra me sūt. te bñdicūt q̃ magnificāt. Tu eni meas deles iniq̃tates tu oñes infirmitates meas sanas tu me liberas a morte. tu me circūdas mīa et miseratōib⁹. Tu reples in bōis desideriū meū tu renouas vt aq̃le iuuētutē meā. tu me dimittis in pace mentis et corpis. In labore et sudore alcⁱ⁹. omedo panez q̃m ñ tribuis. q̃d alij magnis nacti sūt laborib⁹. nūc estū nūc frig⁹ passi. mari tra q̃ in medijs piclis quagātes. Tu ñ terras et possessiones ꝑli largiris. vt diligenti⁹ ac liberi⁹ meditet in mādatis tuis. q̃ legē tuā exq̃rā. Principes ac nobiles suoz corpa piculis me sēp in pace custodiunt. vt sine timore de manu inimicoz liberata tibi fruiā. in sc̃itate et iustitia oib⁹ dieb⁹ vite mee. Iustū igit̃ ē vt et ego. pte ex altēa te p oib⁹ alijs deprecer. a quibus tua bona. ad me pueniūt. te q̃ p illis laudē. te obseruē. te honorē. p̃sertim q̃ nō satis freq̃ter ad ℔ valēt intēdere. Laborāt q̃dē p me iuxt̃ sui officij exigētiā. Cōnabile igit̃ ē vt ego nō obdormiaz a pigrescā in his exercēdis. q̃b⁹ suz deputata. ℔ sane mutua charitas postulat vt inuicē bñfaciam⁹. Inū te potissimū p̃cor dñe. vt hec ñ a te indulta p̃spitas et securitas insup et tibi fruēdi libēa licētia non meo veniat detrīēto. ne sit hec p spitas ñ loco p̃mij finalis. Ne q̃so in ℔ mūdo ñ mea mices ēbuat̃. Fateor q̃ppe me etiā bonis p̃fitib⁹ indignā. Sz largissie dñe. p bñplacito tue volūtatis potes me i tuo fultio cū his p̃spis legitie instituere. qm̃ adhuc lōge meliora. ac sublimiora promittis et tribuis tibi seruientibus. vitam scilicet illam beatam atque sempiternam.

Tu pfecto meã cognoscis fragilitatẽ.sciẽs me illã esse imbecillã atz infirmã filiã q̃ velut delicata ac tenera infãtula vtiqz magnas ñ posset ferre molestias.atz ideo sibi plʾ cekisꝛ supꝛ sua merita pcis Veniet tpũs in quo ꝟtutibʾ ãplius robora ta et ab vberibʾ nõ libens auulsa.potero forsã tutiʾ expiri et pbare duriciez aduersitatis ac solido cibo tribulationis vesci

Sequit alia meditatio

aie discessũ suũ a corpe rememorãtis.ad tũc hñdũ aliqd auxiliũ.et ad se excitandũ ad sẽm pauorẽ.et continet plures particulas

Quis erit mihi q̃so fidus amicus.q̃s mihi fidelit aderit in extrema mea nẽcitate.in illa districta hora sepatiõis a meo corpore q̃s tũc ñ erit auxilio? Quis tũc loquet aut rñdebit p me Quis me liberabit dñũ vocata fuẽo in tremẽdo iudicio sũmi iudicis q̃ñ me circũdabũt vndiqz inimici mei mꝛtipharia accusãtes.ac secũ in gehennã trahere satagẽtes.q̃ñ testimoniũ cõn me dicet ꝓpria ꝺscia/insupꝛ opa mea? Tũc ne mũdus aꝛ amici cãnis mihi veniẽt psidio? Nõ pfecto.imo me finẽt ire quo potero. Aderit ne et corpʾ cui tã studiose intendi? Certe mime. fiqdẽ tũc iacebit putrefactũ in terra erit qz vermiũ cibus Assistet ne vel q̃liscunqz ꝺsolatio ꝓpꝰ a me delẽabilit susceptа Reuera nõ.imo dñũ ad corpis portas aut ꝓres consuetas voluptates ad meã ꝺsolatõnẽ regredi voluero.inueniã oculos aures linguã tactũ et cetera vndiqz mẽbra vbi ñ voluptas adesse solita fuit clausa et serata. fortissima atque horribilissima sera mortis. Tunc igit qd factura sum ego misera q̃ diuertã? Quẽ aduocbo.si nõ aliũde veniat auxiliũ p aliquã aliã cõsolationẽ/aliũde q̃z a corpe venientem.si nõ antea ñ aliq̃ cõpauero amicũ a quo alit ꝺfortata sꝰsistã? Cadã pfecto intra me pꝛsʾ desolata.in laqum despatiõis.et intra me in interitũ etne damnationis

Ergo gliosa spes certa et refugium singlare pcoꝝ et tuũ sce angele dei custos bone.ac ceti alij sci celestes. adeste tũc ñ q mei estote adiutores Tũc me defẽdite tũc ñ ꝺsulite.tũc me stultã desolatam associate.tũc me pñtate ad dexterã añ faciẽ sũmi iudicis.sꝰ vra ptectione.ꝓpellite canes illos infernales.me deuozare q̃rentes sic circa btissimũ illũ eꝑm martinũ et plimos alios facẽ tẽtauerũt Impetrate tũc ñ illã gliosã sñiam.vẽi bñdicta pris mei.accipe regnũ qd tibi patum est ab initio mũdi.

Anima sibi incutit timorem

Expauesco nimirũ ac vndiqz extremisco cũ alteriʾ illiʾ memoꝛ sũ sñie Recedite a me maledicti Ite i ignẽ eternũ Deu q̃z amara sepatõ a sũmo bono ad sũmũ malũ.de oĩmoda felicitate ad totam miseriã.de pace ꝑpetua ad sempiternã et abominabilẽ ꝺfusionẽ ire dei ac sñia intolerabilis.ne ca/

das sup me nihil ꝗppe ê in me qđ te ferre posset Allide me potius ꝛ flagella ꝑm multitudinẽ miseratio nũ tuaꝝ in hac vita et me ne sinas in hãc que tã horrẽda terrendaqꝫ est pccoꝛib⁹.eaꝫ in suo iudicio susci piẽtibus.iustitie curiam incidere

hic se excitat ad sanctum timorem.

Expgiscere.expgiscẽ miserabil creatura.et aurib⁹ erectis attẽde tonitruũ hui⁹ sñie ocul⁹ aperi.ꝑspice hui⁹ iudicij tenorẽ. Nimis ꝑfecto sopita es nimis obturata.nimis excecata.si nõ hanc ꝑpendis miseriã punitionẽ qꝫ acerrimaꝫ.et ꝑpendẽs non grauiẽ reformidas et totis virib⁹ effugere conaris et in recogitatiõe hoꝝ nõ otremiscl. plus qꝫ foliũ arboris a vẽto agitatũ. Nõ ẽ hec fabula aut trufa.si xp̃iana es sic vticꝫ es deo ãnuente firma fide teneb̃.qꝫ si cũ solo vno mõrli decesseris sñiam hãc horribilem irremediabiliẽ incurres Qua igiẽ diligẽtia mẽito fugies q̃i a facie colubri mõrle pcẽm.qꝫ solicitaꝛis insup falsas et fictas hui⁹ seculi amicicias.spernẽ ac etiaꝫ ineptas illi⁹ delc̃ationes q̃ tibi nullo poterũt esse subsidio.in hac sũma nc̃itate.et studeb̃ tibi facẽ amicos vel paucos aliqs scos imo ꝓcipue deũ glorioſũ bñ viuẽdo vt tũc tibi sit directio salus et liberatio

Nẽ te q̃so seduxeris aia.ne te ꝓpam adulãdo palpaueꝛ.ne q̃ruerꝛ. Nec eni de⁹ illi suo supmo pepcit ãgelo lucifero cui⁹ tãt⁹ erat decoꝛ tãta sapia tanta ꝑfectio q̃n/imo illũ cũ suis oplicib⁹ ꝓpt̃ vnuꝫ supbie motuꝫ.de altissimis pdtis sedib⁹ in infimas ptes p̃cipitauit. Sed nec ade ꝓtoparẽti pepcit q̃ cũ tota sua posteritate ꝓpter vnã inobediẽtiã in esu vetiti ligni odẽnauit ad mortẽ Imo nec cuꝫ toto mũdo dissiłauit cũ ꝑter octo aias oñes vsqꝫ ad infãtes vberib⁹ adherentes imo in vteris adhuc reclusos aqs diluuiũ deleuit a facie terre Sicꝫ illã pentapolim. vnica ipius loth domo liberata.ꝓuidit igne ac sulphure.gentẽ qꝫ totã illã eẽnis tradidit supplicijs. Nũqꝫ illũ sẽm ꝓpham samuelẽꝫ exaudire voluit ꝑ rege saule q̃ntũcunqꝫ ꝓpillo intercedẽt ac plorꝛet. Sꝫ nec illi suo ꝓprio discipulo iude pepcit q̃ laqo suspensũ misit in gehennam ignis Sunt et alia plima huiusce/modi dei iudicia sup homies sarracenos iudeos atqꝫ xp̃ianos dictu et cogitatu terribilia atqꝫ horribilia Et tu igiẽ paup ac misera peccatrix.quid ꝑ ceteris de te futurũ arbitraris Que tibi est euadendi atqꝫ fugiẽdi fiducia Ty dietim in deteri⁹ declinas cũ tua qꝫ plima grauia facinora deflere ac emẽdare deberes Nullã ꝑ his cõdignã facis p̃niam imo oifariã tuã exq̃ris osolationẽ oẽm qꝫ dolorem ac tribulationẽ detestaris Si frequẽ tibi quies negatur in molli strato si nec puã famis ⁊ sitis molestiam

ferre vales Si leuis etiã aliqua febris te languidã atq; impatientẽ reddit Que tua q̃so virtus eẽ poterit. ad ferẽdos illos ardoẽs nõ quidẽ leues nõ momẽtaneos aut ad horã transeũtes imo vero sup̃q; dici possit durissimos ac sempiternos! ofer ad illa tormẽta tuos quos hic aliq̃n pati cogeris dolores et vl aliq̃n tui miserere et tue pelli p̃spice

Hic se hortat vt vigilet circa horã discessus sui

NE queso de illoꝝ numero aia mea de q̃bus cõe loquit̃ puerbiũ gallicanũ foil ne troit de ce quil prent Quod latine dici p̃t Stulto sẽp̃ ontingit p̃ter id qõ credit Tales vtiq; fuerunt illi quib⁹ loth ad recessũ de zodomis suadebat ne pirent cũ ceteris. cui nõ credẽtes ꝯ tanq; deliramẽta ẽba eius reputãtes. die sequenti cũ tota pẽtapoli absorpti sũt Sic et illis cõtigit q̃bus noe dñi arcã facẽt iraz dñi denũciabat. imo etiã illis qui sibi comites erãt in fabricatiõe arce Quibus sic̃es hodierni nr̃i vident p̃dicatores Ne igit̃ sic credẽ differas et tibi cõn hoc tã incõpabile piculũ cõsulere donec in illud inciderís tũc enī sera nimis essz p̃uisio Quid q̃d dicat de⁹ diuitil illi petẽti vt mortuũ aliq̃ suscitaret q̃ suos q̃nq; ffres ãmoneret ne secũ in illũ locũ tormẽtoꝝ venirẽt ẽba bent inq̃t dñs moysẽ et p̃phas illi credant si voluerint. Tu itaq; aia habes scp̃turas et exempla p̃ima tibi nimirũ hec sufficiẽt ad ista credendũ Tibi igit̃ caue. et fac vt sis pata circa horã tui decessus Stultus enim est qui sibi nõ p̃uidet in tpe. ita repelle a tuo cõsortio mortale pcẽm p̃ tuis virib⁹ vt tunc tibi nõ sit nẽe ad eius expulsionẽ vacare Libera te cito de manib⁹ hominũ. si in eas inciderís p̃ debita aut rapinas aut furta aut odia aut alia q̃libet hmõi atq; tunc te dine mie omitte Dũ tp̃s ẽ ne differas donec ip̃e veniat ad te. nõ quidez vt pf nõ vt benefactor. ꝯ vt iudex seueriss̃im⁹ et deus vltiõis. qñ tũc nulla erit redemptio Si te expiris in eo statu esse in quo nõ audes a corpe decedẽ cur nõ statim absq; mora te ad illũ reuocas! frequẽter euenit vt qui nõ vult dũ p̃t nõ possit dũ vellet Dat tibi deus spaciũ pñie. quo si abuteris. ac deteri⁹ hinc facias. q̃ tibi spes adẽit vt tibi alio tpe de⁹ hoc spaciũ invulgeat! Caue ne si nũc dei fueris immemor et ip̃e tui obliuiscat dñ opus hẽbis Nõ igit̃ tibi aia refugiuz aliud est. nisi vt indilate pacem habeas ad deũ. fruct⁹ agens dignos pñie. ac de te ip̃a iustã expetẽs vltionẽ Si eni nosm̃pos iudicauerim⁹. de⁹ nos nõ iudicabit Q si in tuis maleficijs non erubescas q̃ totiẽs otra talẽ p̃em ac tantũ bñfactorẽ admisisti formidare debes te incursurã atq; expturam in te suã potẽtiã ac dñationẽ. hũilia/bis te igit̃ semp in cõspectu maiestatis ei⁹ vultum q̃ demittens in terram. facie lachrymabili suam

misericordiā implorabis Animad uerte q̄lit̄ sancti dñi in terra viuēt iudicia dei tam sacra q̄z mirabilia expauescebāt. cū tñ in sūma puri/tate vite ꝺsisterēt Tu igit̄ q̄ ab annis discretiōis nec p̄ diez a pc̄is etiā plerūq̄z grauissimis viristi immunis. iudica p̄ hec q̄d tibi sit faciendū

Hic luctat̄ humilis aia cū supbia Ellem ex te scire/superbia temeraria. q̄ titulo quove iure p̄tēdas in me regnare. oia insup opa mea tibi conaris ascribē q deputare Deberet reuera pot⁹ humilitas dñari cum nihil ex me habeā p̄ter malū Etsi q̄ bō ex libēalitate dñi mei suscepi mox bona illa p̄didi q abieci. sic illam p̄mam ac purā innocētiam seu iusticiaz in baptismo collatā q post recidiuum p̄ sacramētū pñie restitutā mortalit̄ peccās deserui et repuli Et plerūq̄z etiā p̄ venialia fedisq̄ obscuris denigrauī maculis. ita vt merito nō min⁹ erubescerē añ oculos dñi mei pñtare. q̄z maculosos leprosi alicui⁹ pannos sanie ac putredine vulnerū suorū plenos q̄s i ꝺspcu viri alicui⁹ insignis detegē formidat. Quid rñ/des supbia. nunq̄d tlib⁹ pāniculis glabēis q̄tūcūq̄z ec̄ p̄us mūdi ac decori extiterit? Certe vt arbitror minime. Si māsionē apꝺ me facē q̄ris et in ea demorari te delectat p̄pter meā pulcritudinem. p̄pt̄ me/as diuitias aut p̄pt̄ fortitudinē fa mam. sapiaz q̄ sic de alijs. cautius p̄spice ne fallaris. q̄m hec bona mihi nō nisi sub mutuo p̄uenerūt et ad bñ opandū ad gloriam dñi mei sē ocessa Et tñ vides q̄lit̄ his frequēt̄ p̄rsus abutor ad otrariū. dño meo de suis bonis mouens bellū Inde penit⁹ erubescere deb̄eo atq̄z expauescē q ofūdi Mini me ergo in me ꝺ titulo māsionē suscipies q p̄ptim q̄m si diligēter me p̄sperexeris inuenies me totalit̄ deformatā p̄ culpā infirmā. infamē. atz ignorātē Nōne insup in illo h⁹ mūdi mari p̄celloso sum ꝺstituta. in tenebrosa obscuritate. i fragili nauicula corpis h⁹ mortal̄ inē latrōes q p̄ꝺones aliaq̄z discrimia. q̄plurima vbi q̄libz hora dānationis imminet piculū! Nō ē p̄fecto tibi supbia hic loc⁹ a stat⁹ tue māsionis Dices forsitā p̄ ego regno q dominor sup mīros Et q̄d inde supbia! Si in carcē aliq̄ tenerent plures ad mortē ꝺdēnati/nisi gra eis impēderet q ego etiā ꝺdemnata cū illis p̄ficerer eis ad assistēdū obsequēdū q ꝺsortādus. q̄ gloria m̄ foret hinc sumēda p̄cipue si nō in ꝺ meo legitime fūgerer officio. imo pl⁹ debito illos grauarē q op p̄merē eoz bona tollēdo a fame pire faciēdo aut q̄olibz alit̄ eos verādo fatigādo aut p̄sequēdo. Scitis q̄ q̄ pl⁹ accepit āpli⁹ reddere rōnē formidabit Non igit̄ ꝺ titlo potēis in me locū accipe Verū q̄d rurs⁹ in occlto murmuras supbia! Vis apud me forsan hospitari q̄a te abīcio et humilitati adq̄rēde studeo Nihilq̄z bonoz q

in me sunt mihi deputo. ꝫ deo soli. vt debeo tribuēs. hinc ei gratias ago Mirāda q̄ppe res. modus q̄z plurimū alienus. hinc apud me te velle residē q̄ te morti trado Et q̄ magis stupēdū ē. tuū hostē. s. hūilitatē medium q̄ris ad ingressū regni mei Quelibz bona opa mea. elias orones ieiunia patiētiā pietatē ac cetēa silia tibi sumis auxilio ad sta tuēdū in me regnū tuū. B titulo q̄ vtiq̄z tibi ex aduerso merito repugnaēt intra meꝝ sup me dominiū vēdicare p̄tendis Nō sic erit p̄fecto supbia Esset eni bestia nimiū monstruosa nimiū q̄z prodigiosa. Quis eni aliq̄n tale portētū exptus vt res aliq̄ sua morte nasceret sui q̄z otrarij filia existēt velut frigus ex caloze p̄cedēt aq̄ ex igne gigneret Cōsidera diligenē supbia q̄d facē p̄tēdas Si eni nō aliē q̄z p̄ medium humilitatē. quā in me ppēdis i me regnū tuū q̄ris. scito q̄m mox vt ingressū feceris humilitas festinabit ad recessuz. atq̄z ita mox dū abierit tui dominij p̄uaberis titulo quē in mea hūilitate statuisti Et sic etiā de q̄libz alia vtute possum ocludē vel etiaz de tua morte Nō eni simē poteris adesse mortua q vīuēs Qm̄s etiā alie virtutes tuū refugiūt osortiū Quare vt arbitroz euidēter ppēdis q̄z turpiē te fallis q inuoluis. q̄m tu sola. etiā ceteris omnib⁹ exclusis malicijs. sufficis me penit⁹ odiosā deo reddē me odemnare. meq̄z ex

meā habitatiōez irreuocabiliē ejicere ac p̄pellē. Nerū q̄d adhuc sp in deteri⁹ enteris? Num aliq̄n deuicta succūbes? Inuincibilē p̄cō te hostē expioz Quotiēs eni te p vnā portā depello p aliā regredeꝛis. imo etiā si clausa q̄libz ostia iueneris/p fenestras aut puas q̄slibet rimulas insidiose subintras. q̄ q̄ te ignotā facias tuūq̄z fallacem vultū abscōdas oisariā tuū nostri simulare ac variare habitū Nō ē vt⁹ cui⁹ nō simulatozie geras habituz sēm. oēs q̄z gest⁹ simules. adeo vt absq̄z lūine gr̄e mōstrante spūsco discēni nō possis Nūc q̄dē te sb veste hūilitatis occultas. nūc fozmaz geris iusticie. nūc pietatē fingis. nūc vt piū elemosynariū te exhibes. nūc te laudib⁹ exteris tegi. Aliq̄n bon⁹ videris p̄dicatoz. aliq̄ndo bon⁹ pastoz. aliq̄n te p̄piciū simulas osiliariū. aliq̄n rectozē p̄ficuū. et ita ō alijs sib⁹ cautelis innumeris Et cū p hūc modū non p̄uales. inē virtutes latitas. vbi tā subtiliē ingrederis vt nullaten⁹ innotescas donec feriens interimis. a p̄dictas expellis virtutes. pauperem q̄z aiaz solitariā ac desolataz dēlinq̄s Q q̄z fregē dū p̄cipue deuotiōi ac spūali iocūditati simē ac sce desolatiōi inesse putaui. mox insperate tuā inuēi pñtiā intra me cōstitutā Q p̄fida supbia. nec tuū accessū nec pñtiā expta sū donec oia tuo vento fuerūt exufflata. deinde magnis suspirijs ac grauj otritiōe

cordis fuerteba ad me lumē gre
ac sol iusticie sō vmbra sobrie de/
uotōis. ⁊ tūc ꝑmū signa tui ingres
sus ꝓpēdeba Tūc lz tarde nimis
intelligebā sō q̄ fōr te intruseras.
Nec eni ita latē potest nō aliqō
sp tue malicie vestigiū relinqs Te
cū q̄pe accedit altitudo q̄dā cor
dis ad ardua immoderate tēdēs
puta ad aliquā habēdā visionē in
solitā vel ad miraculū opādū. vel
insurgit temeraria q̄dā de se p̄sū/
ptio aut immoderata de suo ope
aut statu oplacētia sublimis q̄ ac
tō inflāmata leticia vl nimiū leuis
⁊ effrons ad sui iactātiā aut excu/
sationē sub vmbra ꝓfect⁹ aut ꝓxīj
seruādi honoris Vel etiā aliqñ ex
altera pte duricie q̄ndā cordis te
cū adducis. maturitatē q̄ndā ar/
q̄ gūitatē insimulās Est q̄ hmōi
duricies ptēsa⁊ dedignās. ptina/
citer suis dictis⁊ volūtatib⁹ inhe/
rens ad irascēdū ⁊ sub vmbra cor
rectōis oia temere ⁊ lacerari facit
Cui his otraria penit⁹ aduenī/
unt. vbi tu supbia fueris missa fo/
ris Vbi siq̄dē adest humilis demis
sa ac temperata letitia. nulla leui/
tas nulla iactantia nulla sui excu/
satio. Vbi adest maturitas ⁊ gra
uitas sine ira sine amaritudie sine
vindicta. imo cū omni dulcedine
et māsuetudine cordis Tūc ē aia
patiēs⁊ benigna. tūc vituperia ⁊
laudes humanas otemnit. ⁊ pro
soli⁹ dei dñi sui bñplacito circa se
et alios opari studet. De reliquo
nulla sibi cura ē imo q̄ ampli⁹ est
se vilē videri volet nō honorabilē
q̄ntū est ꝓpē se. q̄ñ se ipam ogno/
scēs⁊ iudicās ad intra opprobrio
dignā. nō vtiq̄ se pluris estiman/
dam volet exteri⁹ in alienis laudi
bus q̄z se interi⁹ dignam arbitrab
Quinimo exēplo iesu xp̄i⁊ si omni
hōre digna extiterit talez q̄z se inte
riori noticia vere dīudicet. ꝓprio
tū instinctu⁊ affcu humilis ⁊ abie
cta videri desiderabit

Meditatio altitudinis iudiciorum
dei sup filios hominū ꝓuocans
ad humiliationē sui ⁊ alios nō iu/
dicandi

Altitudo incōpabilis ac
abyssus ꝑfūdissima iudici
orū dei in oib⁹. ꝑcipue āt
erga homines Quis illa scire po/
terit aut inuestigare? Cū eni mise/
reri voluerit/ nihil ē eo clementius
Cū vero iusticiam tribuē nihil eo
terribili⁹ Si ei milleties in die hō
illū ꝓuocauerit⁊ milleties ad ip̄m
reuersus supplex venīā ⁊ gr̄az pe
tierit mox impetrat q̄ petit Ecce
velut q̄ndā stultā misericordiā ac
ludū puerilē Rursus si in solo mō/
li decesserit hō irreuocabilit mitti
tur in ignē eternū. cū tñ sit dei fili⁹
⁊ plasma eius ꝑ creationem Ecce
velut furorē quēdā ac horrorē in/
tolerabilē. De q̄plurimis nēpe legi
mus q̄ pene vsq̄ ad mortē a pcīs
immunes seruati sūt ⁊ postmodū
ad mala opa declinātes morte p/
uēti sūt ⁊ dānati Aut otra fuerunt
alij q̄ sp malā vitā sectati tādē ni/

hilomin⁹ q̄ſi in momēto ouerſi ſūt ad dñm⁊ citi⁹ martyres facti. gloriā eēnā ſc̄ adepti. Cōſideremꝰ q̄ i paſſione dñi nr̄i cuz ei⁹ p̄oilect⁹ diſcipulus eū negauit. latro ꝓfeſſus eſt. Quis q̄ſo id antea p̄cogitaſſz? Mirū q̄ppe valde ē ſi p̄ſona q̄ntuz cūq̄ bone vite oſcia ſub manu potēti dei ſe nō humiliet. ſi alīū quēpiā q̄ſtūlibz pc̄cozem iudicare p̄ſumat. qm̄ ſcire non p̄t q̄ ſint circa ſe aut alios dei iudicia. ignozat q̄d in ſua cā lateat. Sum⁹ q̄ppe oēs in carcē odēnatōis⁊ mozti. vñ nemo eripi p̄ōt niſi ex ſingulari et mera dei gr̄a. quā vt⁊ vbi vult diſtribuit. Neminē g⁹ licz otēnē ſi ad p̄ns huiuſmōi gr̄az nō habeat qm̄ in mōmēto illā hr̄e poterit. Nec vice verſa hinc ſe aliq̄s extollat in ſublime ſi a deo gr̄az hanc acceperit. quoniā nō ē hec hereditas ſua imo ſic agendo moz eaz p̄dit. velut vſurpatoz ac raptoz glozie dñi dei ſui. Q qñ veniet tēp⁹ illud⁊ loc⁹. vbi cū ſecuritate hanc gr̄az poſſidebimus. et hec ipa in glozia ouertet. Vere beati ſūt qui ibi ſūt

Meditatio anime ſuper duob⁹ ſtatib⁹ a q̄b⁹ ſe inuenit. iam in deuotione. iam abſq̄ deuotione Inſuper ſigna notitie ipſius.

Plozate oculi mei plozate⁊ plāgite duriſſimā illā ſeparatiōez ac diſiunctionem amariſſimā dei mei⁊ p̄ſis. q̄ in ira⁊ furoze elongauit ſe a me abducens ſecū bonā illā meā nutricem gr̄az. meq̄ p̄ſus derelinquēs deſolatā. doloē ac tremoze plenā⁊ tedio⁊ angustia vndiq̄ circūdatā. ſedeoq̄ tenebris inuoluta. ⁊ lumē celi nō video. Ve tibi ſupbia que mihi b̄ dānū intuliſti. qm̄ ſi illa ſimplex humilitas apud me remāſiſſet. de⁹ qui in cozdib⁹ humiliū req̄eſcit ipis q̄z dat gr̄az minime ita ſuā a me ſubtraxiſſet gr̄am. Nunc oēs mei amici angeli ſancti elōgauerūt ſe a me. ⁊ ponūt me abominationē ſibi. Nūc oēs inimici mei vehemēti cū conatu a⁊ppinquāt⁊ exclamāt aduerſū me. Euge euge p̄ſeq̄mur hanc miſeraz qm̄ de⁹ eā derelīq̄t. nō eſt q̄ poſſit eam de manib⁹ nr̄is eruere. Illā itaq̄ ad damnatiōez quā meruit impellam⁹

O Dñe o celeſtis p̄r audi vocē aduerſariozꝫ meozꝫ. ne recedas ne elongeris a me. intende in adiutoziū meū⁊ ad adiuuādū me feſtina. Exurge⁊ diſſipa inimicos tuos tanq̄z fumū. alias eni illa imminet hoza in q̄ paup ego tua creatura. tua ozphana. tua indigna ancilla. tua infidel⁹ ſpōſa irremediabilit⁹ pibo. qm̄ p̄ter te nō ē ali⁹ q̄ me hinc valz eripe

Reuertere dñe reuertē. qm̄ a tuo receſſu ſentio coz durum. ⁊ admoduz p̄ava plenum acidia faſtidio ac mala triſticia. Arida ſū nulli⁹q̄z deuotiōis. in nullo iaz vt ſoleui bono cōdelectoz. nec lectio nec cāt⁹ nec oſo nec otēplatio placēt p̄dicatiōes ac ſancte q̄libz admonitiōes mihi ſūt faſtidio. Eua/

nult a me gust⁹ omnis ac sapor ci/
bi cuiuslibz spūal⁹. grauis sum atz
onerosa nimis m̄ ipi L̄aguide oia
operor. solitudo atqz silētiū m̄ sē
horrori. Et qđ deteri⁹ est nec istā
meā valeo desē miseriā. nec ab ea
me p ꝺdignā pñiaz ac displicētiā
eripē. q̄nimo in dies volo meas p
seq̄ vanas ac mundanas ꝺsolati/
ones Leuitas m̄ ois grata ē Que
ro mād̄ucare bibē ac fabulari ad
deducēdū tēp⁹. illos qz felices iu/
dico q̄ ita in h̄ mūdo viuūt in sub
iecta imo stulta libertate O qual⁹
mutatio. heu in quē statū ꝓlapsa
sū De celo pfecto cecidi ad infe/
ros. de vita spūali ad carnalez. de
veritate in vanitatē. de securitate
q trāquillitate sciētie in ꝺturbati
onē. ꝺ timore in stuporē ꝺfusionē
atz infelicitatē horribilē Et certe
ita mihi optimo iure cōtigit id qz
plane demerui. qz cū ex me nihil ei
sem me ipam nihilomin⁹ glorifica/
ui q de meq in me ꝺfisa sū extollēs
me aduersus deū meū. illi suā sur/
ripiens gloriā Insuper q de suis
donis laudari volui atz honora/
ri/iactanter m̄ illa ascribens tanqz
ꝓpria q qđ deteri⁹ ē ceteros ꝺtē/
pū minozaui q temerarie iudicaui
Scio igit ꝺ faciā. illā m̄ recupe/
rabo humilitatē q̄ me vtiqz patri
meo recōciliabit. eūqz placatū ad
me reducet O glosa q beata par.
iam omnia bñ. successerūt. est hec
mutatio dextre excelsi. Cōmouet
q̄ppe cor meū q exultat ad pñtiam
dei mei ac gr̄e Euellūt atqz erplā
tant ille inutiles vicioz plāte Inse
runt ꝺ vtutū rami q plurimū ꝺuale/
scūt. nūc in claro lumine meos de/
fect⁹ mea pcā meā fragilitatē ex/
perioz. nūc denuo bonoz spūaliū
gustū ac saporē discerno Sic itaqz
illucescente die in solis ortu mor
abscedūt tenebre. auicle suos repe
tūt cāt⁹. renouātur oia q ad colo/
rem vigorē ac decorē suū reuertū
tur. ita plane est mihi dum sol iu/
stīcie ozīt in corde meo

Meditatio aīe sentien
tis se ad ꝺuotionē ꝺmoueri q subi
tā dei visitationē denuo ꝓcipiēti.

QUis ē h̄ q̄ pulsat ad ostiū
meū q̄ vult q̄ postulat
? Est pfecto de⁹ me⁹. dñs
me⁹ q pr me⁹ O dñe optime vene
ris Tibi supplico vt si mea vrgēte
infirmitate ac debilitate pcā pi/
gritoz nimis aut tardo tibi apire
tuo iure tua aucte ostiuz effrigas
Regñs vt tibi licet vtere clauib⁹.

Fugantur aduersarii

HAbite ex meū hospiciū abi/
te. vniuersa meo magno
pri ingrata. qui apud me
vult hospitari Fugite hinc fugite
absqz mora Fuge tu dedignans
supbia. inflata iactātia. fictaq pal
pās hypocrisis. ira furiosa. despe
ctuosa vindicatio. venenosū odiū.
infelix ac liuida ĩuidia. anxia tristi
cia. acidia stulta. auaricia cupida
q̄stuaria. fetida luxuria. gula imū
da. cū tota viciositatis puersa fa
milia ignobilis ac sūre ociositatis

Paratur via mensa et

lect⁹ dilecti

Effugiatur hinc ois spurcicia et flagello pñie. spargat vn
diqz cū suis flozib⁹ grata
q viridis herba vtutū Ponat mē
sa sobrietatis. sternatur castitatis
lect⁹ Ingred pr dulcissime ingre
dere hospitium pusille tue atqz hu
milis ancille paupis adolescētule
tue. suscipe gratanter q apd illā in
ueneris. simul in cena nra discūba
m⁹. Ne qso respexeris ad meā pau
ptatē. scio qdē qz nulli⁹ hoz eges
q apud me sūt Apud te sunt oia.
sufficit tibi bon⁹ affect⁹ Verū dul
cissime pr b ē qd a te pcipue osecq
desidero. vt mea tibi placeat volū
tas. qdqz ex tua clemētia de tuis
supabūdātib⁹ diuitijs ad meā sb/
leuādā ac sustētādā pauptatē vel
paz aliqd impertiri digneris. vt
hinc sustentata/ fame siti ve male
non pereā in carcē hui⁹ corpis in

Rq ad psens inclusa sū
Reuertē dñe. reuertere ad hos
pitiū tue hūilis ancille Breuem ni
miū ibi traxisti mozā heu qz dura
hui⁹ hospitis recessio Formidabā
vtiqz aliqd in me ee. qd oculos tue
maiestatis offendet heu me mise
rā. q nō aliā adhibeo diligētiam
ad talē obuādū hospitē. a q mihi
puenire pnt oia bōa voluptates
atqz diuicie Quid itaqz ad pns fa
ciā? Quo medio illū a me sic elon/
gatuz ad me reuocabo? Mādabo
omnib⁹ que intra me sunt vt illum

et orationes

vtiqz icessanter reqrāt. donec inuēt⁹
reuertat Exurgite fides spes et ca
ritas. expgiscimini et vos ad cursū
lūbos accingite. diligēter qrētes pa
trē meū donec illū inuenericis atz
Quo hospitiū meū reduxeritis
Discurre tu oro p magnā ce/
lestē ciuitatē p vicos et plateas ac
p domos singulas ita vt nullum
scoz ptereas quē tu nō cū fletu et
gēitu reqras ad eoz pedes pcū
bēs nec hinc discedas donec insi
oēs vl eoz aliq glozioſi pris mei
tibi demōstrauerint māsionē. teqz
ad deū deduxerint ac ei⁹ pntaue/
rit dspectib⁹ Illos exora vt illū m
placatū faciāt mqz de mltis meis
exorbitātijs impetrēt veniā. atqz
ita sue gre restituar. qp qz rursus
declinaē digneť ad b suū hūile ho
spitiū qd tā cito deseruit. mea fa
teor indignitate exigēte Verū sua
magna benignitas atqz clemētia
pte ex vna. suoqz scoz depcatio
pte ex altera. et rurs⁹ mee puitatis
pauptatis impotētie atqz instabi
litatis dsideratio. ad reditū pote/
rūt eū inclinare

Oratio mictitur ad ce

lestē hirlm p gra impetrāda re/
pellit a rigorosa iustitia.

Quid dicis oro. q noua re
fers Multū nimis demissa
est ac verecūda facies tua
Scio qs tibi b fecerit. rigorosa
videlicz illa iusticia q se otra te et
me ingerit vehemēt allegās me
nō ee audiendā imo qp ex nūc in/

digna sim filia dei nominari. cum iam mea ignauia meā ingenuitatē. meā dinā nascētiā. meāq; celsitudinē peniᵗ amiseri. ⁊ ℔ in meo certe hospitio deformē illū ac horrēdū hospitez. s. pcēm admittendo Qđ vtiq; oēm q̄ ipm suscipit corrūpit aiaz. fedāq; atq; detestabilē reddit. ac inimici salutis ostituit filiā Q iusticia q̄s te aduersuz me ⁊ aduersᵗ meā oronē ꝓcuratricē cōstituit? Nō ego certe te ad ℔ aduocaui Scio ei qz corā te subsistē nō possē Illi potiᵗ mie/ clemēti curie me sbmisi. illāq; meā ostitui aduocatā. imo suo peniᵗ iudicio staē volo. q̄uis et te eē iusticiā m̄ decet eē ꝓpiciā ⁊ amicā Cur ita? qm̄ tecū sū vniᵗ sñie Tu q̄dē odio habes pcēm ⁊ ego nūc illud odi. Tu illđ ꝓseq̄ris. ℔ sdē facio đ illo pēitētiā agēs puniēs ⁊ vehemēt dolēs qz illđ vnq̄z admiserim. ⁊ ei tribuerim fidē Ita q̄ppe agēs tuū o iusticia exēceo officiū. de me ipa iudiciū sumēs Tu itaq; eē ꝓ me intercedes Sed forsitan m̄ dices. qđ lōge citra odignuz in hac pte de me sumo iudiciū. nō odigne vt merui mea vindicās pcā Prohdolor iusticia/ fateor ita eē vt asseris ꝙ ℔ venit odonādū. qm̄ nō subest ℔ viribᵗ meis Necessitas aūt legē nō hz. infirmitas q̄dē mea paupertas atz imbecillitas nō me sinunt ad odignū vel etiā ad votū expugnare ac ꝓsequ pcā cū sua familia Sed ab inope vel qua solutio sibi possibil acceptanda ē. ⁊ ab operario debili laboꝛ remissᵗ nō sperdēus Sis itaq; iusticia de mea possibilitate otēta. qđ reliquū est tua potēti ⁊ brute supplebis.

Considera igit. si tui sit officij tueq; osuetudis vltra vires exposcē Tū aūt m̄ maioꝛ adēit inclumitas ac potentia diuine gre ⁊ brutū q; fortiᵗ robur. tūc⁊ potentius cū pco ogrediar eiq; viribᵗ aduersaboꝛ Dico insup qđ benedictᵗ filiᵗ dei ꝓ me debitū sufficiēt imo supabundanē soluit. q̄tūlibz etiā ātea offēderim. saluo qđ ei me legitime sbñciaz. ⁊ sue sim ascripta familie Nīlo āt iuē dupler de offē sa exigit emēda. nāq; deᵗ nō punit bis in id ipm Quicqđ igit mia filij dei circa me facē dispoſuerit minime tu poteris otradicē Ceterū iusticia te inᵗrogo. si nō ad instantiā scōz q̄ apđ te ℔ meruerūt tenearis aliq̄d annuere? profecto sic Quē ei honorē illis impēderes. si eos te ꝓ pcoribᵗ depcātes velut alios q̄slibz q̄bᵗ nunq; fuisti hōri vacuos repelleres? Vade igitur oro mea⁊ reuertē ofidēter ad celestē citatē. illicq; scos illos solicites vt tibiq; m̄ iusticiā pacatā reddāt. vt⁊ illa sit cū mia m̄ pacē ipetrēt ad dñm deū meū ⁊ pez meū atq; ita ad domū meā vñ exīt denuo reuertat O vtinā horā illā pscire possem. q̄ dignabit dns me us ad me declinaē Cur nō aliquē nūciozz suoz premittit. vt legitime parata possem illum decenter id est deuote ac sancte suscipē? Aliquotiens eni adeo latenter adue/

Meditationes

nit pulsans ad ostiū. vt alibi me districtā inueniēs mox anteq̄z valeā ei occurrere ⁊ decenē recipere discedat Sed q̄o loq̄r. tā incōsulte q̄o tā temerarie tam q̄z p̄sūptuose peto. vt talis ac tant⁹ dñs suos mihi p̄mittat nūcios Absit. ñ poti⁹ incūbit sp ei⁹ aduentū explorare. nihil q̄z aliud meditari. nihil aliud opari q̄z aduētū ei⁹ p̄stolari morq̄z ad ostiū pulsāti apire ip̄m q̄z reuerenē suscipe Nō igit. cū curis h⁹ secli mea ampli⁹ tenebūt collocā ꝫ sedebo solitaria in pace ⁊ silētio diligenteq̄z obſuabo ne aliud meū ſbintret hospiciū q̄d tanti hospitis oculos possit offendē q̄nimo⁹ ego ip̄a vadaz in occursum sui iocūdi aduēt⁹

Meditatio anime apū

diuinā trinitatez ad spēale robur obtinēdū in ⁊rutibus⁊ in sca vita

ATtēde aia mea q̄ tā infirma es atq̄z instabilis. attēde ⁊ba p̄phē Verbo inquit dñi celi firmati sūt. ⁊ spū oris ei⁹ ois virt⁹ eoz Facili⁹ lōge ē tibi a deo oferri fortitudinē ⁊ pseuerātiā in bonis opib⁹ q̄z celis firmitatē p̄stari Si igit p̄stitit tibi de⁹ in hac gloriosa solēnitate beatissime trinitatis vt p potētiā p̄is in sapia filij⁊ p̄phē bōitatē ⁊ dilectionē spūſſci robur hēas ostātiā ac pseuerātiā i bōis opib⁹. teipaz oēsq̄z vires tuas fige in dño deo trinitate sca illiq̄z sic inhereas. vt in sola ei⁹ potētia tua sit fiducia. nec extra

⁊ orationes

ip̄m sapiētiā q̄ras finalit aut voluptatē Ira q̄ppe tua ꝺseruab⁹ pulcritudinem q̄ fca es ad imaginez et sikitudinē illi⁹ scissime trinitatis ꝑm memoriā intelligētiā⁊ volūtatem Seo heu frequēter illā defedoz obscuro eā luto pccoz inuoluēs ac demgēs demorāsq̄z in cremis occupatōib⁹ ac voluptatib⁹ immūdis Nihilomi⁹ ad ip̄z reuertē⁊ ip̄e te mūdabit teq̄z liberabit⁊ tue pulcritudini te restituet. quā insup in te firmabit ⁊ stabiliet si tātūmō illi iūgi volueris ac velut tue sum me voluptati inherē ip̄m potēter amādo absq̄z fine. sapienter absq̄z erroze. suauit absq̄z amaritudine Erit q̄z tua spes in sua inuicta potētia. tua fides in sua limpida sapientia. tua caritas in sua volūtate dulcissima Hoc p̄fco poti⁹ facies q̄z in creatura in q̄ nō nisi vmbra ē⁊ vanitas potētie. q̄ppē nimiz in vmbrā atq̄z vanitatē defluis. cuz creature finalit inheres

Anima cristi sponsa se

humilit accusat. atq̄z suo spōso totalit se omēdat petēs veniā de offensis gr̄az suā in p̃nti ⁊ gloriā in futuro

(als sic.

LAchrymabilis querela ac deuota oratio creature de statu peccati ad dñm reuerti cupientis

O Jesu virginitatis sponse. Jesu castitatis fidelis amice. Jesu mea spes finalis mea sal⁹. meū singulare refugiū. nūc ad te reuerti deſiderat aia mea paup

Deuota oratio creature ad statum pri

inops ⁊ misera. q̄ toties p̄ temerariā rebellionē atq; inertiā desponsā id facē ot̄ēptū ⁊ recusauit. q̄ anulū gr̄e q̄ illā spūalit̄ desponsaueras negligent̄ amisit. suscepitq; anulū pcōi se tradēs spōsā suaz ⁊ subiectā tuo antiq̄ hosti. Heu q̄s periculosū onubiū. heu q̄sstita ⁊ misera omutatio ei⁹ q̄ pulcerrim⁹ potētissim⁹ ⁊ opulētissim⁹ ē ad illū deformissimū miserrimū egētissimū. Dic mihi o aia q̄s tibi h̄ fecerit. Respōde mihi cui⁹ cōsilio freta es. q̄ sic tuū supmū dñm tuū gloriosū p̄ceptorē parū honorasti. Sic tuū creatorē tuū saluatorē a q̄ tibi ē omne bo⁹ oblita es! Sic tuo vo spōso tuo fideli amico videtq; osidorāti fidē violasti. Is q̄dē pmū tibi cor suū impēdēat suāq; ad te tātā oñderat dilectionē vt eē p te mortē acerbissimaz pati dignat⁹ sit ⁊ tu illi cor tuū ⁊ amorē penit⁹ surripuisti imo q̄d graui⁹ ē velut p̄fida ⁊ infidelissima spōsa sue ꝓprie habitatiōis portas p̄clusisti. q̄s nihilomin⁹ illis suis miseris ac nefarijs hostib⁹ finis esse patētes q̄ te ꝓdere q̄runt ⁊ ēne morti tradere. Quid q̄so arbitraris o aia. Putas ne a pena imunis euadē! Manebit ne tuta iniuria tā q; grādis offensa tādē penit⁹ inulta! O pfide totius humane creature hostis iam aia mea/tua seductōne ꝓdita est infelix ac ꝓstrata. qm̄ sic carnifex viridi ramo ac modica herba ducit. ad mortē agnellā petulantē ⁊ saltātē futuē sue occisiōis nescia ita meā fatuellam aiam deduxisti momētaneā aliq̄m hui⁹ mundi vanitatē sibi demōstrās. q̄m sic tractam tuis vinxisti vinculis eaz q; excecasti. ⁊ postmodum plurimis criminū mortaliū lanceis ad mortē vulnerasti. demūq; sup eam imposuisti grauē illū male osuetudinis lapidē. Insup⁊ frigidaz illaz duraz atq; horribilē obdurationis cordis tūbā q̄ resurgē ꝓhibetur. q̄nimo cōtinue magis p̄ssa. iacet. ḡrenis affectiōib⁹ obuolutaq; i fimo ac stercoē criminose delectationis inclusa putrescit. ita vt vsq; ad finē maneat fetidaq; abominabil deo⁊ scīs ei⁹. heu me miserā creatūrā. heu me si hac i dispositiōe relinq̄r vsq; ad finē. Quid nēpe facturā sū in tali statu moriēs. q̄ perfectura! Cōtremisco ista ōmemorās. exhorresco vehemēter tm̄mō hec recogitās. Perpetuis certe sic moriēs ardoribus⁹ stridoribus⁹q; fletibus māciparer⁊ p̄ rabie tormētorū deū blasphemarē nullā ab ipo osolatiōez ꝓcipiēs. Tunc euidenter ꝓpēderē ꝙ sero nimis q̄li ꝓceptori paruissē. ⁊ cū q̄nto dētmēto deserto deo diaboli mūdi⁊ carnis oblectamēta suscipiunt. Preserua me dñe de⁹ ab his horrēdis tormentis ab hac morte tā crudeli me p̄ tege. Aduoco te aia olim a dō formata. aia suo p̄cioso sāguine redēpta. aia plūmis donis sup cetēas creaturas nobilissime decorata. a tot et tantis periculis totiēs p̄ter tua merita p̄seruata. Te aduo

co inq̄z.audi me Tuos nūc pau
lulū apias oculos.q intuere vbi
iaces Cōsidera vbi tu es.q̄z ꝓpin/
qua sis inferis.q̄z a celis elōgata
Cogita quē deseris quē despicis
cui surdā aurē p̄bes Et tu dulcis/
sime iesu aiaz medice clemētissime
fons ois dulcedis.si humana mi/
seria te valeat ad mīcordiā incli
nare.respice oculis pietat. ac con
passionis ad hanc aiaz miserabi
lē Nūc exurgit.nūc expgiscit q cū
suā nuditatē q statū miserabilē ad
uertit magnā hinc ocipit displicē
tiam ofusionēq abomiationēq de
sua tā diutina stulticia admoduz
admiratur q dolet. tanq̄z misera
peccatrix q̄ ampli⁹ indigna est tua
vocari sponsa tua amica/ demisso
vultu flebili/ facie ad te suspirat
erubescēs nec loq̄ p̄sumēs O Dul/
cissime iesu hāc clemēt ꝓspice.bra
chia q man⁹ ad te extēdit.vt te tra
hente de ꝓfūdo lacu pcī q ō ster
core in q̄ taz diu prostrata iacuit
erecta ꝓficiat Tu qui sol⁹ es salua
tor.ꝓtēa.q ei manū porrigēs eā
sōleua.eāq̄z pire ne ꝓmittas Tot
vides pcōres q̄ te minime depre
cant.imo te psequūt Cōuertē igit
q iustifica tuā hanc pauperē aiaz
tuaz ancillaz hūilē tuam pusillam
pedissequam.quaz aliqñ ꝓpus dile
xisti sicut q ipsa te dilexit que nunc
in magnis suspiriis q in amaritu/
dine cordis te deprecat Posses ne
hanc nō exaudire.posses ne eaz ñ
suscipē? Profecto minime imo ma/
gnaz hinc spē ocipio q tuā in me
expior grāz in q̄ nūc adest ñi hec
volūtas ad te reuertēdi.q tibi sū
mo medico dolorosa illa vulne/
ra aie mee te inspirante detego ac
demōstro O Olim fiḋē p os tui
ꝓphe ꝓmisisti q in q̄cūq̄z hora in/
gemuerit pcōr q ñiaz egerit ab
oib⁹ pcīs suis q̄ opat⁹ ē: oīm ini
q̄tatū ei⁹ nō recordaberis Et reue
ra paucos habuisses iustos. nisi
pcōres mīsēicordiē recepisses Jō
q̄z saluator iesu xp̄e. aduocate q
mediator nr̄ fil⁹ imperator q fr̄ qui
sol⁹ nosti meā miseriaz ac fragili/
tatē.si vera sūt q̄ video audio q
credo de tua dulcedine pietate q
mia et vtiq̄z vera sūt.ideo te fina/
liē depcor.vt meas oēs deleas in
iquitates sincerāq mūdaz ctritio
nem tribuēs q integraz ñiaz Fac
vt p bonā patiētiaz oēs tribula/
tiōes aduersitates q labores q̄s
dietim sustineo ad purgationē de
fuāt q ad pene q̄m mea pcā de
meruerūt remissionē.vt sic in hoc
mundo meum sit purgatoriū Fac
itaq̄z meam huius mortalis mun
di peregrinationem tibi acceptā
Tribue mihi baculum firme fidei
stolam charitatis q scalam sancte
spei Confunde per tuam potenti/
am quicquid mihi impedimēto eē
potest ita vt in via nulla me reti/
neat delectatio.nulla me confun/
dat aduersitas Denera in me cor
hūile piū clemēs erga ꝓximū sine
rixa.sine inuidia.sine indignatiōe.
sine supbia sñi oīm detractōe Tuo
amore inflāma cor meū Vulnera

illud sagittis potētissimis tue pul/
critudinis tui dulcissimi ꝺspectus
tui gratissimi gest⁹. tui pulcerrimi
apparat⁹. tue spēi dulcissime fac vt
te sp meditet/letanē de te ꝑmonez
audiat. ad te suspiret. ad te inge/
miscat tibi ꝺplaceat. totā intelligē
tiā totā mētē totā curā ad ꝓ impē
dat vt digne tibi ꝓfuiat. qm̄ nō est
ali⁹ amator qui sic vt tu vices re/
pēdat. Insup da mihi dñe cor libe
rū cor sublime q inclitū q̄ detester
fugiāq spernā vile lutuz mūdane
cuiuslibet voluptat. q̄ quālibz otē
nā creaturā q̄ hōri meo. ac ꝓmo/
tōi salutari nō venit adiumēto q̄ te
i te diligā. alios āt oēs i teq ꝓpē te
¶ Demuz tu q es mea spes finaꝰ
mea sola sal⁹ meūq refugiū singu
lare. ſbleua me. doce me. sustine me
dirige me. ita vt i illa hora tremē/
da mortis. me⁹sis ꝓtector potens
q defensor spūs mei aduersus il/
los canes infernales. ita vt in pa/
ceq benignitate illum recipias in
gloria in q̄ te facie ad faciē sūmo
cū gaudio vidē valeā. ac penitꝰ
adorare amare ac laudare Dmē

¶ Explicit

¶ Epla ad sorores

Sororib⁹ meis in xpo iesu
carissimis q dilēctissimis sa/
lutē atq in ipi⁹ deuoto ser
uitio iugiē ꝑmanē Non facile exp̄
mi posset gaudiū atq ꝺsolatio er
bonis nouitatib⁹ freq̄ti⁹ de vob
ꝓceptis ꝓueniēs Vtinam id ipm
nūq inimicoꝝ tētatiōe aut alit q̄/
uis mō gaudiū in tristiciā ꝺtatur
ꝺtrariū videlicz de vra dilectione
audiēdo Quāq amātissime sozo/
res omni tpe ad dei obseq̄uz exer
citādū q informādū lras libzosq
sufficienē habueritis ad hūdū cō
solatiōes spūales q adhuc hēbi/
tis alios in posterū Nihilominus
noctis vni⁹ vigiliā arripiēs q̄zuis
plurib⁹ implicat⁹ negocijs ad pns
scribē curaui breuiē ac simpliciter
peregrinatiōis ꝓcessū a me post
modicuz tpis fām spēales eē req̄/
stas a me fieri solitas. ꝑm septem
dieruz hebdomade numerum. ꝑm
septem sancti spirit⁹ dona. ꝑm etiā
septē dñice ōronis petitiōes ꝺtra
pcā septē criminalia corrñdētes
septē btitudib⁹ Insup ꝑm septē sta/
t⁹ i celesti padiso ꝺsistētiū Qō ꝺo
transmitto scriptū ꝓ pñti nō ē ni/
si breue ac simplex auisamentū ad
cognoscendum nominatim ac spe
ciali⁹ de q̄ quis p dies singulos
cogitare debeat Bone eni cogita
tiōes insup vēture spūsci spirami/
ne repte pie studio lectiōes sceq
meditatōes. sdmōi ei nō posse ne
q scirē oēs in scriptuz redigē nec
op⁹ ē Primo igit cum ꝓces vras
hūillime ac reuerenē corazq diuina
maiestate fūditis a scoꝝ suoꝝ in/
uocet vna cū ōrone vra custos vr
angel⁹ videlz bon⁹ necnō scta scē
illi⁹ suffragiū iplorēt cui⁹ p tūc so
lēnitas agit ea de cā vt. s. vr nūci⁹
puta vra ōro saluū hēat ꝺductū
bonāq societatē Die q̄ꝑpe dñico
ad bñdictā atq individuaz trini/

De quo quis

tatē solit⁹ sum meā dirigere ꝓcem
vnicuiqꝫ ꝑsonarū appropriata di
ligēti⁹ meditādo ℞ De ꝑis videlꝫ
potētia. filij sapientia. spūs q̄ꝫ sci
bōitate ꝺsiderās magnā dei celsi
tudinē admirabilēqꝫ disposition̄e
sup filios hoim ℞ Die aūt lune ſ.
scā feria meā ordino ꝓcessionē
ad scos āgelicos spūs bñficia ab
eisdē nobis exhibita oi tpe recog
noscēs ℞ Die ꝟo martī. ſ. ēcia feria
ad ꝓphas ꝑriarchas apl̄os cete/
rosqꝫ discipl̄os dñi⁹ euāgelistas
℞ Die mēcurij. ſ. q̄rta fēia ad bea
tos athletas. ſ. martyres xp̄i ipoꝝ
in sua pugna fortitudinē atqꝫ cō/
stātiā admirādo ℞ Die iouis scz
feria q̄nta ad scos ꝺfessores here
mitas⁹ religiosas ℞ Die veneris
. ſ. fēia scē ad passionē amarā dñi
nr̄i iesu xp̄i ad suaqꝫ ꝟba ac fa/
cta isto bñdicto die ab eodē pacta
℞ Die insup sabbati ad beatam
mariā ꝟginē spēali⁹ me ipm̄ ouer
to⁹ ad electas xp̄i spōsas ℞ Nostro
ꝓma die. ſ. dñico imorꝝ diuti⁹ do
nū sci spūs ꝓmū supplicit efflagitā/
do donū scz sci timoris dei⁹ bea/
titudinē hūilitatis⁹ spūalis paup
tatis ad expellēdū sup̄bie vicium
cū filiab⁹ seu ramis ei⁹ Et dico pa
rit dñe de⁹ p̄ oipotēs libera me a
malo q̄ clausula ē petitio ꝓma in
dñica oīone otētaꝫ ℔ ordine ꝓpo
stero ℞ Die aūt lune deuoti⁹ atqꝫ
spēali⁹ pcibus insisto petēs secūdū
sci spūs donū scz donum pietatis
seu mie tā ad me q̄ꝫ ad meum ꝓxi
mū cū beatitudine alia. ſ. mititate
seu mānsuetudine⁹ ℔ cōtra inuidie

per singulos dies

venenū et vt de⁹ in tētationē ne in
ducat. i. ne in tētatiōib⁹ succūbē et
vinci pmittat qđ est scda petitio
oīonis dñice ℞ Die ꝟo martī. sin
gulari⁹ ꝑ dono sci spūs tertio sup
plico. ſ. ꝑ dono scie ad ognoscen/
dū clari⁹ ⁊ meli⁹ ꝓpriā fragilitatez
⁊ finē meū necnō⁹ statuz meum
amicoꝝ q̄ꝫ meoꝝ⁹ dono isto me/
diāte ad beatitudinē ꝓuenio ēcia
q̄ ē luc⁹ sci ac lacrimaꝝ deuotaꝝ
⁊ ℔ otra pcēm ire ℞ Cōsequēt ēc de
um deꝓcor vt debita mea dimit/
tat sic⁹ ⁊ ego meis ignosco seu di/
mitto debitorib⁹. meis. ſ. ꝓximis
q̄ est ēcia dce dñice oīonis postu
latio ℞ Die ꝟo mercurij peto do/
nū fortitudis m̄ largiri otra oia
tētamēta mundi carnis ⁊ diaboli
Sicut ꝟo fortitudinē m̄ dari otra
acidiā bonoꝝ opm atqꝫ q̄rtā be/
atitudinē q̄ posita ē in bōꝝ opm
iusticie ꝺsiderio in vehementi fa/
me⁹ siti eiusdē Peto nihilominus
panē q̄tidianū tā corpis q̄ꝫ spūs
m̄ tribui ad fortitudinē hñdā Ce/
terū in die iouis instāti⁹ deꝓcor ꝓ
dono ꝺsilij ad sciēdū i singlis casi
b⁹ ꝑ qđ ic eūdū m̄ sit Quē ēc statū
tāqꝫ ꝓueniētiorē ꝑ di obsequo tenē
debeā Et ꝙ auaricie malū me nō
retineat peto beatitudinē quintaz
dictam misericordiā et ꝙ dei fiat
volūtas sic⁹ in celo ⁊ in tra ℞ Die
veneris donū intellēs speciali⁹ ro
go ad ognoscēdū in tō scꝑturarū
serie m̄ obiectis in oib⁹ silit⁹ h⁹ mū
di reb⁹ occulta seu inclusa inibi my
steria Et vt q̄libz visu ꝓcepta sci/
am ad ꝓpriū ouertē ꝓfem spūalē

quēadmodū si celū intuit⁹ fuero sci
am ꝓtin⁹ ꝯsiderare qz illic sit mea
patria.pulcerrima exīs ibidē ha/
bitatio Cū videro canez ceteraqz
aialia bruta q̄nta solicitudie suis
obsequūt dñis.meditaboz qz iusto
dei iudicio ꝺēnant homines ino
bedientes et ingrati deo bñfactozi
libēalissimo Si subulcū p⁹pozcos
ꝯspexero recozdaboz ꝓbole eu/
angelice de filio ꝓdigo q miseri/
cozdi pre Videbo pauperē mēdi
cū q vlceroſū memozaboz ꝓbole
de lazaroq viuite. Videbo diuitē
multa sibi ꝺq̄rentē in ānos plur/
mos recozdaboz euangelice omi/
natiōis.stulte hac nocte moziēris
q aiaz tuā tollēt q q̄ paſti cui⁹ erūt
Videbo filios h⁹ seculi q̄ hūt cō
solatiões suas multis modis sciā
memozari q̄nta sit ꝺsolatio quaz
ꝓparauit de⁹ diligētib⁹ se Sic ge/
neraliē p oīa discurrēdo sciam sp
reperire amplā q pñtē deuote oza
tiōis materiā in oīb⁹ q̄ sb aspcu
auditu a alio sēsu se pñtauerint me
ipm in exercitio oīonis visitando
Cū b pie depcoz mūdiciā cozdis
ñ pstari q ē beatitudo sexta. luxu
riā oēz depellēs q vt dei regnū ñ
adueniat vt videlz nō in me pcēm
ꝫ de⁹ ipe regnet Postrema die sab
bati obsecro sapie donum ad sapi
endū ac gustādū spūalē bonozuz
virtutēq gre bonitatis qz dei inef
fabilē dulcedinēq vt nulla penit⁹
cura ñ sit de hui⁹ mūdi falsa dul/
cedine.q ē cōtra gule viciū Inten/
qz peto verā cozdis pacē ac ꝺsci/

entie septimā beatitudinē q ꝙ dei
nomē bñdictū in nobis scificet b
est ꝙ ois imūdicie exptes simus
Charissime sozozes si q̄tidie ali
qd mō s dco ex libri. vris a certe
alie.addiscētis sic exercitādo vos
ipas multū sine dubio ꝓfcm in sci
entia vtutib⁹ atqz in deuotōe ad/
q̄rere possetis Nec mee ē intētiōis
ꝙ ꝓpē mea scripta pñtia alias me
ditatões pias q vtiles atqz bōas
deseratis ac modū vrm faciēdi.s.
ꝓcessionē siue pegrinationē spiri/
talē ad scos q scas tā ꝓ vobis qz
pro alijs amicis vris viuis ac de
fūctis Nō eni ignoro ꝙ sepi⁹ vna
psona ꝓ aliqd ad deuotionē faci
le incitat q alia nō ita ad eā moue
tur Et idcirco q̄squis suo relinq
studio sua qz in talib⁹ expiētia. Mi
hi vo sup agēdi scripti⁹ mod⁹ ꝓfi
cu⁹ ē rept⁹ Rursꝰ q̄tiēscūqz oīonis
arcanū intrauerit. Primo cogita
tiōi vre pcča ꝓpria sbiecta sint. in/
dignitatēqz vraz intime ꝯsideran
tes q sic ꝺo sāctis qz suis dicite O
dñe de⁹.ecce venio tuam exozare
maiestatē nihil oio ꝺ bōitate mea
ꝓsumēs.de virtute aut dignitate.
ꝫ in tua maxima gra atz miscōia
ꝺfido qz certe aliē oīo vra citi⁹ im
pedieť execbil qz deo reddeť sup/
bia comitāte Diligēti⁹ obꝫuātes
ꝙ in tli cogitatōe q petitiōe pseue
reti. q̄aduſqz cozde itimo sēseritis
nullā oio fiduciā de vobismetipis
hre ꝫ solūmō i dei mia infinita Et
sic postea de alia securi⁹ poteritis
cogitare qz ātea Cq̄dē q̄tienscūqz

Adaptatio

deuotõis imbre suaui pfusas vos senseritis nõ id vris meritis pro pris bonis actib⁹ cueniſſe medita mini q̃n pot⁹ ob alicui⁹ sancti aut sancte intercessionẽ aut alicui⁹ amici vr̃i certitudinaliter putetis Et pformiter ad vosmet ipsas reuerse si fueritis q̃tiescũq; vane gloríe vẽtum sonare pceperitis nihil vobis nocebit hic fibul⁹. ossidebitis enim vosmet ipas intuẽtes defect⁹ pprios dicẽtes intra vos tale pcm nefandũ ac talia misera perpetrasti et quo ergo cogitare ausa es talẽ deuotionẽ a deo tibi ob tua merita ocedi Interea cum ad aliquẽ electo⁹ aut electas vos contigit ouerti audacter eidẽ dicatis q̃ a deo ad ipsũ trãsmissi fuerit is ad petẽdũ suã elemosynã ẽtiam Nec sic falsũ dicetis Sine enim dei inspiratione aliquẽ sanctor̃ deprecari velle seu volũtatẽ hr̃e nõ potestis Poteritis igit ipm alloq̃ dicẽtes q̃ ex quo deo placet volũtatẽ vr̃am vt ipm sanctũ exoretis refutare vos oio ei nõ licet p vobis inẽ ipe ad deũ intercedat elemosynã expetẽdo exq̃ eũ req̃ritis Magna enim foret rusticitas q̃ indignũ oño alicui refutare q̃ spernẽ quempiã diligẽti⁹ se req̃rentem Dicere nihilomin⁹ poteritis hmõi electis a vestra deuotione requisitis quia plures vestris orationib⁹ pfecutores crudeles ouersi sũt multo magis igit facẽ precẽ debetis p his q̃ vos nũq̃ pfecuti sẽ ex mõ deuotius depcanẽ Deinde attẽdite diligẽti⁹ in cuiuslibet sancti festiuitate bona misericordie ab ipso dũ h vixerat p atrata supplicãtes vt et vobis faciat similiter reducendo eadẽ ad bona animar̃ vestrar̃ Cõsiderate insup maximã sanctorum ac sanctar̃ angelorum q̃ cohortẽ siue multitudinẽ et a singul⁹ eorũ deuoti⁹ rogetis q̃ten⁹ apud deũ vnũ remissionis diẽ impetrare dignẽ pro pene relaratione ob vestra demerita debite q̃ certe obtineretis vltra mille millia die q̃ si ab ipis exaudiri vos cõtingeret. Et exaudimini vtiq̃ si solũmodo modo debito q̃ congruo eos deprecemini Nemũ orem⁹ super omnia q̃ de⁹ omnipotẽs iudicet puniat q̃ nos in sua curia misericordie in pñti seculo et neq̃q̃ in curia iusticie sue rigorose puta in infẽno Et hoc est q̃ oratis dicentes. dñe ne in furore tuo arguas me ꝛc facias q̃ nihilomin⁹ dilectissime pcessionẽ vr̃am in infernũ ex h timorẽ reportãdo In paradisũ etiã atq̃ in purgatoriũ p gẽte vestra. sãcta q̃ matre ecclesia deum exorando Speciali⁹ vero p parẽtib⁹ ognatis et amicis viuis ac mortuis

ad orandum

Explicit instructio ad orores De quo q̃s per singulos dies cogitare debeat.

Carmē de vita solitaria

Dispersit dñs vana de sede superbos
Mēte sui cordis vita nec apta manet
Turbis curarum lacerata vocatur. q est par
Mulieribus turbo quos violentus agit
Sede sedet nulla stabili nec ouenit vlli
Dissidet et secū turbida mens hominis
Vita quid prauoꝝ que nō solitaria cuis
Desertis heremi sit relegata locis?
Milib⁹ hec si sit hominū circūdata turbis
Nunqꝫ ciuilis nec socialis erit
Mens humilis simplex et solitaria secū
Petre nixa manet cōcomitante deo
Sola ciuilis socialis et ē vbicūqꝫ locetur
Dissidet hec nulli. ouenit ipsa sibi
Sola quidē minime cui virtus sit comes
Sit licet extremis finib⁹ acta maris
Sola tamē secū nūqꝫ se deserit. et si
Mult⁹ ei popul⁹ cingat vtrūqꝫ latus
Est vicina deo quē iugiter aspicit. ē spes
Ancora ne fluitet secura serena suauis
Pulcra videns fini cōsociata suo
Conscia secreti diuini sicut amica
Sicut dilecti sponsa. colūba. sozor
Has dat theorice laudes sapiētia vite
Solitarius est solus amicus ei
Nec solus tñ est cuis locus q man⁹ et pes
Os qꝫ vacent animus omnibus obsequit
Proficit hic q nūc verū scrutando salubre
Prat scribit que posteritas relegat
Nulla licet scribat nil pōicet ore ponet
Morib⁹ exemplis voce loquēs operum
Est solitudo pcios̄um crede talentū
Terrenis caueas dū datur infodere
Posse vacare sibi nō videre parua grātia
Quā suauis domin⁹ gratus eo fruere
Martha sit intēdens multis. sinat ipse sozorē
Tri parte sua vult iesus hoc fieri
Scilma nec interfit mēbris ocul⁹qꝫ tenellus
Non culpetur agat si manuale nihil
Magna domus nec formis vtitur hisdem

Carmen de vita solitaria

Non per officium sors sua cuiqz sat est
Sūt tot in actiuā pene qui se p̄cipiti dant
Theorice paucos q̄so vacare velint ¶ tra ē
Sint fortes gladios teneāt salomōis. ad in
Lectulus ob sp̄ōsum sp̄ōsa quiescat ibi
Filia clausa domi maneat mater famule
Ac vir in arma ruat ditior ex spoliis
Solus nō pugnat ꝫ pro pugnātib⁹ orat
Hos nō dedignans actio quos tribulat
Ocia nō laudi tribuit nec obinde supbit
Se catulo segni iudicat esse parem
Et tamē impetrare potest dilectio ꝙ non
Aut labor aut meritū se cruciantis habet
Sucuit amicicie videt regula ius dare q̄ō
Cōcedit meritū iusticie qz vigor ¶ nō
Ambo parē referūt p̄oam. tentoria seruās
Miles. et hostiles exuperans acies
Est equidē felix est solitudo beata
Si simplex nec iners fructificet vigeat
Si trahit affectū rō si sensus ꝙ actus
Nō discordet et est gloria vana procul
Rumores fugiat dicēs sibi clause q̄d ad te
Factorum ratio sit tibi velle dei
Solitudo nocet assit si solicitudo
Curarū interior cor lacerans miserū
Cor grauat ebrietas cor crapula curaqz
Sol⁹ ab hoc triplici peste perire potest
Sūt qui delicias reputāt sub sentibus esse
Sub curis quibus est irrequieta quies
Parcit eis domin⁹ sibi se cōmittere solus
Atqz ministerio collocat ipse suo
Est alios q̄s scit pro vita quolibz aptos
Nūc has nūc illas vult variare vices
Optima pars hec est hec robustissima felix
Gaude cui domin⁹ p̄stat vtraqz frui
Alteri⁹ vti gaudet natura nec vno
Corp⁹ iners studio iugiter esse sinit
Vita beata venit cui soli sufficit vnū
Sola vacat soli socialis ouat

¶ Explicit carmen de vita solitaria.

De cãticoꝝ oꝛi

Sequuntur plures tra

ctatus de canticis opositi a mgro Johe de Gersonno quondã cãcel lario vniuersitatis parisien.

Prohemiũ

QRatiã diuini talẽti no lẽtes in vacuũ recipe q̃ tot inter turbines hoꝛridos reipublice cõtulit ocij locũ. libe/ rauit a calũnijs hominũ. dedit ad nutũ nccia. simul attendẽtes qm̃ in die ꝓsperitatis mandauit dñs mi/ sericoꝛdiã suã. et nocte tribulatõis canticũ ei⁹. nõ otiosum. non inutile. nõ ingratũ reputam⁹ tempestatis hac nocte ꝓfunda de canticis scri/ bere posteritati si malignitas pro/ cellosa reddidẽit aures surdas eta ti pñti. O quãuis o de⁹ optime spe randũ sit multos vt olim tpib⁹ he lie ita nr̃is tuos tibi reliquisse cultoꝛes Cõplectit ãt quasi sinu gran/ di verbũ de canticis plures mate/ rias seu volumina. quas ꝓ ofusio/ ne vitãda ꝓ thomos seu tonos. ꝓ notas q̃ notulas tradet lectoꝛi no tandas presens exoꝛdiũ/ tituli vel tabule vicem tenens. Volumen vnũ cui⁹ titulus est de canticoꝛum oꝛiginali ratione sub hoc euãgelij verbo. Decinim⁹ vobis ꝛc. tres con tinet thomos sicut ipe ꝓlogus insi nuat iuxta triplex gen⁹ canticoꝛũ. et triplicẽ inuestigandi facultatem

ginali ratione ꝛcix.

Nã est canticũ sensuale qđ tractat hist oꝛia. et intellectuale qđ inqrit phia. est diuinale seu supermentale qđ sola nouit theologia. Sunt in quolibet thomo id est sectione aut si ꝓpter rem que agit tonũ ꝓ sym/ bolo dicere maluim⁹. Sũt inq̃ no tule plures ꝑm totidẽ particulaes ꝓpositiones vel doctrinas. Sũt in ꝑmo triginta. sunt in scdo. xxij. sine canonib⁹ instrumẽto ꝛ. sũt in tertio q̃nquaginta. Volumẽ alteꝝ est de canticoꝛdo. hoc est de cantico coꝛdis tres habẽs principales to nos cũ notis et notulis. Qrim⁹ inq rit potissime dr̃az canticoꝛdi. hoc est cãtici coꝛdis a cãtico oꝛis. Vel aliter de cantico moꝛali et ratiõna/ li cũ cantico sensuali. cui⁹ toni sunt notule q̃nquaginta due. Scds to/ nus descendit ad pticulariozẽ can ticoꝛdi rationẽ cui⁹ sũt note. xij. per notulas. xxx. diuise. Terti⁹ tonus quasi speculatiuã musicã deducẽs ad practicam tractat de nouo gãma mystico et moꝛali ꝓ xij. notas ha/ bentes notulas quadꝛagintaq̃nq̃ singulares Volumen aliud col/ ligit in se tonos tres ꝑm modos traditionis varios q̃ ꝓ diuersita/ te materie. Qrim⁹ ton⁹ dsiliat et ob sequi facit facetã elegiã cantatricẽ amoꝛẽ dñe theologie quasi lixtuz vel odaꝝ carmen. Thomus alter scdus habet canones seu regulas amphoꝛismos vel maxímas a/ the oꝛeumata de canticis per notulas quinquaginta. Thom⁹ alter terti⁹

De cãticoꝝ origiali cõe Thom⁹ prim⁹

verbũ ſolatij multiplex in ſe dirigit per particulas quinquaginta. Et ita iuncti ſimul hi duo thomi centiloquũ ſtituũt

¶ Prim⁹ tractat⁹ de canticoꝝ originali rõne

¶ Decinimus vobis nec ſaltaſtis. lamentauimus q nõ plãriſtis. Precentor noſter xp̃s amator innocentie voluit exemplis innocentuꝝ pueroꝝ ꝓ noſtra eruditõe pluries vti. nũc ad humiliationẽ. nunc ad ſimplicitatẽ vt eſſem⁹ paruuli non ſenſib⁹ ſed malicia. Nunc vero nos omonet ad ſpiritualẽ canticoꝝ exercitationẽ ponens coꝝ oculis pueros cãtãtes in foro. Neqꝫ eñ patrũ refert pueros ſic vel ſic aſſuefieri in muſicis et cantib⁹ ꝓut Ariſtl. politiſſans docuit et in bene inſtitutã cõitate cõuenit obſeruari. Nos aũt quos in dño pueros vel infantes nouiter genitos effecit noua regeneratio. ſic decet et expedit in foro preſentis exilij frequentare canticũ nũc exultationis ad ſaltãdum ſpũaliter. nũc lamentationis penitentialis ad plangendũ. Habem⁹ in exemplũ ſacre ſcripture libruꝝ in quo ſũt iuxta viſionẽ Ezechielis lamentationes carmen et ve. Cõcordat illud apoſtoli. Gaudere cum gaudentib⁹. flere cũ flentib⁹. quia temp⁹ flendi et temp⁹ ridẽdi. Subdit conſone verbo ꝓpoſito temp⁹ plangendi et temp⁹ ſaltandi. Cum aũt iuxta poſteri⁹ elucidanda ſit alicuius quod canticũ ſenſuale vel animale ſit canticũ rationale vel mozale. ſit cãticũ mentale et diuinale. Deſcribem⁹ ſub triplici tono naturam et originẽ canticoꝝ cũ ſuis habitudinibus. Docebit primũ hiſtoria. ſecundũ queret pbia. tertium theologia declarabit. ¶ Narrat hiſtoria ſacra ꝓpe Geneſis initiũ cui ratio ſuppoſita fide cõcordat q Tubal fuit pater canentiũ in cithara et organo. Quo tpe vtpote ante diluuium cõſtat illos nõ fuiſſe quos gentiliũ litere tradunt carminũ et organoꝝ primos inuẽtores. ſic hiſtoria capit verã canticoꝝ notitiaꝫ et cauſaꝫ primit⁹ ex fide qua credim⁹ aptata eſſe ſecula verbo vite. et q formato Adam cõmunicata eſt ei plenitudo ſcientie quantũ cõuenie bat illi quo totius humani generis principiũ velut in ſuo ſeminario reſidebat nedum in eſſe nature ſed in bene eſſe morum et doctrine. Conſtim⁹ hoc ideo q p⁹ ſoporem adductis ad ſe cunctis animãtib⁹ impoſuit cunctis nomina ſue ꝓprietati naturali cõſona. Neqꝫ tale aliqd facere potuiſſet ſine cognitione q tamen a ſenſibus participata non erat. Oportuit igitur q ex alto id atqꝫ a ſũmo ſumpſiſſet. Modus alter ſumendi canticoꝝ originẽ fuit ductrice experiẽtia. nũc in illis regionib⁹. nunc in iſtis quib⁹ muſica et nunqꝫ fuerat vl̃ fm Ariſtl. et ſequaces de eternitatis errore fuerat infinities variata et abſqꝫ numero de-

fecerat atq; redierat ꝑm transmu/ tabilitates nature cuiuslibet muta- bilis innumerabiles. ¶ Additur mo d' alter qualis a Tullio ponit dũ venat quãta sit eloquẽtie si sapiẽtie iungat vtilitas qua factũ esse dicit vt homines prius agrestes neq; ci- uiliter neq; politice neq; moraliter diuuentes deuenirẽt in vnũ. modo pagũ. modo domũ. modo ciuitatẽ modo ꝓuinciã. modo regnũ. qui si mul ita iuncti et adunati varias tã ad necessitatẽ q; ad voluptatẽ stu/ dio vehemẽti operer̃ut artes. qñ vbi intenderis ingeniũ valet. et iux poetã. Labor omnia vincit improb' et duris egens in reb' egestas dũ sequẽs ad ꝑpres aliq̃d ratiocinati- ue docta supaddit. ¶ Prestabat iu uamen apta cõplexio ad ista vt ad illa. Deciũ nanq; libeꝝ datũ aliq̃b' Sicut apud egyptios tradit Ari/ stot. aliq̃s diquisitis que ad vitam erãt necessarijs ꝓpter admirari ce/ pisse pbari. ¶ Porro narrat Augl. libro de ordine radicẽ vnã nõ dis- sonã priorib' his q̃ alto vident sũ pta principio. Loquẽs itaq; de vir tute vnitatis quã ingrit et fac̃ ami ticia nõ dubitat ponẽ quãlibet sci/ entiã ex amicicie et vnitatis appeti tu manasse. Dicebat aristophanes teste Aristl. ꝑmo politicoꝝ hãc esse amicoꝝ diditionẽ vt vnus esse vel/ let alter. vel vnus in altero. Nõ dis sone ad verba Jobis. Qui manet inquit in charitate in deo manet q deus in eo. Et apls dicit. Qui ad

heret deo vnus spũs est. ¶ Verũ nequit fieri talis trãsmutatio qua vnus amicoꝝ suo esse q̃d hz in ꝑ/ prio genere depdito duertat in al/ terũ. Jam quippe nõ maneret alter amicorum et ita nullo pacto essent duo sed vna natura. quo quid ab/ surdius poni nõ pot. Propriã em̃ vocẽ ignorabãt nõnulli hereticoꝝ vt almaric' et begardi dũ ita desi/ pere comperti sunt. ¶ Niunt igitur amici. non illo. sed alio quo fas ha bent modo. ¶ Hinc fuit inter hõies et precipua cura sermonis mutui q̃ latentes cordis sui passiones q cogitationes dsilia et amores cõmo dissime cõicarent iocunde q; duiue rent. ¶ Facta est ꝓinde sup locutio nib' ars que scribẽdo valeret apõ absentes se sibi manifestare. hec ẽ grãmatica dgrue loqui docens et scribere. Postmodũ fuit euitanda deceptio circa veritatis inquisitio/ nẽ cũ regulis illationũ quas logi/ ca ob hoc orta tradit. Fuerũt insu/ per amicoꝝ amicicie non quolibet sed vtiliter. delectabiliter. et efficaci ter iudicande quod in rhetorica fa cere positũ est quã possum' appella re logicã moralẽ eo q; ad moralis pbie ꝓncipia viã hz sicut logica scien/ tijs speculatiuis obsequit in q̃b' vis ꝓmonis ꝓcliori sine tropis vi get et figuris. ¶ Mentũ est dsequẽ ter ad mathematicas disciplinas. q̃ plurimũ dferũt artib' mechani/ cis sine quib' vita ciuilis non agit. dferũt ꝓterea duictui amicoꝝ quo

De cãticoꝝ origiali

fiat vita pñs ornatior atq; locupleti/
or. Sic inter ceteras artes cõpata
ẽ magno plausu musica et ad diui
nas res atq; cerimonias tandem
adhibita. Hinc apud ruricolas et
pastores bucolica carmina vl'eglo
ge. hinc comedie leges. hinc acrio/
res satire hinc postmodũ grãdio/
rib⁹ ãpulloſe tragedie hinc demq;
metroꝝ heroicoꝝ elegiacoꝝ. iam/
bicoꝝ saphicoꝝ et alioꝝ velut in/
numerabilis multitudo. Vides
quẽadmodũ musica suũ cepit a na
tura et ab amore vnitate q; ꝓmo
tũ q̃ creuit adhibitis ꝑ artẽ regu
lis et numeris. Quis vtiq; nõ ad/
uertat hõies siẽ ad loq̃lã sic ad q̃n/
daz musicã velut ab infãtia et pue/
ritia ꝓnos esse quã inclinationem
ars et vsus ꝑficiũt. Hinc aiaduer/
sũ est triplicẽ esse ꝓtitionẽ musice si/
cut ꝑt ipe son⁹ causas tres habere
Vn⁹ em̃ fit flatu. alter pulsu. alter
voce vel cãtu. Tres obinde musas
fictio poetica dedit ꝓut a Varro/
ne refert Augl. q̃s ideo postea dixe
rũt nouẽ ꝓpẽ totidẽ imagines ab
excellẽtissimis sculptoribꝰ cũ q̃daz
supandi intẽtione depictas. Cõ/
ptũ ẽ insup tres dũtaxat i numẽis
sonoris ꝓportiões esse delectabiles
diatesseron. diapẽte. diapason. q̃s
vulgari mõ nõiam⁹. tertiã et q̃ntã
et octauã. Nec sunt ples deinceps
q̃ nõ reducanꝫ ad istos quẽadmo/
dũ sexta et q̃nta sup octauã. et rur/
sus octaua duplex. Et ita ꝑ ascẽsũ
quãtũ vel vox vel ratio fas habue

rõe Thom⁹ ꝓim⁹

rit. q̃ dq̃sitio suã hz artẽ ꝓpriã taz
speculatiue q̃ practice traditã cui
musice nomẽ dam⁹. Docuit am/
pli⁹ experientia mirabiles fieri muta
tiones ꝑ musicã sensualẽ de qua iu
dicat tanq̃ de obiecto ꝓprio auris
corporalis et q̃ sola videt apud vul/
gares ognita vel osideata Testes
sunt historia cũ pbis et medicis vt
Marcian⁹ et Bonti⁹ qb⁹ nõ discor
dat sacra scꝑtura de dauid et heli/
zeo filꝫs q̃ ꝓphetaꝝ. Nõne pbus
politisans docz in policia bñ insti/
tuta curã de musica ꝓcipue ꝑ iuue
nib⁹ habendã esse q̃ sit ad tpantiã
et virtutẽ idonea. nõ petulãs. non
dissoluta. nõ agrestis. nõ irritãs. ⁊
nec animos muliebriẽ emolliens.
Notãt siq̃dez ex dictis Aristotl.
vltl. politl. expositores sui quatuoꝝ
eẽ spẽs melodie quas ipe denõiat
vel a repertoribꝰ vel a patriꝫs vtẽ
tib⁹ eis. vna vocaꝫ mistolidista. se/
cũda lidista. tertia dozista. quarta
frigista. Prima mouet ad opassio
nẽ. secda mollit ad ocupiam. tertia
ad virilitatẽ q̃ stabilis est et virilis
in qua sũt iuuenes instruẽdi vel ex/
ercẽdi. quarta rigidioz est vehemẽ
tioz q̃ rapiens animos ad terribi/
lia vel agredienda vel sustinenda
Nozro. iuxta varietatẽ cõplexionũ
variaꝫ oplacentia et iudiciũ melo/
diaꝝ. imo et traditio quã frequen
tat ecclia de varietate tonoꝝ octo
posset ad hãc melodiaꝝ diuersita/
tẽ approbari. vt q̃ ꝑma est septimi
toni. secda q̃nti. tertia ꝑmi. q̃rta tẽtꝫ

Posset altera fieri distinctio musice. qm̃ alia est aptior ad diuinum cultũ ꝑ deuotione. nũc leta. nũc lugubri. nũc pia. nũc iubilãti/ qd̃ potior est ꝑ mor disciplinatõe. Altera iocundior et suauior in amicabili seu ciuili uersatõne. Aut dicam⁹ q vna est heroica. altera diuina. q/ daz moralis et politica. altera sensualis et aialis ꝑ puerorꝫ vel imꝑfectorꝫ recreatione. Aut rursũ ad/ dam⁹ q vna magis conuenit in satira. qdaz in tragedia. qdaz i comedia. qdaz in bucolicis. quedam in odis vel liricis. Aut postremo ꝑm varietatẽ hõim. alia fortib⁹ et ẏtuosis conuenit. alia lubricis et voluptuosis. alia subtilib⁹ et ingeniosis. alia bestialib⁹ et stolidis. Utilissimã omniũ esse tradit aristot. fistulationẽ quã ideo pallas abiecit suaz vidẽs in aqua ex tibĩs buccã inflari. hoc sumpsit poetica fictio necnõ illud qõ Midas rex. buccas habuit asininas eo q suo iudicio Pan de⁹ pastorꝫ fistulãs apollini ꝑferebat citharisanti. Demũ quot sũt hodie q tympanũ gallice tabour cũ fistula citi⁹ ac hilari⁹ audiũt qz citharã aut psalteriũ. Ita rursus sic̃ auib⁹ sic hõib⁹ suus cuiqz cant⁹ placet. et cui suet⁹ est vel aptat⁹ Pretereundũ vero censem⁹ quẽadmoduz ad res diuinas reputabãt gẽtiles carmina trãstulerũt execrabili supstitione quo factũ est vt q sine deo vẽ erant ludificarenꝫ a dñs illis de q b⁹ in psalmis. Qẽs dñs gẽtiũ demonia. Orte sũt quippe artes magice maximinib⁹ vtẽtes qs incantationes vocãt quaꝫ effect⁹ mirabiles nedũ poete. nedũ ipi idolatre omemorãt. sed attestat scriptura sacra cũ expositorib⁹ Ain dicit in Exod. de maleficis pharaonis q fecerũt simile ad moysen in ꝑmis duobus signis. q hoc ꝑ incãratõnes egyptiacas et arcana dei. Ita dicit tertus. Uel exquisitior de carminib⁹ istis sermo nõ expectet hic et nũc. Latissim⁹ em̃ est et seorsũ debent suc q̃ri cause vel effect⁹ Qz subinde musica sensualis q̃ desistit in modulatione vocis suã artẽ cui⁹ artis velut alphabetũ quoddaz traditũ in gãma manuali sub sex vocib⁹ vel notulis. vt. re. mi. fa. sol. la (de quo nõ est hic declaratio facienda sed supponenda simul) qua ratione seruit musico cuilibet instrumẽto notulationis hmõi peritia. Qz nec de metrorꝫ legib⁹ numeris varietate in postremo de gesticulationib⁹ aliud tradẽ dispositum⁹ Placuit tñ annotare ꝓpter reuerẽtiã scripture sacre nõnulla vasorꝫ vel instrumẽtorũ musicaliũ nõia. Qm̃ pariter monet nos ratio nature dsona. Posuit itaqz plato corpib⁹ aias assistere tanqz motores suis motoribus et organis. qõ satis in celo Aristl. et fides recipiũt de intelligẽtiis qs vel angelos vel ẏtutes fides appellat Uerũ de nris intellectib⁹ necnõ ẽ brutorũ formis conueniũt cũ platone. qz ponũt aias inhere corpib⁹ q

De cãticoꝝ origiali

cũ materia ostituere opositũ. Con
cordat tñ vtraq; positio sup ꝟ q
ꝟm varietatẽ formaꝝ repit varie/
tas in corpib⁹ hinc illõ phie apõ
Boetiũ de hmõi formis loquẽtis
ad deũ p osona membra resoluis.
Hinc ꝑterea visonomi tradunt a/
nimas insequi corpa. quanq; vẽtor
est locutõ corpa suas aias insequi
tãq; instrumẽta causas ꝓncipales
suas Coaptem⁹ hãc sititudinem
rei nre dicẽtes q ars imitatrix na/
ture ognoscens q̃dam esse cantica
q̃ modulatio fit apti⁹ p vnũ ge/
nus instrumentoꝝ. et alia p aliud.
simul vt min⁹ fastidiret varietas fa
bricauit sibi vasa diuersa musicoꝝ
instar nature dans diuersis cãtib⁹
organa valde distantia magnitu/
dine figura materia q; sicut natu/
ra dedit aiab⁹ apta sibi corpa. vñ
corp⁹ aialis vocat Aristl. organicũ
q̃ de manu hõis dicit ipaz esse or/
ganũ organoꝝ. Ecce cãs multipli
cationis verboꝝ musicoꝝ duas q̃
sunt delectabilitas p varietate. et
idoneitas p osonabilitate. Quo si
tertiã addiderim⁹ causã p mysteri
is et intellectib⁹ sapienti⁹ occultan
dis apud indignos et hebetes q̃
pandunt studiosis solertib⁹q; deuo
tis. Quãuis aũt sermo de mysteri
is instrumẽtoꝝ locũ magis hre vi
deat in morali musica vl intellectu
ali q; sẽsuali. nihilomin⁹ admonẽt
nos verba xpi nõ esse ꝑtereundaz
vasoꝝ musicoꝝ interptationẽ Pri
mũ qz facit in passũpto verbo mẽ

rõe Thom⁹ prim⁹

tionẽ de tibꝰ ꝟm Luce narratõez
Cantauim⁹ vobis inq̃t tibꝰ q nõ
saltastis. Dehinc xps in parabola
filij ꝓdigi. refert seniorẽ ffrez cũ ap
propinq̃sset domui symphoniã au
disse et choꝝ. Proinde psalmi q̃s
de se scꝑtos asserit pleni sũt nõib⁹
instrumentoꝝ p quib⁹ satis ad p/
sens fuerit vltimũ sumẽ psalmũ ve/
lut exponendũ. Laudate dñm in sã
ctis ei⁹ Vox ista vox est aie dei
formis ac deuote q̃ post otẽplatõ
nẽ vel meditatõez surs̃ũ directã et
deorsũ p oia videlz quaq; versum.
Qñ pleni sunt celi et terra gloria
dñi. Tũc dilarato mentis ore ubi
lat exultat q exclamat ad omnẽ ge
neralẽ creaturaz. Laudate dñm in
sãctis ei⁹. Et cũ seraphin acclamã
te sibi. Sanct⁹ scũs scũs dñs deus
sabaoth. Pleni sũt celi et terra glo
ria tua. Possum⁹ scõs ei⁹ si sobrie
sapiam⁹ accipe pẽz et filiũ cũ san/
cto spũ q̃ sũt tres psone sed vnus
de⁹ et dñs et vn⁹ sanct⁹ aut sancta
sũt dñi nõia ei⁹ sacratissima. Sunt
oia q̃z dño cultu specialioꝛe sacra/
ta caut certe sancti dñi sũt oẽs spũs
osũmata iã beatitudine deo ꝓximi
Aut sunt hõies exaltati a terra q̃ũ
iã sine terra q̃ typo xpi trahũt oia
ad se p otemplationẽ dilectionẽ et
laudẽ oia referendo ad gloriã cõ/
ditoris. Tales imitat aima deifor-
mis quã in has ꝓũpe laudes dici
m⁹. Laudate dñm in sanctis eius.
Hanc impleuerat aiaz dñs laude
sua. saginauerat eã cibis eterne sa/

tietatis repleuerat in bonis desideriũ suũ. ꝙ vt aꝯle iuuentutẽ renouaret ꝺo in labijs exultatõnis laudaret os eius ꝙ eructaret verbum bonũ. Laudate dñm in sanctis ei⁹. Sult hec anima regrediẽs de cella vinaria aut certe putat oẽs sẽtire qꝺ sentit de dño in bonitate. ꝓterea sibi cõplacet in laude dñi. Cõgratulat oẽi collaudãti. q̃ etsi nõ habeat iussiõis in oẽib⁹ auctoriã vt laudẽt. fiduciã nihilomin⁹ accipit cohortatõis applausus et iocũditatis cũ alacritate tripudio ꝙ coexultatione Laudate dñm in sãctis ei⁹ Scit vltimã nedũ sui ꝯ oim beatitudinẽ in dñi laude positam. ꝙuis nõ eodẽ gradu sicut nõ oia ex equo ꝓticipãt dñi ognitionẽ et liberã ex volũtate dilectionẽ. Sic ꝓterea diuersi sũt stat⁹ in habẽtib⁹ etiã libertatis arbitriũ. duo ꝓcipue vn⁹ vie q̃ p fidẽ et spẽ ambulat. ali⁹ patrie vbi ꝓpetua finis et termini stabilitate vacat anima btã. videt. amat. laudat. Exerceam⁹ igit hic in terris vocẽ laudis q̃ nobis pseueret in celis. Dicat vnusquisq; vi atoꝝ pfertim ecclesiasticoꝝ deuocatoꝝ laudib⁹ dei Qis spũs laudet dñm Alis ãt scire o aia q̃ ꝙlis sit vita tua nõ pudeat te ꝑ pbiam erudiri q̃ vitaꝝ cuiusq; rei ponit in opatõe debita nature. alioq̃n sine opatione qualiscũq; sit illa sibi debita poti⁹ mortua dicit aut dormitãs q̃ viuẽs Perge vlteri⁹ cũ pbia vsq; dũ occurrat sapia diuina q̃ se

querẽtes ꝓoccupat. et hoc docebit te. qm̃ ꝓpria et finalis opatio hõis est ognitio sũmi dei cũ fruitione et laude sua. viuis igit o hõ et quãtũ laudat aia tua dñm. Est et istic iter quo oñdit dñs salutare suũ quare noli ꝙqueri dũ laudas quasi nihil agas q̃ nõdũ ꝓmia cupias. laus est magnũ mihi creꝺe precium sibi magnũ valꝺe etiaꝝ dũ ẽtis sit imo maius dũ gratis sit Certũ hoc habebat aia deuota qualẽ introduxi m⁹ dicentẽ. Laudate dñm in sãctis ei⁹ Qr si vellem⁹ in his ꝙ singulis q̃ sequũtur immorari quale sit firmamentũ virtutis dei quales sint virtutes ei⁹. qualis deniq; sit multitudo magnitudinis ei⁹ succũberet ꝓmo conatui nec tẽpestiue satis arripem⁹ ꝓmissã de vasis psalmoꝝ hmõi mapie rõeꝝ Hoc vnũ tñ dixim⁹ ꝙ in re qualibet deo soli ꝺebeꝝ laus honoꝝ et gloria sic ipe est oia in oẽib⁹. Hinc ps. Oẽis terra siue ois creatura aꝺoret te ꝺe⁹ et psallat tibi. psalmũ dicat nõi tuo altissimo. Nulli vero creature ꝺaꝝ laus hmõi ꝙ latriam nec vt signũ est vt imago. nec ꝓpter aliã quãuis attributionẽ si ꝓpie sentiam⁹ sicut nulla res creata summũ bonũ est neq; vt res. neq; vt signũ vel aliud attributũ. Ntuero qꝝ loquendũ vt plures sentiendũ vt pauci. laudam⁹ in creaturis deũ aꝺoratõe latrie sicut in cruce et in imaginib⁹ xpi. imo sic in oẽi re quẽadmodũ quelibet ẽ imago vel vestigiũ tenue trinitatis nõ

min⁹ naturaliter q̄z aliqua sit artifi
cialiter. Caue tamē in laude vel la/
tria creaturaꝝ a scandalo quale fi
eret si adorareť publice de⁹ in de/
mone vel ei⁹ imagine. in asino vł in
bufone. imo nec in āgelis et hōib⁹
quātūcunqz sanctis. qm̄ ꝓpr⁹ eis q
alter honor inest. Quib⁹ in transitu
dictis ad instrumēta musica ꝓgat
sermo noster. ¶ Preponiť tuba cū
sono vel vt alia translatio hz cum
clāgore cui⁹ materia finis et iosus
varius est. Naz est tuba cornea vt
est illic. In voce tube cornee in re/
cordationē arietis immolati per
Abraam. Est tuba ductilis vel ar/
gentea vel erea q̄ metalla fusibilia.
malleabilia q̄z sūt. Tu⁹ itaqz sit af/
fect⁹ quāuis ex carne nascať fortis
vt cornu nō lubric⁹ aut effluens. sit
ductilis. i. suasibilis imitator sapie
q̄ de sursū est. Sit bonis osentiēs.
sit nō immāsiu⁹ ꝓpr̄is opinionib⁹
ptinax in illis. sit ad fines sub fine
deo vsus q̄z varios accōmod⁹ Nā
tuba clāgit nūc ad denūciationez
solēnitatū. nūc ad ogressū bellorū.
nūc ad legis ꝓmulgationē vel au
ditū ꝓut in sinay. nūc ad cet⁹ duo/
cationē. nūc ꝓ neomenia. hoc est il
luminatione noua in insigni die so/
lennitatis. nōnunq̄z ad opationē
miraculoꝝ sicut in deiectōne muro/
rū in Jericho. Kursus ad euangeli
sationē. dicit em̄ p̄dicatori. dicit et
speculatori. Quasi tuba exalta vo/
cē tuā. quēadmodū de Bartholo/
meo legit. q̄ vox ei⁹ quasi tuba ve
hemens. Deniq̄z magnū nimis tre/
mendū simul et iocundū hz myste/
riū tuba nouissima vocis archāge
li et vocis xp̄i in clangore mirifico
qualiscūq̄z fuerit ꝺcipiend⁹ magis
intellectualiť q̄z sensualiť. rēsurgēt
mortui. Sane tā efficax erit tā late
patens tā oia penetrās vox illa tu/
balis. q̄ saluādis gratissima. dānā/
dis vltra q̄z dici fas est horrendis/
sima ꝓstrepet et tonabit. Talē se fa
tebatur assidue Hieron̄. audire ad
terrorē simul et spē. terrorē crucian
tis inferni. spem glorificātis para/
disi. ¶ Subsequiť Laudate eum in
psalterio et cythara. Differūt hec
a tuba vel bucina q̄m̄ pulsu seu ta/
ctu nō flatu sūt. q̄z sonus est capa/
cior atq̄z serenior qualis aptior est
auribꝰ ꝺtēplantiū ꝺfidenť habitā
tiuz in tabernaculis eterne pacis.
Hec aūt est distantia psalterij cuz
cythara. q̄ psalterium sonat a supi/
ori ꝓcedens a grauioribꝰ sonis ad
acutiores ꝺscēdēdo. Habz insup
cordulas vel argenteas vel ex ele/
ctro quasi tinniētes. leuiusq̄z tāgē/
das. Cythare vero formā ad psal
terium videbis euersā. Cui⁹ sonit⁹ a
grauioribꝰ deorsū ad acutiores sur
sum sonos tēdit. cui⁹ fides et corde
de morticinis fūt intestinis aialiū
desiccatis subtiliatis et tortis. que
oia nōne significant congrue statū
vel affectū penitētis ascendentis a
cōualle plorationis. corp⁹ q̄z ꝓpr̄io
torquētis et extenuātis ad obediē
dū cytharisanti spiritui. Talez ha

bere suavet dñs p Isaiā aie pecca
trici sub typo tyri. Sume cytharā
circui ciuitatem meretrix obliuioni
tradita. bene cane. frequenta canti
cum vt memoria tui sit. ¶ Conueni-
unt psalteriū et cythara. qz pecto-
ri iunguñ 7 formā cordis habent
instar scuti. habent et hanc figuraz
singula instrumenta musicalia. Nā
trigono piramidi ꝓxima sūt omnia
siue que pulsu siue que flatu osonāt
Ac pinde q̄so. nōne docenť in omni
bus canticis instrumētalib⁹ habere
surſū cor ad dñm. Unde preterea
differentiā suā quō ocordāt psalte-
riū iocundū otemplationis cū cy-
thara penitentialis afflictionis cū
admodū osonare dulce ē garritui
philomene turturis suspirium. Sic
spem cū metu. et exultationē cū tre-
more miscere monuit psaltes regis.
Seruite inq̄t dño cū timore et exul-
tate ei cū tremore. Fecit quod mo
nuit dū psallens et subsiliens toto
q̄z conatu saltās nudat⁹ est coram
arca dñi. sicut vnus de scurris ait
michol. Cui⁹ improperio scim⁹ Da-
uid quid respōderit. Ludā et vilior
fiam plus q̄z factus sū et ero humi
lis in oculis meis. ¶ Subiungitur
Laudate eū in tympano et choro
Tympanū vulgo gallice dicit ta-
bour vel bedon. opositum ex pelle
derasa tensaq̄ cuiusmodi nō ē vna
vel magnitudo vel forma vt vsus
Sūt tympanula duo gallice naquai
res. vnū obtusi supra moduz soni
alterū peracuti. vbi significationez
accipere possumus timoris humili
antis et spei eleuantis ꝓxie miseri
cordiam et iudiciū que dño cantā
de sunt. Spes in contemplatione
diuine pietatis et gratuite bonita
tis. timor in affectu seueritatis. insu
stētabilis aduersus pctores quos
obdurare dicitur sicut aliorum mi
sereri. Sunt alia tympana vulgari
bus magis assueta. quia facilioza
quia sonabilioza ad saltus incon-
ditos 7 alia tripudia quibus solēt
iungi fistula biforamina vel trifo-
ramina. tripos insuper non gran-
dis calibeus hincinde percussus.
Cymbala quoq̄ nōnunq̄ ex ere p
mutuam collisionem tinnitus acu-
tos reddentia quibus iudeos ve-
teres vsos fuisse lyra non siluit Tu
forte rudis es et ad psalteriū. cy-
thare q̄z subtilitatem ineptus. can-
tes in tympano mortificatōnis cō
cupiscentie carnalis per abstinen-
tiam et ieiunia. Concinas in choro
fraterne charitatis et quietus ho-
nesti sine querela que dissonantiaz
operet. deniq̄ quolibet to egeris
dum non sileas a laudibus creato
ris ¶ Chorus vocatur a nōnullis
vulgaribus instrumentum quod-
daz instar trabis oblongum 7 va
cuū cordas habēs grossiores. mul
to plus q̄z cythara duas aut tres
que baculis erutis pcusse varie va
riant rudē sonū. Attuero oformius
ad expositores et textū chorus est

De canticoꝝ originali ratione Thom⁹ prim⁹

cohors canentium ſimul in modo corone ꝓut litteraliter ad oculum videm⁹ in eccleſie chorꝭ. et in choris tripudiantiū. Hoc exiſtimandū eſt mariā ſororē moyſi cū alīs alīgntis tympana pulſaſſe poſt egreſſū maris rubri. Reliquos āt oēs chorꝭ duxiſſe cū reſponſione vocis canticordi atq; plauſibili. Sic i reditu filij ꝓditi pr̄familias euāgelic⁹ cū prādio vituli ſaginati iunxit ſymphoniā et chorꝭ. Sic filij ꝓphārum ducebāt chorꝭ qñ Saul occurrens eis mutat⁹ eſt in virū alterū tā efficax erat muſica ꝓphālis

Symphoniā putant alīq viellā vel rebeccā q̄ minor eſt. Actuero recti⁹ exiſtimat eſſe muſicū tale inſtrumentū quale ſibi vendicauerūt ſpecialiē ipi ceci. Hec ſonū reddit duz vna manu reſoluit rota puula thure linita. et p alteraz applicat ei cū certis clauib⁹ cordula menſurarū ꝓut in cythara vbi p diuerſitate tractuum rote varietas armonie dulcis amena q̄z reſultat. Huic ſymphonie q̄d apti⁹ ꝯpandū reputabim⁹ q̄z nr̄m cor aſſidue ſe mouēs, ac pinde fantaſiā agitans! q̄ ſi creditā a motōne nunq̄z quieſcit moto corde. Cor ꝯo ſi ceſſat a motu mori aial ꝯtinuo neceſſe eſt. Felix muſicus ſpūalis q̄ ſuo hoc ſymphonico cāticordo melodiā iugiter ſcit et ſtudet p meditatōnis digitos modulari quatin⁹ affectuū voces ſm gāma myſticū ſuaues reddat. Felix q̄ magnalia dei nouū i naturalib⁹ qualia ſūt oia mirabilia valde fca in ei⁹ ſapiētia cui⁹ nō eſt numer⁹. Et in artificialibus etiam recognoſcit quēadmodū ex pforatōne modici ligni in ſambuca vel fiſtulis aut ex metalli ductione in tubis et cymbalis aut in neruoꝝ aut inteſtinorum deſiccata torſione ꝓut in citharis tot reſonantie variant. Sequit Laudate eū in cordis et organo. Corde ſm gloſā poſite ſūt p q̄buſlibet inſtrumentis alīs a pſalterio et cythara q̄ cordis ſonant repcuſſis. ſit viella ſit ſymphonia. ſit lyra. ſit rota. ſit guiterna. ſit lituus. ſit nablū. ſit ſiſtrū. ſit ſcacarū. ſit rebela. ſit generaliter vel monocordum vel diacordū vel tricordū vl tetracordū. vel pentacordū vel ſexacordū. ſeptacordū. octicordū. nonicordū decacordū. et ſic abſq; termino cordaꝝ in inſtrumentis q̄ vel olim vel poſterius ꝯponi potuerint. Ceterū lati⁹ adhuc organa recipiunt a gloſis p muſico qualicūq; opinat inſtrumento. Habet vero modern⁹ vſus approbationē nec irrationabiliē ad organa ex plumbeis vel ſtanneis fiſtulis que cū follib⁹ et cū digitis multiplicē et pfectam habēt inter aliud quodlibet inſtrumentū vocaliū reſonantiā fiſtulaꝝ que fiſtule non illiberales appellande ſunt. quia non oris deformatione. ſed follis inflatione ſonāt. Hoc ſolum vel precipuū retinuit eccleſiaſtica conſuetudo muſicū gen⁹ inſtrumenti. cui vidimus aliquādo iungi

tubaz. rarissime vero bombardas seu thalemias seu cornemusas grā des aut paruas vel alia siqua sint q̄ nō nōiauerim⁹ instrumenta q̄lia Danielis liber oia ocludere videt in adoratione statue sub oñi genē musicoꝝ ¶ Verūtñ āpliare io qō modo dixim⁹ de orgāoꝝ solo vsu p celebrē ecclesie ritum omonet io qō ꝓpha subiungit. Laudate dñm in cymbalis bñsonantib⁹. laudate cum in cymbalis iubilationis Sūt erea cymbala ea q̄ vocam⁹ campanas quas bñ fortiť sonare nullus ambigit. Talib⁹ vtiť eccia plus q̄z alijs sectis ad dñi laudes tanq̄z vice tubaꝝ legis veteris quaꝝ officia metris q̄doz expressit loquentē inducens cāpanaz. Laudo deū verū plebē voco. ogrego clerū. Defunctos ploro. pestem fugo. festa decoro. ¶ Sūt et cāpanule p melodia velut in horologijs aliquib⁹ ordinate. Quib⁹ in omnib⁹ nr̄i pñt interiores affectus eruditi simul et impelli qualiť expiebať ille cui⁹ animꝰ omot⁹ acriter .eleuat⁹. dilatat⁹ q̄n fiebat hmōi resonātia celebris iubilabat tot⁹ in se recolēs illud seraphicū de deo. Pleni sūt celi ⁊ terra gloria tua. Oz. ß. vat tout. Hec est inestimabiliū ꝓfusio gaudioꝝ ¶ Subinferť pulcra nimis ad ꝓpositum ocluso. Oñis spūs laudet dñm Hec ꝓfecto toti psalmoꝝ otextui ꝑcipue suo subseruit inicio quo dictū est. Beat⁹ vir. Quid em̄ viri beati dicim⁹ officiū q̄z vox laudis ad dñm. Juxta illud. Beati qui habitāt in domo tua dñe in secula seculoꝝ laudabunt te. Verū de hoc in subsequēti thomo seu tono magis intellect⁹ eoꝝ omniū q̄ dixim⁹ apiť vbi de canticoꝝ rōnaliū vel intellectualiū origine pōia verbum facit Jñ lucidi⁹ apparet quāte sit fecunditatis. quāte iocunditatis hec exhortatio. Oñis spūs laudet dñm. vel vt transfert hieroñ. Oñe quod spirat laudat dñm. ¶ Huic translationi siq̄s cupiat magis inniti poterim⁹ oñe qō spirat ipi hōi p appropriationē dare quēadmodū nōiauit hōiez xp̄s omnē creaturā q̄ dict⁹ ē i Genē. inspirauit spiraculū vite hōi ō terra formato. Est āt materialis spūs vt interim de spirituali sit silētiū radicat⁹ in corde quo tanq̄z ministro et ligamento quodaz rationalis anima exercet suas opatōes in organo ꝓpriū corpis cui tanq̄z in spera actiuitatis sue coaptať. Est triplex iste spūs aut flat⁹ instar fumi tenuissimi. naturalis scz vitalis et aialis. cui medicoꝝ aliqui tantā attribuerūt virtutem quasi p se sufficiat ad hominis operationes. nā posito spiritu altero intendūt si nō errāt dicere q̄ medicus vt medic⁹ est considerans corp⁹ humanū tm̄ vt sanabile non magnopere curat de conditione vel existentia spirit⁹ materialis alterius conquirere ¶ Proinde constat variari certissime rationales nedum anima / les hominis operationes scdm

De canticoꝝ originali

dispositionē materialis hui⁹ spūs quē spirat et respirat cor p cōsona membra pīsertim ad cerebrū vbi sit aialis sensitiu⁹ sez et motiu⁹. hic em̄ spūs si fuerit splendid⁹. si seren⁹. si subtilis. si mulcebris. erit exinde totus homo letior et alacrior si deuotus est ad laudandū deū. subtilior et ingeniosior ad recogitādū spm̄. ꝓnior quasi tot⁹ liq̄fact⁹ ad diligē dū eū et suauit̄ amplexandū si non abusus fuēit dono tali. donū certe dicim⁹ dei talē spūs materialis serenitatez. sit illa a deo immediate. sit mediate p ministeriū angelicuz. sit p oplexionis temperiē cū apto regimine corpis. sit p opitulationē impetrationē q̄z sanctoꝝ sit maxie tandē p habituationē vehemētem in obsequio dei. in ocio sācto. in exercitio assiduo fidei spei charitatis q̄z virtutū. q̄d vsq̄adeo fieri ꝑt ab hoie cū gr̄a dei. q̄ videbit̄ assidue versari mens eius in apto lūie cum iocundissima q̄ sensū omnē exupat pace. cū illa supadmirabili diuisiōe spūs et aie. cū vnione ad deū. cum ignoto diungit̄ ignote et ab omni partibilitate reducit̄ ad monadē. hoc intellexerūt q̄ dixerūt. Secura mens quasi iuge conuiuiū. Et iterum Nō est letitia sup cordis gaudium. Et rursus. Quāmagna multitudo dulcedinis tue dñe quā abscōdisti timētib⁹ te. Cū ceteris in hāc sniaz sine numēo Gloriend̄ in dño qui sūt hmōi rari valde. sed sūt quāuis raro q ad tps bñplaciti tui de⁹ qui

ratione Thom⁹ prim⁹

das vt vis et qūo vis canticuz. in hac nocte mortalitatis q̄ sathanā tenebrosos spūs ingerētē repmis. qui potes absq̄z vlla dubitatiōe sine matēiali quouis spū tuas in mēte collustratōnes suauissimas q̄les dicte sūt et ampliores illabēdo supadmirabilit̄ opari. Attuēo ne sint vacua dine sapie opa q̄ sic res administrat vt eas ꝓpios mot⁹ agē sinat. nō repellit aptā spūs aialis dispositionē q̄ taliter in cellulis cerebri (q̄s medici triplices ponunt ꝑmā mediā et postremā) ꝑt deputāi vt et imagō sit vtuatior. estimatiua pspicacior et memoratiua tenacior. hc ꝑterea q̄ pars aliq̄ cellularū vtputa supior subtiliorē obtineat. sereniorem q̄z fantasmatū vel idolorū repsentationē remanētib⁹ alijs partib⁹ in obscuritate maiori Cui⁹ rei possum⁹ exemplū accipe circa cōbustionez lignorū quo ad varias ignis dras in flamma vel carbone aut p sibitudinē nubiū aut montis alicui⁹ altissimi cui⁹ in vertice splendet sol nitidissim⁹. cū i infimis nubes vagent̄ atq̄z caligines Ibide splendores instar fulgurum coruscantiū vel emicantiuz scintillaꝝ quarū illustratione veluti subito disparēti pulcerrime veritates emicant apud agentez intellectum elicientez ex fantasmatibus in hac luce presentatis species intellectuales purissimas cū affectōnib⁹ q̄s nemo nouit nisi q̄ accipit. Puto sense runt talia viri spiritus ꝓphetici et

deuoti. Sensit et hoc ipa ꝛgo btā dum in se ꝺiuerās diuisionē aie et spūs dedit cuilibet qꝺ suū est. ꝓpū pēs in hoc cāticū. Magnificat aia mea dñm. Et exultauit spūs me⁹ in deo salutari meo. Potuerant ad extremū ꝓ cantici sensualis intelle ctu plurima ꝺmemorari de musica q̄ satis vulgata sūt vt est figuratō gām manualis. vt traditio de to/nis octo ꝓ antiphonas et neuma/ta qualit illi philocapto de amore dei beato Ignatio familiari matris dei fuisse ꝓ angelos in monte reue latū tradit narratō vite sue Sz ter min⁹. hmōi thomo ꝓni statuat ad alterꝫ de cāticoꝫ exigie magis ad pbiaz spectantē ꝓcedendo.

Scūs thom⁹

Processit humana studiosi/tas cui⁹ oculus nec satiat visu. nec auris implet audi/tu q̄n vlteriora iugiter inuestiget quousq; venerit ꝺ qꝺ pfectum est Processit inq̄m a musica sensibili q̄ dicta ad musicā sola rōne vel intel/lectu ꝓceptā argumentātes ita. Si corpalis habeat auris in obiecto suo ꝓrio'qꝺ est son⁹ causat⁹ ab ae re repcusso pulcros suaues q; nu/meros. cur a sensib⁹ alijs vt sunt vi sus et tact⁹ aliq̄ꝺ simile negabitur? ꝓterea musicā in gesticulationib⁹ visu ꝓceptibilib⁹. In ipō ꝓterea ta/ctu silenti venaꝫ pulsatiliū posuert vt ex medicoꝫ disciplina Marcian⁹ exponit. Erophil⁹ inq̄t egrotātiuz venas rigmoꝫ collatiōe pensabat

Progrediētes vlteri⁹ inuenerūt in sensib⁹ interiorib⁹ q̄ sūt imagina tio fantasia et estimatio numeros passionū et affectionū motiuaꝫ ꝓ/ceptibiles ab his sensib⁹ omi cessā te ꝓsus ab extra sonāte acre possu m⁹ hanc nōiare musicā cordis cui⁹ tot sūt voces et soni quot inueniū/tur motus interiores numerosi pas sionū interioꝫ vel affectionum

Ascenderūt dsequenter hmōi q̄si/tores veritatis ad vim rationalez q̄ corporeo nō vtit organo. Et ab hac supi⁹ ad intelligētiā q̄ est aper mentis. Ad finderisim deniq; q̄ vo cat scintilla q̄ꝺaz supeuolans et su peremicās ad eterna q̄ ꝓ Aristl. vi det endelechia nōiari. Sed et ipa ratio partita in rationē supiorē et inferiorē tāq; i virū et mulierē. de quib⁹ hic nō dicendū qm in tracta tu de theologia mystica et in alio de passionib⁹ elucidata est hec di/stinctio. Posuerūt igit in his omi/b⁹ potētijs musicā et armoniā ꝺm diuersas ipaꝫ mōtiones. Fuit apud nōnullos pbantes dubitatō si tā numerosa speraꝫ et orbiū tā q; velox circuitus crearet sonū ab auditu corpali ꝓprie ꝓceptibilem. quēadmodū q̄rit a theologl. si de beatis illud de psalmis habeat ve ritatē. Exultatōnes dei in gutture eorū. marie cū citas illa dicat ple/na modul et canore iubilo. vbi q; est vna vox letantiū. vox laudis. q actio gratiarum Aristotl. qui post

et inter ceteros plenius assecut⁹ est veritatem de ḡnta essentia celesti q̄ incozruptibilis impartibilis q3 est Ponit osequenť neq3 sonū neq3 audi/ tū ꝓprie sensibiles illic esse sed oia ad intelligentie rationē et ꝓceptio nez referēda q̄ pithagoras imo et Job de ocētu celi posuerūt. sic in/ telligereť apls de linguis angelo/ rū. de hōib⁹ vero maxime post coz poz3 resumptionē nō est improba/ bile musicā vocalē illis eē ¶ Mult fozsitā auditoz instrui post ista que dicta sunt de numeris in oīi crea/ tura reptis. Omnia quippe fecit in numero Quo pacto musice colligi m⁹ exinde rationē? Qzata fatemur digna q3 scitu osideratio. Neq3 em̄ solus sufficit numer⁹ ad musice rō/ nem. sed vt sonoz⁹ sit oportet. Est itaq3 subiectū musice numer⁹ sono/ rus. Nihilomin⁹ vrget nos aplus cū ceteis auctēticis ponere cātica et voces fieri in cozdibus nr̄is ad deū sicut et clamozes desideriozuz Desideriū pauper3 inq̄t ꝓpha ex/ audiuit dñs. Et hoc vtiq3 nedū cō cedim⁹ sed ad hui⁹ rei manifestati/ onē opusculū sepatim edidim⁹ de cāticozdo. i. de cantico cozdis. cui⁹ initiale verbū est. Beati q̄ audiunt verbū dei ¶ Attueo sicut auris trās sumptiue dicit in deo dicit in ange lis. ad oīnē deniq3 trāsferreť intel lect⁹ ognitionem. vt ibi. Qui h3au res audiēdi audiat. cū silib⁹ multi. Nō aliter vox et sonus vt in ꝓpo sito nostro p metaphozā accipiatur

necesse ē. ¶ Similit de flatu vel de spū flante. mouēte. et exagitāte. vo cesq3 fozmāte osideaē nos oportet Nō em̄ dñz laudat oīe qđ spirat sine spiratione vnde fit vox. et cōse quēter audit⁹ suo modo. Spūs āt multiplicit 3z ꝑm declarationē Di dymi libro de spūsācto Est em̄ de⁹ spūs vt in Jobe scribit. De⁹ spūs est. Est approbate q ꝓprie tertia in trinitate psona nexus pr̄is et filij quo se dicunt diligere spūsancto. Dicit et spūs sapie multiplex Spi rit⁹ insup extendit ad angelū tam bonū q3 maluz. Qui facit angelos suos spūs ait ps. Dicunt et hōim spūs esse imo et bzutoz ꝑm Eccia sten Extēdit ad ventos et spūs p cellaz. Accipit specialit a medicis spūs p instrumento primo viuēdi mouēdi et sentiēdi in aialib⁹ et ē fu mositas subtilis ꝓcedēs a cozde. Quid tādē multis immozamur. cū nomen spūs ad oīez vim impulsi uā subtilē et maxie secretā extēdat Quo fit vt ois amoz dicat spūs. Quid em̄ subtili⁹. qđ vehemēti⁹ ad mouēdū vel impellēdum q3 amoz. Inde illud Augustini. Pond⁹ meū amoz me⁹ illo fezoz quocūq3 feroz Hinc valeri⁹ nōiat amozē nedum spūaliter sed spūsanctuz. Et qm̄ in oīi repit amoz qui est vir tus quedā motiua et impulsiua p ut otinuo docebim⁹. pulcerrime et diuine oclusit ps. Quis spūs laudet dñz Tanq3 dicēt. ois creatā amet te deū creatozē suū adozet et psal/

lat nomini tuo altissime. Metaphi/
calis demū ratō ocludit totū istud
vniuersū recte dici monocordū di/
uine sapientie. In quo delectat lu/
dens ab initio cui⁹ monocordi a/
mor ē vnica corda. Hinc apud bo
etiū phia canit. O felix hominū ge
nus si nostros animos amor quo
celum regit regat. Quid hec tibi so
nare videt optatio nisi canticū li/
beri arbitrij nō dissonare mūdi to
tius monocordo(sola quippe dis/
sona sibi volūtas esse potest) q̄ p
supremū psaltē deū nihilomin⁹ ad
ocordiā p iustitie amorē ordinat?
Pergat igit deinceps opositō
nostra loqui pauca de amore tāq̄
de intelligibili quadā voluntate q̄
vitali suo pulsu percutit aures cor
dis intellectuales. non absq̄ suaui
melodia dum amori sua numerosi/
tas adiungit. Et in primis respiciē
tes ad exemplar vel ideaz amoris
creati nō ponim⁹ p fidem edocti ta
lem aliquā ideā separatā que non
sit deus qūo redarguit Platonez
Aristl. Concedim⁹ tñ q̄ omnia
q̄ facta sūt sicut in verbo vita erāt
sic in spūsancto amor erant suo mō
Naz et amor ipe vitalis est. Ponit
insup fides amorē in deo essentialē
ponit et psonalem quoz vterq̄ re
spēu creaturaz idealis dici pt Sz
qua pprietate loquēdi quali rursus
distinctione vel reali vel formali vl
modali vel solius rationis non est
pūtis inquisitionis. Qualiter por/
ro sit i diuina trinitate. vor patris
ipe filiⁱ verbū eius qualiter amor
amboz spūssanctⁱ cū quodā nume
ro vt osequenter ponat illic musi/
ca suauissima que est amor numēo/
sus nec audem⁹ nec volum⁹ aliq̄m
in verbis nouitatē aperire que nō
a sacris litteris sit expressa. nobis
quippe ad solaz hanc regulā loqui
fas est Amor creatus pducit a
tota trinitate p̄m triplex gen⁹ cau/
se. efficientis. formalis vel exempla/
ris et finalis. appropriatiue vero
causaliter a patre. exemplariter p
filiū. et finaliter et cōicabilit in spi/
ritusancto. Est autē amor iste crea/
tus inclinatio quedā. pondus. coa
ptatio. tendentia motio. oueniētia
cuilibet indita rei ad bonū et in bo
no ꝑ a primo bono appetibili deo
quatin⁹ inde quelibz res sic tracta
et inclinata reuertatur ad suum ap
petibile primū quasi circulo quo/
dā in intelligibili. Et hoc mediate
vel immediate. sic intelligi potest q̄
monas genuit monadem et in se
suum reflectit amorem. vel de bea/
ta trinitate p̄m aliquos aut de mū
di productōne tam maioris q̄ mi
noris p̄m alios Rursus amor cre/
atus quadrupler est. naturalis.
animalis. rationalis. intellectualis.
quibus addit dionysius amorem
increatū diuinalē. Naturalis amor
insit⁹ est et impressus in re qualibet
tāq̄ similitudo siue cause q̄ ē amor
diuin⁹ quo mot⁹ est de⁹ se cōicare
rebus. Sic amor naturalis tantun
dem est in qualibet creatura quam

De canticoꝝ originali ratione Thom⁹ scds

habet de esse vel natura. sicut enim ens et verꝝ sic ens et amor cui⁹ obiectum est bonū ꝺuertunt vt ꝑprie passiones cū subiecto. ¶Antique ꝺictū est. Bonū est qꝺ oīa appetūt et amant. Et ita oīa vt etiā materia prima ꝑpe nihil posita amet formā vel appetat vt mulier virum et turpe pulcꝝ. ꝙ formā informe. neqꝝ em̄ materia putanda est pure nihil ¶Alioqn qualiter esset pars essentialis oppositi. ¶Dicit tn̄ er se nihil esse supplendū est formale quale cōicat sibi forma ¶Amor preterea sic impressus ē ab amore ꝓmo sic in ipm reflectit. Si em̄ creatura nequit fieri neqꝝ ꝺseruari sine causa efficiente et ꝺseruante cū finis sit causa principij mouens efficientē. Nonne magis innitetur creatura cause finali qꝝ efficienti. Nōne ꝓterea nonnulli pbantes negantes creationē rerū a deo nec causam eaꝝ sufficientez. posuerūt nihilomin⁹ ipm esse finez earū cui⁹ gratia sūt et agunt et mouent? Spectāt ad hoc dicta pboꝝ ꝙ appetibile mouet appetitū circulo quodā ꝙ deus stabilis manēs dat cuncta moueri ꝙ est spera quedam intelligibilis cui⁹ centꝝ vbiqꝝ est circūferētia nusqꝝ. ꝙ ad ipm trahim⁹ nos vt ad lapidē fixū in litore. et hoc cordis ꝺesiderijs. vel sic ꝙ catenulā vt scalā sursū vbi deus innitit iuxta visionē Jacob. Sic de mū repetūt ꝑprios queqꝝ recursus nec manet vlli tradit⁹ ordo. nisi ꝙ sinu iunxerit. stabilem qꝝ sui refert orbē. hic cardo est. hic tenaꝝ vigor hic axis rote volubit toti⁹ creature hic postremo tenor vnic⁹ toti⁹ musice mū ꝺialis. ¶Amor iste naturalis ꝺsequit cognitionē sicut et quilibet amor. Naꝝ penitus incognita quis amauerit? Sꝫ refert de cognitione. Nam quedam est non ꝺiuncta rei diligenti. quedā ꝺiuncta vel essentialiter vnita. Primā insequit amor pure naturalis sicut lapis tēdit sursum et sagitta ad signū non ꝙ ꝑpriā cognitionē sed ꝙ cognitionem impellentis et dirigentis. Sic suo modo quilibet amor vel tendētia naturalis reꝝ in suos fines fit ꝙ directionē et cognitionem intelligentie nō errantis que deus est vt pbs et ꝺmentator suus tradunt. Tetꝝ triplex amor alius triplicē sequit cognitionē cōiunctā. sic animalis amor sequit cognitionē sensitiuā interiorem et exteriorē. rationalis sequit cognitionez rationis homini ꝺiunctā essentialiter. amor intellectualis in angelis plus hōie ꝺiunctam sequit intellectualē cognitionem. Habem⁹ ꝑprias cuiuslibet amoris ad alterū differentias. vñ amor naturalis qui bonus est nec malus esse potest. sicut nec errare potest suus director ꝙ causator deus quāuis inueniat in agentib⁹ voluntarijs. nō tn̄ ea ratione qua voluntaria sūt. et qua suā insequūtur ꝺiunctam cognitionez. sed ꝙ respectum ad instinctū vel impulsū ꝓme ratōnis sepate quā esse deū cōstat

¶ Sic in homine solo gen⁹ quodlibet amoris inuenit̃ tanq̃z in minore mundo qui oñi participat creatura. sed hoc est alia et alia ratione Amat itaq̃z pure naturaliter sequẽdo motionẽ p̃me ognitionis sepate. Amat aialiter ordine ad ogniti onẽ sensualẽ sibi iunctã et intrinsecã. Amat rationabiliter sequendo intelligentiã mentis sue q̃ est suprema portio ratiõis ¶ Queret aliq̃s quid ad materiã de canticis tanta de ꝺitionib⁹ amoris digressio Respondem⁹ multũ p omnẽ modum. qm̃ in primis ex hoc vltimo colligi ꝺz distinctio seu diuisio multiplex canticoꝝ. in sensuale et intellectuale. Trahit̃ insup diffinitio cãtici rationalis ⁊ intellectualis qꝺ ẽ amor numerosus ratione preceptibilis vel intellectu tanq̃z spũali mentis aure habet̃ postremo q̃ꝺ sit cãticũ pure natutale ꝙ oñis creatura cãtat psallit modulat̃ et iubilat deo qm̃ est amor naturalis numerosus in dei gloriã ordinat⁹ qualis etiaz in demonib⁹ obstinatis et obstrepantib⁹ volũtarie deo p honorandas blasphemiaꝝ dissonantias pulcre sonore q̃z collocat̃ ordines. Supsit̃ ad integrã canticoꝝ notitiã moraliũ q̃ et rationales sũt alie distinctiones de amore marie penes volũtariũ et inuoluntariũ. diuersimode penes meritũ et demeritum penes iocundũ et luctuosũ. letũ et triste. Efflagitaret rursus ordo loqui de canticoꝝ ꝺo. hoc est de cantico coꝝꝺis nisi sup hac re tractat⁹ iã specialis haberet̃ cui⁹ initiũ est. Beati q̃ audiũt verbũ dei. vbi practica tradit̃ p gãma nouũ et mysticũ in vltima parte p moraliũ notulatiõe cãticoꝝ ¶ Atuero plurib⁹ omissis p̃tin⁹ offert se de monocoꝝꝺo memoria cui⁹ sola q̃ resonat coꝝꝺa ponit̃ amor Et ei⁹ figurã suffecerit hic ponere videndã ad oculũ relatiue ad pater noster. Supaꝺꝺit̃ aliud exẽplar de psalterio decacoꝝꝺo quod ad eandẽ ꝓprie respicit ꝺideratiõnẽ. Subꝺit̃ opositio moralis scacarij ex quib⁹ habebit solers anim⁹ facultatẽ circa quodlibz instrumẽtũ musicũ p tropologiã allegoriã et anagogiam faciliter excogitandi similia. Expedit autem fieri rememorationẽ sub ꝺpendio de gãma p̃ꝺicto qꝺ duplici metro ꝺpletit̃. Sit amor gaudens e spes. cõpassio iota. O timet .v. q̃z dolens ꝺit et ista notes. Declaratio stat in hoc p̃mo ꝙ voces in gãma mystico nõ intelligende sũt sensibiles aurib⁹ extrinsecis. ꝫ dicunt̃ interiores affectiones mente vel corde preceptibiles q̃ cũ sint innumerabiles nihilomin⁹ ad paucas pbia simul cuz theologia et medicina reduxit nũc ad vnã nũc ad duas. nunc ad tres. ꝺehinc ad q̃tuor. ac ꝺeinceps vsq̃z ad vnꝺenariũ in quo stetit aristoteles. Nobis ãt placuit ad p̃sens numer⁹ p̃ncipaliũ q̃tuor affectionũ q̃ simplicium iuncta q̃nta velut exemplis posita Placuit rursus has

De cāticoꝝ origīali affectiones q̄nq; p q̄nq; vocales designare tanq; p notulas q̄nq; proportionabiles illis de gāma manuali. videl em̄ sub solis q̄nq; vocali bꝰ eas oplecti. q̄uis vna scz. a. duplicet in. fa. et in la. Nō remotis cōsonātibꝰ aut mutis ab vt. re. mi. fa. sol. la. supsūt hic vōles q̄nq; .v.e.i.o.a. q̄s alīt̄ bene ordinamꝰ mutantes a.e.i.o.v. Applicamꝰ oñe affectiones nr̄as q̄nq; q̄ sūt. Amor seu gaudiū spes seu desiderīū. Opassio q̄i mixta dehīc timor seu metꝰ. postremo dolor seu odiū. Applicamꝰ inquā istis q̄nq; vōlibꝰ vt. a. significet amorē gaudiosū. e. spē seu desideriū. nō vtutē theologicā. I. vel iota opassionē. o. timorē. v. dolorē vel odium Sic pspicua ē duplicis metri sniafic oñe canticū possumꝰ ad gāma mysticū reducē. sit illō cāticū veracīt̄ in corde vel mēte aut figuralīt̄ in q̄buslibet psalmis instr̄is ve musicl. fīc̄ i sono tube. in psalterio q cythara. in tympano et choro. in cordis et organo. in cȳbalis bñ sonātibꝰ et iubilatiōis. deniq; qūolibet Dis sps laudet oñm Tetex vis cognoscitia rōlis mīstrat q̄i lr̄az cāticordi iux meditatōes varias p̄m q̄s vis affectiua p̄cipue si fuēit fortīt̄ habituata p̄rūpit in voces numerosas affectionū q̄nq; p̄dictaꝝ eas multiplicādo penes graue acutū supacutū. sursū scz et deorsuz p̄ sistolē et diastolē q̄i sine t̄mino. In latitudine p̄terea p̄m breuiatōez q̄ plōgationē. demū in diūctiōe mutua supra q̄ habeat fieri in musica

cōe Thomꝰ tertiꝰ.

sensuali. ibi maxia vbi ē in celo vna vox letātiū et vnꝰ ardor letātiū Decreuimꝰ ad extremū de tot instr̄is triū vt dixim⁹ figuꝝs apponē videlz monocordi iuxta lr̄az orōis dñice. et decacordi p̄m alphabetū sīt et pr̄ nr̄. et lr̄az. x. p̄ceptoꝝ Sca cordū vo qz duplex hz officiū tanq; chorꝰ castoꝝ. a. canticū militare describīt̄ cū sua q̄dā elucidatōe seu canone vt in p̄oribꝰ. Hz antea migrabimꝰ tandē duce theologia pꝰ theologiā et p̄bīaz ad cātica cāticoꝝ p tertio q finali thomo p̄ntis opusculi de cāticis iuxta suū originē distinctiuo

Thomꝰ tertiꝰ

Anticoꝝ diuersas spēs inuestigauiꝰ hz historiā. p̄mo q̄ ad cātica sensu p̄ceptibilia. dehinc p̄m p̄bīcā disciplinā de cāticis in oñi creatura reptis q̄ p intellectū p̄cipiūt. Putabit aliq̄s nihil supesse qm̄ vltra vel sup̄ creaturā vniersā. q̄ cātica repies. Attuero si theologiā videbimꝰ grādioza supesse quēadmodū mirabiliori mō cā cāꝝ quā in amore fūdauimꝰ tractat inchoās suaz ab eo traditōez vbi q in q̄ p̄bīa stetit nō habēs vltra q̄ suū deducēt scrutiniū Ecce gr̄ p̄gressus p̄bie p̄m aplm et sapiētē fit ab eis visibilia sūt ad inuisibilia dei q̄i p̄ scalā aliq̄ q̄ vbi defīt̄ p̄bīaz stare neēe ē vel in tenebris temerariaz ocutiēdo palpare et errare. Nā q̄ sūt dine volūtatis p̄sus liberrime ostituta q̄ leges. q̄ tm̄ p̄stitutōes solus ille scit et cui

voluẽit reuelare q̃ voluit et dixit q facta sẽ. Quttam⁹ interim ꝟbũ de mystẽio beatissime ẽnitatis. qđ enarrauit filiꝰ vnigenitꝰ i sinu pr̃is q̃ solꝰ nouit q̃ sũt ei⁹. Sileam⁹ ꝓtẽa de ipo ꝟbo dei p qđ fca sũt oia. et de amore psõali q̃ ẽ spũsctus quẽ mutuo cõicat q spirat sũma liberalitate pr̃ et filiꝰ. Creaturaꝝ q̃ppexpoductio qđ ẽ nisi q̃daz pũctualis q virali cui⁹ momẽti cõicatio respũ cõicatõis illiꝰ infinite q̃ fit in spũsãcto Desinam⁹ insup q̃rẽ si ꝺuenient possum⁹ de illa trinitate gloriosissima ponere canticũ summe suauitatis et letitie sicut illic ponim⁹ verbũ numerosissimũ plenũ rõibꝰ et ideis absqꝫ termino Ponim⁹ et amorẽ iocũ dissimũ spm̃sanctũ q̃ ꝟbũ tendit in pr̃ez. et pr̃ i ꝟbũ tenore ẽtissimo Ponũt alij gerarchiam illic vbi pr̃ inq̃unt nõ graduali pfectõe maioꝝ ꝫ in psonaꝝ origine pncipal Dimittam⁹ inqꝫ talia ꝺinis theologie pscrutatõibꝰ cũ otio magꝰ. cũ ingenio clarissimo. cũ exercitio diutissimo nobis sit hic et nũc satis de cãticis i creatura positis loq̃ plus ad deuotõis excitatõez q intellectꝰ admiratõez et eleuatõez i alta maiestatis sciẽtes q̃ pscrutatoꝛ maiestatis oppr̃imet a gl̃ia. et q̃ ãpliꝰ accesserit hõ ad eoꝛ altũ eo ampliꝰ exaltabit deꝰ Veniam⁹ ad rẽ nr̃az collocãtes pedẽ inuestigatõis vbi stetit pbice pes inq̃sitõis. hic ãt si bñ tenem⁹ pes erit i amore. sic vt cãticũ sua generalitate sũptũ describi. po-

supmẽtali cviij

terit q̃ est numerosa vꝰ amoris. vel amoꝛ numerosus vel numerus amoroꝰ Additũ ẽ de spẽbꝰ amoris post ꝺinã. qm̃ vnꝰ ẽ naturalꝫ cõuertibilis cũ ente. alẽ aialis. alẽ rõnalis. alẽ intellectualis q̃ꝫ cõditio naturaqꝫ descpta ẽ. Nozro de creato amore supnaturali de charitate quã q̃ hꝫ manet i deo et deꝰ in eo. De amore q̃ꝫ nuptiali ꝺi cũ hõibꝰ ꝟbũ nullũ. in quo tñ et sup quẽ fundanẽ cãtica cãticoꝝ q̃ epitalamia nõiam⁹ et cãticũ ꝺinale Erat ãt ab initio pncipal intẽtio facẽ ꝟbũ osonanẽ ad xp̃i pabolã ꝺ cantico duplici. vno ꝑm saltatõez vel exultatõez. altẽo ꝑm lamẽtatõez q plãctũ. et ꝑ nõ seculari seu ꝓphana vanitate ꝫ xp̃iana pietate Cõuerte fideles oculos ad xp̃z videbis affirmo tanqꝫ in exẽplari pietatis ipm duplex ꝑ cãtici genꝰ resonasse. nazꝫ et exultauit spũsancto raptꝰ ad voce pr̃is intonãtẽ cũ clamauit. Cõfiteoꝛ tibi pr̃ celi q terre. qꝛ abscondisti hec a sapiẽtibꝰ et prudẽtibꝰ. q reuelasti ea puulis Ita pr̃ sic placitũ ẽ añ te. Rursus ita lamẽtatꝰ ẽ et plãxit vt ꝺ̃rcreẽ palã. O vos oẽs q̃ trãsitis p viã. attẽdite q videte si ẽ doloꝛ sic doloꝛ meꝰ Talia colligim⁹ ꝑ duo cãtica. vnũ exultatõis aliud lamẽtatõis. ad q̃lia nõ hũit pbia scrutãdo venire. q̃ꝫ qꝺlibet fũdaẽ i amore nõ q̃licũqꝫ ꝫ caritatis et amicicie deformis. ꝑm oppositas tñ q diuersas rões. vna ẽ diuinaꝰ adoptio et despõsatio. alẽa re-

De cāticoꝝ ordiali

ꝓbatio et repudiatio. Nihil ꝑmo cātico meli⁹.iocundi⁹ beati⁹. Nihil ſcō deteri⁹.inſuaui⁹.infelici⁹ repiꝛ Primū cecinit Salomon in cantic. et dauid plurib⁹ pſalmis. Alteruꝫ Jheremias in trenis.et Iſaias ibi Cātabo dilecto meo vt ō repudio caniꝛ ſynagoge. Nūc aſcēdat theologia ſuꝑ ꝓphaꝫ nō inchoās ꝓceſſu ab infimis inſtar ꝓphie ꝫ a ō p⁹ oim ꝑncipio. ad qō attingit vtiqꝫ ꝓceſſus ꝑor ꝓphie. Et dicam⁹ vltra ꝓphaꝫ ꝙ de⁹ ipe tanta pietatis dignatōe.tāta caritatis bonitatisqꝫ dilatatōe hūanā dilexit naturā vt eā formaret ad imaginē et ſimilitudinē ſuā q̄tin⁹ ſui ꝑticeps eſſe poſſet. et ita ꝑticeps ꝙ eidē iūgereꝛ feliciſſimo fedē nuptiali ſic ſpōſa ſponſo ſuo.q̄ dilectōe et charitate nullā digibiliorē.nullā cariorē eſtimaē ꝑt cor hūanū Poſuerī nec negam⁹ aliq̄ ꝓphantiū magis eleuati et diuinit⁹ illuſtrati ſic Criſt. ꝙ vltima felicitas hōis conſiſtit in dei cōplatōe nec vt arbitror ſequeſtraſſz amorē ei⁹.nihilomin⁹ cū ignouiſſent deū nō ſic deū glorificaueꝛt neqꝫ gratias egerūt.et q̄d inde ſecutū fuerit pudet r̄cordari qō apls apiat Amabāt dei virtutē illuſtrātē intellectū.ꝫ ipaꝫ q̄ ſanaret. q̄ corrigēt. q̄ repḥendēt affectū ōt Augl.nō amabāt Ampli⁹ ipi ꝓphi q̄uis aliquē hōis amorē ad deū ponerēt ꝛ debitū ſcirent nullo pacto tñ valuerūt attingē vel ſuſpicari ꝙ mutua eſſet amicicia ꝑtim ſpōſalis dei ad hōiez.et ecōtra.qualē nobis re

rōe Thom⁹ tertio.

uelauit theologia fūdata in caritate de q̄ ē illud. Caritate ꝓpetua dilexi te. Nō em̄ q̄libet amor dici merek amicicia ꝫz ꝓbm.ꝫ ille quo ſibi mutuo cōicāt et ouiuūt et ogratulāk et counīūk amātes.quale aliud neqꝫ plato dicens deū nō miſereri hōib⁹.nec Criſt.redēptōnis ignorās myſteriū nec aliud omino fas habuit ſine fide Tēptem⁹ nūc de cāticis exultatōis et lamētationis aliq̄d dicē q̄ ſit ſuꝑ ñ otra ꝓphaꝫ q̄ duo cātica notās q̄ dixit Miaz ꝛ iudiciū cātabo tibi dñe. Hec āt eē tā tetigim⁹.vnū nuptiale qō epitalamiū nōiak.aliud repudiatōes re ꝓbe qō infernale dici poterat Op tet igiꝛ vt a nuptiis carnalib⁹ figurā accipiā⁹ nō diſſonanē ad aplm q̄ loquēs ō corꝑali mrimonio Sacramētū inḡt ℞ magnū ē.in xpo dico et eccīa Sūt ℞o liraliter tres modi deſpōſatōis.vn⁹ viri cū libēa al⁹ viri cū ancilla.terti⁹ viri cū dña Ultimū hūc modū tenuiſſe videꝛ ſol⁹ Joſeph vir iuſt⁹ cū vxore ſua Maria. Primū legim⁹ in abraaz cū ſara qō q̄tidianū ē. Alteꝛ ipi⁹ eiuſ dē cū Agar ancilla.ſic in Jacob duplicē hūc modū repies reſpēu lye et rachel liberaꝛ. q̄b⁹ additū eſt ancillaꝛ vtriuſqꝫ onubiū. Veniam⁹ ad myſteriū. figuauit nāqꝫ mrimoniū Ade cū eua ꝺſorte et libera cū adhuc nō peccaſſēt. coniūctionem dei cū aia ſācta.etiā ſi nō fuiſſet incarnatio filij dei ſubſecuta. Figuraiit inſup ꝫm aplm diūctionē xpi in carnati cū eccīa c⁹ caput ē ꝛ ꝺſorꝛ

in natura figurauit diũctionẽ hũane nature cũ deo in vnitate suppositi figurauit ꝑm Aug. ⁊ seqces cõiũctionẽ portõnis supioris q̃i viri. cũ inferiori tanq̃ mulieris figurauit iuxta metaphorã salomonis de forti mulĩe diũctionẽ hõis vel sp̃s sapiẽtis cũ lege dei vel sapia. Sic em̃ loq̃t alibi. Quesiui sponsã m̃ assumere eaz Subinde m̃rimoniũ Abrae et Jacob cũ ancillis notat apls figurasse diũctionẽ xp̃i cũ synagoga q̃ generauit filios in seruitute. Deniq̃ m̃rimoniũ Joseph cũ maria certe cũ dña q̃ nõ ab eo petit nec eã hũiliauit ꝙ ei⁹ custos fuit aptaꝝ ogrue diũctõi ꝓlati cũ eccĩa sua quã sp̃ũsãct⁹ impregnat nõ ipe q̃ custos ẽ q̃uis sponsus Habem⁹ ecce septẽ geneã sp̃ualiũ nuptiarũ de q̃b⁹ nõ erit dicẽdũ p singla. grata nihilomin⁹ essz speculatõ circa vnũq̃q̃z gen⁹ intuenti. q̃ pacto cãtica cãticoz salomonis aptarẽt vnicuiq̃z tanq̃ i epithalamio saltatõis vel exultatõis. Et q̃dẽ de coniunctione xp̃i cũ synagoga veteri. rursus cũ eccĩa noua ⁊ libẽa necnõ et naturali. doctores copiosissime disseruerũt in expõnib⁹ cãticoz literalĩ et allegozice. De diũctione ꝑtea dei cũ aia ꝑm tropologiã nõ siluerũt. ꝙ nec vsq̃quaq̃z de diũctione ꝓlati cũ eccĩa vice xp̃i tacuerũt. Ceteꝝ ꝺ altẽo duplici diuigio mystico qđ supest siq̃s aperuẽrit os in canticis vt ꝑ anagogiã disserẽt ignoram⁹ Scim⁹ venẽabilẽ Richar

dũ nõ vnũ nõ alteꝝ ꝙ oĩa pene volumia sua de hoc m̃rimonio sp̃ũs et aie ꝑ mysteriũ cõpleuisse papue libro de .xij. p̃triarchis sõtilitate mirabili. cui osonãt tractat⁹ alij de arca mystica de visionib⁹ daniel. de exẽminatõe mali. Deniq̃z tot⁹i ista versat⁹ ẽ metaphora q̃ portionẽ superiorẽ vizꝫ ⁊ inferiorẽ appellaret mulierem. nec siluit sensualitatis ocubinas verũ nõ traduxit ad cãtica qđ viderim⁹ Visũ ẽ tñ m̃ nõnunq̃z meditanti in secreto cordis mei cubicko ꝑ noctes heu pñtis vbiq̃z calamitatis posse fieri vt epitalamiũ ꝺinale osonare mõstraret huic cõsugio sp̃ũs et aie p̃sertim in xp̃o Rursus alteri onubio sp̃uali sapie ꝺine create cũ sp̃ũ creato deiformi sic̃ in exultanti sp̃ũ marie potissime opetebat. Si pausem⁹ intẽa paulũ debinc alio velut sõ crozdio natura epithalam̃ ꝑmo designãtes. postmodũ tẽptabim⁹ illud exponẽ qđ nobis meditatio locuta est de xp̃o et maria qđ certatim laudant ãgelici sp̃ũs. imo q̃libet creatura a quib⁹ vtinã nõ discordet vox nr̃a. laus nr̃a. studiositas nr̃a. cãmẽ q̃z nr̃m. qđ et saltare docet et plangẽ cũ pueris in foro ludẽtib⁹. Epithalamiũ nõ hic accipim⁹ sensuale cãticũ ꝑ nuptijs carnalib⁹ q̃b⁹ hymeneũ posse gẽtilitas fabulaꝝ. non insup intelligim⁹ canticũ celeste beatitudinis eterne vbi pfecta secũq̃z fruitione nuptiali felices aie cũ ꝺo totalĩ vniunt. trãsformãt. sopiunt

De cāticoꝝ originali

rōe Thom⁹ tertio.

ſocundaꝝ. ⁊ epithalamiū dicim⁹ hic canticū vie ꝓ deſpōſatōe ꝺina li q̄ ꝑ gr̄az hic incipit et in gl̄ia cō ſūmaꝝ. aut ſi ꝓiꝝ in fīnē charitas aia ꝑpetuo repudio cruciaꝝ. ¶ Epithalamiū ꝓſupponit amoꝛē naturalē. aialē. rōnalē dilectionē q̄z liberā beniuolētie. et honeſte q̄z ꝺcupie. demū ſocialis amicicie. ⁊z addit in ꝓpoſito nr̄o ꝺonū caritatis gr̄e viuificās ꝺinit⁹ aſſimilās et ꝑfici/ens. ꝺonū inſup ſpei tēdētis in cō ſūmationē gl̄ie. ꝺonū q̄z cuiuſdam zeloti pie laudabiꝝ et fidelis. q̄ ze/lāt ſe mutuo ſpōſus et ſponſa. Eſt zel⁹ amoꝛ vehemēs nō ꝺpatiēs q̄le/cūq; ꝺtrariū vel aduerſū fieri con/tra rē dilectaz. Et ꝫ ꝓeſtat fides. Eſt igiꝝ epithalamiū nr̄m deſcribē cāticū ſpōſi et ſpōſe fide ſpe et cari/tate iūctoꝝ. ¶ Epithalamiū Salo/monis q̄ cātica cāticoꝝ ꝺicim⁹ cō poſuiſſe credim⁹ et traꝺim⁹ ab eccleſia rex Salomon inſpirat⁹ a ſpūſācto tpe q̄ erat amabilis ꝺño. quāuis ꝝba videaꝝ carnalia q̄uis inſup auctoꝛ poſtmoꝺū miſerabiliꝝ et la mētabiliꝝ cozruerit. vt non gloriaꝝ ſtulta ꝑſumptō cozꝺis hūani ſi my/ſteria oia ognouerit q̄lia ſūt in cā/ticis maria ⁊ q̄ gloriaꝝ in ꝺño glo/riaꝝ. videat q̄z ne cadat. Fiat ita cir/ca nos o glorioſiſſime ſponſe Ꝺu ꝺū te cogitam⁹ loq̄mur. extollim⁹ cū dilēa ſpōſa tua ne q̄ cū illa va/ſti ſuꝑba r̄pudiemur a regali copu/la tua ¶ Epithalamiū ꝺaꝝ ꝑ ſym/bola vt ꝺm Augl. deſideret arden/ti⁹ nuꝺeꝝ iocūꝺi⁹ ſpecioſi⁹ videaꝝ.

nihilomin⁹ optet ſi fructuoſe. ſi ſe/cure. ſi ſalubriꝝ cātari ꝺebeat q̄ ele uet ſe mens aꝺ remotionē fantaſie vbi nō ſit maſcul⁹ neq; femina. ſic nec caritas ſexū hz. Optet itaq; ꝺe puratōnez fieri virtutis appetitiue quā nulla titillet carnalis ſub coz/neis verbis ꝺplacētia vel libiꝺino ria. Optet āpli⁹ hūiliari virtutē ira ſcibilē vt nulla ſurrepat ꝑ ognitis myſterijs ſuꝑbia. ⁊ quāto maioꝛ ē hūiliet ſe in oīb⁹. ¶ Epitalamiū tē ꝓaꝝ incaute cātari ab aia q̄ntūcū q̄z ſecularīꝝ eruꝺita ſi nō fuerit ex/purgata ꝓus a ſoꝛꝺib⁹ pccoꝛ. qꝺ ꝺoceꝝ fieri in ꝓuerbijs ſalomonis ſi nō fuerit ꝓtēa ſurſū eleuata et il/lūiata ꝑ ꝺtemptū terrenoꝛ aꝺ qꝺ monet Eccīaſtes. Si nō fuerit po/ſtremo cozꝺialiꝝ affecta et ꝑfecta ꝺeſiꝺerio ſupnoꝛ qꝺ q̄riꝝ in canti coꝛ canticis exerceri. Ꝺe pinde ꝺe/ſcribiꝝ epithalamiū ēpliciꝝ ꝓm tres aḋ⁹ gerarchicos purgare. illumia/re ⁊ ꝑficē. q̄ tria ꝓeſtat ſol iuſtitie triplicīꝝ exurēs mōtes nature ſubli mis hūane ¶ Epithalamiū ſalomo monis ꝓt inſipiēs ⁊ aialis hō fide liꝝ admirari et ſimpliciꝝ credē ⁊ nō arroganꝝ ꝑſcrutari q̄ nihil piculo ſius. Pōt hō rōnalis et ꝑficiēs illā pie meꝺitari ruminatōis typo ſeꝺ nō ex abrupto ꝺcinē quo nihil diſ/ficili⁹. Pōt hō ſpūalis iā carni deſi piēs et ſanguini epithalamiū ſapiē ter cū ſapore ꝺeprōmē. quo nihil ſuaui⁹ et in terris beati⁹ erit. Vide opa ꝺei q̄ fit iꝺē canticū electis in edificationē. ꝺſolationē. et bonum

odorẽ.alijs i scãdalũ.ruinã.ꝑtradi
ctionẽ.et odoris i mortẽ ¶ Epitha
lamiũ fit nõ amãtibꝫ oso barbarũ
nec intelligibile.fit mala ꝙ carnalit
amãtibꝫ in offensionẽ et scandalũ.
quibꝫ augeẽ inde furoꝛ igneꝫ fetoꝛ
carneꝫ.insatiabilis qꝫ pruritꝫ. Qõ
etate nr̃a in fictis ꝺbusdã deuotis
optũ punitũ qꝫ ꝑ ignẽ fuit. Actuẽo
si fuerit deo ꝓpitio exercitatꝰ hõ spi
ritualis pati ꝺina sic̃ de Jerotheo
suo loquit dionysiꝰ. si fuerit in eo
deiformis et bñ ignitꝰ affectꝰ. si sẽ
tiat diuisionẽ aie et spũs a ꝟbo dei
fieri.si ꝑ multa ꝓbatꝰ multũ deũ sẽ
sũ ognouerit.ꝑgat ꝺ hmõi est epi
thalamiũ frequẽtare nõ in delictis
et ꝟbo supbo. ꝛ in h bñdicat deũ
ꝺ fecit illũ et inebriãtẽ eũ talibꝫ bo
nis suis ¶ Epithalamiũ ẽ qꝺ grã
matici nõiant dragma vl dragma
ticũ qꝺ fit inter duos moꝛe dialo
gi nõ ꝙliscũqꝫ. Est em̃ dialogꝰ int̃
mgr̃m et discipulũ.cui dodascolicõ
noꝰ est. Est aliꝰ int̃ loquẽtẽ et suuꝫ
interp̃tez. Sꝫ iste tertiꝰ fit inter di
lectũ et dilectã cũ ꝓpriꝯ celatiõe
nõim. Et ꝑt dragma esse vel inde
clinabile neutꝫ vl declinabile femi
ninũ scde decli.vel neutꝫ tertie. vt
ibi ꝓrequẽtate nobis dulcia cãtica
dragmatis Videbis in cãticis cã
ticoꝝ sic obseruari vt sponsa prelo
quat.spõsus respondeat omixtis
aliqñ interrogatõibꝫ vel responsio
nibꝫ sodaliũ siue adolescẽtulaꝝ si
ue custodũ siue amicoꝝ ¶ Epitha
lamiũ introduxit sponsã ꝙi philo
captã et inamoratã de sponso suo
cuiꝰ assiduae pñtiã. ꝟba. oplexũ. ocu
lus deliderat.ꝛ h tñ cũ ꝟginali pu
dicicia et mira grataqꝫ puellari ve
cũdia. Quid em̃ ꝓcatꝰ.ꝺo odibi
liꝰ.ꝺo punibilꝰ in spõsa.puella.ꝙ ꝟ
gine si vltro nedũ rapiat virũ.si vl
palã petat aut roget ad osũmatio
nem opis nuptiarũ.petit tñ signis
aliqbꝫ cũ pudica circũlocutõe ꝙ in
sinuatõe verecũda tps expectãs ꝙ
locũ bñplaciti viri dũ fuerit intro
ducta ꝑ eũ in mr̃imoniale cubiculũ
nõ iaꝫ vt sponsa ꝑ spẽ.ꝛ vt vxoꝛ ꝑ
felicẽ nec ampliꝰ dissolubilẽ vnionẽ
¶ Epithalamiũ introduxit spõsuꝫ
tanqꝫ phllocaptũ spõsa nõ sine ve
recũdia quadã si videt in turba cũ
spõsa vl ad sponsã.q̃rit obinde so
litudinẽ vt illa blãdiat.pspicit per
cãcellos et fenestras zelãs scire ꝺo
agat spõsa salit ꝙ tripudiat festinꝰ
totꝰ dũ ꝑgit ad eã dũ vult audire
vocẽ suã.faciẽ videẽ.hostiũ aperiri.
se sequi. Nihilominꝰ expectat horã
venire cubiculi nuptialis nolẽs aũ
legitimũ tps spõsã ognoscẽ nõdũ
fedẽ osũmato. ¶ Habemꝰ ex istis
epithalamij notulis nõ puã nisi fal
loꝛ eruditionẽ ꝑ ognitõe reliq̃ꝫ q̃
vel illic tradit lr̃a vel glosa docto
rũ notat. Sꝫ adhuc pauca iũgamꝰ
nõ q̃ dãt totũ sup cãtica omentũ.
hoc em̃ nõ ẽ pñtis opusculi tot me
taphoras sigillati apire saris erit
vel vbertim aptas repetẽ. sat erit
aliqs q̃i scintillas excutere ꝑ collu
stratõe cũ icẽdio leui coꝛdis ꝺuoti

¶ Epithalamiũ ẽ canticũ de amore ad amorẽ.de caritate ad caritatẽ.de dilectiõe ad dilectionẽ.sine fãtasia carnalis sex⁹ in amante vel amata ¶ Dicet aliqs ꝫ otradictionẽ implicari ꝑ ĉmios. Nõne masculinũ inḉet gen⁹ ad masculũ.femininũ spectabit ad feminã. alioqn distinctio talis ꝺo opabiť in articuľ. Rursus si qꝺ natũ ẽ ex cãne caro ẽ sic ꝙ siłitudo carnalis eloquñ cãt nõne corporeũ fantasma putãduz ẽ? Nec attẽdat ꝙ sic opponit dñm ꝫ vltimũ retorqri ꝑ nobis. Nã ꝑt ocul⁹ rõis et intellect⁹ ex fantasmatib⁹ vtiqz corporeis spẽs elicẽ ꝛ forẽ spũales ꝑ qs intelligit eas q̃ ſť spũs.q̃ teste xp̃o carnẽ et ossa non hz nec eoꝝ siłitudinẽ. ꝛ qꝺ natũ ẽ ex tali spũ spũs ẽ. Videẽ ẽ proindeꝛẽ eandẽ p̃cipue spũalẽ recipe quẽlibz articulũ. Exp̃lũ de spũsancto q̃ nihil indubitabiliꝰ.et sine seru.latine ꝫ ꝺr spũs.hec caritas vł spiratio passiua vel gr̃a. et ꝫ flamẽ. hebraice hec ruba.grece ꝫ neuma vel catisma. Deniqz de⁹ si per Isaiam sponsũ et sponsã se virũ et mulierẽ q̃ matricẽ etiã habeat ofiteť. Ita demũ ꝺat intelligi se ꝑ naturã neutrã cẽ.ꝑ metaphoram apponiť vterqz nisi forte quis ita desipuerit vt hermafrodita ꝑ duplici sexu mõstruoso qz credať ¶ Epithalamiũ võt alterꝝ amorẽ tanqz virũ ꝛ sponsuz nõ ꝑ seru carnis.ꝛ qm̃ est potentie maioris.sapiẽtie clarioris. influẽtie potioris.võt alterꝝ amorẽ vt sponsã nõ ꝫ debilitatẽ sex⁹ q̃ nõ ẽ.exẽpli gr̃a in sapia increata nec creata ꝛ ob quanꝺã fecũditatẽ.venustatẽ iocũditatẽ allectiuã.ꝺb⁹ solet mulier eminẽ sibi quas qz tribuit sapia. Ego inḉt mr̃ pulcre dilcõis cũ aliis sonãtib⁹ ad p̃dicta ꝺeserat igiť mẽs epithalamiũ canẽs.palliũ metaphorarꝝ foris et nudã caritatẽ vł amorẽ introducat.alioqn si nescierit se nõ idoneũ.q̃ cantet epithalamiũ fateaťť ¶ Epithalamiũ ꝫprie ẽ i via nõ in ĉmino.in despõsatõe nõ i cõsũmato ꝺnubio. Cõcluꝺiť ex p̃missis hec epithalamiñ nr̃i ꝺditõ. q̃ cõsequenť infert epithalamiũ nõ req̃rere ꝺfirmatũ amorẽ vel caritatẽ. Ac pinde ꝺať intelligi ꝙ exultatione epithalamiñ opatiť secũ lamẽtationez et planctũ nõ min⁹. aliqñ qz elegiacũ carmen in amore carnali. qꝺ elegiacũ a miseria nõiať.qr in litore q̃t cõche tot sunt in amore ꝺolores. aut vnus insanos amores docẽ se ꝑ artẽ actans ¶ Epithalamiũ salomonis ea ꝫbat q̃ mox intulim⁹.Iz in amore ꝺino videri possint indigna. Et q̃ꝺez de saltatione et exultatõne de tripudio gestienti gaudio null⁹ vel ambigit vel malefert si sint in amore ꝺinali. Auero vis in spõsa audire lamẽtationẽ et planctũ. Filie ihr̃lm nũciate dilecto qr amore langueo. Et itez Percusserũt me.vulnerauerunt me. Quid putro tot⁹ iste circuit⁹ inḉrẽꝺo ꝺilectũ sonat nisi suspiria gemit⁹ et luctũ. Vis et ꝫ audire qꝺ amplius mireris in ꝺilecto. Vulnerasti inquit cor meũ soror mea spõsa Cetez dñi

clamat ad hostium foris. Caput meū inq̄t plenū est roze .et cincinni mei guttis noctiū se pati frig⁹ iniurias q̄z aeris nōne plangit? ¶ Epithalamiū cāticū nō reddit cātantē beatū niſi tm̄ in spe.a qua tm̄ vt mīti pt excidē. Hinc ē p fecto lamentatio qñq̄z nō equabilis non enarrabilis vlli p̄ timorē repudiū dū tps aduenerit cubiculi Neqñ forte dicat illud ei pabolicū de fatuis v̄ginib⁹ imparatis. et clausa ianua petētib⁹ introitū. Nescio te. O v̄bū durū et aspez. O distridiū sola vel leui suspitiōe recogitatū amāti spō se nō ferendū ¶ Epithalamiū non ita curat aut petit mutuas b̄ in via ꝺsolatōnes amoris.q̄n ad cubiculū eternitatis pl⁹ anhelet. Colligit ex fine canticoz vt sponsa monita p sponsū. Que habitas inq̄t in ozti amici auscultant.fac me audire vocē tuā. Ille respondit. Fuge dilecte mi sup mōtes aromatū. quis amicā talē et talit velle credēt spō suz fugē nec secū esse. Desiderabat cubiculū quale nō erat in ortis.nec in amicoz turbis.imo sursū super mōtes aromatū q̄ fugē sponsū petit.qm̄ illuc se trahendā mox spera bat. Ampli⁹ et si sponsa delicioſa cupiebat ociū cū sponso. sciens tm̄ volūtatē suā esse de cura qñq̄z p̄ri mox p̄ponebat sui sponsi voluntatē. Veni dilecte mi egrediamur in agrū ꝺmoremur i villis ¶ Epithalamiū tradit multis sub metapho/ris et circūlocutiōib⁹ sponsā alloq̄ sponsū p ꝺsolatōib⁹ recipiendis b ab eo. Audis quemadmodū petit oſculū nūc amplexū nūc trahi post se.nunc fulciri floꝛib⁹ et stipari malis.et ita de reliq̄s. Cur ita? plane. qm̄ amoꝛ ociosus eē neq̄t. Igneus q̄pe est se p̄ꝺē gestit assidue. q̄rit intima coꝛdis amici penetrare. Nā spūs q̄dez ē q̄ scrutat̄ p̄funda. q̄ raptū facit et extasim in amatuz Rursus amica q̄i liliū inter spinas positū.si p̄tectionē.si ꝺsolatōnez.si recreationē q̄sierit in dilecto/nemo recte mirabit. neq̄z tā adeo pro se q̄ tuz p amici dilectiōe. Letet coꝛ meū inq̄t. ꝺsidēa finē vt timeat nomē tuū vt sez in amoꝛe suo foꝛtioꝛi stabilitate subsistat. Naz delectatio tenet opantē in opatōe ꝺt Dristi, cū expietia. ¶ Epithalamiū nemo p̄t p fectū cognoscē sine triplici theologia.symbolica sez/p̄tia et mystica. haz quālibz tradit diony⁹. Sez symbolicaz suaz latini nō h̄nt niſi q̄ gustū ei⁹ dedit vtl.ca°oe ce. gerarchia.tradens intellectū locutōis figuralis. q̄m scriptura sacra transfert ad angelos q̄ elati sunt. q̄ armati.q̄ lumina ferūt. cū ceteris. Sic in epla q̄daz de mēsa sapientie. Sparsim v̄o tam ipe q̄z nr̄i scripture glosatoꝛes exponūt h̄moi symbola q̄ deo tribuunt̄ p similitudinem ad coꝛporalia qualiter fit in in hoc toto canticoꝛum libꝛo.nunc de oſculis oꝛis dei quid sit nūc de vberibus. de capite. de oculis. de lingua.de genis.et ita per vniuersum.quod enucliare p omīa nō est

De cãticoꝝ oꝛlginali

pñtis opuſculi ſeoꝛſũ poterit foꝛſã
dari.ſiĩ de theologia myſtica q̃ pꝛ-
ſus ẽ nccia cãtare volẽti p amoꝛẽ
dupler opuſculũ ꝫ illo ꝓdice tradi
dim⁹ Epithalamiũ poterat ꝑ the
ologiã ſymbolicã et myſticam ad
q̃libz gen⁹ mꝛimonñ cũ deo p a-
moꝛẽ ſpũaliĩ adaptari nõiati vbi
min⁹ videreĩ ad xp̃i ſpm̃ q ad aiaz
ſuã tãq̃ ad virũ deſpõſatũ cũ mu-
lieꝛ ſpõſa ſua. Sũt ꝫ multa ſupponẽ
da q̃ alibi iuꝛ̃ omunẽ theologie ſẽ-
tẽtiã tradita ſũt. Nunũ ẽ q in xp̃o
ꝑm hũanitatẽ ꝑs ſeu poꝛtio rõnis
ſupioꝛ quã ꝫ appellam⁹ ſpm̃ ne cõ-
trauerſia ſit de nõie. fuit ab inſtãti
ꝯceptõis plene beata ꝯpatmodũ
et nũq̃ ẽ et erit in ſecula. ꝓptẽa neq̃
doluit neq̃ timuit neq̃ ſpauit ſp̃s
iſte in ekna btitudie vbi nõ erit am
pli⁹ neq̃ luct⁹ neq̃ clamoꝛ ꝫ nec vl
lus doloꝛ Supponim⁹ ꝓterea q
aia xp̃i q̃ nõiaĩ ꝫ inferioꝛ poꝛtõ rõ
nis q̃uis eẽt eadẽ res eſſẽtialiĩ cũ
ſpũ. nõ tñ fuit tũc in ẽmino btitudi
nis. ꝫ habuit ſtatũ vie ſubiecta paſ
ſiõib⁹ exñs. vt doloꝛi. timoꝛi. pauo
ri cũ ceteris. ita tñ q nulla paſſio p̃-
ueniebat iudiciũ rõis ſupioꝛis mi-
n⁹ q̃z in adã ꝑ ſtatu nature ꝑmit⁹
inſtitute. ſiĩ et de bñdicta mꝛe ſua
fuiſſe cõfitemur. Adñcim⁹ q aia
xp̃i ꝑ ſuis q̃dez pcĩs nõ doluit q̃
nõ habuit ꝫ ꝑ nñis generaliĩ quo
ad ſufficiẽtiã deletõnis. ꝫ q̃ ad effi
caciam ꝑ ſolis electis mẽbꝛis ſuis.
Cũ igiĩ eẽt aie xp̃i ad ſuũ ſpm̃ na-
turaliſſimul et ordinalis ouerſio ſicut
cõtra cõcludit ſtatim ꝓſpicaꝛ ſpe-

rõne Thom⁹ tertij

culatio q̃ aia petebat crebꝛo cõſo
latõez ſpũſſãcti nũc otra doloꝛes
ex obiectis reꝛ otriſtãtiũ ſenſualiĩ
et ꝑ realẽ applicatõez in ꝟberib⁹ fa
me ſiti frigoꝛe. nũc aliq̃n cõtra res
apꝓhenſas intẽtionabiliĩ otriſtati
onẽ afferẽtes cui⁹ pcĩa erãt aliena
q̃ ꝑ opaſſionẽ ſua fecerat Eleuet
igiĩ ſe pi⁹ anim⁹ in otẽplatione ihu
xp̃i in lũie fidei et cuãgelice narra-
tõis. Cõſidẽt deuota pietate aiaz
hãc ſponſã ſpũs impaſſibilis paſſi
bilẽ et crebꝛo patiẽtẽ. ſi ꝑ oſolatõe
dilectiua ſuſpirabat ad ſpm̃ Oſcu-
leĩ me oſculo oꝛis ſui. cũ multis fili
b⁹ cõſolatõis refrigeriũ ſonantib⁹
vt illud nõiatim. Quis det mihi te
frez meum ſugẽtẽ vbẽa mꝛis mee
vt inueniã te ſolũ foꝛis et ꝺoſculer
te et iã me nemo deſpiciat Quid
ſonabat hec optabunda petitio ſi
ſpm̃ oſidẽs lac btitudinis toto oꝛe
tota ſecuritate. tota dilectiõe ſugẽ
tẽ ab vberib⁹ cõſolantis ꝺinitatis
tanq̃ mꝛis ſentiẽs aiaz ad illũ fe-
licitatis ſtatũ. quẽ nõdũ accepat
ſuſpirãtẽ hec dicẽ. Dicebat xp̃s ꝑ
hac aia ſua quam ponẽ et reſumẽ
fas habebat Baptiſmo habeo ba
ptiſari et qũo coartoꝛ donec im-
pleaĩ. q̃ rõ ſciebat nimiꝛ glozifica
tõez aie ſ̃ſecuturã moꝛ baptiſmũ
moꝛtis. et amplexu nõ ampli⁹ diſ-
ſolubili gauiſurã cũ ſpũ Epitha
lamiũ traduci poterat ad deſpõſa
tionẽ ſpũs exultantis marie cũ ſa-
pientia. ꝫ nõ abſq̃ tropicoꝝ ogni
tione ſermonũ ꝑ theologiã ſymbo
licã et anagogiaꝝ ꝑ myſticã. Glo

riaꝫ sapia delicias suas eẽ cũ filiʒ hõim. nullã vo repperit sapia delicias suas cũ qua ampliꝰ inueniret qz cũ beatissimaꝫ beatissimaꝫ deifoꝛmi maria q̃rebat hic oplecti in via spũs marie iungẽ secũ oscula p opatões inspiratões qz virtutũ donoꝝ beatissimũ qz singulariũ sub spe certa fruitõis iocũ dissime ac indissolubilis in eẽnitate vbi suo spiritui dũ ascẽdit obuiauit q̃ mr̃ honorificata et q̃ mulier a virginitate sua suscepit illũ ¶ Quid pozro dicemꝰ de oiugio spũs deifoꝛmis btẽ vgi nis cũ ãcilla sensualitate sua sb typo vel agar vl bale et zelphe. Nõne sẽsualitas generare dz spũ plẽ virtutũ marie moraliũ q̃ in seruitute. Neqz eñ hz libertatẽ essentialiẽ. ʒ qualẽ dũtaxat sibi cõicaꝫ a spũ Sup istis itaqz oiugiis in eadẽ psona hũana grãde silentiũ ẽ apud exposituꝛes cãticoꝝ qui de ceteris mysticis plũma disseruerũt Gregl. et Beda de eccia et xpo. Nicolaꝰ de lira de synagoga et deo Berñ. de aia q verbo q aliqua de hũana natura ad filiũ suppositũ. G. parisiẽsis de vtriszqz p declaratões et distinctões mgr̃ales. p quales ve fertur sãctꝰ Tho. hic incessit distinguẽdo multiplex osculũ mltiplex vber et oleũ et vngentũ. et ita de reliqs q̃ dilatãt materiã Origenẽ non habemꝰ quẽ Hieroñ. in b ope testaꝫ. nedũ alios vicisse. ʒ se ipm. Ceterũ de mrimõio p̃lati cũ eccia dña sua quã fecũdat spũssãctꝰ et ipe custos est eiꝰ typo Joseph ad mariã. Rursus de diũctiõe angelice nature cũ

deo nõ legimꝰ exposita b p oꝛdinẽ serie cãtica ¶ Quid p̃ẽa qꝛ amoꝛis lingua bernardo teste barbara est nõ amãtibꝰ. ʒ q̃lis est pccoꝛ amãtibꝰ. sane difficilis cognitu p hec cãtica si nõ eã efferat familiarẽ diuturna conuersatio. Occultat eñ se sub enigmatibꝰ et figuris loquiꝫ p inꝫ lectiões voce nunc incognita nunc inꝫrupta. nũc de repẽte ab b in alteꝝ q̃ sine lege vel oꝛdinis vel ꝓpositi tenacis vel seq̃le semet trãsfert qñqz variatis vbis sẽsũ retinet eũdẽ. aliqñ sensus plurimos vnico vbo ocludit ¶ Deterret nos hec cõsideratio p leuiozẽ de cãticis cantiqꝝ tẽptare bmonẽ in hoc opusculo tertie ptitõis q̃ theologia pꝰ hystoriã et pbiã assũpsit oꝛiginẽ cãtici diuinaꝫ in caritate radicati non cõpletã dare cognitionẽ q̃ nec magnis voluminibꝰ explẽ. addito qꝝ vnctio plꝰ in b docet qꝫ lectio. plꝰ deuotio qz demõstratio plꝰ desideriũ feruens in affcu qz studiũ vehemẽs in intellectu. qꝫuis vt pnotaui mꝰ assidua diuturna qz meditatio sit nccia. q̃ valeãt ceteris omnibꝰ curis impleat illõ. Vacate et videte. Et itez Gustate q videte. ducat aiaz optz deꝰ i solitudinẽ vt ibi loquaꝫ ad coꝛ eiꝰ et lactet eã et impleat solatõ cũ germie sco ¶ Cõcludẽtes ad extremũ dicamꝰ qꝝ in amoris b cãtico exercitio supq̃ libz aliud vsuꝫ lusus nr̃ pabolicꝰ pueroꝝ i foꝛo. q̃ nũc ad saltũ. nũc ducit ad lamẽtũ. Primũ sub oscũmandi spe coniugij in gloꝛia. Alterum sub foꝛmidine perennalis repudij.

Hũc q̃ multos suos doctoꝛes expossuit mus

De cãticordo

vt exultatio sit cũ tremore. Plane timor instar cordę sonãtis vbi cor vicissim spe dilatat mor timore cõ stringit. Hoc ãt agẽ eo facili⁹ phi locapt⁹ in amore dei quo ad exemplũ amorosissimi Augustini altius mysteria ỽinitatis et familiarius miseriã hũane fragilitatis fuẽit p/ scrutat⁹ oũ nescit hõ qua districtio/ ne qõ agit iudicẽ nec quo fine ter minet. ye etiã laudabili vite hoim si semota pietate iudicẽt. huic au/ gustino fuerũt ꝓfundissime ꝓ pia mẽ lacrime. huic sibi iã seni fuerũt lacrime panes die ac nocte. amaris simã q̃z legit et lugubrẽ p̃ ceteris sue senectutis iaz pene extremã du rasse vitã. Crediderit aliquis forsã hoc Augustio ꝓpt̃ obsidionẽ ꝓprie ciuitatis euenisse. Multo ampli⁹ ꝓpt̃ iudicioꝝ dei formidinez anxiebat arbitror sciens nõ magnũ esse si ca dunt peritura menia. et si moriun/ tur morituri. considerabat q̃ letitie et tristitie ꝑ tpalib⁹ vane sũt et ni/ hili si oferant eternis. Erat nihilo/ min⁹ in pace mẽtis amaritudo sua amarissima in sũma desperatõe sũ/ me sperãs. Possz er p̃missis gãma mysticũ qõ i q̃nq̃ voces affectuũ p̃m q̃nq̃ vocales lr̃aꝝ alibi diuisi/ m⁹ ad tres reduci velut in trigono seu in tricordo ad exemplar aliqõ beatissime trinitatis Timor cũ me/ stitia oriens ex ỽsideratõe p̃is re/ pbãtis. Spes cũ letitia ex ỽsideꝛa tõne verbi redimẽtis. pietas seu cõ passio sui et alioꝝ ex ỽsideratione

Thom⁹ prim⁹ ostendit

spũsãcti subinde ỽsolãtis. Jn hꝭ Spes timor et pietas resonant in carmie cordis. Tres et ad has vo ces gãma referto nouũ. Dat spes discãtũ mollẽ tremor ẽ tenor atq̃. Jt otratenor est opatiens pietas Cor assidue cordas symphonia cõcors. huic fit ei q̃ chor⁹ cõcinit angelic⁹. Jta tandẽ optet gaudẽ cũ gaudẽtib⁹ et flere cũ flentib⁹ si nõ voluerim⁹ imꝓperiũ ferre q̃le notauit xp̃s aduersus reprobã iu/ deoꝝ generationẽ sub pabola pue roꝝ in foro clamãtiũ. Decinim⁹ vo bis nec saltastis. lamentauim⁹ nec planxistis

Secundũ opusculũ.

Opusculũ istud de canti/ cordo. i. ỽ cãtico cordis hz tres thomos. i. diui/ siões vel tonos p̃ncipa/ les cũ notis et notulis. Note sunt cõsideratiões speciales. notule ve ro particule singulares. Prim⁹ to/ nus cõtinet ꝓhemiũ cũ designatio ne quale fuisset monocordũ in sta/ tu innocẽtie. et quale est in statu ỽ/ tutis ꝑfecte vt in xp̃o fuit et maria ꝑ nouẽ notulas. Ponit vlteri⁹ dif/ ferẽtias cantici cordis ad canticũ oris cũ distinctiõe cãtici noui hõis ad veterẽ p.r. notas seu notulas. Ponit cõsequenẽ dubitatões mul/ tas circa p̃ntia que soluũtur ꝑ reli quas. xxxiij. notulas. Secundus to nus deducit principaliter q̃ est ponendum canticordum docens

q̄o sit descriptiue. et quēadmodū ꝑfē oris suū gāma. et q̄liē fuit in xp̄o et maria. Cōtinet. xij. notas ꝑm cō sideratōnes totidē spēales p̄ncipales q i vniuēso notulas. xviij. singares Tertiꝰ thomꝰ instituit nō absq; circuitu qualiē gāma formeē ꝑ cāticordo otinēs notas et notulas. q̄ se legētibꝰ offerūt satis plane.

Thomꝰ primus.

Beati q̄ audiūt verbū dei et custodiūt illud. Verbū habituri de cāticis p theoriā et praxim. Modo p̄cipue de canticordo q̄d est p̄bū dei in cordibus nr̄is. Quale potuimꝰ exordiū ouienteꝰ assumē q̄z a verbo verbi dei q̄z a p̄ncipio de p̄ncipio q̄z a dei sapiētia p quā cōdita sūt oia et sine qua facē nō possumꝰ q̄tq̄z? Que lucēs erat coꝝ p̄e dū cūcta ꝓponeret. cū ipz laudarēt astra matutina hec ē sapia quā auris bona audiet cū oī occupia. Aperiat igiē aures nr̄as sonet et expediat p̄bū dei cuius totiens ista fuit exhortatio. Qui hz aures audiēdi audiat. Auris itaq; cordis intelligēs. Quibꝰ nō aptis sumꝰ iuxta ꝓuerbiū Asinus ad lyram. q̄z nullā in armonia verbi dei dulciorē sup mel et fauū suauitatē inueniemꝰ. Porro si repletū fuerit coꝝ nr̄z verbo dei. fiet q̄d ab eo dr. Ex abūdātia cordis os loquit. Abūdet igiē bone Jbu cuiꝰ os p̄ loquit. et eructat coꝝ istud verbū bonū. Abūdet igiē obsecro spiritꝰ tuꝰ bonꝰ i pauculo corde meo et impleat illud vt deū ꝑmo in aꝓ

tōe oris mei. et sit sp laus tua in ore meo. compleat in me monitio tube aplice q̄ afflatu tuo. abūdanē iple/ta nobis oīb⁹ insonuit et cecinit hortās docēs et interptās verbū xp̄i ait. Habitet i vobis abūdanē in oī sapia ꝓmonētes et docētes vosmet ipos in psalmis et hymnis et cāticis spūalibꝰ in gr̄a cantātes in cordibꝰ vr̄is dño. Q. p̄bū xp̄i. imo p̄bū xps q̄d erat in p̄ncipio apd deū et deꝰ erat p̄bū. et verbū caro fēm est. Jeni dñe ibu habites i coꝝ de abūdanē. et si nō i oī sapia salē p fidē q̄ p dilectōez opeē vt doc̄e et ꝓmonē valeā. me ꝑmitꝰ. deide p̄rios meos filios tuos i psalmis et de psalmis hymnis et cāticis spiritualibꝰ vt simꝰ i gr̄a cātātes tibi dño i cordibꝰ nr̄is et gr̄as agētes ꝑ oīb⁹ tibi et p̄ri. Cātet ecce q̄ tidie vocib⁹ crebris vehemenē auribꝰ nr̄is spūs tuꝰ bonꝰ p oza ꝓphārū. tua organa psonās. Cātate do. can. no. Et rursus. Cātate et exul. et psalli. Et itez. Psallite deo nr̄o psal. psallite regi nr̄o psal. Cū rexis ter. deꝰ psall. sapienē. Hec autē exhortatō milies r̄petita nullo mō p̄sus ereq̄ potēit os nr̄m nisi ꝑmitus impletis cordibꝰ nr̄is. Cū ex abūdātia cordis os loqt̄ in cāticis. Quā felix illa ciuitas in q̄ iugis solēnitas vbi vna vox letātiū et vnꝰ ardor cordiū q̄ plena modul i laude et canore iubilo. vacat. videt. amat. cantat in eternū pleno corde toto ore. Felix nihilominus homo qui factus est rectus. si non immiscuisset se peccando questioni/

b⁹ infinitis. nõ de paradiso voluptatis et cãticis angelo⁹ detrusus eẽt in vallẽ lacrimaꝝ in ve lamentatõnis et plãctũ Qui iã opat⁹ iumẽtis insipiẽtib⁹ et surdior illis fact⁹. cor fere sic Nabugodonosor hz vt audiẽs nõ audiat et intelligẽs nõ itelligat ¶ Fózmauẽat itaqz dei sapia ad siltudinẽ maioris mũdi corpal corp⁹ hõis i cui⁹ medio posuit cor instar solis i celo. Cõposuerat illõ tanqz instrm vel organũ muslicũ tẽ patissime ocordatũ. in q̃ et per qõ spũs hũan⁹ tũc vtiqz psallẽdi pitissim⁹ vtpote plen⁹ ẋbo dei cãtabat iocundissima cantica syon celestis ihrlm. nec erat dissonũ q̃qz in pulcerrimaz oia osonabant melodiã. qm̃ nihil erat vt hic et nũc obuiaz rõni sub cui⁹ impio cũcta erãt q̃ad modũ postea fuit i orgão corpis beati illi⁹ de q̃ mulier q̃dam extollẽs vocẽ de turba dixit Btũs venẽ q̃ te portauit. Beat⁹ pfecto qz p oia subdit⁹ erat ẋbo dei ocors q̃z rõni. ocors insup sine dissidẽtia sibi ipi ¶ Cognouerũt hãc inesse debẽ osonãtiã hũano cordi pbantes alia q̃ sic Aristl. tradit. q̃ in ẋtuoso oia osonãt rõni. Quid aũt magis hõi pzriũ esse dz q̃z rõ q̃z viuẽ oñt pmã et eidẽ osonare. Puto ãt nullu⁹ talẽ inuenẽat Aristl. ẋtuosũ vbi nõ frequenti⁹ dissonaret vet⁹ hõ rõni corp⁹ videlz mortis hui⁹. ẽz ira voluit nõ q̃les videbat. ẽz q̃les esse debẽ cẽsebat pbs iste claissim⁹ describẽ dũ felicitatẽ venaẽ hũana natura ¶ Porro null⁹ vnq̃z pbantiũ et pscrutatoꝝ seculi potuit attingere vnde eẽt dissonantia talis in hõie. quaz heu cogimur sentiẽdo fateri. sola fides hãc ex pcco pmoꝝ parẽtũ venisse reuelat. et hoc altero duoꝝ modoꝝ ponit a scis. vn⁹ est q̃ iustitia originalis erat integritas institute nature hũane a deo cui⁹ p fecta sunt opa q̃ aie immortali cor p⁹ aptauerat potẽs non mori et p otẽperãs rõni. Ponũt alij iustitiaz originalẽ fuisse habitũ quẽdam aditũ q̃ fiebat tal coaptatio ad rõnẽ q̃z diu rõ subdita cẽt deo. qua iustitia sublata sensus velut effrenes absqz retiaculo pruerũt in obiecta sua spreto nec expectato regimine rõnis ¶ Grãdis apta ẽ dñstitionis tã pphetice q̃z theologice materia ẽz ad rẽ quã attẽdim⁹ accedat pti nus cor nrm q̃ os nrm. tradere scz notitiã cãticordi. i. cãtici cordis vñ pcedit cãticũ oris. q̃z dras ad intuicẽ pmo si notauẽim⁹ patebit q̃d itas seu natura citi⁹ vtriusqz. qũo pterea verbũ dei vez affirmat q̃ ex abũdãtia cordis os loquit et cantat Canticũ oris ẽ vox sẽsibilis numerosa ab auditu exteriori pprie perceptibil. ponit vor p genẽq nũerosa diũgit. q̃i p dra ad voces nullã hñtes numerosã pportionẽ Addit ẽtia clausula pp̃ voces cordiales intẽsecaq̃ intellẽuales q̃ pcipiunt aure cordis vl intellẽs put scripturis sacrl. q̃ pbicl. locutõib⁹ trahi pt. hẽm⁹ sic pmã pcipuã dras a canticordis q̃ ẽ vox intẽioz nũerosa ab auditu solo intẽiori pprie perceptibil

¶ Cāticū oris ouenit aialib⁹ p̄ser tim auib⁹ in q̄b⁹ numerosa vox iue nit ab auditu exteriozi ꝑpie pcepti bit. Testat ꝟ philomena. ꝟ alauda ꝟ cardueli⁹. ꝟ turtur et yrūdo. ci/ gn⁹. et alia mlta. ¶ colligim⁹ ꝟ scōaz ofaz a cantico corois maxie rōna lis et hūani. de q̄ pns est inq̄sitio. Nō q̄uis in auib⁹ ocinētib⁹ si cui/ q̄z suū coz sit et imaginatio queda seu fantasiatio numerosa q̄ se mō/ strat exteri⁹ sit deniq̄z multiplex pas sio. nihilomin⁹ ad canticū nr̄m coz/ dis siue cāticorduū nō attingūt. hic aspicim⁹ q̄ passiones et sensus sūt in irrōnalib⁹ determinate p obiecta sua et vnifozmit opat q̄libet indi uiduū sue speciei. Nō em̄ cātat alit vna philomena q̄z alia. sit nec alit facit nidū suū. Sec⁹ in hōie cui⁹ rō nō est ad vnū limitata. vñ tāta va rietas in hūanis ozit. Naz q̄d est sparsuz p industrias singulares in bzutis. rō colligit in se totū. ¶ Canti/ cū oris p̄t ab altero ognosci et pci pi et iudicari. ¶ Canticū vo cordis. sol⁹ ille q̄ erit innotescē mediate vl immediate. Fac ad ꝟ illud aplicum Tu dñe q̄ nosti corda oim. Et illō De⁹ intuet cor. cū multis in hanc sniaz ¶ Qualit ā pateat coz hōis vl hic vel in pria. tā angelis q̄z hūanis seu locutiōne mutua seu ozōis dire ctiōe deuota alibi videt ¶ Cāticū oris p̄t cū altero cātico oris p cōci nētes ad inuicē obinari ac in vnaz colligi symphoniā. hoc i diſcātib⁹. p tenozē. per otratenozē. p minuci/ as. q p fractiōes vocū multifarias Et expientia mōstrat. et ars certa tradit et scribit. Hec ā oia fieri nō pnt saltē hic in via p hōies fozis in cātico cordis. ¶ surgat pinde diffi/ cultas ognitionis canticordi apd eos q̄ nō duertunt ad coz ꝟ ab eo negligētia vel ruditate vel impitia diuētunt ¶ Canticū oris p̄t inuito fieri q̄ aptis auib⁹ velit nolit illō audiet. aut si cōsistit in gesticulatōi b⁹ vt sūt tripudiatōes illō inspiciet nisi tunc oculos clausos habuerit. Cāticū vo cordis alit vt p̄missū ē nō pcipit immediate ab auditu vl intuitu. etiaz si conatū suū dederit ad audiēdū vel videndū. pnt nihi/ lomin⁹ cōiectare q̄daz sumi quēad modū ex occursu faciei. ex oculozū nutu. ex gestu corpis. coz se prodit ¶ Canticū oris p̄t fieri sine libero arbitrio p motū naturalē vel aia/ lē vel extrinsecū seu alienū. pz in aui b⁹. pz i pueris et alijs nōdū hūtib⁹ expeditū iudiciū rōis. Nr̄m vo cā ticordū q̄le p q̄rim⁹ sola ꝓducē p̄t libtas arbitrij vbi volūtas p̄mo/ net et inclinat rō deliberans ordi nat et impat Cāde volūtas exeq̄ tur q effectui mādat Sci pinde cō cordāt dū vn⁹ attribuit exēpli gra ozōez volūtati. ali⁹ rōni. Sic p̄tēa dū vn⁹ dt ozōez et cātica p virtu/ tes itellcuales. ali⁹ p mozales. ali⁹ p theologicales. ali⁹ p dona cāri Sicdē nullū ē cāticū q̄d nō possit a vtute q̄libz ipari. i. mediate cāri Ita em̄ videm⁹ i oib⁹ actib⁹ bonis ꝟ i medio ꝓductio et electio. suaz hz ꝓpriā vtutē vt sperare spē. dili/ gē caritatē. ozare deū. et sibi caue religionē que species habz iustitie.

¶ Cāticū oris de se indifferēs ē ad bonitatē vel malicīā de genē moris dat ratio. qm̄ de se et intrinsece nō est act⁹ liber. ꝓptēa si dicīt bon⁹ moralīt aut mal⁹ laudabilis aut vituperabilis optet ꝙ hoc recipiat aliunde. et hec dra sequīt ad p̄cedētē Sz cātico cordis dam⁹ laudē aut vitupiū tanqz sit a libero arbitrio elicitiue et pinde essentialīt et inēn/sece libez est hmōi canticordū. Nolum⁹ tn̄ ab actib⁹ hūanis extrinsecis tollere laudē vel meritū. ꝛ hoc habent ex pticipatiōe et origine p/me libertatis ¶ Canticū oris p̄t violenī elici sez ab extrinseco nō ofe/rente vim passo. et saltē diuina virtute. Sēc⁹ inuenies in nr̄o cāticordo ad qđ volūtas cogi neqt. Implicat em̄ ꝙ actus cordis hūani sit elicit⁹ libere et respectu ciusdē sit violent⁹ iā volūtas patiēs vim ofer/ret nec oferret in actu suo qđ implicat. ¶ Cāticū oris est subiectiue in re materiali et extēsa siue sit siue nō sit organica. Subiectū vero nr̄i cāticordi est in solo corde rōnis. siue sit portio superior et quasi vir. siue inferior q̄i mulier. siue in quadā scintilla et apice intelligētie pure quaz mentē aut sinderisim ḳdaz appellāt Sz vbiqz suū elicit canticū sine vsu corpalis organi req̄sitio q̄uis ad fātasmata p̄us aspexerit. et ex illis spēs intelligibiles abstraxerit. Et hoc si nō fit ex alto virtute x̄bi dei collustrātis immediata reuelatio ¶ Cāticū oris spectat ad veterem hōiez. cāticordū x̄o nr̄m ptinet ad nouū. q̄ p̄m deū creat⁹ est ad imaginē et silitudinē suā nō dūtaxat in vestigio. Sed̄mur hoc loco ōsideratione apli de biptito hōie in q̄libet viatore. cui⁹ intelligentiā et mysteriū nūc et hic supponim⁹ dicentes ōsequēter tot esse dras assignabiles inter canticū oris et nr̄m canticordū quot et q̄ntas apls assignauit inter nr̄os hōies hunc veterem istū nouū sub vna et i vna hōis naturali psona vt ꝙ vetus tinnisat lege carnis et pcci. ꝙ obuiat et dissonat rōni. ꝙ legi dei subiect⁹ nō ē. ꝙ captiuat nos sb iugo pcci. q ita de reliquis. At nouus agit. ducit. q regit spiritu libertatis et iustitie. et adoptionis filioz dei. et spe hereditatis eterne ¶ Collocato tenore dicendoz ōsequēter notulem⁹ nūc respōdendo obiectionib⁹. nūc nr̄a ponēdo. habēt in p̄mis dubitationē ea q̄ dicta sūt de cantico cordis qđ distinguit a cantico oris. qz p̄t fieri sine eo. Cum dixerit xps ꝙ ex abundātia cordis os loquit. Quz p̄terea certū sit nullā vocē q̄ est sonus ab ore aialis platus fieri sine corde qđ est p̄ncipiū vite et mot⁹. Respōdem⁹ ꝙ vbi sūt in aliq̄ disciplina seu x̄itatis ognitione diuersi termini q̄z q̄libz hz acceptōes multiplices seu p analogiā seu p eq̄uocatōez restrictio vel limitatio p̄t et oz p̄mit⁹ fieri vel supponi ad certū aliqđ significatū. alioq̄n incideret statiz ofusio. et ex ofusiōe decepto

seu sophistica palogizatō. Propterea ꝺ oz in ꝓmis ꝓsupponi ꝺo nōis ſiē oz. optz oīm illud eē certū. vl qz sic vult impositor cum nōia sint ad placitū vel ex vsu auctētico maioꝝ colligit. ¶ Fatemur itaqꝫ cor dici multiplicit et ad multa. sitr os. Placuit nihilomin⁹ ex causis impositis coartare sermonē. mō ꝺ dict⁹ est vt cor significet ħ in hōie libeꝝ arbitriū rōnis. Os vero notet organū carnis. ꝙuis etiaꝫ cor ita sumptū hz suū os inknsecū vt ibi. labia dolosa i corde. et corde locuti sūt. Os carnis pari mō suū os hre inuenit vt ibi. In ore fatuoꝝ cor eoꝝ. ¶ Cō sequenter notandū est iuꝫ diuisionē apli de duplici hōie. nouo et veteri ꝙ duplex ē in genē cāticū. vnū nouū. vet⁹ alteꝝ. q distinctio sumit penes virtutē et vitiū. celeste et terrenū spūale et carneum. libeꝝ et illibeꝝ. gīaz et pcēm. meritū et demeritum. caritatē et cupiditatē. vl amorē dei et amorē sui ꝙ dicim⁹ libidinē. Quo fit in cāticis vt ꝺcꝺo spectat ad virtutē immediate vel mediate. elicitie vel impatiue. intrinsece vel extrinsece essētialit vel denōiatiue. illō cōputet inē cātica noua. aliud aūt ex aduerso vet⁹ reputet. ¶ Colligit h⁹ distinctōis rōnabilitas ex apło locis plmis. Et qz rps dixit. Ex verbis tuis iustificaberis. ecce nouitatē. Ex vbis ꝺēnaberis. ecce vetustatē. q duo tīa cordis abūdantia ꝓcedūt. Stabit igit ꝙ sile canticū sit i ore vni⁹ nouū. et in altero vet⁹ Imo sunt in corde ore tpe et corde mutatis. Cur aūt ista notam⁹ nisi ꝓ cognoscēda veri⁹ distinctiōe cāticī cordis a cātico oris q nō sic accipienda ē vt nō plerūqꝫ oueniāt et sit aliqō cāticū oris nouū lz nō inknsece q elicitie. Sit ptēa cāticū aliqō cordis vet⁹ dū vltro pessimas machinat cogitatōes et ab eo exeunt iuxta verbū xpi. cogitationes male. homicidia. adulteria. fornicationes furta. falsa testimōia. blasphemie. auaritie. neqtie. dol⁹ impudicicia. ocul⁹ mal⁹. supbia. stultitia. Ut des ꝙprauū cor tale. ꝙ dissonū et horribile. Opponet hic forte nobis de pueris q nōdū hnt vsū cordis intellectualis qō ē iudiciū libeꝝ rōis. Nōne seq videt ex ꝓnotatis nullū in ipis esse canticū nouū neqꝫ vet⁹ plus ꝙꝫ in bestijs q auib⁹. Cū tamē xps approbās cantica pueroꝝ hebreoꝝ confirmauerit dictū suū auctoritate ꝓphetica. Ex ore infantiū et lactētiū ꝓfecisti laudē. Proinde frustra ponerent in ecclijs pueri. q tñ vident gratissima porrio chori cānētiū. Quid iteꝝ dicem⁹ de btō illo infāte Jobe baptista in mr̄no vtero gestāte. saltāte et exultāte. Nōne fuit ista spūaliū nouitas gaudi⁹ ozum? Cui mor ocinebat mr̄ ecclamās voce magna. Benedicta tu in mu. Cāticū insup addit suū Maria dicēs. Magnificat aīa mea dōm fuit plane nouitas in ħ btō puero cū nouo cordis. Aut qz paccelerata ē in ipo iudiciū rōis. aut quia

ſpūs xp̃i mouit cor nescientis ad exultatõnẽ nouitatis. sic de pueris hebreoꝝ. imo et de ꝑphĩcis viris et de ipis etiaz aplis die penteco/stes dici ꝑt dum dina patiebanť. ꝑut de Nrotheo logť dion̄. dũ qz rapiebanť. ducebãť. agebãť a bo/no spũ vehemẽti⁹ qz agebãt. Quo contra de vesana vate dr in malũ dat sine mẽte sonũ. In illa siq̃dem et silib⁹ spãs ꝓphitonic⁹ nõ erat sub/dit⁹ illis quẽadmodũ de ꝑphĩs af firmat apls q⁹ spũs eis subiect⁹ est ſbiectõez intellige nõ seruitutl. ꝫ cõ/descensiue pietatl. vt xp̃s fuit Jo/seph marie qz subiect⁹ Tetez ꝺ pu/eris alĩs spẽalit nõ inspiratl. cantã/tib⁹ cñ in eccĩa deũ qz laudãtib⁹. q̃o dicem⁹ Nũq̃o ꝺanabim⁹ vel inť ve/tera q̃i soli⁹ oris sint aut carnis nu/merabim⁹? Nosset q̃z fieri q̃stio de musicis organis tã in veteri qz in noua lege ad ꝺinas laudes cãtan/das ordinatl. de carminib⁹ deniqz q̃ nõ intelligũt vt sepi⁹ a multis cã/tãtib⁹ q̃ sũt sine lr̃is idiote ¶ Sup petit ℏ loco necĩa dsideratio de li/bertate actuũ quã alibi lati⁹ expo/sitaz breuit ℏ recẽsem⁹. Est itaqz li/ber act⁹ ille sol⁹ formalit et inkn̄sece q̃ elicit a volũtate libera formalit et essẽtialit. et tale ẽ cãticordũ nr̃z .i. canticũ cordis ꝑut exposuim⁹ q⁹ repositũ ẽ i organo cordis q ꝺr ei⁹ abũdantia. ¶ Quisq̃s igit in has forte lr̃as incidẽs vigili corde sp intellige coaptationẽ hãc nr̃az de corde ad signãdũ dũtaxat liberũ spũ hũanũ. q̃uis inueniat dictum cor carneũ et lapideũ. ꝫ apd nos cor dictũ de spũ ꝑm ordinõnes suas arbitremur. Sũt alĩ act⁹ q̃ dicũt li beri ꝓticipatiue eo q⁹ impatť a vo lũtate libẽa. et ℏ diuersis ordinib⁹ vel gradib⁹ ꝑimis aut remotis in ordine ad spũalis cordis impium Exemplũ in cantico qd elicit ꝑmo a mẽte cordis. ℏ em verbo vtit Ma/ria in suo magnificat Deinde for/mat i corde carnis ꝑ imaginatiuã ℏtutẽ canticũ sile ꝑ impiũ voluntatis. ꝑcedit deinceps ad sensus ex/teriores. ꝑsertim ad os vbi fit so/nus vocalis. aut ꝑgredit vsq̃z ad ꝑcussionẽ instrumẽtoꝝ musicoꝝ in q̃b⁹ fit resonãtia q̃ lz fiat in reb⁹ nõ aiatl. nec vllo mõ libertatẽ hñtib⁹ Dicunt tñ hec cantica libera qr sẽ saltim mediatẽ a libẽo impata Ex/emplũ de sagitta q̃m ad occisionẽ hõis missã dicim⁹ libẽ mouẽi. ꝑba/tio qr mors inde secuta libẽ facta iudicať et punit. ¶ Quo circa ꝓz rñsio cur pñt inť cantica noua nu/merari imo et dici meritoria mita q̃ carẽt sensu. q̃nto ampli⁹ ea q̃ cuz aliq̃ sensu fiũt et cũ quadaz inclina/tõe spõtanea nõ sic in pueris ẽ. nã et bruta ꝓticipãt aliq̃ tali sponta/nea lz nõ libera motione. qr nõ ita ꝓrsus agunt q̃n coagant. Tanta deniqz viget in aliq̃b⁹ estimatiue ℏ/tutis claritas vt ꝓticipes eẽ liber/tatis et diui hauſt⁹ vt de apib⁹ po/eta dixit videanť. Et vñ ℏ si nõ ex lege ꝺinitatis a Dion̄. tradita q⁹ infimis supioꝝ cõiungunt supma inferioꝝ. quẽadmodũ igit ꝺuenit

ſpūs hūan⁹ cū angelis in apice mē
us. ita et bzutalis ognitio cū hōis
imaginatiua virtute ¶ Placeat vl
tra ꝓgredi. videbim⁹ q̄ nulla pe
nit⁹ opatio in vniuerso quātūcūq;
naturalis habeat q̄n relata ad pri
mū ꝓncipiū dicat et sit libera tāq;
ab eo liberrime ꝓducta. Et ita q̄li
bet opatio laudabilis ē et collau
dāda Sic eleuati ꝓbe ꝟiderātes
oia i ordine ad suū ꝓncipiū collau
dare dixerūt ipm deū q ad collau
dandū et bñdicēdū ogratulando
oplacēdo q̄ sūt hortati. Que cōsi
deratio q̄ late pateat ad cantica
cordis nr̄i sciet cor illi⁹ q̄ ex sn̄ia di
cet cū ꝓpha. Viā mandator tuor
cucurri cū dilatasti cor meū. Qua
se salomon ōr habuisse latū nimis
Quanto ampli⁹ illa btōr btissima
cui ꝟueniebat illud Ysaie. Tunc vi
debis et affluēs et mirabit et dila
tabit cor tuū. q̄ in oñib⁹ et sup oia
videbat q audiebat cantantē filiū
suū dei verbū. ¶ Inuenim⁹ ꝓterea
rōes alias in pueris cur ad eccles
astica cātica mancipant. q̄uis nō
dū plen⁹ sit in eis vsus rōis. ꝓmo
qr tollit ocīū ineꝛs qđ multa mala
docet. deinc habit⁹ ton⁹ facili⁹ ad
q̄rit. Recondit insup memoria sibi
cātica q̄ postmodū meli⁹ intelligēt
dū q̄ ruminanda deducta fuerint
adultis pie meditatōis et iudicij
rōis. ¶ Idem⁹ ita fieri circa disciplī
nas alias vt in grāmatica puēri cō
mēdāt donatū cui⁹ nulla ē in ipis
tūc intelligētia. Unde q assistētes
magni recipiūt hmōi cantica pue
ror ad eleuatōez mētis in deū. Fa
ciūt insup illa cātica sua esse dū ea
vel ꝓcipiūt vel instituunt vel appro
bāt vel ipis semet afficiūt. q̄uis nō
ē oñino tollēdū q̄lecūq; mētū ab
ipis pueris q̄ grāz baptismalē ha
bēt et q̄r āgeli sp vidēt faciē pris
Qui veniq; pui. nō puo q̄ñq; affe
ctu ferūt i deū. sic de se refert augl.
Nō euenit ibi esse pl⁹ affectōis vbi
min⁹ ognitōis naturalis positū est
Ptz in aialib⁹ et feminis ¶ Cave
ret hec q̄rimonia nullis ꝓ sua indi
gnitate ꝟbis explicāda ō pessimis
seductōib⁹ pueror q̄r puritas vt
angelica venerari seruari q; debēt
q̄s ad cantica modesta sca q; iuꝫ
etiā pbi traditōnē optebat instituī
Sz ve et ve carni et sāguini q̄m p
ter q vltra corruptōez naturalē p
uerse originis gaudet malignans
flagitiositas maior demergē col
lo ten⁹ puulos in scenor gurgitez
ꝟbor factor et canticor. ¶ Cōsola
tur tñ apls electos dei q̄b⁹ dic. oia
cooperari in bonū miris ꝓsus q in
oꝓhensibilib⁹ modis. Et q̄admo
dū de veneno oponit tyriaca sic p
ditio malor saluatio fit elector.
Fit demū opatio eadē vtpura can
ticū oris puerilis vni ad vitā altēi
ad mortē. ac pinde diuersis respe
ctib⁹. idē cāticū vita et mors nōiat
¶ Surgit alia dubitatio ponēdo
dras cantici cordis et oris. Dictū
est canticū cordis esse libez et inten
sece. ac pinde laudabile q in nostra

ptãte videt expiẽtia otradicere cũ q̃relis deuotoꝝ frequent lamẽtantiũ illud de psalmo. Cor meũ dereliqt me. Nã cur p magno q pcipuo dono loquit dauid ad dñm. Inuenit seru⁹ tu⁹ cor tuũ vt oraret te si passim oñib⁹ h̃ dcedi videt. Supaddit obiectio nõ mín⁹ plena murmuris apud multos. dr enĩ. Si cãticũ cordis sufficẽ apd deũ. cur addita sũt tot cantica oris q̃ corpus atterãt sua multiplicatõe et mentẽ diuẽtũt a sua duotõe. et nõ nisi fastidiũ frequent sua repetitiõe nauseanti causant. Est alia q̃stio supmodo traditõis nr̃e de cãticordo nouo q̃ videt sua nouitate vel arrogãs vel inutilis vel ofícta vel vbosa. Verũtñ expediam⁹ duas anteapp̃positas dubitationes. et dicam⁹ ad pmã de libero vsu cãticordi nr̃i qd intelligim⁹ cũ p̃suppositiõe et nõ aliũde scz impedito et absorpto ꝫ stante iudicio rõis. Nã q arbitriũ dr libex d rõne iudiciũ. hoc ãt impedimentũ fit aliqñ nõ imputabiliẽ ad culpã ex toto. qñq ex tãto. modi q̃z causantes hec impedimẽta alibi traditi q̃rendi q̃z sunt.

Cetex stante iudicio rõis p̃t nouus hõ regenerat⁹ in xp̃o libẽ canticũ nouũ cordis exercẽ vel elicere modo tali aliq̃ talez notabim⁹ p̃m voces et p voces affectuũ. etiã vbi canticũ oris nullũ seq̃reť. Alioq̃n apl̃ica monitio. tã pauli q̃ Jacobi frustra esset. hoc aũt fieri ꝫ posse. idcirco q̃busdã nõ apparet. q vel nõ sẽtiũt hmõi affectiões in corde suo carnali q̃les dicte sũt et posite sũt passiões a pb̃is q̃i sole. vt spes met⁹ meroꝝ. gaudiũ. aut oppositas volũtati sue passiones. tales ipi patiunť inuiti. Hec ẽ fatemur nõ mediocris neq; irata oquesta timorata; Qui sub vni⁹ casus exẽplo conabimur rñdẽ aperiẽdo dicendis infra viã. Celebriter q̃rit et passim a theologicis. si dolor otritionis de pccis debeat esse maxim⁹. etsi mín⁹ esse p̃t. Notãt ipi distinctionẽ vtilẽ et accõmodaz valde p canticordi nr̃i toti⁹ intellectu. Est inq̃unt dolor aliq̃s in sola rõne q̃ libẽo subiacet arbitrio. Dolor iste et displicentia vel odiũ vel detestatõ sic elicita cũ gr̃a sufficit ad detestationẽ pcci suppositi q̃ null⁹ in corpe dolor seq̃reť. Ettñ dr dolor de pccis q dolor maxim⁹. qz de nulla re altẽa tẽpozali tanta detestatio elici debet a corde rõnis. sic̃ nullũ est damnuz pene qd eq̃parex damno culpe.

Dolor ali⁹ ẽ quẽ pb̃i numerãt inť passiones ocupiscibiles sensualis. q̃ cõsurgit ex apphensione obiecti discõueniẽtis ipi sensui corpali. hz hic insup causari cũ motu spirituũ. et ostrictiõe cordis. Hũc vtiq; dolorem nõ optz esse maxim in penitẽte. imo nimi⁹ et culpabilis eẽ posset. vtpote cordis sensualis et corpis destructiu⁹. Porro non est p̃m hũc dolorẽ mẽsurãda sp bonitas pnĩe. Cui⁹ rõ est. stat enĩ duos esse et sepe videm⁹ q̃x vn⁹ ex oplexiõe naturali cor hz strennuz et virile

nec lacrimis idoneū ita vt vel vir vl nunq̄ flere possit. Erit alter cor dis feminei mollis ad oēz misera/ tōis occasionē lacrimis laxū vel p nū. Prim⁹ eliciet detestationē pcī sui intensius in aio. fort⁹ et lauda bil⁹ in casu q̄z ali⁹. nec appbendet illū sapiētis verbū. Cor durū male habebit in nouissimo. Jā em talis pcā detestās ꝑpē durū nō durum cor hre ꝟ molle dicēd⁹ ē. fit tñ vt se pe redūdātia doloris cordialis in corp⁹ nisi sistat se libē mens ne fluat in inferiora sicut in xpo fuit. sic po/ terat Adam sicut maria nullū hns motū ꝓuientē iudiciū rōnis impabat vt placebat in corp⁹

Eliciunt ex hac distinctione ma gistrali q auctētica vulgata ꝓbata recepta q̄z salubres et pulcre ois/ derationes. Primo q̄ nōia sensibilū passionū transferunt rōnabilit ad affectōes volūtatis significandas. hoc ofestim ꝓspicuū est de dolore de quo min⁹ q̄z de plurib⁹ alijs ap paret. et hoc diffuse deduxit Augl. in suo de ciuitate diuersis libris et capitulis. marie dū lōgā de opini one stoicoz ex historia agellij terit ozōez. sumpta occasione de passio nib⁹ demonū ꝑm positionē platoi/ nicoz. nōiatim apulei. q̄ describēs demones dixit eos esse aialia cor/ pe eterna. aio passibilia. oīni vide/ licz genē passionū quales in hōim cordib⁹ exprimur. Ac pinde nitit sal uare supstitiones gentiliū et sacri/ ficia et carminatōnes. qm̄ dixit de/ mones talib⁹ allici vel placari. Ce/ terū Augl. ocludēs ex hac misera/ bili oditōne damnationē demonū puersissimā. plus q̄z hōim. hic etiā pessimoz redit ad rememoratione duaz sectaz. Una fuit stoycorum q̄ passiones ponebat in sapientez cadē nō posse. qm̄ erat virtuosus. virtutes āt isēsibilitates. qz sēsū p/ hibent passionū. Secta fuit altera peripateticoz q̄ nō dānabat passi ones oēs nec a virtuoso ꝓhibebat si fierēt moderate. Cōcludit tñ Au gustl. disputationē hāc magis esse verbalē de nōib⁹ passionū q̄z realē de suis effectib⁹. Fallebāt āt stoyci qz solū ofiderabāt in hōie rationē. nec aliq̄d hre debē qđ esset cōe cū corpe credebant. Decept⁹ est econ/ tra stult⁹ epicur⁹ nihil in hōie moze saduceoz p̄ter corp⁹ attēdēs et di cēs in corde suo nō ē de⁹. Fides xo osonat illūiate rōnis. Aristoteli po nēti in hōie aiaz rōnalē et corp⁹ or ganicū. hec sūt ꝓut hic loquit q ca ro. Fuerunt apud nos p̄cipui duo theologi q̄z vn⁹ magis insecutus ꝓbiaz Aristotl. tradidit nōia passi/ onū nō ꝓprie dici de affectionib⁹ spi ritualib⁹. Alter pl⁹ herēs augustino tradidit in spū rōnali sic inuēiri cō cupiscibilē et irascibilē volūtarias ꝑm ꝓpriā theologoz acceptionez q̄dmodū in appetitu sensuali ꝑm pbm. Et hoc absq̄ dubitatōne pu/ tam⁹ esse vez. quāuis vt Augl. tra/ dit frustra de xbis vbi de re ostat nectit otrouersia. Neq̄ em pbus

ipe quãto minº q̃is theologº ne/
gat etiã deo gaudiũ esse delectatõ
nẽ et letitiã. dic̃ em̃ deũ vna simpli
cissima et immutabilissima opatõe
delectari Plato q̃z dic̃ deũ postq̃z
mũdũ fabricauit exultasse gaudio
Et in sacris lr̃is. gloziaf̃ sapia deli
cias suas in filʒs hõim. Et q̃ leta/
bit deº in opibº suis. nõ q̃dẽ affectº
sui mutatõe. ʒ exteriozis opatiõis
innouatõe. Elicit̃ ãpliº ex p̃nõta
distinctõe tanq̃z claue nr̃a p̃ canti/
cozdo q̃ non ex motu cozdis car/
nalis accipi dz vtutũ aut vitiozuz
nec etiã reuelatõnũ vinculis et cer
ta distinctio vere p̃sus enũciauit
sapiens. Coz tuũ sic̃ pturies fanta/
sias patit̃ nisi ab alto immissa fue/
rit visitatio. Neq̃ paz formidãda
ẽ vbi dei p os psalmiste ominatio
Dimisi eos p̃m desideria cozdis sui
ibũt in adinuẽtionibº suis. Quanq̃z
dixisse legaf̃ deuotº Verũ q̃ ex mo
tu cozdis spũsãcti pñtiã agnosce/
bat. Qđ qualit̃ intellexerit habeaf̃
ex alʒs dictis suis et regulis euan/
geliel. q̃ nõ i motu passionũ cozpa/
liũ. ʒ imitatõe et custodia diuinoz
p̃monũ osiliũ dicũt eẽ ponẽdũ. Cõ
siliũ meũ inq̃t p̃s. iustificatões tue.
Passiões ãt cozdis carnalis habe
to eo suspectioes q̃ feruẽtiozes nec
rõis frenũ sequẽtes attẽderis quã
tũcũq̃z sce deuote iuste sublimes ap
pareãt. qm̃ latet in talibº aut sõ ta/
libº vt sepe demoniũ meridianũ
Habet̃ oñt̃ q̃ nõ sp illi sũt vtuosi/
ozes q̃ iudicanf̃ deuotozes in opũ
tõibº et lacrimis ad q̃s sexº femi/
neº q̃z p̃nº ẽ cãtaf̃ eẽ deuotº Nec
potuert iste vitates cũ silibº infra
explicari soluẽdo tertiã dubitatõz
si scdaz p̃mitº absoluerimº. p̃ rep/
hẽsiõe murmurãtiũ otra tot canti/
ca oris q̃ carnis eẽ ponimº et q̃ fie
ri crebzo cũ fatigatõe hõis vtusq̃z
nemo negat. lz alia et alia rõe ꝟ q
ille mouear̃. Cõsonat distinctio de
dilectõe dei quã nõ opz sp eẽ ma/
rimã in sensu p̃ intẽsionẽ vel exten
sionẽ. ʒ in mẽte p̃ appr̃iationẽ q p̃
põderationẽ qua citiº eligit̃ oñis
amoz aliº. p̃prie eẽ vite. deseri q̃z dei
subeat offensa. Datuit i martyrib9
magis q̃z i carnalit̃ philocapti. Sal
uat hec distinctio oñt̃ q̃ pacto stãt
sil̃ in eodẽ tristitia et letitia. cũ mo/
tº habeant otrarios in cozde Illa
stringit. hec dilatat. vez nõ in men
tali ʒ sẽsuali passiõe locũ hz Demũ
ad edificatiõez eccliasticoz marie
möchoz pauca notemº Eccliam
ostendẽmº ciuitatẽ gl̃iosaz eẽ. Preterea
reginã illã q̃ astitit a dextris dei in
vestitu deaurato circũdata varie/
tate. Esse rursus corpº insigne my/
sticũ hñs instar corpis naturaf̃ml̃
ta mẽbra q̃ nõ eũdẽ actũ hñt. ʒ in
ea distribuit spũscs dona sua p̃ut
vult taz gr̃uita solũ q̃z gr̃ificẽtia. i.
gratũ facientia Veniq̃z ciues hui9ci
uitatis opz quẽlibet ãbulare võti
one qua võtº ẽ. hũc i actia. altez in
otẽplatia. nũc i opatõe. nũc i otio
sco. qñq̃z i obediẽtia fgulari. aliqñ
in quadã spũs et cozpis libertate.
Descẽdit hmõi varietas vsq̃z ad
cãticoz diuersificatõez in eccliasti/
cis cẽmonñs multiplicẽ. Itaq̃z dũ
apli discurrebant i oẽz terrã ad cõ
uersionẽ gẽtiũ. Ipi tñ nõ legunt in
hmõi canticis extẽriozibº semet exer

cuisse. ꝑsertim more iudeoꝝ i synagogis et tẽplo salomonis. Et qm̃ legalia cessasse docuerꝫ ac deiceps magis traduxerũt ritꝰ gẽtiliũ ꝑ flamines et archiflamines ad eccĩasticã policiã qz̃ ꝑ sacerdotiũ Aaron sꝫ fine tñ altero qz̃ gẽtiles. Porro tpe martirũ circuierũt aliq̃ in melotis in pellibꝰ capnis in mõtibꝰ q̃ speluncis et in cauernis terre apꝺ q̃sq̃ quales satis ꝓbabile ẽ võlia cantica nõ fuisse. Post dilatatõnez ecclesie ac reddita pace fuit nihilomin⁹ mꝛa varietas. sola psalmoꝝ ac cẽtuatio tenuis fuit apꝺ aliquos. apud alios celebrioꝛ cum arte sua cant⁹. Fuit apꝺ alios discant⁹. Addita sũt cymbala in eccĩjs bñ sonãtia q̃ cãpanas dicim⁹. Fuerꝫ apud alios organa multaꝝ fistulaꝝ iunctis apud aliquos tubis ductilibꝰ Postremo q̃d nccẽ ẽ numerare per singulas quales i canticis eccĩasticis habite sũt et nũc obseruanꝫ varietates. Rem amas ad fructũ vel vsũ. Dedit Augl. q̃daz loco confessionũ suaꝝ intelligi nõ ꝓuaz eẽ difficultatẽ circa rem hanc ita vt in neutraz ptẽ ausus fuerit ꝓcipitare sententiã Naz cũ recordabaꝫ institutionis ambrosiane de canticis et hymnis ne ꝓplis in ei⁹ custodia vigilãs meroꝛe tabescẽt. dũ qz̃ lacrimas suas meminerat quas hmõi vocibꝰ acriꝰ omot⁹ habuẽat reliquabaꝫ veritas in coꝛ ei⁹ et bñ cũ illis sibi erat. trahebaꝫ approbare cãtandi talẽ morẽ Sz postremo dũ sẽtiens blandimenta dulcioꝝ canticoꝝ ce dẽ sibi in q̃ndaz auriũ voluptatez dixit se malle tũc cantantẽ nõ audire. nã penaliꝰ inq̃t me peccare cõfiteoꝛ dũ plꝰ ipe cãt⁹ qz̃ ro qꝺ cãtaꝫ me delectat. Cõq̃sitõez hz̃ b vltimũ non mediocrẽ ꝓmo de musicis instrumẽtis et organis q̃ nihil vtiqz̃ loquũꝫ vltra mulcentẽ armoniã nisi ꝑ incertis intelligẽtia Sz q de laicis alijs qz̃ nõ intelligẽtibꝰ ea q̃ cantanꝫ q̃i par ẽ difficultas. Deinde supaddiꝫ altera ꝓncipalis dubitatio de multiplicatiõe cãticoꝝ mẽtis deuotionẽ suffocãte sepi⁹ qz̃ refouẽte Marie cũ beat⁹ Gregl. alter ex institutoꝛibꝰ taliũ cãticoꝝ iudicauerit indignũ si deuti ẏbo dei studiũ suũ in istis tps qz̃ darent. q̃ rõ videꝫ ad dispositos ꝛemplatiõis ocio trahi. ne officiũ qꝺ ꝑ deuotione et xp̃iana ꝓfectõe institutũ est ꝛra deuotõez militet. aut ꝓfectionis culmẽ appẽhẽdẽ ꝓpediat. Pauca dicam⁹ ꝑ re tãta. fatemuꝛ em̃ q̃ plene satisfacẽ nõ b̃ sufficim⁹. Multe sẽ cãe multiplicatõis psalmodiarũ vocaliũ in eccĩjs. Una est vite laicoꝝ laudabilis occupatio. Assistẽtiũ osolatio. Discoloꝝ moꝝ de uiatiq. Cohabitãtiũ regulatio. Penalis satisfactio Carceralis mancipatio. Dei collaudatio Toti⁹ eccĩe repñtatio Voti oplcio Mutua reopẽsatio Utilis assuefactio Mẽtis hũiliatio. Harũ ãt. xp̃i. cãꝝ et si sũt alie nõ reducibiles ad istas deuõtionẽ nõ ꝓsequẽtes ad pñs iũgam⁹ q̃ non semper homo constituitur quo perfectius viueret. aut contemplãdo. aut theologisando. aut alioꝝ ꝓfectibus obsequendo sicut et in policia quosdã videm⁹ seruos magni tñ ingenij. quosdã mechani

cos q̄s ad liberales artes natura genuēat idoneos. et ita de plurib⁹ q̄b⁹ tradidit regulā apl̄s vt ambulet vnusq̄sq̄ vocatōne q̄ vocat⁹ est Sit hec vocatio spūalis a dīna p̄uidētia q̄ vtiq̄ generaliē et immediate occurrit in oīb⁹. sit hec vocatio p̄via deliberatōe. q̄admodū in religionib⁹ q̄p̄ p̄fessoꝛib⁹ si murmurauerint q̄d aliud dicet q̄ illud ciuile. Vide tibi q̄ taliter elegeris. Et iterū. Patere q̄d sponte subisti iugū. Grauat plane nedū desidiā inertem ꝛ aliq̄n aiaꝛ p̄us strennuā on⁹ assidue repetiti seruitij. Nā verissima p̄rsus est rō quā monach⁹ dedit interrogat⁹ q̄d eēt in sua religione difficillimū. an ieunia. an vigilie. an silentiū. Cōtinuo inq̄t otinuati repetitio cant⁹. Impli⁹ vero q̄ murmur suū palliāt aliq̄. de⁹ inq̄t intuet coꝛ q̄ bona volūtas p̄ facto reputat. et minoꝛa p̄ maioꝛa bona recōpēsāt pñt sic p̄ otēplatiuā actiua Dicam⁹ q̄ in iā obligatis alia ē rō q̄ de libēis ab obligatōe. q̄ hec ē vna causa cur solidioꝛ aut voluntas aut opēsatio nō suffic̄ sp. Noui tpib⁹ nr̄is duos celebres i theologia doctoꝛes p̄iclet oīb⁹ suis de⁹ hi oferētes cū p̄ib⁹ duaꝛ religionū n̄ri sūr notissimis si religionē introirēt. Possetis inq̄unt onera religionis ꝺformit ad ceteros ffres exeq̄. quib⁹ se nō posse cū iā fract⁹ essēt etate rīdētib⁹ ꝛ posse studēdo docēdo meditādo opēsationē affēre. Subintulert. Et si q̄tidie cū paulo rapet vos de⁹ in tertiuꝛ celū nisi opleueritis instituta religionis nobis q̄ magna ps aialis ē nō nisi scādalū et vobis ludibriū futuros ee noueritis. tps intrādi religionē tps manendi/vulgo ꝺr. Qui cuꝛ lupis ē cū ip̄is vlulet Curs⁹ si volūtas p̄ facto reputet apd deū q̄ ad meritū essentiale vite eēne. tñ multiplex i alīs repit instātia vt in accidētali p̄mo q̄lis est aureola q̄ dat actui excellēti nō solū volūtati Ut rursus in actib⁹ p̄uilegiatis q̄les sūt largitōes p̄ indulgētijs. vt p̄tēa sūt exercicia sacramētoꝛ q̄ vim suam hñt ex virtute opis operati. vt insup sūt opa satisfactoꝛia q̄lia sūt solutōes debitoꝛ aut restitutiones ablatoꝛ vt in p̄posito solutō vōlis p̄uitij q̄ꝛ omissiones et si nō sp p̄ impossibilitatē sint culpabiles ad dānatōnē. nō tollūt tñ oēz ex sola volūtate satisfactōis obligationē. q̄m sp adueniēte satisfactōis opoꝛtunitate p̄ se vel suos teneant q̄d nō eēt soluto p̄us realit̄ p̄cio. Demū i penis et p̄mijs ciuilib⁹ euidēs ē. q̄ volūtas occidēdi sola vel volūtas alteꝛ ditādi fco nō equat. Dījce p̄oꝛib⁹ q̄ in ciuili vel ecc̄iastica ogregatōe sic̄ et i legū traditōe respect⁹ habet ad ea q̄ vt i plurib⁹ eueniūt nec p̄uilegia nec doctōnes nec vtilitates paucoꝛ plalitati p̄iudiciabiles eē dñt. Cōfiteamur tñ oportet dispēsatōez ꝛ bonā eqtatē apd tales casus p̄ticulares locū tenē. q̄ si negek p̄tinaci crudelitate ꝛ ip̄iēti stolidītate ñ vīdo q̄d supfit afflict. nisi fcurs⁹ ad deū p̄fez ꝛ solacij cū

implorationē misericordie sue ꝙ cō-
uertat corda patꝝ in filios faciēs
cū temptatiōe ꝓuētū. potēs est. ꝙp
de⁹ dare pr̄ib⁹ intelligi fieri pos
se ꝓ vtilitate fratꝝ spūali cū maria
vacantiū exonerationē seruitꝫ que
dat laborātib⁹ in officijs tpalibus
cū martha. nisi ꝙ aptior est ocul⁹
carnis ad ista ꝙ illa. et si nō sp ma
ior necessitas Valebit ad extremum
sicut opinamur ad dsolatōnē lugē-
tiū sub iugo corpaliū canticoꝝ de-
claratio canticordi noui ad quē ꝓ
perat intētio. si attētio nō defuerit
qm̄ ꝙ verbū narrat nō attēdēti q̄li
ꝙ excitat dormiētē de graui somno
Quid āt necꝰ. ꝙd intolerabilius.
ꝙd lege punibili⁹. ꝙ si nolit officij
sui ꝓsus honestissimi. diuinissimi.
saluberrimi doctrinā ds audire. de
dit ẋo nobis ecclīasticis de⁹ regio-
nes gentiū et labores ꝓlixꝝ vt cā
tem⁹ei. vt in sacris verbū suū scptu
ris audiam⁹. beatificās illos ꝙ au-
diūt verbū dei et custodiunt illud.
Cūo custodiūt? ne solicitudo seculi
et fallacia diuitiaꝝ suffocēt verbū.
Quale verbū? qđ institū et in man-
suetudine et pacia susceptū. ꝑt sal-
uare aias nr̄as afferēs i corde bo-
no et optimo fructū multū cū iubi
latōe letissima in canticis et verbo
solatij. Ecce pegrini sum⁹ in ihr̄m
celestē Comitat nos assidue verbū
nō habēs amaritudinē. nō tediuz.
ꝙ si comes facū⁹ in via ꝓ vehicu-
lo est comes alter ds facūdior ver
bo dei cui⁹ verba spūs et vita sunt
Sē serāt hoc ꝙ dicebāt. Nōne cor

nr̄m ardens erat in nobis dū loq̄-
ret in via et aperiret nobis scpturas
Sz tandē nouus hō pauculas de
canticordo nouo notulas attēdat

Thom⁹ scds

Canticū nouū aliqđ esse
et fieri in solo corde et ẋo
bo mētis tradit anago-
gia xp̄ianis peregrinis.
Anagogiā dicim⁹ sursū ductionez
qualē ecclīa q̄tidie monet facere cō
cinens. Sursū corda. Cur h⁹? nisi vt
q̄ sursū sūt q̄rat nr̄ hō nou⁹ de ce-
lo celestis dū pegrinamur a dño
uersationē nouā q̄rentes in celis
vbi cantat cāticū nouū coꝝ sedē-
te in throno. ꝙ ōt. Ecce noua facio
oia. hoc dudū ꝓ Ezechielē pollice
bat. dabo vobis cor nouū. et spm̄
nouū ponaz in medio vr̄i. Quidni
tales innouati spū recto canticum
nouū cantent in corde nouo iuxta
suasionem apostoli scribentis ad
Eph. Implemini spūsancto loquē
tes vobismet ipis in psalmis et hy
mnis et canticis spūalib⁹ cantan-
tes et psallentes in cordibus vr̄is.
Sic agebat Cecilia virgo sp euan-
geliū xp̄i plane nouū. plane verbū
dei sp gerens in pectore et cantāti
bus organis soli deo decantabat.
Fiat cor meū et corp⁹ meū imma-
culatū Canticū tale nouū rōna-
bilit̄ appellat canticordū. i. canti cū
cordis vel cordiū. Suū quippe sub
iectum. suum instrumētum. sua cor-
da que dicitur a corde. suus audi-
tus. sua vox. suum os. sua modu

latio est introrsus vel in corde mentis vel mente cordis quēadmodū
vsa ē psaltes nr̄a maia i suo cātico
canticoꝝ ꝓsus nouo.qz nouū fecerat dn̄s sup terrā dū iaz mulier circūdabat virū. Ait nēpe. Fec̄ potentiā in brachio suo. Certe nouo.certe ꝟbo dei. Dispsit su.men.coz.sui.
Ecce mentē cordis siue referas ad
deū dispgentē q̄ alio loco ꝺr tact⁹
dolore cordis inēnsec⁹. Et alibi loquit. Inuēi virū ꝑm coz meū. Siue
magis libeat ad supbos diungere
q̄tū⁹ enormitas ꝓfūda sui supbie
maiori ex ageratōe dāneť Canticordū nr̄m nouū describit eē vox
numerosa mēte cordis ad dei gloriaz elicita libē quā sol⁹ nouit q̄ accipit.hoc nimiꝝ ē mysteriū q̄le loq̄
bat apls abscōditū. Et ꝑm dion̄.
solis ꝓpr̄is xp̄ianis.ℏ est nomē nouū i calculo cādido scptū.i.in corde puro qꝺ nemo nouit nisi q̄ accepit. qm̄ in exprimētali notitia tact⁹
spūalis positū ē. Unde apls. Quis
hōiz scit q̄ sūt hōis.nisi spūs hōis
q̄ in ipo ē. Esse ꝟo voces aliq̄s numēosas in corde.sola cordis aure
ꝓceptibiles nisi deo et q̄b⁹ de⁹ voluerit.reuelare ꝺuincit exēplo moysi cui forinsec⁹ tacenti ꝺr dn̄s. Cur
clamas ad me. Et in ps. Desideriū
pauper exaudiuit dn̄s.prepatōez
cordis eorūz audiuit auris tua. Finis cāticordi noui ponit eē dei gloria ad dr̄az veteris cuius finis est
amor sui vsq̄ ad ꝺtemptū dei. Tetr̄ libētas electōis tenet locū formē iūcta maxie gr̄a xp̄i q̄ mādatū

ꝟbi dei nouū de dilectione formatet implet. Discernit ex hac ꝓticula
q̄ dic̄ elicita libē cāticordū ab oni
ꝓsus cantico int⁹ vel exteri⁹ tm̄ im
pacto Cāticordū hmōi fuit excellētissime in illa btā q̄ cecinit Magt
aia mea dn̄m. Et exul.spūs me⁹ in
deo sa.meo. Preponim⁹ hanc btāz
in exēplar pulcerrimū et in testimoniū ꝑ dicendis certissimū ne dicat
aliq̄s ista nos ofingē ꝺ corde nr̄o
Ne ꝓterea cogamur interim ꝑ eq̄/
uocatōez vel alit in aliena seu vetera cantica labi. Sz in sola anagogia nou⁹ sermo versec̄ ꝺcinat et loquat. Assis igit nobis o gr̄a plena
ꝺignare te nos laudare et laudando disciplinaz nouaz ℏ certazq̄ veraz apire. Tu inq̄z cui⁹ in corde qz
scūs et nou⁹ amor singularit arde
bat spūsanct⁹ in carne ꝟginali mirabilia faciebat.et coz eructabat ꝟbū illꝺ bonū. Magnificat aia mea
dn̄m Nōne tibi videt ex hoc statim cantico facta fuisse mirabil illa
nouitas i Maria tympanistria nr̄a
q̄ nouitas appellat ab apl̄o diuisio aie et spūs quaz efficē ꝓt solus
sermo dei viu⁹ et efficax et penetrabilioz omi gladio ācipiti ꝓtingēs
vsq̄z ad diuisionē aie et spūs. cōpagū q̄z et medullaꝝ et discretor cogitationū et intētionū cordis. Si
deat sup hac diuisiōe auctor de spiritu q̄ anima quid conformiter ad
Richardum de verbo ad verbum
tradiderit.qm̄ elucidatio ꝑ nobis
ē in grāde stupēdūq̄z miraculū nec
attestatōe nr̄a sola satis credibile

Pergamus interea ꝺsiderare quo pacto spūs marie dict⁹ ē nedū ca/nere. ꝫ ad actū saltare. tripudiare. et exultare velut extra se saltā̄e vo lebat ꝓbolicū illō im ꝓperiū cauē qō de pueris ludētib⁹ in foro xp̄s bñdict⁹ fruct⁹ vētris sui sūpsit otra ꝓfidiā vetex iudeoꝝ. Decinim⁹ in/quunt vobis nec saltastis. Maria ce cinit in spū et saltauit. nimiꝝ carmē illud erat nuptiale qō epithalamiū dicim⁹. Sz q̄ꝝ nuptiaꝝ. vtiq; plu/rimaꝝ Nubebat i aluo virginalis vteri palacio. humanitas cū deita te. caro cū verbo. lim⁹ cū deo. Nu/bebat ecclia quā Johēs vidit tāq; sponsam nouā de celo descēdētē a deo ꝓpataꝝ nouo viro suo xp̄o. Nu/bebat deiformis marie spūs deo suo dño ⁊ agno q̄ erat tanq; spon sus ꝓcedēs de thalamo suo. ver⁹ sol iustitie ponens tabernaculū suū i corde marie q̄ erat mulier amicta sole desp̄sata vni viro ꝝgo casta Jēu xp̄o. Figam⁹ p̄cor in ꝫ spū sal tāte et exultāte spūales oculos cor dis in lūie fidei. Considerem⁹ hunc deiformē spm̄ tanq; diuisū a carne effulgeat apud nos. tanq; angel⁹ vn⁹ dei sine carne et sanguine. Di/hilomin⁹ aspiciam⁹ ip̄m ꝓ tpe vie tūc vere passū ꝺina simul et hūana Nam inuēta sūt nō ꝺfusa tū in ip̄o hec oia. spes. met⁹. meroꝝ. gaudiuꝫ nō q̄dez ꝓpter corp⁹ solū iuxta po ete sniaꝫ. Hinc metuūt cupiūt gau dent q; dolēt q;. Nec auras despi/ciunt clause tenebris et carcē ceco Sz electione et acceptōe libera vo lūtatis Nolo tū credat aliq̄s spi ritū marie nō habuisse modū ogni tōis alioꝝ viatoꝝ in quib⁹ omīb⁹ ognitio ꝓcedit a sensu. ꝫ hac ade/pta spūs su⁹ libē vtebat suis affecti onib⁹ absq; organo corporeo de q̄ paulo p⁹ infra dicim⁹. Sic habebat insup affectōes varias ꝓportiona/les passiōes illis q̄b⁹ aia sensu cor/poreo vtens afficit non sine motu carnis aut corpis. aut bonas. tū oēs habebat modēatas et ordina/tas sub monade deo in armoniaꝝ pulcerrimā suauē q; quā inhabita trix dei sapia delectabat audire Si ognouisset stoicoꝝ disciplina grauis ſ̄ inuenissz ex side mulierez hanc fortē exclamasset ꝓfecto ꝫ ꝫ O ḋina mēs sapiētis q̄lez in hōie poni debē ꝺtēdim⁹ a qua mēte nō gaudia ꝫ mala gaudia. nō timorē ꝫ vanū timorē. et ita de spe et dolo re ēmouēdas p̄dicam⁹. alioq̄n q̄d a lapide. q̄d alia quauis insensibili re differret ꝺditio sapiētis Tales ꝓtēa posuerūt taz platonici q; pe ripatetici celestes intelligētias q̄/les nos xp̄iani angelos nōiamus. q; impari veritate. Audiam⁹ tantū in eoꝝ positiōe qualēcūq; ad nos ꝺsonantiaz vel tenuē veritatis ab ſiciētes in p̄mis q̄ celū ſ̄ē animatū tanq; aial aliq̄d rōnale ꝺpositū ex materia celi et forma intellectuali. Cōcedim⁹ tū assistētes esse celis intelligētias quales appellat ap̄s ꝺministratorios spūs. Naz regu la ē omunis theologie cum p̄hia corporalia ꝓ spiritualia ministrari

Cōcedam⁹ q̄z verbū dei p amorē
omunē spiritalē et vitalē alere oia
quē amorē interp̄tata fuisse videt
pbia apud boetiū spm̄ vel aiaz ce/
li et mūdi. O felix inḡt hoim genus
si vr̄os animos amor quo celū re/
gitur regat Et alibi de aiabus lo/
quēs deo. Quas inquit lege beni-
gna ad te q̄ēsas rouci facis igne
rauerti. Ignē q̄ aliud intelligens
q̄z amorē. Ponebāt rursus isti pbi
osone satis ad magnū Dionī. q̄ in
qualibet intelligētia post primā et
vnicā q̄ de⁹ ē triplex mot⁹ spūalis
inueniebat. Unus q̄i circularis et
vniformis circa dinā mētē ab ipa
in ipaz tanq̄z ab oriente in oriens.
Alī⁹ velut obliquus de se. ad se. in
se tanq̄z ab occidēte redeat in occi/
dēs nō sine multa pticulariū q̄daz
irregularitate recta. Tertī⁹ imagi/
nabat mot⁹ rect⁹ seu diametralis
creatura a se et otra. Cantauit ista
apud boetiū pbia dicēs. O q̄ ppe-
tua ꝛc. videat ibi. Atuēo dicz aliq̄s
cur et vnde talis taz q̄z remota di/
gressio. Cōsonanē et decore p oēz
modū. Respiciam⁹ mariā etiā pro
statu vie sublimē habuisse ab otem
platione oīnifariā celestiū et infer/
noz Et hinc affectiōes hausisse mi
tifozmes quaq̄ versū. sursū. deorsū
añ. retro. dextrozsū. sinistrozsū. in/
trozsū deniq̄. Tales vero affectio-
nes nōne q̄daz voces erāt cāticoz
di sui cui⁹ naturā inq̄rim⁹ et practi
cā ei⁹ sub arte quadā tradē satagi
m⁹ Cur āt pl⁹ exēplo spūalis coz

dis marie viatricis. q̄z angeli. q̄z ade
p statu innocentie. q̄z alteri⁹ scōz.
q̄z demū ipi⁹ xpi placuit hoc facere
quisq̄s hec legerit accipiat paucis
Spūs marie viatricis quātūcūq̄
diuise obiceret⁹ ab aia et carne fu/
it passibilis voces exp̄mēs i se nūc
amoris et gaudij. nunc meroris et
odij. nūc spūs. nūc met⁹. necnō per
oia pie opassiōis vtpote q̄ regina
mie tūc erat. Cāticordū igit habe
m⁹ in ea p eā. velut in exēplari ve/
rissimo. clarissimo certissimo. Sed
angelos bonos. z sāctos spiritus
glorificatos. z adaz in statu p̄mit⁹
instituto. nullus admodū passibi/
les dicit. xp̄s p̄tēa nō necessario z
dispēsatorie dolorē timorē misera/
tionē q̄z suscepit. Alij deniq̄ viato
res boni a venialium discordātia
secludunt. Spūs ꝺo marie cū nul/
la dissonantia criminali vel penali
passa ē affectiones ex ꝺitione na-
ture mortalis ꝓportionabiles pas/
sionib⁹ carnis Notuerat hec cō/
sideratio sufficē p practica cāticoz-
di noui ꝓtin⁹ arte tradenda et po/
nēda veluti sūt oculis. z antea iun
gam⁹ ad p̄missa qꝺ ipis cōsonet.
nec nos impediat. Ecce q̄ spm̄ ma
rie nudū et solū et sepatū ab aia q
carne ꝓposuim⁹ inspiciendum dum
etiaz viuēt in carne mortali. Nunc
eadē obiceratiōe nō p̄turbata for
mem⁹. imo formatū tribuam⁹. imo
tributū respiciam⁹ organuz vnum
p̄stantissimū p qꝺ q in qꝺ spirit⁹
marie canticuz suū nouū nō introz

sus clausū teneat ꝫ ad exteriora de
ducat. nec est op⁹ inḡrendo longe
ꝓgredi ¶ Cōuertimini intuitu ad
corp⁹ ei⁹ organicū pbicū qđ omi/
no otpatū fuit. Et ita ꝓfus elon
gatū ab omi fomite rebellis disso/
nātie ꝙ nec ēc minima potuit opa/
tionū notula sibi discors esse. ¶ Glo/
riosū plane dixerim⁹ organū tale
ad oēz armoniā formabilē summe
dispositū. ¶ Celeste dixerim⁹ illud or⁹
ganū poti⁹ ꝙz terrestre non natura
ꝫ gr̄a. ¶ Celeste ꝓfus ob quādā sta
bilis mutabilitatis effigiē ob iner/
rabilē obediētie suo spiritui legem
¶ Cui⁹ vicissitudines in motib⁹ suis
nō pl⁹ fuerūt a recto deuiabiles ꝙz
orbiū celestiū giratōes. ¶ Postremo
vidē erat in organo marie corpo/
reo motū ꝓportionatū ꝑmo mobi/
li celesti Motū velut obliquū cursui
planetaꝝ nō oio dissilez. motū ꝑin
de rectū ad exēplar elemētoꝝ gra
uiū et leuiū. ¶ hec oia cū sūmo ordi
ne ocētu numero et pondē mēsura/
ta fuisse creditur. ¶ Accepisti sub bre
uib⁹ ꝙle fuerit cāticordū spūs ma/
rie in multis sīle spiritib⁹ angelicis
¶ Adiunctū ē de organo corpis sui
tpatissimo ¶ omensuratissimo in ꝙ
et ꝑ qđ spūs iste et aia marie pote/
rat impatiue cantica spiritui ꝓpor/
tionata foris ocinē nō ꝓut experi/
mur in organis distpatissimis cor/
poꝝ nr̄m qualia sepissime lurit et
planxit apls nr̄ ꝓfitēs nō se posse
bonū qđ volebat. ꝫ tyrānisari sub
lege pcti ꝙ ē ocupia. volebat ei nō
ocupiscē. ꝫ posse inḡt non inuenio.
qz vanitati subiecta ē omis creatu/
ra nō volens. ista tñ excepta quaz
impleuit totā c̄itas et hūilitas vt
locū i ea nō hr̄et vānitas et cupidi/
tas ¶ Cantico⁹dū marie vocibus
innumēis musicalib⁹ resonabat dū
in corde suo ofērebat oēz secū euā
gelicā veritatez. dū ꝓtēa cantabat
canticū nouū qđ null⁹ alē spūs cā/
tare poterat aut poterit. Itaqꝫ si
tot in cordib⁹ nr̄is spiritalib⁹ cogi/
tatōes et affectōes possum⁹ elicien/
do formare ꝙs corpora corrupta.
ꝙs ꝓprie iniḡtates supgresse caput
nr̄m grauāt obtundūt obnubilāt
mergūt. ¶ Cōiecturet pius et solers
anim⁹ qđ in illa scāꝝ sca spūs sapi
entie sanct⁹ et multiplex opabatur
quo sapie spū in tantū plena sīc et
gr̄a bñdictiōe qz celesti fuit. qđ ab
vlō eccia nō sapiens ꝫ antonomati
ca q̄daz appropatōe sapia suis cū
ꝓcōnis esse cantat vt ꝙ est mr̄ pul/
cre dilectōis et timoris et agnitōis
et sancte spei. in qua gr̄a ois vie et
vitatis. ois spes vite et vtutis. q̄m
q̄ audit nō ofūdet. qz vox sua dul
cis a dilecto ꝓicit. ¶ Cantico⁹dū
marie possum⁹ ad paucas voces
reducē ꝓncipales sub qb⁹ et ad q̄s
oēs affectōnes seu passiones pbia
theologia ꝙz reducūt q̄ sunt amor
seu gaudiū timor odiū seu dolor.
et q̄nta quasi oplexa fit opassio
¶ Sciet q̄sq̄s fuerit scriba doct⁹ in re
gno celoꝝ ꝓferre de thesauro suo
noua hec ¶ vetera. de thesauro scz

theologoꝝ et pboꝝ. qua sup re sē opuscula queda scripta Nullus ār pur⁹ hō quātūcūqꝫ scriba doctus tale aliqd sapienti⁹ efficere cognouit qꝫ amica per amorē dilecti filij sui cui blandiens dicit illud de cāticis. Oia poma noua et vetera dilecte mi seruaui tibi Que vere beata qr cū virginali sponso suo totiens audiuit verbū di corporeis auribꝰ et hūanis custodiuit obsequijs. ¶ Canticū marie pt velut sub arte q̄dā exemplo sensibili ad gāma vnū oponi. Cātatū est a pbis experiētia sequētibꝰ ꝙ ars q̄ est recta rō agibiliū ofert plurimū ipi nature sicut ingenijs bñ dispositis a natura pficit ad eruditionē et ad illuminationē ampliorē. Amplius vero si ars imitatrix nature solet a generaliorib⁹ incipe. solet ad certū punū qꝫ ordinē ofusa multa qꝫ oponere. solet ꝙ exēpla sensibiliū ad intelligibilia viā dare cur non temptabim⁹ hoc in musica facere spūali qd factum cernim⁹ in carnali? Pro cui⁹ intellectu faciliori tradidit nob industria poꝝ vnū gāma qd ꝙ se voces aut notulas figuratuꝫ velut oculis inspiciendū mōstrat. ¶ Canticordū id est spūale canticū non ideo phibeat gāma suū hre posse qr iuxta pri etatē in descriptione cāticordi positam solus ille nouit qui accipit vi debit forte paꝝ attendētibus hoc fieri tā irrisibile qꝫ impossibile quē admodū de coloꝛib⁹ ceco. de sonis surdo naturaliter disciplina neqt tradi. Qz audiam⁹ aures cordis vt qui habet aures audiēdi audiat. Et in pmis audiat pbus a quo sumpta videt instantia. Voces inqt sūt earū q̄ in animo sē passionū note. Ecce loquit ad musicā osonanē nota rū verbo vtens. Audiat pterea alter loquēdi oposit⁹ ab emula sam/sonis. Nunc inqt aperuit vir meus cor suū mihi. Audiat simul Gregl. dicēs ꝙ ꝙ sensibilia cognita ducit animꝰ ad incognita. Ac ꝙ qd scit cognita diligere discit q incognita amare. Colligam⁹ ista parit q scintilla veritatis erumpet. Que scintilla? Ista nimiꝝ ꝙ passiones cordis spūalis qꝫ inuisibiles. qꝫ insensibiles exteriꝰ aperiri sicut et cor vtilit pñt ¶ Possunt siqdez agnosci foris. nō omino. similit ad cor qd afficit et experimentatiue mouet et tangit. hoc em fieri nō q̄rim⁹. Quid ergo plane vt cor audientis ad aliqd in se formandū vel eliciēdū simile cōciteť. Nonne sic omni die. mater audiens filiū sic dicentē. O poleo. o timeo. formal in spū suo vel doloris vel timoris vel opassionis affectū. Et qua fit hoc arte. qua ve ratiōe. nisi ꝙ aperuit sibi filiꝰ cor suū q latētes intus notauit passiōes. Supputūt plures alie rōnes quibꝰ efficit plpicuū artem de musica spūali nō esse fictitiā. nō inutilē. nō impossibilē. nō irrisione qꝫ veneratione et gratissima receptione gratissimam dignissimā. Et si nō ista forsan que subscribit. alia tñ quā subtilior et

solertior tradere posset indago ¶ Cãticorũ nouũ seu musicũ ꝑt habere gãma breuiꝰ in notulis seu figuris vel lr̃is q̃z sit gãma manuale Conferamꝰ musicã sensualẽ vl̃oris cũ musica cordis et voces vniꝰ cũ vocibꝫ alteriꝰ. Habet hoc musica oris q ꝑt ꝑm frasim ꝑm thesim ꝑm ꝓportionalẽ insup ꝯtinuationẽ cũ alĩs variare voces suas. Nz potissimũ vbi discantãt et cantãt in choro plurimi simul. Est ãt in vocibus oris aut alĩs melodĩs ipa frasis eleuatio vel depressio penes acutũ et grauẽ accentũ. Thesis attendit in ꝓductione aut breuiatione notularũ syllabaꝝ et vocũ. Cõbinatio ꝓportionalis ꝺr multoꝝ ad inuicẽ cantantiũ et ꝺracãtantiũ ꝺsonantia. Ecce aũt deficit hec tertia a cõdico in musica cordis saltem hic in via et ꝑ arte danda. Nõ ei satis ẽ factibile vt ꝺueniãt ista duo sub ꝓportionali ꝺbinatõne latentiũ affectionũ sicut in auditis et visis. Gãma tñ manuale multiplicatõnẽ suã potissime necessariã hz in hac causa. ¶ Tetraꝝ quo ad frasim et thesim ꝺicimꝰ vtiq̃z q̃ repiunt in affectionibꝫ. Sũt em̃ qualitates in q̃bꝫ phĩa ponit extensionẽ q ꝺractionẽ q̃ est thesis. Intensionẽ q̃z et remissionẽ q̃ est frasis. Cõcludit hoc ex motu venaꝝ pulsatiliũ cordis materialis ꝑ medicos. Sz in affectionibꝫ spũs vbi tenẽt eas in se cessat hec cognitio medicinalis q̃uis sit in ipis thesis et frasis. et in qualitatibꝫ nõ vitalibꝫ de quibꝫ nimis apparet. sit extensio sit et intensio ꝑm tres ꝺimensiones. altitudinis latitudinis et ꝑfunditatis ¶ Cãticorꝺi voces poterãt in Maria. pñt et in nobis multis modis agnosci. Cognoscit ista vox ꝑmo introrsus in corde sonante. q si in cor sonare ꝺubitauerl. Jsaias te doceat vbi legit. Cor meũ ad moab sonabit. Fit tñ vt nõ auertat a se et quodã modo raptꝰ fiat. Sit igit sermo nr̃ hic de illis q̃bꝫ loquit deꝰ qui conuẽtunt ad cor Nõne queso scit cor se amare. se gaudẽ. se ꝺolere. se ꝑpati. et ita de relic̃s. Scit inq̃z nõ ꝑ opinionẽ. nõ ꝑ solã fidẽ. ꝫ ꝑ experimẽtalẽ notitiã qualẽ in alterã trãsfundẽ fas nõ habet nisi forsã in citatione quadã et ꝺmonitione per notas verboꝝ vel signoꝝ ¶ Cognoscit rursus hmõi vox non est ꝺubiũ a deo et ab oĩbꝫ quibꝫ ipe voluerit reuelare. et hoc vel in verbo vel in ꝓprio genẽ vel insup naturali quodaꝝ lumine quẽadmodũ credimꝰ fieri sepiꝰ in beatis tã mutuo loquentibꝫ q̃z nr̃a desideria nõ auꝺirẽt ¶ Cognoscit amplius hec vox ꝑ quasdã opiniones seu ꝺirecturas q̃ñq̃z ꝑ auctoritatẽ ꝺicẽtis de se nobis vel scribẽtis vel innuẽtis. q̃ñq̃z ꝑ files in nobis affectiões genitas ab obiectis vtriusq̃z silꝫbꝰ pñtatis. Dũ incõtinẽtes ꝺuo respiciũt ꝺgine foris pulcerrimã si libidinosa sit in corde cuiuspiã fas est argumentari q sit aut esse possit in altero.

nõ aliter de duob⁹ virtuosis et per oppositum. vñ puerbiũ sumptũ est. Insaniens in vna passione de omnibus ceteris ita putat. Hinc sapiẽs Intellige q̃ sĕ primi tui ex te ipo ¶ Postremo pi⁹ anim⁹ ex his passionib⁹ quas circa vicia sensit aliqñ. quas insup circa primos quotidiana colligit experientia valet deducẽ varias esse voces illas q̃s dei cultores audit attribui vt ẽ illud Quã magna multitudo dulcedis tue dñe quã abscondisti timẽtib⁹ te. Et illũ Nihil dulcius q̃z respicere in mandatis altissimi. Et illud Christi. Venite ad me omnes. Et sequĭt. Et inuenietis requiẽ aiab⁹ vr̃is Jugũ em̃ meũ suaue ẽ et on⁹ meũ leue Dicta deniq̃ doctor ad anagogicos excessus excitator q̃b⁹ nõ credere deliqe est. et quos imitari nolle stultitia et insipientia cordis. si et dũ pater celestis traxerit ad xp̃m. nã ista est p̃pria musica et scia xp̃iano. ¶ Canticordũ marie fuit p̃m omnẽ artẽ musice suauissime doctis/meq̃ modulatũ Sane si spũssanct⁹ replens aplos docuit eos omnem veritatẽ. si eor corda afflata sãcto/spũ voces diuersas intonant. fant dei magnalia. Si rursus maria p̃m Damas. a nullo vincĭt illustriũ Si ampli⁹ p̃m Dion̄. traditionẽ lex diuinitatis ẽ vt ois inferior pfectio sit eminẽti⁹ in superiorib⁹ cũ maria fuerit p gr̃az sblimata nedũ sup mulieres et hõies. q̃ sup oẽs angelor choros. q̃s ab ea musicalẽ in sũmo

nõ titlã negauerit. ¶ Nolum⁹ idcir co suadẽ deuotis quib⁹ loq̃mur vt se tradãt musicalib⁹ artibus seculi cognoscẽdis. Curiositas em̃ culpabilis hec esset in multis. q̃ si obuenerit cognitio vel ex studio iuuentut. vel aliũde facilĭ sine detrimẽto exercicĳ sanctioris nõ abĳciãt donũ dei. sed ex opibus gẽtiliũ et egypti orũ ditati seruiãt ex illis deo. et ad laudẽ suã oia gloriã q̃z cõuertant. ¶ Cãticordũ marie fuit aptatũ p̃m omne tps nũc saltare nũc plangere. Saltare sicut in epithalamio salomonis. plangẽ sicut in trenis Jeremie. Sepat⁹ em̃ fuit marie spũs ab omni otagiõe carnalis amoris quẽ cãticor verba sonant. Et hoc in laqueũ pedib⁹ insipientiũ. in foueã et in viscũ cũ carne et sanguine cũ fãtasĳs sexuũ viri et femine. si tñ blãdimẽtis carnaliũ nuptiar cor suũ deberit his canticis. Itaq̃z sic apũ deũ nõ est masculus aut femina. sic nec in canticis istis et epithalamio spiritali nuptiali. Et tñ nihil aliud videnĭ sonare q̃z dilectũ et dilectam sponsũ et sponsã. amicũ et amicam oplexus et oscula. q̃ qualĭ inueniri possint absq̃ sexuũ discretione. mirũ valde. q̃ tñ ver. nec ab aiali cõprhensibile. q̃ nõ sapit q̃ dei sũt. Marie ẽ spũ cũcta hec facilia ¶ Porro de luctu testimoniũ habem⁹ sancti senis. Tuã inq̃t ipi⁹ aiaz ptransibit gladi⁹. Et hoc lamentũ cũ multis tpib⁹ maria cecinerit flendo cũ flente Jẽu. sicut gaudebat cũ gau

dẽte. Precipue tñ hoc insonuit tpe passionis bñdicti filij sui dñi cũ clamoꝛe valido et lacrimis oꝛans exaudit⁹ est ꝓ sua reuerentia Nihilominꝰ fuit eo tũc tã in filio q̃ in mre cũ cantico ꝓfũdissime lamẽtatõis canticũ altissime exultationis. Verũ hec et alia q̃ sese ingerũt loquẽti de maria transgressionẽ afferũt et suspensã tenẽt expectationẽ lectoꝛis. qui gãma nouũ cãticoꝛi noui tradendũ foꝛe retinet ex nra ꝓmissione Atuero pausem⁹ itez ne cõtinuatio fiat in cantãdo minus accepta. sedeamus cũ vtraq; maria ad pedes Jhu nunc in domo. nunc in cruce loquẽtis. nũc exultantis spũ. nũc plozãtis sub vmbza illi⁹. Sub vmbza illi⁹ quẽ desideꝛabã loquit aia sancta aia marie sedi. Et fruct⁹ ei⁹ fruct⁹ honoꝛis et honestatis cũ foliis verboꝛ suauissimis gutturi meo. Gutturi plane tali de q̃li psalmista annũciat. Exultatões dei in gutture eoꝛ. Quas exultatões appellam⁹ iure nro canticoꝛdũ. Sup quo post theoziã pꝛaxim dare conabimur vt pateat et legat in digitis ac in manu describat cooperãte verbo dei qñ se inclinãs olim digito scribebat in terra quo ꝓem legis notas scripserat in tabilis

Thomus tertius

Amma canticoꝛdi quisq̃s desidẽat vel audire vel ognoscere debet exuere veterẽ hominẽ et nouũ induere quatin⁹ in xp̃o puer imo q stult⁹ fiat. Talis erat nanq; maria. tales nos petr⁹ vult esse infãtes sez rõnabiles sine dolo. recolens dictũ a xp̃o. Amen dico vobis nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut paruuli non intrabitis regnũ celoꝛ. Irrisus est a Seneca senex elemẽtarius. Puerescat igit̃ q̃ ad elementa musice spũalis admittẽd⁹ est. et meminerit qm̃ oꝑtet addiscentẽ credere vt sit vere discipulus Talis erat Jobis senect⁹ vt aquile renouata cũ nihil pene aliud loquereꝰ q̃ amoꝛis noui vocẽ nouã. Filij diligite alterutrũ sp̃ ingeminãs. Quid mirũ si dilect⁹ de dilecto. si custos dilectissime et amice ꝓ amoꝛẽ xp̃i quo nemo maioꝛẽ habuit caritatẽ fecit de dilectione iuge verbũ. Talis rursũ Arsenius dũ post senatoziã et aulicã dignitatẽ post multas in seculo lr̃as dũ diuluisset pr̃ez heremicolã sine lr̃is. suis mirantib⁹ q̃d tantus vir lr̃is grecis et latinis eruditꝰ cũ idiota sermonẽ ꝓtraxisset. suspirabũd⁹ ait. In veritate dico vobis q̃ nec dũ ad alphabetũ hui⁹ senis attigi Fuerat em̃ sermo suus nõ de sciẽtia quã dicebeꝰat solã. sed de charitate que edificat. quam ideo nesciebat. q̃ non transierat in affectũ coꝛdis Crediderat tñ humilis moꝛe discipuli pueri tot expientijs castissimoꝝ affectuũ et sentimentoꝝ eruditoqui fecerat opationez in aq̃s multis tumultuantiũ fluctuantiũ q̃ tẽptationũ in mari coꝛdis. vbi vide-

rat opa dñi et mirabilia ei⁹ in pfũ
do. ascendens nũc in celos. nũc de
scendens in abyssos. Crede mihi
qui tale nauigauit mare enarrauit
picula et mirabilia eius. Nõ illi qui
se totos in ipo naufragos mergũt
nec vnq3 emergũt. qz vel nõ conan
tur vel conati ptin⁹ resorbẽt. Obe
diuerat itez se nec ille Salomonis
filiũ verbo de canticis et hymnis
spũalib⁹. liga ea in corde tuo iugiẽ
et circũda gutturi tuo quatin⁹ vi/
delicet illa sapet et caneret gradiẽ
do stando sedendo q3. Gamma
nouũ nõ ideo spernat homo nou⁹
in xpo si senserit se gradiusculũ fẽm
in ipo. Nõ eget affirmo tali monitu
quisq3 vere grandis factus est in
xpo Qui exẽplo marie quo maior
eo humilior qui humiliori xpo pri
mior similior et intimior. Sz ita lo/
q̃mur apud eos q̃z exaltatũ ẽ cor
et elati sũt oculi ambulãtes in ma/
gnis et mirabilib⁹ sup se Ideo nec
lactare iam dignanẽ vbera doctri/
ne pie. Quidni maneant sicut abla
ctati sup mre sua corde arido sicut
resta Potẽit apud tales aspectu
pmo reiici simplicitas. ruditas. bre
uitas gamma nri. Causabunẽ ipm
supuacuũ esse qm̃ absq3 eo cãticis
ipi spũalib⁹ ac mysticis habende se
iudicib⁹ fuerint instituti. vt quid er
go afferunẽ noua hec q̃dez auric⁹
inq̃unt nris q̃ nec pres nri dignati
sũt attingere! Nũc tertiꝰ e celo ceci
dit Catho q̃ sup senes qui sup oẽs
docẽtes se intellexit. Atuero ista ni

hil mouẽt simplices aimos scientes
spm̃sãctũ spirare vbi vult. qm̃ vult.
et quo vult Alioq̃n nõ diceret apõ
Danielẽ. Pertransibunt plurimi et
multiplex erit scientia. Prohibenẽ
pmo que offerunẽ 3 nõ in foro rez
venaliũ clamoso. nõ in cecis fedis
q3 libidinũ pstibulis. non in agro
boum cũ fratre senioze qui deforis
symphoniã et choz domi non no
uerat. Nõ deniq3 puerso corde qõ
est abominabile dissimile nec inue/
niet bonũ nec vllam sciaz retinebit
Nodiẽ et illud Acetũ in vitro qui
cantat carmina cordi pessimo. pro
cul tale pcul. Gamma mysticum
nõ melius fozmare possum⁹ q3 ad
exemplar dñi nri Jhu xpi crucifixi
vt dicat puer i xpo. Croix de par
dieu gall. hoc plane est signaculum
qõ maria posuit sup cor suũ i me
ditationib⁹ et sup brachiũ in opa/
tionib⁹. Que gloriaẽ in cantícis di
cens. Fasciculus mirre dilect⁹ me⁹
mihi inter vbera mea pmorabitur.
Fasciculꝰ vniq3 paruul⁹ humilis et
paucus quale q̃rim⁹ esse gẽma no
strũ recedant vetera de ore vro di
cebat illa c⁹ cor exultabat i dño ve
tus anna mater noua. qz de⁹ sciaz
dñs est et ipi prepanẽ cogitatiões
Nolite ergo multiplicare loq̃ subli/
mia gloriantes nisi forsan in dño
Mihi absit gloriari cantat paul⁹
renouat⁹ de saulo vetere nisi in cru
ce dñi nri Jhu xpi p quẽ mihi mũ/
dus crucifixus est et ego mundo.
Cui⁹ itez hec verba sunt. Non eñ

iudicaui me scire aliq̃d inter vos ni
si Jh̃m xp̃m et hũc crucifixũ qui ꝙ
bucinabat omĩb⁹. de cetero nemo
mihi molest⁹ sit. Ego em̃ stigmata
Jh̃u in corpe meo porto Suus q̃z
coapls petrus. xp̃o ait passo i car/
ne. et vos eadem cogitatiõe arma
mini Naz crux lignũ salutare ẽ qđ
ad primã dignitatẽ renouauit oia
Sic pollicitus fuerat xp̃us dicens
iudeis. Ego si exaltat⁹ fuero a ter/
ra omĩa trahã ad me ipm̃. In qua
tu benignissime ꝙ innocentissime Je
su perpendisti vbi fuit extensũ tui
corporis organũ instar tympani
vbi cecinisti verba salutis nr̃e vbi
q̃nq̃z plagis capitalib⁹ quasi toti/
dem notulis vel caracteribus te in
signiuisti et p̃cij sanguinis minio
rubricasti vbi tu piscina p̃batica sa
lutaris q̃nq̃z portiuis vulnex ha/
bẽs. dedisti haurire aquas in gau/
dio de fontibus saluatoris. p̃cipue
tibi presenti te ꝙ videnti tibi conci
nẽti o beata beatarũ. tu digitulos
illic oplodebas quos semp ad bel
lum spiritus docuerat. Benedic⁹
deus. Qui mirra stillabãt p̃batissi
ma. qui apprehenderũt fusum pro
tunica viri sui et filij Jh̃u quẽ ciba
uerat. quẽ cõtrectauerat. cui⁹ lacri/
mas siccauerãt et nũc describebãt
sibi cũ sensibus alijs quinq̃z voces
inenarrabiles cãticordi quales in/
quirim⁹. ¶ Gamma mysticum fas
nobis est ad quinq̃z notulas seu vo
ces vel litterulas puncta vel cara/
cteres figurare. Sic licet homo no
ster vetus crebro nobis aduersus.
nihilomin⁹ loquebat de ipo mysti/
cus sermo p̃phete. Tu vero vnani/
mis dux meus et notus meus Qui
simul⁹ mecũ dulces capiebas cibos.
in domo domini ambulauim⁹ cum
consensu. Tunc recolens dissidium
per demones ingestũ. cõuersus ad
illos imprecatur venire mortẽ sup
illos. Ex hoc aũt tante latitudinis
mysterio hoc vnũ trahim⁹ ad rem
presentem ꝙ vetus homo dux est
noster qz necesse p̃m p̃bm quẽcũq̃z
intelligentem fantasmata speculari
et a sensibus cognitionez accipere.
Consentaneũ est igitur vt gamma
noui hominis cõsonet ad gamma
veteris. etsi non sit in omĩbus prox
sus idem. hoc aũt gamma qđ ma/
nuale pueris instituit⁹ ser vocib⁹ dif
finit⁹ licet p̃m frasim et thesim multi/
mode repetitis que sunt. vt. re. mi:
fa sol la ¶ Teneamus proinde p̃m
p̃bicaz disciplinam ꝙ omnes vete
ris hominis voces seu notule pas/
sionũ reducunt⁹ ad quattuor nota/
tas a poeta cui consonat apud bo/
etiũ philosophia. Tu quoq̃z si vis
lumine claro ꝛc. Deniq̃z complecti/
tur illas ecclesia mater nostra dum
canit in prosa. Confusa sũt hic oia
spes metus meror gaudium. Ecce
quatuor voces expressas quas e/
numerando dedit ecclesia quintaz
aliam intelligi dum confusas esse
notat. quasi videlicz vna sit ex omĩ
bus aut multis cõposita. resultãs
q̃ sicut ex quatuor elementis sim/

plicibus mixta fiunt. hanc certe cõ passionẽ nõiam⁹ a con qõ ẽ simul et passio quasi simul passio. hãc ali ter possum⁹ nõiare miserationẽ seu misericordiaz cui⁹te matrẽ et regi/ nã p orbem terraz cõfitet ecclesia Q maria. Gamma. a. mysticũ põt elegia diuina cantatrix amoz ca/ stoz sub duplici metro opleti. D. sit amor gaudens. spes. e. compas/ sio iota. Q. timet. v. qz dolens odit et ista notes ¶ Ondict⁹ de⁹ factus p nobis verbũ abbreuiatũ qui no bis hoc breue verbũ post multam oquisitionẽ sugerere dignatus est. quod emulat signũ thau. cor fixũ quoqz tensũ qz in ipo Jhm xpm re psentat. quod simul ad puerile gã/ ma veteris hõis se oformat. quod pinde pbicis disciplinis cũ theolo gicis anagogijs resonanter est ac/ cõmodum. p qõ ad extremũ qõli bet canticũ. sit psalm⁹. sit hymn⁹. sit i sono tube. sit in cythara. sit i psal/ terio. sit in tympano et chozis. sit i cordis q organo. Deniqz qũlibz omnis spũs laudet dñm potẽit an notari. ¶ Pape dicet aliqs nimiũ grandis est hec pmissio. grandis plane sed cũ simplici corde recepta fidelis est et vera xpicio illo qui di xit. Dilata os tuũ et implebo illud Qualiter impleuerat psalmistã qui dicebat ex sententia. Immisit in os meũ canticũ nouũ carmen deo no stro ¶ Cõuertam⁹ oculos etiã car nis ad signũ qõ exaltauit de⁹ in na tionib⁹. cui⁹ typũ tenuit eneus ser/ pẽs exaltatus in deserto. Ecce istic est longitudo. latitudo. sublimitas et pfundũ. Ecce quattuor extremi tates inspicim⁹ et in sublimi sursum rationabilit collocam⁹ primã lrãz que gaudiũ et amorem significat. qm vertit ad celos vbi nihil quod non sit gaudium exercet. Gloriosa inquit psalmista dicta sunt de te ci/ uitas dei. Sicut letantiũ omniũ ha bitatio est in te. Ac pinde resonan/ tiũ ab. a. vocali prima gaudio vel amore nrm gamma tanqz a digni/ ori sumit initiũ ¶ Tetez collocam⁹ in extrema pfunditate deorsum. v vocalem que designat dolorem et odiũ. Nam profundũ inferni quid aliud sonat vbi dolor et fletus et stridor dentium. odium quoqz pti nax dei sanctoz sanctax qz omniũ Nonimus subinde in tono sub bra chio dextro. e. vocalem que depu/ tatur spei significande seu desideio Nam et illic sperauit beatus latro et sperans audiuit. Hodie mecum eris in paradiso. Dehinc transeun/ tes ad tonũ siue brachiũ sinistrum configim⁹. o. vocalem que timorez insinuat. Quid em terribili⁹ qz vox a sinistris sonatura. Discedite ma/ ledicti in ignez eternũ. Sic habem⁹ quatuor orbis extrema que sũt ori ens. a. occidens. v. septentrio. e. me/ ridies. o. tanqz in vulgari rota for tune fiat hec reuolutio. Regno. a. regnabo e. regnaui. o. sũ sine reg⁹ .v. Amplius in. a. lra que circa tem p⁹ natiuitatis xpi lris latinis ad/

dita est aptissime vocales q̃nq; si/ tuam⁹ tanq; in quoq; zodiaco sit. ¶ Iuuero respiciẽtes in auctorẽ et cõsũmatorẽ salutis nr̃e Jh̃m crucifixũ in medio. quid aliud queso videbi/ mus q̃ alterã quasi mixtã ex oĩ bus cõpassionẽ quã J vocalis no/ tat a qua nomẽ Jh̃u incipit. Hinc est nr̃a redemptio amor et deside/ riũ. Hic de⁹ me⁹ ait psalmista et mi sericordia mea. Hinc appellabat Ignatius amorez suũ crucifixum. Hũc andreas moriturus videbat in spũ atq; de crucis supplicio gesti ebat. Vidit hunc franciscus quasi seraph alatum qñ q̃nq; stigmatib⁹ seu signis conscript⁹ est ab eo sensi/ bili libro carnis. Hũc inspiciẽs pñs sima mater misericordie. nõne po/ terat vti verbis in Isaya positis. Venter meus ad moab quasi cy/ thara sonabit. Moab interp̃tatur ex pr̃e. qñ a patre et filia genit⁹ est Hic licet prau⁹ et ex damnato ocu bitu fuerit. mihi prosit tñ vt p me/ taphorã significet Jh̃m qui ex pr̃e deo vt fili⁹ eius et maria concept⁹ est nõ virili semine. sed mystico spi ramine Adhuc venter marie bea tificat⁹ a muliere de turba Tunc sicut cythara neruis toztis exten/ tis et siccatis aptata sonaui ad te benedictũ fructũ vẽtris sui. In cui⁹ corde tunc et indissonanter hec oĩa spes. metus. meror. gaudiũ Nõ du bium q̃n pariter cõpassio q̃ ab vte ro egressa est secum. Ecce q̃ instar moysi et bezeleel fabricantiũ fede ris arcam fecimus gãma nr̃m p̃m exemplar quod vidimus in monte quẽ montem ex lapide abscisso sine manib⁹ tradidit Daniel excreuisse et impleuisse terrã. et hic est de⁹ no ster Jh̃s xp̃s. lapis quẽ reprobaue rũt edificantes fact⁹ est in caput an guli. lapis quo digiti dauid golie pstrauerũt ¶ Coaptem⁹ deinceps ad gamma manuale spũale nr̃m et attendam⁹ q̃ per notule nõiantur p q̃nq; vocales. si consonantes de traxeris. que si ordinanť vt ponať bis. a. lr̃a. scz in fa. et la. Liquescit aũt frequenter fa. in mi. p b. molle Et est ordo talis. v. e. i. a. o. a f. et. l. a. la. deniq; quantum ex veteribus fas est conñcere cantus est sensua/ lis traditus per has quinq; voca/ les imo et quidam discantus q̃ cõ trapunctũ dicim⁹. neumata deniq; sic insinuabanť que sunt consonan tie tonorũ finales. Hic ordinauit primũ hymni metrũ de Johanne baptista qui dixit. Vt queãt laxis resonare mira famuli solue labia ¶ Erubescant hic nr̃i sapientes et prudentes in oculis suis quoz ni/ hil oculus nisi sublime vult inspice re quando ipi summi pphete carmi na sua digesserunt per litteras al phabeti. non sine mysterio vt treni Jeremie. vt Salomon de muliere forti. in mysterio sacre legis aut v̄ ginis gloriose vt psalm⁹ preterea Beati immaculati p octonabia de currẽs. vt alť iste psalm⁹ Ad te dñe le. aiaz meã ꝛc. Quid vltra? Vide/

bis simile in ecclesiastico hymno. Solis ortus cardine Et. Hostis herodes impie Voluit preterea dñs noster Jhs xpus magnū aliquod i seminario litterarū designare quando vehementē exaggerans dixit. Amen dico vobis. nec vnum iota. Ecce iota neutri generis sicut de gamma ponimus. qđ apud grecos est lra ḉnta apud nos .g. nec vnus apex transibit a lege donec omnia fiant. Porro nō minoris est ponderis ꝙ se Jhs alpha et o dignatus est nominare Motus est inde fortassis abbas Joachim vt ex seminario .i. litteris alphabeti intellectū colligeret preteritoꝝ. futurorū ꝙz temporꝝ. Cōsonāt hec cia ne ꝓcacius irrideatur gamma nostrū in cui⁹ ordinatione sequi videmur non voluntariā tantūmodo. sed naturalem. que metiri nescit im positionē dicens. a. e. i. o. v. vbi sub typo psalterij sonus inchoat a sursum corda. et prodit velut in deorsum. quod sentiet vnusquisqz qui solerter aspiratōnē notauerit quēadmoduz priores grāmatici prorsus oculati et cordati viri sapuerunt.

Est autē gaudiū vel amor sicut .a. in quadaz latitudine cordis. deinde sicut .e. spes otractior ē. debinc mollior est sicut J compassio. O. pterea significans metuz. et. v. dolorem vel odium ad labia vsqz perueniant. ac perinde grauitatez ipi⁹ sicut primis sublimitatem dam⁹ vel acutiem. Nollem⁹ adaptatōes alias sumere vel ex quatuor elemētis et eoꝝ qualitatib⁹ ꝑmis. vel ex dispositione celestiū planetarꝝ. vel ex obinatione seu ofiguratione complexionis humane. ex humoribus ipm corp⁹ p neruos et artērias agitātib⁹. sed ad pns sufficiāt adaptationes premisse si descriptionē aduerim⁹ manualē. ꝟ gāma prout de re clarissima promptissima vidimos est supra digitos posuim⁹.

Scim⁹ in manu ḉnqz digitos esse. sertū monstra quedaz habuerunt. Diuidūt aliqñ tres otra duos. de deo dic Jsaias ꝙ appendit tribus digitis molem terre. de xpo ꝙ misit digitū in auriculas surdi et audiuit. ꝙ preterea dixit Thome Infer digitū tuū huc. lat⁹ ostendēs. vt cert⁹ fieret p digitū. Legim⁹ ḉz digitos apud Danielē scribentes in pariete. Mane thetel phares Describens ḉz sapiens stultū dixit ꝙ digito loquit. Nō culpans qz digito loquit ꝟ ꝙ discole puerse ḉz loq̄tur illud scz ꝑm Jsaiā qđ nō ꝓdest Nōiank ad extremū hi ḉnqz digiti Poller. index medi⁹. medic⁹. auricularis. Cur aūt hec oñia niſi ꝙ collatione rationabili vocaliū q̄ oponūt gāma nr̄m. quatin⁹ in digitis possit tā oculis se ꝓdere ḉz auribus loqui exemplo monachoꝝ nutib⁹ loquentiū vel alioꝝ in gāma cātātū. Poller tanḉz pollentior et dignior hz. a. gaudium. Index monstrans non iam habita sed prima et certa habet. e. spem. Collocatur

in medio longioꝛi breuis. ¶ miseratione ꝓuocaꝝ. ¶ Nõne ꝓterea timoꝛ .o. medicꝰ est ꝙ pcm expellit. ¶ Demũ doloꝛ .v. dat auriculari. qꝛ sola veratio dat intellectũ auditui. et aures quas culpa claudit aperit. ¶ Hoe sunt ꝙnqꝫ lampades mystice lucentes in manibꝰ virginũ ꝓuidẽtiũ ad illuminationẽ sensuũ quinqꝫ suoꝝ. ¶ Hãma nr̃m nõ idcirco iudicandũ supvacuũ qꝛ non prestat sua ognitõe ofestim canticoꝝ exercendoꝝ facultatẽ. ¶ Notat hec consideratio ꝓpter illos ꝙ fortassis audituꝑmo suspicabunt hoc fieri debere si dicenda sit ars talis efficax aut vtilis. quos arguũt alie ꝙlibet artes. ipa in ꝑmis grãmatica quã nõ ꝓterea totã ognoscimꝰ si suũ tenuerimꝰ memoꝛẽ alphabetũ. Sic de musicali gãma manuali. Sic de ꝑceptis rhetoꝛicis quali dixit rhetoꝛ ꝑcipuus absqꝫ vsu et exercitio et viuacitate ingenij nequaqꝫ sufficere. ꝓesse tñ ad certioꝛẽ fidelioꝛẽ qꝫ notitiã. quãuis sine alphabeto. sine gãma manuali. sine rhetoꝛica arte multi loquunt. cãtent. peroꝛent aptissime. Sic in ꝓposito recipiat gãma nouũ sine quo tot ĩrati tot illitterati cecinerũt in coꝛdibus suis dño ¶ Aduero qꝛ ꝓmissum est ꝛsideratione ꝑcedenti posse gãma nr̃m ad oia cãtica mystica illa etiã ꝙ ꝓ instrumenta se demonstrẽt. Et hec ꝑs tractatũ specialẽ depostulat. ¶ Dicemꝰ ad ꝑns quantũ satis esse ꝓ declaratiõe ꝓmissionis opinamur. Concurrũt siquidẽ in musica sensibili siue fiat cantu siue pulsu siue flatu agens passũ mediũ sonꝰ obiectũ Sicut in psalterio ẽ ille qui ludit tanꝙꝫ agens. et ipm vas siue instrumentũ psalterij. est mediũ scz aer repcussus. est ipe sonus ꝙ ẽ qualitas sensibilis ab auditu ꝓprie pceptibilis. est obiectũ littera scilz seu psalmꝰ qui cantat siue sensus eius Constat aũt ꝙ gãma manuale nõ agit ꝓ suã ognitionẽ aliꝙd istoꝝ qꝛ nec causat ipm qui agit. nec passum in quod agit. nec mediũ ꝓ qõ agit. nec sonũ quẽ efficit. sed est tantũmodo qõdaz exemplũ exterius quod aspiciẽs ipe qui agit formatin animo suo vel in coꝛde spẽm seu modũ cantandi Inde est ꝙ potest aliquis habere talem formam seu speciem in animo qui nullũ formabit canticũ. vel qꝛ nõ vult. vel quia non põt ꝓpter defectũ instrumenti vel medij. ¶ Ars ista nihilominꝰ manualis non dicitur inutilis. qñ docet numerum ponous et mensurã quibus est formandꝰ sonus vt recdatur armonicus. ¶ Discreuit vtraqꝫ qui dixit. Exerce studium quãuis perceperis artem. Quali se exercitio probabile est mariam occupasse nutriendo puerũ ¶ Em vocaliter etiã concinendo instar angelorum canẽtium. Gloria in altissimis deo. Et hoc vel ad pueri releuationem mammabilis dormituri vel ad deuotionem simul et consolationem tempoꝛe peregrinationis sue

psallendo nūc Mgt. nūc Bñdict⁹. vel Nunc dimittis. vel alia cantica syon cū psalmis quos de filio suo nouerat pphetice opositos audiente crebro cū religiosa pietate sponso suo virginali Joseph vbi et pue niebāt angeli diuncti psallentib⁹ in medio iuuenculaꝝ tympanistriarū Et ibi puer Jhs benyamin adolescentul⁹ in mentis excessu. Quas h loco poetaꝝ musas ptuleris vbo sapie qđ ē fōs vite nō equi voluē/tis pede pdict⁹ in pernaso monte ꝟ emanās a throno dei cristallo similis a montib⁹ eternis quē fontē ambiūt p musis nouē ordines angeloꝝ q̄ non cessant vna voce laudare. bñdicē glorificare viuentē in secula nō palladē fabulosaz. ꝟ sapientiā dei verā. Nexꝫ pgam⁹ ad reliqua ¶ Gāma mysticū pl⁹ ofert in cāticordo seu canticordis spūalib⁹ q̄ manuale gāma in cātico sensibili oris vel instrumenti musicalis hoc est pfecto notādū valde· mysteriū qđ elicit ex p̄missis i assignatōe distinctionis canticordis a cātico oris. qm̄ p mū libeꝝ ē elicitiue. non scđm. Cōcurrit in pmo voluntas hōis p agente simul et patiēte q medio nil aliud est q̄ libeꝝ velle suū. Nōt igit dum vult et qñ vult psallere in se iuxta exemplar qđ inspexerit in gāma nr̄o nūc ocinēdo p. a. gaudiū. p. e. spem. nūc p. J. cōpassionē. Aut si voluēit fiat in se. o. timor vel. v. dolor grauis. Puto q̄s q̄s hoc sapienē nec min⁹ humiliē attenderit ognoscet fructuosū eē gāma nr̄m ¶ Fructuosū dixerim⁹ vt nouella corda in xp̄o dū aduenēit tps amantiū iuxta pabolā Ezechielis dū euaserint in etatē illā i qua sue sint libertatis p libito voluntatis vt ament et cantent. Sciāt paulatim oponē cantica amatoria castissimi cordis vt addiscāt hymnis iā opositis suos affect⁹ osonare q̄/admodū nouerat beata illa anima Marie frequētando dulcia cantica cāticoꝝ q̄ dicunt dragma vel dragmata vel dragmatica vbi scz sit amantiū mutua nō expressis nōib⁹ pr̄ijs allocutio Inchoāte dilecta et dilecto rūdente. Iraq̄ vox oris vox iocunda vox decora qñ laudi ocanora pura est vox cordium.

Gāma mysticū p̄t ad osonantias musicales q̄ vulgarit appellant tertia. q̄nta. octaua. deseruire similit et ad tonos seu neumata. Posset hoc intuitu p̄mo videri otrariū p̄dictis de distinctione canticordi a cātico oris. qm̄ fit introrsus canticordum nec participat cū eo alien⁹. nec per osequens ipi osonat p diatesseron aut diapente aut diapason. Qm̄ insup aduersari videt illud philosophicū q̄ impossibile ē intellectū simul plura intelligere. Similit igit nec canere seu notulare. deniq̄ nōdū apparet ars tradita de tonis affectionum quemadmodum de vocalibus neumis inuenitur

¶ Difficilia ista nec vsitata fatemur. ꝟ nō nihil nos speram⁹ esse di

turos. Legit beat⁹ Ignati⁹ vir totus ignei cordis et philocapt⁹ in xpm voces angelicas audisse sup̄ montē vnū q̄ p̄missis antiphonis ꝺsequent̄ intonabāt hymnos. quē admodū deduxit ad eccl̄iaz suā celebrandā. Si voluerit igit̄ aliquis cantare in corde suo. exemplo Ann/ne et apostoli et plurimoꝝ cur non poterit sibi ꝺponē neumata iuxta variā psalmoꝝ et affectuū qualitatez? Hoc aūt vocabulū neuma cur ad signandū spūsanctuz tractū est nō satis inuenio. nisi q̄ spūs dñi cōtinet oia et sciaz hz vocis qđ pspicuū fuit in aplis. Significat autez neuma ꝺbinationē vocū vel notularū ordinatā. Porro sicut adolescentuli disciplinank̄ p̄mit⁹ vt notulas et voces cātici oris sciāt nominare digitis iuncturis q̄z iungē. sciant postmodū nūc vno nūc alio modo cantando ꝺbinare. deinde lr̄az notulis applicāt. tandē geneatur in eis ars cantandi sine numeratione cuiuslibet notule. Impediren̄t em̄. q̄ si pfecta est dicente pbo nō deliberat. Nō alik̄ quāto fuerit aliq̄s in meditando veritates salubres habiliꝝ in canendis affectionib⁹ ordinatis agiliꝝ tanto fit ceteris parib⁹ ad canticordū p̄mptiꝝ. adeo q̄ vocales quinq̄z poterit in quolibet verbo reptas ad meditationē reducē cū affectu. Sz q̄a nō omniū est hec exercitatio poterit saltē vnusquisq̄z dū senserit euagationē sue mētis extra lr̄az vlsen sū ei⁹ redire p̄tin⁹ ad coꝝ et dicere velut p̄ interiectionē et suspiriū vel gemitū. O p̄ timoꝝe v̄ p̄ doloꝝe p̄ miseratōe e/ p̄. spe/a. p̄ spūali letitia repanda in se. Dicem⁹ hic vnū p̄ vagis et p̄fugis in cantib⁹ ecclesie qđ piū valde ne obliuioni tradēdū ingrate. Deus q̄oez quantūlibet oberrauerit in cogitatiōib⁹ etiaz criminalib⁹ si rediens ℞ mō ad coꝝ ingemuerit dicens. Penitet me. Reddit̄ cōtinuo virt⁹ efficax et viuax suo cantico nedū interiori ℞ vocali. q̄uis ex ꝺfori fuerit origine culpabile. Nihil em̄ ꝺhibet diuersoꝝ eundē actū exteriorē naturalik̄ fieri nūc bonū nūc malū moraliter ꝺinc Ambrosi⁹ monet in hymno. Flāmescat igne charitas accēdat ardoꝝ p̄rimos. qm̄ si caritas assit. Nō erit iā velut es sonans aut cymbalū tinniens. Fas ē multiplicare gāma mysticū. fas est multiplicaē p̄m frasim. hoc ē eleuationē et depsionez sub dictis q̄nq̄z vocalib⁹ et ampli⁹ q̄z multiplicek̄ gamma vet⁹ sub sex notis vel vocib⁹. Exēpluz fuit in spiritib⁹ xpi et marie q̄ voces affectuū eleuauerūt vsq̄z ad clamorē altissimū et ad hūiliationē in attingibilē deduxerūt. Sic de beatis spiritib⁹ ꝺt psa. Miranē hic eleuatio et deficiūt ℞ omimoda depsio. Nō ē igit̄ nc̄cia multiplicatō frasis q̄nq̄z vocaliū in gāma nr̄o. Qui q̄s multiplicatōnē figurari vellet poterit ℞ vel p̄ adiroez pūctorū in sursum. vel depressionez in deoꝝsum. aut certe per lineas q̄nq̄z vel sex istud ostendere vel in libris

vel musicis instrumentis exemplum

¶ Gāma nouū multiplicat ꝺm the sim ꝓductionē scz et breuiationem ꝑ pausas insup ꝙ diapsalmata Nō sitis est ad ꝓcedentē significationē quam vocales recipient ꝺm ꝙ in anteriora fiet punctuatio plus aut min⁹. Hoc aūt facē nō est oim sed otemplatiuoꝝ et meditatiuoꝝ qui ꝑ ꝺsuetudine exercitatos sēsus habent. Necꝫ attēdendū est illuꝺ ꝓbi Fabricando fabri fim⁹ Ita de cantico. Spectaculū istuꝺ grauissimū cernē erat apuꝺ deū et marie spm̄ Quanta putas intercisione vocis cordis. quantis cū interuallis nūc celeriorib⁹ nunc tardiorib⁹ cantat dilecta de dilecto. Dilect⁹ inqt me⁹ mihi. Q ꝙt dedit intelligi vocē frā gens rep̄mens et secū multa voluans ꝑus qꝫ subiūgēt. Et ego illi

¶ Gāma mysticū canticordi recipit ꝺsonātias intelligibiles a spū cantante i ordine ad exteriora cantica vel cordis vel oris vel operis. Teneam⁹ in ꝑmis certū de maria ꝙ canticū hbeꝝ mentis deriuabat ꝑ impiū in organū cordis carnis. Probabile est insup imo certum ex euangelio ꝙ cecinit cantico oris. dū ꝺsonans iubilatōni Elisabet et sue voci clamose et magne. Beata q̄ credidisti Laxauit os vt caneret secū. Magt aia mea dñm. Quid si audiverim⁹ ꝺsonantiaz pueri Ꝑu si Joseph virginalis sponsi imo melodias spūs angelici qualē ꝺcessū est marie magdalene. qualē Ignatio. qualē vincentio. et ita de pluribus audire Quib⁹ ꝓbabile est illuꝺ eueniſſe ꝺsonando sibi. In ꝺspectu angeloꝝ psallam tibi. Audi quid Agnes de agno suo philocapta gloriat. Cui⁹ inqt organa m̄i modulantib⁹ vocib⁹ cantāt ¶ Nōne tibi ꝑsuasū est Mariaz duz fuit ꝓma morti cigneum aliqꝺ suauissimū in sua resolutiōe cantasse. Sic de xp̄o ꝺt psalm⁹. Ascendit de⁹ in iubilo. ꝙ dñs i voce tube. Falloꝝ si nō addē fas habem⁹ ad ꝺsonantiaz Marie carmina oia celestiū terrestriū ꝙ infernoꝝ Qualē eccia hymnisat dicens. Auroza lucis rutilat. celū laudib⁹ intonat. mund⁹ exultans iubilat. gemens infern⁹ vlulat Q si mirabiliter aliqs posse stridoēs inferni flet⁹. vlulat⁹ et ve ꝺcinere celo et sanctis ei⁹. attendat quo pacto fit vt leteē iust⁹ cū viderit vindictam? Quo pacto rursus p̄t hō etiā viatoz repare videlz carmē suū q̄ntūcūqꝫ dissonū ꝑus ꝑ obstrepentem malaz volūtatē. dū tradit se ad penitentē affectū vt qui ꝑus erat sub tenoze damnantis iustitie nūc fiat sub molli cantu cōpatiētis ꝙ indulgentis mie? Exꝑectet tñ quisqs est hmōi lamentatōes et ve canēdas sibi esse. qm̄ mandauit dñs in nocte culpe vel pene canticū ei⁹ Dissonant venialia plurima sed ipm̄ carmen non obrumpunt. Resartiunt potius assiduis suspirijs ingemiscē do nunc ꝑ.v. nunc ꝑ.o. nūc ꝑ.i. sperando veniqꝫ vel gaudēdo ꝑ.e.a.

Actuero nō opus est hic et nunc carmina veteris hōis venūdati sō pcō vocē habentis obtusā q rau/cam vel pene nullā recordari quā/uis mutua opatiōe nr̄m cāticordū cū gāma suo suauī appareret. quā uis p̄terea redderet credibilī aiali hōi quicq̄d spūalis affirmat de cā ticis ꝓpr̄ijs suis q̄z iocunditatibus virtuosis vt si fieret opatio philo/capti fatui cū casto philocapto in celesti amore ebrīj carnaliē cū ebrio sobrie spūaliē zelantis seu zelotipi. prauiē a zelo bono p̄m scientiā. Et ita de similib⁹ Fiebat obiectio su perī q̄ mens nō p̄t intelligere nec exinde cantare simul plura. ꝛ ap̄ p̄bos oquisitio remaneat. Certuz nobis est aiaz marie et multo am/plī⁹ xp̄i beatos q̄z spūs tā in v̄bo q̄z in ꝓpr̄io genere tot simul intueri tot simul obiectis affici q̄ nō ē nu/mer⁹ Vidit Sñdict⁹ quasi sub vno solis radio mundū collectū. Colli/git Ancelm⁹ ex gaudioz reflexio/nib⁹ gaudiū in quolibet infinitum q̄ nō cape sed intrare dicit Videt oculus athomos innumerabiles ra diāte sole q ptē totā hemisperī cir cūgiratiōe facillima cernit. Nozro q̄d auris in iocūdo murmure riui. q̄d in tremoz ib⁹ cordaz vel cym/baloz infinitis valeat p̄cipe cog/noscim⁹. Si quidem son⁹ oīs mi nucias p̄m ꝓportionē hz infinitas sicut q oīe otinuū in sp diuisibilia secabile ostat esse. Ampli⁹ in tonis sensib ilib⁹ vidē est sup vnū tps pos se fieri verbula seu flozetes vel flo/sculos p minutias notulaz q̄ñq̄z quatuoz q̄ñq̄z sex. Būt qui partici patione ad octo deducūt iuxta vo cis mollicie ductibilē quāto facul/tas talis amplioz esse in canticoz/do mentis censenda est. Exemplifi cem⁹ in. D. gaudio. et in. v. doloze. et singulū hoz ad denarium facili deductione flectam⁹. et ita de alīs trib⁹ fiet p̄spicuū. Ecce gaudeo p̄/mo q̄ sancte gaudeo. scō q̄ non male gaudeo. tertio q̄ sancte spēo. quarto q̄ nō male spero. q̄nto q̄a bñ miserecoz. sexto q̄ nō male mise/reoz. septimo q̄ sancte timeo. octa uo q̄ nō male timeo. nono q̄ rite doleo vt in penitētia. decimo q̄ nō male doleo. vt de seculi tristitia. Kursus idē apiam⁹ in. v. doloze q̄ viceuersa Ecce doleo. p̄mo q̄ ma le doleo. scō q̄ nō bñ doleo. ter/tio q̄ male timeo. quarto q̄ nō bñ timeo. q̄nto q̄ male misereoz. sex⁹ q̄ nō bñ misereoz. septimo q̄ non bñ spero. octauo q̄ male spero vt in vanis. nono q̄ male gaudeo siē q̄ exultāt in reb⁹ pessimis. decimo q̄ nō sancte gaudeo de diuinis Possem⁹ ꝛformiē ad hanc multitu dinē oīdē q̄ nō est psalm⁹. nō ver sus psalmi. nō v̄bū. nō deniq̄z sylla ba ad quā et p̄m quaz nō possint ꝛsone ad vocalē suā. sit. a. sit. e. sit. i. sit. o. sit. v. voces spūales quaslibet et quotlibz depromere. Sic Maria in suo magnificat p oēz vocē mu/sicalem agili voce concurrit. sic in

a'phabeto.sic in pater nr̄. sic in suo Que maria.sic in Credo fuit.ea vi/uente cōpositū .sic in B̄ñdictus.sic in nūc dimittis. Quid conor p̄ sin/gula cū in quolibet hymno.dicam ampli⁹ in quolibet v̄bo suo p̄ oēm vocalē p̄ se vel p̄rimis ocinē fas habebat. Irrideat nūc aliq̄s si pōt si audeat gāma mysticū imo vero nō iā irrideat.nō reñciat. nō ospu/at.qz si sapiēs est ipe audiēs sapiē tior erit.si insipiēs poterit ad sapi/entiā venire salutarē p̄ iter laudis et si vacet vt videat.si q̄escat vt au diat.si oret vt sapiat.si mereat̄ per orōez.tandē agnoscē q̄o psalmus iste sonet. Beat⁹ pp̄lus q̄ scit iubila tionē. ¶ Gāma mysticū p̄t exponi vel ampliari p̄ nōia q̄nq̄ passionū q̄i totidē vocū. lz in onotatōe ver ba seu v̄bula deficiāt. et p̄mo spēs ois tp̄antie et fortitudinis q̄ sūt in ocupiscibili et irascibili mediāt inē passiones vtiusq̄ viciosas. Sz dis/curram⁹ p̄ singulas voces. Ecce re ducunt̄ ad. A. delectatio q̄i quedā delactatio.qm̄ vt lac se infūdit dū meditatio p̄mit.affectio suggerit.le titia quasi latitia.qz dilatat. volu/ptas quasi volubilitas.nūc hac nē illac circa rem dilectā app̄hensam. Jocūditas qz p̄uocat ad iocū q̄ facilis est nec laborat.hilaritas qz se foris facie ten⁹ se explicat maxie p̄ oculos in honore leto Alacritas q̄ est vigor vtēdi se et suis officijs expedite.liq̄factio q̄ se p̄p̄ijs termi nis nō otinet pl⁹ q̄ aer aut aqua. ꝯ labit in rē amatā. Defectio q̄ nō subsistit in sua v̄tute conatu vl opa tōe ꝯ cadit in rem dilectā sic̄ lique/factio. Ebrietas q̄ nō videt esse sui opos p̄ amoris magnitudine. Sa/cietas tñ q̄ nō excludit desideriū ꝯ fastidiū vt ibi fruunt̄ nec fastidiunt quo frui magis sitiūt. Fruitio q̄ est inhesiue in re amata p̄p̄t̄ se cū q̄ete Transformatio nō p̄ substātiā sed assimilatōez qualitatiuā in amore viuo.exultatio. tripudiū.iubilatio. plausus.saltatio. gr̄aꝝ actio. vox laudis. Reducunt̄ ad. E. spem que nō accipit̄ hic p̄ut est virt⁹ theolo gica ꝯ generalit̄ p̄ desiderio boni futuri.tendētia.expectatio.esuries sitis ardor.audacia bona.ira bōa. ieb⁹ bon⁹.anhelatio.emulatio bo/na.suspiriū.ocupiscētia Reducunt̄ ad. I. opassionē.miseratio.mia.pie tas.mitritas.mansuetudo.benigni/tas. liberalitas .munificentia . ele/mosina.i.affect⁹ miserādi tā in spū alibus q̄ in corpalib⁹ incōmodis Reducunt̄ ad. O. timorē.fuga.de/spatō bona.segnities bona.stupor bon⁹.admiratio.erubescētia bona verecundia bona horror.agonia. trepidatio. formido. abominatio pcī.nausea voluptatis male.fasti/diū bonū tediū bonū vite hui⁹.ti/mor reuerētialis q̄ ē q̄daꝝ refilitio in p̄p̄tā puitatē ex osideratōne su periōris maiestatis.aut est refilitio formidabilis ad p̄p̄iū adiutorem cū osideratōne vigentis ncēitatis Reducunt̄ ad. U. tristitia cōtritio

dolor. odium bonũ. detestatio. inuidia bona. cruciat⁹. tortio. planctus seu plangor. lamẽtũ. rugit⁹. gemit⁹ vlulat⁹. languor. Possem⁹ oẽs has ḟnq; resonãtias in aspectu crucis notare et in .x. lr̃a. In xp̃o q̃z q̃ fuit in mysterio redempt⁹ ḟnq; fidelis. ⁊ et in mr̃e ei⁹ ꝑm euãgelij tenorẽ q notulas Vis audire cãticorũ marie in .a. Mr̃t aia mea dñm. Vis in .e. Ecce ancilla dñi fi. m ꝑm v̄. tuũ. Vis in J. Vinũ nõ hr̃t. Vis in .o Turbata ẽ in voce angeli et timuit illo ire. Quis nẽpe? Joseph spõsus nõ dubiũ q̃n sponsa maria timoris ꝺfors fuit. Vis in .v. Ecce pr̃ tu⁹ q ego do. q̃r. te Vis rursus in J. simul oia ꝺsonante. Erige cordis aures ad voces spũs sui. dũ ꝓriũ filium dũ dilectũ oris sui. viscer̄ q̃z suorũ et votor̄ ꝺsensit crucifigi ꝑ redẽptiõe nr̃i. dans nobis illũ vtiq; cũ gaudio et exultatõne q̃ sũmã superbãt carnis angustiã Alioq̃n qualit̃ implesset qđ ꝺr. Hilarẽ datorẽ diligit de⁹. Desiderium rursus qđ habuerat cũ filio nos ꝑ crucẽ redimi dũ implebat. Nõne q̃so delectabat nunq̃d nõ ꝑtẽa crediderim⁹ eã cõgratulasse saluti latronis cũ audiuit a filio Hodie mecũ eris in paradiso. Cũ orauit insup fili⁹ ꝑ ꝑsequẽtib⁹. Pr̃ dimitte illis q̃r nesciũt q̃d faciũt. Viderer supflu⁹ si xp̃i canticũ ꝑ has ḟnq; voces ꝑcipue ꝑ mollẽ cantũ mie q̃ nil hõib⁹ acceptabili⁹ esse ꝺz vellẽ intimare. Exhilaresce ad hec et spera tu q̃ pieras miserã/

de hõ. Quid vltra negare tibi mr̃ mie poterit si ꝓriũ ꝑ te filiũ ꝺsẽtit offerri tante miserie. Quid cõcedet beatificata i celis q̃ talia dabat in terris afflicta ꝓdidit miseriã nũq̃d q miaz. ꝓdidit passionẽ. ⁊ nũquid compassionem. Perdidit profecto opassionẽ afflictiuã. ⁊ retinet opassionẽ electiuã atq; succursiuã. Reddam⁹ ei vicissitudinẽ. qualit̃ ⁊ inq̃es fiet? Aptem⁹ ei iugit̃ voces cãticorũ nr̃i ꝑ v̄ba cãticorũ sui vni v̄bo euãgelij Cõcordem⁹ piter voci cõsilij vocẽ volũtatis nr̃e. qđcũq; ꝺxerit vobis inḋt facite. Sz ⁊ qđcũq; facẽ scis omino non posse nos obtã. nisi dicẽs fili⁹ tu⁹ ꝺdederit voci sue vocẽ v̄tutis. In cui⁹ v̄bo laxãtes opatõis rete et simul opẽ ferẽte cõpleam⁹ iussũ tuũ. qđcũq; ꝺxerit vobis facite Attuero paulisandũ est tandẽ aliq̃ v̄bo q; nr̃o finis ꝺand⁹ est. Nec ignoram⁹ futuros esse nõnullos q̃b⁹ aptior ꝺvidebit̃ q̃daz simplicitas vni⁹ vel pauc⁹ affectuũ ꝑ sua exercitatõe q̃p/admodũ simplicib⁹ rusticanis pl⁹ placz aliq̃ tympanũ gallice tabour omcruedon. et fistula repetens assidue idẽ qm̃ aures ad s̄btiles armonias nõ hñt idoneas. Habem⁹ in collationib⁹ patr̃ de reductõe oim affectuũ ad hec v̄ba. De⁹ in adiutoꝛ meũ intẽde. dñe ad adiu. me fe. Ecclesiam⁹ nup monocordũ sup ocronẽ dñicaz sub vna amoris corda. Dehinc psalteriũ decacordũ sup vna tm̃mõ ꝑm vnã cõsiderationẽ

aut sup̄ trib⁹ ꝑm alterā. ꝺ deniqꝫ sup̄ decē ꝺformiē ad legis decez x̄ba. Alīs x̄o delectabili⁹ ē alternis vti. cū natura ꝑ sua mutabilitate i mutatōe delectet Demū gām̄a nr̄m sub ḡn qꝫ x̄bis q̄ volebat aplus loq̄ sēsu suo potēit oīb⁹ accōmodū fieri rudib⁹ et peritis multiuolis et pauca q̄rentib⁹. sint pueri. sint senes. sint puelle vel virgines marie. q̄ ꝺinis manci/pant p̄salmoꝺīs. plus em̄ valet ℞ loco pia deuotio. qꝫ eruditio ir̄ata. pl⁹ peni/tēs affect⁹ qꝫ vestigās intellect⁹ ꝑut in opusculis q̄ industr̄īs de theologia mystica inuenerim⁹ annotasse ¶ Tm̄mō ꝺiscat ꝺiscipul⁹ xp̄ian⁹ reducē se ad se vt p̄recurrat p̄or in domū suā q̄ illic ludat. ꝺceptōes suas agat. Nō in delictis ait sapiēs. nec in verbo-su/pbo. qꝺ ꝑsus aduersum est x̄bo dei ¶ Supsunt ad extremū multa sup̄ auditu melodiosissimo x̄bo dei. q̄ nr̄m gām̄a nouū ornarēt. vt qꝫ auditor. qꝫ cantor. qꝫ exauditor idoneus vbi de oīi genere musicoꝝ in p̄salmis memoratoꝝ. cantu. pulsu. flatu. mente. spū. praxis addēda est ad gām̄a nr̄m ¶ De cātic⁹ insup̄ exultatōis q̄ lamentatōis ꝑ maximas quales sunt in dialetica et rhetorica loci ad triplicē inuestigationē historicā videlz p̄bicā et theologicā. lati⁹ optz cāticoꝝ oīm originē naturaz qꝫ venari. ¶ Elegia deniqꝫ casta versib⁹ impari b⁹ castos cātabit amores. Sz tāta sūt ad p̄ns dicta satis ꝺcordante nr̄o p̄centore q̄ ait. Beati q̄ audiūt x̄bū dei et custo. illud. In cui⁹ fiducia verbi vacans ꝑ vacantib⁹ canticordi verbū feci ¶ Deo gr̄as

Tertiū opusculū.

Volumē aliud colligit in se Tertia ps p̄ncipal⁹ thomos tres plus ꝑm modos traditionis varios qꝫ ꝑ diuersitate materie. Prim⁹ thom⁹ ociliat q̄ obsequi facit facetā elegiā cantatricē amorū dn̄e theologie q̄i liricū et odaꝝ carmē. Secūꝺ⁹ thom⁹ alē scōs hz canones seu regulas amphorismos vel maximas aut theoremata ꝺ cātic⁹ p notulas q̄nquaginta Terti⁹ thom⁹ alē terti⁹ verbū solatī multiplex in se dirigit ꝑ particulas q̄nquaginta Et ita iūcti simul hi duo thomi centilogiū ostituūt.

Carmē sup̄ recogitatione mortis

(cor in alta

Oerne qs es. qꝺ agis morer̄is ꝺic duc
Cor cruce opūgāt spes timor ardor
Cantica saltū lamētū plāctū qꝫ frequenta
Jūgito io cūꝺū psalteriū cythare Camās
Cōcine sic̄ olor tua dū mors imiet o mors
Mortua morte Jhu sis mihi porta poli
Temp⁹ adest aia quo sponsa cubile beatū

Sponsi conscendas fedare perpetuo
Ergo cantet himen mens os cor lingua vigor q̄
Plaude sali coram te iubilus rapiat
Te tamen et tua fle tua sit spes vnica christi
Passio sit meritum gratia sola tuum
Buccinet aure tua sonitu vario tuba duplex
Terreat ite tonans blanda venite leuet
Turturis hec faciens iunges suspiria suaui
Quod vel alauda canit vel philomena melos
Cor tremet ob tractus varios dum letitie vis
Cor vehit in altum mox premit anxietas
Carmina nocte deus tibi dat dic te peregre fers
Fac resonet sua laus iugiter ore suo

De laude musice

Musica diuini noua pulsu q̄ fit amoris
Extolli nulla laude satis poterit
Cor recreat. curas abigit. fastidia mulcet.
Fit q̄ peregrinis quos vehit apta comes
Per medias hyemes per soles carmina fisus
Ibo spe patiens letus alacris ouans
Nam fugiunt tristes cantu per inania cure
Omnis et insidians hostica pestis hebet
Mertitur occursu psallentium saul alter
Factus homo psallit fit q̄ propheta nouus
Cragitat neq̄ dum spiritus hunc cytharedus
Pastor per numeros cogit abire dauid
Vatidicus deerat helizeo spiritus olim
Dum cecinit psaltes protinus implet eum
Pithagoras motus fuerat componere cordis
Adiectis cythare compositis numeris
Spiritus ecce monet spiritus per carmina vatum
Ad domini laudes cuncta creata simul
Vt iubilent psallent exultent vt cytharam dent
Tympana cum cordis organa nabla chorum
Corpora spiritibus sunt organa consona. mundus
Est chorus vnus quo ludere noys amat
Carmine mundano sibi dissona praua voluntas
Concordans toti fit moderante deo
Ornat et ipa notis breuibus longis ve camenam

Improba viuendi mozs variando vices
Discantum mollem miserans dat gratia raucis
Stridet de penis culpa tenore graui
Heu fuge te tali fuge deprecor esse tenore
Vt sis sub molli molle cor adde tibi
Quid q corporibus curandis musica prodest
Dum cor letificat lenit et alleuiat
Dant vtrunq tibi gentiles pulcer apollo
Carminis et medice phebe repertor opis
Colligitur pulsu venarum musica cordis
Que sit temperies que frasis atq thesis
Hoc medicus tactu iuuenis conñcit amorem
Cuius in agnete cor furit igne graui
Carmina non loquimur nunc execranda magorum
Nec nisi mysticus est ipa poeta placet
Amphion ac orpheus cantum nouisse feruntur
Hic lapides diras hic furias herebi
Moribus hec duris si transfers instituendis
Mutandi q bona dogma salubre canunt
Adde q in populis mutat vel iam variatos
Insinuat mozes musica cuiq sua
Est grauis hinc petulans illi mollis vel agrestis
Una q dilatans cor vehit ista premit
Est diatesseron est diapente cum diapason
Triplex legitimis copula nexa tonis
Rursus in octo tonos finem medium caput omnis
Cantus partiri suscipit ecclesia
Antiphonas dedit ad psalmos ignatius aptas
Monte prout quodam desuper audierat
Turpibus et fedis infantum queso cauete
Flexibiles animos cantibus inficere
Festinat in teneras energia carminis aures
Iret vt vrtice cor tibi lubrica vor
Irit cantando facit idem sepe videndo
Femina flagicñ fundit vtrunq virus
Quid numeremus aues humano que capiuntur
Cantu nec cantum despicit vlla suum
Pisces et cerui mulcentur cantibus egris
Antidotum varijs musica crebro fuit
Prebe fidem grecis delphinus ariona vexit
Fluctus per medios dum lyra mulcet eum

Fistula pastoris pecudes armenta gregisq3
Solatur nec eas terret imago lupi
Pascua tunc secura metum minuit q3 magistro
Tedia pascendi rusticus iste sonus
Fistula pan phebi cythare certauit agrestis
Judice te mida victus apollo fuit
Judicium cuiq3 suum sua cuiq3 voluptas
Sic natura suū grande melos variat
Buccina terribilis animosum pectus equorum
Bellis exacuit militis ira viget
Femina dum texit donec puerocq3 sopozem
Ducens in cunis cantat inepta rudis
Celica turba Jesu nati fescennia cantat
Pax homini terris gloria celsa deo
Rusticus arua colens an vociferando iocatur
Cantat et alleuiat inde viator iter
Artem quisq3 suam mulcet durum q3 labozem
Qualicunq3 sono sit licet asperioz
Vox deuota deum placat iratum placet almis
Ciuibus ipa chozis concinit angelicis
Vocibus ecclesie pater augustine fateris
Motum te lachrymis oza rigasse pijs
Felix cuius erant peccata retecta maria
Que totiens voces celitus aure capis
Organa dum cantant sibi soli cozdi canentem
Cozde deo pleno Ceciliam legimus
Cozdibus vt nostris psallamus paule monebas
Actio nam talis iure beat duplici
Inchoat hic et nunc celum vite q3 beate
Moribus et ritu degit in exilio
Mozs venit in terra que carnis vincula resoluit
Cantantem in psalmis victoz in alta vehit

Ecclesiasticoz exhoztatio ad cantum.

Semper in oze tuo sit laus sint cantica syon
Quāuis captiuū te babylone voles
Fac hoc precipue cui cantus ecclesie dant
Absq3 laboze cibos veste domo q3 tegi
Hoc leue pondus et hoc tibi sponte iugum posuisti
Fer nec dum viues rumpe vel excutias

Sed tedet dices eadem totiens iterari
Mentem cum cerebro vox reboandi grauat
Quo crucier doleam q3 modo nescitis amici
Fundere sufficiat corde preces domino
Frater nil magnum sine magno vita labore
Fert hominū.perstes vsus alacris erit
Tu tibi in crebro die ecclesie vice fungor
Psallentis q3 dolor vertitur in meritum
Paucis crede datur constans oratio cordis
Laudandum sed opus dum canis ore facis
Reddis vota deo tua fratrum debita soluis
Corpus dum torques frigore fame siti
Lex hec est hominis veteris labor et sudor hic sit
Posterius requies ve sine cantica laus
Viuere non fas est homini semper prout optat
Optet quod lex vult et sua tempora dant
Redde prius domino quod debes deinde vacabis
Scripto vel studio seu meditare silens
Scito valere nihil studium.non martyrium. nec
Cor raptum.nisi fit iussio facta dei.
Inde metire tuos instinctus quando sequendi
Nam motus cordis fallere crebro solent
Te desiderio cordis cōmittere noli
Cōmentis q3 tuis sed patris imperio
Esto tuis ita solicitus studijs quasi semper
Cor sit ad arbitrium presto redire tuum
Gratia dux hoc sola potest conferre precemur
Gratia sit iutrix sit comes assidua
Tristis es equo tunc animo psallens tibi vim fac
Vim patitur celum vim faciamus ei
Mox veniet gaude mors te de carcere soluens
Psalmis cantantem victor ad alta vehet

De laudibus elegie spūalis

Quisquis amas prosam metris ignoscito nr̄is
Sponte stilo veniunt cor q3 lepore trahunt
Diuos blanda libens elegia cantet amores
Tracta malis totiens serua libidinibus
Soletur senium iam non captiua refectis
Inguibus et casto coniugis apta thoro
Cur non ancille frenetis si libera fiat

Munda q̄ complacito confoueare sinu
Non maiestati victorum detrahit vsus
Metrorum maius pondus eis tribuit
Versibus omnimodis vates scripsisse sciuntur
Vt Jeremias Job sic dauid et moyses
Carmina composuit salomon rex milia quinq̄
Cantata est mulier fortis ab ore suo
Frenant ne vaga sit metra mentem plurima paucis
Artant et prestant esse sui memores
Plus sensus plus lucis habent plus ordine pollent
Versus si cor eis cum studio dederis
Verius et breui⁹ seruantur scripta ligata
Metro nam vitiū protinus insinuant
Fortior est vox que per stricta foramina transit
Quam que decursu liberiore meat
Non aliter metris sententia pressa canoris
Mi maiore sonat percutit et penetrat

Legatur per modum dialogi

Desipit an senū repetens puerilia non seo
Vult aquile ritu vita redire prior
Demonium caueas lateat ne meridianum
Vanis in studijs perdere tempus amans
Cedant vana precor cedant sed cum pietate
Carminibus tertis fructus inesse potest
Aft melioza potest flendi quoq̄ tempus et etas
Et quis in hoc euo scire poemata vult
Que melioza potest excluſus ab omnibus exul
Officijs sed nec carmina flere vetant
Nocte deus dat ait Job carmina rex tribulatus
Misit ait dominus carmen in ore nouū
Rara nimis fateor poesis modo sed cano celis
Forsitan et veniet tempus amicitius
Scenica nobis sunt vel ludicra iure fuganda
Quis pia culparit sub numeris redigi
Tutus nostra leges non hic portenta deorum
Non hic que castis moribus obuia sint
Plus prodesse volunt q̄ delectare minorem
Quo fit vt ornatum querere sat sis eis
Ocia tempora dant quibus est sapientia dictis

Danda Ibs testis octa pigra necant:

De eodem

Prebe fidem grecis delphinus ariona vexit
Fluctus per medios dum lyra mulcet eum
Alter delphinus rex seuũ per mare vectos
Nos tandem tuto litore constituit
Iste deus tibi laus hec ocia fecit
Ludere cum cythara psalterio q̃ dedit
Exemplar quorum transmisimus et monocordum
Bicordium quoq̃ mens addere nostra cupit
Offert quisq; suo gratus sua munera regi
Carmina non nihil est mystica posse dare
In q̃ dies intus si noster homo puerescit
Quis neget huic puero ludere carminibus
Dum cor feruet et dum totus amat per amorem
Dum venit etas et tempus amantis ei
Consiliat sacros hymeneuz carmen amores
Coniugium nec gens absq̃ canore probat
Sed caueat puer hic quid degeneres in amores
Kursus et in veteres corde redire feces
Ebrietas in eo sit sobria.sit q̃ cubile
Sanctum.complexus oscula casta nimis
Sit nec.amore suo,vel mas vel femina carnis
Nudus et abs sexu spiritus est et amor
Est quod mireris tamen istic femina vir q̃
Sponsam dilectam sponsus amicus habet]
Spiritus hic anime sit cum diuisus oportet
Tale scientum cui mysterium fuerit
Sermo dei vnus valet vnicus ista secari
Discretor cordis cuncta q̃ prospiciens
Mutuus est zelus sponsi sponse q̃ fruendi
Se totis supereſt vnica spes patrie
Hinc fuge dilecte mi clamat sponsa.scit ipa]
Non hic sed celis esse viri thalamum
Ipa subinde petit vbi pascit vbi cubat alta]
Meridie terris ne vaga sit stolidis
Pascitur interea si suscipit oscula sponsi
Libera si tractet que redolentia sunt
Ebria fulcitur malis et flozibus inter.

Brachia se sponsi proficit in requiem
Felici fruitur somno sponsus cõiurat et omnes
Audeat vt somnum rumpere nemo suum
Ad vigilem quandoq; venit saliens et alacris
Clanculo prospiciens voce sonante veni
Alternat veniendo vices alternat amica
Querendi studium languet amore pio
Ad vocem liquefit sponsi gaudent q; vicissim
Laude sua demum quicquid agunt amor est
Otia sola placent sponse loca sola requirit
Nec sponso nec ei turbida turba placet
Rumpit verba sibi vigor igneus estuat intus
Quem nec corde capit nec referare valet
Quo rapimur quo nos elegia protrahis euge
Concaluit video spiritualis amor
Jam sileas olim veniet speciosior hora
Nunc satis est a labijs te liberasse malis

Thomus secundus

Centilogiũ de cãticis et solatio
Primũ verbum de descriptiõe cantici per quinq; verba

Canticũ est vox numerosa ad dei gloriã ordinata. Vox ibi ponit p genere et quasi matẽria. ponit numerosa p ōra et q̄i forma. finis debet esse dei gloria Canticũ in sua generalitate descriptũ accipit vocẽ ꝺsone ad aplm dicentez nihil esse sine voce. Et attendit q̄ omnia fecit dñs in numero et pter se ipm. et sic in omnib⁹ est vox numerosa ad dei gloriã ordinata Cãticũ habet deo agẽte modũ p deũ exemplantẽ spẽz in deo finiente ordinẽ Canticũ redolet ex numerosa portione hoc pulcrũ et decor hoc suaue et iocũdũ. hoc vtile et salutifer et oppositos dispropoꝛtio parit effectus Canticũ cãtat oĩs creatura et ad illud inuitat vel naturali instinctu vel animali sensu vl rationali seu intellectuali ductu.

Canticoꝛ naturã cognoscẽ nõ infimũ est hominis officiũ. sicut homo cũ oĩ creatura participat. diuine q; glorie conditus est esse capax Canticũ vnũ est sensuale vel animale. aliud est intellectuale seu diuinale sicut est sonus animalis rationalis et intellectualis. et ita de voce vel numero Canticũ sensuale quo magis est in acceptione cõmuni dñudicatur tripliciter. visu vt in gesticulationib⁹. auditu vt in carminib⁹. tactu vt in venis pulsatilib⁹ Cãticũ sensuale vnũ est comicũ,

Thom⁹ tertij ¶ Canones

aliud est satiricū. aliud tragicū. Et q̄libet eoꝝ solebat in theatris re
presentari obiectaliter tam ad ocu-
los nutibus q̄z ad aures vocibus
et fistulationibus seu fidibus
¶ Cāticū sensuale et ad aures corꝝ-
pis fit triplicit̄. pulsu vt in tympa-
no. voce vt in choro. flatu vt in or-
gano. ¶ Ñ poetica fictio tres p̄mi-
t⁹ esse musas supsit q̄s quis ad noue-
nariū deinceps p̄dierit ¶ Cāticuz
cū pulsu fit tripliciter aut in rotatu
vt in symphonia. aut tractu. aut re
tractu sic̄ i viella aut rebela. siue cū
impulsu vel impulsiuo quodā tactu
cū vnguib⁹ vel plectro cū ꝛgula vt
in cythara et guiterna lituo psalte
rio q̄z et tympano atq̄z cāpanulis
cymbala ꝛo sese collidēdo tinnitū t
¶ Cāticū cū voce vel aiali cātu fit
triplicit̄. vnū cū naturali significa-
tōe vt in auiū garritib⁹ et i hūanis
inkiectionib⁹. aliud cū volūtaria in
stitutōe vt in hōim idiomatib⁹. ali-
ud cū artificiali modulatione vt in
rigmis in metris et carminibus
¶ Cāticū sēsuale cū flatu fit aliq̄ fol
le. q̄nq̄z vēto. sepi⁹ ore. p̄mū artifici-
alit̄ in organis. aliud naturalit̄ in
arboꝛib⁹ et vndis. tertiū sufflabilit̄
in tibijs. fistulis et musetis ¶ Cāti-
cū sensuales hz effect⁹ in brutis aia
lib⁹. in auib⁹. et in hōib⁹. etiam p̄m
p̄biaz. medicinā q theologiā ¶ Cā
ticū sensuale corpalit̄ audibile va-
riat p frasim. i. eleuationē et depssi
onē tanq̄z in ponde. p thesim. i. p̄p
longationē et breuiationē tanq̄z in
mēsura. simul et p mltiplicē obina

seu regule aforismi vel

tionē et ꝓportionē tanq̄z approꝑa-
te in numero. ¶ Cāticū rōnale seu
morale osistit nō solū in voce exte-
riori vt sēsuale. ꝛ in interiori corde
q̄le dz esse triplex. vnū rōis supioꝛi.
aliud rōis inferioꝛi. tertiū imagina
tōis de q̄z q̄libet accipi p̄t aplica
monitio vt cātem⁹ in corib⁹ nr̄is
dño ¶ Cāticū rōnale seu morale q̄-
le possum⁹ dicē cāticordū. i. cāticū
cordis tot hz voces. tot sonos aut
resonatōes q̄t sunt ꝓprie vel cōiter
dicte passiōes. affect⁹ vl amores
¶ Cāticū morale seu cāticordū vo-
ces hz q̄sdaz generales et p̄ncipa-
les q̄sdā speciales et indiuiduales
q̄sdaz mixtas aut in se multiplices
p̄m numez et distinctionē passionū
¶ Cāticū morale distinctōez capit
in suis vocib⁹ tā p̄bice q̄z medicina
liter q̄z theologice. et p̄m quālibet
haz sciaz p̄nt oēs claro opendio
reduci ad q̄tuoꝛ q̄ sūt spes met⁹ me
roꝛ et gaudiū ¶ Cāticū morale seu
cāticordū p̄t reducē suas voces nē
radicalit̄ ad vnā. nūc ad binā. nūc
ad trinā. vn⁹ ē amoꝛ dei et p̄rimi.
bina est idē amoꝛ dī cū odio pcī.
trina oplectit̄ amorē et odiū cū fer
uoꝛe zeli vel spem de saluatōne. ti-
morē de damnatōe. et opassionem
de se et quolibet viatoꝛe ¶ Cāticū
morale. vnū ē laudabile. aliud vitu
pabile. tertiū indifferēs ¶ Cāticuz
morale vnū est meritoriū. aliud est
demeritoriū. tertiū dūtaxat morali
ter bonū vl malū ¶ Cāticū morale
vnū est letitie. aliud tristitie. tertiuz
mixtū ex vtroq̄z iuxta volumē Eze

chieli datū in q̄ erāt carmina.ve. et lamēta ¶ Cāticū mozale vnū letifi cat sobzie.aliud pie edificat. aliud scificat iuste scz ad se ipm .ad deū. ad prim ¶ Cāticū mozale vnū est ḟrenū qđ impiū ē et deficit.qđdaz aiale qđ ebziū ē et inficit. qđdam diabolicū qđ neq̄ ē et interficit. ¶ Cāticū mozale vnū est p̄m v̄tutes cardinales.bonū q̄dez. ꝟ q̄i graue vel depssuz.vnū ē spūale p donoz infusiones velut acutū.alteꝝ d̄ina/ le p btitudines q̄i supacutū ¶ Cā/ ticū mozale fit cū mistico pulsu seu plectro gr̄e d̄inalis aliq̄n date ḡt. aliq̄n gratificāti.aliq̄n spe vel re be atificanti. ¶ Cāticū mozale fozmat q̄lq̄z cogitatō vaga sine arteꝝ fru ctu. q̄lq̄z meditatio sedula cū arte et conatu.q̄lq̄z ot̄eplatio clara cū arte et agili vsu ¶ Canticū mozale iux̄ pabolā p̄cētozis nr̄i xp̄i otinet saltū q̄ ē exultatō.iubil⁹et tripudiū spūalis letitie vt in epithalamio cō tinet lamētū qđ ē tristitia nō seculi ꝟ pacie p̄m deū.otinet plāctū salu/ taris p̄ne.vt i luctu btō ¶ Cāticoz rū coꝛda seu fistula ñ sonat suauiē si fuerit dirupta.si cozrupta.si im p pozt̄nata ¶ Cāticoz mozaliū in/ deꝛ auris cozdis ipediē. pzuritib⁹ curiositatl.tinnitib⁹solicitudisꝝ soz dib⁹ libidis p̄m triplicē radicē cupi ditatl. ¶ Cāticoz d̄inoz materiā et artē ministrāt libzi.vn⁹ nature et artis in creaturis .alius scripture sic in psalmis et trenis.ali⁹ scie sic in meditatōib⁹ scis et p̄js ¶ Canti ca d̄ina bon⁹ angel⁹ iuuat. actuat.

p̄tat.mal⁹ d̄o dissonat.dissipat et obscurat ¶ Cāticoz mozaliū vasa vel instrumēta repiūt i om̄i resona bili solū intra i cozdib⁹ ptim ex̄ in vocib⁹ pzsus ex̄ in opatōib⁹ ¶ Cā ticū om̄e fūdatū ē i monocozdo a/ mozis.ꝟ explicat diuersimode nūc in diacozdo.nūc in tricozdo.nūc te tracozdo.ꝛursus in pentacozdo. in hexacozdo.in hebdacozdo.ꝛursus i octacozdo.in nonicozdo.in deca cozdo.tādē in om̄i policozdo sine t̄mino ¶ Cāticū vnū pl⁹ resonat te nozē iustitie.aliud pl⁹ mollē cantuz mie.aliud mixtim q̄i otratenoz re/ sonat gr̄aꝝ cū rigoze ¶ Cāticū pu re letitie repit apd deū glosuz suo mō et apd angeluz bonū.et apud hōiez beatū ¶ Cāticū pure tristitie vel q̄i repit i demonib⁹.in dānatis hōib⁹.in despatis viatozib⁹ ¶ Cā/ ticū mixtū viatoꝝ spei scz et timo/ ris diuersificat p̄m tres stat⁹incipiē tiū q̄ purgant.pficiētiū q̄ illūiant approximātiū q̄ pficiūt. in qb⁹ expi mur q̄lq̄z lamēta gaudiosa esse et gaudia luctuosa.p diuēsitate finiū vel obiectoꝝ.sic mr̄ oplacz dū filiꝰ cū lacrimis q̄rit eā .aut dns in ca/ tuli clamozib⁹ p⁹ absentē odelectat ¶ Cāticū dānatoꝝ ē ipis turpissi/ mū.hozribilissimū et doloꝛosissimū ꝟ deo et iustis reddit ex considera/ tione ozdinis iustitie decozum sua/ ue et letum sicut letatur iustus cum audit clamozes pessimoꝛū qui toꝛ quētur ¶ Canticuz in purgatozio habet cū afflictione solatiū et cer/ ta spe beatitudinis.ex ecclie genera

lib⁹ subsidijs. et pijs amicoꝝ suffragijs. et qꝝ caritas in eis ogaudet veritati correctõis ¶ Cãticũ viatorũ etiã pfectoꝝ hz cũ fletu solatiũ cũ risu sobrio fastidium. ¶ Et vir hz hora dimidia pausã vt silẽtiũ sicut nec vnqz in codẽ statu pmãet. sec⁹ vbi nõ erũt volubiles cogitatiões nre fixe deo ¶ Cãticũ intellectuale diuidit solis aurib⁹ mentis aut sin derisis et illud fit flatu amoris qui est vitalis spũs mouẽs qcqd ẽ ens de q̃ pbia ¶ felix hõiz gen⁹ si vros aios amoꝝ quo celũ regit regat ¶ Canticũ intellectuale ꝑt descꝑtiue dici amoꝝ numerosus. qm̃ cm̃ facta sũt in armonia mensurata munda et amoris q̃ est põ⁹ reꝝ q̃ mouẽt quocũqz mouent sic ipa etiã materia moueat ad formã sic ad appetibile suũ. deniqz hz hoc amoꝝ ẽ vnison⁹ in opatiõe fca ad deũ. q omnison⁹ p collationẽ creaturaꝝ ad invicẽ ¶ Cãticũ intellectuale figurari ꝑt in vniuerso p exẽpla horologij tpatissimi cũ cãpanul aut chori ocordissimi aut symphonie suauissime. aut organoꝝ tot fistul qt creature sũt sonatiũ ꝑm impfectionis graues et pfectiõis acutas voces densiores aut ꝓtensiores. Tandẽ sicut in omni genẽ musico ludit in eis diuina sapia suauiꝫ oia disponẽs ¶ Cãticũ exercẽ monẽt omis creatura in ordine ad deũ in q̃ oia viuũt et spirãdo melodisãt qđ pci piũt aures illoꝝ q̃ philosophisant in creaturis omib⁹. et pl⁹ illi q̃ theologicaliꝫ anagogisant. q̃ fit in xp̃o.

spẽs aut plures cãtici amoris qđ dz nuptiale vel epithalamiũ seu cãtica cãticoꝝ possim⁹ annotare. Nubit ad lr̃az vir cũ libẽa et socia. nubit cũ ancilla. nubit cũ dña sic Joseph cũ maria Sic nupsit mystice xp̃s cũ eccia libera. nupsit cũ synagoga q̃ fuit in seruitutẽ generans. nubit plat⁹ cũ eccia sua dña. nupsit xp̃s cũ natura hũana vnitate suppositi. nubit cũ aia rõnali. nubit cũ angelica natura. nubit insup spũs deiformis in triclinio hõis instar Jacob ipi rachel rõni supiori Lye rõni inferiori. bale et zelphe sensualitati tã exteriori q̃z interiori tanqz ancillis. Nubit tãdez sapie idẽ ipe spũs deiformis ¶ Cãticũ intellectuale tot hz flat⁹ pulsus aut tact⁹ q̃t sũt amoris spẽs. tot notulas q ver bula q̃t sũt vitates. tot dsonãtias q̃t appetituũ sũt obinate ꝓportiones nec vllã patiꝫ dissonãtiã in aurib⁹ iusti. qz iz obstrepet mala voluntas dissidẽs sibi ipi. dsonaẽ repiꝫ in toto ordine vniuersi ¶ Cãticoꝝ oim ꝑt auditoz eẽ q̃libz hñs fidem de deo et ꝓductiue creaturaꝝ cum bona et dsẽtanea volũtate credẽs vt tãdẽ intelligat Infidelis xp̃o ꝓsus ẽ alien⁹. aurib⁹ em̃ caret spirita lib⁹ nec gloria dei finẽ hz ¶ Canticoꝝ pfect⁹ cãtoz sol⁹ ẽ vir desiderioꝝ i gutture vel vasis scaꝝ meditationũ dformiꝫ ad lr̃az et notulas libri multiplicl. nature. scꝑture q ꝑticulare ꝓ voces nũerosaꝝ affectionũ

¶ De exauditore.

¶ Cãticoꝝ exauditoz est ipe deus

De multiplici verbo

p se ꝑncipalit̃ et ministerialit̃ p suos angelos et scōs. dāt cātica nūc letitie. nūc mestitie. nūc ꝑut vult ex vtroq; tpata vt in viatorib⁹ resultet solatiū de quo sūt ꝯquaginta verba sequentia ¶ Primū verbum solatij et. ri. in ordine ꝓcedētiū vbi describit solatiū ⁊ notificat p decē verba sub generalitate.

¶ Thom⁹ tertius

Solatiū est mulcebris passio ꝺsurgēs ex ꝓceptōe cōstūctionis obiecti ꝺueniētis cū subiecto ꝺueniēti. Vel sic. Solatiū est ꝓceptio ꝺuenientis ꝺiūcti Solatiū sumit ample vt se extēdit ad oēz potētiā ꝺgnitiuā. sensualez scz rōnalē ⁊ intellectualē vt dicim⁹ deuz et angelos et hōies et aialia delectari vel solatiari ¶ Solatium ample diffinitū sic̄ habuit p genē passionē. sic p differētijs suis reliq̄ supsit. vt ꝺra tristitias oēs positū est qđ est mulcebris seu ꝺueniens passio. Addit̄ est nomē ꝓceptōis seu apprehēsionis vel apparētie. excludēdo p hoc mot⁹ rez q̄ omi penit⁹ carent sensu rōne vel intellectu. ¶ Solatiū approꝑate supt̄ ē gaudiū nō qualecūq; ꝛ int̄ anxietates molestias et dolores ꝓueniēs apō hōiez secū manentē vt in fletu sit solatiū Vñ illō. Solank miseri nunc mea fata senis. hinc spūssanct⁹ ꝺr ꝺsolator. et xp̄o maria consolatrix miseroz. dāte ꝺo ꝺfert ¶ Solatiū ꝺsurgit ex ꝓceptiōe duplicis ꝺiunctiōis obiecti ꝺueniētis q̄z vna est realis. altera solū intētionalis seu spūalis vt in rōne vel intellectu vel etiā in imaginatōne. Et ꝑm ꝫ nōia solatij generalit̃ accepti et oppositi dolozis multiplicit̃ ꝑm pꝫos ꝓsertim stoicos varianꝯ q̄ ponunt gaudiū nō nisi in sensu seu motōe sensuali et reali ¶ Solatiū in nobis de⁹ sic̄ ꝓncipale efficiēs. et angel⁹ de celo sic̄ subseruiēs et ministrās opat̄ vt dū apparuit xp̄o angel⁹ de celo ꝺfortās eū ¶ Solatiū q̄libet ordit̄ ex amore. iꝺo q̄lis est amoris talis est solatij bonitas et finis. Vñ sic̄ duas ciuitates duo amores ꝺstituunt sic et duo solatia. Solatiū terrenū aiale ⁊ diabolicū instar epicureoz opat̄ amor sui vsq; ad ꝺtemptū dei. Solatiū xp̄o q̄le desursū ē piū pudicū pacificū suasibile ⁊ mīa plenū causat amor dei vsq; ad ꝺtēptū sui ¶ Solatiū nr̄m q̄le debem⁹ ingrē fuit in xp̄o exēplarit̃ et multiplicit̃ demōstratū ¶ Solatiū q̄d sit realit̃ an opatio vel aliq̄d ab opatōe distinctū nō optz a deuotis curiose ꝑscrutari. ꝫ scolasticis dēlinq̄ tanq̄z ꝓbleuma rōez ad vtrāq; pte hñs. videt̃ q̄ opatio sit p exp̄ssionē. solatiū seu delectatio p impssionē. fruitio p onexionē ¶ Solatiū p varietate psonaz tpm et locoz ꝺuenit variari et ad ei⁹ adeptionē doctrinā et ꝺgnitionez alit̃ et alit̃ niti in pueris i insipiētib⁹. in ꝑficiētib⁹. in ꝑfectis. quēadmodū variatur ꝑm etates et profectus omniū taz sensualium q̄z moralium et intellectualium melodia canticoꝛum.

¶ Solatiū in hōie multiplex repit iuxta multiplicē in ipo potētiā cognitiuā atq; subiectiuā quēadmodū notauit xp̄s exp̄mens aiaz spiritū carnē dum ait. Tristis est aia mea vsq; ad mortē. Spūs q̄dez p̄mpt⁹ est caro aūt infirma ¶ Solatiū infirme carnis est delectatio sēsus exteriozis cui⁹ subiectum est caro aut neruus sensibilis mediāte spū corpali et subtili vñ oritur facilitas aut difficultas solatij iuxta oplexiones corpalis qualitatē accidentalē vel innatā ¶ Solatiū aie tristis q̄nq; ē gaudiū imaginatiue vel cogitatiue virtutis organo corpozeo intus vtentis et inde oritur vt p̄us in solatio varietas p̄m diuersitatē organi et spirituū aialiū ex quatuoz hūoz⁹. sanguine. colera. fleumate. melācolia. Et ex diuersis habitib⁹ in imaginatōne vel fantasia ¶ Solatiū aūt tristis q̄nq; ē gaudiū rōis organo corpozeo nō vtētis in actibus suis. vbi plurimū valent habituales et actuales in rōcinando dispositōes p abstractiōes speciez intelligibiliū a fātasmatib⁹ cū virtutum moraliū equali serena q; tranquillitate ¶ Solatiū p̄mpti spūs est gaudiū mētis q̄ superior est portio rōnis sic p̄cedēs est inferior vbi plurimū valet irradiatio superi gratuita ex legib⁹ eternis q p habit⁹ donoz atq; beatitudinū et reformationē sensuū spūaliū in q̄b⁹ quāto sensus est intimioz suo vero. tāto purioz est. Quocōtra fit in sēsib⁹ corpis. tact⁹ em̄ spūalis et gustus puriozes sūt quo deo intimiores p charitatis amplexū ¶ Solatiū q̄libet in hōie reptū oz aliq̄ solatiū cordis. aliq̄ solatiū aie. aliq̄ solatiū spūs. aliq̄ solatiū carnis iuxta diuersos a doctoz⁹ modos vtendi p̄dictis nōib⁹ ¶ Solatiū in q̄busdaz reb⁹ quadrifarie vt in hōie. in q̄busdā bifarie vt in brutis. in q̄busdā nullo mō sic in reb⁹ sine aia repit ¶ Solatiū intrinsece libez vel laudabile nō inuenit p̄ter q̄z in vtentib⁹ iudicio rōnis ¶ Solatiū p̄ticipatiue lz nō essentialiter et intrinsece libez repit in imaginatiua vestimatiua p̄te hōis q̄ nata est obedire rōni diūcte et expedite dū impat et mouet. ¶ Solatiū infirme carnis exteriozis et q̄ brutalis nullo mō est elicitiue libez neq; laude p̄ obsequēs neq; vituplo indigū. Ḣ nec p̄ncipal libez arbitriū omni sensitiue ꝟtuti sic nutritiue vel vegetabili q̄ p̄ statu isto nō audiūt rōnis impiū q̄cquid de statu innocentie diceret ¶ Solatiū sic habet p̄ obiecto adequato bonū apparēs diunctū. sic oīe q̄d est aut apparē p̄t bonū vel conueniens p̄t dici obiectū solatij ¶ Solatiuz deceptoziū tot modis oriri p̄t q̄t modis potētie apprehēsiue possūt in apparētijs et iudicijs suis falli

¶ Solatium deceptozium nullum fuisz in statu nature primitus instituture. nec i vigilia. nec in somno. nec in diuersa ratione obiectoum per

ōuersa media qm̄ rōis iudiciū oia direxisset vt i astrologo videte solē quasi bipedalis quātitatis ¶ Solatiū a deceptōe multū auertit̄ per habit⁹ ꝟtuales tā intellectuales q̄z morales q̄z infusos supnaturales imo et p naturales ¶ Solatiū frequent̄ inficit̄ ꝫ depuat̄ p affectū vitiosū qualēcūq̄z. Hinc dictū ē. Excecauit eos malitia eoꝝ. et ois mal⁹ ignorās. et quot capita. i. affectiones. tot sentētie ¶ Solatiū hab̄ ē pt suū otrariū sicut tristitiā et desolationē p obiecto et ecōtra. vt penitēs gaudet qz dolet et de letitia tristat̄ sic ignis frigido flatu frigiditas p calidū circūstans nec penetrās ofortat̄ ¶ Solatiū q̄nq̄z ē deceptoriū nō moralit̄ aut demeritorie vitiosū vt dū error ē iuincibilis vel eoꝝ q̄ sciri nō debēt ¶ Solatiū sic variat̄ ex apparētiaꝝ diuersitate sic apparētie suā diuersificationē accipiūt in hōie et potētijs suis ognoscitiuis ꝓpter colligationē hmōi potentiaꝝ ad inuicē. qz rota trahit rotā sic cortina cortinā. et orbis orbē ¶ Solatioꝝ apparētie variant nedū p varietate cognitionū ꝟ vt dictū est etiā affectionū. q̄uis alia et alia rōne. qz obiectū intellectus practici nō est veꝝ absolute ꝟ veꝝ vt opat̄ affectui ¶ Solatijs i hōie ꝓueniet rarior deceptio si potētia iudicatia q̄libet noucrit de dubijs et suspectis apparētijs suspēsū tenē iudiciū p arbitrij facultatē. ¶ Solatiū cāt in nobis angel⁹ de celo vt bon⁹ vel mal⁹ sic nōiat̄ duplex celū empireū vbi boni. et aereū vbi demones q̄ mystice dicunt̄ volucres celi ¶ Solatiū causāt in nobis dece spūs inspirationū vel instinctuū sic aliqñ p spm̄sanctū illabēte a habitū causantez. sic ab angelo bono multiplicit̄. sic a malo angelo. sic a celo. sic ab elemētis circūstātib⁹. sic a oplexiōe naturali. sic a oplexione accidētali. sic ab habitib⁹ ognitiue potētie. sic ab habitib⁹ affectiue. et in his om̄ib⁹ veꝝ ē. q̄ diligētibus deū oēs inspiratiōes iste coopant̄ i bonū de p se vel p accidēs. reprobis āt oia tādem de p se vel p accidēs cet ūt in malū. nec pōt regula tradi genēalis. ꝟ q̄ solatiat̄ in dño osolet̄. ¶ Solatiū causāt in nobis hōies q̄ angeloꝝ officiū nomen q̄z sortiunt̄ vt doctores et p̄lati et offerētes p solatō libros scōs necnō veritatē ordinate ꝓponētes ¶ Solatiū ꝓuenire pt diligentib⁹ deū a sex differētijs positōis. sursū. deorsū. añ. retro. a dextris et a sinistris. ¶ Siderādo gloriā. infernū. pcēa p̄terita. picula futura. ꝓspitatē et aduersitatē ¶ Solatiū nōnunq̄z a desolatōe q̄ p antiparistasim et vicecotis generat̄. hoc in Jacob timēte frez Esau. hoc in multiplici scōꝝ claruit passione. ¶ Solatiū sepe a tēptationū angustijs roborat̄ qđ senserat q̄ dixit. Dum angustiaret cor meū in petra exaltasti me. Et rursus. ꝑm multitudinē doloꝝ i corde meo osolatōs tue letificauert aiaz

meā. Et xp̄us. Tristitia vr̄a vertet in gaudiū ¶ Solatij causa ē aliq̄ fuga solatij sicut ecōuerso q̄rere nimis solatiū p̄sertim corpale impedit spūale p̄ter ꝺ psalmista renuit cōsolari aīa mea memor fui dei et delectat⁹ sū ¶ Solaciū aliq̄ inter btitudines. aliq̄ inē fruct⁹. aliq̄ inter v̄tutes et dona numerat sicut par luct⁹ et pacia ¶ Solaciū solatio frequenē opponit nec se mutuo patiunt quēadmodum de carne et spū notatū est ¶ Solatiū frequenē impedit a cōsolatōib⁹ aut cōsolari volētib⁹. alioq̄n nō dixisset Job. cōsolatores onerosi vos estis ¶ Solatiū quo fine q̄rat expedit cognoscere vt exinde bonitas ipi⁹ vel malicia moralis seu gratuita cognoscat. cū finis sit forma v̄tutū si bon⁹ est. deformitas vitio⁹. ¶ Solatiū q̄rendū ē p̄ncipaliē p̄ deū vt hūili⁹ timeat. feruēti⁹ diligat. et alacrius honoret. Sic agebat p̄ba loquēs optabūdus deo. Letet cor meū vt timeat nomē tuū ¶ Solatiū q̄rē p̄t hō p̄ se nō tn̄ p̄ncipaliē ꝺ sub deo sic inclinauit psalmista cor suū ad faciēdas dei iustificationes in eternū p̄ retributionē ¶ Solatiū p̄ se p̄ncipaliē q̄rē est tale solatiū quale docebat et q̄rebat Epicur⁹ hō ad se referēs oīa et se fruēs ¶ Solatij media q̄lia nōt in ep̄lis Seneca epicurū posuisse vel aristipū cū sectatorib⁹ laudabilia sūt in multis si ad verū finē solatij vertere nt. vt prudēt declinare nociua neminē ledē. fortiē ferre q̄ necessitas affert. otemnē mortē. frugaliē viuē. cupiditatib⁹ impare. diligē paupertatē. et ita de p̄mis ¶ Solatiū Epicuri nō poterat adipisci sine luctu. dolore vel tristitia. et hoc p̄ē inanitā sensualitatis et cupiditatis vehemētiā q̄s vel repmē vel sanare tristitia ē ꝺ i repmēdo lōguor maior. ¶ Solatiū q̄libet in hac vita suspectū esse ꝺz q̄ nō luctui iūctū vt in luctu fūdatū ē. Hinc liber ezechielis tradit⁹ habebat cū carmine solacij lamētatōnes et penalitatis et pcci ¶ Solatio⁹ fines q̄les a mūdanis p̄stituūt nō ꝺsolatōez ꝺ desolationē inducūt. sīr et finis q̄lem stoyci p̄stituebāt aut falsus aut impossibilis de imaginario quodam honesto sine deo vero. ¶ Solatij cuiuslibet laudabilis exēplar dedit xp̄s tā actiue q̄ passiue. et post euz btā mr̄ sua ab infātia vsq̄ ad mortē in sūma pauptate spūs. sūma mititate. mario luctu. vehementissima esurie et siti iustitie. sūma mia et miseratōe. purissima cordis mūditia. et in trāquillissima pace ¶ Solatiū xp̄i sequit suo mō q̄ xp̄m induit. ꝺ est q̄ sibi sic exemplari viuēdo ꝺsormat. neq̄ eñ tali deerit āgel⁹ de celo ꝺsortās eū dū fact⁹ erit in agonia. Quisq̄s g⁹ tristat aspiciat ꝺ exemplar et psallat bono animo exultās ad gaudētē xp̄m et cū lamētāte plāgēs q̄ docuit sō pabola puer⁹ ꝺ sedētiū in foro et clamātiū coeq̄lib⁹. Cecinim⁹ vobis et nō saltastis. lamētauim⁹ et nō planxistis.

¶ Finis

Cētilogiū de meditatione crucis Magistri Johannis Gerson.

O Exaltauit ais humiles.o virgo beata.
Mundi/quā dominā.magna potens statuit
Cur?quia respexit humilem deus.vt tuus esset
Filius.et matris subditus imperio
Gloria suscepit humilem.sublimior ex hoc
Ipsa nouissima fis.proximior q̄ deo
Nanq̄ nouissimus et abiectior esse virorum
In cruce suspensus.esse iesus voluit.
Propter quod.deus exaltauit sibi nomen.
Tale dedit nomen.quod exuperat
Sta .modo collige mea mens hinc corrue toto
Prona sinu.signū stringe salutiferum.
Tolle iugum crucis.hoc a quo diuellere nullas
Preualeat casus.dic crucifixo iesu.
Fasciculus myrrhe.mihi dilectus meus.inter
Vbera constringet se mea.suauis amor
Oscula det labijs.vngat.trahat.afflet odorem
Intus et in cellas.ducat aromaticas
O mēs quo raperis.mea mēs que digna flagellis.
Oscula vis.cuius terra tremit tuitu
Parce precor.rapit en pietas inspecta.suprema
Que maiestatē non finit.vt verear.
Brachia distendit.vultū declinat.apertum
Per latus ostendit se cor.amore mei
Frigidus.ingratus.meus esset amor.per amorē
Si talem minime flexus.amaret eum.
Maiestas fateor.retrahit.si conspiciatur
Carne tegit sese.sola patet pietas.
O pietas.que nec colaphos.nec sputa.flagella.
Clauos.nec mortem respuit.ecce crucis.
Jam nec amore mei.languet.neq̄ vulnera sentit
Mortuus in dura.sed cruce pēdet adhuc
Mortuus.amplexu se quomodo subtrahit? aude
Mens pia.coniungi cum pietate sua
Os dare quid refugis.cur nō in amore liquescens.

Tota fluis.cur nõ crux madet ex lachrymis?
Ipsum forte tenet.flentis gremiũ genitricis
De cruce depositũ.flens.sibi compatere.
Saxea mens nimis est.adamanteq; durior atro:
Talia que spectans.mollior esse nequit
Tange iesu virga.totiens crucis vt lachrymarũ
De cordis silice.largior vnda fluat.
Marmore frigidius.o cor qõ tantus amoris
Non rogus accendit.stas q; gelu rigidum
Flãmiuolis saltem.scintillis te ingerere cor
Que crucis ex omni parte vides saliunt
Incipe percurre.primis q; nouissima iunge
Singula que patitur.virgo.iesus q; nota.
Una tibi poterit scintilla.nisi reprobus sis
Ignem de lignis.crede crucis parere
Dosce sarmenta.viciorum que resecabis.
Junge.quasi ligna plurima dona dei
Lucam cuius adest celebris lux.perlege.lucas
Crinis cum socijs.gesta crucis reserant.
O luca felix.qui viuendo studuisti.
Morte crucis corpus mortificare tuũ
Crux petrũ reuehit ad celos.q cruce frater
Tu suus andrea.letus alacris obis
Stigmata francisci.seraphin sub imagine finit
Vt mors fortis amor.flammeus ac penetrans
O bonauentura crucis hoc succensus amore
Quod fueris.nomen.et tua scripta docent
Indicat hoc picta.tumulo ꝑpria crucis arbor.
Lugouni qualẽ.plurimũ orbis habet
Eius ad exemplũ.strictim crucis.acta repone.
Que videas oculis.corde vel ore legas
Nidulus esto tuus crux.tutus.pulcer amenus?
Intra quem foueas pulliculos operum.
Epũs obumbrabit.sub pennis bruma nec ardor
Nec poterit miluus.esse sathan nocuus
Nove q; ex omni regionis parte subibit
Flans.pius affectus flamine.carmine agens
Carmen ab interno cordis.resonare docebit

Gãma nouũ punctis.quod crucis inseritur.
Cantica delectant.si talia lector abunde
Sub duplici linguã.comperies alibi
Crux est actuis.crux theorizis speculanda
Sorte non equali.nec oculis paribus
Marthaz solicitã.pars.circa plurima turbat
Dum pro parte sua.sola maria sedet
Ipe sunt oculi lye.claro sed ocello
Rachel.amicicior.cernere diua potest
Viuat parte sua.queuis contenta sororũ
Alternare vices.gratia ni deberit
Gratia quod non dat.nemo feliciter audet
Gratia rara nimis.mente vacare deo
Corpore vestiuit.ideo se xpũs vt esset
Ad diuina tibi.dux via.scala status
Corde tenens christum.per sensus carnis habere
Tecum crede deum.quod satis ad meritũ
Theoricos.humilis.quos non dat hic imitari
Collaudes.q erunt.premia certa tibi
Stringe crucis malũ.si non potes alta tueri
Ad patriam ducet te.ratis ecclesie
Sit theorica.crucis inspectio crebra
Sufficit en sanguis.pulliculis aquile
Dum crucis accubitu.rex est tua nardus odorem
Spirat.si fuerit plantula parua calens
Impositas laudes.prius et deuotius imple
Precipuũ ratio vult.opus esse dei
Ecclesie vocem.loqueris.que fortior est vim
Nescio quam dat ei.qui regit ecclesiam
Psallas attente sapienter psallere iussus,
Post intende tuis.vel meditando file
Affectus si quando pios.deuotio gustat
Ruminet vt dum vult.mandet eos notulis
Nobiliora nimis.sacre sunt vascula mense
Sed gustata fauis.mella placent xpĩs
Suspectus sapor est.quem nõ profert crucis arbor
Ortus.q ille sacer.a froneſi rigmis
Gratia certa crucis est.quando repente cor vno

Mutatur vīsu. mox q̄ nouus fit homo
Anxius est aliquis curis stimulatus amaris
Crux animū subeat. soluitur omne malū.
Erigit ad spem. lugentem solatur. et atre
Disparent tenebre. vis inimica fugit
Effugat a se tristitiam. mens leta malorū
Jam meminit. que se preterīsse videt
Peccatis. deus indulsit. quia penitet ergo
Sobria letatur iure doloē suo

Mos habet vt fedis. in amoribus illaqueati
Crebro voluptates. preteritas recolunt
Hic locus e. hoc tempus adest. modus ille iocosis
Dum desideriis perfruor ipse meis
Dona crucis plus verus. amor suscepta recensēs
Gratus amatus se quo magis afficiat
Hic locus ista dies fuit hec oratio talis
Gratia quādo modis se dedit in varīs
Ergo precipue satagas semper memorari
Suaues affectus quos tibi crux peperit
Affici magnete ferrū spectare videbis
Usq̄ polum tua sit mens ita fixa cruci
Mens affecta fide christo se dirigit. et spes
Erigit amplexum porrigit verus amor
Tunc frondis reficit par dicit sufficit vnū
Gloria perficiens perficiendo cadens
Casus et occasus felix quia semper in ortu
Permanet et mira fit nouitate placens
Visio non tedet recreat q̄ fruitio vīsi
Esurit et satur est semper edens quod habet

Dilige tota mente deum pro te patientem
Atq̄ redemptoris immemor esse cauē
Dilige toto corde puro q̄. nec vllis
Errorū nebulis obtenebrare sine
Dilige tota sic anima spōtaneus vltro
Quod facias hilaris que iubet ipe deus
Fortiter ergo deum sapienter suauiter q̄ omni
Dilige virtute viribus omnimodis
Sit timor vt domino sit honor q̄ deo sit amatus

Ut tuus est totiens se vocat esse tuum
Ditius esse nihil poterit quis ditior heres
Quam cui de summo dicere fas meus est
Interiores se iungũt sensus deitati
Obiectum deitas cuicꝫ fit vt ꝓtium
Lux oculis splendet quã non accipit oculus vsquã
Attamen in nullo deficit ipsa loco
Dulcisone resonat sine tempore spirat odorem
Nere qui nullo flabilis inseritur
Nc ꝓtie cibus hic reficit qui vescitur illo
Esuriet nunꝯ non iterum sitiet

HEret in amplexu casto qꝫ prebet frui se
Quo diuellunt tedia nulla sui
Interpres clausos aperit sensus vite lingue
Expedit vt vires iussa paterna sequi
Suaue iugum mitis humilis qꝫ iesus tibi fecit
Esse crucez post se quotidie fer eam
Morsibus horrescis perimi serpentis iniqui
Hunc ligno fixuz respice tutus eris
Deuius esse times variarum ambage viarum
Crux iter ostendit.ducit et ad patriaz
Pinge thau frontem ne te gladius iugulabit
Hac cruce signatus ciuis erit superuz
Bella fremunt profer certa vexilla triumphi
Visis hostis eis protinus effugiat
Demonis ars et mille modis versutia tentat
Pinge crucem velut fumus inanis abit
Celica lux veluti iocunda serena micaret
Mentẽ tranquilla pace frui tribuit
Anthoniũ talis augustinũ qꝫ beauit
Lux et qꝫ plures desuper irradians

HAuctus honore fuit adam tali qꝫ ab arce
Mentis in eterna primitus inspiceret
Mole modo premitur ꝙ carcere carnem oportet
Corporis assensu querere vera prius
Sacra representat super omnia hostia sensus
Signa vel obiecta mystica dona crucis
Est foris est intus virtutũ regula libro

Centilogiū de meditatione crucis

Christi pendentis sanguine scripta suo
Est modus hic omnis diuinus scriptus amoris
Cartam non aliam quere necessariaz
Cesses iam petere sponso pia mens ab amico
Pascit vbi meridie recubet
Ecce crucem cerne neqz sic vage post alienos
Custodes pecorum.nec malus error agat
Eos despiciat fedos.fictos qz sodales
Dic christo pastor tu mihi solus eris
Finis legis amor christi de corde sereno
Dum bene conscia mens duz neqz ficta fides
Christus homo deus hunc ergo time sua seruans
Jussa.pio corde.fac ita saluus eris.

Explicit centilogiū elegiacū sup meditatione crucis ꝛc. Magri Jobis de Gersonno

Incipit cōpendiū Magistri Joh gerson doctoris theologie cancellarij pisien breue q vtile aliq̄rū materiaz cōium ad fidē et doctrinā catholicā spectantiū.

In isto libello est q̄dā breuis et sūmaria. vtilis tñ expositio. Prio de articulis fidei. Scdo decē p̄cepto rū legis. Tertio septē sacroz eccie Quarto septē vtutū. Quito de septē petitiōib⁹ otētis in oroōne dñica. Sexto de septem donis spūsc̄i Septio de octo btitudinib⁹. Octauo de vicijs tā nale q̄z volūtatis.

Tractatus primus de articulis fidei Et pmo q̄d sit symbolū et vnde dicatur.

Symboluz est dim credēdoz ad salutē spectantiuz opēdiosa collectō Qm̄ vt ait cassia⁹ lib. vi. quicq̄d p vniersū dinozuz voluminū corp⁹ imensa diffundit copia totū in symbolo colligitur breuitate pfecta Dr̄ aūt symbolū a syn q̄d ē cōb q ule q̄d est sñia q̄i collectio sñiaz Vel vt alij volunt a syn q̄d est cō q bolū q̄d ē frustū q̄si frustoz. i. capkorū vel ptickarū fidei collectio Scdm papiā sybolū est collectio aut pactū seu placitum quod fit homini cū deo

Quid sit articulus fidei q vnde dicat.

Et aūt articul⁹ ꝑm richardū de sco victore. indiuisibil ve/ritas de deo. artans nos ad credendū. Dr̄ in dicta descptiōe vēritas indiuisibilis. q articul⁹ nō diuidit ꝫ stat in eo indiuisio credibilū Articul⁹ eni de se in q̄ztū articulus. nō est resolubilis in articulos siue in credibilia. puersitate tñ hesū inualescēte. q̄daz que diunge/bantur in symbolo apl̄oz postea oportuit diuidi. Verbi gr̄a Dicebāt q̄daz xp̄m nō vez esse hoiem neq̄z vere natū Alij aūt dicebant vere natū. sed non vere ceptū de vgine ꝫ corp⁹ attulisse de celo Jñ sci pres vnū articulū in duob⁹ diuiserūt. vt vn⁹ esset articul⁹ de conceptōe. ali⁹ de vera eius ntitate Et cōsikr in alijs ex alia cā diuisis Et ita ly indiuisibilis in q̄busdā articulis ꝑuat actū diuisiōis q possibilitatē. in q̄busdā ꝑuat solū actū. sic scz q sūt q̄daz articuli qui ꝫ assignatōz aplicam nō diuidunt. pñt tñ diuidi Et sūt q̄dā articuli q ne/q̄z diuidunt neq̄z diuidi posset. Et nō q in dca descptōne dic de deo cuz tñ articul⁹ alicꝗs ꝑma facie videat esse de creatura Verbi gr̄a. Carnis resurrectionē Verūtamē ois articul⁹ ꝓncipalit de deo ē. vñ respcu articuli imediate tacti dicit damasc. Nō credim⁹ resurrectiōz futurā. nisi dina vtute. s. coopante Jñ et ꝫ credit fides catholica. s. ꝑmissā resurrectionē. dina efficiē dā vtute Et sic patz q ist articls de deo est. q de dina vtute nr̄am resurrectōnē opante Isto mō oēs articulos q̄ vident esse de creatu/

ra.facile ꝺtingit reducē ad ꝺinaz ꝟtutē.et ita ad deū Ite in dca de/ scptone dic artās nos ad creden dū Et tñ volūtas libera ē nec pōt cogi vel artari ꝯz qzuis in volen doz ꝺsentiēdo nō possit volūtas cogi qz ꝙ ad ꝺ libera ē.pt tñ allici et trahi in ognoscēdo.qm̄ si intel/ lectui bñ ꝺispōito infūdat se veri/ tas.ipm intellm illuminās.nce ē ꝟitatē ognoscē q p oēs allicere q tūc trahit ad ꝺsentiēdū agnite ve/ ritati Añ aug⁹ verba trahit ouē hoc mō artat nos articul⁹ ad cre/ dendū Añ ꝙā artans.i.trahēs

Diuisio et expositō articlorū fidei Et pmo primi

Quidit aūt et distinguit symbolū pcipue apl̄oz in.xij.ar/ ticulos.ꝺm nūerū.xij.apl̄oz ꝙ con/ tulerūt credēda.qz ipi ꝺ symbolū ꝺposuerūt.Secōm alios vēo diui dit in.xiiij.vt patebit infra. Un⁹ articulus et pm⁹ attribuit pri ꝺm ꝺpriū modū.sex attribuūtur filio.et ꝙnqz spūi sco. Primus aūt ꝙ attri buit pri ē iste Credo in deū pfem oipo.crea.ce.et ter. Ubi pmo nō ꝺcam int credere deū.et credē ꝺo et credē in deū Qz ꝺm aug⁹ credē deo ē ꝟbis ei⁹ siue scpture sacre fi/ dē adhibē Credere deū est credē deū eē.s.qz est Credē in deū ē cre/ dēdo deū fide et affectōe.siue fide opante p dilcoem tēdere in ipsuz Igit expone sic Credo in deū scz singularit.qz in vnū deū Añ deut vi.Audi isrl dñs deꝰ tuꝰ deus vn⁹ ē Pfem ꝙ ꝺ psonalit tenet.qz sub/ stūgit filiū ei⁹ In ozōne vero dnica tenet ly pr essentialit vbi agit de

pr̄nitate.vel adoptiōis ꝙ pr̄nita/ te ipa t̄nitas ē pr̄ bonoz.vel crea tionis.ꝙ pr̄nitate tō t̄nitas pr̄ est tā bonoz qz̄ maloz ꝺm illō deut xxxij. Nūquid nō ipe est pr̄ tuꝰ qui possedit te et fecit et creauit te Oi/ potentē approbate.qzuis eni filiꝰ sit omps et spūsc̄us.omps tñ qñ ponit approbate attribuit pri.sic sapia filio.et bonitas spūisco Cre atorē ce.et ter. Ad hram sūme na/ ture.quā designat noie celi.q infi/ me.qm̄ designat noie tre q sic exin de collige creatorē medioz Posi/ tis eni extremis colligūtur media Vel p celū q trā intelligat tā spū/ alis qz̄ corpalis creatura pfte for mata.vt celū sit inuisibilis et spūa lis creatura.tra aūt oē corpeū et visibile Añ aliud symboluz expo nēs dic factorē celi et tre visibiliū oim q inuisibiliuz Et nō ꝙ creare siue creatorē esse potiꝰ sonat potē tiā qz̄ sapiam vel bonitatē.qz ope ratio egredit a pōn et maxie vir/ tuosa Añ iob.i Qia p ipm facta sūt Et in ps. Omnia in sapia fecisti Nō approbate attribuit crese pri sic q pōn.cū tñ pr̄ oia creet p filiū coopante spūsco.qz indiuisa sunt opa t̄nitatis.q tote tres psōe vn⁹ sūt creator.Et aduertēdū ꝺ ꝙ p ꝺ ꝙ dic deū singularit destruit erro res qrūdā gentiliū q fingūt plres eē deos.qꝺ manifestissim⁹ ē error qz illo posito clare pz ꝙ null⁹ eoz sit deꝰ Si eni plres sūt dr̄nt inter se p aliq̄ qꝺ hēt vn⁹ qꝺ nō hz aliꝰ Sic null⁹ eoz erit sūmū bonū.qa sic nullus eoz hz omia bona.et sic null⁹ eoz erit deus.qz deꝰ ē sūmū

bonū qđ obtinet oia bona. ad rhō xi. Jtē per ħ q̄ dic̄ p̄rem destruit obstinationē iudeoꝝ qui nō attē dūt distinctionē psonalē p̄r̄is ⁊ fi lij Jtē per ħ q̄ dicit creatorē celi ⁊ terre destruit errorē pħoꝝ dicen/ tiū mūdū fuisse ab ēterno et deo co eternū sic̄ dicit aug⁹ aristotelē po suisse et platonē Jtē p illud idem destruit errorē mānicheoꝝ q̄ dicūt oīa corpalia creata a deo tene/ brar. Sz ex istis oriē dubitatio Si eni credē in deū est tendere in eū fide opante p dilēcoem vt dicit sup̄. cuz in pēcto mōrli exīstes non hēant istā fidē sic in deū tēdentē. videt q̄ non credūt in deū. et ita mētiunt et peccāt qñ dicūt symbo luz. qđ ḡue est dicē Ad qđ dr̄ p̄m q̄ sōā. q̄ ipe pēcor dicit credo ⁊c. ñ in p̄sona sua ħ in p̄sona ecc̄ie Sic̄ et illud. lauabo p singulas noctes lectū meū ⁊c. qđ nisi in p̄sona ecc̄e q̄ in aliq̄b⁹ mēbris p singulas no/ ctes lachrymar̄ diceret eēt mēda/ tiū in ore maloꝝ. imo etiā et mul/ torū iustoꝝ Et sic̄r cū mulier dicit p̄m letat⁹ sū in his q̄ dīca sē m ⁊c. incōgrua essz locutio nisi in p̄sona iusti genēalit̄ loq̄ret siue ecc̄e Sic̄r hic in p̄sona ecc̄ie dr̄ Credo i deū ⁊c. et sic nō peccat nec mentit̄ Alij dicūt q̄ exīs in pēcto mōrli ñ dic̄ q̄ credat in deū cū dic̄ credo ⁊c. ħ p̄fiteť articulos fidei Et ē sensus Credo in deū. i. p̄fiteor credendo eē deū Et ita large sumit̄ ħ credē Aug⁹ vbi sup̄ sumit magis stricte.

Expolicio secūdi articuli fidei

Ḡdus articul⁹ p̄ncipal̄ et p

mus eorum qui attēduntē filio est iste Et in ihm cri. fi. ei ⁊c. Et supple credo in iesū xp̄m ⁊c. q̄ duo nomia freq̄nter in nouo testam̄to diūgūt qr vnū eoꝝ. s. ihs exp̄mit ei⁹ deita tē. inēptat eni saluator Et in q̄n tū de⁹ spēalit̄ saluator ē Et r̄liquū nomē. s. xp̄s exp̄mit hūanitatē q̄a interp̄tat vnct⁹. ⁊ in q̄ztū hō vnct⁹ est p̄ oleo suis filiū ei⁹ vnicū id ē nat̄alē nō adoptīm Jñ aliud symbolū determinādo dic̄ Et ex pa tre natū ⁊c. Vel vnicū dic̄. qr nō ē vn⁹ filius in q̄ztū de⁹. et alius fili⁹ in q̄ztū hō Sz idē xp̄s in duabus natur. s. deitate ⁊ humanitate. ⁊ ēb⁹ sōst̄ħs. s. deitate aia ⁊ carne vnic⁹ ē fili⁹ Jñ aug⁹ in eccl̄iastic. dogmatib⁹ Nō duos filios fate/ mur sic̄ sepando naturas nestori⁹ tradit ħ deū et hoiem vnū filium credim⁹. manentē in duab⁹ sōstan tiis. nō tñ ofusis naturis. q̄uis ei duas hēat ntitates. vnā q̄ nascit̄ de mr̄e. ⁊ vnā q̄ nascit̄ ex deo p̄re tñ ē vnicus filius nō duo filij. Ad/ ego in oceptiōe p viā generatōis p̄cessi a p̄re et sic q̄dā natitate na tus sū i vtēo Secōo nat⁹ sū de mr̄e ex vtēo nec tñ p̄ħ istas duas nti/ tates dicēdus sū duo filij. ħ vnic⁹. Sequit̄ dñm nr̄m Jñ ipe dic̄ mat. vlt. Data ē m̄ ois ptās in ce lo ⁊ in ēra ⁊c. Per ħ etiā q̄ dic̄ ihz xp̄m qđ interp̄tatur saluator et vnct⁹ deridet̄ hebetudo iudeozuz qui suū messyā. i. saluatorē adhuc futuꝝ exp̄ectāt Per ħ ēē q̄ dic̄ filiū vnicum destruit hereſim sabellia/ noꝝ dicētiū eādē p̄sonā eē p̄rem ⁊ filiū qđ aptissimū appet mēdam

qz ꝑm decursum naturalē optet ꝙ
inē pr̄em et filiū psonalis sit distin
ctio. licz ofozmitas sit nature q si/
militudo Quales eteni sum⁹ nos.
tres ꝺ a nob generant Jñ de ipa
ōina filiatōne dr̄ ad rhō. vij. Ac/
cepistis sp̄m adoptiōis filiozū ⁊c.
Et post pauca Si aūt filij et here
des. heredes ꝺdez dei coheredes
aūt xp̄i Et ad eph̄. i. Predestinauit
nos in adoptionē filioz per ieſū
xp̄m Null⁹ eniz se ipm gignit Jñ
cū idez sit pr̄ qđ fili⁹ in ſba. optet
ꝙ alteritas sit psonaz Per ꝟ etiā
ꝙ dr̄ dīm nr̄m destruit hereſis ar
rianoz qui ponūt ineq̄litatez pso
narū Jñ ioh. x. Ego et pr̄ vnū su
m⁹ Et ad heb. p. ꝺ cū sit splendor
glie et figura ſbe ei⁹ Et ꝑm atha/
nasiū. Eq̄lis pr̄i ꝑm diuinitatē ⁊c:
Sic enim pr̄ dñs est oim et omps
ita est et fili⁹. qđ exp̄ssius determi
natur in alio symbolo vbi dicitur
omps pr̄ omps fili⁹. qđ tñ intelli
gat ꝑm ōinitatē Quāuis eni hūa
nitati xp̄i collata sit omniscia. nō tñ
oipo/tētia

Expositō tertij arti/culi fidei.

Tertiꝰ articulus ꝓncipalis
et scꝺus eoz ꝺ ptinēt ad
filiū. qui determinat vtrāqz
ei⁹ ntitatē. s. in vtero et ex vtero. q
est iste Qui ocept⁹ ē de spū sco na
tus ex maria ỽgine Dic ergo qui
scz xp̄s cōceptus ē de spū sco ꝺ ē
opatōne spūssci. vno eteni eodēqz
momento segregata fuit illa caro
assūpta a reliq̄ carne ỽginis opa
tione spūssci. et aiata aia rōnali et
deitas eis vnita Jñ nō ē putan/
dū ꝙ sit oceptus de spū sco sicut
ꝓles de semie pr̄no ocipit. ꝺa sic
transisset spūssc⁹ oino. mutat⁹ qz
fuisset in carnē sic pr̄nū semē trās it
in carnē ꝓlis. amittēs ꝓpriā spēm
qđ est etiā solo cogitatu abhozrē
dissimū Jñ ly de. nō denōt circū
stantiā cāe materialis. ꝟ poti⁹ cause
efficiētis Quāuis eni incarnatio fi
lij dei sit opus toti⁹ tnitatis. quia
qđ opat vna psona opant oms
eo ꝙ indiuisa sunt opa tnitat. ipa
tñ gra mediāte qua natura hūa/
na vnit ōine ē donū appropriatū
spūi sco. qz hec gra appropriate pce
dit a charitate seu a benignitate
dei q̄ spūisco appropriat Nō eniz
de⁹ in qztū potēs vel in qztum sa/
piēs. ꝟ in qztū bonus q benignus
nr̄am redēptionē opat⁹ ē p incar
nationē filij dei Dr̄ igit qui conce
ptus ē de spū sco. nō naturaliter ꝟ
opatōne spūssci q̄si ꝑm appropa
tionē cāe efficiētis In q̄ ỽbo tan
git ntitas ei⁹ in vtero. scz q̄ nat⁹ ē
de pr̄e veniēs. nec tñ recedēs Ide q̄
mat. p. Qđ in ea natū ē de spūsco
ē Glō Natū. i. oceptū Dr̄ postea
nat⁹ ex maria ỽgine. s. natitate ex
vtero. de q̄ luc. ij. Et pepit filium
suū ꝑmogenitū ⁊c. Per ꝟ ād ꝙ ait
qui ocept⁹ ē de spūsco. i. opatōne
spūssancti et nō opatōne virili de
struit hereſis hebeonitaz. qui asse
rūt xp̄m ex maria ioseph nuptia/
li coitu esse oceptū Per hoc etiam
qđ subdit natus ex maria virgine
vt scilicet de vera matre de qua
materiā corporis assumpsit de/
struit erroz valētiniauoz dicētiū

ẏgine xp̃m nihil corpis assūpsisse. sed per eam q̃si per fistulā transisse

Expositio quarti articuli fidei.

Quart⁹ articulus p̄ncipal et tertius eorū qui p̄tinēt ad filiū.et quidē describit passiōis ei⁹ sacr̃m p̄m oia q̃ circūstāt mortē ei⁹.vt ē flagellatio.crucifixio.sepultura.et hui⁹mōi ē iste. Passus sub pōtio pilato crucifix⁹ mortu⁹ et sepult⁹ Qui supple xp̄ūs passus ē sub pilato.i.sub ptāte pilati Pilato dicto pōtio scz genere q̃si dicat nō rhōno.qđ forte dicit ad dr̃am alicui⁹ alt̄ius pilati Crucifixus in q̃ distinguit passiōz suā a passione aliorz qui suspēdunt in patibulo Qz p̄m ysiđ patibulum p̄rie dr̃ vbi hō suffocat̄ et statim moritt Crux ẏo vbi diu torq⁹ tan/dē lāguēti morte moritt vbi mors ḡuior et p̄ductior est Tñ multoti/ens vnū p alio ponit Sepult⁹ mortu⁹ vera morte p dissolutiōez scz aie a corpe.đinitas tñ sp diuncta mānsit vtrobiqz Nñ aug⁹ sr̃ iob̄z Verbū đinū exq̃ hoīez i.carnem et animā suscepit nunqz deposuit. Mors ergo ad tp̄ūs carnē q aiaz sepauit.neutrū tñ a ẏbo Et sepultus nō tñ vt alī corrupt⁹ et incinerat⁹ Nñ in illo p̄s.Nō dabis scm tuū vidē corruptionē Per hoc ät q dic̄ passus crucifix⁹ mortu⁹ ostēdit verā carnē vtpote sensibilez et passibilez habuisse Ju quo elidit errorz apollinaristarū qui dicūt eū sensu et carne sēsibili caruisse.cū tñ verissimā carnē habuerit.et optie oplexionatā.et iō marie passibilē Nec absorpta fuit illa passio per vnionē deitatis.qz in illa vnione vt dic̄ damasc̄l.ẏuata fuit vtriusqz nature p̄prietas Naz qđ passibile mānsit passibile sic̄ hūanitas.et qđ impassibile mānsit impassibile sic̄ đinitas Quinimo incōpabilit̄ penā ḡuiorē sustinuit.qz posset pur⁹ hō sustinē.eo q p̄bebat ei illa vnio robur et vires ad sustinēdā tā amaram passionē in q̃ pur⁹ hō q̃ ei⁹dē teneritudis esset vt dicūt in initio passiōis defecisset Destruit hoc etiā errorz illorz q̃ dicūt carnē illā in naturā deitatis trānsisse.et iō im passibilē fuisse. Quos ostat hieronym⁹ in epla ad damasū papā.

Expositio q̃nti articuli fidei.

Quint⁹ articul⁹ p̄ncipalis in nūero.et q̃rt⁹ eorz q̃ spectant ad filiū p̄tinet ad rep̄sentationis eorz sacr̃m qui erant in lymbo inferni oclusi p̄m q p̄p̄hauerat zacharias.ix.ca. Tu quoqz in sanguie testamti tui emisisti vinctos tuos de lacu in q̃ nō est aq̃ q est iste Descēdit ad inferna tertia die resurrexit a mortuis Descēdit tm̃.s.in aia deitate vnita.qz corp⁹ in sepulcro q̃euit.et deitas vbiqz erat Nñ sine ea descēdere nō potuit ad inferna.i.ad lymbū ptē.s. inferni supiorē.q̃ detinebant sal/uandi.q̃lqz debitū p̄mi pentis p mortē xp̄i solueret Q autez dicit psal.eruisti aiam meaz ex inferno inferiori.nō est cōtrīū Dicit ei ibi lymb⁹ infern⁹ inferior respēu aeri.

caliginosi in quo vt in suo inferno affligunt mō malignī spūs Inde respcū illi⁹ aeris q̄ ad situz limb⁹ hoc ē supior ps inferni dr infern⁹ inferior. Tertia die resurrexit a mortuis vt p sinodochen ps pro natur p toto. vt videlz ps illi⁹ diei paseues q̄ mortu⁹ ē p vna die o puteā. et nox seq̄s dñicū cui⁹ māe resurrexit p die ctio. Per hec autē ꝟba destruit error eoz qui negāt resurrectiōz nr̄am Negare eni nostrā resurrectionē ē q̄dāmō negare resurrectiōez xp̄i Sic enim arguit apl's ad cor. xv. Si xp̄us resurrexit et nos resurgem⁹ Cū āt ad destructionē dñtis sequat destructō añcedētis si nos nō resurgem⁹ neq̄ xp̄s resurrexit. Et nō q̄ p̄m istā distinctionē articuloz hec duo cōiūgunt. s. descēsus ad inferos et resurrectio a mortuis. qz iste artic⁹ dic totū q̄d xp̄s nob⁹ p suā mortē meruit. Bn aūt est redēptio in aīa q̄ opleta est p fractura inferni in descensu ad inferos Et redemptō in corpe que opleta ē in resurrectōne per gloriam corpis.

Expositō sexti articuli fidei

Sext⁹ articulus p̄ncipalis in nūero et q̄ntus eoz qui spectāt ad filiū ptinet ad opatiōz loci btitudinis. vbi p nobis p̄cursor fc̄us xp̄s ascēdit pādens iter añ nos. Et ē iste Ascēdit ad celos sedz ad dexterā dei p̄ris oipotentis Ascēdit igit ad celos p̄m hūanitatē vel in q̄ntū homo q̄ vbiq̄ ē p̄m deitatē Ascendit inq̄z nō stati post resurrectionē. q̄z post q̄draginta dies q̄b⁹ appuit p mltas vices discip̄lis suis. vt fidē eorū roborar et apparitōib⁹ et ꝓbaret gl'iosā resurrectionē sui corpis q̄d oculis suis paulo añ discipuli viderāt extinctū Sequit sedet ad dexterā dei p̄ris oipotentis B est in ēterna btitudine Ad quā dexterā ponitur⁹ est elēcos suos vt dr mat. xv. Et statuet oues q̄dē a dextris ꝛc. Vel ad dexterā dei p̄ris. i. in iudiciaria ptāte qz vt dr ioh. v. Pr omne iudiciū dedit filio Et vtrūq̄z nōt cū dic sedet qz sedē est q̄escentiū et iudicātium q̄i dicat. pacifice gloriak et oia q̄dete q pacifice cum p̄e iudicat q disponit Et iste articulus destruit illā heresim q̄ negat eq̄litatē p̄ris et filij Et sīlr illaz q̄ dubitat de ascēsione ei⁹ in celū q p dñs negat nr̄am q̄ causak ex sua. sīc erectio membroz sequit ad erectionē capitl. Vñ aug⁹ Vis ascēdere in celū. ascēdentē tene. eteniz p te ip̄m leuari non poteris Si ergo vis ascēdere. mēbrū illi⁹ esto q̄ sol⁹ ascēdit Joh. iij Nemo ascēdit in celū nisi q̄ descendit de celo filius hois q̄ ē in celo.

Expositō septimi articuli fidei

Septim⁹ articulus p̄ncipalis in numero sextus ꝺo et vltim⁹ eoz qui p̄m istaz assignationē ptinēt ad filiū. est de reditu ad iudiciū. qm̄ vt dicit ioh. v Pr omne iudiciū dedit filio. vt scilz ille qui vnus iudicat⁹ est. et etiñ mortu⁹. iudicet vnos q mortuos Et est iste Inde vēturus est iudica/

re vivos et mortuos Inde scz ꝺo
ē postmodū Vel inde.i. de cel ꝙs
ascēdit vēturus est scilicz in die iu
dicij iudicare vivos et mortuos.
Ad lram qz tunc et vivi et mortui
repient iudicādi vt innuit Aplus
ad thessal.iiij. Et mortui ꝙ in xpo
sūt resurgēt ꝓmi. deinde nos ꝙ vi/
vimus qui relinqmur simul rapie/
mur cū illis in nubib⁹ obuiā xpo
in aera ꝛc. Alii tñ vivi qui repient
morient. ꝛ statim in momēto resur
gent. iudiciū cum resuscitatis rece/
pturi. vbi nō putet ꝓ tractū et mo
rā ꝑpis singlox examinationē fiēi
sed vno eodē qz momēto et mēsura
singulox discutiet et discussa iudi/
cabit Ihñ aug⁹ Nō est in illo iudi
cio singulox hoim vicissim opan/
da discussio ꝛ momētaneo discussu
simt oia sic et fecit sic et iudicabit.
Vel alit Mentur⁹ est iudicare vi/
uos scilz vita gre et mortuos scilz
morte culpe Vbi nō ꝙ aliud sym
bolū addit ista ꝟba cū glia. qz li/
cet xpūs in fōa serui in qua iudica
tus ē sit ipe iudicatur⁹ tñ in forma
gliosa appebit ⁊ in carne glificata
Vel cū glia. i. cū societate glio/
sa elcox simt iudicātiū. qz vt dicit
ysa. iij. Dñs ad iudiciū veniet cuz
senioꝛib⁹ ꝑpli sui ⁊ ꝓncipibus eius
Et quo patz ꝙ ꝙdā ibi iudicabūt
et nō iudicabunt. vt ꝓfecti qui oia
ꝑpter xpm reliqrūt et secuti sūt eū
qui xpi in iudicādo assessoes erūt
Alij nō iudicabūt ꝛ iudicabūtur
scz fideles qui ꝓm opa sua recipiēt
iuxt discussionē de qua habet mat.
xxv. Surrexi ⁊ vedistis in māduca
re ꝛc. cū alijs ibidē tā respcu electo
rū qz respcu reꝓboꝝ expositis Iu
dicabūtur eni quidā eoꝝ ad glaz
et ꝙdā eoꝝ ad penā Alij nec iudi
cabūt nec iudicabūtur. scilz infide
les qz iā iudicati sūt Vñ Joh. iij.
Qui nō credit iam iudicatus est

Expositio octaui articli fidei

Quinqz aūt articuli sequē/
tes ꝓtinēt ad spūmsēm tā
in se qz in donis suis In
se dico qz in octauo articulo in oꝛ
dine oīm duodeci articuloꝝ. ꝓmo
vo in ordine istoꝝ ꝙnqz exprimit
ꝓsonalitas sua Et ē iste Credo in
spūm scm Et circūlocutiue loquit.
Qñ enim hec vox spūssc⁹ capit
dictionalit hinc solū tertiā ꝓsonā
in ūnitate designat Qñ aūt vi oꝛō
nis tenet eētialit sumit et ꝟuenit
toti ūnitati scz deo Et nō ꝙ i alio
symbolo ad maiozem exprssionem
isti⁹ articuli adducūt plura scz in
spūmsēm dñm et viuificantē. qui ex
pre filio qz ꝓcedit. qui cū pre ⁊ fi
lio simt adoꝛat et cōglozificat. ꝙ
locut⁹ est ꝓ ꝓphas Et h ꝓpter q̄s/
dam hereses q̄ postea pullulauerūt
Impñssimi eni nestoꝛi⁹ ⁊ eutici⁹ di
xerūt spūmsēm esse ꝟuū pris ⁊ filij
et eis obedire sicut virtus quedā
aliena ab essentia eoꝝ nec dare
vitā gratie nec inspirationem. et
ideo additū est dñm et viuificātē.
Et ad equalitatē significandā ap
positu⁹ est qui er pre filio qz ꝓce
dit. qui cū pre et filio simt adoꝛat
et cōglozificat Montan⁹ aūt ꝙdā
heretic⁹ ⁊ porphyri⁹ ꝙdā ali⁹ post

eū discipulis suis dixerūt. ꝓphas nō dīno spū ꝫ tāq̄ ꝓphanaticos locutos fuisse sic loquunt energumini et arreptici. Et vt eoꝝ errorem excluderet addiderūt. qui locut' ē p ꝓphas. qz spū sco inspirante locuti sunt sancti dei homies.

Expositio noni articuli fidei

Nonus articulus in ordine principali q scūs eoꝝ qui spectāt ad spm sāctū scōm scz q signat et vnit generalit ecclesiam est iste. Scam ecciam catholicam Et nō q illud qđ sequit scilz scoꝝ cōionē adiūgūt aliqui isti articulo. alij vo adiūgūt articko sequenti Scōm ꝓmū modū exponitur sic Credo supple scam ecciaz catholicam siue militantē siue triūphantē esse cōionē. i. cōgregationē vel societatē scoꝝ Vel sic Credo scam ecciam catholicā adhuc in terris militantē. et credo scoꝝ cōionez. i. scoꝝ societatē in celo scz esse. ℞ est ecciam triūphantē. q̄si dicēt vtrāqz ecciam credo Vel credo scam ecciam catholicā. hoc est siue militantē siue triūphantē. et credo scorū cōionē. i. suffragia ipius ecciē q̄ cōicam' Vel cōionē. i. cucharistiā esse scz in altari qđ negāt albigēses. Scōm vero eos qui tñmō ponūt istud ꝓ articulo scam ecclesiam catholicā exponit sic. i. ecciaz vlem Catholicon eni grece latine signat vniuersale Et dicit ecclesia vlis ꝑm boetiū duabus de causis Prima scz qz est vniter ꝑdicata p q̄tuor ptes terre Unde in ps. In oēm terrā exiuit sonus eoꝝ Scōa cā qz articulos hēt vniter veros. q̄bus scz nullū falsum pōt subesse

Expositō decimi articli fidei

Decimus articulus in ordine principali et tertius eoꝝ qui spectāt ad spm sanctū ꝑm scz effectum gre cōn pccm. est iste Remissionē pccoꝝ scilz credo Et intelligat generalit de remissione pccoꝝ siue que fit in baptismo. siue que fit extra baptismū. sicut in pnia Tñ aliud symbolū nō videt loqui nisi de remissione pccoꝝ q̄ fit in baptismo Dicit eniz Cōfiteor vnum baptisma in remissionem pccoꝝ Sz hoc qđ ibi spēaliter dicit de baptismo fuit cōn hereticos certos impugnātes sacrm baptismi Est ergo sensus Credo remissionē pccoꝝ fieri supple p deū siue in baptismo explici scz flumis flamis et sāguinis. siue post baptismuz in pnia Scōm alios āt qui vt supra tactū est istud adiūgūt cū articko p̄cedēti. vt scz sit vn' articulus ecclesiā scam catholicā scoꝝ cōionē remissionē pccoꝝ sic inferi' latius vicet. sic expone Credo ecciam catholicā. i. vniuersalē ecciaz hñtem modo vl habiturā in futuro cōionem scorū id est omnē vnionē vel societatē scorū. q̄ndo scilz regnuz militās veniet ad fgnū tumphās Et credo supple hanc obsecutā vel cōsecuturā remissionē pccoꝝ. s. per ecciastica sacra et bona opa. q̄ dicat Credo pcā dimitti his qui sē de eccia fideliū q nō alijs Quāuis

eni de⁹ ꝙ se dimittat pcā nō tñ dī mittit nisi per pñtiam sacr̄oꝝ nisi nēcitas excluderet bñficiū sacmēti. Prior tñ modus exponēdi conue nientior apparet

Expositō vndecimi articuli fidei.

Undecim⁹ articulus in or/dine ꝑncipali et ārt⁹ eorū qui spectant ad sp̄m sc̄m ē de spū insufflante sup interfectos veneno ꝑmi parentis. de q̄ ꝑdixit ezechiel ezech̄. xxxvij. Q ātuor vē tis veni spūs et insuffla sup inēfe/ctos istos et reuiuiscant Et est iste Carnis resurrectionē Et est sēsus Credo sp̄m sc̄m per reductionem spūs creati ad corp⁹ facientez sua virtute carnis resurrectionez. Q̄d etiā innuit p̄s. cū dicit Emitte spi/ritū tuū et creabūtur et renouabis faciē terre In qua resurrectōe cre dendū est idē corp⁹ q̄d per mortē cecidit ad eūdē sp̄m id ē ad eand̄ aiam reditur̄. siue cuiuslibet mem bri materia ad idē mēbr̄ū in quo erat redeat vt exponūt aliqui siue eadē materia tota corpis redeat ad totū corp⁹ nō tñ nēcario matēia cu iuslibet mēbri ad idē membr̄. scd̄z exēplū q̄d ponit Aug⁹ Q̄n de sta/tua enea fusa fit massa. et iterū de eadē massa fit statua. vbi est oīmo da identitas materialis et numēa lis inter statuā ꝑorē et posteriorē. q̄ materia est eadē numero et fōr naturali scz entitas. et tñ forte q̄d ꝑus fuit materia pedis in statua ꝑori infusa. erit materia brachij in statua posteriori Et sīr in ꝓposito

Argumentū aūt infallibile q̄ rsur rectio erit q̄tidie habem⁹ Nā dic̄ petr⁹ rauēnas Crede te homo in morte posse resurgē qui añq̄ viue res nihil fuisti. aut q̄re dubitas q̄ resurgas. cū totū q̄d in reb⁹ est ꝯ tinue sic resurgat Sol eni occidit et resurgit dies sepelit et redit. mē ses ān. fruct⁹. tp̄s semina cū trā/seūt ipa moriūtur. cū redeunt ipsa sua morte viresc̄ūt Et tu etiā q̄ti/ens dormis q̄ dormiēdo euigilas tecū q̄si moreris et resurgis.

Expositio duodecimi arti/culi fidei

Duodecim⁹ et vltim⁹ arti/culus in ordine ꝑncipali q̄ ārt⁹ eoꝝ qui spectant ad sp̄m sc̄m est de spū sc̄o. eternaliter elēcos p̄miāte Et ē iste Vitā eēnā Et ē sensus Credo vitā eternam a spū sc̄o in p̄miū electis collatā. In hoc etiā articlo mors eēna docet debere credi re ꝑbis futura q̄si di cat Credo vitā eēnā p̄miū bono/rū et mortē eēnā supplicū malorū Hec aūt vita eēna ꝯsistit in stola aie et corpis Stola aūt aie in eb⁹ ꝯsistit scz in manifesta ognitōe sū/me ēnitatis q̄ succedit fidei Joh̄. xvij. Hec ē vita eēna vt ognoscāt te solū verū deū et q̄ misisti iesum xp̄m Jtez in pfecta ei⁹ fruitione q̄ succedit spei Jtē in pfecta eius di lectōe. qz nō euacuabit sed pficiet charitas ipius dei Stola aūt cor/poris in quatuor etiā consistit scz in agilitate subtilitate claritate in impassibilitate. De quibus dici/tur Sapientie. ij. Fulgebūt iusti et

tanq̄z scintille in arūdineto discur/rent Si igit̄ fulgebūt ergo habe/būt claritatē.si iusti ego habebūt immortalitatē seu impassibilitatē qz Sapie ꝓmo.iusticia ꝑpetua ē q immortalis.si sint scintille ergo ha bebūt subtilitatē.si discurrēt ergo habebūt agilitatē ¶Per hūc articu lum destruit̄ heresis ponentiū deū non curare facta hoim.et heresis ponentiū aiam interire cū corpoē ¶Amen Iste ēminus amen q̄nq̄z tenet̄ aduerbialiter et sic interp̄tat̄ fideliter ꝑm aquilā et sonat tātuz sicut ita fiat Et sic ponit̄ deut̄.xx/vij. Et dicet oīs ꝑplus amē ¶Ali/q̄n noialiter. ¶Aliq̄n verbaliter.vt dari p̄t exemplū apoc.iij.ꝓ hoc dic amē.i.veritas ¶Vel amen id ē veri tatē annūcians Et p̄t B sumi pri mo vel scdo modo.

An sint alia credenda vl/tra articlos.

¶Qāt querat an teneamur aliqua credere que nō sūt articuli.sicut verbi gratia fornicationē esse pcēm mōrle et cō silia ¶Dici debet q̄ sic Oportet eni multa credere que nō sūt articuli maxie ea q̄ articulos p̄cedūt Credere eni deo nō est articul⁹ sed ar/ticulos p̄cedit.et tñ oportet deo credere qz antecedit articlos ¶Ñ cū credē deo sit credere verbis ei⁹ siue sacre scripture que dicit fornica tionē esse mōrle pcēm. Patz q̄ q̄/uis non sit articul⁹ optet illud cre dere Et sicut qui negaret p̄ncipia alicui⁹ diceret̄ hereticꝰ in illa arte. sic qui negaret fornicationē eē pec catū mōrle vel aliq̄d qđ asserit sa/cra scripta quod quidē articulos fidei antecedit. hereticus in fide deberet reputari.

¶Unde sumit̄ numerus et distinctio articuloꝝ fidei.

¶Numerū aūt articuloꝝ q distinctionez ꝑm p̄tactum modū exponēdi sic accipe Cū eni credere hēamus q̄ deꝰ in sua eēntia vnꝰ q simplex trinus sit in psonis.q̄bus quidē psonis iux̄ suas ꝓprietates psonales certe er ga nos et nr̄am salutē attribuunt̄ opationes ꝑticulares quas etiaz credere habemꝰ.inde insurgit nūe rus et distinctio duodeci articulo rum fidei.iuxta duodeci q̄ sic nob de ip̄is psonis dīnis credenda in/cumbūt Et qz iuxta ip̄m modum exponēdi vnū attribuit̄ psone pa tris.ser vēo psone filij et q̄nq̄z pso ne spūssancti.ido duodeci articuli fidei assignant̄. ¶Unꝰ respū p̄ris ser respectu filij et q̄nq̄z respū spi/rituss̄cti. ¶De vnico articlo qui attribuit̄ psone p̄ris. ¶Primꝰ eni ar ticulus qui vt tactū est attribuitur p̄ri.exp̄mit eiꝰ psonalitatē et oipo tentiā cū dicit Credo in deū p̄rez oīpotentē creatorē celi et terre. Et hūc articulū posuit petrꝰ ¶De. ꝓmo ser articuloꝝ attributoꝝ p/sone filij ¶Primus vēo ser articu loꝝ qui attribuūtur filio exp̄mit

eius psonalitatē cū dicit Et in te/ sum xp̃m filiū eius vnicū dominū nr̃m. Et hunc posuit andreas De scdo et tertio. ¶ Scdus exprimit vtranq; eius natitatē cū dic̃ Qui cōceptus est de spūsancto natus ex maria virgine. Et hunc posuit iohes euāgelista ¶ Terti⁹ exp̃mit passionis sue sacramentū cū dicit. Passus sub pōtio pilato crucifix⁹ mortu⁹ et sepult⁹ Et hūc posuit iacob⁹ maior. De q̄rto ¶ Quart⁹ exp̃mit eius descensum ad inferos q̄ oñtez resurrectionē cū dicit. Descēdit ad inferna tertia die resur/ rexit a mortuis Et hūc posuit tho mas. De q̄nto. ¶ Quint⁹ exp̃mit ascensū suū ad superos et ianue ce lestis aptionē cū dicit. Ascēdit ad celos sedet ad dexterā dei patris oipotentis Et hūc posuit iacob⁹ minor. De sexto ¶ Sext⁹ exprimit eius iudiciariaz ptātem cum dicit Inde vēturus est iudicare viuos et mortuos Et hūc posuit philip pus De quinq; articulis attribu/ tis persone spūssancti. ¶ Primus vero q̄nq; articuloz qui attribuit spiritui sancto exprimit eius perso nalitatē cuz dicit Credo in spiritū sanctū. Et hunc posuit Bartholo/ meus ¶ Secūdus exprimit ei⁹ san ctificationē et vnionem qua in eo vnitur ecclesia cū dicit Sanctā ec clesiam catholicā sanctoz cōionē. Et hūc posuit matheus. ¶ Terti⁹ exp̃mit eius remissionē siue iusti/ ficationē per generalē remissionem cum dicit Remissionē peccatorum Et hunc posuit simon chananeus ¶ Quartus exprimit eius viuifi/ cationē per generalem resurrectio/ nem cū dicit Carnis resurrectiōm Et hūc posuit iudas thadeus. Quintus et vltimus exp̃mit etnā eius p̃miationē cum dicit Vitam eternam Et hunc posuit mathias Ut clarius hec patēt in figura se/ quenti.

De quadā alia distin/ ctione articuloz fidei.

Est et alia distinctio quo/ rūdā moderno⁹.qui sym bolū in q̄tuordeci diuidūt articulos Diuidūt eni p̃mū et ter tiū et q̄ntū articulos sup̃ positos quēlibet in duos.nonū vero et de cimū redigūt in vnū.put videtur distingui symbolū nycenū quod cantatur in missa. ¶ Et p̃m hanc distinctionē ponūtur septē articli ptinētes ad dīnitatē et alij septez ptinētes ad hūanitatē sic sez Naz symbolū aut est de deitate.aut de humanitate.

De septē articulis pti/

nētib⁹ ad deitatē Et ꝑmo de ꝑmo

¶ Si aūt est de deitate. tūc ꝑmus articul⁹ est vnū deū tm̄ esse Et est iste Credo in deū Scōus articls est pfem esse vnū deū creatorem qz oim Et est iste Patrē oipotentem creatorē celi et terre Et vt supᵃ ta/ctum ē isti duo articuli ꝑm assigna tionē ꝓcedentē nō sūt nisi vn⁹ arti culus. ¶ Terti⁹ articulus est. filiū ei⁹ vnicū esse vnū deū sibi equalez Et est iste Et in ihesū xp̄m filiū eius vnicū dn̄m nr̄m ¶ Quart⁹ articul⁹ est sp̄m sc̄m ee vnū deū ab vtroq; ꝓcedentē Et ē iste. Credo in sp̄m sanctū ¶ Quint⁹ articulus est deū pcā dimittē his qui sūt in ecc̄ia q̄ hñt cōionē ecc̄ie et nō alīs Et est iste Sc̄am ecc̄iam catholicā sc̄oz cōionem remissionē pc̄oz Et sic vt supᵃ tactum est diūgunt isti duo articuli in vnū sez non⁹ et decimus ¶ Sext⁹ articul⁹ ē deū suscitatu/rū mortuos Et est iste Carnis re/surrectionē ¶ Septim⁹ articulus ē deū esse remuneratorē bonoz Et est iste Vitā eternā Sub quo etiā ꝓhendit deū ee punitorē malo

De septē articulis ptinenti/bus ad hūanitatē

¶ Si aūt symbolū sit de humani/tate. tūc articul⁹ ꝑmus est q̄ xp̄us cōceptus est de sp̄ū sc̄o Et est iste Qui conceptus est de sp̄ū sācto Scōus articul⁹ est filiū dei natum esse de virgine maria Et ē iste Natus ex maria virgine Et vt supᵃ tactū ē isti duo articuli ꝑm assigna tionē ꝓcedentē nō sūt nisi vn⁹ arti culus ¶ Terti⁹ articulus est filiuz dei esse passū crucifixū mortuuz et sepultū. Et est iste Passus sub pō/tio pilato crucifixus mortu⁹ et se/pultus ¶ Quart⁹ articulus ē filiū dei descēdisse ad inferos Et ē iste Descendit ad inferna ¶ Quintus articulus est filiū dei resurrexisse a mortuis Et ē iste Tertia die resur rexit a mortuis ¶ Sext⁹ articul⁹ ē filiū dei ascēdisse ad celos sedere q̄z ad dexterā p̄is Et est iste Ascē dit ad celos sedet ad dexterā dei p̄is oipotentis. ¶ Septim⁹ arti/culus ē filiū dei iudicaturū bonos et malos Et ē iste Inde vēturus ē iudicare viuos et mortuos

Explicit tractatus pri mus huius libelli qui est de exposi tione articuloz fidei.

Incipit tractat⁹ scḋus de decē p̄cepti. legis ⁊ eoꝝ exp̄one

Circa tractatuz de p̄ceptis legis summatim tā gēda sūt. quid est p̄ceptū. Qualiē p̄cepta distinguant Expositio p̄ceptoꝝ De numero et sufficiētia p̄ceptoꝝ Qualiē in ipis p̄ceptis. vñ capitalia ꝓñ alia pēa ꝓhibeant

De diffinitiōe p̄cepti ⁊ ei⁹ expositione

Diffinit aūt p̄ceptū ab aliquib⁹ sic Preceptū est imperiū obligās ad obseruationē rei vel actus impati Extrahitur radicaliē hec diffinitō a diffinitione p̄cepti quā dat aug⁹ libro de ḃginitate dicēs Preceptū ē cui nō obedire pēm est Dicit in dēa diffinitōe obligās ad obꝺuatōez ad dām ociliñ. qō ꝓ se nūq̄z obligat vt dicit aug⁹ q̄uis per accñs id qō osuliē videatur obligare vt pote si in casu p̄ceptū nō possit impleri nisi fiat cōtiliū. vt si ñ possim sustētare pentes. s. pr̄em et matrez nisi vendā oīa. tūc tenerer oīa vēdere Qō quidē de se ociliū. nec obligat nisi in casu p accñs vt exēplificatū ē Et si obiciat ꝙ silr obligat votū ad obseruationē. et sic conuenit ei p̄cepti diffinitō. Rñdeo Aliqō vouere est tm̄ ociliñ. nec quē q̄z obligat. null⁹ eni cōn suā voluntatē obligat ad vouendū. sed qui vouerit obligat nēario ad reddē/

dū Et hoc idēo est qz reddē votū est p̄cepti. sed vouere est consiliñ

De varia distinctione variaq̄z assignatione p̄ceptoꝝ in tabulis legis

Distinctio aūt ponit varia p̄ceptoꝝ Josephus eni dic ꝙnq̄z mādata esse scḋta in vna tabula et ꝙnq̄z in alia Origl. aūt ponit q̄tuor in vna ⁊ sex i alia Aug⁹ aūt ponit tria in vna ⁊ septē in alia. vtpote tria que ptinēt ad deū in ꝓma tabula et septē q̄ pertinēt ad ꝓximū in scḋa Et hūc modum augustini sequit cōis opinio Q eni aug⁹ ponit tria esse in vna tabula et septē in alia. hoc magis dicere videt ꝓ dignitate q̄z ꝓ scriptura. eo ꝙ tria ptinēt ad dilcoez dei et septem ad dilectionē ꝓximi Vñ si osiderent ipe tabule ⁊ eaꝝ scḋtura in se sic cōsiderāt hebrei ⁊ iosephus. sic vtraq̄z tabula cōtinebat ꝙnq̄z mandata seu p̄cepta Si aūt osiderent ꝓm respēm et relationē eoꝝ ad q̄ dicta mādata ordinabāt. cū tria ordinēt ad deū ⁊ septē ad ꝓximū. poterit tali fine osiderato dici tria eē in vna et. vñ. i alia

Expositō p̄ceptoꝝ legis Et primo ꝓmi

Hinc aūt attēdendū ē ad exp̄oez singloꝝ p̄ceptoꝝ Et cū lex p̄ceptoꝝ posita sit ꝓpter trāsgressiōes cohibēdas vt ꝓz ad gal. iñ. et triplr trāsgressio fiat. s. corde ore et ope. et B qui dē tā q̄ ad deū. q̄z etiā q̄ ad ꝓxim vt ꝓfecta sit cohibitō transgressio

nis.pfca ponit lex phibitōis q sic mādatoz scu pceptoz subsequit inūctio Et pmo qtū ad deū phibet pmū pceptū coz ab idolatria. vt de⁹ scilz diligat toto coze Est eni de colēdo deo Et colē deū vt dic glō est sese toto mētis affectu illi mācipare Et ē istud Nō habebis deos alienos coza me Quasi dicat Me hēbis deū.nō alienū Et ponēs q dixit deos sōdit Nō facies tibi sculptile.i.imaginē sculptam.q dō vōt aug⁹ idolū.neq silitudinē oim q in celo sūt desup et q in ẽra deoz sū ꝛc.que expō est ꝟbi pceptis Vel pm Origl.sculptile siue idolū est q dō nō hēt silitudinē in natura sic cymera Silitudo aūt ē eoz q aliquā hnt in natura silitudinē.vt imago homis vel bouis ad verū hoiem.vel ad vez bouem.q dō videt p ꝟ q dō sequit q in celo desup q in ẽra deoz sū Et ex ꝟ videt q phibeant imagines que ad lram sculptilia sunt.q sculpūtur Et rndet q añ incarnatōz qñ data fuit hec lex nulla in ligno vel in lapide sculpi potuit incorpalis dei imago q imago spūs fingi nō pt Et pterea añ incarnatiōnē repbande erāt imagines Et q ꝟ fieri potuit p⁹ incarnationez filij dei.pt hoc ex tūc fiēi oceōnt et ab ipo dōē qui legē tulit et dispēsare potuit scilz xpo Añ refert damasc.q xps abagaro regi misit in pāno imaginē suā.eo q pictor ab eodē rege missus.ad depingendū imaginē xpi nō poterat vultū eius pre claritate intueri.vt ei⁹ sin

gula lineamēta et mēbra pprie describēt Et q hec rātio nihil oino apud vnū pplm iudeū valeret qñ nras imagines reprehendūt.iō alic dici pt.q nō simplr phibent oino fieri imagines. Añ beda. Imagines fieri nulla lra dina vetuit.hanc eteni aspectus multū opūctionis solz pstare otuentib⁹.et eis q lras ignorāt.qi viuā de xpi passiōe exhibent recordationē Salomō eni instinctu dino eas fecit in templo dei Sed oīno phibent fieri ad hūc videlz finē vt adorent q colātur Añ sequit Neq adores neq colas ea Ad adorandū igit et colendū phibent imagines fiēi Nos aūt nō adoramꝰ imagines.Et refertur honor et adoratō ad imagina tū.scz.ad deū vl ad sēm eius cui⁹ē imago vt dic aug⁹ lib iij.de doctrina xpiana Sequit Nō adorabis neq coles Inē q sic distingue.Nō adorab scz veneratōne corpis.vt inclinādo eis vl genuflectēdo Neq coles scz affectione mētis Añ glō Aliud ē colere aliud ē adorare Nōt qs inuit⁹ vel adulādo regib⁹ idolatris vel tormētis vict⁹ adorare.cū tñ sciat idolū nihil esse.et sic nulla mētis affectōne ad idolū moueri.q p oīs nec colere Colere eni est toto mētis affectu q studio mācipari Sequit Ego eni dicere/tiue dic q dicat Ego nō aliꝰ sum dns.et iō timēdus Deꝰ tuus q iō diligēdus Fortis zelotes.i.diligēs amatoz Añ deut.v. Deꝰ tuus deꝰ emulatoz visitans.s.puniēdo iniq/tates pr̄m scz nō custodientiuz p

cepta data in filios.i.puniēs etiā ipos filios.s.pres ista nō custodierint Puniunt eni qñqz filiꝫ p pcō pris tpaliē nō eternaliē Et sic intellige illud ezech.xviij. Filius non portabit iniqtatē pris ꝛc.scz etna liter Vel visitās pcā pris in filios etiā eternaliē Nō aūt quia sunt pcā prm.ꝫ qz sūt pcā filiorꝫ imitantiū pcā prm. Usqz in tertiā ꝙ ārtā generationē sic hoc dicē qz qñz solēt pres in tertiā et ārtā generationē viuere.et plerūqz filiorū vel nepotū suorꝫ molestiꝰ ferre cruciatus qz ꝓios Eorū q̄ oderūt me .i.pcōꝫ et malorꝫ.et ecōn faciēs miam in multa milia.i.in oēs Et ponit ibi finitū numerꝫ p infinito Diligētibꝰ me et custodiētibus p cepta mea Iste ēminꝰ.et.ponit ibi expositiue p id ē custodiētibꝰ Qui eni diligit deū pcepta eius seruat Vñ ioh.xiiij. Si qs diligit me sermonē meū ꝟuabit Sz qrit qliē istud posset dici pmū pceptū.cum dilectio dei dicat pmū mandatuz mat.xxij. Hoc ē logs de dilcone dei.pmū et maximū mādatū Rñdeē ꝙ illud mādatū de dilectione dei idē ē cū .B. pmo pcepto decalogi Jubet eniz pmū pceptū decalogi vnū deū coli et nihil ei in amorē pferri.et sic idē est.vel equipollet pmo mādato.iuxꝝ allegatū.xxij. caplm math Vel pt dici ꝙ dilcio spēale mādatū nō est.ꝫ radix ꝙ stipes ceterꝝ.ad qđ.s.cetera mādata reducūt Vñ pmū mādatū dr nō ordine ꝫ dignitate.i.inē cetera pcipuū ꝙ maximū.cū oia ꝟhendat.

Expositio

secundi precepti

Cōm pceptū cohibet os a piurio.a blasphemia a mēdacio.et ē istud Nō assumes in vanū nomē dei tui.s.fle vel supflue vel dolose p nomē dei iurando.vel mentiēdo.vel ipm nomen blasphemādo vel puerse de deo sentiendo Et si obñciaē ꝙ ꝟm istā opinionē istud ptinet ad ḡntū pceptū scde tabule.s.ad illud Nō loḡris cōn primū tuū flm testimniū.vbi agit de piurio Dic ꝙ iurans flm.duplr peccat Prio.s.cōn primū suum eū decipiēdo.et isto mō ex pte rei qđ ordinatuz ē ad primū.et q̄ ad hoc cadit sub dco ḡnto mandato seu pcepto scde tabule Vrē scdo peccat inuocando ad cōfirmationē flitatis vel decepticnis testē.dinā veritatē ꝙ isto mō peccat in deū.et q̄ ad hoc habeē sub isto scdo mādato seu pcepto ꝟme tabule.s.in isto loco Nec eni hēbit dñs hoiem insontē.i.innocentē.scz ḡn apud deū nocētis penas exoluat.s.qui assūpserit nomen dei frustra Vñ deuē.v. Non vsurpab nomē dei frustra.qz non erit impunitꝰ qui sup re vana nomē dei assūpserit Vel nō habebit dñs insontē.i.innocentē.B ē a culpa imunē eū q̄ assūpserit nomē dei frustra.qz vt habeē eccī.xxiij. Vir multū iurās ꝛplebiē iniqtate ꝙ nō discedit a domo eiꝰ plaga.Sz qđ dicēē de istis magnatis et sclaribꝰ q̄ osuetudinē hñt iurādi.nunquid

trāſgrediūr iſtud p̄ceptū ſeu mandatū et peccāt mōrliē? Aliq̄ rñdēt diſtinguēdo. dicētes q̄ pluriū mūltiplicit dr̄. ſ. indiſcreta iuratio. vtpote q̄ q̄s inutiliē iurat verū. vel q̄ñ ſine deliberatōne iurat. et tūc non credūt eſſe mōrle pēcm Nā tūc fit p̄ter p̄ceptū. ꝫ nō cōn p̄ceptū. niſi forſan nimia eſſz aſſuefactio. Alio mō ſumit pluriū. vbi vel q̄ñ q̄s iurat cū deliberatiōe illud q̄ iuramēto nō eſſz aſſerēdū imo nec ſimplr dicendū ſeu loq̄ndū. ꝫ poti⁹ oppoſitū. et tūc credit eē mōrle pēcm Alij diſtinguūt dicētes q̄ pluriū mūltiplicit dr̄ Uno mō ſūa iuratio q̄ ſi fiat ex ignorātia adhibita tm̄ p̄us diligētia debita. nō eſt pēcm Sed ſi fiat nō adhibita diligētia debita. pēcm q̄dē eſt ꝫ veniale Si aūt ſūa iuratio fiat ſcienr. vtpote cum mēdaciū iuramēto ꝛfirmatur. tūc niſi tm̄ iocando fieret. ſp eſt pēcm mōrle Alio mō dr̄ pluriū trāſgreſſio iuramenti iā facti. q̄ ſi fuit licitū. ſp eſt ipa trāſgreſſio mōrle peccatū Si vo illicitū. trāſgreſſio illi⁹ nō eſt pēcm. ſed illud illicitū ſciēter iuraſſe fuit pēcm Certio mō dicit pluriū indiſcretū iuramētū. q̄ ponūt niſi alia aggrauaret circūſtantia. veniale pēcm Ite nomē dei p̄ris eſt filius. q̄ ipm p̄rem notificat Nomen ergo dei in vanū aſſumit qui ipm xp̄m purā creaturam ponit ſeu aſſerit. q̄ ſic ponit ipſum eē vanū vel vanitatē Uñ ad rhō. viij Vanitati ſōiecta eſt oīs creatura Sed cū xp̄s vitas ſitvñ Jo. xiiij. ego ſū via vitas et vita. nulla ten⁹ poterit eſſe vanitas. et ſic nec pura creatūra Quid ergo abſurdi⁹ q̄z illā firmiſſimā vitatē ponē vanitatē. q illud vbū virtuoſū ſuſtentans oia vt habeat ad heb i. ponē vanū q ſuſtentatū? Deniq̄ tertio mō nomē dei aſſumit ille in vanuz q̄ nomē xp̄i vñ dr̄ xp̄ian⁹. p pēcm vanū reddit et mortuū Nomē q̄p pe ſup hoies ſc̄ptū vt viuāt ipi iux q̄ loquit xp̄s apoc. iij. Et ſcribā ſup eū nomē dei mei et nomē ciuitatis dei mei noue hierlm. q̄ deſcendit de celo a deo meo. et nomen meuz nouū

Expoſitio tertij precepti.

Tertiū p̄ceptū ptinens ad deū cohibēs trāſgreſſiōem in ope ē Memēto vt diem ſabbi ſcifices. i. ſcm et feriatuz habeas. ceſſando ab oīni ope ſeruili Ubi nō q̄ i q̄ztū ſabbm deſignat q̄tē interiorē a p̄uis affectionib⁹ et exteriorē ab oibus humilibus. p̄ter illi⁹ diei determinationē mozale ē ꝫ p̄ceptū q ſc̄ptū in corde hūano. ſic alia decalogi mādata ſeu p̄cepta Natura eni dictat eſſe vacādū alicui q̄ti. et orōni. et dine laudi Sz q̄ tali die. ſ. ſabbo. et a talib⁹ reb⁹ groſſiorib⁹ abſtinē ñ aliq̄liē dictat oſcia. ꝫ ſola exterior iuſſio diuina q̄ztū ad ꝫ fuit cerimoniale ꝫ mandatū. et ſoluēdū. i. ſolui pōcat Circa q̄ ē aduertēdū q̄ in dñica reſurrectiōis dñice ex ſtatuto eccl̄ie mutatū ē ſabbm in dñicā ne videremur iudaiſare Qz erq̄ veritas luxit. trāſiit legis vmbra. et hoc q̄ ad cerimonialia Et ſi q̄ratur q̄re

alie iudeoꝝ festiuitates nō ꝓcipie
bant in decalogo. Dic ꝙ cetē eo/
rū festitates fuerūt tm̄ cerimonia
les. nec ab oibus sūt obꝺuande. ꝺ
aūt ꝓceptū magis morale ē q̄z ce/
rimoniale iō in decalogo ad quez
oēs tenenť ꝙcipiendū erat. Se/
quiť deuť. v. vñ sumiť hoc ꝓceptū
Sex enī dieꝫ facies opa tua septi
mo aūt die q̄ est dies sabbi nō fa/
cies in ea quit q̄z opis. Et subdit
rōem ꝓcepti. Sex enim dieꝫ fecit
deꝰ celū et trā vt ptz geñ ꝑ. et re/
quieuit die septio. nō q̄si lassus. Sz
ponit ibi requiē ꝓ cessauit. sic ꝺr
apoc. iiij. Requiē nō hñt die ac no/
cte dicētia sc̄us sc̄us ꝛc. i. dicē ñ ces/
sabāt. Ita sumiť in dicto passu re/
quieuit ꝙ cessauit. Nihil enī vlteri⁹
fecit nouū cui⁹ ñ fecēit ꝑ⁹ materiā
vtpote corꝛpaliū. vel siḿitudinē. vt
pote spūaliū. Opať tm̄ adhuc q̄ti/
die creata gubnādo. vt ꝺr Job. v
Pr̄ me⁹ vsq̄z mō opať et ego ope
roꝛ. Circa qđ dic aug⁹ lib. iiij. sup
geñ. Sic requiēit vt nouā creaturā
vlteri⁹ oderet nullā. nō vt q̄ cōdi/
derat otinere et gubnare cessaret
Et bñdixit diei septio. qui est dies
sabbi. et ꝙ id ē sc̄ificauit eū. i. sc̄m
et celebrē eū hr̄e voluit. vt scz nō
fieret op⁹ seruile in eo. et sic nō inē
dicit opus charitatis nec nc̄itatis.
Nñ ꝓz ꝙ poterūt exhiberi ecc̄ia/
stica sacr̄a. sicut eni poterāt circū/
cidere sabbo. q nos etiā die dñica
sacr̄a possum⁹ exhibē et opa cha
ritatis vt elemosynas. et opa nc̄i/
tatis exercere vt bibere comedere

Expositio quarti pre/cepti.

Sic quo ad deū tria ponū
tur ꝓcepta. Quātū aūt ad
primū ponūť septē sequē
tia. q̄rū vnū est affirmatiuū et sex
sūt negatiua. Affirmatiuū autē et
q̄rtū in ordine ꝑncipali. ꝟ ꝑmū in
his q̄ respiciūt primū ē illud. Ho/
nora pr̄em tuū et mr̄em tuā. Per
qđ mādatū natura que corrupta
est ad ordinē naturalē reuocatur.
Nec fuit nc̄e hmōi ꝓceptū dari pa
rētibus respcu suoꝝ filiorū. Cresc̄ē
te eni ⁊tute in filīs decrescit ⁊tus
in pentib⁹ ꝑm naturā. et deficiēti
virtuti debeť iuste sōsidiū. Nñ q̄a
minorať virt⁹ seu vigoꝛ i parētib⁹
et augeť in filīs dať ꝓceptū vt fi/
lij subueniāt parentibus. Nec fuit
nc̄e dare hmōi ꝓceptū pentib⁹ de
filīs q̄uis ꝑmo ipi filij fuerūt im
potētes. q̄z natura etiaz corrupta
ad id cogit eo ꝙ naturaliť sucť⁹
ascēdit a radice ad ramos et nō
ecōuerso. Et crisost. Hoc est amoꝛ
in hoibus qđ est humoꝛ in arboꝛi
bus. Dit ergo. Honora pr̄em tuū
duplici. s. honoꝛe. et reuerēdo. q ne
cessaria ꝓbendo. Patrē tā spūalē
q̄z carnalē. Intelligiť etiaz de pr̄e
deo qui potissime ē honorandus.
Nñ malť ꝑ. Filiꝰ honorať pr̄em et
seruꝰ dñm. Si ergo pr̄ ego suz vbi
est honoꝛ me⁹. Et mr̄ez tuam car/
nalē necnō q spūalem. s. ecc̄iaz. De
qua ad galť. iiij. Illa aūt q̄ sursū ē
hiḿ libera est. q̄ est mr̄ nr̄a. Noie
etiā pr̄is et mr̄is oēs primi intel

liguñt vt dicit.aug⁹ Uñ ꝑm ipsū oñia vēdenda sunt et danda ꝓ pauplb⁹ in extrema nēcitate.quod si nō fit trāsgredīt istud mādatū. Si ergo nomie pris q mris oñis primus intelligit et nobilissimum inter primos ponit ꝓ oibus.s. prem et matrē.claꝛ est ꝙ illis ꝑti pue honoꝛ debeť et subsidium Et vt firmi⁹ obseruet adhuc hoc ꝑce/ptū subiūgit ꝑmiū dicēs.vt sis lō/gevus sup terrā Naꝛ eccl.iij. Qui honorificat prem et mrem.vita vi uet longioꝛe Justum eni est vt qui alteri⁹ vitā sustētat.vita illius plō/getur Sup terrā inqt scꝛ tā mozīē tiū qꝫ viuētiū.eo ꝙ pietas ad oia vtilis ē.ꝑmissionē hās vite q nūc ē et fuke ꝑ.

Expositō q̄nti ꝓce ad corl.iiij cepti.

Quintū aūt ꝑceptū ꝓinci/pale.et scōm in oꝛdine co/rū que respiciūt ꝓimuꝛq ꝑmū negatiuū ē istud Nō occides Ubi ꝑcipit ꝙ nō ledať ꝓrim⁹ in sua ꝓsona Nō occides igit supple hoiem te ipm videlꝛ vel aliū.q du plicit videlꝛ aia vel coꝛpe Sꝛ cō/trariū huic ꝑcepto videť hr̄i exo. xxij. Et maleficos nō patieꝛl.viuē. In quo verbo ꝑcipit dns fieri oc/cisionē.hic vero ꝓhibet.vñ cōnri⁹ sibi ipi videť in legislatione Sꝛ ad hoc dicit ꝙ ꝓsone ꝓiuate que nul lam habꝛ iurisdictionē vel auctēꝛ hic ꝓhibet occidere.legi autē vel ministro iustitie ꝑcipit occidē.exo. xxij. Et sic nō est cōnrietas.qꝛ non est circa idē seu respectu eiusdē Sꝛ nūq̄d aliquo mō ꝑuate ꝓsone licet absq̄ trāsgressione occidē Videť ꝙ sic.ad min⁹ in sui defēsione.Ꝫ ei iura ꝑmittūt scꝛ iniuriā ꝓpulsareꝛ tēpate vim vi repellere Itē exꝛ oꝛ dine charitatis debeo poti⁹ ꝑue/nire vite ꝓxie.qꝫ vite aliene. Uñ volentē me ꝑimere poti⁹ occidere debeo qꝫ ꝑmittere me occidi Sed cōn hoc videť esse illud mat.v. Si q̄s te ꝑcusserit in vna maxilla ꝑbe ei et aliā Et idō dicūt q̄dā ꝙ nul/lo mō licet occidere etiā defendē do maxīē aūt viro ꝓfecto Et hec videť esse opinio anselmi Nec ꝑm eos debeo opinari ꝙ me occisuꝛ sit.si eū non occidero.Ꝫ ꝙ de⁹ ꝑsta bit mihi auxiliū vel euasionis aut fuge bñficium Alij volūt ꝙ in sua defensione liceat occidē.eo ꝙ lex occidere iubēdo vel saltē ꝑmitten do talē defendentē se in dēo casu iudicē ostituit in aduersariū. Uñ ipm vice legis inēficit.vñ lex ꝑbē/do auctē excusat a pēcō Hoc tam intellige si nēcitas est ineuitabilis. qm̄ si te ꝑcusserit aduersari⁹ et fu gerit vel ꝑcutere destiterit eū rep/cutere nō licet vel sequi fugientem qꝛ hoc nō fieret ad ꝓpulsationem iniurie sed ad vltionē q̄ spectat ad solū iudicē Et rñdent isti ad illud matb.v. Si q̄s te ꝑcusserit in vna maxilla ꝛc.ꝙ illud otinet concilū nō ꝑceptū Et nō hic ꝙ homici/diū multis mōis fieri dr̄ Fit enim q̄libꝫ sola mēte per odiū frm̄ Uñ Joh.epla.i.ca.iij. Qui odit frem suū homicida ē Itē ꝓzauū exēplū relinquēdo Ut eni dicit gregl.tot moꝛtib⁹ digni sūt.q̄t ꝓzauitat.l.exē

pla reliq̄runt Item lingua et ꝟ tri pliciter. vel sc̄z cōn legem quenq̄ morti adiudicādo Ñ. ij. regl. xij. dicit dauid vriaz peussisse gladio qz morti dolose et iniuste adiudi/ cauit Item mētiendo Ñ Sapie p. Os qđ mentit occidit aiam Itē cuiq̄ detrahēdo vñ dicit bernar. q detractor vno ictu tres aias in terficit. suam sc̄z et illi⁹ quē sua de/ tractione inficit. et illi⁹ de quo de/ trahit. qz sibi forsan p̄iudiciū mor tis vel damni irrepabilis sua de/ tractōne parat et adq̄rit Item fit homicidiū manu q̄licūq̄ sc̄z pem ptione exteriori. siue p gladiū siue per venenū. siue p aliā penā Item fit homicidiū per subtractionē vi/ ctus sc̄z corpis Ñ Amb. Pasce fame morientē. q si nō pascis occi dis Siue victus subtractione id ē verbi dei Ñ ezech. iij. Si loquen te me ad impiū ꝛc. Nō annūciaue/ ris ei ꝛc vt auertat a via sua impia ꝛc. q ipe impius iniq̄tate sua mori/ atur. sanguinē ei⁹ de manu tua re/ quirā. Ñ versus Exēplū mēs lin gua manus subtractio vit⁹ Cor/ poris et aie dici faciūt homicidaz

Expositō sexti p̄cepti.

Sextū p̄ceptū in ordie p̄n/ cipali. et tertium eoz q̄ re spiciūt. primū ē istud Nō mechaberis Vbi p̄cipit vt non le dat. prim⁹ in re sibi diūcta per le/ gem sc̄z in vxore Et accipit ꝟ sub noie mechie oīis illicit⁹ cubitus et q̄cunq̄ coitus fornicari⁹. q̄uis mechia magis p̄prie adulteriū di/ cat Mechos ei grece adulteriū dī latine Et ad hāc reduci p̄t forni catio spūalis sic̄ idolatria De q̄ Jere. iij. Mechata ē cū lapide et li gno Nō. et etiā ad hāc reduci expō p̄ua sacre scripture. Ñ. ij. ad cor. vj. Nō sum⁹ sic̄ plūi adulterātes ver/ bū dei Ñ hic nō q fornicatō est mōrle pcēm Videt tamē cōtrariū eo q actus naturalis Actus natu/ralis nō est pcēm Insup cuz coire sit nc̄ariū ad ꝺseruationem speciei sicut comedē ad ꝺseruationē indi uidui q in nc̄itate vt in fame liceat etiā nō sua rape q comedere. quia tpe nc̄itatis omnia sūt cōia. videt similit q in feruēti desiderio coeū/ di posset q̄s nō suā rape et cuz ea coire Ad qđ dī q actus fornicatō nis dupl⁹ dicit Vno mō dī natu ralis eo. s. qz nat̄alit fit. Alio mō dī cōn naturā Et iurta istū scd̄m modū dupl⁹ adhuc dī cōn nat̄az Vno mō qñ fit cōn nat̄alē cōcu/ bitū. q ē maris cū femia q isto mō p̄t dici act⁹ innatural. qz cōn natu ralē omixtionē Alio mō dī otra nat̄am. qz. s. naturā in suis natura lib⁹ vulnerat q spoliat gtuitis sc̄z bono gr̄e z vtutis. Et isto vltimo mō ois fornicatio ē cōn naturam sic̄ oē pcēm mōrle Corrūpit enim nat̄alia et destruit ꝺia gtuita Et qz isti sūt effect⁹ mōrlis pcī p̄t ꝟ pz fornicatōez eē pcēm mōrle Et sic pz solutio argūti qz licet for/ nicatō sit act⁹ nat̄alis qz. s. natu ralit̄ fit. ē tñ innat̄al qz nat̄am co/ rrūpit Nec sequitur q sit actus naturalis quia naturaliter fit. q

Apterea nō sit pcēm. vbi nō debito mō fit Et intellige q̄ coit⁹ qui de se naturalis est post ōtractā per pcēm p̄mi parentis ocupiscentiaz est sicut cibus veneno iunctus qui q̄uis de se naturalis sit. tñ p̄ē veneni admixtionē inficit. nisi bñficio tyriace comedēti subueniatur Pari mō et aiam cōcupia carnal inordinata inficit. nisi bñficio matrimonij q honestate nuptiaz incipiat Nec est sile de extrema nēcitate famis et desiderio feruēti coitus. qz si in nēcitate famis nō sōueniat per alienū esuriēti piret inuidiū Nō sic aūt piret spēs generis hūani si nō satisfiat per coitū alicui⁹ cū aliena Nā saluat in alijs Etiā ipē posset aliē saluare scz cognoscēdo suā p̄priā vroꝛē Sz q̄re ponūt duo p̄cepta circa p̄hibitionē illiciti coit⁹. s. Nō mechaberis q nō ocupiscēs vroꝛē p̄rimi tui. cū vnū sub alio possit subintelligi Et sīr de istis duob⁹ Nō furtū facies et nō ocupiscēs rē p̄rimi tui. cum ois qui furat rē p̄rimi ocupiscat et sic possit p̄mū ōtineri sub scdo. Aug⁹ soluit. q̄ in duob⁹ p̄ceptis. s. nō mechādi et nō furādi oia opa inhonesta sūt. in alijs aūt duob⁹ intendit ipa omnis cōcupia Et qz vtrobiq̄z ē pcēm vtrobiq̄z est mandatū p̄hibitoriū Nec sīr fit p̄hibitio de volūtate occidēdi sed tm̄ de actu. qz naturaliē sūt pni homines ad velle luxuriari q ad actū luxuriandi Sīr ad volūtatē habendi alienū et ad actū. sicut ad rapinā et furtū Et iō due sūt p̄hibitiones et data duo p̄cepta p̄hibitoria vnū cohibēs ipaz volūtatē alicuius cohibēs ipm actū Nō sic aūt est in occidere. qz hō naturaliē abhorrz tā volūtatē occidēdi q̄z actū Quelibet eni creatura suā spēm amat q nitiē eā seruare nō destruē. nisi cū extra se exit p furoꝛē ire vel temē ocupiscentie

Expositio septimi precepti

Septimū p̄ceptū in ordine p̄ncipali et q̄rtū in ordine eoz q respiciūt primū. q scz p̄hibet ipe p̄rim⁹ in reb⁹ sibi nō p legē oiūctis sed fortuitis. q ē istud Nō furtū facies Est aūt furtū otractatō rei aliene iuito dño alo lucrādi Nōnter dic ōtractatio q̄a q̄s furtū nō facit nisi ope otractet Dic etiā rei aliene. qz in re q plenissime mea ē nō facio furtū Nec aūt si q̄s hēat mecū rē cōem Dic inuito dño. qz si credat dñm p̄missurū et subsit iusta cā sic credendi etiā si dñs nō erat ocessurus non teneē furto Si aūt nō sōsistit iusta cā sic credendi teneē furto. Ecōn si crederet otractare rē dño iuito licet etiā otractet dño volēte. peccat tñ mōraliter et furtū facit. qz in pcīs otrahēdis et cōmittendis intētio p̄ncipaliē attendit Dicit etiā animo lucrādi. qz q̄s ā cissā alienā in meretricē rapuerit nō lucri q̄z libidinis cā furtū p̄prie non facit. secus aūt si eā rapiat vt vendat Et nota q̄ extrema necessitate excusatur fur qz tpe rāte nēcitatis oia sūt cōia Et intellige q̄ nō noie furti intelligiē phibita cōmis

vsurpatio illicita rei aliene animo dico lucrādi. q̄lis ē rapina. vsura. negociatio fraudulēta ⁊ hmōi Et nō ꝙ nō dicit Nō facies rapinam q̄uis rape sit generali⁹ q̄z furari. Nā ois q̄ furat rapit⁊ ñ ecōuerso Qđ fecit ido qz iudei q̄bus hmōi ꝑcepta data sūt ꝓnioēs sūt ad furtū qđ ē occultū. q̄z ad rapinā vbi testis adest Et iō occurrendo magis piculosū furtū in ꝓhibitione nolauit nō rapinam Voluit tñ a ꝓncipio totū intelligi vtpote per furtū oēm rei aliene vsurpationē Per ħ etiā ꝓhiberi videt ne fiāt violēcie ⁊ nimie exactiones ⁊ tallie ꝓncipū et militū in ꝓpm suū. qz hoc videt rapina eē. et spēs furti Propt qđ dr ysa. p. Principes tui infideles socij furū Sz circa hoc distinguit ab aliq̄bus. qz aut tallie ille fiunt sup ħuos. aut sup colonos ēre Si sup ħuos. cū nihil hēat nisi nomie dñi sui. videt ꝙ dñs ħuū suū tallia re possit. et onerare q̄tūcūq̄z vult Nō tñ dñs nimis angariādo seruū suū nimis q̄z exigendo et oppri mēdo eū ira grauit sic cōn istud ꝑceptū faciēdo peccare. qz iustitia dei exigit vt vn⁹ q̄sq̄z re sua debite vtat Nō tñ vt sit rapina dicūt nec oportet de nēcitate restituē. licet pietas ħ exigat Si aūt fiat sup colonos ēre siue inhabitātes ēram tūc tarāda ē illaz tallijarū seu exactiōnū acceptatio ħm laborem ꝓncipis vel militis quē hūt in defensione illi⁹ ēre. quā ipi coloni sic talliati inhabitāt. et etiā ħm expēsas q̄s nēce est ꝓncipi vel militi facere ħm suā moderatā et honestā familiā. et si vltra exigāt rapina ē et ꝑ istud ꝑceptū inhibet

Expositō octaui ꝑcepti

Octauū ꝑceptū in ordine ꝓncipali et q̄ntū in ordine eoz̄ q̄ respiciūt ꝓmū q̄. s. ꝓhibet q̄s cōn ꝓcm trāsgredi oze. s. ferēdo fm̄ testionū Et est istud Nō loq̄ris cōn ꝓcmū tuū fm̄ testimoniū In q̄ et ꝑiurū et mēdaciū ꝓhibet qz vt dic̄ aug⁹ lib de mēdacio. oē mēdaciū hoc genē ꝛbi oplectitur Quisq̄s eni aliq̄d enūciat phibet testionū aio suo. vñ si mentit fm̄ testionū aio suo ꝓhibet Per hoc aūt ꝙ hic dic̄ cōn ꝓcmū. vt dicit aug⁹ de q̄onib⁹ exodi nō videt ꝓ hibere mendaciū qđ ꝓdest alicui et nihil obest ei cui mentit Est argumētū ꝙ est aliq̄d gen⁹ mēdacij qđ nō est mōrle pcēm. illud scz qđ nō fit cū libidine decipiēdi vel nocendi Nec eni ois intētio vel libido fallēdi. efficit mōrle p cēm Pre dicat eni ħ oplexū intētio fallēdi et de mēdacio ꝓnicioso. et de mēdacio iocoso. et de mēdacio officioso. ħ tñ ꝙ ħus et ꝙ posteri⁹ Et de se ħm suā ħmariā intentionē nō dicitur nisi de mēdacio Et ido soluz ħm se mendaciū ꝓnicioſū a multi. reputat esse mōrle pcēm. vt videt velle ꝓpos⁹ et magr guilhelmus antisiodorenſ⁹ alij magri magni decretoz Sūt aūt ħm aug⁹ octo genera mendaciorū. quorum sufficientiam sic accipe. Tria enim in genere sunt mouentia ad mendacium scilicz nociuitas libido men/

tiēdi et vtilitas Si aūt nociuitas sit in cā hoc est si quis mentiatur vt noceat Aut ego intēdit inferre alicui nocumentū spūs vt.s. sūer tak a fide catholica aut a regulis bonoz morū. vt sūt qui dicūt xp̄z nō incarnatū. vel luxuriam nō esse pcm mōrle q hmōi Et tūc ē p̄m⁹ modus seu p̄mū gen⁹ mēdacij scz mētiri in dorkna pietatis et religionis. et h̄ ē mōrle pcm Aut intendit nocumētū toti⁹ hois. qđ ōtingit dupl̄r. s. vel intēdendo nocere vliter et tōliter. et p̄m gen⁹ qđ oibus nocet et nulli p̄dest. vt q̄ mendacij p̄sequit hoiem ad mortem. Et ē scōs mod⁹ seu scōm gen⁹ mēdacij Et istud ē pcm mōrle Aut intendendo nocē pticularit et p̄m gen⁹ qđ alicui nocet q alicui p̄dest vt est mēdaciū mercatoz et calūniatorū Et ē tertⁱ⁹ modus seu tertiū gen⁹ mēdacij. et istud simlr est pcm mōrle Et vocat qđlibz istorū triū generū mēdaciū pniciosuz Si aūt libido mentiēdi sit in cā. h̄ est si q̄s mētiat er sola libidine tūc aut mouet tm̄ ex affectōne et intētione mētiendi. et non p̄pter aliud Et ē q̄rt⁹ modus seu q̄rtum gen⁹ mēdacij. qđ vocat mēdaciū libidinosum. et ponit mōrle pcm Aut mouet ex intētione mouēdi audiozē ad oplacentiā vel risū Et est q̄nt⁹ modus seu q̄ntū gen⁹ mendacij qđ vocat mēdaciū iocosū. qđ ponit vt cōius veniale pcm Aut vtilitas aliq̄ est in cā. h̄ est si quis mētiat vt sibi vel altēi p̄sit Et tūc aut vtilitas illa ōsistit in bōis foztune q̄ poss̄ pñt. vt si q̄s mētiat ne p̄ raptores suā pecuniā amittat. Et ē sext⁹ modus seu sextū genus mēdacij Aut illa vtilitas ōsistit in bonis corpis. vt cū q̄s mentit p saluādo vitā hois. vt si hō q̄rat p eū occidēdo aut ad mortē ducendo. q mētiendo dicat se nō vidisse vel nescire vbi sit Et est septim⁹ modus seu septimū gen⁹ Aut illa vtilitas ōsistit in bonis aie q̄ tunc fit sūt in aia vt q̄dāmō etiā hēant ē in corpe. vt cū q̄s mētit p sua aut alteri⁹ pudicicia vel v̄ginitate seruāda Et ē octau⁹ modus seu octauū genus mēdacij p̄m debitā assignationē augustini Et vocat qđ libet istoz triū vltimoz generum mēdaciū officiosū. et de se ponit ee pcā venialia

De triplici genere mēdacij

In sūma nota q̄ in genē ē triplex mendaciū. s. pniciosū libidinosum officiosū Primū. s. pniciosū ōtinet sub se tria p̄ma genera sup̄ posita et declarata Et est sp̄ mōrle pcm Scōm scz libidinosum ōtinet sub se q̄rtū gen⁹ sup̄ positū et declaratū qđ ponit mōrle Et q̄ntum qđ vr iocosū et ab oib⁹ ponit vēiale. Tertiū. s. officiosū ōtinet sub se sextū septimū et octauū genēa etiaz sup̄ posita et declarata Et est sēp veniale nisi ex accidēti efficeretur mōrle

Expositio

Onū et decimū mandata in ordine principali et sextū q septimū in ordie eorū q̄ respiciūt p̄mū eo q̄ diuīno

mō ordinantur ꝑm ordinē textus exodi et deutronomij simul ptra/ctenk. in qb⁹ phibek trāsgressio in corde cōn primū Fit aūt trā sgres sio in corde duplr. videlz qztū ad ocupiam carnis. cōn quā ponitur nonū māndatū qđ ē Nō desidera bis vxorē primi tui Qđ ponit no nū ꝑceptū ꝑm magrm in lib sñiaz et ꝑm augn et ꝑm libz deutrono/mij licet alik ordinek in exodo Itē fit trāsgressio cōn primū in corde qztū ad ocupiam oculoz. cōn qm ponik decimū māndatū. qđ est Nō ocupisces domū primi tui. qđ po nitur in exodo nonū In qb⁹ nōn/dū q phibek spēali māndato ocu/piscētia carnis et ocupia oculorū poti⁹ qz ocupiscētia alioz malorū actuū. qz iste due ocupiscentie hñt delēatōnes suas etiā añ op⁹. et nō tm diūctas opi vt dik aug⁹ Et cū hoc etiā hñt in ope nocumtū pri mi. qđ nō sic ē in ocupiscētijs alio rū actuū Et iō ꝑter istā turpitu/dinē istaz ocupiarū q̄ sic sūt ante op⁹ reꝑmendā data sūt ista man/data q̄ phibēt cordis cogitatum Vel ꝑter cāz supⁿ in fine sexti mā dati assignatā Dcirro qđ subdik. Nō seruū nō ancillā ꝛc. qđ ānectik nono māndato ꝑm ordinē exodi. q decio scz de nō ocupiscēdo domū pri. ꝑm ordinē deuk. v. spēalik ad decimū ptinz māndatū Ordinatk tm cū nono ꝑm dictū ordinē exod. eo forte q̄ ea q̄ ibi enūerat sūt res mo biles sūt vxor de q̄ ē nonū māndatū

Unde sumit nūer⁹ seu sufficiē/tia ꝑceptoꝛ legi. Inc restat videre nume/rū et sufficiētiā istoz decē ꝑceptoz seu māndatoz le gis Circa qđ nō q sic supⁿ dictū ē lex ꝑceptoz posita est ꝑter trans gressionē Trāsgressio aūt in ꝑmo luo genē qztū ad materiā pñtē at tinet duplr habz fieri scz dirce cō tra deū vel directe cōn proximū

De triplici

mō transgressio nis contra deū.

Cōtra deū aūt otingit directe trāsgressionē fieri tripliciter. s. corde ore et ope Corde aūt fit cōn deū trāsgressio. cū qs. s. a deo auertit ꝑ idolatriā vel hmōi qđ ꝑ ꝑmū ꝑ ceptū seu māndatū phibek in q̄ dr Nō habeb deos alienos coꝛā me ꝛc. Ore fit cōtra deū trāsgressio p nomē scz suū mentiendo. blasphe/māndo. ꝑiurādo ꝛc. Qđ ꝑ scōm ꝑ/ceptū seu māndatū phibek. in quo dr Nō assumes nomē dei tui in va nū ꝛc. Ope aūt fit cōtra deū trans gressio. qñ scilz tēpe debito et ad dei cultū principalik deputato fit opatio non licita vel illi cultui seu illi tpi nō ouenies Qđ per tertiū ꝑceptū seu mandatū phibek in q̄ dr Memēto vt diē sabbi sctifices ꝛc Cōn primū otingit directe trans gressionē fieri dupⁿ Vel omissio/ne scilz boni ad quod quis erga proximum tenetur Vel illatione mali quod quis sibi inferre non deberet Cōn ꝑmū. s. cōn omissiōz boni ad qđ qs erga primū tenet datur quartū ꝑceptū seu manda tum quod est Honora patrē tuū et matrem tuam ꝛc. Illatione vēo

mali ꝺtingit triplicit cō ꝓmuz trāſgreſſiōz fiēi.ſ.ope ore ⁊ coꝛde Ope ꝗꝺē ꝺupl'r Vel.ſ.malū ꝓrimo inferēdo in ſe ipſo ꝺ eſt in ſua ꝓꝛia ꝓſona Qꝺ p ꝗntū ꝑceptuz ſeu mandatū ꝓhibet in q̄ ꝺr Non occides Vel ꝓrio inferēdo in re ſua Et ꝫ itez ꝺupl'r Vel ſez in re ſua ſibi p legez ꝺiūcta vt eſt vxoꝛ Qꝺ p ſextū ꝑceptū ſeu mādatum ꝓhibet in q̄ ꝺr Non mechaberis Vel in re ſua nō ſibi p legē ꝺiun/cta ꝫ ꝺino ſepata. q̄lia ſūt bō foꝛ/tuita Qꝺ per ſeptimū ꝑceptuz ſeu mādatū ꝓhibet in q̄ ꝺr Nō furtū facies Ore fit cōn ꝓrimū trāſgreſ ſio ſibi mētiendo. fallēdo. decipien do. falſum teſtificādo Qꝺ p octa uū ꝑceptū ſeu mādatū ꝓhibet in q̄ ꝺr Nō loq̄ris cōn ꝓrimū tuum falſū teſtionū ꝛc. Coꝛde deniq̄ fit cōn ꝓrimū trāſgreſſio ꝺupl'r Vel ſez q̄ꝫtū ad ꝺcupiam carnis Cōn qꝺ ꝺatū ē nonū ꝑceptū ſeu man/datū. in quo ꝺr Nō ꝺeſideraꝫ vxoꝛ rē ꝓrimi tui Vel q̄ꝫtū ad ꝺcupiaz oculoꝝ Cōn qꝺ ꝺatū eſt ꝺecimū et vltimū ꝑceptū ſeu mādatū. in q̄ ꝺr Nō ꝺcupiſces ꝺomū proximi tui. non ſeruū non ancillam ꝛc.

Qualit̄ per ꝺecē ꝑcepta legl. oē peccatū mōꝛle ꝓhibetur

Oſtremo nēndū eſt q̄lit̄ in ꝺecalogo fit ꝺtualit̄⁊ effe ctiue oīs pcī mōꝛlis ꝓhi/bitio Prohibenť eniz ibi ſeptē ca pitalia pcā In ꝓmo q̄ꝑpe ꝑcepto ſeu mandato ꝓhibet ſuꝑbia Ipſa eteniz oꝛōni. intimo ꝺebito ꝗ cul/tui cōꝛiat. Vñ eccī.x. Initiū ſuꝑ bie hois apoſtatare a ꝺeo Inui/ꝺia aūt ꝓhibet in q̄rto ꝑcepto ſeu mādato Ibi eni vt a pte totuz in telligat ꝑcipitur vnicuiq̄ honoꝛē ꝺebitū impēꝺere qꝺ facē nō ſinit inuꝺia Ira aūt ꝓhibet in q̄nto p cepto ſeu mādato Ibi eni pfce in telligendo ꝓhibet occiſio ſeu ho/micidiū oē ꝗ nocumētū in ꝓſona ꝓrimi. ad q̄ inꝺucit ira Luxuria ꝺo tā coꝛpalis ꝗ mētalis ꝓhibet in ſexto ꝑcepto ſeu mandato et in nono Ibi eni ꝓhibet mechia oīs ꝗ illicit' ꝺcubitus. et etiā oīs illici ta carnis ꝺcupia ¶ Gula autē q̄ ꝺebuit luxurie in eiſꝺē ꝺuob' ꝑce/ptis effectualit̄ ꝓhibet Sic eni in naturis nutritua ꝺeſeruit genēa/tiue. ita in vicīs gula ꝺebuit luxu rie Vel ꝑm alios gula in ꝓmo mā ꝺato ꝓhibet Guloſi eni vt cōius ꝺeū nō colūt ꝫ ventrē ſuū Vñ ad phil.iij. Quoꝝ ꝺe' vēter eſt ꝛc. Aci ꝺia ꝺo in tertio ꝑcepto ſeu māꝺa to ꝓhibet Ibi eniz ꝑcipit ꝺebita ſabbi ſcīficatio. qꝺ ꝓꝛie fit p ſpū/alem animi q̄tē in ꝺeū. feruentem ꝗ et ꝺiligentē laꝺē ꝺei Cui' cōn riū oino efficit acīdia. q̄ in ſe ipſa q̄tē ex ꝺeum q̄rens tabeſcit et a laude ꝺina coꝛpet. Auaricia tam realis ſeu exterioꝛ ꝗ mētalis ꝓhi betur in ſeptio ꝑcepto ſeu manda to. et in ꝺecio Ibi eni ꝓhibet fur/tum omnis ꝗ rei aliene vſurpatio inꝺebita ꝗ ꝺetentio Et eē oīs mē talis bonoꝝ ⁊ reꝝ illicita ꝺcupia

¶ **Qꝺ effectualit̄ in ꝓꝛi**

mo p̄cepto ꝓhibet oīe peccatuz
P̄ot etiā et aliter dici. qz scz in pri
mo p̄cepto seu mādato ꝓhibetur
nō tm̄ oīe capitale pcēm. q̄netiaz
oīe pcēm mōrle Hic eniz ē pcēm
mōrle cū hō plus vel eque aliquā
creaturā diligit sicut deū Qō pla
ne in ꝑmo p̄cepto seu mādato qō
est de vno deo sup̄ oia diligendo
et colēdo ꝓhibet. q sic ex oñti ōne
mōrle pcēm in illo primo p̄cepto
effectualiter censetur ꝓhibitum

Alius modus ponēdi

ꝓhibitionē septē pcō mōrliū p
decem p̄cepta legis

Sunt q alij aliter imaginā
tes qui adhuc āplius ipa
septē pcā capitalia p di/
cta decē legis p̄cepta seu mādata
ꝓhiberi ocipiūt et ponūt. ossideā
do scz plenariā ipoz p̄ceptoz seu
mādatoz intentionē. finē et effēm
Dicūt eni supbiā ꝓhiberi p ꝑmū
p̄ceptū. De ꝓhibitiōe supbie p
p̄m p scām p tertiū p q̄rtū. Eteni
vt dicūt iux̄ qō sup̄ tactū est. sup/
bia facit apostatare a deo. supbia
ꝓcliuis est ad cōtēnendū blasphe
mandū qz nomē dei Supbia non
se facilē ad debitā sabbi scificatō
nem deuotū qz cultū deo exhiben
dū disponit Supbia nō libenē de/
bitū pri et mri ac alijs q̄bus cōue
nit honorē impendit. De ꝓhi/
bitiōe inuidie Dicūt eni vt sup̄ in/
uidiā ꝓhiberi p q̄rtū p̄ceptū per
q̄ntū p octauū Eteni inuidia non
faciliter ad debitū tā pri et mri qz
alijs q̄bus ꝙuenit honorē impen/
dendū aīm inclinat Inuidia sepe
primū aio q interdū verbo necat
eiꝰ qz mortē optat et in ea exultat
Inuidia libenē prio detrahit fal/
sum qz de eo testioniū ꝓhibet.
De ꝓhibitōne ire. Ire dicūt ꝛc. p
scām p̄ceptū per q̄ntū et octauuz
Eteni ira facilis est ad nomen dei
in vanū sumendū q blasphemādū
Ira ꝓcliuis est ad occasionē seu le
sionē prio in sua ꝑpria psona infe
rendū Ira etiā inclinata ē ad pri
mū verbis iniuriandū. et damnifi
candū De ꝓhibitōne duplicis
luxurie Per sextū p̄ceptū et nonū
dicūt ꝓhibēi duplicē luxuriā actu
alem scz et mentalē Luxuria eteni
put in nomē trāsit vicij capitalis
dicit ois illicitꝰ et indebitus actu/
alis ꝙcubitus. Dicit etiā ois illici
ta ꝙcupia carnalis De ꝓhibi/
tione gule Dicūt gulā ꝓhiberi p
ꝑmū p̄ceptū. p tertiū. p sextū. per
nonū Per ꝑmū q̄dem eo respū q
sup̄ declaratū ē Eteni guloſi vt o
muniꝰ deū nō debite colūt ꝟ ven/
trē suū. Gula respū tertij p̄cepti
non facilē inclinat ad debite scīfi
candū sabbm. ea qz ꝙportandū.
q ad dictā scīficationē spectāt Per
sextū vo q nonū p̄ceptū eo respū
vt sup̄ declaratū ē ꝓhiberi dicit q
luxuria cui debuit De ꝓhibitōe
acidie Dicūt acidiaz ꝓhiberi per
tertiū p̄ceptū p q̄rtū. p tertiū q̄dē
eo respū q sup̄ declaratū est Re/
spectu vo q̄rti p̄cepti. qz acidia q
de se negligēs incuria q torpēs ē.
oino impeditiua et oppōsita vide/
tur debite honoratōis ꝑsōis et

sustentationis pentū eoꝝ qꝫ quibus conuenit..

¶ De phibitione duplicis auaricie. Duplicē auariciā. exteriorē scz ⁊ mentalē dicūt phiberi per pmū pceptū per ārtū p septimū per decimū Exteni respectu pmi precepti auaricia q iuxt dictū apli ad epb. v. ꝑie idoloꝝ seruitus est deū nō debite colit. Respectu ārti pcepti manifestū est auariciā debite cōtrariari honorationi subuentioni ⁊ ꝓuisioni pentū et aliozꝝ qbus cōuenit. Respectu vero septimi pceptiꝫ decimi satisfacta est supꝫ declaratō Posset et alijs mōis alijs qꝫ respectibus et rōnibus ipa septez pcca capitalia per dicta decē legis precepta et mandata phibita dici et assignari iuxt varios cōceptus varias qꝫ imaginationes hoim.

Explicit scōus tractatus huius libelli qui est de expositione decē pceptozū seu mandatozū legis.

Tractatus tertius de septē sacris ecclē eoꝝ declaratōe

¶ compendiosa

sam sacmentoꝝ noui testamēti notitiā videōū est sūmatim in genere Quid sit sacramentū Quibus de causis instituta sunt sacra In qbus cōsistant An aliqua possint iterari. Quot sē Et qualē ad vicia et ad vrtutes o trarietatē et ordinē habeāt Deiñ de quolibet sacmento tangendus est aliquid in speciali.

Diffinitio sacramēti ⁊ eius expositio.

Diffinitio autē sacmenti ex verbis magri in. iiij. sñiaꝝ elicit que est ista Sacmentum est inuisibilis gre visibilis fōr imaginez ipius gerens et cā exns Quā sic intellige Sacmentū ē fōr nō intrinseca quidē sed est accidēs vel forma exterior Visibilis sic. s. vt sicut visus ꝑ quolibz sensu ita visibile ꝑ quolibz sensibili ārī dicat Sacmentū est sensibile signū vel sensibile signatū seu figuratū Inuisibilis gre. i. gre que nō videt vel nō sentit sensu exteriori. Et hoc dicit ad dram decori. corporis et hmōi que sunt gre visibiles. Imaginē gerens. i. sikitudinez ipius scz gre Verbi gra Proprietas quedā naturalis cōnexa ē aq que in sacro baptismi grām repnt inuisibilē. vtputa refrigeriū qđ est in aqua repntat refrigeriū gre ab incendio fomitis. Et vis ablutiua que est in aqua. repntat ablutionē a macula originali Sequit et cā exns scilz ipius gre cōiter et large sumēdo causā. sic scz ꝑ illū

dicat esse causa alicui⁹ rei sine quo res ipa non fit. q̄uis sine eo fieri posset. ¶ De⁹ eni ꝓprie et per se cā ē remissionis pcī et collatōnis gr̄e Quia tam̄ hoc cōiter nō facit nisi ad exñtiam sacr̄i vbi sacr̄m habēi pōt. ideo dicit cōiter sacr̄m ipōnū cā. q̄si illud sine quo hec non fiunt Et si obj̄ciat de corpe xp̄i vero qđ est sacr̄m corpis mystici vt infra dicet. qđ tn̄ nō est signū sēsibile nec forma visibilis ¶ Dic q̄ corpus illud est sensibile et forma visibilis in ānexo licz in se nō sit. licz eni in sua vera et ꝓpria natura nō sit visibile aut sensibile. est tn̄ visibile et sensibile in forma vel spē panis ānexi ¶ Un̄ cū dicit Sacr̄m est inuisibilis gr̄e visibilis forma. intellige scz in se vel habēs annexū visibile vel sensibile.

Quibus de causis institute sunt sacramenta.

Sēcōm magr̄m in. iiij. sñiaꝝ instituta sūt sacmenta ꝓpt̄ humiliationē ꝓpter eruditionē ꝓpter exercitiū ꝓpt̄ hūiliationē videlz vt ꝓpt̄ deū subj̄ciat pcōr curandus creatori. qui per auersionē a deo p inordinatū āorem creature subiect⁹ est. Equū ei est vt vbi oriit pcīm ibi et moriat ¶ De eruditōe ꝓpt̄ eruditōz vero vt per ipa exteriora sacramēta ad aliq̄ spūalia cogitāda et cōsideranda eruditamur q excitemur Excitamur eteniz vt aduertam⁹ p ea que exterius vident purgatiōz anime intrinsecā in sacr̄o fieri. Si eni deus aiam curaret nulla exti⁹ dū purgat vel ante vel post cōpositā specie nunq̄z cogitaret rudis homo de aliqua interiori purgatione. sed p hec que exteri⁹ fieri vidz instruit et excitat ad recogitādū purgationē fieri interi⁹ ¶ De exercitio ꝓpter exercitiū vero vt. s. homo in his exerceatur vt picula ociositatis deuitet. qđ non refert hic ad actū sacmēti. qui in pl̄ibus iterari nō pōt. ꝫ ad actū gr̄e sacramētalis. qui frequēter iterādus ē Ali⁹ modus ¶ Vel pōicta ꝑm q̄sdā distingue. q̄ scz sacr̄a data sūt clericis in exercitationē siue exercitiū ibi eni exercitiū hāt in ipa scz sacmenta ministrādo. vt celebrando. pñias iniūgendo. infirmos vngēdo. et tā ipos q̄z sanos cōicando et alia sacr̄a exhibendo In quib⁹ sufficienter poterūt occupari tā sacerdotes q̄z alij clerici qui tenent eorum esse ministri et coadiutores Sic ergo data sūt ipa sacr̄a clericis in exercitationē Laicis aūt data sūt in eruditionē vt supꝰ mōstratū est ¶ Utriq̄z aūt taz clericis q̄z laicis data sūt in humiliationē q̄a vtriq̄z sacr̄a suscipiūt. in q̄bus ꝓpt̄ deū se creature subj̄ciūt. cui aſi imoderate amādo cōn deū se subiecerūt.

In q̄bus cōsistunt sacmēta.

Onsistūt aūt sacr̄a vt dic̄ magr̄ i. iiij. sñiaꝝ in duob⁹ scz in rebus et in verbis Et p res intellige omnia sensibilia ad sacr̄m

nčaria ꝑter verba vt aquā oleum linitionē panē vinū impositionez manuū ꝙ cetēa hmōi In sacro tñ in quo nčaria sūt ꝑer verba aūt intellige oia verba nčaria ad sač/mētū siue sint inuocatio trinitatis siue alia ḡcunqz verba ad ipm sač/mentū nčaria Nñ p aquā ꝙ oleū que hic ḡi cā exēpli ponit intellige oēs res nčarias in oibus sacris. Et p nomen trinitatis oia verba nčaria ad sacra Hoc tñ scias ꝙ nō in omnibus sacris equalič sūt hec duo nčaria Nōt enim mīmo nūū trahi nutu vel signo.q̄ succe/dūt loco verboz vt in mutis Nōt etiā vera pñia sine ofessione et sa/tisfactione in aliquo casu hī Ne/rūtñ de pñia dicūt aliqui ꝙ tota virtus pñie pōt haberi sine ofessi/one et satisfactione.ꝫ nō sacrm pe/nitentie in q̄ntū sacrm.qz sic id ē in q̄ntū pñia est sacrm.contritio con/fessio et satisfactio ad esse suū exi/gunt vt ptes sue integrales Et sic in casu ꝓdicto habeč ꝝtus sacri ꝫ nō sacrm in q̄ꝫtū sacrm. Nñ si hō sic otritus sine ofessione et satisfa/ctione decederet.et ex post resusci/tareť.ipe teneret ad ofessionem ꝙ satisfactionem.

In q̄bus differūt sacra mēta noue legis a sacris veteris legis.

Sit nōndū venit qualič et in q̄bus differāt sacra no/ue legis a sacmētis veteris testamēti Et ꝟm aug^m tota ofa ē timoz et amoz.qz veteres sua sač/mēta adimplebāt timoze.nos ꝝo sacra euangelica ex amoze Et ad ſram datio veteris legis tota fuit in timoze et igne et fumo.et alijs terribilitatibus.sed noua lex tota in benignitate et gratia Hugo de sco victoze inter sacra noue legis et sacmēta veteris legis ponit tri/plicē ofam Prima est ꝙ nostra sa/cramēta sūt immediate signa gre. sed illa nō sic immediate sūt signa gratie sicut nra Secda ofa est ꝙ nra sacra sūt signa ꝙ cause.illa ꝝo sūt signa tm Tertia ofa est ꝙ illa sacra veteris legis tñ ꝓmittunt gram quā nō continēt.nostra aūt dant gratiā quam continēt.

Quot modis sacramēta iterentur

Quibus aūt mōis dicič sač/mētū iterari. Uno mō ex/te efficiētis vtpote cōfe/rentis Et sic dē sacrm est iterable qm̄ idē epūs frequēter confirmat freq̄ter ordinat.idē etiā sacēdos frequenť baptisat.ofecrat corpus xpi et hmōi Alio mō dicič sacrm iterari respū susciptētis.vt cū ab eodē idez sacrm nō numero.ꝫ spe/cie suscipič Et hec iteratio est in q̄ busdā sacris.q in q̄busdā nō Sūt eni aliq̄ sacra instituta in remediū maloz que freq̄ter ꝓsone accidē solēt.q in q̄bus nō imꝑmič caraćť sič pñia in remediū mōdiū actuū. et eucharistia in remediū venialiū et extrema vnčio in remediū vtro rūq̄.et etiam corpalis morbi. Et hec sacmenta sicut mala in quorū

remediū instituta sūt frequenē ac/ cidūt.ita frequēter ofterri et itera ri pñt Sunt et alia sacra in q̄bus imprimit caracter.et hec sacra ꝓpt dignitatē caracteris quē sic impri mūt qui semel impssus indelebilis est iterari nō pñt Tertio mō itera/ ri dicit sacrm sic.s.q̄ eadez forma verboz numero sup eandē mate/ riā numero ad eandē scificandaz ꝓferatur Et isto mō nullū sacrm iterat.qz sic verba scifica seu sācti/ ficantia viderent insufficiētis effi cacie respu sāctificatiōis illi⁹ ma terie Si obijcias de extrema vn ctione in qua videt eadē fōz ꝟbo/ rū iterari sup eūdē infirmū Dic q̄ nō iterat illa forma verboz super eundē infirmū nisi se aliter hūtem et sic alteratū.hoc est nisi alia ei in firmitas numero supueniat vt eius dem infirmitatis magna fiat imu tatio.q sic ꝓprie nō videt sup eun/ dem fieri.

Assignatio numeri sa cramentoz p̄m septē virtutes

Et numero sacroz sciendū ē q̄ septē sūt scz baptism⁹ ofirmatio.eucharistia.pe/ nitētia.extrema vnctio.ordo mri/ moniū .q̄ otinent in hoc versu Ab/ luo firmo cibo piget vngit et or/ dinat vtor Que ouenienter septē assignant p̄m septē ꝟtutes.vt vi/ delicet baptism⁹ sit sacrm fidei In ipo eni iniciat ipa fides Extrema vnctio sit sacrm spei Qui eni inun/ gitur spat spēaliter de merit.eccie et de mia dei Eucharistia sit sac/ mentū charitatis Unū hilari⁹ lib. viij.de trnitate dicit sacrm eē amo ris Cōfirmatio sit sacrm fortitudi nis.q̄ nēaria est ad pugnā spūalē ad quā q̄s cōfirmat Pñia sit sac/ mētū iusticie ꝓpter satisfactionē.in qua vnicuiq; redde debet.qd̄ suū est Ordo sit sacrm pudētie ꝓpter clauem scie que ofertur ordinato. Mrimoniū sit sacrm tpantie.eo q̄ libido in illo sacro honestate exci pitur nuptiaz Alia assignatō per cōnrietatē ad septez pcca capita/ lia Pōt et aliter nūerus ipoz̄ sac mētoz accipi p̄m cōnrietatē quaz hūt ad vicia capitalia Videlicet baptism⁹ sit cōn supbiaz.eo q̄ hō ibi se maxie humiliet cōmunissimo elemēto scz aque Eucharistia cōn inuidiaz q̄ cōniat charitati.et ita eucharistie que ē sacrm amor. Cō firmatio otra acidiā eo q̄ homo ofirmat vt fortis efficiat in spūa/ libus in q̄bus deluber est acidios⁹ Extrema vnctio otra irā Ira eni tumē facit.q tumoris mitigatio ē ab vnctione Ordo cōn auariciā qz ordinati deū esse suā portionē ꝓfi tent.nō aliq̄d mūdanū Unū in sus/ ceptiōe clericat⁹ qui oim iniciū est ordinū dr illud ꝑs. Dñs ps here/ ditatis mee ꝛc. Pñia cōn gulaz.qz inducit abstinentiā q carnis mace/ rationē Mrimoniū contra luxuriā vbi turpis voluptas honestate ex cipitur nuptiarū.

Particularis declara/ tio sacroz Et p̄mo de baptismo.

Compendiū theologie

Post hec accedendū est ad ꝓpoz sacrozū declaratōm et ꝓmo de baptismo Vbi ꝓmo videndū est q̄d sit scz quid sit noie et ratione Quot mōis fit seu q̄tuplex est Que sit ꝑtia ei⁹ materia Que sit ei⁹ ꝑtia forma Quis sit eius effect⁹ Quis minister Que ꝺditiones accedēt̄iū ad baptismū De patrinis. et q̄d ē eoz officium

Quid sit baptismus nomine et ratione

Videt autē baptism⁹ q̄ ad nomē idē esse q̄d lauacrū sic baptisare idē ē q̄d lauare Vñ glō cāti. iiij. Baptism⁹ q lauacrū sūt eiusdē rei nomē sed vnū latinū est. alterꝫ grecū Sic ego baptism⁹ dū generalit sumit idē ē q̄d lauacrū. spēaliter ꝟo aliq̄n ipsum designat sacrm. aliq̄n autem ipam actionē. s. ipam lotionē. Vñ dicit baptism⁹ ioꝟis .i. ablutio q̄ abluebar ioꝟes Aliq̄n vero designat ipaz passionē seu susceptionē lotōnis Vñ marci. vij. Relinq̄tes enim mandatū dei tenetis traditiones hoim. baptismata vrceoꝟ et calicū. i. q̄bus lauant vrcei et calices. Aliq̄n autē noiat seu designat ablutionē sacrālē. vt cū dr baptism⁹ est tinctio. vt in ſbiūcta diffinitiōe exꝓmit Vñ baptism⁹ ab aug⁹ sic diffinit Baptism⁹ est tinctio in aq̄ ꝟbo vite scificata Et intellige tinctionē passiuā scz qua intingit baptisat⁹. sic vult magr in sñjs q mk

ti alij Et si obijciat q̄ baptismus manet in baptisato. tinctio aūt illa transit. q̄re vt videt nō ꝑt dici baptism⁹ Rñdeo q̄ q̄uis tinctio illa i se transire videat. manet tn in suo effectu scz in caractere quē imꝓmit qui q̄dē indelebilis est. et ideo nō oīno transit illa tinctio. cū in suo effectu maneat Et in dicta diffinitione dū dr tinctio supple facta in aqua ꝟbo vite scificata. i. in aqua q̄ per verbū vite. i. ꝓ inuocationez sancte trinitatis sanctificata est

Quotuplex sit baptism⁹

Est aūt triplex baptism⁹. s. flumis flaminis et sanguinis Baptism⁹ q̄dē flumis est qui fit in aq̄ ꝓm modū eccie cō suetū q̄ oīno a culpa liberat. taz s. pcci actualis si ipm inuenerit sic in adultis. q̄z originalis sicut in puerulis qui tm originalē culpā hnt. Liberat etiā a pena debita Insuper imꝓmit caracterē Baptismus flaminis est cū q̄s hns fidem volēs baptisari caret baptismo aque nō q̄dē ꝑ negligentiā vel otemptū. ꝙ ꝑter impotentiā q̄. s. hre nō pōt Vbi defectū supplet gra spūssācti Et ista liberat a culpa et pena debita Baptism⁹ sanguinis est vt in martyrib⁹. qui nō valētes hre baptismū aque ꝓpio sanguine baptisant vel potius merito pciosissimi sāguinis in cruce effusi Et hic simr liberat a pena q̄ culpa Isti duo vltimi mōi extēso noie dicunt baptis

mi.qz quo ad euacuationē culpe pene supplent locū baptismi flumi/nis.sed tñ nō imp̄mūt caracterem Ñ extat opinio q̄ si cōtingeret aliquē taliū sic baptisatoz resuscitari teneretur denuo baptisari baptismo aq̄. Nec tūc diceret baptismus iterari qz ñ eadē spēs itēaret

¶ Que sit ꝓpria materia in sacro baptismi.

Propria materia in sacro baptismi est sola aqua.eo q̄ vt dic magr in .iiij.sñia/rū hoc sacrm tm̄ in aqua celebrat Cui⁹ cāe et rōnes sūt multe assignari pñt Una q̄a aqua vim refrigerādi habz et abluēdi Et ido signat gr̄am abluentē culpe maculam.et refrigerantez incendiū q̄d est in estu fomitis et ocupie.q̄ duo sunt p̄cipales effect⁹ baptismi Et ido ad designationē hui⁹ duplicis gr̄e fit in aqua Secda cā ē cōitas hui⁹ elementi et facilitas hñdi.q̄a null⁹ etiā inopū ꝓhibet ab aqua Et ido qz sacrm nēcitatis est fit in cōissimo elemēto.vt null⁹ a suscipiendo excuset Tertia cā est cōitas et facilitas aquā inueniendi.quia vbiq̄ est et in oī pte mūdi inuenitur.vbi hitant hoies Et ꝟ iterū opetit huic sacro sic generaliē nēcario Quarta cā est.qz nō vinuz vel oleuz ꝫ aqua de latere saluatoris fluxit.vbi p̄m q̄sdā initiū sūpsit ꝟ sacrm Quinta cā est qz spūssanct⁹ viuificans p̄mo sup aq̄s apparuit. Nō geñ.p. Spūs dñi ferebat sup aquas Sexta cā ē qz saluator nr̄ in riuis Iordanis sua mundissima ac sctissima carne hoc elemētū tetigit vans ei vtutem vt spiritiferas aras facere possit vt dic Chryso.

¶ Sed nunq̄d in quelibet aquas liceat baptisare Nūq̄d p̄mo in aq̄ marina que non videt aq̄ simplex qz habz immixtū adustū terrestre ob quā cām est salsa Itez nūq̄d in brodio vel ceruisia vl̄ medone Itē nūq̄d in aqua calida vt in balneo Circa hec ab aliq̄b⁹ sic distinguit qz vel illa omixtio aq̄ tollit speciē et ꝓprietatē elemēti et ipm trahit in aliā spēm aut non Si aūt tollit tūc in illa omixtione non pōt fieri baptism⁹.sicut nec in medone.nec in ceruisia.nec in lixiuio et vrina. nec in aqua quā alchimiste faciūt ad mutāda metalla que vehementissimā vim habz purgandi et dissoluēdi Si aūt nō tollit ꝓprietates et spēm aque.q̄n ipa aq̄ rmaneat in vtute refrigerādi et abluendi et nō dissoluēdi ad modū aquarum acutaz.tūc in illis pōt fieri baptismus Ñ in mari et in aq̄s turbidis pōt fieri baptismus et etiā in brodio si nō sit remotū et alteratū in specie elemēti p illud q̄d coctū est in eo Ñ adhuc q̄rit vtrum in aqua calida sicut in balneo possit fieri baptism⁹ Constat q̄ sic.eo q̄ illa aqua p accidentalē caliditatē nō amisit suā naturalē frigiditatē q̄nimo osultius facerēt sacēdotes vt dicūt aliqui si in tpe frigido fa/

cerēt aquā p baptisando calefiēi qz aliqñ puuli baptisādi a deo frigore aque penetrarēt. q inde contrahūt mōrles infirmitates q moriūtur Sed dō si aliq liquor admisceatur aq. vtpote ceruisia vl vinū nūdō in illa aqua fit baptism? Dicitur q sic. si aqua in illa omixtiōe p dominetur alīs non

De forma prescripta sacramenti baptismi

DE forma pscripta hui? sacramēti dicendū est dō sit q ad ẏba pferenda Quo ad imersiones faciēdas. Quo ad quedā ppatoria que de hui? sunt solennitate sacramenti.

De forma sacramenti baptismi quo ad verba.

FOrma aūt verboz talis ē Ego baptiso te in nomine pris et filij et spūscī Ubi nō q hoc pnomē ego ꝫ oēs fere doctores etiā decretistas nō ē de nēcitate sacri. et p̄t omitti sine magꝝ culpa. tuti? est tñ apponere. ꝫ reliq ẏba sūt de forma quo ad nēcitatē adeo q si aliqd eoz omittat nō fiat baptism? Qz aūt apli baptisauerūt in noie xpi et nō exp̄sse inuocā do ēnitatē explex cā assignat Una qz illo tpe odiosū erat illud nomē salutare. et iō vt homies vidētes spm visibilit ad ei? inuocationē descēdere magis illō no? reuererent cautū fuit ad xpūs apud eos do/nec illud nomē amplius publicaret ipo inuocato baptisare Alia cā fuit significatō nois. q implicite exp̄mit ēnitatē. qz in ꝫ noie xpūs qui interp̄tat vnct? intelligit vngens pr̄. vnctus fili?. vnctio spūsc̄s Tertia cā fuit reuelatio dīna eis fca q licz nō legat. nō putat tñ aplos ꝫ p̄sumpsisse nisi spūsc̄i instinctu et iussione monerent Sed dō si mō in noie xpi baptisaret Dicūt dā magri doctoz q nō debz in noie xpi baptisari. si tñ baptisatū fuerit valet baptism? Ambro. Hugo de sco vic. lib de sacrīs Et magr in li. iiij ſñiaz videt idē sentire. et etiā moderno? aliq Alij dā licz pauci quos viderim sentiūt cōtriū. eo q p̄m ipos non fit baptism? his diebus nisi p inuocationē ēnitatī. explicite Sed dō si ex turbatione animi vna tñ psona noiaret. vt si diceret solū baptiso te in noie patris Itē dō si fiat aliq trāspositio aliquaz dictionū. vt baptiso te in noie filij et pris ꝛc. Itē quid si fiat appositio aliaz dictionū. vt baptiso te in nomie pris et beate marie Itē dō si in platione verboz fiat aliq inēpositio. vt puta baptiso te in noie pris et inēponat veni huc vel porta sal et hmōi. et postea dicat et filij ꝛc. Quid si fiat corruptō ẏboz. vt baptiso te in noie patra et filia et hmōi Rñdio in p̄mo casu hugo de sco victo. baptisatū dicit Nit eni Vides ergo q̄liter in fide ēnitatis solo pre q filio nūcupato

plenuz fit baptismatis sacrm Alij volūt q̄ nō sit baptism⁹ sicut plene vult huguelin⁹ in apparatu suo su per decretales Magr etiā albus idē dicit et plene cōdicit in libro ssiaz in hac pte vbi p vni⁹ psone nomē intelligi dic̄ ēnitatē. i. q̄ noie apli baptisauerūt rōne iā. dicta. s. q̄ cuiuslibet istoz triū noim̄ signi/ ficatio implicite exp̄mit ēnitatē In scdo casu cū fit ali q̄trāspositio or dionū p̄m huguelinū et p̄m aliq̄s moderno⁹ magro⁹ qui volūt q̄ ipe ordo v̄boz sit de fōr baptismi nō est baptisatū Alij dicūt q̄ pec cat qui transponit. tm̄ si nihil aliud faciat nisi trāspositionē nec inten/ dit deridere vel heresim inducere baptisatū est. qđ ego meli⁹ credo In tertio casu. s. cū aliq̄d apponit distinguūt aliq̄. qz aut apponit ali quid nō corrūpit vt pz in exēplo supius posito vbi addit. et beate marie Et tunc dicūt esse pcēm in appositōe ꝛ q̄ baptisatū est Aut apponit aliq̄d corruptū vt si dicat Nō baptiso te in noie p̄ris ꝛc. Vel baptiso te in noie p̄ris ꝛc. q̄ diabo li Et tūc dicūt nō esse baptisatum nec aliq̄d fieri Et eodē mō in q̄rto casu cū fit inēpositio aliq̄. maxime si casu vel aliq̄ nēcitate aliq̄d inēpo nat qđ nō corrūpit. vt pz in dcō exēplo Et istaz opionē videt ofir mare aug⁹ in de vnico baptismo lib vi. Alij volūt q̄ in isto q̄rto ca su nō sit baptisatū marie interposi to aliq̄ qđ fit p̄ter vel cōn formā. In vltio casu dicit q̄ si dicantur

De sacramēto baptismo

corrupte v̄ba ex ignorātia vel im potētia recte sonādi. tm̄ non inten dat baptisās heresim sequi vel in/ ducere. baptisatū est Sec⁹ tm̄ esset si fieret corruptio in p̄ncipio dictō nis. qz corruptio in p̄ncipio dictio nis variat et aufert signatū ipius dictōis. nec sic est dū corruptio fit in fine Alī v̄bi gra Iste dictiōes sortes sortis sortē eandē psonam signāt et repsentant. nō sic autē iste dictōes sortes et mortes Et ideo dicūt q̄ corruptio in principio di/ ctionis tollit formā baptismi. non aūt corruptio in fine

De forma baptismi quo ad immersiones.

Forma aūt baptismi q̄ ad immersionē hec est. vt accī piat puer per latera. facie eius versa. capite ecliā ad orientez verso. et mergat et simł mergendo dicat Ego te baptiso in noie p̄ris Scdo capite ad aq̄lonē v̄so dicat et filij Tertio capite ad austrū ver so dicat et spūssci. vt sic pedib⁹ sp versus orientē tentis formet crux xp̄i in cui⁹ morte baptisamur hoc tm̄ scito q̄ si p̄ma mersione oia ver ba p̄ferant opletū est sacrm. et p/ fecte baptisatū. Sed q̄ si moriat puer in p̄ma mersione p̄e noiato. vel in scda p̄e et filio noiatis. cre ditur q̄ baptisat⁹ sit plene q̄a tūc sūmus sacerdos supplet qđ minist̄ supplere nō potuit Idē dr̄ si sacer/ dos vel q̄cūq̄z baptisās vna mer/ sione facta vel vna psona noiata

moziaꝝ Sed q̄o si fiat mersio nihil dicēdo pre turbatione vel ignorā tia. vel si mut⁹ sit qui baptisat. ℣f ab oibus ꝙ nihil tūc fit cū ipa tri nitas nec explicite vl implicite no/ mineꝝ Sed quid si non assit tm̄ de aqua vt infans ex toto mergi pos sit Dic ꝙ tūc illud quod est p̄nci/ palioz ps vtpote caput vel mer/ gatur vel aqua ꝓfundatur Si eni vna extremitatū vtpote man⁹ vel pes immergaꝝ. dicūt q̄dā ꝙ si ba/ ptisatū ē. Aliqui alij decretiste di/ cūt ꝙ si aqua in quacūq; pte coz/ poris cadat baptisatus est Et po nūt argumentū ꝓ simile Sicut suf ficit possidere ptez agri ad hoc vt quis totū possidere videatur. duz tamen eius sit animi vt totū possi dere intendat Idez sentiūt quidā de his qui nō totaliter egressi sūt vterū maternū. videlz ꝙ si p̄ncipa lioz ps egressa fuerit poterit ba/ ptisari Quod vtz verū sit nescio. p̄sertim cū oporteat quēlibz nasci ad hoc vt renascatur.

De forma aliquoꝝ que sūt de solennitate baptismi

Forma aūt que seruari de/ bet in baptismo que cōcer nit aliqua que sūt de solen nitate baptismi in his constat Ut p̄mo. s. vt cathezizeꝝ baptisādus Circa qd̄ multa diuersimode fiūt p̄m diuersas osuetudines eccīarū. Sed vt frequētius p̄mo exufflaꝝ vt virtus demonis exterioz expel/ latur Scdo signum crucis fit ei in pectoze et fronte. vt diabol⁹ se co/ gnoscat pelli ab illo tā in occulto cozdis q̄z in apto ofessionis Ter/ tio accipiat sal in oze vt sapoz sa/ pientie p̄pareꝝ. et fetoz fomitis re/ stringaꝝ Deinde fit linitio auriuz et nariū cū sputo. vt discretionē fi/ dei habeat et gr̄am que ꝓ saliuaz a capite descendentē signaꝝ. vt scz sensus eius quo ad doctrinā fidei in auditu. et discretio in naribus significata aperiaꝝ xp̄o Deinde fit inunctio in pectoze ꝓ qꝝ coz deo p̄parandū et in spatulis vt forti/ tudinem accipiat ad portandum onus dñi Post baptismū autez fit inunctio crismatis in vertice vt ap pareat mens imputribilis deo. vl vt spūi xp̄i pticipando merito de inceps xp̄ian⁹ appellaretur heres iam regni effectus Deinde fit ve/ stitio de veste cādidissima in signū innocētie que accipiꝝ in baptismo q̄ glorie quā expectat in resurrecti one Tandē cereus accēsus sibi po nitur in manu. vt sic luceat vita ei⁹ coz̄ hoibus. vt glorificeꝝ p̄r qui in celis est Et si adest epūs confir metur Et si adultus est daꝝ ei eu/ charistia post ofirmationē

Quis sit effectus sacramenti baptismi.

Quis aūt sit effect⁹ baptis/ mi liquet ex doctrina ma/ gistroz qui ponūt explicez eius effectū Prim⁹ effectus est om nimoda euacuatio culpe originaꝝ in puulis et tā originalis q̄z actua lis in adultis. ℞ter exteriorē p̄fiaz Scdus est debilitatio fomit. Ter

tius est collatio gratie.

Quis sit idoneus minister sacramēti baptismi

Minister autē in hoc sacro quo ad deū et eccīaz ē habens ordinē sacerdotalez iurisdictionēq laudabilē vitā Tpe tñ nēcitatis est vel esse pōt quilibet nec sexū virilē nec ordinē. nec iurisdictionē hīs. nec laudabilē vitam imo etiā vetula Largissima eteniz pietas dei qui neminē vult pīre. sīc ad hoc sacrm tam nēcariū. puidit cōez materiā que ab oībus pōt haberi et vbiqz inueniri. ita etiam in casu nēcitatis de generali mistro puidit. voluit qz vt ipius nēcitatis tēpe quilibet aliū possit baptisare Ñ qūis talis nō habeat ptātē ex ordine. habz tñ ptātem ex tēpe Sed nunqd licet aliquē in nēcitate a sacerdote symoniace recipe baptismū maxie cum aquā ad se vel puulū suū baptisandū aliē habē nō possit nisi eā emat Itē nūquid ebrius qui iā amisit vsū lingue possit baptisare Itē nūqd heretic⁹ pt baptisare Nunqd pōt vn⁹ duos baptisare dicendo Ego baptiso vos ⁊c. Et ecōuerso plēs vnū dicē do. Nos baptisam⁹ te ⁊c. Itez pōt ne aliqs in vltia nēcitate cū non est ali⁹ pñs baptisare se ipm Itē qd si iocose vel ioculatorie qs aliquē baptiset. nūqd baptisat⁹ ē Ñdet in pmo casu pm qsoaz Q. si sacerdos nō vult te baptisare vel puulū nisi des pcīū nō dabis. hoc facies q si sacerdos pñs nō esset saturus esses. eo q nullo mō faciēda sūt mala vt eueniāt bona Sed plēs alij dicūt q in dicto casu posit ab eo baptisari. eo q qrens baptismū nō emit aquā nō emit actū baptismi. hz tpe nēcitatis pōt redimē vexationē sui iuris. et pro se si ipe baptisādus est et p puulo si quē habeat baptisandū Et tūc nō fiūt mala vt eueniāt bona. nec omittit symonia ex pte qrentis baptismū nec etiā cōmittit se discrimini pro salute sua vel alterius In scdo casu scz in ebrio. aut in tali ebrio suffocat oino rō. aut nō suffocat sed tm patit impedimētum lingue. Si autē oino suffocat rō, dicit q baptisare nō pt Si aūt impedimētū tm lingue patit habz qz discretōz pōt niti ad formandū dictiones cū studio Ñ si nō assit ali⁹. pt talis baptisare hz si nullā posset dictionē exprmere sec⁹ esset Sed non videt q ebetas q nō ligat rōnem tm impedimentū pstet vt cū diligenti studio nō possz exprmere vbum In tertio casu. s. de heretico dr q heretic⁹ baptisans in fōr heretica nō baptisat. hētic⁹ baptisans in fōr eccīe dūmō hēat intētionē baptisādi baptisat in fide eccīe. q baptisatū ē Et ponit de b aug⁹ cōn donatū hereticū oueniēs ex⁹ Q. sīc iacob semē bñdictū non tm genuit p vterū liberaz. hz etiā p vterū ācillaz. ita xps nō tm spūalit regenerat ministerio fideliū. hz etiā ministerio infideliuz. eo q act⁹ su⁹ sit ñ hois In ārto casu dr q vn⁹ pōt tot baptisare quot pōt simul

mergere vel ꝓfundere ꝓ nēcitate Dico q̄ ꝓter nēcitatē nullatenus ē hoc faciēdū. nec est ly te in tali casu de nēcitate forme. quia dñs tradens formā baptisandi dixit eos. cui tātū ꝺsonat vos q̄ntū te Sed sec⁹ est si duo baptisēt vnū dicēdo baptisam⁹ te. qz ꝑm huguelinū in apparatu suo sup decret nō ē baptisat⁹ Sed si plēs simł mergant pueꝝ ꝓferētes singuli formā ecclesiasticā ego baptiso te ꝛc. ꝺfirmat baptism⁹ Nec est iteratū sacrm ꝓpter illā ꝛboꝝ iterationē seu multiplicationē vt dicūt. nisi cū ꝟ eciā iterarēt q̄ mersio simł Sed esto q̄ duo sint baptisātes aliquē quoꝝ vn⁹ sit mancus q̄ dicat ꝛba q̄ alⁱ mutus et mergat puerū. nūq̄d est baptisat⁹ Dicit q̄ nō. qz in omni sacro hūte ꝑscriptā formam illud qđ solēnitatis est bñ diuidit sed illud qđ est nēcitatis nequaq̄ Et iō qz vtrūq̄ scz forma ꝛboꝝ et mersio sūt de nēcitate sacrī diuidi non pñt. vñ nō est baptisat⁹ In quinto casu scz vtꝝ aliq̄s possit se ipm baptisare Secūm canōes ꝺstat q̄ nō et forte ideo qz sub hac spe possit nimis differri baptism⁹. eo q̄ qñ vellet posset se ipm baptisare Insup sicut cōn naturā est q̄ quis se ipm generet. ita cōn rōem videtur esse q̄ q̄s se ipm possit regenerare Neruntñ si desideret baptismū. et non sit alⁱ qui se ipm possit baptisare. si in illo statu mozeret saluaretur. eo q̄ esset baptisat⁹ baptismo flaminis. qui supplet in nēcitate baptismū fluminis In vltimo casu ꝺ q̄ si iocose cū intētione tñ faciēdi qđ facit eccia sup nō baptisatū ꝓferat ꝛboꝝ formam mergendo in aquā. ipo tūc vel añ nō reclamante baptisatus est. qz tūc nō totum fuit iocosū vel ioculatoziū. eo q̄ intentio faciēdi qđ facit eccia ioculatozia nō fuit Si aūt totū fuit ioculatoziū vel ipe reclamasset. tunc nihil fieret Et ponūt iurispiti exēplū per sike in stipulatione Nā cū ludendo dicunt hec ꝛba spōdes. spondeo. nō inducit obligatio.

De q̄litatibus seu conditionib⁹ accedentiū ad baptismū

Nunc dicendū ē de ꝺditionibus accedentiuz ad baptismū Et ꝓmo q̄ritur de ficte accedente vtꝝ baptismū recipiat Itē vtrū dormiētes possint baptisari Itē an amētes Itez an inuiti Ad ꝓmū dicit q̄ fictus suscipit baptismi sacrm sed non rem sacmēti vel effectum. eo q̄ ponat obicē spūisancto et gre sacmētali. Vult eni aliq̄d qđ stare nō ꝑt cū gra sacmētali. Ez cessāte fictōe suscipit effectū Quis aūt dicat fict⁹ et q̄s fictus recipiat caracterē et q̄s nō Dic in effectu post Raymūdū in sūma q̄ ille fictus qui se simulat velle suscipe baptismū et oino suscipere nō intēdit. nō recipit sacrm nec rē sacrī Sz q̄ exterⁱ⁹ suscipiēs se fikat interⁱ⁹ dispositū cū non sit vel qz nō credit. vł qz indeuot⁹. i. cū ꝓpōito peccādi accedit ł ꝺtēnit

sacrm ito ē nō reuereť ille nō suscipit rē sacri.i.grām.caracterem tñ suscipit In scdo casu.s.de dormiē tib⁹ distinguiť Aut q⁹ añ dormitō nēm hēbant volūtatē oino cōtrariā et repugnantē et in ipsa cōditione pstiterūt aut nō Si sic tunc dormientes si baptisenť nihil recipiūt nec sacrm nec rē sacri vt ptz ex de bap.c.Mazores.in fi.in antiquis Si autē nō apparuerit talis volūtas eoz.sed vigilātes instituerint baptisari.tūc si timeať de periculo pūt dormiētes baptisari Jō dicēdū est de letargico q de amentibus De amentib⁹ tñ distinguūt aliq Aut furia est ppetua.aut non Si sic p infātibus hñdi sūt.qui et si nūqz voluerint baptisari.nunqz tñ etiā noluerint.qđ sufficit ad baptismalē caracterē imprmendū Si aūt furia nō est perpetua.vtputa qñ aliqs incidit in furorē vl amentiā.tūc distinguendū est.hic sup distinctū est de dormiētibus Ad illd aūt qđ qriť de inuitis distinguendū est.qz aut oino ita fuerūt nolētes baptisari vt p posse suo resistерent et resisterēt cū vsu rōnis.qđ dico ppter amētes.et tales nullo modo recipiūt sacrm.nec vt prio/res sūt rebaptisandi

De patrinis et ad quid tenentur.

Postremo de patrinis tangēdū est qui sint.ad quid tenenť In cui⁹ psona ñ/deant An excusenť a mēdacio Solutio ꝑmi hugonē de sco vic.patrini vocanť qui pueros ad baptismū offerūt vt regenerenť ad vitam nouā Et scias q patrini idonei nō pūt esse infideles cū teneantur instruere puerū in fide catholica.qđ nō pōt infidelis Item nec religiose psone ppter suspectam familiaritatē q generať per talez generalē opaternitatē Ad qđ autez patrini teneanť.scias q ꝑm aug⁹ maxie tenenť ad duo scz monere ad vtutes.et docere symboluz.et orōem dñicā Dicit aūt magr Albertus q patrini ad istaz diligentiā obliganť si tñ aliter nō instruāt pueri Scz qz pentes sūt cōiter i istis circa pueros diligētes Credo etiā et pr nr cātanť in eccia.et mozes ꝓicanť.ac in bonis opib⁹ oñdunť.in magna pte excusantur mō patrini Sec⁹ aūt fuit in ꝑmitiua eccia.qñ pueri inť infideles nutriebanť Deniqz patrini in psōa puerozz rñdent.q tñ valet cū ipsi patrini dicūt credo.acsi puer met diceret.sacrm fidei patus sū suscipere Qđ vez videť cū nō hēant obicē cōnie volūtatis vel dissensus.q ad credendū ista nō repiať in eis vsus liberi arbitrij Patet ergo q patrini ita ꝑ pueris rñdentes nō mentiūtur

De sacrāmēto cōfirmationis et ptinentibus ad ipm.

In materia aūt sacrāmēti cōfirmationis videndū ē ꝑmo Utez istud sacmentū sit necessariū ad salutez Que sit propria materia in hoc

sacro Que sit ꝑpria forma. Quis minister Quis ei⁹ effectus Quales ad ofirmationē accedere dñt. Et an aliqs possit se ipm repñtare

An sacramentū confirmationis sit nčariū ad salutē.

HAūt cōfirmatio sit nča/ria ad salutē dubitari pōt Et videt ꝙ sic loquendo etiā nō quo ad esse bñ institutū. ꝫ quo ad esse nčariū marie cū dicat hugo de sco vic. Quid ꝑdest si p baptismū a lapsu erigeris nisi etiā p ofirmationē ad standū cōfirmeris Ad qđ dici pōt ꝙ vno modo loquēdo ofirmatio nčaria est. alio mō nō Nčitas eni dupler inuenit. queda absoluta. et qda odītionata Absoluta est. qz illud sine quo res esse nō pōt nčariū dicitur Sic baptism⁹ nčarius est ad salutē. qz sine eo nō est salus. nisi cū nčitas excluderet sacrm Sic etiā pñia necessaria est ad salutē post lapsū in mōrlem culpā Et isto mō ofirmatio nō ē ad salutē nčaria Alio mō dicit nčitas odītionata. i. ꝑm qđ vt si hō nō debeat debilitari nče est bene comedere Et isto mō dicit pōt ꝙ ofirmatio ad salutē est nčaria Nā ad hoc ꝙ debeat vita spiritualis q sal⁹ in baptismo adepta robuste cōn hostes spūales custodiri nče habet hoc sacro ofirmari et ofortari Datur eni hoc sacrm ad robur Unde dicit hugo de sācto vic. illud qđ sup allegatū est Quid ꝑdest ꝛc. Nō qz sine cōfirmatione nō valeret baptism⁹ ad salutē. ꝗa hoc falsū est. ꝫ qz frequēter in pugna spūali ex debilitate virtutis spūalis acciderent etiā facilitas cadendi. et pinde damnatio. nisi eēt confirmatio.

Que sit ꝑpria materia in sacramēto ofirmationis.

MAteria aūt hui⁹ sacri debita est crisma qđ cōficit ex oleo oliuaz et balsamo p ofecrationē et scificationē pontificis Raban⁹ de naturis rez Balsamus in crismatis ofectōne liquori oliue omisceri. et pontificali bñdictiōe solet ofecrari Unde aliud oleū qz oleū oliuaz vt cōiter dicit. vel oleū et balsamū nō ofecrata non sūt. nec esse pñt materia hui⁹ sacri Nec est sic de baptismo. in quo in nčitate pōt esse materia aq nō cōsecrata. qz baptism⁹ sacrm ē nčitat. et iō in nčitate sine moza bñdictionis cū forma eccliastica baptisat. Cōfirmatio aūt nō est sacrm nčitatis. eo ꝙ multi nō cōfirmati salvant. dūmō otēptus sacri nō inveniat Jō etiā in nčitate oleo nō ofecrato nō pōt qs ofirmari.

Que sit forma in sacro ofirmatōis

FOrma eni verboz quib⁹ vtunt epi dupler ē Et ꝑm qđ talis est Signo te signo crucis q cōfirmo te crismate salutis in nomie patris ꝛc. Scōm alios talis est Firmo te signo crucisq crismate salutis. in noie pris ꝛc

Sed ꝑmus mod⁹ generalioꝛ ē eo ꝙ generali⁹ dicant ꝑoza verba in ꝺsecratione Et nō cum hoc sacrm ordinatuz sit cōn debilitatē ex fomite surgentē. q̄ non tota purgat in baptismo. ꝫ remanet debilitas ad exercitiū q̄ sit duplex debilitas in nob scz interioꝛ et exterioꝛ. indigem⁹ ꝑmo vt tollat a nob intēioꝛ que est verecundia noxia ꝺfitendi nomē xp̄i. q̄ tollit de iure in consignatione et impssiōe crucis in frōte. in qua ꝺscribūtur vexillo sūmi impatoꝛis in q̄ ipe de hoste ꝯphauit ꝙ oēm puꝺoꝛē debet euacuare. q̄ gl̄iam supinducere multiformē Exemplū de portātib⁹ insignia regis in armis suis Nā dic paul⁹ ad gal. vltl. Mihi absit gloriari nisi in cruce dn̄i nr̄i ihesu xp̄i Ad ablutionē ergo hui⁹ verecūꝺie fit in ꝺfirmatione cōsignatio crucis in fronte. vbi loc⁹ est verecūꝺie. et dicit cōsigno te signo crucis Indigem⁹ etiā vt tollat a nobis debilitas exterioꝛ q̄ est flexibilitas seu instabilitas ad standū exterius in ꝺfessione nois xp̄i coꝛā regibus q̄ ꝑncipib⁹ mūꝺi Ad hoc fit ꝺfirmatio crismate salutis. qꝺ ꝺsignat ipa inunctio. vt sicut inunctio ꝑ sō intrationē in sōaz coꝛpis mistrat ei fomentū hūoꝛis ne ꝺsiccetur q̄ rigescat in pugna. ita ipa inunctio crismatis robustos et intrepidos nos efficit ad resistendū cōn ꝑncipes hui⁹ mūꝺi. hoc est otra pcā et cōn ꝑncipes tenebraꝝ. ꝫ ē cōn ꝺemones Et ad istuꝺ robur cōferendū ꝺic Cōfirmo te crismate salutis Et nōnꝺū ꝙ q̄ꝫ nulla forma ꝺboꝝ legat q̄bus ꝺfirmabāt apli. imo vt videt Ad. viij. tm̄ vsi sūt ꝑ cōfirmatione impositōe manuū. tm̄ credūt maioꝛes eos nūq̄ꝫ sn̄ ꝝbis nec sn̄ matia crismatis. ꝺcē minata ꝺfirmasse. Cui⁹ argumētū ē ꝙ in liꝫ de eccl̄iastica hierarchia ꝺbi ꝺionysij qui cum aplis fuit habetur exp̄ssū capl̄m de pficiendis et in tēplo offerēdis. vbi loquitur de scificatione crismatis ¶Pn̄t hic multa q̄ri et sic̄ solui vt sup̄ q̄ꝫ est in tractatu de baptismo

¶ Quis sit minister sacramenti confirmationis.

Et aūt minister in hoc sacmento solus epūs. cui⁹ rō assignat Nā rē aliquā statuere vel facere minoꝛ est. ꝫ factā cōfirmare est maioꝛ Et ita baptisare olim sacerꝺotū minoꝛ est confirmare vero post baptismū maoꝛū est scz epoꝛ Insup res huius sacri spūssanct⁹ est. vel gr̄a ei⁹ collata ad robur cōn debilitatē et timiꝺitatē ex fomite ꝑcꝺentē. q̄ iō cōueniens ꝙ quo ad signū sacmētale ab eo qui plenituꝺinē ptātis et vigoꝛis habet ꝺscēꝺat Si aūt ob̄jcias. si solus epūs hoc facere potest. aut ergo hoc habet ex oꝛꝺine aut ex iurisꝺictione Si ex oꝛꝺine. ergo hoc etiam poterit simplex sacerꝺos. quia epūs nullum

habz ordinē ꝙ nō hēat sacerdos ad min⁹ ꝑm eos qui ep̄atū nō po-nūt esse ordinē Si aūt epūs ꝫ hēt ex iurisdictiōe sequit ꝙ electus cō-firmat⁹ añ ꝺsecratione omnimodā habet iurisdictionē Tu dic ꝙ hoc scz ꝙ sol⁹ epūs pōt ꝺfirmare nec ex ordine tñ nec ex iurisdictiōe tñ habz ꝫ ex vtroqz simul Vñ hoc an nexū est officio ep̄ali sic ꝺsecratio eccīaꝝ et ordinatio clericoꝝ et ve latio v̄ginū et hmōi Sed q̄ro si ali quis epūs ꝺfirmet crismate nōdū baptisatum siue nondū rp̄ianum et fiant omnia que exiguntur ad collationē hui⁹ sacr̄i. nūqd sacr̄m tale est isti nō baptisato collatum Dicūt fere oēs ꝙ nō. eo ꝙ baptis-mus sit ianua et fūdamētū oim sa-cramētoꝝ Et sic vbi nō n̄si ꝑ ba-ptismū pōt ad alia sacr̄a iter h̄ri. sic nec ad alia sacr̄a p̄t sine baptis-mo supered̄ificari. Sūt alij qui vi-dent modo cōtrario sentire

Quis sit effect⁹ sacr̄i ꝺfir-matōnis

Eniqz effectus hui⁹ sacr̄i ꝑ sup̄ dicta in p̄te pz Dcōm eni Rabanū effectus hui⁹ sacr̄i est roboratio ꝑ sp̄mscm. vt. s. intrepide p̄dicet aliqs qđ ipe acce-pit Et dicit magr̄ in. tiĩ. sñiarū ꝙ effect⁹ eius est donatio spūsci ad robur scz cōn debilitatē vel insta-bilitatē a fomite p̄cedentē Si q̄s aūt obiecerit dicēs ꝙ idē est effe-ctus eucharistie. scz roboratio sps sci. qz panis coz hois ꝺfirmet. q̄ ꝙ ira sup̄fluit istud vel illud sacr̄m. Dic ꝙ vario mō est robur et effe-ctus istius et illi⁹ sacr̄i. qz effect⁹ cō firmatiōis est ꝑ se. effectus vēo eu-charistie per accns Vel dic q̄ ad duo tenemur scz ad credēdū arti-culos fidei firmit̄. et cōfitendū ex-teri⁹ audaciter. iux̄ illud ad rhō x. Corde creditur ad iustitiā. ore autē ꝺfessio fit ad salutē Et ideo dupli ci indigem⁹ roboratiōe. Una que int⁹ nutriat nos et ꝺfirmet ad cre dendū. et est panis vite q̄ coz hois ꝺfirmat Et alia q̄ cōfortet et con firmet nos ad audaci⁹ ꝺfitendum nomē xp̄i exteri⁹. et hec est ꝺfirma tio Vñ q̄ntū ad hūc respectū rēe recipit eucharistia interius et con firmatio exterius.

De q̄litate accedentiū ad sacm̄entū ꝺfirmationis.

De q̄litate accedentiū q̄rit ꝓmo qua etate accedē de bēt Itē an ieiuni vl̄ pransi qz de ꝺse. di. uñ. dr̄ Statuim⁹ Ut ieiuni veniāt pfĕe etatis q̄ moneāt ꝺfessionē p̄us facē. vt mūdi donū spūsci valeant accipe Sed dic ꝙ vtriusqz etatis hoies scz pueriles q̄ iuuenilis sil̄ accedē p̄nt Et meli⁹ ac securi⁹ ē ꝙ pueri cōfirmenť. q̄a q̄uis etas īmatura tētationes et fortes mot⁹ ꝺcupie nō sētiat p̄para-nť tñ ad pugnā spūalē cū tp̄us tētationis aduenerit. et bonum ac securū ē sēp paratū esse Decretū autē illud allegatū de adultis lo quitur. qui tenent̄ ad illa que tan git. Ad aliud dicitur ꝙ p̄opter sacm̄enti reuerentiā decz vt ieiun⁹ recipiat et a ieiuno cōferatur si tñ

aliter ꝓpter raritatē et carentiam eꝰ fiat.nō nocet.meliꝰ ē ei etiā post prandiū confirmari dū pōt haberi epūs.qz ipo recedēte sacmenti pati dilationē Sed nūqd aliqs ad hoc sacm̄ suscipiendū possz seipm pūtare epo Dicit q nō.qz cōfirmādus debz significari seu pūtari tanqz nō hns ꝓpriā virtutem ad standū sed indigēs vt ab alio statuat seu stabiliat.et ido ab alio est pūtandus In fine nō q cōfirmatus ꝑm mozē cōem se debet p septē dies obseruare a lotione capitis et frōtis ꝓpt inunctionē crismatis et dignitatē huiꝰ sacri Insuper vt dicit hugo de sco vic.tāto tpe debet confirmatus vnctionē cōseruare in capite vt scz caput non lauet.qnto aduētus spūsci celebrat.hoc ē dieb⁹ septē.vt aduētū spūsci ad se totidē dieb⁹ agat qt agit vlis eccia aduentū spūsācti sup apłos scz in pentecoste Quid aūt sit hic res et qd sacm̄ Dic q sacm̄ est ipa osignatio que p manus epi fit in fronte confirmati ex crismate vt sup tactū est.sanctifico Res vero sacri est ipa gre spūalis datio ad robur cōn debilitatē seu instabilitatē ex fomite ꝓcedentez

De sacramēto eucharistie et ptinētibus ad ipm

Certo loco se offert tractatus de corpe xpi seu de eucharistia Vbi pmo tāgēdū venit tpūs institutōis eiꝰ Que vtilitas eius In qua materia celebretur Que in eo sit precisa forma verboꝝ. Quis eius effectus Deiñ tāgunt aliqua de vero corpe xpi. De oditione recipientiū De cōditione ministri.

De tpe institutionis sacri eucharistie

Hoc sacm̄ vt plēs volūt in die cene plene institutū fuit et habuerūt ẏba consecratiōis plenā efficaciā a tpe illo vsqz nūc.qntā mō hnt Alij volunt q tūc forma verboꝝ pfecte tradita fuerit.sed q ẏtus verboꝝ vsqz ad pascha suspensa est Unde ꝑm eos nō potuit corpus xpi confici in illo triduo eo q ẏba illa ẏtutē suaz ex passione.sepultura.lateris aptione.et resurrectiōe xpi cōtraxe rūt.q oīa repūtant per signacula q in missa fiūt Sed credo q poz sñia verioz sit.Alioqn si xpūs vlteriꝰ p decē ānos post cenā illā vixisset nō ofecisset apli ẏtute illorū verboꝝ qō nō reputat verum

Que sit vtilitas

Assignant hic plēs vtilitates.q cāe sūt q̄re institutū est h̄ sacm̄ Est aūt ꝑmaꝝ ꝑncipalis.vt sic hō p esū ligni vetiti potuit vitā.ita recupet per esū ligni vite Scda cā ꝓpria huic est. vt hic scz sit aliqd nutrimētū hois spūale.ꝑm illd ps.panē āgeloꝝmā ducauit hō Tertia vt vniant mēbra corpis xpi suo capiti. Hic enim cibus ouertit cibantē in se vnit qz sibi mēbra cibātia Ad aug⁹ in lb̄

cōfessionū loquēs sub nomie xpi. Nō me mutabis in te sicut cibum carnis tue sed tu mutaberis in me ¶ Quarta cā est vt augeat meritū fidei que in hoc sacro maxime merek. quā cām tāgit magr in iiij. sñiaz di. xij. ¶ Quinta est subleuatio spei. vt recipiam⁹ in celo sua. q̄ hic recipimus semet ipm. quā cāz tāgit Chrysost. sup iob ¶ Sexta est dilatatio charitatis que huius sacri sūptione augek. eo q̄ sit sacramentū amoris. vt dicit hilari⁹. Septima diminutio venialiū sicut infra tangetur.

De materia sacramēti

Materia hui⁹ sacmenti non est res vna sed triplex scz panis triticeus. et vinum aq̄ mixtū. qbus xpūs ea in carnē et sanguinē suū ouertendo cōtulit vim talē vt essent materia hui⁹ sacramēti Iñ alexāder papa de consecra. di. ij. In sacroz oblatōnib⁹ que inter missaz solēnia dño offerūtur. panis tm̄ et vinū aq̄ permixtū. in sacrificiū offerant Iñ q̄z/uis nō legat in euangelio. estimat tm̄ aqua simul cum vino in calice dñi fuisse Iñ damasc. Capiēs calicez ex vino et aqua tradidit eis dicēs. bibite ex hoc oēs Itē de cōsecra. di. ij. A dño admoniti et instructi sum⁹. vt calicē dñi cū aqua mixtū p̄m q̄ dñs obtulit offeram⁹ Sed hic plura scire oportet. An. s. p̄mo deficiēte aliquo istoz conficiatur. Itē an possit ofici de pane

siliginoso Itē an de azimo tm̄. vt de aliquo mō fermētato Itez an cōfici poterit si vinū tā modicū fuerit. vt oino sit ab aqua absorptū Itē an sine aqua possit quis cōficere. Et q̄ntū de aqua in calice sit apponēdū Itē an panis transeat in carnē et sanguinē et aiam⁹ deitatē et sit⁹ vinū in hec etiā omnia Itē an aqua trāseat tm̄ in sanguinem vel p̄mo trāseat in vinū⁹ deinde illud vinū in sanguinē Item an in alio liquore liceret h̄ sacrm celebrare ¶ Rñsiones. Ad p̄mū dicit p̄m opinionē eoz̄ qui dicūt q̄ in vltimo instāti platiōis p̄me clausule scz hoc est corp⁹ meuz fit trāssubstātiatio panis in carnem xpi et est ibi xpūs pfectus sub specie panis. Deiñ platis vbis sup vinū fit. ibi sāguis xpi per ouersionem. et est ibi totus xpūs Scōm hanc inq̄z opionē que p̄babilioz apud multos habek dicendū ē q̄ anteq̄z aliq̄o dicat sup vinū ē fca panis trāssubstātiatio in corpus xpi Alioq̄n decipek eccīa adorādo illā hostiā in eleuatōne Inde q̄uis vinū deesset facta tm̄ esset ilཀla trāssubstātiatio panis in corp⁹ xpi Eadē rōne dicūt q̄ dictis verbis sup vinū etiā absente pane fieret sanguis xpi et tot⁹ xpūs esset sub specie vini Peccaret tm̄ mortaliter qui sciēter p̄termisso altero sacraret. nisi forte ab infidelib⁹ vel excōmunicatis impediret Si autem alias et aliter defectū alicui⁹ p̄ceptoz̄ missa tā incepta de p̄ceptoz̄

nō deberz ꝺsecrare nisi añ ꝓlatōz verboꝝ cōsecrationis possit defe ctū caute supplere Si aūt pane cō secrato vi ab infidelibꝫ a alīs vel infirmitate vinū ꝺsecrare impedi retur tūc vnus alius sacerdos ad verba sequētia deberet incipe scz ad ea que ꝓtinēt ad ꝺsecrationez sāguinis et ꝓficere Si vēo tm̄ de esset aqua dicit ꝙ omittēs ḡuiter peccaret ꝙ grauissime si scienter ꝺ secraret.cōficeret tm̄ Quāuis enim aq̄ sit de nēcitate sacrī.nō tm̄ adeo est de nēcitate ḡn tūc sine ea fieret sacrm̄ in specie vini Cui rō ex ꝫ habet.qz si aqua vino admisceat ad hoc ꝙ inde ꝺficiat.oportz ita modicā esse vt absorbeat aqua a vino vt totū sit vinū.ꝙ tūc inde cō ficit vñ ꝓpus trāsit aqua in vinum q̄ꝫ inde ꝺficiat Quare ergo ex ꝫ vino nō omixto sicut ex illo mixto cū eiusdē spēi sint cōfici nō possit nō video Verūtm̄ decretū q̄ꝺdā de ꝺse.di.ij. videt velle cōtriū vbi apparat dicit ꝙ ꝑm aliq̄ꝫ opinio nē in ꝓdicto casu nō fit cōsecratio In scō casu vtꝫ scz de pane siligino so possit ꝺfici.dicit ꝙ nō Sic eni nō ꝓt baptisari nisi in aq̄.imo mersione facta In vino cetis etiaz oībus alīs rite ꝺuatis.non ē ba ptisatū Sic ꝓpter institutionē pri mariā huiꝰ sacrī que statuit fiēi in pane triticeo nō ꝓt ꝺfici de pane alio Sed q̄ꝺ si tritico fuerit siligo admixta Dic ꝙ dūmō maior ps sit frumētū sufficit Et dico maiorē ꝓtem in q̄ntitate et ꝟtute.vt scz a frumēto absorbeat quicq̄ꝺ est ibi de nō frumēto.alioq̄n nō esset pa nis triticeus et inde in eo cōfici non posset In tertio casu qñ scz ꝺficit de pane fermētato sicut confi ciūt greci.dicūt fere oēs ꝙ nō sīt graui pcō conficit de fermētato Quia tm̄ fermēti admixtio spēm ꝙ virtutē frumēti siue panis tritici nō destruit dicūt ꝙ si ꝺficit de fer mētato ꝙ cōsecratū est Et ponūt exēplū de baptiſmo qui debet fie ri in pura aqua.et tm̄ ꝑm eos si ali quid de alio liquoē admisceat qꝺ possit ab aqua ꝺino absorberi.et ita aliq̄s baptisatus fuerit.ꝙ vere baptisat est.eo ꝙ adhuc remane at aq̄ in specie et ꝟtute sua Sed cōm tm̄ huguelinū in apparatu suo.qui de fermētato cōficit nihil agit Dz oz tm̄ opinio est ꝓbabilioz In q̄r to casu dicit a magnis.ꝙ ex quo tā modicū apponit de vino vt ꝺi no ab aq̄ absorbeat.cū aq̄ tunc magis colorata dici debeat ꝙ sit q̄ꝫ vinū de aq̄ ꝺficiñ possit ꝑ oīs nec de tali mixtura cōficiī poterit Jtm̄ ꝑm istoꝝ opinionē illi nō ꝺfi ciūt qui pannū lineū in vino intin ctum per totū ānū cōseruant et in tpe sacrificiī ꝓticulā eius in aqua calicis abluūt.vt legit de ꝺse.di.ij c.Cū oīe Opinio q̄ꝺdā decre tistaꝝ tenet cōtriū scz ꝙ conficiat cū vino ab aqua absorpto sic recī tat magr gal.in sūma Quo ad q̄ntū vero scilz an sine aqua possit

ofici.et ꝙntū sit apponendū de aq̄ ptz p añdicta. Rñdendo ad ꝑmū et ad hoc ꝑcedēs scz ꝙ taz modi cū vt a vino absorberi possit Ad sertū aūt in quo querit an panis trāseat in carnē.sanguinē.aiam et deitatez.et siliter vinū.dicendū ꝙ totus xp̄us est sub vtraq̄ specie sed tn̄ tm̄ panis trāsit in carnē xp̄i et vinū in sanguinē Sed qz totus xp̄us insepabilis est ideo sub specie panis est caro p̄ uersionē et trās substationē.et sāguis et aia et deitas p̄ cōmitantiā.eo ꝙ caro ei⁹ sine sāguine aia et deitate nūq̄z sit.Vtute eni verboz ē p̄ncipaliter ibi caro et oñter cetera oia xp̄i Rñ xp̄s totus est ibi vbozū virtute.sed tn̄ caro p̄ncipaliter.et cetera oñter Et sub spē vini tm̄ est sāguis xp̄i p̄ uersionē et trāssubstātiationē.reliqua aūt xp̄i oia p̄ cōmitantiā Ad septimū vēo quo q̄rit an aq̄ transeat in sanguinē vel tm̄ in vinū.dupliciter rndet ꝑm duplicē opinionē. Ponit eni q̄dā opio ꝙ aqua non transeat in sanguinē xp̄i vez̄ ꝫ tm̄ est ibi ad significandū ꝓp̄m.ꝑm ꝙ dr̄ de ose.di.ij.c.Cū ome Cum in calice xp̄i aq̄ vino miscet xp̄o ꝓp̄s adunat.i.aduna signat Alia opinio cui magl.credē possū ponit ꝙ aqua trāsit in sanguinē.ꝫ hoc cū ꝑus est a vino absorpta et ita vez̄ est q̄dāmō ꝙ aq̄ nō transit in sanguinē.s.immediate qz nō trāsit nisi ꝑus sit absorpta a vino et q̄si fca vinū.et sic nō cōtradicit ꝑdicti opinioni

Ad vltimū scz an de aliq̄ alio liquore liceret ofice Dic ꝙ nō Scz nūq̄d cōfici possit in agresta Itez nūq̄d de aceto Ad ꝑmū istoz dic ꝙ ñ.nisi tūc cū visibilit in ipo aspectu incepit vinū apparē.et gustus iudicet vinū esse vel vini saporem hre Ad scdm istoz dicēdum.ꝙ si acetū fuit de vino.tūc ꝑt de eo cōfici alr nō q̄bus ego nō credo.eo ꝙ vt vult p̄bus in metaph̄ica sua acetū nō est vinū neq̄ ꝑt fieri vinū et ideo de aceto nō ꝑt fieri ofectō sed de vino acido pōt licz non sit tutū de vino acido ofice ꝓpter reuerentiā sacri Et ita sentiūt doctores theologi.ꝑdicti vero consentiūt quidam decretiste.

Que sit forma verborum ꝑcisa in sacro eucharistie.

Forma aūt verboz que p̄tinet ad osecrationē hec ē hoc ē corp⁹ meū.et nihil ampli⁹.vt volūt fere oēs Ille enim addit Accipite et comedite ad vsū ptinet sacri et non ad ofectionē.et ideo nō dr̄ esse de forma hec etiaz est forma verboz in cōsecratione sanguinis Hic est calix sanguinis mei noui et eterni testamēti-mysteriū fidei.qui p̄ vob̄ et p̄ multis effūdet in remissionē pcc̄oz Unde q̄dā nō legant oia vba hec seriatim in euāgelio.credēdū tn̄ est ꝙ illa hēat ecc̄ia ex spāli traditione dñi Q̄dā ptz ex vbis apli ꝑme.ad cor.xi.c.Ego ei accepi a dño q̄d

et tradidi vobis qz dñs ꝛc. Et qz forma verboꝝ illoꝝ vehementer impssa fuit cordib⁹ discipuloꝝ et in q̄tidiano vsu ido non est adeo diligēter ab aplis scriptū sic fuit a xpo factuz et dictū vt videl velle damascen⁹ Sed tūc q̄res an solis his verbis possit nūc confici. non additis orōibus p̄cedētibus. Itē an immutata in aliquo ista forma possit verbis illis ofici corpus xpi vtpote si adderel aliq̄d vl minueretur. vel mutarel vel corruptiue pnūciarel Ad p̄mū dicitur p̄m multos et magnos q̄ possit ofici solis illis verbis dñi platis a sacerdote. tñ et cū apparatu ouenī te p̄m cōstitutionē aplorꝝ et ecclie. Cū his solis verbis in p̄maria institutione. facta bñdictiōe hoc sacmentū oplete cōsecratū sit Quod cōfirmare videl sñia alberti in suo lib de sacris qui ait Quō pōt qui panis est corp⁹ xpi esse Cōfectiōe quidē ꝝbis et p̄monibus dñi iesu. Naz p omnia alia que dicunt laus deo defertur. Verūtñ grauissime peccaret qui aliq̄ faceret. etiā in q̄cunqz nēcitate. hoc ē qui verba p̄cedētia scienter omitteret Do q̄ ꝝ sacrm nō est simplicis nēcitatis vñ sic nō possz eū nēcitas excusaē Alij estimāt q̄ sine p̄cedētibus q̄ dicūt in secreto misse nō fieret confectō Et hoc xpter statutū ecclie Primū tñ videl aliq̄bus veri⁹ In scdo casu supposito principali distinguit qz in tali trāsmutatione vel corruptione ꝝboꝝ aut intendit heresis aut nō Si sic credit q̄ illis ꝝbis nō oficiat vt supius est dictū in o simili de baptismo Si aūt nō intēditur heresis. adhuc distinguit. q̄a aut tali facta mutatione seu corruptione vel additiōe stat adhuc sufficienter sensus verboꝝ. aut nō Si nō stat. credit q̄ nō oficitur. vt si dicat Nō est hoc corp⁹ meū. vel ꝝ est corp⁹ meū scz thome vel hmōi Si aūt sensus verboꝝ stat. credit q̄ platis verbis q̄cūq; etiā transpositione vel corruptione. etiaz in q̄cunqz vulgari fiat cōficit sacrm qm̄ vt dicit huguelin⁹ nō multum curandū est de mō p̄monis dummodo res integra sit Alij vident oppositū sentire. quos tm̄ videtur mouere statutū ecclie. q̄ nec addēdo vel minuēdo nec transponēdo p̄mittūt irritare

Quis sit effectus sacramenti eucharistie

Effectus aūt huj⁹ sacri ponit duplex p̄m magr̄m in sñīs Scōm ipm eni duo efficit. s. charitatis augmētū. et infirmitatis hoc est venialis pcī diminutiōez Pōt et alij assignari huius sacri effectus iuxta eius supra tactas et declaratas vtilitates. Nos aūt effectꝰ seu vtilitates ibi recitat qz isti sūt notabiliores Sz ex quo ponit q̄ valz ad diminutōnem venialiū Queres an eius sūptio in aliquo casu deleat omnia

venialia Itē an in aliquo casu va/leat ad deletionē pcī mōzlis Itē an si deleat veniale deleat ei debi/tas penas ¶ Ad pmum dicīt ꝑm illos qui dicunt. Sine veniali non possit hic quis viuere.q nūquam delet omne veniale quin aliq̄d re/linquat Semp eni relinquīt in aia minor amor dei q̄z esse debeat Eo q̄ in via ꝑm Aug^{m} nō impleat ex toto hoc ꝓceptū Diliges dñm de/um tuū ex toto corde tuo ⁊c Et mi/nor amor dei est pcīm veniale ꝑm aug^{m} ¶ Ad scōm scilicz an deleat mortale pcīm.dicīt q̄ nō.qz istuo sacrm non ordinat cōtra mortale pcīm Cū eni triplex sit culpa scilz originalis cōtra quā spēaliter ba/ptismus ordinat.et actualis.q̄ du/plex est.scz mōzlis otra quā speci/aliter ordinat pñta et venialis cō/tra quā ordinat eucharistia Patz q̄ de se tm̄ veniale delet ¶ Ad ter/tiū dicīt q̄ delet veniale.et penam ei debitaz.hoc tm̄ intellige ꝑm ma/gis et min^{9}.ꝑm scilz q̄ magis aut minus afficīt officiēs vel recipiēs hoc sacrm ad mortē et ad passio/nem xp̄i.que in ipius eucharistie sa cramentū repñtantur

¶ Aliqua de vero corpe xp̄i

Icbreuiter tāgunt aliqua h de ipso corpe xp̄i Primo scz q̄liter post fractionē fa ctam in spēbus panis totus xp̄us sit sub qualibet ptcula.qui ꝓius totus fuit sub tota hostia Itē an corpus xp̄i ventrē intret.etsi sic q̄z diu ibi existat Ad intelligendū āt qualiter totus xp̄us est sub quali/bet pte hostie qui ꝓus fuit totus sub tota hostia. Datur aliq̄le exē/plum de speculo In speculo eni in tegro apparet vnica imago scz in/spiciētis.si tamē sit solus vn^{9} inspi ciens.fracto aūt speculo.in quali/bet pte fractionis eadē apparebit imago.si tamē inspiciēs easdē par ticulas inspiciat Ita xp̄us qui est imago dei patris sub hostia integ totus est.et post fractionez hostie imago eadē.idemq̄ xp̄us sub q̄li/bet fractionū ptcula remanet Ad scōm scz vtrū in ventrē vadat Di citur ꝑm quosdā q̄ dum est in ore adhuc pñs est sub illis speciēb^{9} sed statim cū glutitur corpus xp̄i trā/sit in mentē.et species ille panis ⁊ vini in ventrē Alīj quibus magis credendū est dicūt q̄ intrat in vē trem.⁊ ibi tam diu remanet q̄z diu species ille sunt incorrupte.et cuz species desinūt ibi esse panis⁊ vi/ni.desinit etiaz ibi esse caro et san guis xp̄i Quod etiā cōtingeret in pixide si per diutinā conseruatōm corrūperetur et perirent ille spēs. Nec obstat verbū augustini q̄ vi/detur mouere eos qui sūt in ꝓre opinione.scz q̄ q̄z diu est in ore tā/diu est in mente.nec datur in de/cessum.sed rapitur in excessū Per hoc eni non negat Aug^{9} quin va/dat in ventrē ꝫ negat q̄ trāsciat in alimentū corpis ⁊ q̄ digeratur

in stomacho et ꝙ pars trahatur ad epar.et formetur in sanguinē quo restaurentur deperdita corporis.et ps impurior in secessum vadat sicut ē videre in cibo corporali hoc enim nephas esset dicere imo etiam cū assensione cogitare

De qualitate seu conditione recipientiū

Nunc de conditione recipiēntiū restat aliquid tangendū Et ꝓmo queritur. An possit sumi ab illo qui est in pecto mortali Et an debeat hoc sacmentū in aliquo casu exñti in peccato mortali dari Itē an exñti in pecto mortali possit loco eucharistie dari hostia nō cōsecrata Itē an possit sumi ab eo qui nocturna illusione pollutus est Et an a mēstruata Itez an ab eo qui nocte p̄cedente cognouit vxorē suā Itē an licz cognoscere vxorē suā die receptiōis Itē querit q̄re nō dat eucharistia populo sub vtraq; specie Rñdetur in ꝓmo casu et dicit ꝙ aut aliquis scit se esse in pecto mortali an nō Si scit peccat mōzliter sumēdo nec debet aliquo modo sumere Si nō scit se esse in pecto mortali sit tñ sed post sufficiēs dsciētie sue scrutiniū hoc dephendere nō pōt q tūc sumere potest.nec peccat si sumat. An aūt debeat exñti in pecto mortali dari si petat Distingue Quia aut ille qui petit est in mortali publico.aut in occulto Si in occulto q̄uis illō certissime sciat sacēdos petenti tamē in publico debet dari Alioquin peccatū secretū publicaret.qō fieri nō debet Si autē petat in secreto vetare potest sacerdos et debet Si autē sit in pecto mortali publico.tūc publice negare debet.vt publicis meretricibus et histriombus et hui⁹modi petētibus et nō petentibus q̄bus negare debet vt plene dicit canon de conse.di.ij. De hoc.aūt qō scdo querit scz An existenti in pecto mortali debeat dari simplex hostia loco eucharistie Dicūt maiores ꝙ nō.tum quia hoc non videtur deus facto suo approbare. imo cōtrariū Nam corpus suū dedit iude.quē sciebat esse in mortali peccato.tum quia nescitur an visitauerit eū dñs.quia nescit tarda molimina spiritussancti gratia.tuz quia simulatio talis esset ei cui datur inutilis Erquo eniz corpus xp̄i petit per eū non stat quin accipiat.et sic equaliter peccat Secus si exp̄resse peteret sibi hostiam nō consecratā dari.tunc enim ei dare posset ita tamē ꝙ illa hostia seorsum poneretur a cōsecratis ne ecclesia deciperet dando ei nō cōsecratā.acti consecrata foret Propter quam etiā causam reꝓbatur cōscius sibi mortalis crimis.simulans se conficere vbi non conficit. Vt habet extra de missa.celeb.ca ab hoie Ad tertiū quo scz q̄rit An pollutio nocturna impediat

sumptionē. Rñdetur aut ꝺa venit pollutio ex superfluitate humoꝝ vl̄ ex infirmitate nature. vel ex illusione diabolica. et tūc nullus dicitur ibi esse reatus culpe. nec cogit̄ ꝺs ꝓpter talez pollutionē abstinere a ministerio. altaris. vel a sūptione eucharistie Et dico notāter nō cogitur. quia causa reuerentie a tali celebratione aut sumptione abstinere laudabile est Si aūt ꝺingat dicta pollutio nocturna ex crapula. vel ex aliqua fede delectatiōis ꝑmeditatione. tūc si potest fieri sñ scandalo debet abstinere. nisi nēcitas cogat vtpote vbi alius qui celebret nō inuenit̄ Magna enim reuerentia exhiberi debet sumptōni etsi fieri potest multo maioꝝ consecrationi Ceterū mēstruata nō est arcenda a ꝺmunione. eo ꝙ passio sit. et pena sit hoc pati. ꝙ nō culpa Et ꝓpter penā quis arcendus nō est Ad aliud sequēs qꝺ est q̄rtum An scz ab eo qui nocte p̄cedēti cognouit vxorē suaz suscipi possit eucharistia Dicit̄ ꝙ reddēs debitū ꝓpter fidem thoꝝ et iustitiam. vel etiā exigens ꝓpter bonū ꝓlis. nō debet ꝓhiberi a ꝺmunione. ℔ suo iudicio est circa hoc relinquēꝺus An velit scz abstinere ex humilitate. vel accipere ex deuotione Sec⁹ autē est si ex infirmitate carnis ℔ exigat. quia iste monendus est ne accipiat. et nō est suo iudicio quo ad hoc relinquēꝺus Si autē oīb⁹ modis ex deuotione se ingerat nō est ꝓhibendus Hoc etiā seruāꝺū est respectu ꝺnti. ꝙ die scz cōmunicationis causa reuerētie nullo mō reddendū est debitū. nisi alter continugū instanter petat Si etiā aliter reddat. vel etiam si petat. peccat quidē sed non mortaliter Ad vltimū vero scz sextū quare non dat populo sub vtraq; specie Dicit̄ ꝙ triplex est ratō Una quia nō legit̄ xp̄s corpus suū sāguini intinctū prebuisse Nec est otrariū de iuda cui videtur ꝺns intinctū panē porrexisse Quia �means Aug⁹ prius verum corpus dedit. et postea panē vsualem intinctū Alia causa ē imminēs periculū quia scz facili⁹ caderet gutta sanguinis. q̄ mica hostie. quia in hostia partes cohērent sibi non sic in sanguine Tertia cā est precedens signum: quia in lege qua in sacrificijs offerebant libamina de libamie nihil habebāt offerentes. sed sacerdotes tm̄. licet de alijs haberēt Ut ergo ꝺgruat veritas signo nō ꝺatur populo eucharistia cum sanguine

De qualitate seu conditione ministri sacramenti

Ultimo restat dicere de ministro scz quis posset ꝺsecrare Et scias ꝙ habens ordinē sacerdotalē et solus talis potest consecrare eucharistiam. et corpus xp̄i conficere Quinimo et si male vite fuerit et hereticus dūmodo formā ecclesie teneat. ꝙ intē

tionē habeat consecrādi.cōficere
potest corpus xpi q̄uis magr in
sentētijs videatur sentire cōtrariū
nisi intelligat de his qui p̄sisi ab
ecclesia non obseruāt ritū celebrā/
di ab ecclesia traditum quia tunc
cōstat q̄ nō conficiūt Nec obstat
q̄ p̄m canones prohibeāt q̄ missa
aut aliqua sacmenta recipiant ab
hēticis.symoniacis.scismatici.for
nicarijs.quia per hoc non dicitur
quin cōficiant Solus ēgo vt dixi
habēs ordinē sacerdotalē confice
re potest Sed queriť vtrū non ie/
iunus potest cōficere Itē an post
sumptionē medicinaliū vel potuz
aque Itē si non debito loco.vtpo
te in altari non consecrato.vel super
terram vbi non est altare.vel sine
sacris vestibus possit celebrari
Ad primū dicendū est q̄ p̄ter in
stitutōm ecclesie apostolice peccat
mortaliter.qui p̄ansus celebrat o
ficit tamē dūmodo intentionē ha
beat seruandi formā et debitā ma
teriā Qđ autē a ieiuno conficiat
non est de sacmenti essentia Ad
scōm dicit q̄ post medicinaliuz sūp
tionē vel etiam potū aque nō est
celebrandū.eo q̄ omnis cibus q̄
vsualiter cibum vocamus.hoc est
qui transit in ventrē si non cōuer/
tatur in corpus frangit ieiuniū et
impedit celebrationē Insuper hu
iusmodi medicinalia in hoc impe/
diūt.quia frequenē inducunt abo/
minationē Si tamē isti de facto o
fecerint.consecratū est.sed grauiť
peccant In.iij.articulo sine casu di
citur q̄ huiꝰmodi si tamē habēt in
tentionē cōficiendi officiūt ꝫ mor/
talissime scz qui in nō debito loco
vl sine sacris vestibus celebrat Et
si posset inueniri foret degradāndꝰ

De sacramēto penitencie et ptinentibus ad ipsum

Quoniā de sacramēto pe/
nitentie sufficienter in sum
ma Raymūdi tractať que
passim apud fratres habetur ido
pauca hic de hoc penitētie sacmē/
to dicenda sūt. Et primo de ipso
sacramēto in genere aliqua dican
tur Secōo aliqua de eius ptibus
tāganť In genere ergo ꝑus videndū venit Quid est penitētia Quot
et que eius species Quid in ea sit
sacramentū Et quid res Et quis
sit eius effectus An necesse sit q̄
fiat in caritate et volūtarie. Et an
quis possit pro vno peccato mor/
tali penitere.nō.penitēdo de oīm/
bus An penitentiā p̄ se factaz te/
neatur quis dum cōualuerit iterū
facere An penitētie hic diminute
a confessore iniūcte supadet deus
qđ deest in purgatorio. Que sunt
pñie regulares q canonice Et q̄re
pro peccato mortali tenetur quis
ad septennem pñiam An pñie sint
arbitrarie Quis sit minister in hoc
sacramento

Quid ē penitētia in generali

Est aūt pñia ꝑm Ambr̄ mala ꝓterita plangere⁊ itez plangēda nō omittere.i. nō habere ꝓpositū iterū cōmitten di Et nota q ꝑm magr̄m in li.iiij. sñiaz.est pñia interior scz otritio. et exterior scz cōfessio ⁊ satisfactō Interior vero pñia quodāmodo radicabilit omis pñia est Ipe enī dolor exerit se in ore per ofessionē exerit etiā se in ope per satisfactionem Et hec interior pñia id est cōtritio habet spēaliter ꝑm Ambr̄o. qz ipa ꝓncipaliter ē pñia radicabiliter qz omis pñia

Quot et que sint penitentie species..

Distinguūtur aūt tres spēs pñie.s.solēnis que fit in capite ieiunij cū illa solēnitate de qua habet de pñia di.v.ca. In capite Item publica cū iniungit scz alicui pegrinatio per mūdū cū baculo cubitali.et cū aliqua veste religiosa tali pñie apta. Item ꝓuata que ꝗtidie imponit his qui secretius sua ofitent pcca Cetera circa hec ꝗre in sūma Raymūdi titu. de penitentijs.

Quid in penitētia sit res et ꝗd sacr̄m et de ei⁹ effectu

Quid autez in ea sit res.et quid sacr̄m Dicit q sic in sacro eucharistie spēs panis et vini sūt sacr̄m gemine rei.s. corpis xp̄i veri et mystici.ita hic ofessio et satisfactio sūt sacr̄m contritionis et remissiōis pcti Unde virtute cōtritionis efficiūt qđ figurant.scz remissionē pcti Sic ergo intelligēdo ptz q otritio diuersis respectib⁹ et res est.et sacr̄m. Res scz cōfessionis et satisfactiōis que sūt ei⁹ sacr̄m Et sacr̄m remissionis pcti ꝗ est eius res Et quo in pte ptz quis sit effect⁹ pñie.s.remissio pcōz.et omutatio pene eterne in temporalē Et ex osequenti collatio vite eterne.

An quis possit de uno pcto penitē et ñ penitēdo de oi⁹

Haūt exñs in vno mortali pcto possit agere pñiaz fructuosā de alijs Prius est inq̄rendū Et dic q nō Qz etiā apud hoies remanētib⁹ in inimicicijs nō recipit satisfactio leuentis Ñ cū retento vno mōzli pcto in imic⁹ dei fiat pcōr et ab eo auersus patz q valere nō ꝑt pñia ꝓ pt̄ibus omissis.vno tm̄ retento qz in illo vno inimicat deo Et ꝫ sat. clamat apls ꝑ.ad cor].xiij.dicens Si habuero ꝓphetiā ⁊c.et corpus meū tradidero ita vt ardeā.charitatē aūt nō habuēo nihil m̄ ꝓdest Ñ opinio que in.iiij.sñiaz ponit cōriū manifeste hēretica est Si iuxt hoc q̄ras an opteat q pñia sit voluntaria ad hoc q satisfaciat Dic q sic Distingue tm̄ q aliq̄d dicat volūtariū dupl̄r Aut ꝓpt̄ se vt sanū esse est volūtariū ꝓpter se.i. ꝓpt̄ ipam sanitatē.qz eni bonū ē sanū esse.ió sanari volo Aut ꝓpt̄ aliud scz ꝓpter bonū exiñ seqūs.sic secari volūtariū est.nō q̄dē ꝓpter se sed

ꝓpter oñtem sanitatē Sic ad ꝓpositū dico penā q̄ est in pñia optere volūtariā esse. nō q̄dē ꝓpter se. ḡa nullꝰ ꝓpter se. i. ꝓpter ipam pñiam vel penā eā vult aut libenter accipit. sed bene ex osequēti scz ꝓpter salutē anime consequendā

An pñiam ꝑ se factā teneat homo dū ovaluerit iterare

Queritur cū queritꝝ an pñiaz per alios factā teneat q̄s dū cōvaluerit iterꝝ facere. Puta egrotus aliq̄s dū adhuc sanus erat. pñiam cōdignā suscepit a sacerdote Deiñ de vita sua desperās. ipam amicis imponit. qui eā pagūt añq̄z plene convaluerit. Queritꝝ vtꝝ iste post suā cōvalentiā. ad pñiam iniūctā sic ꝑ amicos suos pactā teneat Rñdēt q̄ qz ꝑt apud talem dubiū esse. vtꝝ illi sui amici ipam pñiam ex charitate fecerint. que talis nō sufficēt Insup qz nō tā efficaciter satisfacit pñia ab alīs facta. sic illa q̄ ab ipomet penitēte fit. Ido securū est q̄ iste de ea iterū satisfaciat. postq̄z fuēit reddit⁹ sanitati Imo et eā facere teneat. ne incerto se discrimini committat Et expedit q̄dez. qm̄ si ꝑ pñia per alios facta satisfecit pro culpa scda quā ipe faciet. cedet ei in augmentū glorie.

An penitētie diminute advet de⁹ i purgatorio q̄d deest

Sequēti ꝺo articlo q̄onis scz An pñie diminute infligte advet de⁹ q̄d deest in purgatorio Dic magr̄ in li. sñiarꝝ q̄ sic Ait enī Si interior pñia scz contritio in vindictā pcci nō sufficit nec exterior pñia hic impleꝫ Deus qui modos et mēsuras pcōrꝝ novit. penā sufficientē advet. Vñ q̄n cōdignā penā nō iniūgit sacēdos vel si iniūgit. nō tñ implet. non absoluit penitēs a cōdigna vel tota pena correñdente. ꝫ a tāta. s. q̄ntā facit hic Vñ de tāta erit absolut⁹ nō ātꝰ de residua. q̄n. s. in purgatorio opleat. tñ magnitudo contritionis et feruor implēdi q̄d iniungit multū poterit facere ad ꝺ q̄ codigna r̄putet Vñ dicit hugo de scō vic. lib̄ suo de sacrīs Sepe q̄ minꝰ fortis agit efficaciꝰ intus opat In aliquo enī ope apparētia exteriori magna potest devotio esse.

Que sūt penitentie canonice et quare ꝑ pcco mōrtali agi debet penitentia septennalis

Que aūt pñie canōice sint q ex hoc accipe. q̄. regl̄ariē ꝑ pcco mōrtali debz agi septēnis pñia vt dic̄ canō. xxxiij. q. iij. Cui⁹ dicti multiplex ponit ratio ꝓter eā quā ponit canō de maria scz sorore moysi. que inbet excludi ꝑ septē dies ex castra Videlz ꝓpter septēplicē gr̄am spūsci fruperandā quā peccando pdidim⁹ Item ꝓpter septēplicē ocursū peccatorū. quia vno peccato ꝑpetrato ocurrūt omnia septē capitalia. ꝑm opinionē dicentiuz q̄ habito vno habent omnia iuxta illud ꝑ sexdecim septemdecim nequicie in

corde eius Item ꝑter recupatio nem septē dotū quia per peniten/ tiam septē dotes recupamus. ꝙtu or scz corporis. et tres anime. De quibus supra in fine tractatus de symbolo fidei. in declaratione scz duodecimi articuli Itez ꝑter re/ cuperationē septē illorū ex ꝙbus cōstat homo scz quattuor elemen torꝫ. quo ad corpus. et triū virium scz rationalis irascibilis et ocupi/ scibilis quo ad spiritū ¶ Pro enor/ mitate tamē criminis debet qñq̄ maior penitētia q̄ septēnis infligi De qua materia require in sūma Raymūdi ti. de pñia.

Verū penitentie sint arbitrarie vel non.

Trū etiam penitētie arbi/ trarie sint nec ne Et q̄liter sicq̄ qualiter nō Dicit idē Raymūdus eodē titulo de penitē tia Nota tamē circa hoc duplex ē opinio Una ponit ꝙ oñes peni/ tentie arbitrarie sunt id est quia in voluntate sacerdotis est dare. vel plus vel minus et hoc ex pote state et vi clauiū Et huic opinioni fere omnes cōfessores innituntur. Alia ponit ꝙ ita arbitrarie sūt ꝙ sacēdotū est iudicare de omnibus circūstantiis ocurrentibus. et tam a canonib⁹ nō recedere id ē a pe/ nitētiis. a canone iniūctis Cōsideratis eni circūstantiis si grauiores fuerint penā canonicā aggrauare possunt. Si vero leuiores fuerint sic scz ꝙ factū diminuāt. tūc de pe/ na canōica poterūt diminuere Et hec est opinio securior.

Quis sit idoneus mi nister in sacramēto pñie.

Ministeraūt hui⁹ sacmēti ē sacerdos Nā solis sacer/ dotibus dedit dñs ptātē ligādi et soluendi Et licet quilibz sacerdos ex vi ordinis hui⁹ sacri ministeri sit. nō tñ cuilibet sacēdoti indistincte ꝓmissū est ista ptāte vti imo respectu aliquoꝝ ē hmōi ptās ligata Ut tāgit Raymūd⁹ in sū/ ma sua ti. de pñia. di. ij. q̄ est de cō fessione. ℣ tenet penitēs Et plibus paginis sequentib⁹ vsqz in finē dē scē distinctiōis Et infra aliqliter ec tāget vbi de ipa ofessiōe aget.

De ptibus sacramenti penitētie in generali

Nunc ad ptes pñie attendendū ē ꝙ sūt tres ꝫz triplex pcm. cordis. oris. et operis Vel ꝫm ꝙplex allectiuuz ad pcm. s. ocupiam carnis, ocupiam oculoꝝ. et superbiā vite. Et sūt iste otritio ofessio et satisfactio Hec ē ꝙplex dicta. qua deuenit i celū De qua exo. iij. Ibim⁹ viā triū dierū De ꝓma. s. de otritiōe tāgendū ē ꝓmo q̄d sit An dolor mim⁹ sufficiat ad hoc ꝙ q̄s ꝫtutē hēat otritiōis An oporteat otritionez cum tota vita ꝓtendi

De prima pte penitentie Quid sit otritio.

Diffinitur autē cōtritio ab aliquibus sic Contritio ē dolor volūtarius pro peccatis semper in se puniens quod dolet admisisse Que diffinitio licz generaliter penitētie conuenire videatur.tamē maxime conuenit ꝓpter contritionē In cōtritione eni esse ipius penitētie maxime saluat.eo ꝙ oportet semper illam actu cum penitētia esse Alias autez partes penitentie in casu sufficit vt assint ꝑm votū et voluntatez Diffinitur etiam et ab alijs sic Contritio est dolor pro peccatis assumptus cū ꝓposito cōfitendi et satisfaciendi. Quoniā nīsi assit ꝓpositz confitēdi et satisfaciendi non est cōtritio. sed potius attritio nominatur. Si obīcias ꝙ in valida cōtritione deletur culpa et pena Inde cum confessio et satisfactio pene sint.tā intensa potēit esse contritio.ꝙ nequ oportebit adesse confessionem neqz satisfactionem. Ad quod dici potest ꝙ nemo nouit se talē cōtritionē habere q̄ delere possit vtrūqz Inde vt non cōmittat se quis discrimini.oportet ꝙ q̄zuis habeat validā contritionē.habeat nihilominꝰ ꝓpositū cōfitendi et satisfaciendi.maxime cuz ista sint in ꝓcepto ecclesie.et nō parere precepto transgressio ꝙ peccatū mortale sit Hoc tamē scito ꝙ cōtritio sola in articulo mortis vbi non apparet cui possit fieri confessio sufficit ad salutē sed q̄n incertū est vtrū tūc cōtritio possit haberi stultū ē illud tempus expectare.et tāto se discriminī reseruare.

An minimus dolor sufficiat ad habendū ꝛtutē otritōis

Ho dolor minimus possit esse contritio vel sufficiat ad deletionē culpe ꝑcipue cū dicatur Treñ.ij.Magna velut mare cōtritio tua.dubitari potest Sed dicūt magri ꝙ minimus dolor sufficit ad deletionē culpe.dūmodo informatꝰ fuerit charitate. vtpote qui erat a se ꝓpositū cōfitendi et satisfaciendi.quia talis dolor cōtritio dicit Est ēgo talis dolor contritio minima.et hec delet tm̄ culpā et reatū seu debitum pene eterne Qui si maior fuēit delet partē pene tēpalis debite. Si vero maximꝰ fuerit totā penam̄ totam culpā delet. Que aūt talis sit nescio.deꝰ scit. Et dicit magna vel maior vel maxima otritio ꝑm ꝙ ad maiorez dolorez mouemur Eo ꝙ proni sumus ad dolorē minorē debito qui nō liberat a gehēna Et qz per maiorē dolorē euacuatur culpa et tota pena hinc cōtritio dicit minor et maiorꝝ maxima. Sed nunqd oportet ꝙ tātus sit dolor vel pigentia vt nollz hō pro toto mūdo vel ꝓ vite obīnā da itez mortaliter peccare Plane dicit ꝙ sic.eo ꝙ minꝰ bonū sp dēt velle amittere ne maius amittat. Deus eni in infinitū maius bonū

est toto mūdo. qui tamē amittitur in mortali pccō Unde si penitens pfiteatur se esse in tali posito amplectēdus est quia bene validam habet cōtritionē Si autē pfiteat se in ambiguo esse vtrū cederet vl sustineret mortez anteq̄z peccaret mortaliter. adhuc fouēdus est nō abijciendus Sufficit enim aliquo modo istud ambiguū Eo q̄ null⁹ certus est vtr̄ cederet vel sustinēt Ut dicit Aug⁹ in lib de vginitate Sed si ex deliberata conscientia dicat se certū esse q̄ prius peccaēt q̄z cederet toti mundo. vel mortez pateretur Istum dicūt nō esse cōtritū nec vllam recipere remissiōm peccatorū Eo q̄ nullam habet cōtritionē Hanc tamē quātitatē cōtritionis nō debet cōfessor exigē vt coram se pfiteatur penitēs Sz per signa debet eam in ipo supponere Si ita tamē de facto pfiteat tenendū est quod dixi

An cōtritionē oporteat cum tota vita pendi

De excessione contritionis vtrum videlicet oporteat ipam cū tota vita pendi maxime cū medicina nō pendeat vltra morbum dubitari pōt Sed dic q̄ dolor contritionis nō finitur nec finiri debet in hac vita. imo sicut infinita est offensa in peccando. quia in deū qui est infinit⁹. ita exigitur vt dolor de offensa p mō possibili sit infinitus. vt sz eternitatē saltē vite homis habeat. cum eternitatē simpliciter habere non possit. Eo q̄ nemo sit qui semp viuat Hoc ē si in eternū in hac vita viueret. in eternum de pcco dolere deberet Insuper morbus peccati q̄z quis euacuatus sit q̄ntuz ad culpam et reatū semp tamē manet q manere debet q̄ntū ad detestationem in memoriaz ppetrati delicti vt dicit hugo de sco victore Cuz quo morbo pendit dolor vt ei⁹ medicina qui nō est curās morbū pteritū. sed pseruās a futuro. De effectu vero contritionis. et an in cōtritione deleatur pccm antequam deueniat ad confessionē inueniēs in sūma Raymūdi ti. de peni. dist. p. que est de contritione ℣ Sequitur quis sit effectus Et ℣ qualiter aūt hoc sit intelligendū

De scda pte penitentie sz de confessione in generali.

De confessione et satisfactiōe nō est opus multa tāgere eo q̄ diffuse de his tractetur in sūma Raymūdi Nota tamē quid sit cōfessio An sit nēcaria ad salutē Et an cadat sub pcepto Et sub quo Cui facienda est Quantū differri possit

Quid sit cōfessio in speciali

Diffinitur autez sic cōfessio Cōfessio est legitima coram sacerdote pccoz declaratio Dicit in ista diffinitiōe pccorū

declaratio.contra illos qui peccata sua celando vel ea excusando occultant. Dicitur pcōrū contra eos qui recitant bona sua in ofessione.vel qui cōfitent per abnegationē peccatorū.vt non sum adulter.nō sum homicida et hui⁹mōi. Dicitur corā sacerdote scz qui clauem habet q potestatē solueēdi.nō coram quolibet de populo Poterit tamē in nēcitate.vt in periculo mortis coram non sacerdote fieri Legitima dicit qđ importat oēs cōditiones que exigūtur ad verā cōfessionem.quas quere in sūma Raymūdi ti.de pe.di.ij.que est de cōfessione.¶ sequit que sunt nēcaria ad veram confessionē

An cōfessio sit necessaria ad salutē

Propter eos qui dicūt cōfessionē non esse nēcariā ad salutē eo q nō cadat sub aliquo pcepto diuino Vt ptz discurrendo pcepta decalogi.exodi. xx. Nōndū est et inuiolabiliter obseruandū.q absq; vocali ofessiōe vel signo quod loco vocis sufficiat.nō est salus.dūmodo cōfessor haberi possit Eo q dicit Ambro. Non potest quis a pēco iustificari nisi peccatū fuerit cōfessus Et cōcedendū est q sub precepto cadat sicut omne nēcariū ad salutez Sed attendendū est aliquid sub pcepto cadere dupliciter scz vel pncipaliter explicite vel scdario et implicite.

Primo modo confessio non cadit sub pcepto Eo q non inueniat expresse in aliquo decē mandatorū seu pceptorū Cadit tamē scdario et implicite sub pcepto.et dici pōt q sub illo precepto Honora pfez tuū et matrē tuam Vbi precipit honor et obedientia facienda matri ecclesie Quia igitur ecclesia statuit et pcepit confessionez homini fieri Ex oscḡti in mandato illo pcepi videtur.vt homi fiat cōfessio Vbi aūt confessio instituta sit et pcipiatur ab ecclesia Legre in sūma Raymūdi ti.de peni.di.ij.que est de ofessione.¶ Cui sit.

Cui sit faciēda cōfessio

Cui aūt faciēda sit ofessio in sūma pdicta Raymundi dicit Verūtamē breuit dici pōt q soli ꝑlio sacerdoti est facienda.qz ille solus habz ptātē absoluendi suos subditos.ꝑterq; in casibus spēalibus scz cum dūs papa vel epūs in dioceſi sua dat ꝑlio sacerdoti adiutores sicut facit cū transfert ptātem suam in penitentiarios suos.vel ordinat aliquos qui pdicādo et exemplū bone vite dando moneāt populuz q eos quos monuerint audiāt q absoluāt Vel cum plebs multa est q non sufficit ꝑlius omnes audire tūc pōt epūs dare coadiutoēs Sūt et alij casus scz cū sacerdos licentiat suum subditum vt alij cōfiteatur. Et creditur q tenetur

licētiare in ſeḡtib⁹ caſib⁹ ſcōitos. Et ſi nō licētiauerit p̄t ſub ratiōbitiōe alicui⁹ peti ſcz cū ḡs habet indiſcretū ſacēdotē Item cū ꝓbabiliē credit ḡ reuelet ofeſſionē ſuam Item cū quis foznicatus fuerit cuz filia ſozoze mr̄e vel ocubina ꝓpr̄ñ ſacerdotis ꝓpter qō incurrere credit eius odiuz ſi confiteaē ei Item cū ꝓbabiliter credit ḡ velit inclinare animū cōfitentis ad ofenſuz mortalis peccati Item cum quis occultus hereticus deꝑhenditur. Item ſm aliquos cū ꝓpriā ouem cognouerit In huiꝰmodi caſibus peti poteſt licentia ꝓpr̄ñ ſacerdotl. ne cōtemni videatur Et ſi non deberit credit vel ḡ maioz adeundus ſit. vel aliquibus illoz̄ qui a ſupioze ſuo vel domino papa potentiā abſoluendi acceperūt confiteri poſſit. Eo ḡ fatuitas iudicat̄ tur cōmittere ſe diſcrimini preſertim cum omnibus cōtradicentib⁹ poſſim cauere piculum in coꝛpoze Et fatuū eſſet dicere ḡ aliquo caſu tenerer ſequi eum qui me vult p̄cipitare in mente Sunt et alij caſ⁹ in quibus non oportet expectare nec adire ꝓpriū ſacerdotē Ut cuz quis peccauerit in parochia alterius vbi ratione delicti efficitur de iuriſdictiōe eius in cuius parochia peccauit Item cum quis mutauerit domiciliū. et in alteri⁹ parochia habitat Item ſi eſt vagabūdus per terras Item cuz eſt in articulo mortis In quo caſu ſiue habenti claues ligatas. ſiue ſolutas licet confiteri Sed hic attende ḡ Raymundus et alij valde magni dicūt ḡ cum ꝓpriꝰ ſacerdos dat ſuo parochiano licentiā vbi voluerit confitēdi. oꝑtet illū parochianū aliquē adire habentē generalem poteſtatē cōfeſſiones audiendi Eo ḡ ipe ꝓpriꝰ ſacerdos parochianū ſuū licet poſſit de cōfitēdo alteri licentiare Non poteſt tamen illū alienū ſacerdotē licētiare ḡ talem poſſit ofeſſionem audire niſi accepta ab ordinario poteſtate Et tamē nos paſſim videm⁹ ḡ plebani aſſumūt ſibi in adiutoziū multos qui nunq̄z licentiati fuerūt ab aliquo ordinario. Unde vult et ſcribit Magr̄. 6. de trano in ſūma ſua de titulis. ḡ a iure in ordinatione data eſt eis poteſtas abſoluēdi. et hanc recipit quilibet in ſui ordinatione Unde cū aſſumūtur a plebāis in adiutoziū poſſūt ſm ipſum cōfeſſiones audire Naz cū a iure licenciā habent. nō egēt licentia ordinarioꝛ Ceteruz de verbo quodaz quod dicit ipe. 6. de trano ti. de penitētia

de gradibus peccatoz̄ videlicet ḡ vſus contra naturā execrabilr fit in meretrice. ſed execrabilius in vroze Dubitatio oritur apō magnos. eo ḡ ipe 6. per verbuz poꝑ tum videtur velle ḡ ille vſus etiā cum vroze ꝓpria. ſemper mortale ſit. qō aliq̄bus nō placet. Dicunt eni quidā ḡ ꝓpr̄ nēcitatem vtpote

ꝑpter nimiā pinguedinē vel apo/
stema vel vulnus in ventre dum/
modo fieret in debito vase si co/
gnosceret vir vxorem mō incōsue
to.excusabit vir a pcō dūmodo
cā ꝑplis habēde hoc fieret Et vo/
cant illi vsū cōn naturam solū qñ
quis nō ea ꝑte corpis vtitur que
ad generandū instituta ē sed alia.
Magr alexander de Alys dicit ꝙ
peccat vir si vxorē suā mō brutali
cognoscendo nec nēcitas excusat a
toto licet diminuat q̄ntitatez pcī
Jñ grauit peccaret et vt credit
mōzliter ꝑm ipm qui sic cognosce/
ret nulla exñte nēcitate Magr Al
tus dicit ꝙ nihil eorum que facit
marit⁹ cuz vxore seruato vase de/
bito et ꝑm se mortale pcēm.ꝫ pōt
esse signū ocupie mortalis scz qñ
nō sufficit modus quē natura det
minat.sed hñt modos brutorum
animaliū.nulla exñte nēcitate. Jñ
ꝑm ipm qñ alter eorū nimis pin/
guis est.vel qñ otingit ventrē mu
lieris apostemari vel impzegnari.
ita ꝙ anteri⁹ nō est membrū appli
cabile.tūc cā ꝑplis hñde.vel causa
redodi debitū.vel cā fornicatio/
nis vitāde nō est ꝓhibendū aliter
ouenire nisi dūtaxat vbi nulla pze
cedēte nēcitate.ꝫ tñ ex libidine fiēt
Jstud tñ nō expedit ꝑplm scire.

Quantū possit confessio differri

Quantū aūt differri possit
ofessio apud aliquos du/
bitatur Dicunt enīz aliqui ꝙ con
fessio differri potest sine pcō vsqz
in tpūs detminatū Et ꝙ cōfessio
nem facere non sic est preceptū ꝙ
oporteat quolibet tempore fieri.
Sunt qui distinguūt Quia aut ille
qui peccauit nondū est contritus
sed manet adhuc in mortali pcō
Et tunc non cōfiteri data opzetu
nitate.sicut nō conuerti.vel nō cō/
teri.est ei omni hora peccatū Sed
nō nouū peccatū.imo aggrauatō
priozis Eo ꝙ diuturnitas sit cir/
cūstantia aggrauās peccatum. Si
aūt ille qui peccauit iam cōtritus
est Dic ꝙ tenetur confiteri aliqñ.
sed non tūc.vel tunc Et ex p̄cepto
ecclesie infra annū iuxta formam
decretalis Omnis vtriusque. Si
non confitetur peccat mortaliter.
ꝓpter inobedientiā factam ma/
tris ecclesie Unde illud preceptū
de confitendo nō obligat sub pe/
na mortalis.dummodo fiat infra
tempus statutū.si tamē homo sp
conteratur Sed quid si ante tem/
pus sic ad confitendū statutū con
tingat aliquē antequā confiteat
subito mori.nec habuerit tempus
cōterendi de transgressione diuini
precepti.quo iubetur aliqnādo cō
fessionē facere.eo ꝙ sit morte pze/
uentus Puta ꝙ damnatur tan/
qꝫ legis diuine transgressor Eo ꝙ
in quo instanti prius fuit soluēdo
id est potēs soluere cōfessionē qz
potuit ofiteri vel dolere ꝙ nō fuit
cōfessus Sed in vltimo instāti tā

factus est trāsgressor ihoc tñ non intelligāt de eo qui ex cā ofessiōz differt. vt scz hēat cōfessorē discretiorē. vel alia vtili cā. dūmodo diligentiā apponat vt habeat.

De tertia pte penitētie

scilicet satisfactione.

DE satisfactione breuit dicendū est Et ꝑmo quid sit Que eius ptes An nēe sit ipam fieri in charitate.

Quid sit satisfactio in speciali.

Diffinit autē sic satisfactio ꝑm gregl. a magro in. iiij. lib sñiaꝝ Satisfacē ē cās pcōꝝ excidere et earū suggestionibus aditū nō indulgere Et vocat causas pcī occasiones alliciētes ad peccandū Quaꝝ qdam ꝑ pinque sūt pcō Et hē sunt in nra ptāte. vt eas possum⁹ amouē vel excidere. Verbi gra Cena splēdida cā ꝑpinqua est luxurie. vt Jere vi. Saturaui eos et mechati sunt. Et hanc cām seu occasionē possumus amouere et excidere Sicut q alie cāe seu occasiones pcī remotiores. que in nra ptāte nō sūt. vt puta oblatio talis cene. vl alicui⁹ rei delectabilis oculis cordis nri vel suggestio diabolica de tli splēdida cena Nō est eni in nra ptāte arcere diabolū. quin talia oculis mētis nre offerat Occasiōes ergo pcōꝝ ꝑpinqs debem⁹ excidē q in nra ptāte sūt Sed occasionibus pcōꝝ remotioribꝰ si veniant a pte diaboli. vel carnis vel mūdi nō debem⁹ ꝺsentiēdo aditū indulgere. eo ꝙ in nra ptāte sit eas nō recipe Aliter autē diffinit sic Satisfactio ē damni vel iniurie illate recōpensatio ꝑm iudiciū q ordinē iuris

Quot et q̄ sint ptes satisfactōis.

Satisfactionis aūt ponunt tres ptes scz oratō elemosyna ieiuniū Que genera liora sūt in satisfactione cuiuslibet pcī Cū eni ꝙs peccat delinquit in deū. et cōn hoc spēaliter satisfacit oratō Itē delinqt in eccīam. hoc est in ꝓximū. et cōtra hoc spēaliē satisfacit elemosyna Itē delinquit in se ipm. et ctra hoc spēaliter facit ieiuniū De qbus illud dr Bona est oratō cū ieiunio q elemosyna.

An necesse sit cōfessionem et satisfactiōz fieri in caritate

Ultimo qritur cā breuitat. de ofessione et satisfactōe simlr vtrꝝ nēe sit ꝙ fiant in caritate Et an qui ofitet q satisfacit extra caritatē. teneat itez cōfiteri. et iterū satisfacere Et dicūt hic ptes ꝙ vtrūqz debz fieri in caritate Et repeti si fiat extra caritatē Alij circa vtrunqz distinguūt Et ꝓmo de confessione dicunt ꝙ oportet ꝙ fiat in caritate. ex qdam tñ ñti. ita ꝙ oportet ꝙ fiat illud qō statutuz est ab eccīa Et oportet

etiā ꝙ dū fit ꝙ charitas hēat. ḋa semꝑ siue cōfiteamur siue non nos tenemur hꝫe charitatē Et sic vt tactum est nos tenemur ex quodam ꝺñti cōfiteri in charitate Sed si fiat extra charitatē nō oportz vt dicūt eam repetere. sed solū satisfacē et ofiteri ꝙ confitēdo ꝑus facti fuerim⁹ id ē extra charitatē. dum tñ idem sit ꝑor et posterior ofessor. et memoriā habeat pcc̄oꝝ ofitentis Alioqn opteret repetere. ḋa integ debet esse confessio Et isti dicti sui ponūt rōnem ꝙ scz ad hec duo. s. confiteri ⁊ charitatē hꝫe tenemur diuisim Nā ꝓpter statutū ecc̄e tenemur cōfiteri siue hēamus charitatem siue nō Et simlit tenemur habere charitatē siue ofiteamur siue nō Et ido pōt vnū solui sine alio. Vt gr̄a exempli Si teneor ire ad ecc̄iam. et cuz hoc teneor tota die esse capatus in ecc̄ia Si vado ad ecc̄iam sine capa non oportet me iterato ire ad ecc̄iam. sed solum satisfacere de eo ꝙ non fui tota die in ecc̄ia capatus C̄ōsiḋr in ꝓposito De satisfactione aūt dicūt ꝙ in satisfactione duo sūt ꝺsideranda. s. ipa solutio debiti. et ipe mod⁹ soluēḋi. ita vt per ḋatū siue factum fiat solutio debiti. et ꝑ modū soluēḋi placeat solutio. Si aūt ꝑ aliꝙ fiat extra charitatē solutio debiti. puta pene tarate a sacerdote. sic ieiunare per annum et hmōi. dicit ꝙ de rigore non exigit ꝙ iterato reddat cū charitatē et gr̄am adeptus fuerit Sed soluz ꝙ illud qō defuerit in mō. ipe penitendo soluat Nisi qui tenebat deo iniūctaz pñiam facere qō respicit debituz et cuz hoc in charitate et bene ordinata volūtate facere. qō rspicit modū soluēḋi. debitum soluet sed nō modo debito optebit talē ofiteri et satisfacere de indebito mō soluendi Et tūc erit debita satisfactio Quia scz eḟcit satisfactū ꝑus q̄ntū ad debitū Nūc vero posteri⁹ satisfit q̄ntū ad debitū modū Reliqua plene tractant in sūma Rayti. de pñia ꝓpter qō multa causa breuitatis transeo.

De sacramento extreme vnctionis et ꝓtinētib⁹ ad ipm:

Sequit aliqua tangere de sacro vltime vnctōnis Et ꝓmo quid sit de eius institutione Quid sit ei⁹ materia. Que forma Quis debit⁹ minister Quis eius effect⁹. Quid hic res. et quid sacr̄m Quis sit ꝓceptibilis huius sacr̄i Et quo ad mozbum Et quo ad etatē De loco vnctionis

Quid sit extrema vnctio

Diffinit aūt sic extrema vnctio a quibusḋā Extrema vnctio est linitio olei scrisi/cati facta ad releuationē vtriusqz infirmitatis. s. mētis et corpis. Et ponit vnctio extrema ꝑ noie vnico diffiniti. qō qz nō habem⁹ circūloqmur ꝑ duo Iste vero ḱmin⁹ linitio qui ponit in diffinitione sonat in actū vel in passionē que est

in suscipiēte ipm sacrm. sicut cū dicitur baptism' est tinctio ꝛc. Designat tinctio passiua. qz intingitur baptisat' Verūtn si quis totū eē extreme vnctionis vellet diffinire. posset ita notificare Extrema vnctio est sacrm ex vnctōne infirmis per oleū sctificatū facta. conferēs infirmis rmediū cōn pcti reliqas etsi expedit alleuiationē ferēs corpozis infirmitati.

De eius institutione

Quando aūt et vbi sit hoc sacrm institutū est duplex opinio Una dic ab aplis hoc sacrm esse institutū que videt confirmari p glōm sup illud Marci vi. Ungebāt oleo mltos egrotos et sanabant Que glō sic dicit Ab aplis patet hūc morē esse traditū vt energumini et alij egroti certo loco vngant oleo a pontifice consecrato Scōm h ergo dicendū ē q aplī a deo inspirati. diuina aucte z volūtate instituē potuerūt istud sacrm. imo ipe de' in ipis licet forsan tūc non vngerēt mō et forma qua nūc fm ordinationē ecclie fit vnctio Deo forsā ad tpūs istā formā ex cā nō duraūt. sic ipi vt supra tactū est ad tpūs ex cā ratōnabili formā baptismi mutauerūt. vt scz baptisarēt in noie xpi Alij volunt q istud sacrm xpūs p se instituerit qm iuxe allegatū capm vi. marci Narrato quō xpūs suos misit discipulos ad pdicādū stati sequitur Et exeūtes predicabāt vt pniam agerēt z demonia multa eiciebāt et vngebāt oleo multos egros et sanabant. qō non credit sine institutione dni fuisse Nec sic est de immutatione baptismi qz aliud ē mutare formā sacri. et aliud instituē totū sacrm de nouo celebrandum Nā z forte nūc per eccie auctē aut aliquā sibi datā inspiratiōnē sicut apli habuerūt posset aliq ad tps iusta de causa circa formā alicui' sacri imutari. z totū sacrm instituē null' posset vt credit nisi sol' de'

Que sit materia sacramenti extreme vnctionis

Materia hui' sacri est oleū simplex ab epo bñdictum sine alteri' rei admixtione Cū eni oleū significet nitorē oscie et balsamū suauitatē fame. z moriturus marie indiget nitore cōscie. et nō multū suauitate fame apparet q morituri simplici oleo ouenienter pungūtur. Nō crismate qō opositū est ex oleo et balsamo. Et qm in exitu constitut'. indiget gra sanāte. nō tm corpz z etiā alia membra quibus abusus est indiget nō tm vnctione cordis. sed etiā aliop mēbroz q̄bus marie peccauit vt sic trina mersio i baptismo signat submersionē triū pcoz q̄ in mundo regnāt scz ocupie carnis. oculi scētie oculoz et supbie vite. Sic hic multiplex inunctio signat eliminationē ex diuina miseicordia mēbroz singulorū

de sacramēto extreme vnctiōis

Que sit forma huius sacramēti.

Forma aūt sciēdū est ꝙ sicut forma aliox sacrox cōsistit in ꝓmone et ope vt baptism⁹ in verbis illis baptiso te ꝛc. Et in ope scz in mersione bapti sati Et sic de alijs sacris Sic hui⁹ sacri forma cōsistit in ope et ꝓmo ne In ope q̄dē in illa scz signatiōe mēbrox in forma crucis In ꝓmo ne vero in ꝓlatione hox verbox Per istā suauissimā vnctionē ꝙ suā pijssimā miam dimittat tibi deus quicq̄d per visū peccasti Et sic de ceteris mēbris Nec iterat̄ ista for/ ma sup eandē materiā per replica tionē verbox qr nō oīno sūt ea/ dem verba vt ptz. licet in ꝑte eaꝺ esse videant Sed cū multiplex sit vnctio et multiplex verbox ꝓlatio qr ad singula mēbra singule fiunt vnctiones. et ꝓpria verba dicūtur Nunq̄d ad inunctionez oculox di mittunt eox pcā Et sīr ad alias inunctōes aliox mēbrox alia eox pcā. vel an oia pcā simł dimittā tur Dicit ꝙ oēs alie ille inunctio/ nes licet fiāt diuersis tpibus tñ ꝑ eodē tpe scz ꝑ vltimo instāti ꝓla tionis et oplete inunctionis facte censent sicut in siki dictuz est sup in cōsecratione eucharistie Nā sic hic ē tūc eni oīa pcā simul dimittūt scz in vltimo instāti toti⁹ inunctio/ nis et ꝓlationis verbox ꝑ quo fiūt omnes inunctiones

Quis sit debitus ministro extreme vnctiōis Clxx.

Et ministro aūt hoc ē tenē dū ꝙ solus sacerdos pōt hoc sacrm̄ oferre. et solus epūs hoc oleū oslecrare Q̄ꝺ patz tuz ex aūcte bti Jacobi qui in sua canōica capło vltimo dicit Infir/ matur aliq̄s in vobis inducat p̄/ sbyteros eccīe. et orent sup eū. vn/ gentes eū oleo in noīe dñi ꝛc. Tuz qr istuꝺ sacrm̄ osūmatiuū est pñie Et iꝺo pertinet ad claues que so lis sacerdotib⁹ cōferuntur.

Quis sit effectus istius sacri

Effectus autē hui⁹ sacri ꝓm magr̄m in lib sñiax ponit duplex scz sanatio corpis et spūs. vt sicut hō ex duob⁹ ostat scz ex corpe et aia Ita sit effectus hui⁹ sacri sanatio vtriusq̄ ꝫ ꝓnci/ pali⁹ mentis. qr iste effect⁹ sp seq̄t in vere penitente Et ista sanitas mētis in duob⁹ osistit scz in pcōx remissione. et in virtutū āpliatiōe

Quid hic res et quid sacramentū sit

Sciatis vt sciatis q̄ꝺ sit hic res et q̄ꝺ sacrm̄ Nōnꝺ ꝙ ꝓm q̄sdā sacrm̄ hic est ipe vsus olei. siue osignatio cum oleo Res aūt ē ipa gr̄a spūsci. q̄ dicto mō efficit sanationē mētis. et etiā q̄nq̄ corpis. qñ scz expediēs fuēit Scōm alios aūt sacrm̄ ē ipz oleū Res aūt gr̄a spūsci ꝛc. Est aūt in/ uenire inē illa plīmā sīlitudinē q̄a gr̄a spūsci ad modū olei linitia ē morbi spūalis. letificat etiā et oso

latur ab hac vita exeuntez Nñ in ꝑs. Ut exhilaret faciē in oleo id ē mentē q facies interior est in oleo extreme vnctionis Et panis.i. eucharistia que inunctis exhibeꝫ cor hominis confirmet.

Quis sit ꝓceptibilis huiꝰ sacramenti

Quis aūt perceptibilis sit huiꝰ sacrī Dicit ꝙ nō oīmi morbo vexatꝰ ꝫ solū morbo grauiori in quo timeꝫ piculum mortis Tam qz ois egritudo cor poris crescēdo ꝑt reducere hoiem ad obitū in oīmi morbo cum ceꝑit imminere periculū mortis poterit istud sacrm dari Sed nūqd puuli et ignorātes et amētes pñt inungi Dicit ꝙ nō Cū eni hoc sacrm nō debeat dari nō recognoscētibus. et nō postulātibꝰ ipm Tales autē sūt puuli et ignorātes. qui oīmino vsū rōnis amiserūt Et furiosi nisi habuerint dilucida interualla Dr ꝙ hmōi inungēdi nō sūt Posset ei esse piculū tā in irreuerētia. qꝫ etiā in imūdiciis que hmōi hoies ꝺcomitant Si tñ furiosi habuerint lucida interualla. posset in illis interuallis inungi si imineret periculuz mortis

De loco vnctiōis

Et locis aūt vnctionis est variatio apd diuersas ecclesias Hoc tñ sp tenēdū est ꝙ loca dnqz sensuū ꝑncipaliē inungenda sūt. sicut oculi. aures. nares. pedes et manꝰ Quidā aūt addūt pectus et renes. et vmbilicū in qbus delectatio ē venerea licz nō opteat

Sed vbi inungēdi sūt mutilati Dicit ꝙ in loco mutilationis. qz licz mēbro careant. nō tñ carent pōn q oplet adꝰ pcī ab intra. licet nō ab extra Et ideo vt expiet pcm cū mēbrū nō supsit. in loco insciōnis vel in loco illi mēbro maxime vicino inungēdus est

De sacramēto ordinis et ptinētibus ad ipm in generali

In sacro ordinis ꝑmo occurrit dicendū Quid sit ordo Quid ibi ꝑ materia et qd ꝑ forma Quot sūt gradus et sufficiētia eoꝝ Quot sē de nēcitate huiꝰ sacrī Qui ordines sacri. et quare sic dicantur

Quid sit ordo et qmō diffinit

Diffinit aūt sic a magro in lib sñiaꝝ Ordo ē signaculū qdā sacrū quo spūal ptās tradit ordinato et officium Alē qdā antiqꝝ magroꝝ ita diffiniūt Ordo ē sacrm spūalis ptātis ad aliqd officiū in eccīa ordinatū

Quid in sacramento ordis sit materia Et qd res sacri

Dico aūt sit hic ꝑ matēia et qd ꝑ re sacrī a qbusdā dr ꝙ hīc in baptismo tria sūt Unū scilz ꝙ tm est sacrm. s. aq vel tinctio cū vbo Et aliud qd est res tm scz remissio pcī. vl collatio gre Et tertiū qd ē res et sacrm. s. caracter baptismal Sic hic ē aliqd qd est sacrm tm scz illa signa visibilia cuz vbis qbus spūalis ptās tradi oñdit Ut in hostiariis tra/

ditio clauiū cū verbis ad hoc pti/
nētibus In lectoribꝰ traditio libri
ꝓphaꝝ cū ẏbis ad hoc institutis
Et sic de aliꝭs Et aliq̄d qđ est res
tm̄ scz gr̄a spūsc̄i infusa.vel ptās
spūalis Est et aliq̄d qđ est sacr̄m
q res scz caracter qui imp̄mit Alij
ponūt duo ꝓza ꝓ sacr̄o q re Scz
tūc circa ħ ordi dubiū cū dicat q
hoc sacr̄m sit aliq̄d sacratū signū
exteriꝰ cū ẏbis ad hoc ordinatis.
Et in q̄busdā ordinibꝰ sic in sacer/
dotio sit ꝓ sacr̄o impositō manuū
cū forma ẏboꝝ An si ab vno ẏba
ꝓferant et ab alio manꝰ imponat
ordo ꝺferat Et ptz q nō. Ut in
decreto di.xxiij.c.quozūdā clerico
rū et ex textu et ex glosa

Quot sūt ordinū gra

dus et' vñ eoꝝ nūerus q sufficiētia

Quot aūt sint ordinū gꝺ
dic magr in.iij.sñiaꝝ q sc
vij.scz hostiariat'.lectoris
exoꝛcistę.acoliti.ſbdiaconi diaco/
ni q p̄sbr̄i Quoꝝ est ꝺficē corpus
xp̄i qđ ē excellētissimū officioꝝ hu
manoꝝ Et iō sup̄ sacerdotiū nō ē
ordo supioꝛ.imo nec ep̄atus.nec
archiep̄atus.Quoꝝ numerū q suf/
ficientiā sic potēis accipe Ordinū
vnꝰ ē supmus et ꝓncipal scz sacer
dotiū Alij scd̄arij q huic debuiētes
Supmꝰ ordo duos habet actus
scz ꝓncipalē qui ē cōficere corpus
xp̄i Et scd̄ariū qui ē ꝓpm p̄para/
re vt idonee cōficet Scd̄arij autez
ordines et huic supmo ordini deb/
uiētes Aut debuūt ei q ad actum
suū ꝓncipalē aut quo ad actū suū
scd̄arium Si quo ad actū suū ꝓn/
cipalē qui ē ꝺficere coꝛpꝰ xp̄i tunc
est ptās sup hostias ex q̄bꝰ ꝺficit
coꝛpꝰ xp̄i Et ħ p̄t esse duplr Qz
aut in ꝺpatione q̄ ad ꝓpm q eas
offerūt tēplo Et sic ē ordo subdia
conatꝰ Subdiaconi eni interest ac
cipe hostias a ꝓplo et reponē in p̄
sbyterio vt ip̄as ministrare possit
diacono vt dic̄ ysid̄.Aut est ptās
sup hostias in cōpatione q̄ ad sa
cerdotē.et sic ē ordo diaconatꝰ cu
ius est hostias oblatas ponere sr̄
altare et ordinare vt eas ibi ose/
cret sacēdos Si aūt ē ordo debui/
ens sacēdotio q̄ ad actū suū scd̄a/
riū scz ad p̄pandū ꝓpm tūc a deb
uit ei in amouēdo malū.aut in oꝛ/
dine ad bonū Si ꝓmo mō tūc ite/
rū ꝺtingit ħ duplr.s.aut amouen
do malū qđ ē ab ex̄.et sic est ordo
hostiarioꝝ q̄z officiū ē indignos
et viles excludē ne violēt locū cōi/
onis fideliū.aut amouēdo maluz
qđ ē ab intra.et tūc est ordo exoꝛ
cistarū q̄ꝝ ē arcere vim demōis p
adiuratiōes ne impediat ꝓceptōz
sacr̄oꝝ Si aūt ordo debuit sacer/
dotio in ordie ad bonū.tūc ꝑt eē
duplr Aut ex ꝑte intellect' et tūc ē
ordo lectoꝝ quoꝝ officiū est legē
apte et distincte ad illūinationē in
tellect' Aut ex ꝑte affect'.q tūc est
ordo ceroferarioꝝ qui in signum
ignis spūalis accēdendi in coꝛdi/
bus nr̄is cereos flāmiferos defe/
rūt Et hi sūt acoliti Acolitus eni
grece ceroferari' ꝺr̄ latine Alij vo

lūt ꝙ nouē sūt ordines in eccīa mi
licāte sic sūt nouē ordines āgelo⁊
in eccīa triūphāte Et ꝑm q̄sdā illo
rū epat⁹ q archiepat⁹ ostituūt du
os grad⁹ q̄ additi septē ꝓcedētib⁹
faciūt nouē Scōm alios corona
est ꝑm⁹ ordo q epat⁹ vltim⁹ et sic si
ūt nouē cū septē ꝓnoiatis Ḥz ꝓ⁊
sñia potio⁊ ē in ospū moderno⁊

Quot ⁊ que

sē de nēcitate
hui⁹ sacrī

Sequit dicē quot et q̄ sē de
nēcitate h⁹ sacramēti Et dr̄
ꝙ sex ꝓcipue. scz sex⁹ virīl⁹
Jñ mulier nō ē susceptibilis ordi
nis Jtē ꝓcedens baptism⁹ q̄ eē est
fūdamentuz cetero⁊ sacro⁊ exce/
pto diugio Jñ si aliq̄s non bapti
satus ordinarē nihil reciperet. vñ
oportēt post baptismū si vellet ali
quē ordinē exeq̄ ꝙ ite⁊ ordinarē
Jtē ptās ordinātis qr q̄ nō ē eps
ordines oferre nō ꝓt Jtē intentio
recta. vt scz ordinās intēdat facē
qđ facit eccīa et sīlē ordinād⁹ ꝑm
q̄sdā Jtē matēia seu sacrm vt tra/
ditio libri et sīlū cū forma ẅborū
Jtez tēp⁹ seu etas ꝑm aliq̄s qm̄ si
puul⁹ ordinē etiā ꝓcedētib⁹ alīs
gradib⁹ nihil recipet. cū ꝑm eos i
ꝺ sacro exigat tā intētio recipien/
tis ordinē q̄z oferētis Paruul⁹ aūt
qr nō ḥz vsū liberi arbitrīj. nō ḥz
intētionē Alīj volūt ꝙ etas sit de
ogruitate et nō de nēcitate h⁹ sacrī
Et ideo in ꝓco casu puulus ꝑm
eos recipit caractērē nec ꝑm eos ē
reordinād⁹ ffr albert⁹ vult ꝙ in
alīs ordinib⁹ etas sit ꝺ ogruitate
ꝯ ꝙ in vltimo ordine q̄ est sacerdo
tiū ē de nēcitate Jñ plane vult ꝙ
ordo sacerdotīj nō possit paruulo
oferri Jtē ieiuniuz ꝑm aliq̄s eo
ꝙ ꝑm eos pransus nō oferret or/
dinē nec suscipet Alīj fere oēs vo
lūt otrariū Multa ꝓterea sūt de
honestate⁊ ogruitate tā ex pte cō/
ferētiū ordines q̄z ex pte tpis. que
reples expresse in sūma Raymū. li.
tertio in ꝓncipio et osequenē

Qui ordines sint sa
cri⁊ quare sacri dicunē

Qstremo notandū ꝙ licet
oēs ꝓdicti septē grad⁹ sa/
cri sint. q̄tuor tñ ꝑmi mino
res ordines nō dicunē sacri ꝯ solū
tres maiores scz ordo subdiaco/
nat⁹. ordo diaconat⁹. q ordo ꝓsbi
terat⁹ Et hoc ꝓpter dignitatem q̄
inducīē ministrantib⁹ in trib⁹ ma/
iozib⁹ ordinib⁹. oportet eni eos vo/
uere otinētiā vel simplicīē vel ꝑm
tēp⁹ Similiter in tota ecclesia occi/
dētali vbi nō dātur isti tres ordi/
nes nisi vouētib⁹ ipo facto perpe
tuā castitatē Scōm temp⁹ vt in
oriētali eccīa vbi q̄ in matrimonio
ordinē recipiūt in mr̄imonio ꝑma
nent. Sed tñ dum ministrāt absti/
nent ab vxorib⁹ Jnsup illis mortu
is alias ducē non possūt

De sacramento coniu
gīj et pertinentibus ad ipm

Sacramēto cōiugīj non
multa necesse est hic dicē
eo ꝙ in sūma Raymūdi li

bro.iiij. de hoc sacramēto sufficiē/ ter tractet Sūt quedā tn que ibi/ dem nō tāgunt de quib⁹ hic aliq breuiter memorāda sunt videlicet An istud sacramētum sicut alia sa cramēta oferat grāz ꝛ efficiat qđ figurat Quis sit ei⁹ effect⁹ An op⁹ oiugale possit fieri sine pcō. an de beat reddi debitū oiugale tpe im/ pregnatiōis. itē an debeat reddi tēpe et loco sacro. itē an semp de/ beat reddi cum petit. Quid hic sit materia ꝛ forma. et quid res et sa cramē tum

An sacramentum cōiugij oferat grām et efficiat qđ figurat

Resuppositō ꝙ matrimo/ niū ē viri et mulieris oiū/ ctio legitima individuam vite osuetudinē retinēs. q̄ diffinitō datur ꝑm naturam optime institu tā. qz tūc vna et pura fuit. ꝓtermis so etiā tractatu de causa institutio/ nis hui⁹ sacramēti. et vbi institutū fuit. et qui pñt cōtrahē et qui non cū aliq̄b⁹ aliꝭs circa hoc sacramen tū nēarꝭs. que exꝑsse libro q̄rto sū/ me Raym. inuenies. nūc querēdū venit an hoc sacramentū sicut alia ofert grām et efficiat qđ figurat Vbi triplex cadit opinio Prima dicit ꝙ nō ofert aliquā grām. sed cū alia sacramēta significēt grām et oferāt. istud tm̄ signat gratiam ꝛ nō ofert Hec est opinio magꝭ in .li. sñtiaꝝ. et ꝓpositi antisyodo/ ri Secūda opinio dicit ꝙ ofert gra/ tiā scz recessū a pcō nō tū in or/ dine ad bonū Et dicūt ꝙ grā illa est ꝙ virtute hui⁹ sacrī mitigat cō cupiscētia. ne ferueat vltra nuptia rū honestatē Et hec opinio ꝓbabilior videt Tertia ꝙ satis perito rum opinio ē ꝙ cōfert grām etiā in ordine ad bonū Nō quidē gene raliē sed ad bonuz hoc tm̄. qđ de/ bet facē cōiugat⁹ Et istud bonuz est vt fideliter cōiugi assistat. opa sua illi cōicet. plem susceptā religi/ ose nutriat et hmōi Et ꝑm hoc pa tet ꝙ efficit grām quā figurat sed non omnē quam figurat. sicut nec oporteret figurat q̄ppe diūctionez fidelis aie cū xp̄o que q̄dē est effe/ ct⁹ ei⁹ nō otent⁹ qđē ꝛ significat⁹

Quid sit eius effect⁹

Ex p̄missis igitur habes ꝙ duplex est effectus matri/ monij Vn⁹ scz nō otent⁹ ꝛ tm̄ significat⁹. scz diūctio fidelis aie cū xp̄o Alt⁹ otent⁹ et signifca tus grā scz q̄ mitigat fomes et q̄ fideliē oiugi assistit

An amplex⁹ maritalis possit fieri sine pcō

Utrū aūt fieri possit āple/ xus mr̄imonialis sine pec/ cato vl meritorie post hec venit dicēdū Et dicit ꝙ cause q̄/ tuor precipue sunt ꝓp̄ quas fit cō mixtio cōiugalis Aut eni fit causa suscipiende prolis. et hoc onpliciē Aut scz ad cultum diuinum ampli andum et hec causa sic cognoscen di vrozem ab omni peccato exeu/

fat et reddit op⁹ meritoriū dūmō ista intētio añ finē opis p delectationē nō corrūpat Vel fit causa plis vt scz habeat successor hēditatis⁹ hec causa nō excusat a venali sed a mortali Aut fit causa reddēdi debitū et hec cā excusat a culpa et ꝑm aliquos merē sic faciēs dū tm ista intētio p inordinatā voluptatē añ finē opis nō supplātet Aut fit causa fornicatiōis vitāde et hec causa excusat a mortali. aut fit causa exsaturande libidinis et hec cā nō excusat a mortali Vel ꝑm alios in hoc vltimo casu distingue qz aut illa libido cā cui⁹ exsaturāde fit admixtio coniugal⁹ tātū reꝑssa erat q̄ eā nollet alē coniugū cū alio vl alia explere. et tūc dicūt q̄ adhuc ē pcm veniale Aut in tātū creuerat illa libido vt indifferēter vellet q̄s eā sine cū sua sine cū non sua explere Et tūc dicunt eē mortale peccatum

An tēpore impregnationis debeat reddi debitum coniugale

Ꝺ Et tpe impregnatiōis dr q̄ ꝑ periculū non debet in tpe impregnatiōis vxor agnosci Ñ si vir eo tpe moueatur ad coitum. debz rōne talem motū ꝑ timorē pōi piculi refrenare. maxime q̄tuor ꝑmis mēsib⁹ Si tm vir vxorē dō tpe agnouerit nō ꝑ ꝑ peccat mortaliē Verū eē q̄ mulier illo tpe maxime coitū vt frequēter appetit. si ipa petat et ipe vir exact⁹ reddat sic reddēs leui⁹ peccat. exigēs .2o grauiꝰ vter q̄ tm venialiter tm

An tempore et loco sacris debeat reddi debitum

Ꝺ Et tpe sacro silīt dr q̄ tpe q̄dragesime et q̄tuor tpm et rogationū et ꝓcipuaꝝ solēnitatū nō debz alter cōiugū debitū petē si tm petierit cū pigentia tm animi q̄ sine coniugij vsu eē nō possit venialiē peccat Si aūt alē petierit reddat. ex actu tm iustitie fide thori excusat a pcō nisi i his casib⁹ ꝓter tpm hmōi solēnitatem aliq̄o iuxta distinctiones supposi/tas grauius incideret quod peccatuz aggrauaret. Sz secus est de loco vt volunt aliqui q̄ scilicz nō tenentur in loco sacro reddere debitum si aliquis alius loc⁹ haberi possit. Si āt ali⁹ loc⁹ nō possit hēri vt ingit in tpe guerre vbi multis noctib⁹ in locis sacris iacēt viri cū vxorib⁹ suis. tūc si alter coniugū soluat exact⁹. hns de hoc dolorez cordis peccat tm venialiter imo si exigat cū plāctu et pigentia q̄ sine vsu coniugij eē nō ꝑt. nō credūt multi q̄ peccat mortaliē Nec credas q̄ tūc examinet loc⁹ ita q̄ recōciliatiōe indigeat. quia examinatio sacri loci distinguit duplicit Una que ꝓcedit ex incōgruitate operis q̄ fit in ipo respectu dicti operis in se Et alia que procedit ex incōgruitate operis non q̄ ad se sed q̄ ad cōsecrationē seu actuz ipsius loci in quo fit Nam illa que

procedit ex incōgruitate respectu loci tm̄ et nō opis in se non contaminat locū in tātū ꝙ indigeat reconciliatiōe Sed illa vero que ꝓcedit ex incongruitate ad sanctificationē loci respectu operis in se vt est in magnis facinorib⁹ sicut in stupro adulterio homicidio et h⁹modi et hec locū ꝺtaminat in tātū ꝙ recōciliatione indiget maxime respectu aliquorū facinorū vbi sē manifesta

An semper debeat reddi debitū ꝺiugale cū petit

De solutione aūt debiti cōiugalis hoc tenent aliqui ꝙ omni tēpore petenti debitū est reddendū ꝑm opportunitatem loci Quod ideo dicit quia ille act⁹ verecundiā q̄ndā habet sibi ānexam Nā nō oportet ꝙ soluat in publico sed in omni hora omni q̄ ꝺimisso negotio si scit alterū esse in periculosa cōcupiscentia tenetur captare secretū cubile et debitū reddere Alij ꝺistinguūt ꝙ sic in preceptis affirmatiuis semper ad ea tenētur sed non ꝓ semper vt Vbi gratia Semꝑ teneor honorare parentes meos sed nō ꝓ semper sed solū ꝓ loco et tempore Ita hic vt ꝺicūt quis ad semper tenetur reddere debitū sed non tenetur ꝓ sp sed solū cū opportunitas loci et tpis h̄ exegerit Et nota duos versus q̄ determinant q̄n q̄ casus .in quibus quis pōt reddere debitum sine peccato ℈ non petere Festa sacerq̄ locus ieiunia menstrua part⁹ Si petis his peccas reddis q̄nq̄ licēter

Quid sit materia et q̄ forma in sacro cōiugij

Quid autē sit materia q̄ forma .ꝺicitur ꝙ materia sunt legitime ꝑsone in potētia ꝺimixtionis sexuū exñtes Circa q̄ multi difficiles et diuersi casꝰ occurrūt hoc sacramentum matrimonij impedientes qui sufficienē in summa Raymundi determinātur.quare hic causa breuitatis nō exprimuntur sed solū ꝓ quadaꝝ compendiosa annotatione ponūtur sex versus sequentes Ecclesie vetitum necnon tempus feriarum Impediunt fieri permittunt facta teneri Error conditio votū ogna tio crimen Cultus disparitas vis ordo ligamē honestas Si sis affinis si forte coire neq̄bis hec sociāda vetāt ꝺnubia iuncta retractāt. Forma autē est cōsensus per verba exp̄ss⁹ vt accipio te in meaꝝ ūc vel huiusmodi Scōm alios consensus amicorū est materia in cōiugio forma āt est debita verboꝝ platoꝝ forma s. Accipio te in meam ūc Sed nunquid et iste consensus debeat ferri et esse ad carnalem copulam Et ꝺicit magister in libro sententiaꝝ ꝙ nō in carnalem copulam nec in cohabitatiōnez corporalem sed in societatem

Compendiū theologie

cōiugalē. qō sic exponīt hoc est in carnale debitū. nō in carnalē actū Nec obstat illud de matrimonio beate virginis q̄ p̄m beatū Aug̃l. ita in matrimonio ꝺsēsit q̄ nisi aliter deꝰ iuberet. debitū ꝺiugale nō redderet Dit enī sic Cōmittēs autē virginitatē suā diuine dispēsatiōi et ꝺsensit in carnalē copulā nō illā appetēdo ꝟ diuine inspirationi in vtroq; scz et virginitate et ꝺmixtione obediēdo Sed virginitatem quā nō dū vouerat in desideio habuit et cū firmo ꝓpōsito. cōmixtiōnē vero illā nisi deꝰ aliter disponēt in sufficiētia Ex his satis patet qō hic sit sacramētū et qō res Nā sacramētū est ꝺsensus aioꝝ et ꝺiunctio corꝓoꝝ Res aūt duplex ē scz vnio xp̄i et ecc̄ie Jtē vnio duarum naturarū in xp̄o Nā sicut in matrimonio cōiūctio est aioꝝ vnīꝰ cum vna ita vnīt xp̄s cū ecc̄ia q̄ vna ē vt dr̄ Cant̄. vi. vna ē colūba mea ꝛc Ad q̄ etiā vnione dr̄. i. Ad cor. vi. Qui adheret deo vn' spūs est cū eo Jtē sicut in matrimonio ē cōmixtio ꝺuersoꝝ sexuū ita in xp̄o ē vnio duaꝝ ꝺuersaꝝ naturarū scz ꝺiune et humane

Explicit tractatus tertius de expositiōe. vij. sacrōrū

de septē virtutibus

Incipit tractatus eiusdem ārtꝰ de. vij. virtutibus et eaꝝ declaratione

Vnc aliq̄ tāgēda sunt de vtutib' Et p̄mo qō sit vtꝰ in genere Quot sūt in nūero. et de earuz sufficiētia Deiñ de singulis in spēali erit aliquid dicēdū

Quid sit virtus in generali

Est aūt virtꝰ ꝺm Aug̃l. bona q̄litas mētis q̄ recte viuitur et q̄ nullꝰ male vtitur quā solꝰ deꝰ in hoie opat Notanter dicit bō q̄litas ad dr̄az malaꝝ q̄litatū cuiusmodi sūt prodigalitas auaricia Addit mentis. ad dr̄am corꝓaliū q̄litatū. q̄les sūt albedo nigredo Et subiūgit. qua. scz vtitur. cē viuit. ad dr̄az scie que q̄uis sit bō q̄litas mētis. non tñ nc̄ario ea r̄ce viuit ꝟ potiꝰ ea r̄ce intelligit Et addit. q̄ nullꝰ male vtit. ad differētiā potētiaꝝ naturaliū q̄b' cōtingit q̄ bñ vti q̄ male vti. cuiusmōi sē rōnabilitas. q̄ ocupiscibilitas. q̄ trascibilitas. q̄ ꝓprie potētie dicūt Dicit ēē q̄m solꝰ deꝰ opat in hoie. qō ponit ad dr̄az vtutū politicarū. q̄ vt vult pl̄s in Ethicis generātur ex frequēti bñ agē. cū virtutes theologice a deo infūdantur Ex q̄ apparet q̄ p̄cedēs diffinitio est ꝓprie virtutis theologice Ex prout virtus oñdit tā quatuor virtutes cardinales q̄ tres theo

logicas sic ꝑt diffiniri Virtus est amor hñdi se ad oia vt debeť Jñ Aug⁹. in libro de moriб⁹ eccie. singulas diffiniēs vtutes. in oiб⁹ diffinitiōib⁹ ponit amorē tanq̄ gen⁹ et adiungit diuersos actus quasi diuersas differētias

Quot sunt virtutes ⁊ de earum sufficientia

EX dicta ät diffinitiōe extrahi ꝑt nūer⁹ septē vtutū scz q̄tuor cardinaliū et trium theologicaꝝ Cū eni virt⁹ sit amor hñdi se ad oia vt debeť. aut erit amor hñdi se vt debeť ad creatorē. aut ad creaturā Si ꝑmo mō tūc vel erit amor ad creatorez vt recognoscať et sic erit fides q̄ ē illuminatio mētis ad ognoscēdum deū Aut erit amor ad creatorē vt possideať. et hoc dupl̄r scz vel vt hñd⁹ in futuro. et sic est spes vel vt qūo hic iā habit⁹ ⁊ tēt⁹. et sic ē caritas q̄ ds licet ꝑ quēdā modum impfēm hz hic deū Quia q̄ manz in caritate in deo manet ⁊ de⁹ i eo .i. Joб. iiij. Si aūt sit amor hñdi se vt debeť ad creaturā tūc vl ad creaturā q̄ sub nobis ē vt caro. et taľ amor sic hñdi se ad eā vt debeť ē tēpantia Aut ad creaturā q̄ iuxta nos ē sīc ē ꝓrim⁹. et taľ amor sic se recte hñdi ad eū ē iusticia Aut ad creaturā q̄ otra nos ē. et tūc aut illa creatura ē nobis insidians. et taľ amor sic se hñdi ad eā vt debeť ē prudētia aut illa creatura ē nos molestās. et talis amor sic se hñdi ad eā vt debeť est fortitudo.

De tribus virtutibus theologicis

Et ꝑmo de fide

IN spēali tāgēdū ē de vtutib⁹ theologicis Et ꝑ⁹ de fide De q̄ ꝑmo dicēduz q̄do sit. q̄t modis dicať q̄ sit fides informis ⁊ q̄ formata ⁊ vtr⁹ vna sit alia. et an dēmōes habeāt fidē. vtr⁹ puuli baptisati hēant fidē. vtr⁹ in aliq̄ casu sufficiat huare fidē cordeꝝ diffiteri ore. vtr⁹ fidei possit subeē falsū. an oēs teneātur ad fidē explicitā.

Quid sit fides et quō diffinitur

Secūdū ät aplm ad hebr. Fides ē rerū sperādarum substātia argumentū non apparētiū Et diffinit hic fides ꝑ ut est fūdamētū in edificio spūali Subsistit eni oiб⁹ alijs virtutib⁹ et eas collocat in nobis. i. facit eas i noб collocari Et hanc sic intellige diffinitionē Fides est sperādarum rerum ſba. i. fides facit modo res speratas subsistē in noб spe q̄ tandē ſbsistēt re fides dr̄ argumētū .i. ostēsio vel ꝑmōstratio nō apparētiū rez Sz nōne apli crediderť ꝑm passū? vtiq̄ qr in eoz symbolo b̄ ꝑ articulo ponit. et tñ apparuit eis passio sua Sz dic q̄ aliō viderūt ⁊ aliō crediderť qr hoiez passū viderūt et deū passū crediderunt. Deum autem passum esse est articulus fidei secundūz Aug⁹. Non hominem illum passum esse Quia hoc crediderunt iudei qui

Compendiū theologie

fidē nō hñt catholicā Scōm aūt augustinū Fides ē illūinatio mentis ad videndū deū

Quot modis fides dicat

Dicit aūt fides multiplicit Aliqñ enī accipit p habitu fidei informis Ūñ Jacobi.ij. Fides sine op̄ib⁹ Aliqñ accipit p habitu fidei formate Ūñ ad hebreos.xi. Sci p fidē vicerūt regna Aliqñ p actu fidei formate p̄m q̄ dicit Aug⁹ Fides est credere q̄d nō vides Aliqñ pro facilitate credēdi Ūñ Matb.viij Nō inveni tātā fidē in israel Aliqñ pro obiecto fidei scz p eo q̄d credit cuiusmodi sūt articuli fidei Ūñ in symbolo athanasij dicit Hec est fides catholica q̄d intelligit de articul ibi positis

Quid sit formata q quid informis. q utr vna possit fieri sine alia

Fides autem formata est fides q̄ opat p dilectionē q̄ scz informat gr̄am q caritate Fides aūt informis ē huic cōtraria vtraq̄ fōrbilitate p̄uata q̄libēt hñt exñtes in pcō mōli q̄ nihil aliud ē q̄z potētia naturalis assētiēdi veritati vtili Utrū aūt fides informis fiat q̄nq̄z formata vl non et an q̄tiēs peccat mortaliter oio pereat fides formata.et cū ad statuz gr̄e p pñiam redit vtrū nova fides creat Multi vident dubitare Dicūt ei aliq̄ q̄ fides informis eadē ē i essentia cū fide formata. ꝯ differūt p̄m intēsionē maiorē et minorē vt assens⁹ veritati aliq̄ illustratiōe gr̄e irradiatus sit fides informis.ascēsus aūt vehemēs multa illustratiōe gr̄e illūinatus. sit fides formata Et volūt isti q̄ fides informis hic finiri possit formata ẋo nō Alij dicūt q̄ nō sūt eadē in substātia ꝯ euacuata siue recedēte fide formata totum perit Et relinquit tātū modica quedā lux in aia q̄ nō facit hominē gratū q̄ dr fides informis Alij distinguūt q̄ duplicit dicit fides informis vno mō p p̄uationē actualez forme debite Et p hūc modū dicit fides informis eē in pcōrib⁹.qz nō est in eis gratia gratificās vel caritas Alio mō dr fides informis p p̄uationē possibilitatis ad formā debitā.et hec fides informis ē in demonib⁹ q̄ nō hñt possibilitatez ad gratiā Et p̄mo mō dicta fides informis sic differt a formata q̄ tñ formata fieri possit scz q̄ illud q̄d fidei informi subiacet pōt formari Ūñ matēialit loquēdo hec p̄t fieri illa.sic cecitas in oculo p̄t fieri vl⁹ p miraculū Sed scōo mō dicta fides informis oio differt a fide fōrta Et illud pl⁹placz aliq̄b⁹ Et his pz an demōes habeāt fidez hñt eni fidē informez vt dicūt sci Sed vt dixi multo alit ꝯz pcōres q̄niā fides informis demonū nō ē possibilis ad formā debitaz sic fides pcōr in q̄ ē aliq̄ q̄uis modica illustratio gr̄e Jn fide ẋo demonū nlla ꝯ tñ credulitas q̄dā ex cogitatiōe naturali exorta

Vtrū puuli baptisati habeant fidem.

Ad id qō q̄rit vtruz puuli baptisati fidē hēant Dicūt q̄dā q nec fidē hēant nec ceteras v̄tutes. eo q hanō ꝺ ferūtur eis in baptismo ꝫ tm̄ purgatio ab originali pcto Dicūt tm̄ q si aia puuli post baptismū separetur. in illa sepatione illi infūdi fidem. ceteras q̄z virtutes ab ipso deo Et similiē cū adultus efficiaē si tm̄ retineat innocentiā baptisma lem De hac opinione est hugutio qui fecit apparatuz super decreta Alij dicūt puulis plene fidē et ceteras virtutes in baptismo infūdi sed nō vsus eaz Quā opinionem tenet magr̄ in lib̄ sñiaz et alij plures Est et alia opinio iné has duas media que ponit q puuli nec hñt cōpletū habitū virtutuz. neqz actū. qz nondū sūt capaces virtutis ꝺplete vt est habitus vel actus Sed accipiunt virtutes ad potentiam. que potētia aliqꝺ habet de natura habit⁹. et fit habitus ꝺplet⁹ si aia separeē vel cū veniūt ad etatē adultam.

Vtrum in aliquo casu

sufficiat corde seruare fidem. et ore diffiteri.

Vtrū aūt in aliq̄ casu sufficiat verā fidē corde tenē. et p vita saluanda ore negare. nullus discretus dubitat Negans eni fidē ore q̄ntūcūq̄z retineat firmiē corde p̄cipue requisitus peccat mōrliter Corde eniz vt ait aplꝰ creditē ad iustitiā ore aūt cōfessio fit ad salutē Nñ fine ꝺfessione fidei nō videē esse salus. quāto min⁹ cū negatione Insup talis impugnat fidei v̄itatem agnitā Et sic videē quodāmō peccare in sp̄i ritūsēm Nñ hec est hereſis p̄scilliaristarū qui dicūt q p vita saluāda licet fidē ore negare si tamē vere teneatur in corde.

Vtrū falsū possit

subesse fidei

Hic dubitaē vtrū falsum possit subesse fidei Hoc ē vtrū falsū possit credi. vel io qō nō est puta cū sacēdos eleuat hostiā nō ꝺsecratā vtrū sit vera fides qua a toto pp̄lo creditur ibi esse vel illud esse corp⁹ xp̄i. Et dicē ad hoc q fidei nūq̄z p̄t subesse falsū nec dubiū. imo nec etiaz pōt quit q̄z credi. nisi sit infallibiliē verum Nñ in p̄dicto casu credere q illud siue illa hostia sit corp⁹ xp̄i nō est fides sed opinio tm̄ que pōt esse de falso Sed credē q sub illa hostia si in forma debita ꝺsecrata fuerit sit corp⁹ xp̄i est fides. et hoc sp̄ infallibiliē ē vez Nñ illa cōditio sp̄ apponēda vel ad min⁹ supponēda ē qñ hostia adorat. vl̄ sumitur. s. si rite ꝺsecrata fuerit Hostia rite ꝺsecrata infallibiē est corpus christi.

An omnes teneant ad

fidem explicite credendā.

Oniq̄z an oēs teneant ad fidē explicitā. s. ad credendū articlos fidei explicite

dubiū est apud ꝙsdā. Dicūt enī alii quī ꝙ nec añ aduētū nec ꝑ aduē/tū xp̄ī tenebantur homines scire omnes articulos fidei explicite nec etiaz oēs explicite credere nisi in q̄ntū docti erāt a maiorib⁹ Et illā doctrinā in intellectu capere poterāt Sed tñ adhuc illi qui p̄cesse:rūt min⁹ tenebanť ꝓpter vmbram que tūc erat Isti aūt plus ꝓpť doctrinā et veritatē exp̄ssā Añ nūc q̄libet q̄ntūcūq; simplex qui hūa/nam habz discretionē teneť ad minus explicite scire et credere p̄mū articulū Et reliquos nullatenus diffiteri. ꝯ in generali credere quicq̄d sca et vnis credit eccīa Et tenetur p̄ter hoc se paratū exhibere ad ampli⁹ discendū cū doctorē catholicū habuerit Et qm̄ obtusū sensū hñt simpliciores nō credo ꝙ tenean/tur ita explicite scire sic̄ explanatur eis. q; sufficit ꝙ ipi accipiāt explanationē p̄m suā ptātem intelligēdi. q nō p̄m volūtatē aut facultatē explanatoris Si aūt p̄mū articulū vel plēs etiā alios explicite crederēt. vni tñ ptinaciter cōdicerēt heretici iudicarenť Quia hoc fieri nō posset nisi egressi iudiciū eccīe pueruli hereticoz iā per doctrinā puersā esse incipent Secus tñ est de sapiētioribus qui tenētur explicite oēs articulos scire Et maxie plati aut quicūq; alij qui se fatenť doctores. cū ignorātia iurīs. nō cadat in p̄ncipē aut doctorem.

De virtute spei et per/

tinentibus ad ipsam

Sequit aliq̄d dicere de spe Prio q̄d sit spes An spes possit esse malarū rerum Quoz sit spem hr̄e An ipa simul cū fide euacuabit Et q̄d succedit eis

Quid sit spes et quō diffinit

Diffinit aūt sic spes ab augustino Spes est certa expectatō future btitudinis ꝓueniēs ex gr̄a et meritis p̄cedentibus Quā sic expone Spes ē certa q̄d dicit ꝓpter hesitationē Nā spes vsq;quaq; absq; fluctuatōne hesitationis est Expectatio q̄d dicit ad d̄am op̄hensionis que erit in p̄tria. vbi nihil expectabiť ꝯ omnia p̄ntialiter habebuntur ſfuture btitudinis quod dicit ad d̄am timoris seruilis. qui ē expectatio future miserie Expectatio dico ꝓueniens ex gr̄a id ē benignitate dei ꝺsiderata Quod enī dicit ex benignitate dei cōsiderata dicitur ad d̄am desperationis que seueritatē t̄m dei ꝺsiderat Et ex meritis p̄cedēnbus quod dicit ad d̄am p̄ sūptionis. que ex dei benignitate t̄m ꝺsiderata et nō cū hoc ex meritis btitudinē adipisci credit. Et sic diffinit hic motus spei Alit sic cōiter a magr̄is diffinit Spes est audacia mētis de largitate dei cōcepta habēdi vitā eternā ꝓ bona merita

An spes possit esse malarū rerum

HN aūt spes possit esse malarū rerū dicit magr in.liij sūiaz q spes ē tm̄ bonaz rerū.et earū que ad eū spectant q̄ eaz spem gerere videt.quia ꝓprie spem habem⁹ de bonis nr̄is.non de alienis Vñ ad hoc q sit ꝓprie spes tria ocurrere dñt scz q sit respectu boni.et ꝓpr̄ij.et futuri. Vñ si aliq̄ legat Spes dici malozuz sicut apd poetā Hūc ego si potui tm̄ spare labozē Vel etiā bonozū et cōium.sicut spamus salutem bonoz qui sūt in via.vel etiam boni pñtis.intellige in talibus spem nō ꝓprie accipi sed largo modo

Quozū sit habere spē seu sperare

QEo aūt q q̄rit quozū sit spare scz an sit angelozuz An aiarū beataz in celo. Et an xp̄s spem habuerit. Et etiā an antiqui pres in lymbo.vel aie nunc detente in purgatozio spem habuerūt aut habeāt. Dicendū ē ad tria ꝑma q ꝓprie sūpto nomie spei.neq̄ āgli neq̄ aie beate neq̄ xp̄s spem habuerūt Cui⁹ ratō ē qz ꝓprie non est nisi de ꝑsenti bonitatis quā nūc hñt angeli et aie btē eo q stola corpis nō sit ꝑm doctores de ꝑsenti ꝑmio ipaz ꝟ tm̄ ipsa ctēplatio dīnitatis et humanitatis xp̄i Quia vt habet Joh.xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū vez deū.et quē misisti ihm xp̄m Et qm̄ xp̄s btitudinē ꝑsentē in via habuit.qz ꝟhensoz fuit iō spem ꝓprie nō habuit Et si aliq̄ legat ipm spem habuisse.intelligē dū ē de im ꝓprie dcā.s.de aliq̄ spe accidētali btitudine.vtpote de glōrificatione corpis sui.cui⁹ nō ē spes nisi ꝑ posteri⁹.vel de ipo loquit scptura gr̄a mēbroz De p̄rib⁹ āt in lymbo.et de aiab⁹ in purgatorio exūtibus dicit q spem habuerūt et hñt aliq̄ntulū extenso noie. Cū eni spes sit boni futuri expectatio.p̄t esse expectatio cum oīmoda hesitatione Et tūc nō est spes. vel cū certitudine opinionis q tūc ꝓprie est spes.qualez hñt electi in via Vel p̄t esse cum certitudine scie.q scz sciant se bonū eternum adepturos Et sic min⁹ ꝓprie dicit spes Et sic isto mō sumendi spem dicit q p̄res in lymbo et purgatorio aie spem habuerūt et hñt

An spes et fides euacuabunt et quid eis succedet

QEt vltimo q̄d ponebat in q̄stione.s.an spes q fides euacuabūtur Et q̄d ipsis succedet Dicit q vtraq̄ euacuabitur Cū eni venerit q̄d ꝑfectum est euacuabit q̄d ex ꝑte est Et iō q̄a fides et spes imꝑfectionē habent euacuabunt.nec erūt scīs in celo ꝟ loco fidei succedet visio.loco aut̄ spei succedet āplex⁹ vbi videbit q gustabit q̄ bonus est dñs

De virtute caritatis et pertinentibus ad ipsam

Compendiū theologie

Jam de charitate aliq̄o dicatur Et p̄mo quid sit caritas Que sint diligenda charitate Et quis ordo sit obs̄uādus in diligēdis An oēs teneā/tur ad dilectiōz inimicoz Et itez de q̄dā alio ordine diligendoz.

Quid est caritas

Caritas p̄m magīm in.iij. sēniaz est dilectio qua diligitur deus ꝓpter se.et ꝓximus ꝓpter deū vel in deo Nec hic diffinit̄ idē per se ipm scz charitas per dilectionē.qz dilectio q̄dāmō genus est ad charitatē.et ea q̄dē cōiox.q̄uis in frequēti vsu scriptu re vnū p alio aliquotiens ponat Alia dicit̄ ab augustino in lib̄ de moribus eccie Charitas ē affectō animi recta diungēs nos deo. Et sciendū q̄ q̄ntū ad p̄oze diffinitionem eadē est dilectio qua deus et ꝓxim⁹ diligitur.qz q̄n vnū ꝓpter aliud amat vnico vtrunq̄ amore amatur Sicut idem est amor quo amat vinū et dulcedo vini Geminata dicit̄ hec dilectio ꝓpter duo dilecta scz deū et ꝓximū ꝓpter q̄d etiā dicunt duo mandata de dilectione Primū de dilectōne dei q̄d otinet tria p̄ma p̄cepta seu māda/ta decalogi pertinētia ad deū vel q̄bus ordinamur ad deū Scōm est de dilectione ꝓximi continens septē alia decalogi p̄cepta seu mā data.que nos ordinant ad proximū.sic in supioribus declaratū est

Que caritate diligen

septem virtutibus

da sint et quo ordine

Qterū vt sciam⁹ que charitate diligēda sūt Attendamus doctrinā augustī. lib̄ p̄.de doctrina xp̄iana Quatuor enim p̄m eū diligēda sūt Unum q̄d sup̄ nos est scz deus Alterq̄d nos sum⁹ scz anima Tertiū quod iuxta nos est.s. ꝓxim⁹ Quartū q̄d infra nos est.s.corpus De scōo aūt et q̄rto nulla p̄cepta spēalia data sūt Quantūcunq̄ eni homo excidat a charitate semp tamē illi remanet affectio ad se ipm et ad carnē suā Sed quis ordo seruandus est in his diligēdis Utrū videlicz in aliquo casu extranei ꝓponēdi sint osanguineis. Itē an filij pentibus Itē an vxor parētibus In p̄mo quidem casu distinguūt quidā.qz aut bñficiū oferēdū est spūale aut tpale Si est spūale cuz bñficiū spūale ad neminē iure consanguinitatis deuoluat debet extraneus melioz p̄ferri osāguineo minus bono Si aūt sit tpale puta de bonis adq̄sitis vel iure heredi/tario possessis Dicūt q̄ cōsanguineo piter indigēti etiā min⁹ bono ꝓpus est subueniēdū q̄z extraneo. Ita si vnus est cōsanguine⁹ et alter nō et vtriq̄ dandū nō sufficeret.tunc dandū est consanguineo Si vero vtriq̄ sufficiat.vtq̄ accipiat.ꝯ cōsanguine⁹ ꝓz Respectu vo scōi scz an filij ꝓponēdi sūt pentib⁹ scz patri et mri Dicūt ples. q̄ pente et filio in equali nītate cōstitutis ꝓpus est subueniēdū parēti q̄z filio

cum ad hoc nos cogat tam lex na
ture qz dñicũ preceptũ Vidi aliqs
sentire cõtrariuz. et aliquos distin
guere de dilectione affectuali 7 ef/
fectuali Dicẽdo qd dilectione affe/
ctuali. plus diligẽdi sunt parẽtes
ꝓpter pstita bñficia Effectuali ho
plus diligẽdi sũt filij qz vt plmum
plus indigẽt Sz pone eqlem vtro
biqz indigẽtiã tũc puto plꝰ subue/
niẽdũ eẽ parentibꝰ scz pri 7 mri qz
filijs De vxore aũt qd erat ter/
ciũ dicit qd pferẽda ẽ parẽtibꝰ qn
tũ ad cohabitationẽ. nõ ntuz ad
dilectionẽ Nisi illud Relinqt
hõ pfem 7 mrez suã. et adherebit
vxori sue ẽ Intelligendũ est qd ma
gis adhẽndũ ẽ eis qz parẽtibus
cohabitatiõe nõ tñ magis dilecti/
one. eo qd mlta plura bñficia a pa
rentibꝰ exhibita sũt qz ab vxore

An omnes teneantur

Ad dilectionẽ inimicoꝝ
E dilectiõe aũt inimicorũ
an teneamur oẽs ad eoꝝ
dilectionẽ. et an teneamur eis oẽs
ostẽdẽ signa familiaritatis. Et dr
qd sic .s. qd oẽs tenent inimicos di
ligere. eo qd sup ℞ extat ꝑceptũ di
uinũ. Matℏ. v Ego aũt dico vob
diligite inimicos vr̃os. benefacite
his q̃ oderũt vos Sed ℞ q̃ ad af/
fectũ dilcõnis q̃ simplr tenent oẽs
inimicos diligẽ. quo ho ad signa
dilectiõis 7 ad effectũ nõ tenentur
oẽs vt dicit inimicũ diligẽ nisi vi/
derint eũ ncitatẽ patiẽtẽ vel veniã
nõ ficte seu irrisorie qz veraciter po

stulatẽ. vñ si salutat nõ irrisorie sa/
lutãdꝰ est Perfecti vero saltẽ reli/
gioſi ad amplꝰ tenent ꝓpt scã/
dalũ eni euitãdũ coꝝã his ꝑcipue
qui sciũt qd offensi sũt tenent offer
re signũ dilectionis Nec tñ intelli
gas de tali inimico q̃ fidẽ xp̃ianą
et fidẽ catholicã impugnat. ꝺa sic
impugnanti nisi in vltima ncitate
nõ est subueniẽdum

De quodam alio ordi

ne diligendorum

N sũma nota ꝑm Aug⁹. et Amb.
7 alios expositores qd primo dili/
gẽdꝰ ẽ de⁹. deiñ aia ꝓpria. deinde
aia primi. deiñ corpꝰ ꝓpriũ. ex po
stea corpꝰ primi Inẽ primos au
tẽ ꝑmo parẽtes. s. pr̃ 7 mr̃. scdo fi
lij. deiñ alij ognati. vtz ãt vxor sit
ꝑferenda filijs certũ nõ habeo. pꝰ
filios et vxorẽ domestici scz noti.
deiñ extranei nõ inimici. deiñ inimi
ci. Qz ãt iubemur diligẽ primos
sicẽ nosmet ipos sic intelligẽdũ ẽ qd
scz eq̃ optãdũ est eis bonũ eknuz
sicẽ nobis Nõ enim tenemur tpalia
eqliter eis vt nobis ministrare. seo
nobis primo postea autem ipis

De quatuor virtutib⁹

cardinalib⁹ in generali

Equit breuit aliqo dicere
de vtutib⁹ cardialib⁹. s. de
iustitia q̃ ꝑm Aug⁹ ẽ in sõ
ueniẽdo miseris. de prudẽtia q̃ est
in cauẽdis insidijs. de fortitudine
q̃ ẽ in ꝓferẽdis molestijs. et de tẽ/
perãtia q̃ est in ꝑuis delectatiõib⁹

Compendiū theologie

coercendis De qb⁹ ꝓmo dicendū ē q̄re dicant cardinales ꝙ ciuiles ꝙ politice. Deiñ de singulis q̄ sit q̄libet ⁊tus in se Et q̄ sūt ꝓpriꝫ earuꝫ act⁹ tā i via q̄ i pria Postremo de ordine earꝫ ad vij. vicia capitalia

Quare dicte virtutes

dicunt cardiales ciuiles ꝙ politice.

Dicunt aūt ꝑm q̄sdā virtutes cardinales q̄si cordiales ad dām ⁊tutū corporaliū Cardo eni ꝑm ysidoꝝ a cor de dicunt q̄ a cordian grece q̄d est cor latine Vel vt alij volūt dicunt cardinales q̄ in eis sic in cardinib⁹ois alia virt⁹ maxime ciuil voluit Scōm aūt pbos q̄ de ipis tractauerūt dicunt cardinales q̄ in his sic in cardine ē reuolutio totius vite hūane ꝑm statū honestū et ciuilē Ciuiles autē dicunt q̄ constituūt bonum statum vni⁹ cuꝫ altero in ordine ciuiū his eni ⁊tutib⁹ ꝑm platinū pbm et macrobiū boni viri reipublice ostulūt. vbes tuent parētes venerant. ꝓmos amāt Politice autē dicunt eadē de cā. q̄ idē ē polis grece q̄d ē ciuitas latine. et ideo politice dicuntur quasi ciuiles

De virtute iusticie in speciali

Est aūt iusticia ꝑm Aug⁹. virt⁹ tribuēs vnicuiq̄ q̄d suū ē Que diffinitio cōuenit iusticie tā ꝑm statuꝫ vie q̄ꝫ ꝑm statū pfie Alia aūt diffinitio q̄ ponit ꝙ iusticia est subuenire miseris ꝙuenit iustitie tm̄ ꝑm statū vie

Ponūtur āt ꝑm magr̄m in tertio. li. sñiaꝝ duo ei⁹ act⁹ scz act⁹ ei⁹ in pria. q̄ ē deo regēti subesse. et actus ei⁹ in via q̄ ē miseris subuenire Hi sūt act⁹ generales ad ꝙs tenent oēs Sūt aūt ⁊ alij act⁹ ei⁹ spēales ad ꝙs nō ita indifferēter oēs tenent. q̄ sic q̄ntū ad ꝓmū pās sufficē ꝑt. distinguunt Jā tactū ē ꝙ act⁹ generalis iusticie ē vnicuiq̄ tribuere q̄d suū est h ē/ supiorib⁹ paribus ⁊ inferiorib⁹ Supiorib⁹ q̄dē p eminentiā et h duplr Quia vel generaliē ⁊ sic dr̄ act⁹ ei⁹ inferiora potiorib⁹ subdē. quam ponit Aug⁹. de libero arbitrio. li. ij. Vel spēaliē et sic dr̄ act⁹ ei⁹ soli deo deseruire. De q̄ Aug⁹. vi. li. sue musice Si āt sit in tribuēdo q̄d suū ē parib⁹ sic ē triplex act⁹ ei⁹ Vn⁹ paria sibimet copulare De q̄ Aug⁹ de libero arbitrio. li. i. Alij nullis coeq̄ri nisi purificatis animis Terti⁹ nullis dña ri appetē nisi nature corpali vel bestiali. de q̄b⁹ duob⁹ Aug⁹ in. vi. sue musice Si aūt in tribuēdo q̄d suū ē inferiorib⁹ h ē duplicē Vl q̄ ad penā sōleuādā et sic ei⁹ act⁹ ē miseris subuenire. ꝑm magr̄m in. iij. li. sñiaꝝ Vel q̄ ad culpā corrigēdā et sic ei⁹ actus est iniquos moribus corrigē et punire De quo Aug⁹. sup gen̄. li. xij. ad litteram

De virtute prudentie

in speciali

Prudentia ꝑm magistrū in iij sñiaꝝ est in precauendis in/

ꝛeaꝛ declaratione

sionis: vñ sic aptꝰ diffinit Prudētia est virtꝰ rerū bonaꝝ vl malaꝝ neutraꝝ qꝫ discretio cū fuga mali et electiõe boni Et dicit neutrarū qꝫ ß est indifferētiuz que scz neqꝫ bone neqꝫ male sūt q̃le est frangē festucā vel hmõi Et trahitur diffinitio pñs ex verbis Aug⁹. li.

vbi dicit ꝙ prudētia est bonaꝝ rerū et neutrarū scīa Ponunt aũt plures prudētie act⁹ Act⁹ eiꝰ in patria duplex est In⁹ nullū bonum deo ꝓponē vel eq̃re qui ponit per magr̃m in.iij̃ li.sen. Ali⁹ ipaz discussē veritatē. de q̃ Aug⁹. in.vi. sue musice Act⁹ prudētie vie ponũtur q̃nqz. scz p̄cauere insidias. q̃ ponũtur p magr̃m in.iij̃.li.sen. Itē mala deuitare de quo Aug⁹. sup genñ li.xij̃ ad lr̃am Itē incorruptionem corruptõi ꝓponere. de q̃ Aug⁹. de libero arbitrio li.i. Itē discernē bonũ a malo. de q̃ Aug⁹. de ci. dei. li. xix. Itez eterna ꝓponē tpalib⁹. de quo Aug⁹. in vi. sue musice

De virtute fortitudis

Hortitudo aũt ē in pferendis molestijs Jñ ꝺm q̃s/dã sic aptꝰ diffinit Fortitudo ē immobilis animi inē aduersa labozꝝ ꝛ piculozuz eq̃ susceptio Cui⁹ q̃dzuplex assignatur act⁹ vie In⁹ firmare animũ cõtra tpales molestias. de quo Aug⁹

Ali⁹ nõ aduersitatē nec mozte tpalē fozmidare. de quo Aug⁹. in. vi. sue musice Ali⁹ a sapiēē electo nullis terrozib⁹ nullis qꝫ penis depelli. de quo Aug⁹. de libero arbitrio. li.i. Ali⁹ ꝓ dilecto habendo aduersa tolerare. ꝺ quo Aug⁹ sup genñ. li. xij̃ Act⁹ pñie duplex ē In⁹ firmissime deo adheré. q̃ ponit p magr̃m in.iij̃. sen. Ali⁹ nihil molestе pati q̃ ponit per Aug⁹. in. vi. sue musice

De virtute tẽperantie in speciali

Tempantia ē in ꝑuis delectatiõib⁹ coercẽdis Diffinitur autẽ sic ab Aug⁰ in. li. i. de libero arbitrio Tempantia ē affectio coercens appetitū ab his reb⁹ q̃ turpit delectãt Cui⁹ act⁹ assignant in via Subtrahere se ab amoze inferiozis pulcritudinis. de quo Aug⁹ in. vi. sue musice Itē coercẽ cogitationes ꝑuas. ꝺ q̃ in.iij̃. sen. Itē libidinẽ refrenare. de quo Aug⁹ sup genñ. xij̃. Itē refrenare cupiditates ab his q̃ tpaliť delectãt de quo Aug⁹ de libero arbitrio Act⁹ aũt pñie ē nullo respectu noxio delectari. de quo in.iij̃ sen. Itē immaculatū manere. de quo Augustin⁹. in. vi. sue musice

De effectu dictarum virtutũ ꝛ an sint in pria

Iste quatuoz virtutes hominẽ ad virtutes theologicas habendas habilitãt his nihil vtilius ē in vita dūmodo informentur caritate Tūc eni eque meritozie sūt vite eẽne sicut theologice An aũt hæc virtutes future sint in pria. dicit ma/

Cõpẽdiũ theologie de gister in lib. sñiaꝝ q̃ sic ꝑm aliq̃s earuz actus vt patet per singulas iuxta supza tacta.

De ordine dictarũ vir tutũ ad septẽ vicia capitalia

Vltimo dicendum qualit̃ p has septẽ virtutes septem vicia capitalia expellãtur

Fides eni que mentẽ illuminat expellit supbiã que cor excecat

Spes que gaudio futuroꝝ cor letificat expellit irã que preseti miseria mẽtẽ obturbat

Charitas que gaudet de ꝓximi ꝓsperitate delet inuidiã que ẽ odiũ felicitatis aliene

Fortitudo p quã in actꝰ viriles osurgimꝰ expellit acidiã p quam desidia tabescimꝰ

Justitia q̃ suã vnicuiq̃ tribuit eliminat auariciã que aliena retinet et rapit

Tẽperantia q̃ excessũ reprimit. expellit gulam que modũ excedit

Prudẽtia que ꝑm Augꝰ. incorruptionẽ corruptioni preponit euacuat luxuriã qua corrũpitur corpꝰ et anima.

Explicit quartus tractatus huiꝰ libelli qui est de explanatione virtutum

septẽ petitiõibꝰ oriõis

Incipit tractatus q̃ntus de. vij. petitionibus cõtẽtis in oratione dominica et earum expositione

Tractatũ de septẽ petitionibꝰ que in oratione dñica otinẽt alii qui ꝑm ordinez huiꝰ libelli ponũt scz immediate post tractatũ de articulis fidei. et ante tractatũ de decem ꝓceptis legis hic vo q̃nto loco poni placuit .s. inẽ tractatũ de septẽ virtutibꝰ. et tractatum de. vij. donis spũscti ea. s. oideratione q̃ in ipis septez petitionibꝰ sic in ipa oratione dñica otẽtis effectualit̃ ipe. vij. virtutes ipaq̃ septẽ dona spũscti petiti videanꝫ. Circa quez tractatum ꝑmo videndũ venit de efficacia modi petẽdi qui describit in ꝓhemio ꝺce oronis dñice de distinctiõe et expositiõe ipaꝝ petitionũ ꝓticulariter. de nũeroꝝ sufficiẽtia earũ. de ordine eaꝝ ad. vij. vicia capitalia

De efficacia modi petendi contenti in prohemio dicte orationis

Pater nr̃ q̃ hec oratio a sapiẽtissimo vtpote ab eo q̃ est ipa sapiẽtia infinita. et veracissimo vtpote ab eo q̃ ẽ fons et origo totiꝰ veritatis cõdita sit. Patz q̃ nihil ei deesse poterit. siue q̃ ad petẽdi modũ. siue quo ad sufficientiã bonoꝝ petẽdoꝝ Modꝰ

aũt petẽdi efficaciſſim⁹ deſcribitur in trib⁹ ꝑmiſ ꝟbis petitiones ꝓce dentib⁹ ꝗb⁹ ad miſericordiã flecti tur anim⁹ ꝑris miſericordiaꝝ.iõꝗz ea his ſeptẽ petitiõib⁹ premiſit ꝙſi ꝙdã ꝓhemiũ.in ꝙ oñdit ozãtem in oſequenẽ petẽdis foze exaudiẽ/ dũ ¶ Cũ eni ad ſufficiẽtẽ agẽtem tria ocurrere debeãt.ſciliz ꝙ ſit ſci/ ens volẽs et potẽs.in hoc ꝙ dicit ꝑ.oſtẽdit eũ ſcire⁊ aduertẽ nr̃am .i.filioꝝ ſuoꝝ indigẽtiã.iuxta illõ Math̃.vi. Scit eni pater vr̃ qz his oĩb⁹ indigetis Jn hoc aũt ꝙ dicit nr̃.oſtẽdit eũ ſubuenire volẽtẽ ſuis eni oẽs boni diligẽt ſõueniũt alio ꝗn boni nõ eſſẽt. Añ.i.ad coꝝ.v. Siq̃s aũt ſuoꝝ⁊ maxime domeſti coꝝ curã nõ habz fidẽ negauit.⁊ eſt infideli deterioz Jn hoc etiã ꝙ dicit.q̃ es in celis.oñdit ipm potẽ tem Quia vt habet Machab̃. iij. De celo fortitudo eſt ¶ Cum igit̃ his verbis oſtenderim⁹ ipm ſciẽtẽ nr̃am indigẽtiã et ſubuenire potẽ/ tem. nc̃ario flectem⁹ ipm ad miaz Ait ergo.pr̃ nr̃. Et hic ſtat hoc no men.pat̃.eſſẽtialiter ſiue ꝙ eſſẽtia⁊ nõ ꝓſonaliẽ ſiue ꝙ ꝓſona ¶ Dicitur eni iſto mõ de⁹ pr̃ oim.qõ⁊ adhuc ꝓt triplicit̃ dici.ſcz.cõiter.ꝓꝛie.et magis ꝓꝛie cõiter.ꝙ creationẽ⁊ ſic nõ tm̃ ꝓſona pr̃is ꝫ tota trini/ tas dr̃ pr̃ omniũ.et non tm̃ electo/ rũ ꝫ etiã puerſoꝝ Añ deutrono. .xxiij. Populе ſtulte et inſipiẽs.nũ quid nõ ipe eſt pr̃ tu⁹ qui poſſedit te.fecit te et creauit te? Ꝓꝛie aũt dicit pat̃ ꝙ adoptionẽ.et ſic tm̃ di

cit̃ pr̃ bonoꝝ Añ ad rom̃.viij. Accepiſtis ſpũm adoptionis filio rũ i q̃ clamatis abba pr̃ Ꝓꝛiſſime aũt dicit̃ pr̃ ꝙ generationẽ et ſic ꝓſona pr̃is tm̃ dicit̃ pr̃ vnigeni ti filij ſui Duob⁹ ꝑmiſ modis dici tur pr̃ noſter tota trinitas.ꝫ tercio modo nõ dicit̃ pr̃ nr̃ de⁹.ꝫ tm̃ filij ſui Er quo patz ꝙ hec oꝛo nõ di rigit̃ ad pr̃is ꝓſonã tm̃.ꝫ ad totã trinitatẽ ¶ Sequit̃ qui es in celis Nõ excludit̃ tm̃ ꝙ hoc ꝗn ſit vbiq̃z Et q̃zuis vbiq̃z ſit eſſẽtialiẽ poten tialiẽ.et pñtialiẽ magis tm̃ in celis dicit̃ eẽ.qz vbi magis videt̃ relucẽ virt⁹ ſua ⁊ opatio ibi dicit̃ potius eẽ q̃z alibi Sicut aia licet vbiq̃z ſit in coꝛpe.tamẽ magis dicitur eẽ in coꝛde ꝑm aliq̃s. vel in capite ꝑm alios.quia ibi nobiliozes apparẽt opationes ſue Et hoc eſt qõ dicit Aug⁹.de ſpũ et aia Sicut de⁹ vbi/ q̃z tot⁹ ẽ in toto mũdo et in omni creatura ſua ſic tota anima i toto coꝛpe ſuo tanq̃z in quodã mundo ſuo ẽ et in omni ei⁹ ꝓte Jntenſius tamen in coꝛde⁊ cerebꝛo q̃admo dũ de⁹ eſt.et dicit̃ ꝓcipue eſſe in celo Jn his aũt ſeptẽ petitionib⁹ omne bonũ generi humano neceſ/ ſariũ petitur Ait enim dicit gloſa Auguſ. Nihil homini deeſt qõ his ſeptem petitionibus non continea tur ſiue ad ꝓeſentem ſiue ad futu ram pertineat vitam. Petitur eni in eis acceſſus ois boni.taz creati q̃z increati Jtẽ receſſus omnis ma li tã ſcz pñtis ꝓteriti.q̃z futuri vt patebit inferius

Compendiū theologie

De effectu prime petitionis

Prima ergo petitio ē vt cōfirmet in nob notitia siue cognitio veri dei q̄ habeat per fidē orthodoxā Et hoc ē qđ dicit. Nomē tuū.i.notitia tua vel notamen tuū sanctificet.i.cōfirmetur in nob. Sēm eni idem qđ firmuz 7 sc̄ificare idē qđ ofirmare ē Scōm papiā eni dicit sanctum a sancio sancis qđ idē ē qđ ofirmare. q̄si diceret firmet in nobis per fidē verā notitia tua vt sicut tu sp in te firm⁹ es qz etern⁹ 7 incōmutabilis.ita da q̄ te firmiter ognoscamus Vel nomē tuū sc̄z paternitatis quo pr̄ nr̄ diceris.sanctificet.i. firmet in nobis sc̄z vt filij tui per gr̄am sp maneam⁹ Vñ glosa Oramus ne a sanctificatione nominis in aliq̄ discrepem⁹.ne pr̄is nomen in filijs mozib⁹ et vita offendatur Vel nomē tuū qđ in se venerabile et sāctū est.sanctificetur.i.sanctū in nobis ostendat sic q̄ sicut sāctū est in se ita nos sanctificet Vñ glō Nomē patris petim⁹ sanctificari in nob.nō vt ipm sanctius sit ꝫ vt in nobis augmētum sue sanctificationis operetur

De effectu scde petitionis

Scūda petitio est qua petitur regnū seu gaudiū futurū.siue etiaz speciale dei regimen quo ad pātem statū cum

De.vij.petitōib⁹ oronis

ait Adueniat regnū tuū.sc̄z in nobis.id est ad nos veniat Vñ Augusti. Per hoc desideriū nr̄m excitam⁹ vt regnū suū nobis veniat 7 in eo regnare mereamur. Et signāter dic̄ adueniat i.ad nos veniat qz virtute meritoz nostrorū ex condigno ad ipm puenire nō possum⁹. sed opoztz vt gratuito ad nos accedat Vñ ad romañ.vi. Gr̄a dei vita eterna Sic̄ Matb.iij. Appiam agite appropinq̄bit eni regnū celorū Vel sic.regnum tuū.i.eccīa tua adhuc in terris militans De quo regno luce.xvij. Ecce regnū dei intra vos ē Adueniat.i.ad aliud regnū tuū veniat sc̄z ad eccl̄iā triū phantē Vel adueniat.i.ad te veniat sc̄z vt te videat p spēm.sic nūc videt per fidē Vel regnū tuū id ē spūale vl̄ speciale regnū tuū adueniat nobis.vt sc̄z in nobis p spēalem effectū regnare ognoscaris et 7 pcipiaris Vñ glō Regnū dei sp pstō ē. ꝫ petim⁹ vt veniat.i.vt manifestet hominib⁹ a quibus velut lux a cecis nō videtur

De effectu tercie petitionis

Tercia petitio est q̄ petim⁹ vt ofozmis fiat voluntas nr̄a volūtati diuine Et est hec.fiat volūtas tua sic in celo7 in terra Sicut supple fit in celo ab electis.hoc est da vt ofozmes tibi fiamus in terris.sicut cōfozmes tibi facti sūt sancti in celis Vel fm ali/

os Volũtas.i.volitũ tuũ ſcz illud qđ vis fieri circa nos qđ ſpẽaliť eſt iuſtificatio nr̃a. Vñ ad Theſſal iiij. Hec ẽ eni volũtas dei ſcifica/tio nr̃a. Fiat id eſt adimpleať Nõ volũtas đẽ in ſe q̃ fieri vis qz illa eterna ẽ.nec in ſe aliť fieri p̃t ſed fiat p̃ executionẽ et effect⁹ exhibiti oné fieriq̃ cognoſcať Vel ſic fiat volũtas tua i terra.i. in hoie q̃ terra eſt Vñ geñ.ij. Formauit igitur domin⁹ de⁹ hominez de limo terre Et ecc̃l.xvij. De⁹ creauit hominez de terra E Omnis hõ terra et cinis. Qđ ꝑtie põt intelligi in homine pcõre ꝺuertendo.ſicut ſupple fit in celo.i.in hoie ſanctõ iã ꝺuerſo et iuſtificato. q̃ſi dicat Cõuertanť malꝝ faciãt que tibi placita ſť ſcz iuſta et bona opera.ſicut faciũt boni iã ꝺuerſi Que tamẽ intelligẽꝺa ſunt de volitis q̃ pcedũt a volũtate bñplaciti q̃ ſp bona ſũt.et nõ de his que pcedũt de volũtate pmiſſiõis q̃ mala plerũqꝫ fiũt. Nec eni erit malũ i citate qđ dñs non fecerit Amos.iij. Exponiť etiã ſic.fiat voluntas tua in terra.i.in eccĩa.ſic̃ ſupple fit in celo .i.in xp̃o q̃ celuz diciť ꝺa in eo deitas celata eſt Vñ Iſa.xlv. Vere tu es de⁹ abſconditus

De effectu quarte petitionis

Quarta petitio eſt q̃ petiť tpale ſubſidiũ ad ſuſtentationez vite Et ẽ hec Panẽ noſtrũ q̃tidianũ ꝺa nobis hodie Q̃ aſit hec petitio ptineat ad corporalẽ neceſſitatez ſpẽaliter teſtať Chryſ.ſup Matẽ. ita inq̃ens Q̃ hoib⁹ loq̃bať carne indutis et neceſſitati nature ſbiectis docuit ſubſidiũ peti nature infirmitati Dicit igiť panẽ noſtrũ q̃tidianum .i.corporalẽ vel vſualem.i.nobis q̃tidie nc̃ariũ Vñ Matẽ.vi. loco q̃tidianũ habeť ſupſbſtãtialẽ Ante enim pcẽm fuit panis.i.cib⁹ homini ſubſtantialis.ꝫ poſt pcẽm.fact⁹ ẽ ſibi ſupſubſtãtialis.i.nc̃ari⁹ ad hoc vt ſuſtẽteť in vigore Vñ nec p ꝺiam naturalẽ ſine lãguore viriũ põt hõ eo carere Et ideo ſubꝺiť ꝺa nob hodie Et poniť hic panis p oñi genẽ ſuſtẽtamẽti corpis.vñ panis diciť a pan qđ ẽ totũ ꝑm Iſidor Exponiť eť de pane ſpũali ſcz de corpe xp̃i ſeu de euchariſtia.ſic ſcz panẽ nr̃m.chriſtum ſcilz.vť euchariſtiã q̃ veriſſim⁹ panis eſt et efficaciſſim⁹ anime cib⁹ Joh.vi. Ego ſũ panis viu⁹ q̃ de celo deſcendi.q̃tidianũ.i.q̃tidie nc̃ariuz Da nobis hodie Sed nũquiꝺ ꝑm hoc debet q̃libet de eccĩa q̃tidie cõicare Dic ꝙ triplicit̃ ꝺtingit cõicare ſcz corpaliť ſeu ſacr̃aliť tm̃.et iſto mõ cõicant mali qñ in pcõ mortali ſumũt corp⁹ xp̃i Itẽ ſpiritualiter tm̃ ſcz credendo ſacramentũ Credere eni eſt ſpũaliter mãducare ꝑm illud Aug⁹. Crede et manducaſti Et iſto mõ cõmũicant q̃tidie oẽs boni Itẽ corpaliter ſeu ſacr̃aliter

Compendiū theologie

et ſpūaliter q iſto modo communi cant quotidie boni ſacerdotes qui celebrāt et alīj boni de eccleſia dū cōicāt Q3 q̄libz christian⁹ debite etatis tenetur facere ad minus ſe/mel in āno ſcz in paſcha Sed cum cōpleta refectione corpali vel ſpū/ali habeam⁹ q3 in iſta petitiōe pe timus .vt q3 poſt prādiū iſtā oro nem iteramus? Ad q3 dicit q̄ ſen/ſus hui⁹ petitiōis duplex eſt ſcz vt panis dei q vt in comedētis nutri mentū.nō aūt in detrimētū cōuer tatur Et ratiōe primi habz locuz hec oro añ ſuſceptionez cibi Rōne vero ſecūdi habet locum poſt ſuſ/ceptionem

De effectu quinte peti

tionis orationis predicte

Quor igitur precedentib⁹ peti/tionib⁹ petit acceſſus omnis boni In tribus vero ſequentibus ponit amotio omnis mali In hac igitur quinta petitione petim⁹ abſolui a malo preterito Et eſt hec Dimit/te nobis debita nra.i.peccata, que nos pene debitores cōſtituūt Si/cut et nos dimittim⁹ debitoribus nris Quaſi dicat Sic te velis ha/bere ad nos in debita nra dimit/tendo.ſicut nos habem⁹ nos erga debitores noſtros quib⁹ debita di mittimus Et intelligas q̄ hec ora/tio proferit in pſona toti⁹ eccleſie q̄ in bonis ſtat.qui peccātibus in ſe debita dimittūt Alioq̄n ſi in perſo/na ſua intentionē imputando dice

impzecando

De ſeptem petitionibus

ret pcōz in ſe peccantib⁹ nō dimit tens.mētiret ſibimet impzecās ma lum p̄m q3 dicit Aug⁹. Si non di mittis mentiris.et ei mētiris quez non fallis Sed p̄m aliquos iſtō in peccatore videt poſſe ſaluari ora/do iuxta priorē modū. per hoc q̄ ly nos.et ly nobis ſupponāt p̄ vi uerſis Et hic ſit ſēſus Dimitte no/bis infirmis debita noſtra.ſicut q nos boni et pfecti dimittim⁹ debi/toribus noſtris Sed iſtā expoſitō nē vt nimis extorta credo derelin quendā Expone ſic igit Dimitte nobis debita noſtra id ē peccata que nos conſtituūt debitores Et debita noſtra.i.penas nobis p̄ p̄/dictis pcīs noſtris debitas.com/mutādo ſaltē eternas q̄s pcān/do meruim⁹ in tempales.ſic̄ q nos dimittim⁹ id eſt iuſte dimittere de/bem⁹ debitorib⁹ noſtris.vt ſaltem eos nolimus vel hic vel in futuro obligari.cū aliq̄d ſcz fecerint q̄re obligare deſierint.vtpote cū ſatiſ/fecerint ſi poſſint.vel ſaltē cū petie rint veniā ſi nō poſſint Nā b nō q̄ dupl̄r ꝺtingit alicui dimittē Uno mō dimittēdo rancorē.ſic.ſ.q̄ nec malū inimici velis p̄curari nec ei⁹ bonū minui.bene tū velis illō q̄ in te deliquit aliq̄ten⁹ ſatisfieri Et ad hoc tenent omnes indifferēter quia hoc omnino p̄ceptū eſt ſaltez ſub intellectu Alio mō dimittē cō tingit.nō ſolū dimittēdo rancorē ꝫ oio ſine ſatisfactiōe iniuriaꝝ ſine q̄ reſtitutiōe rerū.necnō ſine inter/

uentu ꝑcum omnia dimittẽ ac ex puro coꝛde diligere.et ad hoc te/nentur tm̃ perfecti quia isto modo solũ cõsilium est Conis

De effectu sexte petici

Sexta petitio est respectu amotionis mali futuri. in quod varijs tempoꝛib⁹ ex carnis. mundi.et demonis tentationibus incidere foꝛmidam⁹ Et est hec Et ne nos inducas in tentationẽ. Qõ intellige ꝓmissiue id est non induci finas in tẽtationẽ ꝫ est ne ꝓmittas nos succũbẽ tẽtationi Aliud ẽ eni in tentationẽ duci.et aliud induci. In tentationẽ eni ducit ꝙ a tenta/tiõe pulsat sed nõ deijcitur In ten tationẽ vero inducitur qui a tẽta/tione pulsatur eo ꝙ a gratia non supꝑtatur ꝫ sibi relinq̃tur.a tẽta tione frangitur et absoꝛbetur Qꝛ ergo nõ est malus a tentatione ꝓ/bationis vel etiã suggestionis du/ci.q̃nimo est occasio exercẽde vir/tutis.quia beatus vir qui suffert tentationem Jaco. ꝓmo. Non peti m⁹ ꝫ vt non ducamur in tentatio/nem.sed ne inducamur id est ne in terius inducamur et succũbamus Unde glõ. Non precamur nõ ten/tari.sed nec etiã modicus a tentati onibus vinci Tentatio enim neces/saria ad coꝛonam Et cum duplex sit tentatio scilz. pꝛobatiõis et sug gestionis: non dicitur de⁹ pꝛopꝛie inducere in tentationem suggestio/nis.quia vt dr̃ Jacl.i. Ipse eni de⁹

neminem tentat Sed ideo vt dicit Augustinus dicitur aliquem indu cere in tentationez. non quia ipse inducit.sed quia aliquando indu/ci permittit vel saltem qõ inducat non impedit

De effectu septime pe titionis

Septima et vltima petitio est respectu amotionis ma li pꝛesentis siue instantis. Unde glõ ordinaria super isto pas/su Matꝫ.vi. Sed libera nos ma/lo In illam que nõdum est supple tentationem ne nos sinas induci. quod intellige petitione pꝛeceden ti petitum est.et ab ea in q̃m indu/ci sum⁹ libera nos Et hoc est qõ dicit libera nos a malo tã scz vi/sibili q̃z inuisibili.q tam pene q̃z cul pe Unde simplicit dicit a malo.nihil determinãdo.dãs hoc de oñi ma lo intelligi posse et debere Unde sic intelligendo petit amotionẽ om/nis mali instãtis Est aũt quadꝛu plex malũ. Unum originale.aliud actuale.qõ est duplex Nã aliud ẽ mõꝛle.aliud veniale Quartus ma lũ est pena pcẽm cõsequẽs Primũ autẽ malũ ẽ innatũ.duo sequentia sũt malũ additũ Quartũ ẽ malus inflictũ Et ab oib⁹ his petim⁹ libe rari . Dũ in ꝑsona ecclesie oꝛãtes et loquendo dicimus Sed libera nos a malo

De nũero et sufficien

tia predictarū petitionū

Numerus vero et sufficientia predictarum petitionū hic accipitur Omne quod rationabiliter peti potest aut est collatio boni.aut amotio mali Si est collatio boni.aut boni increati scz dei.aut boni creati Si est collatio boni increati.hoc ꝑt esse duplr Vel scz vt p verā fidē ofirmet ei⁹ notitia in nr̄o aspectu.et hoc petit ibi Sanctificet nomē tuū Vel vt sua volūtas ofirmetur in nr̄o affectu et ꝟ petit ibi.fiat voluntas tua ꝛc Si vo petat collatio boni creati. hoc itez pōt ee duplicit Vel scz vt oferat bonū eternū vt ē regnū celoz Et hoc petit ibi Adueniat regnū tuū Vel vt oferat bonū tpale ad sustentationē Et hoc petitur ibi Panē nr̄m quotidianū Si aūt fiat petitio p amotiōe mali ꝟ pōt ee triplicit Vel scz vt amoueatur malū ꝑteritū siue in ꝑterito cōmissū Et hoc petit ibi Et dimitte nobis debita nr̄a Vel petit vt amoueat malū futurū Et hoc petitur ibi Et ne nos inducas in tentationem Vel petit vt amoueat malū pn̄s et hoc petitur ibi Sed libera nos a malo

De ordine ipsarū petitionū ad.vij.vicia capitalia

Nunc videndū venit qlit in his septē petitiōib⁹ cohiberi petūtur.vij.capitalia vicia In ꝓma igitur petitione cohibetur superbia Superbi eniz non sanctificāt nomen dei ꝛ nomē suuz ꝓprium ꝑm qđ dicit psal. Nocauerūt nomina sua in terris suis In secunda petitione elidit inuidia que est dolor alieni boni Iñ non desiderat vt primo adueniat bonū sed poti⁹ malū .et ecōtrario in ista petitiōe petitur cōmune omnium bonū In ẽtia petitione resecat ira que volūtatē dei nō sequit sed proprium impetum.et econtrario in ista petitiōe petitur volūtatem dei fieri Vel aliter ꝑm aliquos dici ꝑt q in secūda petitiōe elidit ira que bonū homini nō patit euenire Ibi eni aduenire petit Et tūc in ẽtia resecat inuidia.q̄ spēalit sāctā dei psequit voluntatē. vt dicit hieronym. Cui⁹ cōtrariū in dicta petitiōe ozat Et ꝑm istū secm̄ modū ponēdi.ozdinant petitiōes ad vicia in scda tabula p aliquos circa hec ofecta In q̄rta aūt petitione expellit acidia Ibi eniz petitur robur tā spūale q̄ ꝛpale qđ cōfertur in pane ꝛporali.et spirituali.quod quidez euacuat acidiam que est ignauia et tedium vite In quinta petitione elidit auaricia que est immoderatus amor congregandi et retinendi temporalia Unde et debita semper exigit nec dimittit Cuius contrarium ibi petitur et offertur In sexta petitione extirpatur gula. ex qua ortum habuit primaria hominis tentatio. cū ibi petatur amotio tentationis

De septē donis

future In vltia petitiõe resecaꝝ luxuria que spēaliꝫ sp habz secū malū tā corpis qđ ipa debilitat. qz ꝺ fornicaꝝ in corpꝰ suū peccat. qꝫ ec spūs cuiꝰ vires eneruat Cū ibi petaꝝ amotio ois mali presentis

Explicit quintus tractatus huiꝰ libelli qui est de explanatiõe septē petitionum in oīone dominica contentarū

Incipit tractatꝰ sextꝰ

de septem donis spūſſancti et eorum declaratione

Postmodū de donis spūſſcī sub cõpendio agēdū est Vbi ꝓmo dicendū erit vtrum idez sint qđ septē virtutes denominate Et si non. in q̄ ab eis differūt. Quot sūt dona. et que sint Deiñ de singulis donis i se aliq̄ tangēda erūt Postremo q̄liter ꝑ ipa dona excludunꝫ septem pcā capitalia

Vtrū. vij. dona spūſſancti sint idem qđ. vij. virtutes Et in quo differūt

Omnū aūt fere opinio ē ꝙ dona nō sūt vtutes. Sed differētiā inꝫ vtutes q dona assignādo magna ē diuersitas Quidā eni dicūt ꝙ vtutes ꝓncipaliꝫ sūt ad agēdū q ideo diffiniūtur ꝑ act' q opationes suas Dona spūſſci Clxxxxii.

na vo ꝓncipaliꝫ sūt ad resistēdum tētatiõib'. q̄ viā iā habite virtutis impugnāt Aliī sic dicūt q meliꝰ. ꝙ vtutes simpliciꝫ sūt ad agēdū. sed dona sūt ipaz expeditiões vtutū et sic sūt ad magis expedite agendū Sūt aliī q̄ distinguūt dicētes ꝙ in donis illa q̄ ptinēt ad effectū sūt vtutes. Illa vo q̄ ptinēt ad aspectū rez sūt ꝓpie dona Et hi solūt facile que ex vtraqꝫ pte obīci possūt sez vtrū sint vtutes vl non Et qz opinio media innitiꝫ sētētie beati Gregl. a plurib' probabilioz habetur

Quot sint dona spūſ sanctiq que sint

Quot et q̄ dona sint patz ꝑ Isaiā. xi. caplo vbi tangunꝫ septē dona spūſſāctī hoc ordine Reꝺescet super eū. sez xpm Spūs sapiētie et intellectus. spūs cōsilij q fortitudinis. spūs sciētie et pietatis. et replebit eū spūs timoris dñi Duo aūt ꝓma digniora sē q̄ regūt vitā otēplatiuā sez sapiaq intellectꝰ Alīi aūt ꝙnqꝫ sufficienꝫ regūt vitā actiuā Et ꝓm hoc sumiꝫ ab aliqb' nūerꝰ q suffici/entia ipoz septē donoz sic sez Nā aut ipa dona q̄ vt tactū ē sūt q̄dā ipaz expeditiões seu pfciões vtutū. ipaz vtutē pficiūt respcu vite. otēplatiue vl respcu vite actiue Si respectu vite otēplatie q̄ circa diuina, et celestia versatur. aut ipsam virtutem perficiunt per modum

cuiusdā experientie et gust⁹ et hoc fit p donū sapiētie aut p modū cuiusdā intime inuestigatiōis et speculatiōis. et hoc fit p donū intellect⁹ Si respectu vite actiue q̄ circa agibilia versat. aut pficiūt ipaz virtutē q̄ntū ad recessū a malo. et ꝟ fit p donū timoris. aut ipaz virtutē pficiūt q̄ntū ad opationē boni. et tūc vel boni ad qđ omnes tenent et qđ est in cōi opatiōe Vel boni ad qđ nō omnes tenent. vt est bonū arduū Si q̄ntū ad opationem boni ad qđ oēs tenent hoc ōtingit dupl⁹ Nā vel donū in tali opatiōe ꝟtutē pficit tanq̄z ip̄z op⁹ exequēs et tūc est donū pietatis. vel tanq̄z ip̄m op⁹ regens q̄ dirigēs. q tūc ē donū scie Si q̄ntū ad opationē boni ad qđ nō oēs tenent. hoc itez ōtingit duplicit. nā vel donū in tali opatiōe ꝟtutez pficit tanq̄z op⁹ ip̄m arduū exequens. et tūc ē donū fortitudinis Vel tanq̄z ip̄m op⁹ arduū regēs et dirigēs. et tūc est donū ōsilij. Alit p alios sumit iste numer⁹ q sufficiētia p̄dictorum donoz ꝑm aliqs ip̄oz donoz rōnes. et hic inserere visū est cā breuitatis nō expedire Nota insuper q illud donū qđ i p̄dca Ysaie assignatiōe vltimo loco ponit scz donū timoris ē p̄mū in ascēdēdo iuxta illud psalmiste Initiū sapiētie timor dñi Et q timoris dono fit q dā p alia dona gravalis ascēsus Ne eni timor ocept⁹ gelidus foret aut arid⁹. sequit donū pietatis. que

ad oia vtilis ē Et ne pietas ipa nimis remissa aut nimis p̄diga aut aliq̄ mō inordinata esset adiūgit ei donū scie q̄ opa pietatis regat vt discrete fiāt Et ne scia inualida foret adhibet ei donuz fortitudinis vt qđ aliqs p sciētiā bñ facē nouit p fortitudinē exeq̄ facto possit Et ne fortitudo p̄sūptuosa vel impetuosa esset adiūgit ei donū ōsilij q̄ regi possit op⁹ fortitudinis et debito mō ꝟmi. quia ꝟm Gregl. fortitudo sine ōsilio precipitat Et ne ōsiliū incautū foret. adiūgit ei donū intellect⁹ qui est cognitio bonorū spūaliū quo consiliū in ipa spū/alia dirigi possit Et vt intellectus modo debito tempetur et ordinetur datur ei sapientia que est cognitio per gustū diuine dulcedinis Que sapientia a sapore non a sapere dicta est

De dictis septem donis in speciali Et primo de dono timoris

Nuc breuiter de singulis donis in se aliqua tangenda sunt Et ꝑmo de dono timoris. vbi primo dicetur Quid sit timor deinde q̄t sunt eius spēs Et que earū sit donum

Quid sit timor 7 quot sunt eius species

Timor ꝟm Aug⁹ sup Joh. sic diffinit. Timor est fuga animi ne p̄dat qđ diligit

Jdē in li. de ci. dei Timor est affectio vel amor fugiēs qđ ei aduersat Spēs aūt timoris ponunt. vi. Est eni timor mūdan⁹. hūan⁹. naturalis. puilis. inicialis. filialis Timor mūdan⁹ ē q̄ quis timet amittere q̄ mūdi sūt q̄ iō nō peccat si ea amittat hūan⁹ est q̄ quis ex deliberatiōe tm̄ timet penā sui corpis Natural est q̄ q̄s naturalit timet mortē siue horribile aliq̄d añ deliberationē rōnis. q̄ timor vitiosus nō est sic duo ꝓzes Seruilis ē q̄ quis offendē timet tm̄ ne incurrat penā gehēne Jste aliq̄ntulā habz vtilitatē qz frequenter introducit caritatē sic̄ seta introducit filum sutoris vt phibet Aug⁹. Jnicialis ē q̄ quasi duplicē habet oculū seu respectū. vnū ad fugā pene. aliū ad amorē glozie Seruit eni deo ꝓtim timoze gehēne. ꝓtim amoze gl̄e vl iustitie Filialis siue castus est q̄ timem⁹ ne xp̄s aie nr̄e sponsus aut tardet aut discedat. aut aliq̄tenus offendat. hic ē timor sc̄us q̄ pmanet in seculū seculi q̄ alio noie dicitur reuerētialis Quis aūt timorū istoz sit donū spūs̄ci patz qz nec timor mūdan⁹. nec timor human⁹ q̄ simplicit mali habent. nec naturalis qz donū est q̄dē diuinit⁹ infusus. nō innat⁹. timor vero naturalt innat⁹ est Nec puilis timor. ꝓzie tm̄ sumēdo donū nisi generalit sumeretur. sicut generalit dicit donū de omnib⁹ que dant a deo. et sūt supnaturā ad ordinandū aliquo mō vitā in bonū gratie. sicut et fides informis dici potest donū dei Sz inicialis timor. et cast⁹ siue reuerētialis ꝓzie dicūtur donū spūssancti Cōcedunt tamē aliqui simpliciter q̄ timor seruilis sit donū spiritussancti. et tamen negant q̄ simul insit cū spiritussancto q̄ qualit esse possit nō video.

De. ij. dono spiritussancti scz dono pietatis

Sequitur de dono ꝓzimo qui est in ascendendo scz de dono pietatis Vbi ꝓmo videndū q̄d sit. q̄t modis dicatur. et ꝑm quē modū sit donum spiritussancti Diffinitur aūt sic pietas ab Aug⁹. Pietas est cult⁹ dei q̄m greci eusebiā vocāt Jtē Grezoriꝰ sup iob Pietas ē q̄ docz op⁹ mīe Secōm Tullīū in fine primi siue rhetorice Pietas est bñuolētia in parētē Magr̄alis ꝺo diffinitio hec est Pietas ē ex benigne mētis dulcedine oīb⁹ auxiliatrix affectio

Quot modis dicatur pietas.

Dicit aūt pietas mltis modis Q̄q̄z mot⁹ ipi⁹ affectionis tendēs in deū. q sic dr̄ pietas cult⁹ dei. q sic ē in genē ꝺ̄utis q̄ ē latria Quandoq̄z dicit motus affectōnis tendēs in et⁹ imaginē. s. in hoiez. q ꝺ̄ potest eē triplicit vel ille motus affectionis tendit in imaginem dei q̄ est sibi ipsi per sanguinē ꝺiuncta q sic ē beniuolentia

in parentes et est spēs iusticie naturalis Quīqz eē dicit affectio tendens in imaginē dei .i. in hominez tanqz miserijs oppssū. et sic pietas est q̄ docet opa mie vt dicit Grego⁹. et sic poti⁹ virt⁹ est qz donū Quīqz eē est affectio tendēs in imaginē dei nō q̄dē inq̄ntū ē sanguie diūcta vel miserijs oppssa vt sic. ꝛ motu q̄dē generali scz inq̄ntū est imago dei. ꝟ inq̄ntū est rōnal creatura Et tūc ꝓprie dicit donū spiritussci qđ habilitat ⁊ expeditū reddit hominē ad hn̄dū se beniuolentē seu beniuolū ad rōnalē creaturam scz ad quēlibz hominē siue indigētē siue nō indigentē Et sic maxime ei ouenit illa diffinitio magistral prius posita. Scdz ꝑmū modū diffinit ab Aug⁹. iuxta secūdū modū diffinit a tullio. ꝑm tertium modū diffinit a Gregl. et ꝑm q̄rtū modū diffinit a magrīs quia illo mō ē ꝓprie donū spūssancti

De tertio dono spūs

sancti scz de dono sciētie

De dono aūt scie duo vidēda sūt scz quid sit ⁊ in quo differt a dono sapie. a q̄ ꝑm Aug⁹. distare nō videt Q̄n scientia ꝓprie donū ē sic diffinit Scia ē lumē spūale acceptū a deo. in q̄ vident rōnes opabiliū ptinētium ad vitā p q̄s sce ⁊ meritorie viuamus sc̄ dicit ap̄s ad Titū .ij. Abnegātes oēm impietatē et seculária desideria sobrie et iuste viuam⁹ in ꝟ seculo Aīn sc̄ fides ē illūinatio q̄ de septē donis spūssci dā ad credibilia. ita donū scie ē illūinatio quedā ad opabilia

In quo differt donum

sciētie a dono sapiētie

Dicit aūt in ꝟ a dono sapiētie differre qm̄ sapiētia ē ognitio q̄dā diuina p gustū. scia aūt ē lumē q̄dā diuinum ad opabilia ptinētia ad hāc vitā Aīn sc̄ dicit magr̄ in .li. sen̄. Scia docet bn̄ uersari in medio h⁹ prauе et pucrse natiōis Et ꝟ satis videt osonare verb̄ Aug⁹. q̄ dicit q⁹ sapiētia ē de eternis Sciētia vero de tēporalibus

De quarto dono spūs

sci scz de dono fortitudinis

Post hec de dono fortitudinis duo etiā dicēda sūt scz quid sit ⁊ q̄liē differt a fortitudine ꝓut fortitudo ē virt⁹

Quid sit fortitudo et

qūo differt a fortitudine prout ē virtus

Scdūz aūt q⁹ fortitudo ē donū sic notificat Fortitudo ē affectio animi q̄ cupiditas terrena deprimit nulla qz aduersitas formidat Et videt hec notificatio sumi ex verbis Augl. in li. de spiritu et anima et in .v. li. sue mus

Differt aūt a fortitudie ꝓut est virtus licet vtraqz sit circa difficile ⁊ arduum Quoniam fortitudo ꝓut est virtus sustinet periculuz q̄ndo scilicet necesse pati vel a bono

7 cōz declaratione

virtutis cedere. sic̄ qñ querit fides vel iusticia. vel libertas p̄ie vl̄ huiusmōi Sed fortitudo put ē donū se gratis et ex abūdanti illi statui offert. in q̄ talia sepe q̄runt vt ē status p̄fectiōis oīliorz Si āt dicat q̄ p̄m hoc nō haberēt donum fortitudinis nisi tm̄ p̄fecti. et q̄ sic habita vna gr̄a gratificāte non oēs haberent. Dico q̄ nō ē verus nec ex p̄dictis sequit qm̄ perfecti istud donū hīt in actu. omnes vero in caritate exītes hīt in habitu. Jm̄ q̄ imp̄fect⁹ est habz in habitu Jm̄ op⁹ p̄fectiōis facere p̄t qui vult

De. v. dono spūsancti

scz de dono cōsilij. et quid sit

Postremo de dono consilij duo similit̄ videnda sūt scz quid sit et q̄lit̄ sit donum cū in xp̄o videat nō fuisse. in q̄ tm̄ sūt et fuerūt omnia dona Diffinit̄ ār sic a Tullio in rhetorica sua Consiliū est faciēdi vel nō faciēdi vere cogitata rō Sed hec diffinitio nō videt̄ ouenire oīlio put est donū ideo aliq̄ corrigūt eū sic Cōsiliū est faciēdi vel nō faciēdi vere excogitata rō. eaz scz rez in q̄b⁹ p̄pter arduitatē indiget quis adiutorio Jm̄ oīliū put hic sumitur nō est de dubio ꝛ de arduo ad q̄ō p̄pter difficultatē nō omnes tenent De reliq̄ dic q̄ isto mō vltimo cōsiliū est donuz. et q̄ō verissime ꝛ donū fuit in xp̄o sic̄ ⁊ cetera dona fuerūt et semp erūt Jm̄ cōsiliū p̄m q̄ ponit dubitationē et circa eā q̄rit ab alīs certificationez nō fuit in xp̄o q̄ certissime omnia nouit q̄z nec sic est donū spūsancti Sed oīliū q̄ō ē lumē imissū a spū sco omnia dubia dissoluēs ⁊ indubitanē in agressionē arduoz dirigens q̄ de⁹ ad statū p̄fectiōis pertinere p̄alauit sic est donū Et isto modo fuit in xp̄o

De. vi. dono spūsancti

scz intellectus

Sequitur de dono intellect⁹ Circa q̄ō attēde. et p̄mo q̄ō sit. deinde q̄liter differt a sapia Diffinit̄ autē sic ab Aug⁹. in p̄mōe q̄ōā suo de timore Intellectus vocat̄ q̄ ab oīni infirmitate carnali cordā mūdanē vt pura intentio dirigat̄ in finē suū scz deuz Est intellect⁹ q̄ōdā lumen spūale infusū ad cognitionē dei in creaturis Differt aūt a dono sapie q̄z sapia est cognitio p̄ gustū Est ei q̄ōdaz lumē sb̄ q̄ vl̄ in q̄ vident⁹ ⁊ gustanē diuina p̄ exp̄imētū Jm̄ sapia put est donū ē p̄pie gustus dei in donis suis Intellect⁹ aūt nō est p gustū ꝛ poti⁹ ē lumē q̄ōdā datū a deo ad cognitionē dei i creaturis illi in q̄b⁹ resultat de⁹ p gr̄az Vel in illi in q̄bus habet resultare per gratiam et gl̄az Jm̄ intellēs ē donū q̄ gratuite cognoscim⁹ dispositiones celestiū p eas q̄z tēdimus in deum sic disponētem

De septimo dono spi

ritussci sapiētie. et quid sit

Compendiū theologie

Veniqz de dono sapiētie dicēdū ē Et qm̄ ex supi⁹ dictis in pte patz q̄d sit. ꝛ q̄ liē se hz ad donū scie et ad donuz intellect⁹. ideo sufficit hic ponē ei⁹ notificationē Scd̄m aūt Aug⁹ sic diffinit Sapiētia ē ognitio rerum diuinarū Itē ex lra .iij. li. sñiaz Sapia ad soli⁹ eterne veritatis cōtēplationem ꝛ delcationem pertinet ipa qz tm̄ creator cōspicit ꝛ p spz incōmutabilit manet q̄d de⁹ ē Greg. hūc diffinit Sapiētia ē donū spūs ex rtitudine eknoz mētē reficiens Que diffinitio dicit opationē ei⁹ ppriā que ē mētē p gustū reficē q̄d sonat nomē ei⁹ Sapia eni a sapore dicta est

Quō per. vij. dona spiritus sancti excluduntur. septem vitia capitalia

Primo dicēdū ē q̄lit p. vij. dona excludant septē peccata capitalia Et sciēdum est q̄ timor qz p eū q̄s se depmit ne super aliuz se extollat. excludit supbiam q̄ sup alios se extollit Pietas q̄ sibi illatas remittit iniurias. expellit irā q̄ vindicari q̄rit Scia q̄ mentē illuminat. euacuat inuidiā. q̄ mētē excecat Fortitudo q̄ excellit in aruis. pellit acidiam. que torpet in imis Cōsiliū q̄d docet p trāsitorijs eterna mercari. remouet auariciā q̄ in terrenis ꝛ p terrenis tm̄ q̄rit negociari Intellect⁹ quo vere delectamur in bōis spūalib⁹. excludit gulā. q̄ vane ꝛ misere delectat

de octo btitudinibus

in carnalib⁹ Sapia p quā pure delectamur in deo extirpat luxuriaz qua q̄s impudice i suo misero corpore delectatur

Explicit tractatus septus huius compendij de. vij. donis spūssancti

Incipit tractat⁹ septi de octo beatitudinibus et earum explanatione

Nunc breuiter restat aliq̄d de octo beatitudinibus dicere Et p̄mo q̄d dicat beatitudo scz an ipa virtus. an id qd promittit vt gra exempli respectu ei⁹ qd dicit xps Beati pauperes spū qm̄ ipoz̄ est regnuz celoz. an beatitudo sit ipa pauptas vel promissio regni Qualiter se habeant ad dona et ad virtutes Quare vltime beatitudini idez p̄mium redatur sicut prime Deinde de qualibet beatitudine in se quid est et qualiter et cum quo dono conuenit et cui vicio capitali contrarietur

Quid dicaꝫ btitudo an. ſ. ipa virt⁹ vel io qõ ꝓmittiꝫ

Sciendũ eſt aũt q beatitudo duplex eſt ſcz vie7 patrie Beatitudo aũt vie cõſiſtit in pfecta euacuatiõe vnꝰ miſerie ſcz culpe. et quo ad eſſentiã. et quo ad occaſiões Nã qz iſte virtutes de quib⁹ infra euacuant culpam7 culpe occaſiões. diſponunt qz ad beatitudinez pꝛie. ideo dici poſſũt et dicunꝫ beatitudines Beatitudo aũt pꝛie conſiſtit in omni modo euacuatiõe vtriuſqz miſerie ſcz et culpe et pene Et iſto mõ dicuntur ꝓprie beatitudines ꝑmia ꝑdictis virtutib⁹ reſpõdentia Sicut eſt illud. ipoꝛ eſt regnũ celoꝝ Vel illud ipi ſaturabunꝫ ꝛc Et ſic varia rõne et conſideratiõe poteris dicere q virtutes ille ſũt beatitudines Et q ſimiliꝫ ꝑmia eis correſpondẽtia beatitudines ſunt

Qualiter ſe habeant beatitudies ad dona7 ad ỽtutes

Qualiter aũt ſe habeãt iſte beatitudies ad dona7 ad virtutes. hoc ſcito q ſcõm gloſaz ſup iſto paſſu Mathꝫ. v. per virtutes ad dona et per dona ad beatitudines ꝓuenitur Nã virtutes dicũt iniciũ opatiõis bone et euacuationẽ culpe quo ad eſſẽtiaz Dona aũt dicũt bonũ et expeditũ ꝓgreſſum. qz donũ expeditum reddit actum virtutis vt expedite operetur. Beatitudines autez dicũt cõſummatiões ſiue terminũ ãte/nus in via haberi ꝓt. ita vt omnẽ culpam euacuet et omnẽ culpe delectationẽ Et bonũ delectabiliter operetur q̃ntũ facẽ poſſibile eſt viatori et ideo dicũtur iſte beatitudines virtutes purgati animi Quia ſcz animã purgant vltima purgatione viatori poſſibili

Quare vltime beatitudini idẽ redditur premium ſicut pꝛime

Vltime aũt beatitudini idẽ ꝑmiũ reddiꝫ qõ et pꝛime ſed nõ eadẽ rõne. quia regnũ celoꝝ duo in ſe cõprehendit ſcz exaltationẽ et abundãtiaz In beatitudine aũt que ꝓma ponitur que eſt pauꝑtas ſpũs eſt ſũma rerũ abdicatio ſiue abiectio. et ideo ꝓmittiꝫ ei regnũ inq̃ntũ dicit abũdantiã In beatitudine vero q̃ vltima ponitur que eſt ꝑſecutionem pati ꝓpter iuſticiã. ẽ ſũma deiectio et ideo ꝓmittiꝫ ei regnũ inq̃ntum nominat exaltationẽ Nã q̃uis regnũ celoꝝ oib⁹ beatitudinib⁹ debeatur. iſtis tamen ſolum ꝓmittiꝫ quia per q̃ndã approꝑationẽ iſtis magis debetur

De beatitudinibus in ſpeciali Et cũ quo dono cõueniãt Et ꝓmo de ꝓma

Nunc attẽdẽdũ eſt ad aliqualẽ ſingularem determinationẽ Prima igitur virtus ſeu beatitudo eſt pauꝑtas ſpiritus que adaptaꝫ dono timoris

Et expellit supbiā cui ctrariat eo q̄ pauptas spūs vera hūilitas sit huic beatitudini in p̄miū p̄mittitur regnuz celozum ¶ Et nota q̄ pauptas hic dicit abdicatio tēpaliū p̄m rem et p̄m voluntatē Quia cū beatitudines p̄fectā dicāt pcti exclusionē.tā quo ad pcti essentiā q̄z quo ad pcti occasionē.cū abdicatio solū p̄m volūtatē nō sit euacuatio p̄fecta occasiōis pcti.quia est alia vtilioz q̄ magis occasionē pcti euacuat scz illa q̄ est p̄m rē et p̄m volūtatem. ptz q̄ illa p̄ma est p̄prie beatitudo

De secūda

Secūda virt⁹ seu beatitudo ē mititas siue māsuetudo q̄ cōgruit dono pietatis q̄ expellit iram.q̄ mitis est quez ira vel rancoz nō afficit Cui respōdet in p̄miū possessio terre viuētiū

De tertia

Tertia virt⁹ seu beatitudo est luct⁹ qui ē doloz animi charitate infozmat⁹ q̄ facit cognoscē miseriā p̄priā et lacrimabilē pūtis vite statū et delectatione future glē q̄ sufficiens causa luct⁹ sūt.quē dolorē inducit scientie donū Qui eni addit scientiā istā scz addit et dolorē Cui p̄ p̄mio respōdet eterna cōsolatio in qua absterget de⁹ omnē lacrimā ab oculis sāctoz Et tā nō erit amplius neq̄ luctus neq̄ clamoz ꝛc Et hec euacuat inuidiā que dolet de bono alieno q̄ letatur de malo.hec aūt beatitudo econuerso ¶ Et q̄uis luct⁹ ipe miseria quedā videat. ogruetñ beatitudo p̄pter sibi annexā dulcedinē dicit.eo vt dicit Gregl.dulciozes sūt lacrime penitentiū q̄z de litie regum Et Augustl.li.ofessioñ. Currebant lacrime q̄ bñ mihi erat cum illis

De quarta

Quarta virt⁹ seu btitudo ē esuries et sitis iustīcie. que dono foztitudinis adaptatur.que est in sustinendis periculis pro iusticia et fide.que expellit tediuz boni hoc est acidiam Cui respondet p̄ p̄mio eterna saturitas

De quinta

Quinta virt⁹ seu btitudo ē misericordia Que approp̄atur dono cōsilij.qđ docz alijs dimittē minoza.vt nobis dimittātur maioza Ad ofterre terrena vt obtineam⁹ celestia hec expellit auaritiā cui⁹ p̄priū est cōgregare et nō remittē vel ofterre Premiū aūt huic btitudini respōdens est osecutio misericordie

De sexta

Sexta virt⁹ seu beatitudo est mūdicia cordis cui cōuenit donū intellect⁹ qui ē cogitatio celestiuz oculoz cordis mūdās et illūinās hoc eliminat gula q̄ corrūpit q̄ excecat cor Ad Ozee.iiij. fornicatio q̄ vinū q̄ ebrietas aufert cor Premiū huic beatitudini respōdēs est visio dei

De septima

Septima virt⁹ seu btitudo ē pax seu esse pacificū Cui rñdet donū sapie q̄ ē delectari in ꝺo q̄ ē pax nr̄a hec repellit luxuriā q̄ aiam nō pacificat ꝫ vagū reꝺꝺit instabilē Cui correspōdet p̄miū eē filium dei

De octaua.

Octaua virt⁹ seu btitudo q̄ ē pati p̄secutionē xp̄ē iustitiā clarificat q oñdit qꝺ̄dā fēm. hñs respēm ad singula p̄cedētia Et p qꝺ̄ oēs alie btitudines ab vltia vsq; ad p̄mā p̄bāt fi vere sūt Vñ Greg. Qualis vnusquisq; apud se lateat illata contumelia p̄bat Et hinc ē q̄ btitudo ipi facto p̄mio respōdēs qꝺ̄ ꝺoē est cū p̄mio p̄me btitudini p̄misso reꝺire ꝺicit ad caput tāq; circul⁹ pficiēs q oēs btitudines ābiēs et oꝑhendēs

Greg

De virtutes seu beatitudines tangunt

Matb. v Beati pauꝑes spū q̄m ipoꝝ est regnum celo

Unde

accipit nūer⁹ seu sufficiētia btitudinū

Arū vero beatitudinū numer⁹ q sufficiētia p̄m integritatē pfectiōis hois accipit Ad pfectiōis aūt integritatē req̄runt tria. scilz recessus a malo pfect⁹ seu p̄gressus in bono. q p̄fect⁹ stat⁹ i optimo Sane respectu p̄mi malū p̄cedit aut ex timore supbie. aut ex rancore malicie. vl ex lāguore libidinis seu concupiscentie Cōtra q̄ tria sūt seu sumunt tres p̄me btitudines scz pauꝑtas spūs otra malū timoris supbie/ mititas otra malū rācoris malicie Luct⁹ otra malū languoris libidinis seu ocupiscētie Respectu vo scōi p̄fectus seu p̄gressus in bono attēꝺitur circa ꝺinā imitationē q̄ est ꝺupler p̄m duas vias qꝺ̄ intēꝺi p̄t scz misericorꝺiā q veritatē De q̄bus in psalmo Uniuerse vie ꝺomini misericorꝺia et veritas Et p̄m has duas vias sumuntur due alie btitudines scz respectu veritatis esuries iustitie. et respectu misericorꝺie affect⁹ misericorꝺie Respectu ātertiū p̄fect⁹ stat⁹ in optimo attenꝺit in duob⁹ scilz i limpiꝺa ognitione et in tranq̄lla affectiōe Et p̄m hoc sumunt ꝺue alie vltime beatitudines .s. respectu limpiꝺe ognitionis. mūꝺitia coꝺis ad deū viꝺē ꝺū Et respectu trāq̄lle affectōnis. pacifētis ad deo p̄fecte fruēꝺum

Et aꝺuerte q̄ hīc in enūeratiōe ꝺonoꝝ iuxta qꝺ̄ sup̄ in tractatu ꝺe ꝺonis declaratū ē . est ordo qꝺ̄dā artificialis quo p̄mo loco ponunt q enūerantur ꝺigniora. ita in enūeratiōe beatitudinū ē ordo qꝺ̄dā naturalis quo ꝺigniores vltimo loco ponuntur

Corrclarum

Ex sup̄ ꝺictis colligitur q habit⁹ vtutū cardinalium p̄ncipalit ꝺisponūt ad exercitium vite actiue Habit⁹ ꝺo ꝺonoꝝ maxime ꝺisponūt ad act⁹ vite ꝺēplatiue Habit⁹ aūt beatitudinum ꝺisponūt ad pfectionē vtroꝝq;

Finis tract⁹ p̄cedētis

Cōpendiū theologie

Incipit tractatus. viij. et finalis de vicijs tam nature qz voluntatis

Finalibus aliqua de vicijs sūmatim tāgē ouenit Et qz sūt vicia nature et vicia volūtatis tāgitur ꝓmo aliqliē de vitijs nature Et deinde de vitijs volūtatis.

De nūero et sufficiētia vicioꝝ nature

Vicia aūt nature q̄ntū ad hmōi opēdiū attinet sat. erit enūerare q̄ sūt septem scz Extollētia seu ꝓsumptio Auricia Ignozātia Timiditas Precipitatio. hebetudo. stultitia. Quorum numer⁹ siue sufficiētia licet de se satis clareat. nā repibile non videt vitiuz nature aliud a ꝓdictis vel qō saltem ad aliqō ꝓmissoꝝ nō sit reducibile. ꝓ opōnez tū ad septē dona spūsci sumūt aliq̄ nūerū et sufficiētiā ipoꝝ vicioꝝ nature Eteū tres aie sē vires seu potē tie. s. ocupiscibilis irascibilis q rōnalis. q̄ q̄si otinue in suis virtuob actib⁹ et opatiōib⁹ per ipa vicia q̄ nature ex sua corruptiōe insūt variijs modis impugnanť et impediunť. cōtra que cū septē sint. data sē in adiutoriū septē dona spūsācti que lumina quedā siue lux diuini/ tus inspirata et infusa ad efficaci/ us. tā cōtra ipa septē vicia nature

De vicijs tam

q̄z vicia alia volūtatis et tētatio/ nes. viā iam habite virtutis impugnātes resistēdū. liberi⁹ q̄z q expediti⁹ ipos act⁹ virtutū exequēduz.

De vitijs nature circa vim ocupiscibilē Circa igiť vim seu potētiā ocupiscibilē repiť vitiū natu re retrahens a debite opatiēdo q sb̄uenientdo ꝓmo. qō vocať duricia Cōtra qō dispōit donū pietatis De vicijs nature circa vim irascibilē Circa ẽo vim seu potentiā irascibilē dupler repiť vitiū natuē Unū immoderate retrahēs ab agēdis qō vocať timiditas contra qō dispōit donū fortitudinis Aliō immoderate accedēs qō vocať ꝓsūptio Cōtra qō dispōit donū timoris De vitijs nature cō tra vim rōnalē Cōtra vim autē seu potētiā rōnalē dupler ctingit vicīū nature scz vel respectu finis vel respectu eoꝝ q̄ sūt ad finē Si respectu finis. dupler repiť natu/ re vitiū Unū impediēs ne cgnoscať qō vocať hebetudo. contra qō dispōit donū intellect⁹ Aliō retrahens ne anim⁹ ad ipm finē debite afficiať qō vocať stultitia. contra qō disponit donū sapiētie Si respectu eoꝝ q̄ sē ad finē dupler siliter nature vicīū repiť Unū impediēs ne sciať quid ad ꝓsecutionē finis expediat qō est ignozantia cōtra qō disponit donū scie Aliō quo q̄s in his que agēda sūt magis ex passiōis mpetu q̄z ex debi/

nature ꝯm voluntatis

ta electiõe ducit qõ est ꝓcipitatio
otra qõ disponit oonũ consilij

Quib⁹ cõtrarient ipa vicia na/
ture Cõtrariant etiã ista septẽ
nature vicia singula scz singul⁹ vir/
tutib⁹.singulis oꝝonis dñice petiti
onib⁹ et singulis beatitudinib⁹ et
oueniũt cũ septẽ ꝓncipalib⁹seu ca/
pitalib⁹vicijs voluntatis qõ clari⁹
er tabula in fine hui⁹ tractat⁹ po
sita ocipi poterit et ꝓpendi

De vicijs voluntatis

seu de malo culpe in generali

De vitijs voluntatis. i. de
malo culpe seu õ peccato
oportunũ fozet⁊ vtile spe
cialẽ ⁊ lõgũ tractatũ sb̃iũgẽ.ꝫ cũ
plurib⁹nõbilib⁹ hec sint diffuse ex/
planata sufficiet interim ad pñtis
opendñ ꝓcessũ otinuãdũ eius qꝫ
cõplemẽtũ sũmatim dicẽ. quid sit
pcz in genẽ. quotiẽs fit siue quot
sũt ei⁹genẽa.deinde veniẽt aliqua
de quolibz genere explanãda

Quid est peccatũ in

genẽ ⁊ qũo diffinitur

Peccatũ aũt in genẽ sic dif
finit Peccatũ est auersio
ab incõmutabili bono ad
bonũ omutabile Quam diffinitio
nez sic intellige Peccatũ est auer/
sio scz volũtatis.qz ꝓprie et per se
talis auersio ẽ pcm.ab incõmuta
bili bono scz deo q̃ omnino incõmu
tabilis ẽ Nec est auersio aliud qꝫ
discõformitas volũtatis create a
volũtate diuina.qõ est in oñi pec

cato vbi aliqõ vult volũtas crea
ta qõ nõ vult de⁹ Sequit ad bo/
nũ omutabile supple cõuersio scz
ad bonũ creatũ qõ otinue mutat
vel saltẽ mutabile est Et licz pcm
in sui diffinitiõe duo otineat scilz
auersionẽ ab incõmutabili bono⁊
ouersionẽ ad omutabile bonũ.es/
sentiali⁹ tñ pcõ est ꝓmũ qꝫ scõm
Si em̃ fuerit ouersio ad creaturã
ita tñ q̃ nõ fieret auersio a creato
re.siẽ contingit qñ qs amat creatu
rã ꝓpter deũ tm̃.tũc nõ fieret pec/
catũ imo in isto casu meritorie fie
ret Licet plures alie sint diffiniti
ones pcĩ nõ tractatur nisi de vna

Plures alie a doctoꝛib⁹assignã
tur pcĩ diffinitiões ꝑm causas ef
ficiẽtẽ.matẽialẽ.et fozmalẽ ipsius
pcĩ Sed qꝫtũ ad pñtẽ tractatum
attinet sufficiat diffinitio q̃ ꝑm cau
sã finalẽ pcĩ sumit sufficiat

De duplici diuisione

peccati in genere

Plures etiã a doctoꝛib⁹as/
signant pcĩ diuisiões ꝑm
diuersas pcĩ causas⁊ ozi
gines Quãtũ ꝝo ad pñtẽ tracta/
tũ sufficit de duab⁹ pcĩ diuisiõib⁹
ꝓncipalit tãgẽt Et ꝓmo de vna q̃
sumit ꝑm q̃ndã pcĩ q̃litatẽ ⁊ q̃nti
tatẽ Scõo de vna q̃ sumit iuxta
pcĩ causã matẽialẽ Respcu pri-
me diuisiõis tria ꝓncipalia repiun
tur genera peccatoꝝ.qz oñe pec/
catũ aut est originale aut actuale
Si actuale ꝫ iteꝝ est duplr Quia
aut est mortale aut veniale

De peccato originali et quid est

ORiginale aūt pcēm ē illud qđ a nra vitiosa origine trahim⁹ Et ē auersio q̄dā habitualis a deo q̄ aia ꝓna effēa est nō redde iustitiā quam debet Jñ oēs fere doctores respēu effect⁹ ipi⁹ pcti originalis dsonāt in ipaz auersionē habitualē ꝑm Augustī/Hugo de sācto victore dicit q̄ originalis culpa est corruptio seu vitiū qđ nascēdo otrahim⁹ p ignorātiā in mēte et ocupiscētiā i carne Alii volūt q̄ originalis culpa sit nēcitas ocupiscēdi cū debito nō ocupiscēdi Et ponūt exēplum de radio otiguato aque. q̄ mouet aqua mota et q̄escēte q̄escit Et ꝑ patz ex otiguatiōe sui cū aq̄ Jñ cū maior sit vnio aie et carnis q̄z in casu pōco radij et aque. cū caro de se valde mobilis sit ad ocupiscēdum. aia eo ipo q̄ tali carni vnita est hz statim talē q̄ndā nēcitatē ocupiscēdi Cū igit caro parvuli cui infūdit aia p pcēm primi hominis ad cōcupiscēdū sit mobilis. inerit ipi aie iaz illi carni vnite nēcitas q̄dā ocupiscēdi. nec ꝑt aia ipa illā carnē seu sensualitatē cohibere. sic aia ade añ pcēm potuisz q̄ habuit ptātez sup sensualitatez et etiā libertatē ocupiscēdi vl nō ocupiscēdi Patz igit q̄ p pcēm et post pcēm ꝑmi hominis inest aie duplex nēcitas Una nō possendi

sensualitatē retinē seu cohibere. Alia nēcitas ocupiscēdi Et ꝑma ē q̄dā necessitas non valēdi facere qđ debet. et secunda est quedā necessitas faciendi quod non debet Et ita inest ei carētia vtriusq; partis iusticie q̄ sē declinare a malo et facē bonū Et q̄ pz q̄ pcēm originale. et ē in carne et i aia. z i carne originaliē et matēialiē In aia vo formaliē et tanq̄z in subiecto/Vo/la eñ aia est susceptibil virtūtis et vicij. et tñ sic dictū ē ex oiunctōne ipi⁹ ad corp⁹ otrahit vitiū illō sic q̄ñ q̄s cadit in lutū fedat et maculatur Tal āt aie infectio nō tñ est pena z est etiā culpa. ipsa vo culpa q̄ macula ē deleť in baptismo Pena aūt q̄ fomes siue peccandi ꝓnitas appellat remanet post baptismū Sic eni in baptismo curatur culpa q̄ntū ad reatū dānationis eterne. z nō q̄n remaneat ipsa pena q̄ntū ad motū et actū ocupiscētie. cū qua optet nos q̄z diu viuim⁹ pugnare nisi extinguat cōcupiscētia p spēalē gratiā sic i beatissima vgine in cōceptiōe filij dei Originale etiā pcēm sic in hoīe p baptismū curat q̄ nihilominus ab eo q̄ curat⁹ ē trāsmittat in plē quā generat sicut iude⁹ circūscisus generat filiū cum ꝓputio. et granum nudum et purum seminatum ꝓcreat granuz cum palea Quod hinc est quia homo nō generat filium ꝑm q̄ in mente curat⁹ est z ꝑm qđ in carne

De noib⁹ pcī originalis ꝑm q3 opaī ad aiam

ORiginale pcēm diuersis in sacra scriptura noib⁹. multiplicib⁹ de cauꝫ noiaī Secūdū em̄ q3 originale pcēm cōpaī ad aiaz vocaī qñq3 infirmitas. qz reddit aiam impotentē ad resisten duz motib⁹ Qñq3 vocaī feditas. qz p ipam aia maculaī Nocatur qñq3 ꝓnitas ꝓpter ordinatā appetitus inclinationē ad malū Nocaī qñq3 corruptio qz ad nihilū ducit et pcēm Nocaī qñq3 vicium qz est diminutio bonoꝫ naturaliū Nocaī qñq3 languor nature. quia durat in natura corrupta Habz eē noia ꝑm qđ opaī ad corp⁹ Nocaī em̄ qñq3 lex carnis. eo q3 lege diuina sit carni inflicta Aliq̄ qñq3 lex mēbroꝫ vocaī qz mouet organa ad opationē Concupiscētie Nocaī qñq3 tyrān⁹ ꝓpter dñationem q̄si violētā in ipa concupiscētia Nocaī qñq3 fomes. quia sicut ignis fouet ignē. ita p ipm̄ fouei in carne peccatū ꝑm act⁹ generatiue et nutritiue Nocatur qñq3 stimulus carnis qz stimulat carnē ad ꝑmos mot⁹ animū ad ꝺsensū Habz q̄q3 nomina ꝑm qđ opaī ad act⁹ delectabiles Et ꝑm h vocaī concupiscētia q̄ sonat vitiū in actu ꝓut est in adultis Itē concupiscibilitas q̄ sonat vitiū in potētia ꝓut est in puul Habet eē nomē ꝑm qđ opatur ad p̄mū hominē a q̄ otrahiī. et sic vocatur originale. quod est carentia debite iusticie

De peccato actuali mortali et circa ipsuz in generali occurrētibus

QIrca pcēm autem actuale mortale aliq̄ sūt videnda Primo qđ sit Secđo de diuersis ei⁹ noib⁹ seu appellatiōibus Tertio de hui⁹ pcī effectib⁹ Quarto de diuersis ei⁹ generib⁹ seu diuisiōib⁹ Quinto de q̄libz septē pcōrū capitaliuz ac eoꝫ filiabus seu spēb⁹ aliqđ in spēali declarabitur

Quid sit peccatū actuale mōrle in spēali q3 quō diffinitur

PEccatū igiī actuale mortale sic diffiniī ꝑm Aug⁹. Pcēm e dictū vel factū vl ocupitū otra legē dei Et ponitur in dicta diffinitiōe. dictū. ꝓpter peccatū oris. factū. ꝓpter pcēm opis cōcupitū. ꝓpter pcēm cordis Diffiniī q3 aliī ꝑm eūdē Aug⁹ Pcēm e volūtas retinēdi faciēdi vel ꝺsētiendi qđ iusticia vetat Insup sciendū q̄ pcēm ꝓprie nō est substātia vel res aliq̄ ꝫ defect⁹ q3 corrupte/la Circa qđ tñ aduertēdū est. q̄ aliud e pcī act⁹. aliud e pcī habitus. aliud pcī reat⁹ Pcī act⁹ aliquid e ꝫ qñ nō ampli⁹ fit. desinit esse etiā sine gr̄a Sz pcī habit⁹ qui ex malis actib⁹ relinq̄tur etiaz aliquid est et remanet inter dū cessantib⁹ etiā ipis actib⁹ ac etiā post infusā gr̄az pcī q3 remissionē Pcī reat⁹ siue macula ꝑm rem nihil est. deformat tñ aiam nō p modū positiōis ꝫ p modū ꝓuationis. sic

trũcatio mẽbri p modũ ꝓuatiõis corp⁹ deformat et maculat Dicit etiã Aug⁹ q̃ sic̃ abstinẽtia nulla substãtia vl̃ res ẽ.et tñ ex ea corp⁹ languescit.ita pcm̃ nõ ẽ aliq̃ sõstãtia vel res.ex eo tñ natura minuitur corrũpit.delet tñ sp p gr̃az Nõdũ ꝓtea q̃ pcm̃ q̃z trãsit actu remãet reatu sicut pcm̃ actuale actu opleto añ pñiaz Q̃nq̃z cõtra pcm̃ transit reatu et remanet actu sic̃ in pcto originali post baptismũ Q̃nq̃z trãsit pcm̃ actu sl̃ et reatu sicut pcm̃ actuale actu cõpleto et post pñiam Q̃nq̃z pcm̃ remãet actu q reatu sicut peccatũ originale añ baptismũ

De diuersis noib⁹ pcti actu alis mortalis

Diuersis frequent noibus pcm̃ ipm̃ mõrle p doctores noiat ꝑm diuersas eius ꝓprietates q opatiões et effectus Vocat em̃ q̃nq̃z maculas ꝗ ideo qz imaginẽ dei deformat q maculat Vocat q̃nq̃z reat⁹.q̃ ad eternã penã obligat Vocat q̃nq̃z pollutio et ꝗ q̃ntũ ad otagionẽ otrahãs.ex terrena delectatiõe Vocat q̃nq̃z delictũ q ꝗ ꝑm q ẽ recessus a dignitate gr̃e habite. Vocat q̃nq̃z ckpa.q ꝗ put respicit penã quã merek q incurrit Vocat q̃nq̃z offẽsa.et ꝗ est qz otra deum ẽ q otra deũ facit Vocat q̃nq̃z ꝓuaricatio et ꝗ inq̃ntũ mãdatum dei respicit qđ trãsgrediẽdo ꝓuaricat Vocatur q̃nq̃z pcm̃ ꝓut oversio fit ad bonũ omutabile cũ auersiõe a bono incõmutabili Vocat q̃nq̃z scelus ꝓter magnã iniuriã q peccando đo fit Vocat ec̃ q̃nq̃z nefas ꝓut est illicitũ plone ꝑpetrãti Vocat etiã q̃nq̃z crimẽ ꝓut est dignũ accusatiõe et pena

De diuersis effectib⁹ peccati actual mõrl

Huiusmodi aũt pcti multiplex ꝑm doctores repitur effẽs.ꝛ q̃ntũ pñtẽ decernit tractatũ satis erit aliq̃s enũerare Primo effect⁹ Et p⁹ naturalia vulnerat qđ signat in illo q iuxta euãgeliũ descẽdẽs ab hierl̃m in hiericho incidit in latrones Alius Intellectũ obscurat in ognitiõe veri.q affectũ tepescere facit in ope boni Alius Gratuitis spoliat.ne tñ bonũ aliqđ ꝑeat.bona opa q̃ quis peccãdo mortificat aliꝫ iuxta dispẽsationẽ dei elargient saluandis Alius Diam maculat.ad penã eternã obligat. osciam amaricat. cor indurat Alius Hominẽ q̃si insensibilem reddit Exẽplo canis submergẽdi q lapidez in collo suo nõ sentit. donec ab eo in fũdũ aq trahit Alius Diam occidit q̃a deo q̃ vera vita est ꝓuat Alius Ad alia pcã trahit Vñ Gregl. Pcm̃ qđ p pñiam non diluit suo põdere ad aliud trahit Alius Bona que in peccatis fiunt.infructuosa et q̃ntũ ad meritũ et q̃ntũ ad ꝓmiũ reddit Alius Ex homine quẽdã effectiue infirmũ facit

Nā in peccatore ē ignis auaricie. feror luxurie. tenebre ignorantie. vermis oscie. sitis concupiscētie. et demões p effectū et hmōi ¶ Ali⁹ ¶ Jacuū hominē tādē relinqt. et merito qz mūdo adherētia. sugūt vbera arētia fallēdo decipit sicut esca in hamo vel lignū putridum de nocte lucēs ¶ Ali⁹ ¶ hominē vere stultū demōstrat patiendo scz illi q ipm torq̄ri q̄rit et tādē torq̄bit Cōponēdo pz ogregādo sup se vnde torq̄at. et cremet Nā Augustī. li. de ciuit. dei hoc vicīū adimit integritatē. pulcritudinē. salutē. virtutē. et q̄cq̄d boni per vicīū detrahi seu minui osueuit

In q̄ pcēm habz eē et ortū ¶ Notādū est viteri⁹. q̄ q̄uis peccatum ipi bono otrariū sit. nō tn habz esse nisi in bono. nec ortum nisi a bono. qđ q̄dē bonū est libez arbitrium ac volūtas. a qua peccatū est sicut a pma origine. et in qua est sicut in ꝓrio facto Voluntas igit est causa pcī. causaz dico nō efficiētem sed deficiētem Voluntas eñ pm q habet respectū ad suum pncipiū a quo est scz ad deū nō est nata elicere ex se nisi bonū Scz pm q habet respectū ad pncipiuz ex quo est. qđ est oio nihil. cū ipa volūtas ex nihilo sit sp tendit ad defectū Si ergo velim⁹ scire vnde malū culpe sit matēialiter. dicēdū q ex nihilo Si vo velim⁹ scire vn sit terminaliter. dicēdū q ex absentia debiti modi debite speciei q debiti ordinis Sed si velim⁹ scire vn sit originaliter. dicēdū q a volūtate siue a libero arbitrio. ¶ De pgressu pcī ¶ Nota q peccatū iniciat in cogitatione. pcedit et crescit in delectatiōe. perficitur in osensu

¶ Circa pcessū at peccati notandum est q aliqua ipm peccatū añcedunt. aliqua ipm subsequuntur. aliqua ipsuz cōcomitātur ¶ Item respectu primi ¶ Aliqua peccatū antecedūt ex parte auersionis Et aliqua antecedunt ex parte cōuersionis Ex parte aūt auersionis. i. quādo quis a bono incōmutabili quod deus est auerti q separari incipit. antecedunt peccatum. otemptus. omissio. ingratitudo. inobedientia Ex parte vero conuersionis scz quādo homo se in peccatū cōuertit antecedit peccatum. cogitatio libido. concupiscentia. delectatio. peruersa intentio. cōsensus Peccatum autez subsequūtur. macula id est deformatio imaginis dei. reatus. et obligatio ad penaz eternam ¶ Peccatum concomitātur circunstantie que ipsum vel aggrauant vel minuunt. et sunt octo que ex versu sequēti notificari possunt vnde versus Quis quid vbi per quos quotiēs cur quomodo quando ¶ De tribus actionem deprauantibus ¶ Per tria etiam pncipaliter deprauari solet actio etiam illa que est de genere bonorum. quādoqz in sui principio. q̄ndoqz in sui medio. quādoqz in sui

fine. scz p malā intentionē. per negligētiā. p vanā glaz Quib⁹ causis vnū pccm dicit mai⁹ ¶ Multis etiā causis seu respectib⁹ vnū peccatū dicit mai⁹ seu grauⁱ⁹ altero. vi delicz causalitate vt pccm luciferi. generalitate. vt pccm ꝑmi homis deformitate. vt pccm iude ꝑditoris. remissionis seu venie difficultate. sic pccm in spūm scīm. periculo sic pccm ignorātie. insepabilitate vt pccm cupiditatis. pronitate vt pccm carnis. offensione vt peccatū idolatrie. expugnādi difficultate vt supbia et vana gloria. mētis cecitate vt pccz ire ¶ De ḡnqz operū genēib⁹ ¶ Nōndū est etiā q inē cetera. ḡnqz reꝑiunt genēa opez Nā. qdā sūt mala in se vt illa q̄ de sui natura seu in suo genē mala sē ꝛ tñ p aliqs circūstātias bona fieri possūt. vt homicidiuz qđ in se malū est. ꝛ p circūstātiā aliqm ꝑt effici bonū. vtputa qñ fit p debitā iusticiā. vel se legitime defēdendo cū mortis piculū euadi nō possit et hmōi Quedā sūt mala ꝑm se vt illa q̄ ꝑm totū suū eē mala sunt nec p circūstātias aliqs bona effici pñt. sic ē odire deū vl̄ fornicari et hmōi Quedā ecōtrario sūt bona in se vt illa que de sui natura sē bona ex genē. ꝛ tñ p aliqs circunstantias possūt fieri mala Sic est dare elemosynā qđ in se bonū est sed p circūstātiā aliquaz pōt fieri malū. vtputa si daret p sola vana hominū laude adq̄rēda vel hmōi

multe respectibꝫ vnū pc̄m alteri ꝑ grauⁱ⁹ alterū

Quedā sūt bona ꝑm se. vt illa que ꝑm totū suū eē bona sūt nec p circūstātias aliqs. pñt fieri mala. sic est diligē deū ex caritate Quedaz sūt indifferētia scz q̄ suo eē nec bona nec mala sūt possunt tñ ꝑm circūstantias bona vel mala fieri. sic mouē pedē sine deliberatione. vel qñqz omedē qđ ꝑm circūstātiā aliqz bonū fieri ꝑt. vtputa in nēcitate. corp⁹ suū debite sustētandi vt efficaci⁹ deo seruire possit Et ecōtrario malū. vtputa si ad superfluitatē et ex sola libidine vel volūtarie p̄cepta ecc̄ie trāsgrediēdo fiat

De .lvj. generibus seu diuisiōib⁹ peccati mortalis

Licet plures. pcci mortal diuersis respectib⁹ et caus possēt assignari diuisiones seu genēa. q̄ntum tñ ad pñtis tractat⁹ opēdiū attinet. q̄tuor solummodo tangent Circa q̄rū adhuc solā q̄rtā diffuse insistet. qz p ei⁹ declarationem alie tres clare et facilē poterūt intelligi. imo ipas tres effectualiter oꝑchēdit

De prima diuisione

Prima igitur dictarū quatuor diuisionum est q̄ peccatoz̄ mortalium aliqua sunt carnalia alia spiritualia Carnalia autem maioris sunt infamie Spiritualia vero maioris culpe

De secūda diuisione

Secũda diuisio est q̃ pcõ
rũ mortaliũ aliq̃ sũt omis
si alia debiti Qõ in effectu ẽ
dicẽ Aliq̃ omittuntur in faciẽdo.
alia in omittẽdo Prima pcã sũt
ꝓuaricatio seu trãsgressio legis q̃
ad p̃cepta negatiua. vtputa Non
occides nõ mechaberis Secõa sũt
ꝓuaricatio seu trãsgressio legis q̃
ad p̃cepta affirmatiua. sic sũt Di/
liges dñm deũ tuũ ex toto corde
tuo ꝛc Honora p̃rem tuũ ꝛc Et ꝑm
hãc etiã diuisionez dr pcm mor
tale eẽ fieri ꝑa duas partes iu/
stitie Quarũ vna est. declinatio a
malo Alia est facẽ bonum

De tertia diuisione

Tertia diuisio ẽ De pcõr
mortaliũ aliq̃ directe omit
tunt in deũ alia in ꝓximũ
alia in seipm Pcm aũt in deũ ite
rũ sbdiuidit Nã q̃q̃ peccat i pa
trẽ q̃q̃ in filiũ. q̃q̃ in spũmsc̃m
De q̃b⁹latior fiet speculatio infra i
fine declaratiõis quarte diuisiõis
Peccat ei alio respcu in deũ q̃dru/
plicit. ꝑmo male de ipo p infideli/
tatẽ sentiẽdo. scõo ipm blasphe/
mãdo. tertio ei⁹ sacramenta indi/
gne ministrando tractãdo. q̃rto
eũ tẽtãdo Rursus deũ tẽtando
peccat triplicit Nã tẽtat vel eius
potẽtia. signa scz ab eo petendo
Vel tẽtat ei⁹ iusticia p hũanas. s.
ꝓbatiões vtputa p candẽs ferrũ
vel duellũ vel similia iuditiũ ei⁹ ex/
q̃rendo Vel tẽtat ei⁹ mia. suã scz
q̃si examinãdo bonitatẽ. se stultis
piculis omittẽdo In ꝓximũ vo
peccat etiã tripl̃r. vel bona sua ei i
debite auferẽdo. vel bona ꝓpria si
bi in sua nĉitate nõ cõicando. vel
mala psuasiõe aut malo exemplo
eũ in pcm trahẽdo q̃ inducendo
In semet ipm aũt peccat q̃s etiã
triplicit Vel sibi ipi nĉaria sbtra/
hẽdo. vel superflua sumendo. vel vl/
tra vires ac debitum moderamen
quippiam aggrediendo

De quarta diuisione

Quarta diuisio pcĉi mõr
sũitur p. vĩj. vicia capita/
lia Que sẽ. superbia. inuidia
ira. accidia. auaricia. gula. luxuria.
Et q̃ vt supꝰ tactũ est de ista q̃rta
diuisiõe expediẽs ẽ diffusiorez hic
facẽ declaratiõez. tũ q̃ ꝑ eaz supꝰ
dicte tres alie diuisiões clari⁹intel
ligi poterũt imo eas effectualit cõ
ꝑhẽdit. tũ q̃ ꝓprie loq̃do in ipsa
et ex ipa ꝑncipal effẽs ꝑncipal q̃z
intẽtio huius octaui tractatꝰ isti⁹
libelli dsistit et depẽdet. Ideo de
ipis. vĩj. pcĉis capitalibus hic fiet
q̃dã spẽale capl̃m. et iurta diui/
sionẽ in ꝑncipio h⁹ ꝑncipal capli
q̃d ẽ de pcõ actuali positã d̃ his
scz q̃ in eo videnda sũt.

Aliqua circa materiã. vĩj. vici
orꝝ capitaliũ ꝓnõnda
Interim anteq̃z ad spẽalẽ seu parti
cularem declarationẽ ipsorum se/
ptẽ viciorum capitaliũ veniatur
aliqua sunt circa ipsa aduertenda

nō q̄ p̄cz ḡuale nullo⁹ pōt fi⁹ mortale

per modū agē⁹ actꝰ q̄ de q̄ne ꝓcedit mortale pōt

Et p̄mo notādū venit q̄ pc̄m ve niale. siue sit q̄ntū ad actū siue q̄n/ tū ad maculā. nullo mō potest fiēi mortale. sic sc̄z q̄ illud idē p̄m sub stātiā qđ prius fuit veniale fieret mortale Et rō est. qz nulla res p̄t mutare spēm suā Pc̄m aūt mōrle et veniale sūt due diuerse pc̄i spe cies Nerūtn aliq̄s actꝰ qui de sui natura est de genere pc̄i venialis bñ p̄t fieri mortalis Et ꝑ q̄tuor modis Primo mō rōne ꝺscie q̄ de illo actu fieri p̄t. qz ḋcquid fit con tra ꝺsciaz formatā edificat ad ge hēnā . etiazsi sit ōtra ꝺsciam erro niā Et hec est rō qz cū in peccato duo sint sc̄z auersio q̄ ꝺuersio Pe nes p̄mū inuocat q̄litas siue gra/ uitas pc̄i. qm̄ auersio a deo est in pc̄o q̄li formale. q̄ ꝺuersio ad cre aturā q̄si materiale. Quāuis g⁹ le uare festucaz de terra videat leue vel indifferēs si tn̄ fiat ōtra cōsciē tiā ē pc̄m. qz tūc in aio spernit re/ alit bonuz incōmutabile. et ita fit auersio a creatore Scdo mō ex cō placētia q̄ in illo actu possit capi q̄ capet Nñ Aug⁹. Nullū peccatuz adeo veniale est qđ non fiat mor tale dū placet Tertio mō ex ꝺispo sitiōe seu procliuitate que exinde contrahitur. quia per frequētez la psum in venialia. ꝺispōitur hō ad mortale Et p̄m hoc intelligitur il/ lud dictum Gregl. Nitasti grādia vide ne obruaris arena hoc aūt dicit quia sepe de minimis pecca/ tis dum frequēter fiunt q̄ sic qua/ si contēnūtur venitur ad magna Sicut de modica scintilla surgit quādoq̄ magn⁹ ignis Quarto modo ex progressu. quia quando insurgit veniale si non prohibetur possit progredi vsq̄ ad mortale. Non q̄ ipm veniale vt. s. tactū est in sua sōstātia fieret mortale. ꝛ q̄a ex ipso occasionalē fieret progre diendo mortale . vt patet in pri/ mis motibus q̄ inter venialia cō/ putant Sed q̄ndo delectatio con ualescit in tātū q̄ cōsensus accedit iam est peccatū mortale

Unde sumatur numerus q̄ sufficientia septem viciorum capitalium Ōtādū insup q̄ vt aliqualit̄ supra tactū est septē sunt pc̄a seu vicia capitalia. sc̄z superbia. inuidia ira acidia. auaricia. gula. luxuria. q̄z sufficiētia seu numer⁹ p̄t colligi Nolūtatē em̄ hūanā frequēt ꝺtin git deordinari Aut q⁹ deordinat qz appetit qđ nō ē appetēdū. a deordinat qz refugit qđ nō ē refugi endū Si p⁹ mō a appetit qđ nō ē appetēdū interi⁹. et tc̄ peccat pc̄o superbie seu vane gl̄e Aut appetit qđ nō ē appetēdū exteri⁹ q̄ tūc pec cat pc̄o auaricie Aut appetit qđ nō ē appetēdū inferi⁹ q̄le est corpi delectabile Et istud iterū est in du plici ꝺria Quia aut illd delc̄abile qđ sic inordinate appetit tēdit ad conseruationem indiuidui. et tunc peccatur peccato gule Aut tēdit ad cōseruationez speciei vt coitus

et tunc peccaꝫ peccato luxurie Si ſecõdo mõ qñ ſcz voluntas deordi/ natur refugiẽdo qđ nõ eſt refugi/ endũ Aut illud nõ refugiẽdũ refu git ꝑm puerſũ inſtinctũ potẽtie rõ nalis.et tunc peccatur pcõ inui/ die Aut illud refugit ꝑz peruerſuz inſtinctũ potẽtie irascibilis.et tunc peccaꝫ pcõ ire Aut illud refugit ꝑm puerſũ inſtinctũ potẽtie ocupi ſcibilis.et tũc peccaꝫ pcõ acidie. Et ſic patz q̃ qr ſũt q̃tuor princi/ palia appetibilia in q̃b⁹ volũtatez hũanaz deordiari ꝺtingit.et tres ſolũ ſũt vires ſeu potẽtie aie ꝑm q̃ rũ inſtinctũ ẽ fuga. iõ tñmõ ſẽ ſe/ ptẽ pcã ſeu vicia capitalia.

Duplici mõ ſeptem vicia ca/ pitalia ſe oſtendunt nũc palã nũc palliate.

Notãdũ inſup q̃ iſta vicia.vij. ſeu pcã capitalia qñq̃ palã ꝙ pu blice ſe oñdũt.vt qñ dirẽe fiũt.qñ/ q̃ vero ſub q̃dã ſpecie boni palli/ ata ſe ingerũtꝙ decipiũt Ira ñ ſup/ bia qñq̃ ſic ſibi perſuadet. Nolo preeſſe vt poſſim,poeſſe. Inuidia ſic ſibi ꝑſuadet/bona alĩs non cu pio nec opto ne in ꝓſpitate ſucceſ/ ſuũ nimis extollanꝫ Ira ꝺo ſic ꝑ/ ſuadz Nõ debeo mala mihi illata tolerare ne mihi inferri conſueſcãt Acidia ſic ſibi perſuadet Ad ħ ñi in laborib⁹ parco ne indiſcrete ali/ quid aggrediẽs deficiã et indiſcre tiõis arguar Auaricia ſic ſibi per ſuadet.mihi multa adhuc congre gãda veniũt ne ꝓpter caſus fortu itos qui ſuperuenire pñt in inopi/ am incidã.et ſic furtũ rapinaz vel aliud iniuſtũ omittã Gula ſic ſibi ꝑſuadet Corp⁹ meũ cibis et poti b⁹ delicatis nutrio.q̃tin⁹ in ſanita te oſerueꝫ.fortiꝰq̃ efficiaꝫ vt ſic a/ ptius ſitꝙ valenti⁹ ad deo ꝺuiẽdũ Luxuria ſic ſibi ꝑſuadet.nõ ẽ malũ aliq̃nto tꝑe ad libitũ et ꝺplacẽtiã viuẽ et poſtea fortiꝫ penitere

Septẽ vicia capitalia.vij. fero cib⁹ beſtijs ꝺparanꝫ

Notandũ ꝓterea q̃ pcã.vij. vicia ſeu pcã capitalia. vij. tã ferocib⁹ q̃z immũdis beſtijs cõ parari ꝺſueuerũt. Superbia ſeu va na gloria ꝺpaꝫ leoni Inuidia cõ/ paraꝫ cani.ira ꝺpaꝫ lupo. Acidia ꝺpaꝫ aſino Gula ꝺpaꝫ vrſo Lu/ xuria cõparatur porco Auaricia cõ paratur ericio ¶ Similiꝫ etiã cõ/ parari ꝺſueuerũt ſeptẽ grauib⁹ in/ firmitatibus Superbia ſeu vana gloria cõparatur corporis infla/ tioni Inuidia comparatur lepre Ira comparatur freneſi. Acidia comparatur lethargie Auaricia comparatur hydropiſi Gula cõ/ paratur epilentie Luxuria compa ratur febri ¶ Et inſuper notãdũ et bene conſiderandum q̃ iſta ſe/ ptem peccata ſeu vicia capitalia. deuota ac frequẽti paſſionis chri ſti meditatione curantur Naz qui debite ea que ipſe domin⁹ noſter Jeſus chriſtus in ſua ſacratiſſima

vñ q̃ ꝺ ꝓpt̃ vna capitalia curant q̃z deuota ꝑ paſſionis meditatione

passione egit et sustinuit cõtẽplãt repiet ꝙ he septez mortifẽ pestes ibidẽ mirabilit curant Etenim sui sacri capitis in cruce humillima inclinatio curat superbiã Sui sacri lateris aptio curat inuidiaz Oro sua ꝑ inimicis curat irã Portatio crucis curat acidiam Traditio sui spũs pri. sui corpis cruci. sue mris discipulo. et suaꝝ vestiũ suis crucifixorib⁹ curat auaritiam Potatio aceti ꝙ fellis curat gulã Et sua flagellatio curat luxuriã ¶ Notãdũ insup ꝙ ꝑdictoꝝ pcoꝝ vnum ex alio nascit. qđ sic apparet Superbia em̃ qz oẽs ꝑcellẽ vult et appetit. statim qñ aliquẽ sibi eqri videt aut timet. in se dolere et turbari incipit. ac exinde otra illũ ad ipm̃ suũ bonũ q̃ sic eũ sibi equari timet impediẽdũ ac diminuẽdũ movet. et sic ex superbia nascit inuidia Inuid⁹ vo qz ꝺ facili ei cui sic invidet irascit et otra eũ q̃si toto spũ commovet. ideo ex inuidia nascit ira. Cũ aũt sic otra alĩ omot⁹ q ira⁹ tus vindictaz de illo appetat et se vindicari q̃rat. in quo ñ eũ deficẽ otingat in aio suo otabescitq otristat. ideo ex ira nascit q̃dã mẽtal tristitia q̃ a doctorib⁹ acidia nuncupat ¶ Cũ vo sic animo tristisq cõtabescẽs ꝺsolationẽ et q̃ndã sui exaltationẽ quã in se ipo nõ habz in reb⁹ exteriozib⁹ q̃rat. et q̃nto plagregare poterit maiozẽ se habituruz sperat. ideo ex acidia nascit auaricia Auar⁹ aũt qz bonis tpa

lib⁹ abundat. et sic ea q̃ ad delectationẽ in cibis et potib⁹ faciũt facili⁹ oparare et ad sui libitũ habere ꝑt. iõ ex auaricia nascit gula Gula vero ꝓpter ventris repletionem variasq cibozꝝ q potuũ delectabiliũ species quib⁹ reficit facillime delpumat in libidinẽ. ideo ex gula nascit luxuria ¶ Notãdũ insup ꝙ plura predictoꝝ septẽ viciorum seu peccatozũ capitaliũ dicũtur radices et initia seu cause aliorũ diuersis tamẽ respectib⁹ ¶ Superbia em̃ primo dicit radix q initiũ omnis peccati ꝓpter tres causas seu ratiões Primo ꝓpter causam que in omni peccato inuenit scz cõtempt⁹ dei qui est quedã causa omnis peccati Iste aũt cõtemptus est auersio a creatore que in omni peccato est. qz in omni peccato preponit bonũ cõmutabile bono incõmutabili Iste cõtẽptus non nisi ex superbia ꝓcedit. et ex ea q̃maxime Et iõ dicit ꝙ sicut sine charitate alie vtutes nihil sũt. ita sine superbia alia vicia nihil sunt Abstrahe superbiam et habebis gratiam Quia superbis deus resistit. humilibus aũt dat gratiam Secũdo dicitur superbia radix et initiũ omnis peccati qz fuit ꝑmuz peccatozum Hoc em̃ peccato peccauit ꝑmo diabolus in celo et primo hõ in paradiso Tertio dr̃ superbia radix q iniciũ oĩs pcĩ qz ex ea ꝑm̃ ꝑus et posterius hoc est mediate vel immediate nascuntur alia

vicia et peccata. vt aliq̃liter supra ostensū est in notabili immediate p̃cedēti Libido etiā ꝑ Augustī. ponit dr̃ cā oīs peccati sed alio respectu ꝓpter sc̃z inordinataz delectationē que ex ipa libidine habetur in creatura. q̃ delectatio inordinate afficit et attrahit aiam̃ et auertit a summo bono Est enī libido volūtas improba q̃ mouet aiā rōnalis ad ꝺ̄ ꝙ inordinate delectetur in creatura Et ex hac libidine oia alia pcā ꝑm ꝑus et posterius ꝺ̄ est mediate vel immediate. alia tñ via seu ordine quā a superbia insurgūt Cupiditas etiā sic̃ ponit apls radix dr̃ oīm malorꝝ. q̃si eodē respectu iuxta suū esse sic dr̃ libido iuxta suū Nam sic libido vt statim dc̃m ē dicit causa oīs peccati ꝓpter inordinatā delectatōnē que ex ipa libidine habet in creatura que delectatio inordinate afficit et attrahit aiaz et auertit a summo bono. sic cupiditas in suo esse dicitur radix oīm malorꝝ ex inordinato amore. q̃ ex ipa cupiditate habet ad creaturā. qui inordinatus amor sui afficit et attrahit animā et a sūmo bono auertit Ex quo inordinato amore oia alia pcā ꝑm ꝑus et posteri⁹ hoc est mediate vl̄ immediate. alia tñ via seu ordine q̃ a superbia et q̃ a libidine insurgūt et oriunt Luxuria etiaz ꝑm Cassianuz dr̃ radix oīs pcti. quia carnales delectationes sūt nobis naturales. et ad naturalia ꝑni sumus et inclinati. ac eis cū difficultate resistim⁹ Attracta igit̃ et affecta p luxuriā aia i oia alia vicia facilit̃ et sine ꝺ̄sideratiōe ac moderamine. ꝑm tñ ꝑus et posteri⁹. hoc est mediate vl̄ immediate. ex vno. s. in aliud ꝓlabit̃. alia tñ via et ordine q̃ꝫ p superbiā et q̃ꝫ p libidinē et q̃ꝫ p cupiditatē Possent ista ꝑfusius ꝺ̄clarari ꝫ q̃ntū ad breuitatē huiꝰ tractatuli conuenit. satis sint q̃ tacta sūt. qui ampliora vidē voluerit doctores habeat solēnes. et inter ceteros beatū Thom̄ sc̃da sc̃de et sūmā de vitijs et virtutibus

De. vij. vicijs capitalibus in spēali

Et ꝑmo differētia inter superbiā et inanē gloriam

Stis sic ꝑnominatis dicēdū venit de q̃libet ꝑdictorꝝ. vij. vitiorꝝ capitaliū in specie seu in ꝑticulari Et ꝑmo de superbia Circa quā notādū est ꝙ licz cōiter nō fiat distinctio inter superbiā et inanez gloriā. imo ponat inanis gloria filia superbie Greg. tñ inter eas differentiā ponit. imo superbiā dicit reginā et matrem omniū viciorū Quod intelligendū est Gregorium accepisse ꝓut superbia consideratur ꝑm quandam redundantiam et generalitatem quam habet in alia peccata inq̃ntum sc̃z ex ipsa omnia peccata oriri possūt Et hoc duplici via seu ratione Uno mō per sc̃z directe i q̃ntū. s. alia pcā ordinant ad finē superbie q̃ est ꝓpria excellentia

Compendiū theologie de vitijs

ad quā potest ordinari quicqd homo indebite et inordinate appetit Alio modo indirecte et q̄si p accidens remouendo ꝓhibens. inq̄ntū scz per supbiā homo legē diuinā otēnit. p quā ꝓhibet a peccando et transgredit mandata Intelligitur tn hoc q̄n illa trāsgressio mādator fieret ex otēptu Nam fieri posset ex ignorantia vel infirmitate. q ibi non esset supbia Ut igitur sp natura ipor vicior clarius elucescat ꝓcedatur hic opinionez Gregl. insequēdo Differentia aūt q̄ cōiter inter supbiā et inanē gloriā assignat. qz lz in vtraq; sit immoderat⁹ et inordinat⁹ ꝓprie excellentie appetit⁹ qui scz nō est ꝑm rectam et debitā rōnē in hoc tn differūt. quia supbia excellentiā ꝓpriam inordinate appetit. Inanis vogla excellētie ꝓprie manifestatiōez ita q supbia ꝓprie cōsiderat inq̄ntum ille inordinat⁹ ꝓprie excellētie appetit⁹ habet ab intra etiāsi non ab extra ꝓgrediat Inanis gloria transit ab extra. qz illā excellētiaz appetit ab extra apparere et in ore alior apparere et manifestari

De superbia in particulari prout distinguitur ab inani gla et ponit quasi regina aliorum viciorum

Dicetur ergo ꝑmo de supbia que sic vt q̄liter tactū est ꝑm Aug⁹. diffinit Superbia est appetitus inordinatus ꝓprie excellentie Dicit etiā Aug⁹. q supbia omnib⁹ hominib⁹ inuidet scz supioribus. qz eis nō equat Paribus qz sibi equant Inferioribus ne sibi equent Dicit etiā superbia omnis pcī radix et initium ꝓter tres ratiōes supr in penultl. .c. immediate ꝓcedenti tactas Gregl. xxxi. li. moraliū q̄tuor spēs supbie assignat Prima est cū hō bonum qđ habet estimat se a se ipo habē Scda spēs est cū hō bonū qđ hz sibi desuper datū credit ꝛ tn se reputat illud ꝑ suis meritis accepisse Tertia spēs ē cū hō iactat se habere bonū qđ non habz Quarta spēs ē cū homo despectis ceteris appetit singulariter videri habere bonū qđ habz Et est aduertendum q hic iactātia accipit q̄ntuz ad interiorē cordis arrogantiam Quia si caperet iactātia q̄ntū ad exteriorē actū quo q̄s falso se diceret vel laudaret habē bonū quod nō habet magis ꝓprie ptinet ad pcēm inanis glorie et etiā ad peccatū mendacij q̄z ad pcēm supbie prout sumit hic et a beato Gregl. Istaz aūt q̄tuor specierū numerus et sufficiētia sic sumit Dictū est supbiaz esse inordinatū prope excellentie appetitū Omnis aūt excellentia accedit homini rōe alicuius boni qđ habet Bonū aūt qđ hz hō triplicit ꝑt cōsiderari Uno mō ꝑm se. alio mō ex parte cause q̄ habetur. tertio mō ex pte modi ipm bonū habēdi Respectu ꝑmi certū

est ꝙ ānto bonū qđ ḋs habz ma ius est. tāto ꝑ ß maiorē excellētiā ꝺsequiť Et q̄ ꝺtingit ꝙ hō cuius appetit⁹ inordinate vel vltra mo/ dū sibi ꝺuenientē in suā ꝓpriā excel lētiā tēdit sibi in aio suo attribuit bonū qđ nō hz vel mai⁹ q̄z habz et tūc est tertia spēs superbie supᵖ posi ta. q̄ est scz cū ḋs iactat se hr̄e bo nū qđ nō habz Respectu scđi cer tū ē ꝙ qñ hō bonuz qđ hz. hz ex se ipō. ipe excellēti⁹ hz q̄z si habēt ab alio Et exhinc processit. ꝙ hō cui⁹ appetit⁹ inordinatꝰ vltra mo dū debitū et sibi ꝺuenientē in suā ꝓ/ priā excellētiā tēdit illđ bonū q̄ḋ habz ab alio estimat in suo aio et sibi attribuit hr̄e a se ipō Et qz du plicit aliq̄s ꝑt esse causa sui boni. Uno mō efficiēter. alio mō mēito rie. ꝑm ß sumunť due ꝑme spēs su/ perbie supᵖ posite Naz si hō illud bo nū qđ a deo habz estimet ꝙ repu tet se a semet ipō habere et sic effici enť. tūc est ꝑma spēs superbie supra posita Si vo illđ bonū qđ a deo hz estimet seꝰ reputet a đo hr̄e. ꝛ suis mēitꝰ. ꝙ sic mēitoriꝰ tē ē scđa spēs Respectu tertij certū est ꝙ ānto aliq̄s bonū qđ habz excellētio ri mō q̄z alij possidet tāto ꝑ ß ma iorē excellētiā ꝺsequiť Et hinc est ꝙ hō cui⁹ appetit⁹ inordinatꝰ vl tra modū debitū et sibi ꝺuenientē in suā ꝓpriā excellētiam tēdit illđ bonū qđ hz. estimat in suo aio et sibi attribuit excellēti⁹ habē q̄z ce teri. et tūc est q̄rta spēs superbie su

pra posita. scz cū ḋs despectis ce/ teris appetit singulariť videri hr̄e bonū qđ habz Et q̄ḃ⁹ apparet clara sufficiētia spēruz superbie per Gregl. assignata Est tñ aduer/ tenduz ꝙ ꝑm diuersos doctores. plures et alie assignanť superbie spe cies Hieronym⁹ assignat ingratitu dinē spēm superbie Augl. dicit ꝙ se excusare de pcō ꝺmisso ad superbi am ptinet Etiā p̄sūptio q̄ ḋs ten/ dit ad assequēdū aliq̄ḋ qđ est sup se. ad superbiā ptinē videť Bernar dus etiā. xij. grad⁹ ponit superbie q̄ sūt. curiositas. mentis leuitas. ine/ pta letitia. iactantia. singularitas. arrogātia. p̄sūptio. defēsio pcōꝝ simulata ꝺfessio. rebellio. libertas peccāꝺi ꝺsuetudo Sed qui debite ꝺsiderat oēs hmōi spēs seu grad⁹ ad. iij. spēs ꝑ Gregl. vt tactū ē as signatas reduci ꝑñt et sub eis oꝑ hendūť Nam ꝑma ingratitudo de q̄ loq̄tur Hieron⁹ reducit ad ꝑmā spēm. qz ingrat⁹ sibi ꝓpriꝰ i effcu attribuē videť hr̄e a semet ipō illđ bonū qđ ab alio habz cū illđ recognoscē nolit Excusatio ꝺ pec catis. de q̄ loq̄tur Aug⁹ ꝓprie pti/ net ad tertiā spēm quia sic se excu sans videť se iactare habē bonuz qđ nō habz scz bonum innocētie Presūptio aūt qua ḋs tēdit in đ qđ supᵖ ipm est ꝓprie ad q̄rtā spēm ptinet. ꝑm quā ḋs appetit ꝑ aliꝰs singulariť videri Duodecim ergo grad⁹ superbie quos ponit Bern̄. li cet ꝑm q̄ḋ et ꝑm modū accipiēdi

ipi⁹ Bern̄.ad superbiā pertineāt. nō oēs tñ accipiunt ꝑm ipam ꝓpri am naturā seu essentiaz supbie cui assignant ꝙz sumunt aliq̄ taz ꝑm diuersas hominū oditiones.q̄z ꝑm oparationez ad grad⁹ hominū q̄ vel sūt maiores vl eq̄les vl mino res Nō solū ec in dictis xij. gradi bus tangunt spēs aliq̄ supbie.sed etiā quedā ipaz supbiā añceden/ tia et q̄dā osequētia ¶ Sumūtur etiā ꝑdicti.xij.grad⁹ supbie a Ber nardo assignati p oppositū ad.xij grad⁹hūilitatis.q̄s brūs Bñdict⁹ in sua regula ponit ¶ Prim⁹ enim grad⁹ hūilitatis ab ipo beato bñ dicto assignat⁹ ē corde et ope sp hūilitatē ostendē defixis in terrā aspectib⁹ Cōtra quē ponit Bern̄. ꝑmū gradū supbie.curiositatem Nā iurta qđ dicit Mens hois sui ipius incuriosa.qđ ex ꝓprioꝝ me/ritoꝝ vana estimatiōe ꝓcedit. alio⁹ cōiter curiosa efficit.q taz vel ad ea q̄ ad ipaz nō spectāt immo derate ognoscenda.vel mores vi ciaq; alioꝝ inquirēda se transfert hincinde oculos vagari.capite q̄z erecto ac aurib⁹ suspēsis incedē in cipit ¶ Ꝙdꝫ grad⁹humilitatis a dō beato bñdicto assignat⁹ est.vt pauca vba ꝙ rōnabilia q̄s loq̄tur ꝙ nō clamosa voce Cōn quā pōit Bern̄ z⁹ ḡdū supbie.leuitatē mē/tis quā ex gradu ꝓcedēti oriri po nit Nā vt dicit anim⁹hominis nul la sui cura aggrauat⁹.dū mores et vicia alioꝝ curiose circumspicit.in

quandā leuitatē et instabilitatem transit Nā dū nūc aliq̄s sibi supio res aspicit iaz se superari volet et p inuidiā tabescit Dū vo nūc ali os sibi inferiores cernit per q̄ndā vanā excellētiā puerilit hilarescit Nūc paucaꝙ mordacia loquit.nē multa et insania.nūc risu.nūc luctu plena ¶ Terti⁹ grad⁹ hūilitatis a beato Bñdicto assignat⁹.vt quis non sit facilis aut ꝓmpt⁹ in risum Cōtra quez ponit Bern̄ tercium ḡdū supbie ineptā leticiā quam ex duob⁹ gradib⁹ immediate p̄cedē tib⁹ oriri dic Nā dū p curiositatē ad animi seu mētis leuitatē q̄s de uenit et gaudiū qđ ex sui plūptio/ne accepit.per tristiciam quā inter dū de alienis bonis otrahit inter polari metuit. statim ad remediū falsē osolationis ofugit.ita vt be/ne sibi conscius .vel sui oblitus vl ab offi culpa absolut⁹ putet Nūc apparet in frōte hylaritas.nunc in signis scurrilitas.nūc ad iocū ꝓni tas.nūc vanitas in incessu.nūc fal sitas in risu ¶ Quart⁹ grad⁹humi litatis a dō beato Benedō assi/gnat⁹ est taciturnitas vsq; ad inē rogationē Cōtra quē ponit Ber nard⁹ q̄rtū gradū supbie Jactan tiā quā ex p̄cedēti gradu oriri di/cit Nam dū mente in ineptam leti tiam resoluta. vanitas crescere et grossescere inceperit.iam nūc ē vt laxato sinu ab extra erūpat querit tūc q̄bus omne qđ sentit effundat ꝓuenit interrogantē. nō querenti

respõdet Nũc q̃rit et soluit. nũc ie/iunia laudat. omẽdat vigilias. sõ/nia pfert et visiões ¶ Quint⁹ gra/dus hũilitatis a beato Bñdicto assignat⁹ ẽ tenẽ qõ hz cõis obser/uãtia Cõtra quẽ btũs Bernñ q̃ntũ gradũ supbie ponit singularitatẽ quaz ex p̃cedenti gradu oriri dicit Turpe etenim essz ei q̃ se supza cete ros extollit et iactat nisi pl⁹ vel ali ter q̃z ceteri aliq̃d spẽale ageret q̃ vltra eos apparere possit Tal⁹ pl⁹ sibi de aliq̃ particulari bono qõ se facẽ estimat blandit. q̃z si decies plus in cõitate facẽt Pallorẽ suuz in vultu et maciẽ in manib⁹. et ta/lia q̃ in se ipõ videre põt speculat ad sua pticularia strẽnu⁹ ad cõia piger. vigilat in lecto et dormitat in choro. et hmõi ¶ Sext⁹ gradus hũilitatis a dco beato Bñdco as signat⁹ est credẽ et pnũciare se om nib⁹ viliorẽ Cõtra quẽ ponit Ber nard⁹ sextũ gradũ supbie. arrogã tiam. quam ex p̃cedẽti gradu ori/ri dicit Nã cũ q̃s talia opa sic sin gulariẽ agit. iã apud simpliciores eius fama seu opinio crescere inci pit q̃ ipa ei⁹ opa q̃ videt pbant. qz discernẽ nesciũt q̃ intẽtiõe pce/dãt. ficqz dũ miser ille ab alijs bea tificat. apud se in errorẽ inducitur Credit em̃ qõ audit. z q̃o intẽdat nõ attẽdit. et dũ pl⁹ de se ipõ alijs q̃z sibi credit nõ solũ vbo aut ope/rũ ostẽtatiõe pbitatẽ demonstrat z interno etiã sui cordis affectu se alijs sanctiorez credit q reputat

¶ Septim⁹ grad⁹ humilitatis ab ipõ beato Bñdicto assignat⁹ ẽ se ad oia indignũ q inutilez credẽ et ofiteri Cõtra quẽ ponit Bernñ. se/ptimũ gradũ supbie. p̃sũptionez quã ex precedẽti gradu oriri dicit Nam q̃ se in aio alios p̃cellere pu tat. qũo eẽ põt q̃n pl⁹ de se q̃z de alijs p̃sumat? Talis p̃m⁹ i ouẽtib⁹ reñdet p̃m⁹ in osilijs respõdet Nõ vocat⁹ accedit. nõ iussus se intro/mittit. q̃cq̃d ipe fecerit recte factũ q̃cq̃d vero non fecerit inordinate factũ reputat. si vt optat nõ p̃mo ueat supiorẽ suũ aut iuidũ aut de/ceptũ iudicat. in minorib⁹ obedire indignat. qz ad maiora se reputat idoneũ ¶ Octau⁹ grad⁹ hũilitatis a dco beato Bñdco assignat⁹ est ofessio pccoz Cõtra quem ponit Bernñ octauũ gradũ supbie. defẽ sionẽ pccoz quã ex p̃cedenti gra du oriri dicit Steni q̃ se facilit ad omnia ingerit impossibile q̃si ẽ q̃n aliq̃n deficiat cũ ergo talis a suo supiore corrigi ceperit. culpã suaz qz hre nõ putat nõ agnoscit. tũc in varias pccoz suorũz excusatio nes se põit. aut enim fecisse negat aut fecisse ofitet. z p̃ bfecit. aut si male se fecisse fateat. dic tñ p̃ nõ multũ male. et si multũ male p̃ nõ mala intentione. et si iterũ de ma/la intẽtiõe cõuincat aliena se dicit suasiõe peccasse Et qũo talis qui apta defẽdit. malas sui cordis co/gitatiões fuelaret? ¶ Non⁹ grad⁹ humilitatis a dicto beato Bene/

dicto assignat⁹ est Pro obediẽtia in duris⁊ asperis patiẽtiã ãplecti Cõtra quẽ ponit Bernard⁹ nonũ gradũ supbie. simulatã cõfessionẽ quã ex precedẽti gradu oriri dicit Nã qui vt tactũ est. sic ex arrogã/tia et presũptiõe peccata sua excusant. si vt interdũ ꝺtingere põt de manifestioꝛib⁹ culpis arguant sciẽtes ꝙ si defẽderẽt nõ crederetur eis. ad subtilioꝛa se ꝺuertũt argumenta/ defensionis verba respondendo dolose cfessiõis Nũc etiã vultũ demittũt. corpus ꝓsternunt lacrimas sibi si possũt extoꝛquent suspiria et gemit⁹ emittunt Sed si eis leuis aliqua ꝺtumelia aut exigua pena inferatur. iam suã simulationem dissimulare non valẽtes murmurare frendere irasci et conturbari incipiũt Decim⁹ grad⁹ humilitatis a dicto beato Bñdicto assignat⁹ est Vt cũ obediẽtia quis se subꝯiciat maioꝛi Cõn quẽ ponit Bernã. decimũ gradum supbie. rebellionez quã ex precedenti gradu oriri dicit Cum eñ sic simulate suam culpaz cfitẽs penã sibi impositaz impatiẽter sustínet seqz iaz ab alĩs notari. ac suaz falsitatem ꝺspici. et exinde suam opinionẽ et laudem ꝺminui videt. grandem in coꝛde suo supbo cõfusiõez habz. valde tũc difficile est talẽ huiusmodi vniuersoꝛ iudicĩs tacitũ adquiescẽ. ꝫ mox frontosus impudẽs. et ꝙsi desperat⁹ in rebellionez coꝛruit Et ꝙ ꝓius solum fratres

ꝺtẽpserat. iam impudẽter et potẽter inobediens etiã ꝺtẽnit mgrm Undecim⁹ grad⁹ hũilitatis a dicto beato Benedicto assignat⁹ est Vt quis volũtatẽ ꝓpriam non delectẽ implere Cõtra quẽ ponit Bernã. vndecimũ gradũ supbie libertatẽ peccãdi. quã ex precedẽti gradu oriri dicit Nã cũ subditus magistrũ vel superioꝛez nõ timere incipit. nec proximos seu fratres. aut sodales habet quos verẽ/ in quadã securitate maioꝛi ꝙ libertate ad sua desideria implenda ꝓfluit. in ipsis ꝙ adimplendis delectatur. et ꝙ̃uis forsitan non penit⁹ in ꝓncipio dei formidine abiecta/ ꝙsi vadũ tẽtans illicita cũ quodaz timoꝛe ꝓficiat. postmodũ tamẽ pedetentim in vicioꝛ gurgitẽ intrat Duodecim⁹ grad⁹ humilitatis a dicto beato Bñdicto assignat⁹ est. vt ꝙs deũ timeat. et memoꝛ sit omniũ que ꝓcepit Cõtra quez ponit Bernard⁹ duodecimũ gradũ superbie. consuetudinez peccandi quã ex precedenti gradu oriri dicit Nam postꝙz terribili dei iudicio prima flagicia impunitas seq/tur. tunc per quandam frequẽtiã maloꝛ actuũ homo in quandam peccandi consuetudinez trahitur Ex hinc ꝙz carnalibus desideriis absorptus. rationis ꝙz ac timoꝛis dei oblitus. indifferenẽ suis libitis vtitur Nec ab illicitis cogitandis et peragẽdis restringitur. sed ꝙt/quid sibi in coꝛde. in oꝛe. in manu

occurrit.machinat.garrit.q opat maliuol' quidez magniloqu' faci nozosus Istozū duodecim gra duū numer' ex hoc accipit.qz hō per superbiā cōiter iniuriat Vel deo.vel homini cui debet eē inferi or.vl homini cui debz eē par Sex primi grad' determinātur ꝑm iniu riā que per superbiaz fit homini cui quis debet esse par Quatuor alij sequētes grad' determinat ꝑm iniuriā que per supbiā fit homini cui ḡs debet esse inferior Duo vo vltimi grad' determinātur ḡntuz ad iniuriā q̄ per superbiā immedi ate deo fit Et notanter dicitur im mediate quia etiā alij grad' redū dant in deuz.sed non immediate imo mediante primo Grad' aūt dicūtur quia a minori ad maiorē fit pgressus Etiā ꝓpter grauedinē pcōzum que iuxta illos gradus cōmittūtur Prim' eīm grad' ma lus est scōs peior et sic ascendēdo vsq; ad vltimum qui reperiet esse pessim' omniū Vñ iniuria que fit respectu paris ē minor.illa que fit respectu superiozis est maior.sed il la que fit respectu dei est maxima ꝓpter quod predicti gradus talit ozdinantur

De vicio seu peccato inanis glozie

Hinc dicendū est de inani glozia quam Grezl.ponit esse primuz vitiū capitale Que sic describit Inanis gloria ē

inozdinat' appetit'.laudis. glozie et honozis finis ei ꝑncipalis ina nis glē est manifestatio ꝓprie ex/ cellētie Inanis glē septē a beato Grezl.xxxi li.mozal' filie assignan tur.scz inobediētia.iactātia.hypo crisis.contētio ptinatia.discozdia nouitatū ꝑsūptio Quarū numer' seu sufficientia sic sumit finis in anis glozie vt supza dictuz est.est manifestatio ꝓprie excellentie Ad manifestationē aūt ꝓprie excellen tie pōt ḡs dupliciter tendē Uno mō directe alio mō indirecte Si directe aut fit per verba.aut fit p facta Si per verba tūc est iactan tia Si per facta Aut illa facta sūt vera et aliq̄m ammirationem im/ portantia.alias nulla cōsequeret gloria.et tunc est nouitatū ꝓsū/ ptio Nā eas solent homines ma/ gis ammirari Si autē per facta aliquaz ammirationē vt dictū est habentia.sed tamen nō vera imo ficta.et tunc est hypocrisis Si aūt tendat homo ad manifestationē ꝓprie excellentie scōo modo scz in directe Et hoc potest cōtingere q̄ dupliciter.scz vel q̄ntū ad intelle/ ctum. vel q̄ntū ad voluntatez.vel q̄ntū ad locutionē.vel q̄ntū ad fa ctum Si primo modo scz quan tum ad intellectum.et tunc est.per tinacia.per quam scz homo ad su am excellentiam ostendendam ni/ mis innititur sue ꝓprie sentētie no lens cedere sentētie meliori Si se/ cūdo modo scz q̄ntū ad volūtatē

et tūc est discordia p quaz scz hō ad suam excellētiaz ostentandam nō vult a ꝓpria volūtate discedē vt in aliū seu in alio cōcordet Si tertio mō scz q̄ntū ad locutionem et sic est cōtentio per quam scz hō ad suam excellētiam ostētandam clamose verbis contra aliū litigat volens vincere et obtinere Si q̄rto modo scz quantū ad factū et sic est inobediētia p quam scz hō ad suam excellētiam ostētandam non vult exequi p̄ceptuz supiozis ne exequendo videatur in aliquo inferioz

De vicio seu peccato inuidie

Sabsequenter ō inuidia tractandum venit Que ꝑm Aug⁹ est doloz seu odiū felicitatis aliene Scōm vero Joh damascenuz. est tristicia de alienis bonis Et dicit inuidia a nō videndo quia scz bona alioz videre nō potest seu nō libenter videt Et qz displicentia boni alteri⁹ que interius habet potest q̄dāmō p actū visiōis exteri⁹ denōri seu p̄cipiō ꝓprie dr̄ inuidia a nō vidēdo .i. nō libenter vidēdo Nā sic dicit Seneca. Quicquid mente fugim⁹ ingestum oculis vix videmus Et ideo illa interioz displicētia ꝓprie inuidia dicitur Ipsius aūt inuidie quinq; per Gregl. assignantur filie. xxxi. li. mozal scz odiū susurratio. detractio. exultatio in aduersis ꝓximi.

De septē vicijs

afflictio in ei⁹ ꝓsperis Quarum numer⁹ seu sufficiētia sic accipit In conatu em̄ inuidie. q̄n scz aliq̄s cōtra aliuz inuidia in animo motus ipam ad effectū p̄ducere nititr aliquid est tanq; p̄ncipiū. aliquid tā q; mediū. aliquid tanq; terminus seu finis Illud aūt q̄d ē tanq; p̄ncipiū est vt p̄mo inuidus apud alios ꝟbo diminuat gloriā seu famā hominis Et hoc potest ōtingere dupliciter Vel in occulto. et tunc est susurratio. que ē q̄n aliq̄s malum occulte de suo ꝓximo dicit. eius famaz denigrando Et iuxta Isidoz dicitur a sono locutiōis quia ꝓprie fit in aure et secrete. nō in facie hominū Vel tēdit inuid⁹ gloriam alteri⁹ diminuere in manifesto seu in aperto. et tūc est detractio q̄ est q̄n aliq̄s apte maluz de suo ꝓximo dicit ei⁹q; famā denigrat. ledit et diminuit Et tñ circa ista duo pcca aduertendū. qz ꝑm Thomā ipa in materia conueniunt et eē in forma siue mō loquēdi. qz vtrobiq; maluz de ꝓximo occulte dicit Et intellige hic occulte .i. nō audiēte eo de q̄ sic malū dicit Et hinc ē q⁹ ꝓpt̄ istā fikitudinē vnū p alio sepe sumit Differūt tñ in speꝯcie respectu finis ad quē fert intētio Nam p̄ncipalis intentio detractoris est famaz ꝓximi denigrare Nā illa ꝓcipue mala de ꝓximo ꝓfert. ex q̄b⁹ ipe ꝓxim⁹ infamari possit vel ei⁹ fama diminui Susurronis vero intētio p̄incipalis est

illū cui sic inuidet p mala q̄ de eo dicit. ab amicicia aliozuz separare Detractor etiā ꝓprie est q̄ apte et in facie hominū mala de aliq̄ loq̄/tur Susurro aūt ad ptem et secre/te et q̄si in aure vt iam tactū est Il/lud aūt qđ est tanq̄z mediū ē quo inuid⁹ facto per se nec p aliū omo/dū et vtilitatē seu ꝓfectū alterius impediat seu diminuat Et tūc aut illud facere et adimplere pōt Et tunc exinde venit et oriē exultatio in aduersis primi. aut nō. et tunc exinde venit⁊ oritur afflictio in p/speris primi Illud aūt qđ in inui/dia est tanq̄z termin⁹ seu finis con sistit in ipo odio qđ inuid⁹ de pso na cui inuidet habz Nam sicut bo nū qđ delectat causat amorē sic il/lud qđ otristat causat odiū ¶ Est tamē pro clariozi p̄missoz intellcū aduertendū q̄ afflictio in psperis proximi dupliciter pōt cōsiderari Uno mō p̄m q̄ndā generalitatez q̄ scz aliquis de psperis alicui⁹ in q̄ntum habet aliq̄m gloriā seu famā tristatur Et tunc afflictio in prosperis proximi nō est filia inui die imo est ipsa inuidia met Alio modo magis ꝓticularie in q̄ntuz scz quis de psperis proximi que ipe nitebat impedire tristat in q̄n/tum scz cōtra suū conatū cueniūt et tūc est ꝓprie filia inuidie Exul/tatio eñ in aduersis primi nō est directe idē qđ inuidia. z er ea seq̄/tur⁊ nascit exultatio de malo eius dem ¶ Est etiā notandū q̄ est q̄/

dam inuidia que inter grauissima pcā cōputat scz inuidētia frater ne gratie. q̄n scz aliq̄s nō soluz de bono ꝓximi dolet. z etiam de ipo augmento gratie dei qđ ipse pri mus habet Et hmōi inuidia poni tur pccm cōtra spūm sanctū Quia per hmōi inuidiam hō quodāmō videt spūisancto inuidere. eo q̄ in suis opib⁹ glorificat Et ideo po/nitur hmōi inuidia spēs peccati in spūmsanctū. vt latius infra videbi tur vbi de pcō in spūmsēm aget Notandū etiā q̄ licet interdū inui dia zelus nominet et interdū pro zelo accipiat. ē tñ int̄ ea realis dif ferentia Pro quo sciendū q̄ tristi cia de alienis bonis pōt q̄tuor mo/dis seu causis ottingere Uno mō q̄n aliq̄s dolet de bono alicui⁹ in q̄ntum ex eo timet sibi ipi vel aliis bonis viris nocumentū ꝓuenire et talis tristitia non est inuidia et pōt eē sine pcō Secōo mō q̄n ali/quis dolet de bono alteri⁹ non in q̄ntū ille alter illud bonuz habz z ex eo in q̄ntuz ipe q̄ inuidet sibe bo/nū in se nō habz. imo sibi deest ꝓ vtēdo tñ ad bonū finē. et ista tristi cia nō ē inuidia z ē ꝓprie zel⁹. q si iste zel⁹ sit circa bō honestā. laudabil ē Iurta illud. i. ad Thes/sal. Emulamini spūalia Si aūt sit de bonis tpalib⁹. pōt eē et cū pcō et sine pcō iurta hominis sic zelā tis intētionē ¶ Tertio mō q̄n ali/q̄s de bonis alteri⁹ dolet seu trista tur in q̄ntū ille cui illō bonū acci/

dit est ipso bono indign⁹ Et ista tristitia nō p̄t ꝓprie oriri ex bonis vtuosis seu honestis.ex q̄b⁹ aliq̄s iust⁹ q vtuosus effici p̄t.qz ia q̄dā/mō sibi ipi repugnaret Si vo oriatur et veniat ex bonis tpalib⁹ cū p̄m doctrinaz fidei tpalia bona q̄ indignis ꝓueniūt.ex iusta dei ordinatiōe disponant vel ad eorum damnationē.et hmōi bona tpalia q̄si nihil sint in opatiōe ad bona futura q̄ seruant bonis.iō hmōi tristitia ꝓhibet Juxta illud psal. Noli emulari in malignātib⁹.neq; zelaueris facientes iniq̄tatē Et alibi Pene effusi sū gress⁹ mei.qz zelaui sup iniq̄s pacez pcōz videns Ꝛ° mō q̄n aliq̄s dolz seu tristat de bonis alteri⁹.in q̄ntū scz ille alter ipm i dcis bonis excellit seu excedit Et hec tristitia ē ꝓprie inuidia et ē sp praua et pcēm.qz dolet de eo de q̄ gaudēdū est scz de bono ꝓximi Et sic ꝓprie accipit hic

De vicio seu pcō ire

Ocēdū inde venit de ira q̄ p̄m Aug. sic describit Ira est vlciscēdi libido Scōm vo cassiodoz sic describit Ira est immoderat⁹ animi mot⁹ ꝛcitatus ad penā seu vindictā Et intelligit hec diffinitio.nō de ira que ꝓcedit seu denotat p zelū.q̄ est q̄n q̄s cōtra ipa vicia mouet p̄m ordinē rōnis ad bonū finē.qz etiā interdū hō sibi ipi ꝓpter sua pcā et vicia

trascit ꝫ intelligit de ira q̄ ꝓcedit et nominat p vicium.de q̄ etiā solū hic agēdū ē Ira em̄ duplex hz eē .s.nature q moris Quo ad eē nature nō ē ꝓprie nisi passio q̄daz.rōne cui⁹ passiōis sic pure seu absolute ꝛsiderate ira nō est pcēm.imo magis ē pena Quo vero ad esse moris seu morale in q̄ntuz illa passio deordinat a debito ordine rōnis debitoq; fine.tūc dicit q importat vicium et pcēm Nā ira isto mō non dicit purā passionē imo quādam actionē qua deordinat hō q quātū ad deū et quātū ad proximum Jule em̄ a se vindictā exq̄rē quā nō debz nisi a deo vel a iudice cōstituto experē Vel illā vindictam exerceri appetit otra illū q̄ nō meruit vel vltra id qđ meruit.vel nō p̄m legitimū modū et ordinē.vel nō ꝓpter debitū finē Gregl.xxxvi li.moz.ser assignat ire filias q̄ sūt rixa.tumor mētis.contumelia.clamor.indignatio.blasphemia.quarū nūer⁹ seu ſufficientia sic accipit Triplicit p̄t ira ꝛsiderari.vno mō p̄m qđ ē in corde.scdo mō ꝓut est in ore seu locutiōe.tercio modo ꝓut ē in facto seu ope Quo ad p̄mū modū scz in quātū ira est in corde nascunt duo vicia Vnū in respectu ad illū cōn quē hō irascit qz.s. cū q̄dāmō abhorret q indignū reputat.vt sibi tale vel tale qđ fecerit.et tūc est indignatio Aliud vicium qđ inde nascit ē in respectu ad

ipm hominē met q̄ irascit. in q̄ntū .s. i aio suo diuersas vindicte vias excogitat. et talib⁹ excogitatiōib⁹ animū suū replet. ꝛ tunc est tumor mētis Quo ꝝo ad scōm modū. s. in quātū ira oñdit in ore seu locutiōe ꝫ ptingē ꝑt dupl'r Uno mō qñ hō suā demōstrat irā p ꝝba inordinata. ofusa alta et indignatiua. et tūc ē clamor Alio mō qñ suam demōstrat irā in verba iniuriosa ꝓtūpēdo Et ꝫ iterū dupliciť Nā vel illud fit in deū aut scōs Et tūc ē blasphemia Aut fit in proximū et tūc ē otumelia Quo ad tertiū modū scz in quātū ira oñdit i opescz qñ ꝓcedit vsq; ad factuz et tūc oriunť rixe. p quas hic intelliguntť accipiunť oia nocumēta q̄ facta occasione rixe ꝓmis inferri solēt. vt sūt pulsatiōes ꝓcussiones ꝛ hmōi ¶ Et insup aduertendū q̄ vt supᵃ aliqualiť tactū ē Alio q̄ vicium ꝑt eē filia vni⁹ vicij capitalis. et nihilomin⁹ interdū ex alio vicio capitali ꝓcedē. et ꝫ diuersis respectib⁹ ꝛ cōsideratiōib⁹ sic in ꝫ pñti ꝓposito blasphemia in q̄ntū aliqs in eā ex deliberata mēte prorūpit tunc ꝓcedit ex superbia hōis otra deū se erigentis Unde Eccl. x. Initium superbie hōis apostatare a deo. i. ab ei⁹ veneratiōe seu honoratiōe recedē In quātū vero hō nō ex deliberata mēte. ꝫ ex quadā omotione seu furore animi in blasphemiā ꝓrūpit. sic ꝓcedit ex ira ꝛ est filia ire. ¶ Similiter tumor mētis nō accipiť hic ꝑ vanaꝛ supba excogitatōe ꝓprie excellētie qua q̄s animū suū implet. qz tūc rē esset i effectu qđ superbia. ꝫ accipiť hic ꝑ q̄dā interiori conatu siue excogitatiōe hōis vindictā ex ira appetētis et in alio excogitātis Similiť possz dici de odio qđ ex ira nasci ꝑt. cū tñ ponať ex inuidia nasci. et eius filia sit. sic supra declaratū est capło imediate ꝓcedēti ¶ Utruz aut teneať q̄s iniuriā sibi factam inimico req̄rēti remittē distinguēdum ē Ex iniuria ei tria oriri solēt Primū ē rācor i affcu. 2m rācoris signū in effectu Tertiū ē actio contra iniuriātē Primū tenet quilibz statim remittē. etiā si non rogetur Scōm tenet q̄s remittē si rogeť. s. veniā petēti. et iurta suā facultatē emēdare pato Tertiū nō tenet q̄s remittē ¶ An aūt ille cui facta ē iniuria debeat amicitiā q̄rē Sciēdū est ꝙ dupler ē debitū. Primū ē nēcitatis secūdū ē pfectiōis Quātū ad primū scz debitū nēcitatis sine q̄ scz nō ē sal⁹. iniuriat⁹ nō tenet reconciliationē amicitiā q̄rere Quātū vero ad scōm debituz dicit Chrysos. ꝙ talis iniuriat⁹ dz reconciliationē ꝛ amicitiā q̄rē ꝫ marie vt exinde duplicē coronā accipiat Unaz qz iniuriā pass⁹ ē. alterā qz ꝑus rogauit ¶ Rōndū postremo q̄ ad ꝫ capitulū. ꝙ reddē malū ꝓ malo est fragilitatis. reddē malū ꝓ bono est peruersitatis. reddere bonuz ꝓ bono est eq̄tatis. reddere bonum

ꝑ malo est charitatis

De vicio seu peccato acidie

Subsequenter dicēdū venit de acidia. q̄ ꝑm aliq̄s sic describit. Acidia ē de ꝛtutum laudabili exercitio vtriusq̄ hominis lāguida deiectio. Alit sic describit. Acidia ē diffidētia de ꝓprijs viribꝰ q̄ dei auxilio q̄ ad ardua bona implenda. Scōm alios sic. Acidia ē torpor mētis bona inchoare aut ꝑficē negligenter. Notandū aūt ꝙ Jsidorꝰ acidiā a tristitia distinguit dicēs tristiciā esse in q̄ntū hō recedit a bono ad qđ tenet tāq̄ a graui et laborioso. Acidiā ꝛo dicit eē in q̄ntuz hō ab illo bono diuino seu spūali se cōuertit ad q̄dē indebitā. Gregl. ꝛo acidiā tristiciā noiat. et vt videt̄ ouenienter. qz tristitia de se ꝑm quā aliq̄s a graui laborioso ope recedit vel ꝑm quā aliq̄bꝰ alijs causis tristat̄ nō est vicū spēale ab alijs distinctū. Sz tūc solū spēale vicium dicit̄ in q̄ntū hō otristat̄ de bono diuino seu spūali. et tūc clarū ē ad rōnē acidie ꝓtinē q̄ se ex eo ad q̄dē indebitā ouertit. in q̄ntū scz bonū diuinū seu spūale aspernat̄. Et ꝑm hec duo noia habet̄ ꝓꝓrie rō acidie. quia in q̄ntū ē auersio a bono diuino ex eo ꝙ graue estimat̄ tūc dicit̄ tristitia. sed in q̄ntū ē spreto ipo bono diuino ouersio ad creaturā scz ad q̄dē indebitam. ex eo

qz leuis estimat̄. et placēs. rōne hꝰ dicit̄ acidia. Ex q̄bꝰ patz ꝙ hō vicium in q̄ntū ē vel dicit̄ tristitia opponit̄ letitie spūali. Sed ꝓput est et vocat̄ acidia. opponit̄ virtuti fortitudinis. q̄ cōsistit in arduis aggrediendis et in sustinendis aduersis. Et denoiat̄ acidia ab acedine. q̄a ꝑ eā aia quādā habz acedinē q̄n. dāq̄ gustꝰ spūalis indispositionē de bono diuino seu spūali difficili.

Sed ꝑm beatum Gregl. xxxi. li. mozal. sex assignant̄ acidie filie s. malicia rācor. pusillanimitas. desperatio. torpor circa ꝓcepta. euagatio mētis circa illicita. Quaruz nūerꝰ seu sufficiētia sic accipi pōt. Cū em̄ iuxta ꝑm in Eth. nullus diu absq̄ delectatiōe possit cū tristitia manē. et vt tactū ē acidia sit tristicia de bono diuino tanq̄ de graui q laborioso. euenit ꝙ acidiosus tēdit et laborat ad hꝰ ꝙ a sua tristicia se eximat et liberet seu recedat. Duplici aūt via pōt aliquis a tristicia recedē. Uno mō vt a cō tristātibꝰ recedat. Secdo mō vt ad alia in q̄bꝰ delectari possit trāseat. Sic ꝑm eūdē ꝑm cōiter videt̄ ꝙ illi homines q̄ nō ꝓfit in delectationibꝰ spūalibꝰ gaudē. se trāsferūt ad delectatiōes corpales' respcu ꝑmi membri. in recessu seu fuga a otristātibꝰ. talis ꝓcessus attendit̄. Nā ꝑmo hō ipa otristantia fugit. Secdo interdū vltra ꝓgreditur ista vt ipsa que tristiciam ingerunt impugnet. Respectu iterū ꝑmi isto

rū duoꝝ scz fuge ⁊ tristātiū bona
spūalia de q̄bus acidia tristat sūt
vel ipe finis scz de⁹. vel ea bona q̄
ordinant ad ipm finē Fuga autez
ipi⁹ finis fit p desperationē Eorū
aūt bonoꝝ q̄ sūt ad ipm finē si q̄/
dem sint ardua. vtputa ea q̄ sub/
sūt ꝯsiliis euāgelicis. fuga fit per
pusillanimitatē Si vero nō sint ar
dua ꝫ solū q̄ ptinēt ad communez
iusticiā. fuga fit p torporē circa p̄/
cepta ¶ Respectu scōi istoꝝ duo/
rū dupliciť fit ipoꝝ bonoꝝ spūa/
liū impugnatio Q̄nq̄z em̄ fit indi/
recte ⁊ra scz homines q̄ ad ipsa
bona spūalia inducūt et tūc ē ran
cor Q̄nq̄z vo vlteri⁹ se extendit di
recte scz ad ipa etiā spūalia bona
q̄ tristāt In q̄rū detestationē ali
quis ex ipa tristicia adducit. ⁊ tūc
est ꝑprie malicia Respectu scōi mē
bri p̄ncipalis in q̄ntū scz alīq̄s p/
pter ēsticiam bonoꝝ spūaliū se ab
ipis bonis spūalib⁹ ad delectabi/
lia exteriora trāsfert ponitur filia
acidie. euagatio mentis circa illi/
cita ¶ Est tn̄ hic aduertēdū vt cla
rius p̄dicta intelligant q̄ malicia
nō capiť hic in sua genēali accepti
one ꝓut q̄m ē q̄dā gen⁹ omnium
vicioꝝ. ꝫ capiť p q̄dam pticulari
malicia q̄ quis vt tactuz est bona
spūalia impugnat in q̄ntū ex ipis
tristat Similiter rancor nō accipiť
hic vt cōiter accipiť scz p odio. ꝫ
p q̄dā animi radicata indignati/
one qua q̄s cōmoues ipm ad bo
na spūalia inducētes mouet. in q̄n
tū scz illa bona spūalia ipm otri/
stāt ¶ Est etiā notādū q̄ Isidor⁹
aliā differētiā quā vt sup̄ tactū est
ponit seu assignat inť tristiciam et
acidiā Alias etiā ipi⁹ tristicie ⁊ aci
die filias assignat Nā tristicie po/
nit q̄tuor eē filias. q̄ sūt rancor. pu
sillanimitas. amaritudo desspera/
tio Acidie vo septē ponit eē filias
que sūt ociositas. somnolentia. im
portunitas mētis. curiositas. ver/
bositas. inq̄etudo. corporis insta
bilitas Sed iste filie sic p Isidoꝝ
assignate reducunť ⁊ in effectu idē
sūt cū illis q̄s Gregl. assignat Nā
pus Gregl. ponit rancorē eē filiaz
acidie quaz et tristiciā notat. et sic
quo ad ꝫ Isidor⁹ cum eo ocordat
Similiter et respectu amaritudinis.
q̄ ē ꝑprie q̄dē effect⁹ rācoris Quo
vero ad pusillanimitatē Isidorus
similiter cū Gregl. in effectu ocor
dat licz vario mō Ociositas autē
⁊ sōnolētia q̄s assignat Isidorus
filias acidie oēhēdunť et reducū/
tur ad torporē circa p̄cepta. quā
assignat Gregl. filiā acidie Nam
ociosus in bono spūali p̄cepta pre
termittit. sōnolēt⁹ vo ea negligenť
implet Alie vero q̄nq̄z filie q̄s assi
gnat Isidor⁹ ex acidia oriri ptinēt
et reducūtur ad euagationē men/
tis circa illicita quā ponit Greg. fi
liā acidie. que quidē euagatio ꝓut
q̄dō i ipa arce mētis ꝛsidet. volētis
se importune ad diuersa diffunde
re vocatur importunitas mentis
Secundum autem q̄ illa euaga/

tio mentis ptinet ad vim cogniti
uam dicit curiositas In qntū aūt
se vagādo diffūdit ad locutionez
dicit verbositas In qntū vero re
spicit vagationē corpis p quā cō
munit indicat vagitas mētis hoc
otingit dupliciter Vel respectu cor/
poris in eodē loco manētis. z per
varios et inordinatos mēbrorum
mot⁹ se vage et instabiliter agentis
et tūc est inq̄etudo corpis Vel re
spectu corpis se p diuersa loca va
ge agitātis seu discurrentis.et tūc
est instabilitas.licet etiā instabili/
tas possit ꝑm vagā et incōstantez
mutabilitatē et variationē propo
siti accipi Et sic patet q̄ Greg. et
Isidor⁹ in effectu cōcordāt Est
tn̄ p clariori dictoꝝ intellectu ad/
uertēdū.q̄ non omis mot⁹ acidie est
pccm imo frequēter in viris sāctis
inueniunt aliq̄ imꝑfecti mot⁹ aci/
die Mot⁹ cm̄ acidie q̄q̄z est in so/
la sensualitate ꝓpter repugnantiā
carnis ad spūm.et tūc est solū pec
catū veniale Q̄q̄z vero ptingit
vsq̄z ad rōnez q̄ consentit in fugā q
horroꝛē.et detestationē boni diui/
ni.carne oio otra spūm ꝓualente
et tūc acidia est pccm mortale Est
etiā aduertēdū q̄ vbi in supioꝛib⁹
dictū est acidiā esse tristiciā de bo
no spūali.nō ē accipiēdū bonum
spūale cōiter.quia tūc acidia non
habēt rōnez spēalis vicij .cū omne
viciū refugiat spūale bonum ꝙ tu
tis sibi oppositū Sic̄iter cē in qntū
acidia refugit bonuz spūale ꝓput

est laboriosū vl̄ molestū corpi.aut
delectatiōis impeditiuuz.non di/
stinguit ab alijs vicijs carnalib⁹.
q̄b⁹ aliq̄s q̄tē et delectationē cor
poris q̄rit Sed ꝓprie acidia. dum
viciū spēale ponit. ꝓput hic ē tristi
cia mētalis ꝺ bono spūali diuino
vel in bonū diuinū ordinato.ea so
la rōne qua in bonū dīnū ordina/
tur cū offensu rōnis in ipi⁹ boni fu
ga horroꝛe et detestatiōe Nā men
tem hominis adeo optet bono di
uino de nēcitate inherē.vt nō otri/
stet̄ fugiat.horreat.seu detestetur
ea q̄ sibi ꝓpter deū iminēt faciēda

De vicio seu peccato auaricie

Et q̄re dī idoloꝝ seruit⁹

Nunc transeūdū est ad de
claratiōnem auaricie q̄ sic
ꝑm tullīū describit Auari
cia est immoderat⁹ amoꝛ habendi
Sc̄dm ꝺo Aerū sic describit Aua
ricia ē q̄rūlibz rez insatiabilis et
inhōesta cupido/Auaricia secūdū
Aplm dicit idoloꝝ ꝑuit⁹.q̄ auā/
rus ꝓprie in effectu et ope exhibet
creature sez pecunie. illud q̄ de/
beret creatoꝛi.et p̄cipue fidē spez
et dilectionē Nā ibidē tāq̄z i eo vñ
sibi spēale auxiliū ꝓuēturū credit
suā ꝓncipaliter spez ostituit.exinde
in ardoꝛē dilectiōis trāsit Et in ꝺ
spēaliter reꝑhēdīt auari q̄ rei vilis
sime.s.pecūie q̄ de ꝛa venit q̄ acci/
pit̄ q̄ ꝓprie ꝛa ē q̄m natura infimā
ordinauit tantū amoꝛem suū exhi
bent et impendūt Et hinc in eccl.

dicit q̄ auaro nihil est sceleſti⁹ Et hoc ꝓpter quatuor cāusas Pri mo quia vir est scelus seu vicīū ad quod perpetrādū auaricia nō in/ ducat. vt sunt furta. homicidia. p/ ditiones. periuria et cetera hmōi Secūdo quia est contra legem nature seu hūanitatis qua q̄sq̄ al teri tenet q̄ sibi vellet fieri Ter tio quia est cōtra legē vniuersalez in omnib⁹ rebus existentē. p quaz se dari et cōicari volunt. imo quo/ dāmodo cōpellūt Auari ꝺo eas captiuas detinent ne cōicari pos sint Quarto ē cōtra legē diuinaz scriptā Lu. vi. Estote miseri cordes sic et pr̄ vr̄ misericors ē ⁊c

Trū aūt liceat cuiq̄ thesau/ ros cōdere Notandū q̄ du/ plr thesaurisari pōt Uno mō ex affectu auaricie absq̄ omni inten tione necessitatis ꝓprie vel aliene et hoc mō thesaurisare est omnib⁹ ꝓhibitū Alio mō thesaurisari p̄t ex ꝓuidentia. et hoc iterū duplici ter Uno mō vel ꝺsideratione ne/ cessitatis. et sic cōcedit parētib⁹ se cularib⁹ ob necessitatē filiorū edu candorū. vel filiarū diugio tradē darū. nō tū ditandaꝝ. sed debito seruato mō iuxta statū ꝓsōe Alio mō ex consideratiōe publice vtili tatis. vtputa regni defendēdi. vel cult⁹ dei ampliandi. et sic cōcessuz ē regib⁹ et dūis tpalib⁹ thesauriſa re Persōis vero eccleſiasticis par ticularib⁹ ꝓprie nunq̄ thesaurisare licz. nec etiā pecuniā tenē intētiōe seruādi Uñ Ambrosi⁹ Aurū habz eccīa non vt seruet ꝫ vt eroget

Ex predictis patz q̄ dupler est amor pecunie tpalīū Un⁹ rīspectu nēcitatis Ali⁹ respectu supflui Con tra ꝑmū ꝓhibet dñs p̄focantem solicitudinē Cōtra z⁹ ꝓhibz the saurisationē Auaricie autez per Gregl. xxxi. li. moraliū. septez assi/ gnant filie. que sūt. ꝓditio. fraus fallacia. piuriū. inq̄etudo. violētia cōtra miam obduratio Quaꝝ nu mer⁹ siue sufficiētia sic sumi potest Auaricia vt dictū est. est supfluus amor habēdi diuitias Jsta ergo superfluitas seu excessus aut est in ipas diuitias retinēdo. et ex hoc ozit obduratio cōtra misericordi am qua scz cor hominis misericor dia nō emollit vt de diuitijs suis subueniat miseris et indigētibus Aut iste excessus seu supabundan tia est in accipiēdo seu in adq̄rēdo pecunias Q. ꝺ itez p̄t cōsiderari duplicit Vel .s. inq̄ntū ē in affectu vel inq̄ntū est in ope seu effcu Si ꝑmo mō scz q̄ntū est in affectu .sic ex auaricia ozit inquietudo. in q̄n tū scz auaricia ingerit hōi nimiā solicitudinem curas q̄ superfluas Quar⁹ em̄ vt dr̄ eccīastī. v. non im plet pecunia Si scꝺo mō scz in q̄n tū ē in ope seu effcu. et hoc itez du pliciter otingē p̄t Vel em̄ in ista immoderata q̄ indebita adq̄sitiōe vtit q̄s vi vl dolo Si vtat vi tūc ē violētia Si vtat dolo ꝫ itez tri pliciter fieri p̄t Vel em̄ fit ipe do

lus in verbo Et siqdē ꝟbū sit sim/plex tūc est fallacia Si aūt ipi verbo addaꝯ ofirmatio iuramēti tūc est piuriū Si aūt omittaꝯ ipe dolus in ope. tūc vel erit quantū ad res. et sic est fraus Vel erit q̄ntuz ad psonas. et sic est ꝓditio. vt pz de iuda q̄ p auariciā ꝓdidit xpm

Isidoꝛ⁹ aūt nouez ponit filias auaritie. que sūt. mendatiū. fraus. furtū. piuriū. turpis lucri appetit⁹ falsū testimoniū. violētia. inhumanitas. rapacitas Et sic apparet q̄ Isidoꝛ⁹ tres ponit filias auaricie quas etiā Greg. ponit. et sex de q̄ b⁹ Greg. nullā facit mētionē Sz q̄ debite ofideat iste sex filie quas sic assignat Isidoꝛ⁹. reducunt⁹ cō phēdunt sb illis q̄s assignat Gregoꝛi⁹ Nā mēdatiū et falsū testimoniū q̄ ꝓprie nō differūt ab inuicem nisi sīc gen⁹ et spēs. etem falsū testimoniū nihil aliud est q̄z quedā specificatio mēdatij. otinent sb fallacia. sicut et furtū q̄ est q̄dā specificatio ,fraudis cōtinet sub fraude Appetit⁹ aūt turpis lucri pertinet ad inq̄etudinē et sub ea oprehēditur Rapacitas aūt cū sit spēs violētie. sub violētia otinet Inhūanitas ꝟo idē est ꝓprie q̄ induratio cōn miseicoꝛdiā

Est etiā notandū q̄ auaricia q̄ ꝓprie est immoderata cupido circa diuicias et spēalit pecunie. ex eo q̄z p pecuniā oia alia habent⁹ recupant. iuxta q̄d dicit. pecūie obediūt oia. dupliciter pt ofiderari Uno mō circa accep

tionē q̄ adq̄sitiōez pecūiaz inq̄ntū scz aliq̄s pecuniā adq̄rit vltra debitū aliena surripiēdo vl indebite retinēdo Et b mō opponit auaricia iusticie Alio mō ofideraꝛi pōt ꝓput importat immoderātiā circa interiozes affectiōes diuitiarū puta cū q̄s nimis amat vel desideat diuicias. aut nimis delectaꝯ in eis etiā si forsan nō velit capere aut retinē aliena Et b mō auaricia opponit liberalitati q̄ hmōi affectiones moderaꝯ Et licet vterq̄z istoꝝ modoꝝ b accipiaꝯ magis ꝓprie tñ auaricia scdo mō accipiꝯ

Est etiā notādū q̄ pbs in Etb. multa ponit genera hominū viciosoꝝ vicijs ad auariciā spectātib⁹. q̄ sb filiab⁹ sup. enūeratis nō videnꝯ cō prehēdi. videlicz. parcos tenaces. kinnibiles. illiberales. operationes operantes. de meretricio pastos. vsurarios. aleatozes. mozt uoꝝ spoliatozes. latrōes Sed circa b tam pro iam dictis q̄z pro dicendis est aduertendum q̄ licet in cōmuni vsu loquendi idez reputetur aliquod peccatum esse filiam alicui⁹ alterius vicij seu peccatiq̄ esse eius speciem. est tamen magna differentia. ita q̄ aliud ē peccatū habere filias et aliud peccatum habere species Species enim alicuius peccati seu vicij capitalis oportet semper ad idem genus vicij pertinere Filias vero non imo ad finem alicuius vicij possunt etiam peccata alteri⁹ generis oꝛ/

dinari et ex eo oriri Illa aũt pcca q̃ sic ex alio oriũtur et ad ipm ordinanť ꝑm appetitũ finis. ꝓprie dicunť eiꝰ filie. sic̃ gra exẽpli in materia pñti Proditio q fallacia ponũtur et debito filie auaricie. quia exiba oriũtur p̃cipue ꝑm appetitũ finis vt qũ scz fit ꝓditio vl fallacia ad pecunias q diuicias adq̃rendas Et tñ ꝓditio et fallacia per se ꝯsiderate nõ sũt ꝓprie spẽs auaricie nec ꝓprie ad genꝰ auaricie pertinẽt Ad ꝓpositũ igiť reuertendo illa q̃ (vt tactũ ẽ) ponit pbs. sunt magis spẽs auaricie quã illiberalitatẽ vocat. q̃ sint eiꝰ filie licet tñ aliqui eoꝝ possint ad filias supra enũeratas reduci vt sub ipis effectualiť op̃hẽdanť. vtputa latrocinũ sub fraude. parcitas et tenacitas sub obduratiõe Cõtra miam eẽ sic ad auariciã ptinẽ videnť. ꝑt em̃ aliq̃s illiberalis seu auarꝰ dici ex eo q deficit in dando. Et siq̃dẽ qz pauꝝ dat vocať parcꝰ. si aũt qz nihil dat. tũc dicitť tenax. si aũt qz cũ magna difficultate dat. tũc vocať kimbilis quasi kimi venditor qz. s. de paruis magnaz vim facit

Q̃nq̃z eẽ dicitť illiberalis vl aurus qz excedit in accipiẽdo Et ḃ iterũ dupliciter Uno mõ qz turpiter lucrať. vl scz vilia et ꝟuilia opera per illiberales opatiões exercẽdo Uel qz de aliq̃bꝰ vitiosis actibus lucrať. sic̃ de meretricio vl aliquo hmõi Uel q̃a lucratur de eo q̃ gratis debẽt cõcedẽ. sic̃ vsura rij Uel qz lucrať parũ cuz multo labore Alio mõ qz iniuste lucrať vel de viuis vim inferẽdo. sic̃ latrones. vel mortuos spoliãdo. vl ab amicis ꝑ deceptionẽ auferẽdo sic̃ aleatores Et intellige hec oia inꝫ supra tacta q̃ñ. s. ex immoderato amore lucri fiũt seu ꝓcedũt Et sic patz ordinãtia eoꝝ q̃ ponit pbs cũ illis q̃ ponit Greg.

De vicio seu peccato gule

Nunc dicendũ est de vicio gule Que sic ꝑm Aug. describitť Gula est immoderata cibi auiditas Uel sic Gula est vorax edacitas. nature finibꝰ nõ otenta Et ẽ aduertẽdũ q̃ gula non dicit seu denotat quẽlibz appetitũ edendi vel bibẽdi ꝫ solũ inordinatum Qui ex eo inordinatum dr. q̃ recedit a debito ordine rõnis Nec vicium gule in ſba seu q̃ntitate cibi ꝓprie ꝯsistit ꝫ in ꝺcupiscẽtia non regulata rõne Et ió si aliq̃s excedat in q̃ntitate cibi nõ ꝓpẽ ꝺcupiscẽtiã ꝫ qz illũ sibi nocariũ eẽ existimat ḃ nõ ptinz ad vitiũ gule. ꝫ ad aliq̃m impiciã ꝯz tũc ptinz ad gulã. q̃ñ aliq̃s ꝓpẽ ꝺcupiam cibi delcabilis scienť excedit mẽsurã edẽdo Et ḃ accipiť cibꝰ cẽ ꝓ potu Nondũ i/sup q̃ Gre. xxxi. li. mora. v. eẽ spẽs gule assignat ſb his ꝟbis. Sciendũ ẽ qz q̃nq̃z nos modis vicii gule tẽtat Aliq̃n nãq̃z idigentie opa ꝓuenit Aliq̃n ordinem tpis sequitur. sed cibos lautiores querit Aliq̃n etiam quemlibet et si sumenda

sint ꝑpari accuratꝰ exꝑetit Aliqñ aūt et q̄litati ciboꝝ et tpi ogruit. ꝫ in ipa q̄ntitate sumēdi. mēsuram rfectōis excedit Nōnūq; vꝝ ab iectꝰ ē qđ debuerat. et tñ ipo estu immēsi desiderij deteriꝰ peccat Et otinenť in ħ ꝟbo Dreꝑere laute nimis ardenť studiose Quaruꝫ spērum nūerꝰ ꝑ sufficiētia sic sumi ꝑt Gula vt dcm ē imporꝫtat iordinatā ocupiscētiā edēdi In esu aūt duo ꝺsideranť scz vť ipe cibꝰ qui sumiť. vel ipa eiꝰ sūptio Respcu ꝑmi. s. ipiꝰ cibi q̄ suiť triplex ꝑt ocupiscētie inordinatio otingē scz vť q̄ntū ad substātiā cibi. vel q̄ntum ad q̄litatez cibi Vel quantum ad quātitatez cibi Quātuꝫ ad ꝑmuꝫ otingit concupiscētie inordinatio q̄ñ scz q̄runť cibi lauti. i. ꝑciosi Et tūc ē scđa spēs supᵱ posita denotata ꝑ illud ꝟbū versus supza posiți. laute. Quātū ad 3m otingit cō cupiscētie deordinatio q̄ñ scz cibi nimis accurate et delitiose ꝑparā tur Et tūc est tertia spēs supᵱ assignata. denotata ꝑ illud verbū. studiose. versus ꝑnoiati Quātuꝫ ad tertiū otingit ocupiscētie deordinatio. q̄ñ excediť in nimis omedē do Et tūc est q̄rta spēs supza assignata. denotata ꝑ ħ ꝟbuꝫ. nimis Respectu scđi mēbri principalꝫ scili cet ipiꝰ sūptiōis cibi. ꝑt. dupliciter ocupiscētie inordinatio otingē scilicꝫ. vel q̄ntū ad tēpꝰ ipiꝰ sūptiōis vel q̄ntū ad modū Quātū ad pri mū otingit cōcupiscētie inordina

de.vij.vitijs

tio. q̄ñ ꝑueniť debitū tēpꝰ seu debi ta hora omedēdi Et tūc est ꝑma spēs supᵱ assign ata. denotata ꝑ ħ ꝟbū. pre prope Quātuꝫ ad scđm otingit ocupiscētie inordinatio. s. q̄ñ nō ꝑuať debitꝰ modꝰ in edēdo Et tē est q̄nta spēs supᵱ assignata denotata ꝑ ħ ꝟbū. ardēter.

Notādū insup ꝙ Gregl. xxxi. ſi moraliū q̄ñqz assignat gule filias q̄ sunt. iepta letitia. scurrilitas. im mūdicia. mltiloq̄uꝫ. hebetudo sen sus circa intelligētiā Quaꝫ nūerꝰ seu sufficiētia sic sumi pōt Gula vt supza tactū est ꝑprie consistit circa immoderatā ocupiscētiā q̄ ē in ci bis et potibꝰ Et ideo illa vicia q̄ ex imoderata ocupiscentia cibi et potꝰ ꝺsequūtur seu oriunť. oputā tur inť filias gule Ipa aūt vicia q̄ ex immoderata ocupiscētia cibi et potꝰ insurgūt seu oriunť. ꝺsideran tur dupliť Vel insurgūt ex pte aie vel insurgūt ex parte corpis Si in surgūt ex pte aie ħ. pōt otingē q̄ dupliť. s. vel ꝑmo q̄ntū ad rōnez. cuiꝰ acies ex cibi et potꝰ immode rātia hebetať ꝑter scz ciboꝝ et vini fumositates caput hois ꝑtur bantes Et hinc ponitur filia gule ebetudo sensus seu mētis circa in telligētiā. sicq; ecōtrario abstinētie ofert ad sapiētie ꝑceptiones Vel scđo q̄ntū ad vim appetitiuaꝫ seu appetitū. q̄ sopito gubernaculo rō nis per ipaꝫ cibi et potꝰ immode rantiā multipliciť deordinať et in varias trāsit dissolutiōes Et hinc

ponitur inepta letitia filia gule.ex eo ꝙ oēs inordinate passiōes ad letitiā et tristiciā ordinanť vt dicit pbs Vll° tertio q̄ntū ad inordinationē discretiōis circa debituz modū ꝓferēdi verba.q̄ frequētissime ex immoderātia cibi7 pot°contingit Et hinc multiloq̄um assignať filia gule Iurta qđ dicit Gregoř in pastorali Nisi gule deditos īmoderata loq̄citas comitarеť diues ille q̄ epulat° q̄tidie splēdide dicіť in lingua grauі°non arderet Vel q̄rto q̄ntū ad inordinationē discretiōis circa gust° et act° exteriores Nā sicut ex immoderātia cibi7 potus ꝓuenit in ipa discretione defectus 7 inordinatio circa debitā et moderatā plationē ꝟbozū.ita similiter ꝓuenit in ipa discretiōe deordinatio circa exteriores gestus Et hinc pōitur scurrilitas filia gule q̄ est quedā vana iocularitas q̄rens homines ad risū et oplacētiaz cō mouere.ex defectu discretiōis seu debite puisiōis ꝓueniēs Quātuz aūt respectu sc̄di mēbri ꝑncipalis de vicijs scz q̄ ex pte corpis insurgūt.certū ē ꝙ ex ipa inordinata 7 immoderata cibi et pot° ocupiscētia et sūptiōe frequētissime sequuntur emissiones inhōeste superfluitatū Et hinc ē ꝙ immūdicia ponitur filia gule

De emissione seminis

Est tn̄ aduertēdū ꝙ si ex ipa superfluitate cibi et pot° otingat emissio superfluitatū ꝑ modū seminis naturalis.tūc immūdicia licet etiā ad gulā ꝓtinē videatur in q̄ntuz scz materiam ministrat.magis ꝓprie tn̄ ptinet ad pcēm libidinis seu luxurie Si otingat emissio aliaz superfluitatū.vt vomit° et vacuationū fetidarū7 hmōi.tūc immūdicia ꝓprie ad viciū gule pertinet Est etiā aduertēdū ꝙ hebetudo q̄ntū ad eligibilia nō est ꝓprie filia gule.imo cōiter in omni pcēo inuenit Sz hebetudo sensus circa speculabilia maxime etiaz ex gula ꝓuenit ꝓter rōnem iam tactā scz ꝓter fumositates caput pturbantes.et tūc ꝓprie est filia gule Similiter letitia q̄ est de actu pcī iurta illud ꝓuerbioz.ñ.capło.letanť cū malefecerint.et q̄ ꝓprie ex habitu peccādi ꝓcedit non est filia gule. imo ad omne pcēm ofeq̄ pt Seo illa letitia q̄ est vaga dissoluta 7 incōposita qđ importat ꝟbum inepta.pmaxime orit ex inordinata sūptione cibi et pot°.et isto mō assignať filia gule Sicut est quedā scurrilitas q̄ ex volūtate seu appetitu luxurie.7 q̄dā ex appetitu inordinato lucri seu pecunie procedit. dū scz q̄rit ꝑsona ꝑ q̄ndā vanam iocularitatē ad risū seu oplacētiā ꝓmoueri.vel ad ipaz facilius ad actū venereū ꝓmouēdū. vt ad alia qđ omodi ab ea ofequēdū.et istis modis magis ptinēt ad illa vicia scz luxurie et auaricie Sz illa scurrilitas q̄ ex immoderata ocupiscētia et sūptiōe cibi et pot° procedit

iuxta modũ satis supꝰ declaratũ ẽ
ꝑtie filia gule

De vicio seu peccato luxurie

Sequitur de luxuria que sic describit Luxuria ẽ ex immũdis desideriis veniens lubrica mentis et carnis ꝓstitutio Secõm alios sic describit Luxuria ẽ libidinose voluptatis appetitꝰ Et intelligas hũc libidinosũ appetitũ qñ est ex defectu rõnis. sic scz ꝙ ipa rõ cũ cohibẽ posset. nõ tñ cohibet qz tũc talis libidinosus appetitus ẽ pccm mortale Adhuc ꝑm alios sic describit Luxuria est corpis incontinẽtia. ex pruritu carnis originẽ trahẽs Notandũ ꝙ sic̃ sepe supdcm ẽ. magna differẽtia ẽ ponere aliqd pccm filiaz alteriꝰ vicij et illud ponẽ eiꝰ spẽm Qd manifeste apparet in isto vicio seu pcco luxurie Naz vt clare videbitur istud viciũ aliq̃ habz pcca tanq̃z filias ea scz q̃ ex eo oriunt ꝑm precipue appetitũ finis Licz tñ ꝑm ꝓpriũ eẽ ad ipm viciũ nõ. ptineãt habz cẽ spes q̃ ꝓprie ad ipm luxurie viciũ ptinẽt Octo igit ꝑm Greg. xxxi li. moraliũ assignant filie luxurie. s. Cecitas mẽtis. incõsideratio. incõstãcia precipitatio. amor sui. odiũ dei. affectꝰ pñtis seculi. horror seu despatio futuri Quaꝛ nũerꝰ seu sufficiẽtia sic sumi pt Certuz est ꝙ ꝑm doctrinã pbozꝛ qñ inferiores anime vires seu potẽtie ad sua vehemẽt obiecta afficiunt et se applicãt. osequẽs est ꝙ superiores aie vires in suis actibꝰ impediant seu deordinant Maxime aũt p viciuz luxurie appetitꝰ ocupiscibilis q̃ est vna de inferioribus potẽtijs aie vehemẽt afficit q intẽdit suo obiecto scz delectabili venereo. ꝓpter suã scz vehemẽtiam delectationis Et q̃ osequẽs est et cõiter otingit ꝙ maxime p ocupiscẽtiaz luxurie. rõ et volũtas q̃ sunt superiores aie vires impediunt seu deordinãtur Rationis aũt q̃tuor sũt actꝰ in agẽdis Primꝰ qdẽ actꝰ ẽ simplex intelligentia q̃ ipa rõ aliquẽ finẽ apprehendit vt bonũ Et hic actꝰ p concupiscẽtiaz luxurie impedit Juxta illud Dañ. xiij. Spes decepit te. Et illud Concupiscẽtia subuertit cozꝛ tuũ Et q̃ntuz ad ꝑmum ponit filia luxurie cecitas mentis Secũs actꝰ rõnis est cõsiliũ de his q̃ sũt agenda ꝓpt finẽ. et ꝑm etiã actꝰ p cõcupiscentiã luxurie impedit. Et q̃ntum ad ꝑmum ponit filia luxurie ꝓcipitatio q̃ put hic sumit importat subtractionẽ osilij. qñ scz hõ ex luxurie vehemẽtia p impetũ voluntatis seu passiõis. nõ adhibito osilio ad aliqd agẽdũ subitoq inordinate fert Tertiꝰ actꝰ rõnis ẽ rectũ iudicium de agẽdis Et hic etiã actꝰ p ocupiscẽtiã luxurie impedit Vnde de senibus luxuriosis dicitur Dañ. xiij. Peruerterũt sensũ suũ vt non recordarent iudicioꝛ iustoꝛ Et q̃ntũ ad ꝑmum ponit filia luxurie. incõsidera

tio.que ꝑut hic ſumitur importat defectū recti iudicij.qñ ſcz hō ex luxurie vehementia. in recte iudicando deficit.qz.ſ.otēnit vel negligit attēdē ea ex qb⁹ rectū iudiciū ꝑcedit Quart⁹ aūt rōnis act⁹ eſt ꝑceptū qō ipa rō facit de aliq̄o agendo Et iſte etiā act⁹ p ocupiſcētiaz luxurie impedit.in q̄ntū ſcz hō ex impetu ip⁹ ocupiſcētie impedit ne exequat illō qō rō decēnit eē faciēdū Et ꝑm h̄ ponit filia luxurie i/cōſtātia.q̄ put hic ſumit importat receſſū a bono proposito q cepto. ꝓpter aliq̄o qō inordinate placet qō maxime cauſat vehemētia luxurie.p quā hō trahit ad repudiādū qō recte ꝑus acceptauēat .qō er ſui defectu venit.qz cū poſſet illi impulſui luxurie reſiſtē nō reſiſtit eo ſcz q nō tenet firmit q oſtāter ſe in bono cōcepto

Epilogatio

Ita q ceecitas mētis eſt defect⁹ circa actum ſimplicis intelligentie Precipitatio eſt defect⁹ circa actum oſilij Inconſideratio eſt defect⁹ circa actū iudicij Inconſtantia eſt defect⁹ circa actū ꝑcepti Qui ſūt q̄tuor ꝓncipales act⁹ rōnis circa agibilia q̄ maxime p delectationē q̄ in actib⁹ venereis eſt q̄ totā animā abſorbet impediunt vt tactū eſt Ex parte aūt volūtatis dupler eſt act⁹ quē p cōcupiſcētiā luxurie deordinari cōtingit De filia luxurie reſpectu vni⁹ act⁹ Un⁹ eſt appetit⁹ finis Et q̄ntū ad hui⁹ act⁹ deordinationem ponitur filia luxurie.amor ſui Inq̄ntū ſcz hō p venerea delectatiōe quā inordinate appetit et ocupiſcit ſe ipm inordinate diligit. q ea que ad dictā delectationē ſeu complacētiā oferūt ſibi ꝑcurat q q̄rit De alia filia reſpectu eiuſdem act⁹ Et p oppoſitū reſpectu ip⁹met act⁹ volūtatis ponit alia filia luxurie.odiū dei Qō importat q̄ndā dei ac ſuoz mandatoz in aio diſplicētiā et otemptū.in q̄ntū ſcz ipam delectationē venereā ſic ocupitā nō ꝓhibet De alia filia reſpectu alteri⁹ act⁹ Ali⁹ act⁹ volūtatis eſt appetit⁹ eoz q ſūt ad finē Et q̄ntū ad hui⁹ act⁹ deordinationem ponit filia luxurie.affect⁹ preſentis ſeculi In q̄ntū ſcz hō p amplī⁹ q diuti⁹ venerea delectatione ad ſui libitū fruēdo pñs ſeculū et ea q̄ in eo ſūt inordinate diligit et in eis oplacet Alia filia ex eodē actu Et p oppoſitū reſpectu iſtius met actus ponitur alia filia luxurie.deſperatio futuri ſeculi Quia dū hō vt ꝑfert nimis delectationibus carnalib⁹ detinet nō curat ad delectatiōes ſpūales que ꝓprie ad gaudia futuri ſeculi ptinent et diſponūt puenire.imo eas faſtidit q q̄dāmō deſpat Eſt tñ aduertēdū q Iudoz⁹ q̄tuor ponit ex ipa luxuria oriētia.q̄ ſub p̄dictis filiabus oꝑhendi nō vident. ſcz turpiloq̄a.verba ſcurrilia.verba ludicra ſtultiloquia Sed qui bñ cōſiderat p̄dicta q̄tuor ſub p̄cedentib⁹ cōti

nenk Nā ipa ḡtuor q̄ sic ponit Si
vor⁹ nō sūt nisi q̄dā iordinati act⁹
exteriores.et adhuc p̄cipue ad lo
cutōnē ptinētes.que ex ipa vi ocu
piscētie luxurie oriunk In q̄ locuti
one pōt ex vi ipi⁹ luxurie aliq̄d ior
dinatū eē q̄ruplicik vel ꝓter ma
teriā.vel ex pte cause.vel ḡntū ad
finē.vk ḡntū ad sñiaz Si ḡntū ad
materiā tūc sūt turpiloq̄a Cū ei ex
abūdātia cordis os loquik .luxu/
riosus cui⁹ cor turpib⁹ ocupiscen/
tijs est plenum de facili in turpia
verba ꝓrūpit.q̄d ꝓprie ptinet ad
inconsideratiōnē Ex pte vo cause
Cū vt dictū est ocupiscentia luxu/
rie maxime incōsideratiōnē q̄ p̄ci/
pitationē causet.cōsequēs est q̄ ꝓ
rūpere faciat in verba leuik et in/
cōsiderate dicta.q̄ scurrilia dicunk
Quātū vero ad finē Cū luxurios⁹
ex vi sue ocupiscētie delectationez
q̄rat.osequēs est vt verba sua ad
immoderatā delectationē ordinet
et sic in verba ludicra ꝓrūpat.q̄ ꝓ
prie ioculatoria dicunk ad luxuriā
maxime ptinentia Q̄ō ꝓprie ad
amorē sui ptinere videk Quātū
vero ad sñiam seu grauitatē ꝛbo
rū.cū cōcupiscentia luxurie incōsi/
derationē mētis q̄ndā causet.con
sequēs est q̄ rectū iudiciū debitā
q̄ grauitatez in verbis impediat
ex quo fit vt luxurios⁹ in stultiloq̄a
ꝓrūpat. vtpote verbis suis dele/
ctationes q̄s appetit.q̄busc̄q̄ ali
is reb⁹ p̄ferēs seu ꝓponēs Q̄uo
hic capik amor sui Est etiaz ad/

uertēdū q̄ amor sui nō capik hic
sub q̄dā sui generalitate. q̄ntū scz
se extendit ad quecūq̄z bona que
aliq̄s sibi ipi appetit .q̄ isto respe/
ctu amor sui nō ē filia luxurie .imo
cōmune oim pcōz ꝓncipiū Sed
capik hic q̄dā spēali acceptiōe seu
osideratiōe In q̄ntū scz aliq̄s ꝓpk
suā oplacētiā et delectationē ior/
dinate appetit et ocupiscit delecta
bilia carnis venerea.et tūc est pro
prie filia luxurie Sikiter incōstan/
tia in q̄ntū opponik cōstantie. ꝓut
ipa ostātia ē pars fortitudinis.q̄
circa ardua et terribilia versatur
nō est filia luxurie Sed hic ponik
filia luxurie in q̄ntū opponik ostā/
tie q̄ habek in abstinēdo a delcati
onib⁹ venereis. q̄ ꝓprie ptinet ad
otinētiā.que ponik pars tpantie
Et isto mō incōstātia ponik ꝓprie
filia luxurie.in q̄ntū scz ex ipi⁹ luxu
rie ocupiscētia orik et causak.et p
eā emollik cor hominis q̄ effemina
tum reddik Et ita de alijs sup̄ ta/
ctis suo mō Quia vt sup̄ tactū est
non refert aliq̄ vicia ex vno vicio
oriri p̄m appetitū finis.et eadē vi/
cia ad genera alio⁹ vicio⁹ ptinē
Species vero luxurie cōiter as/
signank septē.scz simplex fornica/
tio.stupr̄ū.adulteriū.sacrilegiū.in/
cest⁹.rapt⁹.pcēm contra naturam
Quarū spērum nūerus seu sufficiē
tia sic sumi pt Peccatū luxurie in
hoc ꝓprie osistit.q̄ aliq̄s delectati
one venerea vtik nō p̄m rectā rō/
nem et debitū modū Quod q̄dz

otingere ꝑt duplicit. Uno modo respectu materie in qua hmõi delectatio ꝙrit seu sumit ꝓut in ea ê deordinatio. Alio mõ respcu ipi⁹ materie q̃ licet debita existat. non huanꝫ tñ circa eam debite circũstãtie. Et qr circũstãtia de se in ꝙntuz scz circũstãtia no⁹ dat seu imponit spêm actui morali. ideo ei⁹ spês nõ cõiter a circũstãtijs imo sumit ab obiecto. qõ est materia actus ido oportuit spês luxurie assignari a pte materie seu obiecti. in hãbẽdo scz respectũ ad ipam materiam vel obiectũ. Circa ipaz aũt materiã. in q̃ exerceꝫ act⁹ venere⁹ põt aliq̃d nõ ouenire recte rõni dupl̃r. Primo mõ respectu ꝓprie esse ipi⁹ materie scz recipientis que ꝓprie in actu venereo pro materia reputaꝫ et recipit in quantũ scz ipa materia repugnãtiã habz ad finẽ debitũ. ꝓpter quẽ act⁹ venere⁹ exerceri debz. eo scz ꝙ ꝑ eã impeditur generatio ꝓlis. et tũc est vna spes luxurie. scz pcũm contra naturã. qõ hic accipit seu sumit ꝓ oñi actu venereo. er q̃ nõ põt generatio humana seq̃. Uel in ꝙntũ ipsa materia repugnantiã habz ad debitam educationẽ. directionẽ. q ꝓmotionẽ ꝓlis iaz nate in ꝙntũ scz ꝑ eã impedit debit⁹ ordo educationis directiõis et ꝓmotiõis ipsius ꝓlis suscepte. q tũc est alia species luxurie. scz simplex fornicatio. Secõo mõ in ꝙntũ ipa materia in qua exerceꝫ act⁹ venere⁹ põt esse nõ ouenies recte rõni. Nõ q̃dẽ er eẽ sui seu de directo. ꝫ ꝑ quẽdã indirectũ respectũ eoꝝ q̃ circa ipaz materiã fiũt. tã in se q̃z in opatione ad alios homines. Et b̃ iteruz põt otingẽ dupl̃r. Quia aut ꝑ dicto actu venereo cõmittendo et exercendo inferꝫ violẽtia. et tũc ẽ alia spês luxurie. s. rapt⁹. Aut ꝑ dicto actu venẽo cõmittẽdo et exerdo nõ iferꝫ violẽtia. Et b̃ itez otingere põt dupl̃r. Primo q̃dẽ mõ er pte ipi⁹ materie scz femine. cui aliq̃s omiscet qr scz nõ huaꝫ ei debit⁹ et ogru⁹ honor. et tũc est alia spês luxurie scz incest⁹ qui ẽ ocubitus cũ cõsanguinea vl affine. in q̃ ipi⁹ feie tã respectu sui sueq̃z fame ac nominis. q̃z in respectu sue progenitei honorificẽtia q̃zplurimũ ledit er q̃ apparet ꝙ graui⁹ sit pcũz incest⁹ q̃z pcũm simplicis fornicationis. Alio mõ er pte illi⁹ in cuius potestate ẽ ipa femina. Et b̃ iterũ triplicit. Uel respectu femine que est in ptãte viri. et tũc est alia spês luxurie scz adulteriũ. qõ cõmittit cũ violatione matrimonij. Aut respectu femine q̃ est in ptãte pris. q tũc est stupzũ qõ omittit in deflorãdo et corrũpẽdo virginẽ q̃ cõiter i ptãte pris dsistit. Aut respcu femine in speciali. vt ita dicaꝫ dei ptãte exñtis. tanq̃z scz suo cultui et huicio spẽaliꝫ deputate q dedicate. et tũc est alia spês luxurie scz sacrilegiũ. qõ omittit cũ ꝓsona religiosa et deo sacrata. Et aduerta

tur hic p intellectu p̄missoꝝ q̄ species sup̄ dce luxurie magis ex pte femine diuersificari ponunt. q̄z ex parte viri. qz in actu venereo femina se habet q̄si patiēs et p modum materie. vir aūt p modum agētis Et vt sup̄ tactū ē spēs luxurie nō p̄fit oueniēt nisi p̄m dr̄am seu diuersitatē materie assignari Quia diuersitas materie habz ānexā diuersitatē formalē obiecti q̄ accipit p̄m diuersos modos repugnātie ad rectaz rōnē debitū q̄z ordinē. et modū q̄ in actib⁹ venereis omittunt Est etiā aduertēdū q̄ licz i sup̄ scripta spēruz luxurie assignatiōe meretriciū nō trāsiēs in grauiorē spēm intelligatur sub simplici foznicatiōe oprehēsū. aliq̄ tñ inter ipa duo realē dr̄am assignāt dicētes foznicationē simplicē eē soluti cū soluta q̄dā mō sibi inuicē determinate associatis et appropriatis Meretriciū vo duplicit fieri dicūt Uno mō p vagā libidinē hinciñ cū diuersis. nūc cū ista nūc cū alia peccando Alio mō cū publice venali ocubendo Est etiaz aduertendū q̄ aliq̄ nō ponūt sacrilegiū de p se p̄priam spēm luxurie. qz vt dicūt nō p̄prie de se ptinet ad luxuriā p̄m se ipaz Sz solū possz poni ei⁹ spēs in q̄ntū ordinaret ad finē ipi⁹ Sz nec adhuc ponūt tē ipz sacrilegiū spēm determinataz luxurie qz vt dicūt pt ocurrē cū diuersis aliaꝝ spērum luxurie sup̄ tactarū vt gr̄a exempli Si q̄s abutat p̄so

na sibi p̄m spūalē ognationē coniūctā. cōmittit sacrilegiū p modū incest⁹ seu quēdam spūalē incestū Si aūt abutat deo sacrata tūc eo respectu q̄ est sponsa xp̄i omittit sacrilegiū p modum adulterij seu q̄dam spūale adulteriū Eo vo respectu q̄ ē sub spūali p̄ris curaq ptāte. cōmittit sacrilegiū p modū stupri seu q̄dā spūale stuprū Et si violentia inferat omittet sacrilegiū p modū rapt⁹ seu q̄daz spūalis rapt⁹. q̄ grauissime etiaz in solo conatu p leges ciuiles punitur Cōmunioz tñ vsusq opinio habz q̄ sacrilegium ponit determinata spēs luxurie et omittitur vt supra declaratū est

Est etiā aduertēdum q̄ pecī cōtra naturā quatuoz cōiter spēs seu modi assignant Primus est q̄ absq; oī ocubitu causa delectationis veneree pollutio p̄curat Et vocatur p̄prie mollicies. ptinetq; ad pecm immūdicie veneree seu lubricose Secūs mod⁹ est si fiat p cōcubitū ad rē nō eiusdē speciei Et vocat p̄prie bestialitas Tertius modus est si fiat ocubit⁹ ad rem eiusdē speciei q̄ nō ad debituz serū. vt puta masculi ad masculū vel femine ad feminā Et vocat p̄prie peccatū zodomiticū Quart⁹ modus est si fiat ocubit⁹ ad rem eiusdem speciei q̄ debiti sex⁹. q̄ nō fiat in debito instrumēto. vel alias fiat mōstruosa q̄dam deordinatio q̄ vilitas in modis cōcubendi

EST etiã aduertẽdũ q̃ ocubitus oiugalis ꝑm aliq̃s circũstancias ꝓt fieri cũ pcco vel mortali vel veniali Et cõiter dcĩ ocubitus assignat triplex mod⁹ scz licit⁹ fragilis. impetuosus Licit⁹ itez fit triplicit scz vel causa ꝓlis suscipiẽde ad honorẽ dei et cultũ Vel cã reddendi debitũ. dum exigit⁹ Vel causa fornicatiõis vitãde. nõ q̃dẽ in se ꝫ in oiuge Nam⁹ est pietatis. scds est iusticie. tertiꝰ ẽ cautele Et in his nullum dicit esse pccm fragilis est q̃n fit causa delectatiõis Et tunc distinguit Quia si amor illi⁹ delectationis sit ita feruẽs q̃ ꝓponat deo. tunc ẽ pccm mortale Si vero nõ ꝓponat deo. tũc ẽ peccatũ veniale ¶ Quinq̃ modis fit ocubit⁹ impetuosus ¶ Impetuos⁹ est q̃ ex sola libidine ꝓueniẽs metas rationis et honestatis trãscendit. qd̃ fit q̃nq̃ modis Primo mõ ꝑ q̃soã meretricias blãdicias. ad magis eraturandã libidinẽ Secũdo mõ q̃n fit extra naturalẽ modum Tertio mõ q̃n fit tpe ꝓhibito vt magnaꝝ solẽnitatũ eccie et vigiliaꝝ Quarto mõ q̃n fit in loco ꝓhibito. vtputa eccia vel cimiterio. 7° mõ cuz ad pregnãtẽ partui vicinã. vel ad eã q̃ in fluxu mẽstruoso ẽ accedit̃

QUõ ex ſpẽb⁹ 7 filiab⁹ septez viciozuz capitaliũ alia etiam peccata oriantur

GEneralit aũt circa ꝓcas tã filiaꝝ q̃ ſpecierũ omniũ ſuꝑ dictoꝝ septẽ vicioꝝ ſeu pccozum capitaliũ aſſignatiões 7 declarationes Notãdũ eſt q̃ licet cuilibz ꝓdictoꝝ vicioꝝ nõ ſint aſſignate niſi filie et ſpẽs ſupza dicte declarate. qd̃ non alit fieri debuit. qz vt ſepe ſuꝑ tactuz eſt. nulli vicio capitali debẽt pcca alia q̃cũq̃ ꝓ filia b⁹ aut ſpẽb⁹ aſſignari. niſi illa que ꝑm ꝓcipue appetitũ finis cuiuſlibz vicij ꝓmarie et magis ꝓncipaliter ex eo oriunt et deſcendũt vel que ad ipi⁹ vicij gen⁹ et naturã magis immediate ꝑtinẽt. ſunt tñ alia pccata ex ipis ſeptẽ vicijs capitalibus oriẽtia. et ad gen⁹ ſeu naturã eoꝝ ꝑtinẽtia. q̃ tñ nec tanq̃z filie. nec tanq̃z ſpẽs eoꝝ aſſignãtur. ex eo qz nõ ꝓmarie et ꝓncipaliter ex eis oriunt et deſcendũt. nec ita immediate ad ea ꝑtinẽt imo magis ꝑxie ex ipis filiab⁹ vel ſpẽb⁹ ſuis oriũtur et deſcendũt Ita q̃ ꝑxie loquẽdo pñt magis dici ramuſculi orientes ex ꝓncipalibus ramis ipoꝝ ſeptẽ vicioꝝ capitaliũ. ex q̃bus iterũ ramuſculis q̃ debite exq̃rere voluerit replet virgulas alias ſeu folia iterũ naſcẽtia ꝑm q̃litates q̃ſonarũ circũſtãtiasq̃z modoꝝ faciẽdi necnon tẽpoꝛũ ac locoꝝ Vt gꝛa exẽpli Ex inobedientia q̃ ponit̃ ꝓma filia inanis gle naſcit̃ ſeu ꝓcedit rebellio Ex iactãtia q̃ ponit̃ alia ipi⁹ inanis gle filia. naſcit̃ ſeu ꝓcedit faſt⁹ 7 põpositas. taz geſtuũ q̃z veſtiũ q̃z hmõi pluriũ Ex diſcoꝛdia q̃ ponit̃ alia

filia' inanis glorie nascit seu pce/
dit scisma q bellū Et itez ex bello
homicidia.mutilatōnes.incarcera
tiones et hmōi Ex otumelia que
ponit filia ire nascitur seu pcedit
subsānatio.derisio. maledictio .et
sic de plurib⁹ alijs que pmptū est
repire.q̄ omnia ognoscē nō est in
utile.imo expediēs pmaxime curā
aiaꝝ hñtib⁹ ac alijs viris lr̄atis.vt
magis ppendē et attendē possint
pmias radices et origines singu
lorū pcōrū Et sic facili⁹ et melius
tā in respectu sui q̄ respectu eorū
quos in ofessiōib⁹ audiūt possint
tentatiōib⁹ resistere.radices q̄ ea-
rū pncipales ac fomēta euellere et
dissipare Et ista hic ad longū de/
clarare non patit intenta hui⁹ tra/
ctatuli compēdiosa breuitas. Qui
vero ampliora ac magis pticula
ria videre voluerit.recurrat vt iā
supra tactū est.ad scōaz scē bea/
ti Thom. necnō ad illā sūmam no
tabilē de vicijs.q̄ a nō nulli sūma
regis nūcupatur

Qñ non sēp vicia seu pcca capitalia corū q̄ filie et spēs pcca mōrtalia existūt

Est tū circa sup dictam se
ptez pcōꝝ seu viciꝝ ca/
pitalium declarationē ad
uertendū.q̄ licet ipa septem vicia
capitalia cū suis filiab⁹ q spēb⁹ su
pra etiā specificatis p pccis mor
talib⁹ assignent.et frequēti⁹ in na
turā et actū pcti mortalis transe/
ant Non tū sp pcca mortalia exi/

stunt.imo nōnūq̄ ꝑm alijs circū
stantias et q̄litates omitti possūt
q̄ nō nisi pcca venialia sūt Et licz
per nōnullos istud ample declara
tū sit.et spēaliter bñ. diffuse. et ele
gant per beatū Thom̄.scōa scōe
sue sūme ex q̄ multa in hoc octauo
tractatulo dēcōrū supta sūt.ac etiā
bñ et succincte in q̄dam solēni tra
ctatu.qui opendiū theologie nun
cupat.cui⁹ inicium veritatis theolo
gie sublimitas.ad quos attenta
breuitate hui⁹ dicti tractatuli.rati
onabilit vētebat faciēda remissio
Tñ q̄ nō omnes libros hñt inter/
dū q̄z nō facile ab aliq̄b⁹ reperiunt
ne omnino istud q̄ poterit ꝺsciē/
tias plurimoꝝ a multiplicib⁹ scru
pulis releuare hic indeterminatū
pterirē .expediēs visū est ac con/
gruū hic aliq̄ mō explicare.et pro
maiori pte dicēdorū iuxta effectū
eorū q̄ circa ꝺ in supra dicto opē
dio theologie ponunt Et qui in
simili .vt supra dēm est ampliora
et spēaliora videre voluēit.ad ali
os doctores specialiter ad ipsam
scōam scōe beati Thom̄.recurrat

Quando superbia sit pccm mortale.

Procedendo.igit iuxta or
dinē ceptū hui⁹ tractatuli
ꝑm quē insequēdo beatuz
Gregl.fit distinctio inter supbiam
et vanā gloriam.est sciendū q̄ sup
bia put accipit hic q̄ ponit regina
et mater omniū viciorū cū suis q̄/
tuor spēbus.quas etiaz vt sup ta/

ctū est ponit Gregl.ē de suo genē pcēm mortale.qz est inordinat⁹ et peruersus appetitus ꝓprie excellē tie.sibi indebite attribuēs que nō habz.vel alio mō et intentione q̄z habeat Que oīa tñ intelligenda sūt qñ ex deliberato iudicio seu cō sensu rōnis pcedūt

Quādo vana gloria sit pcēm mortale

Vana gloria ex suo genē ē veniale peccatum.quia genus operis scz mortale sumitur ex obiecto Nanū aūt ꝑm se non est obiectuz mortalis peccati ꝙ venialis Nñ cū vana laus sit h⁹ peccati obiectū patet ꝙ nō sp va na gloria est mortale peccatū Sz alīs respectibus est vana gloria mortale peccatum.qd̄ dupliciter contingere potest Uno mō ratione finis ꝓpter quē laus ipsa appetitur.opus namq; tale est.quale est illud ꝓpter quod appetitur Alio modo ratione operis in se in quo laus ipsa queritur ¶ Circa primū modū aduertendū ē ꝙ q̄druplici fine laus appeti potest Primo ad vitandū malū infamie.qd̄ potest hō per suspicionē vel detractionē alioz aut alias incurrere.sic̄ samuel se laudauit primo regum Scdo ꝓpter vtilitatē aliquā spūalem .vt esset gloria dei vel edificatio ꝓximorum sicut Paul⁹ se cōmendauit Tertio ꝓpter lucrum auaricie.vel aliquem alium finem seu actū peccati mortalis sicut pharizei q̄ domos viduaruz simulantes lōgam orationē Ut habet Math.xxiij Quarto propter aliquem finem seu actum venialis peccati sicut quando quis laudari appetit eo ꝙ vane in laude delectatur Primum est prouidentie.secundum est charitatis. tertium est mortale peccatum Et idem intelligendum est de omni ope et actu cuius finis qui principaliter intenditur est mortale peccatum. quartum est veniale si illa delectatio q̄ in laude habetur sit venialis

¶ Circa scdm modū.ratione scilicet operis propter quod ipsa laus queritur est aduertēdū ꝙ tria sunt genera operum per q̄ laus ipsa queri potest Uel ei sūt opa illicita vl̄ sē opa virtuosa Uel sunt opera indifferentia Si per p/ma opera scilicet illicita queritur laus. tūc vana gloria est tale peccatum quale est illud opus illicitū per qd̄ queritur Nam si illud op⁹ illicitum sit mortale. tūc vana gloria erit mortalis Si sit vēiale tūc vana gloria erit venialis ¶ Si q̄/ratur laus per secunda opera scz virtuosa.hoc iterum potest cōtingere dupliciter Quia vel appetit⁹ laudis adiūgit seu supuenit operi virtuoso tāq̄ incidēs.z nō ꝓncipaliter intentus .sicut sepe in cantu .et aliquando imo frequenter in predicatione alīs q̄ sanctis operib⁹ Et tunc vana gloria non est nisi peccatum veniale Uel ipsa laus finis ꝓncipaliter intentus in opere

virtuoso ipsi q3 actui virtuoso pre/
stitus ita ꝙ illud opus virtuosum
operans ibi constituit finem vl/
timū sui opis Et sic est vana gla
pcēm mortale qz tūc inherek ei ve
fini vltimo Circa qō adhuc aduer
tendū ē ꝙ maꝰ est pcēm glari de
bonis spūalibꝰ q3 de bonis tpali
bus. qz bona spūalia minꝰ hñt mo
tiuū vānitatis et vane delcationis
eo ꝙ minꝰ apparēt ab ex q3 tpa/
lia ¶ Si q̄rat laus p ēcia opa. s.
indifferētia vt est hre diuicias vel
vestes pciosas. tūc si illa opa vl/
teriꝰ nō pgrediant in deteriꝰ. nisi i
solā laudē hñdā. vana gla nō erit
nisi veniale pcēm Si aūt talia ope
ra vltra in deteriꝰ pgrediant de
seq3 ordinata vt sint occasio mor
talis pcī. vtputa qñ mulier orna
tu meretriceo ad alliciendos ho
mines animas q3 capiēdas se pre
parat. vl sint illa opa de se indiffe
rentia ex phibitiōe supioris effca
illicita vt torneamēta q hmōi. et
tūc vana gloria est pcēm mortale

Quando iuidia sit peccatū
mortale. et qñ nō

Iuidia ex suo genē est peccatum
mortale Cū em̄ iuidia put in su/
perioribꝰ dcm est sit dolor de feli
citate seu bono alteriꝰ. gaudiuz q3
de malo alieno. clarū ē ꝙ directe
otrariat charitati. vt pma ad cor
riij. Charitati aūt nihil ē otrariuz
qō nō sit pcēm mortale ¶ Est tn̄
aduertēdū ꝙ interdū illud pcēm
qō ex suo genē est mortale. pt pm

aliq̄s sui q̄litates solū esse veniale
Vtputa qñ in solo pmo motu cō
sistit Vel ꝓpter aliq̄m aliā intētio
nē extra suā rōnē trahit ¶ Pro q̄
sciendū est ꝙ q̄druplicit pōt do/
lor de alieno bono homini acci/
dere Primo mō put est pmo pmꝰ
motꝰ ex natura pueniens. q̄ inter/
dū etiā ex ipiꝰ nature corruptiōe
in aliq̄bꝰ plꝰ et frequentiꝰ ꝓuenit
Sūt em̄ aliq̄ ex sue corruptiōe in/
ordinate nature magis proni ad
motꝰ inuidie q3 alij. vt in siki est vi/
dere inter diuersos canes Et iste
dolor seu motꝰ inuidie nullo mō ē
pcēm. qz tales motꝰ pmo pmi nō
sūt in ptāte nra Et ita intelligēdū
est respectu quorūcūq3 aliorū vici
orum seu peccatorꝝ de omnibꝰ pri
mo primis motibꝰ naturalibꝰ. vbi
tn̄ delectatio seu ofensus nō se ad/
ūgerit. qz tūc posset in pcēm vl ve
niale vel mortale trāsire ¶ Secū/
do modo potest ille dolor seu tri/
sticia de bono alieno esse. scdo pri
mus motus. quando scz fit in sen/
sualitate sine tamen completa deli
beratione. etiam si tali dolore seu
passione afficitur. quod ꝓtie con
tingit quando ille scdo primꝰ mo
tus non ita cito ab inicio remoue
tur sicut posset. remouetur tamen
ante plenum consensum. imo quo/
dāmō displicere incipit Et tūc in
uidia non est nisi veniale peccatū
Et ita ꝙ bene aduertak intelligen
dum est etiam generaliter in om/
nibus alijs vicijs seu peccatis

Qui aũt dicantur ꝑmo ꝑmi mot⁹ et scõo primi mot⁹ declarabĩt ali qualiter infra. vbi de pcõo veniali agetur ¶ Tertio ꝓt ille dolor seu illa passio in aĩo accidẽs ꝙ nihilo/min⁹ ꝓpt aliq̃m aliã intẽtionẽ tra/hĩt extra suã ꝓpriã rõnẽ. suã qz ꝓ/priã naturã. vtputa qñ dolor ille seu tristicia de alieno bono insur/git alicui ex bona rõne seu causa sicut qñ aliq̃s de bono seu ꝓsperi tate alteri⁹ dolet. vt qz efficitur po tens vel alias. quia illud videt in alteri⁹ detrimẽtũ et ꝓiudiciũ redũ dare. vel scz aie ꝓprie met illi⁹ qui illud bonum habz. vel reipublice. vel aliq̃rũ bonaꝝ ꝓsonarũ q̃ affli gi non merent Et talis dolor seu mot⁹ bon⁹. est nec pcõm est. cũ ma ius bonũ magis sit appetendũ ¶ 2°modo põt ille dolor seu tristi cia de bono alteri⁹ accidẽs habẽi ex certa scientia ꝙsensu qz delibe/rato voluntatis. et sine iusta ac rõnabili causa Et isto mõ inuidia est ꝙ pcõm mortale ¶ Et per ista ꝓt etiã clare videri qñ detractio ẽ pcõm mortale vel veniale Nam si malũ de aliq̃ dicat ad bonũ finẽ ꝓ ipediẽdo scz ꝙ malũ alteri faci at. vel ꝓ sua correctiõe. vel rõne of ficij qõ incũbit vel phibẽdo testi/moniũ veritati. vel hmõi. q tũc de tractio non est pcõm. dum tñ puer sa volũtas ex deliberato ꝓposito nõ se adiũgit Si vo dicat malum de alio ex q̃dã solũ leuitate loquẽ di. sic̃ sepe ꝙtingit. et malũ qõ dici tur nõ vergat i magnũ dãnũ seu ꝓiudiciũ illi⁹ de q̃ dicit aut sue fa/me. et tũc detractio ẽ pcz veniale Posset tñ illõ dãnuz seu ꝓiudiciũ tã graue eẽ ꝙ illa leuitas loquẽdi nõ excusaret. qz vnusq̃sqz maxime in talib⁹ grauib⁹ et respectu alioꝝ debz ponere custodiam ozi suo

Quando ira sit pcõm mor/tale et qñ non

Ra ex suo genẽ ẽ pcõm mõrle. qz iuxta supi⁹ vbi de ira actũ ẽ Jra ẽ immoderat⁹ animi mot⁹ ocitans ad penã ꝓuocãti inferẽdã ſhic ãt mot⁹ ꝙtrariat caritati. q̃ vt habẽt i. ad Cor. xiij. Nõ irritat. non co/gitat malũ ¶ Jra tñ vt etiã supra aliq̃liẽ tactũ ẽ multiplicit̃ ꝙsideari ꝓt Ano mõ ꝓut importat seu de notatur ꝙ zelũ quo q̃s ꝙtra vicia mouet q ipa detestat Et hec ira nõ ẽ pcõm ꝫ magis est ꝓfectiõis. imo p istũ modũ põt etiam sibimet q̃s irasci Quid em̃ vt dicit glõ su/per illud psal. Jrascimini q nolite peccare. ẽ hõ penitens. nisi sibi ipsi irascẽs Alio mõ põt ira ꝙsiderari ꝓut dic̃ et iportat q̃ndã erga ꝓxi mũ affectus remissionẽ. ꝙ quã scz homo nec de malo proximi dolet nec de ei⁹ bono gaudet. licet etiaz non doleat de bono. nec gudeat de malo eius. sed est ei et erga eũ indifferens Et hec species ire non est mortale peccatum sed est im/pfectio q̃daz caritatis Nisi tñ vbi ꝓximus esset in extrema nẽcitate quia tunc sub pena peccati mor/

gl̃õ sup. 2ª ꝓt. tractatus

talis teneꝫ hõ sibi succurrere si põt Alio mõ põt ira cõsiderari put dicit et importat quãdã impatiẽtiã actualẽ absq; tñ reali appetitu vindicte Et talis motꝰ etiã deliberatus ẽ solũ pccm veniale Quia sic pz ex supꝫ dictis ire discriptiõibꝰ nõ habz opletã rõnẽ ire Alio mõ põt ira cõsiderari put dicitꝫ importat actualẽ impatiẽtiã etiã cũ appetitu vindicte Et ꝟ triplicit otingere põt Quãq; em ꝟ a naturali cõplexione seu dispositiõe ꝓcedit sic est in melãcolicisꝫ in senibꝰ In q̃bus ꝑm pꝟm otinue mouet natura. ꝓpter qđ sp turbulẽti existunt. Et talis ira nullũ ẽ pccz. cũ sit motus naturalis Quãq; etiã est ꝟ ꝫ ꝓcedit ex appetitu subito ꝫ nõ pfce deliberato Et talis ira nõ est nisi veniale pccm. sic alij ꝑmi motꝰ Quãq; aũt est ꝟ et ꝓcedit ex volũtate deliberata cõsẽsu q; pfecto Et talis ira est sp pccm mortale

Quando acidia sit peccatũ mortale et q̃n nõ

Acidia ex suo genẽ ẽ veniale pccm Quia ꝑm supiꝰ tacta acidia in effectu nõ est nisi tediũ de bono spũali laborioso ꝟ hoc aũt de se nõ opponit caritati. ꝟ solũ dicit q̃ndã feruoris caritatis diminutionẽ. in qua feruoris caritatis diminutione consistit oñe pccm veniale Multiplicit põt tediũ de bono spũali otingẽ Uno mõ put est solꝰ motꝰ naturalis laborẽ abhorrẽs. et talis motꝰ nullũ est pccm. qꝫ talis motꝰ nõ ẽ in nra

ptãte Alio mõ put est motꝰ appetitꝰ de ope spũali laborioso contristati Et talis motꝰ etiã si appetitꝰ ille sit deliberatiꝰ. nõ ẽ nisi pccm veniale. qꝫ offensus in illud qđ de sui natura nõ est nisi veniale pccz. nõ ẽ nisi vẽiale Alio mõ põt istđ tediũ de bono spũali laborioso tale eẽ talit q; vltra motũ naturalem motũ q; appetitꝰ transire. ꝙ ꝓ illđ hõ illa adimplẽ dimittit q̃ sue salu ti vel ex vi ꝓcepti vel alias nc̃aria sũt. et tc̃ est pccm mõrle Põt ad huc istud tediũ in graui⁹ trãsire et tãtũ eẽ ꝙ ex omissiõe ipi⁹ boni spiritual laborioſi difficultate q; ipm aggrediẽdi hõ in quãdaꝫ sue vite displicẽtiã inducit et exinde in desperationẽ cadit Et tale tediũ est pccm mortale. accedit q; ad pccm in spũmscm Et adhuc graui⁹ imo gꝫuissimũ si illđ tediũ illaq; displicẽtia vite in tãtũ crescatꝫ ꝓcedat. ꝙ q̃s sibi ipi manꝰ inf̃erat ac se occidat Nã tũc talis simit erit iude q̃ se ꝓ desperationẽ laq̃o suspendit

Quando auaricia sit peccatum mortale

Auara auaricia aũt q̃ iuxta supiꝰ dca ẽ imoderatꝰ amor hñdi Est considerãdũ ꝙ iste imoderatꝰ amor dñstẽ põt. vl i appetẽdo. vl in adq̃rẽdo. vl in retinẽdo Si in appetẽdo ꝟ itez q̃nq; modis otingẽ põt Uel ei appetunt aliena appetitu opletꝫ deliberato ac absoluto. q̃ etiã in actũ ꝫ opꝰ si adesset facultas trãsiretꝫ ꝓcedẽt et tunc est mortale peccatum Uel

appetunt appetitu simiter opleto. de liberato et absoluto illicita. vtpu/ta hō se indignum bñficio aliq̄ ec clesiastico vl officio sentiēs q cog/noscēs. vel sentire et cognoscē de/bēs illud bñficiū ecclesticū vl illō officiū sciēter appetitu q̄z ōlibēato et absoluto appetit. et tūc etiaz est pcēm mortale Vel appetunt ꝓpi cta scz aliena vel illicita. appetitu eē opleto et deliberato ꝫ nō tñ pu ro et absoluto. ꝫ odiciōato vtpu/ta si talia sine dei offēsa ac iniuria ꝓmi haberi possēt Et tūc vl nul lū ē pcēm vl ē veniale. siue talis cō/ditio actu aliē exꝑsse apponat siue ha bitualiē intēdat Qō tñ intelligen dū ē. dūmō scz p tales appetit⁹ seu desideria hō nō se vane pascat ac ꝓpat seu intermittat facē illud bo nū ad qō aliūde teneē Vel nō ge neret i corde suo aliq̄s malos mo/tus seu habit⁹ q̄s q̄n voluerit re/mouere nō possit. q̄z tūc possz esse mortale pcēm Vel appetunt non necessaria q supflua. etiā q̄zuis nō aliena nec de sui natura illicita. ap petitu nimis ardēti. et tali q mēs er ꝫ q̄dāmō suffocata impeditur omnino a cōsideratiōe diuinoꝝ. ac eoꝝ q̄ ad suā salutē spectāt Et hec ē illa ꝓnitiosa cura seu solicitudo q̄ i euāgelio ꝓhibeē et ē pcēm mor tale Vel appetunt seu desiderant nō nēcaria et supflua. nimio appeti tu ꝫ tñ tali q̄ est infra dei amorē et timorē. q̄z talia sic appetēs nec pro pterea deo displicē vellet. nec etiā impedit a cōsideratione coꝝ q̄ ad suā salutē ꝓtinēt. et hoc ē nisi pcēz veniale Quinimo possit tal amor seu appetit⁹ ita moderat⁹ eē q̄ non essz pcēm. imo talē ꝓncipaliē finē q intētionē habē q̄ esset meritorius Si vero respectu scōi mēbri ꝓnci/palis ille immoderat⁹ amor habē/di non solū cōsistat in appetitu ꝫ vl tra trāseat scz in acq̄rēdo Et hoc iterū ꝓt ctingē triplicit Vel enim adq̄runt res iniuste et indebite in/dirūt a q̄cūq̄z et q̄cūq̄z mō fiēi ꝓt. vt p furta. rapinas. iniusticias. ex torsiōes aliasq̄z fraudes q vias il licitas q tē ē pcēm mōrle Vel adq̄/runt res respectu adq̄rētis et illi⁹ a q̄ adq̄rit de suo eē nō illicite. nisi q̄z p artē seu officiū aut aliud op⁹ illicitū adq̄runt q̄ō de ꝓ se etiā si/ne adq̄sitiōe et lucro esset peccatū mortale. vt est in meretricib⁹. in fal sas mercātias scienē vēdentib⁹. et vsurarijs et hmōi. et tūc ē peccatū mortale Vel adq̄runt p artē aut officiū seu op⁹ q̄ō licet de se sit illi citū. non est tñ de ꝓse nisi pcēm ve niale Vt est in istis ioculatorib⁹ q̄ ꝓ oplacētia ꝓncipū vel ꝓpi ad lu crū hñdū. ociosa. iocosa. et inhōū mēdosa. salua tñ aliq̄ honestate di cūt. vel diuersas corpoꝝ gesticula tiōes faciūt. et tūc nō ē nisi vēiale pcēz Nisi tñ ꝓpē solā tal dissolutio nis delcationē hō se ex toto talib⁹ daret tūc ei essz pcēz mōrle. q nōn ter dī ꝓpē solā tal dissolutōnis de lcatiōez. q̄z si q̄s ꝓpē nēcitatez se eē

ex toto talibus daret⁊ applicaret suā ꝑ talia sustētationē q̄rens. cū aliā artē seu aliū modū lucrādi ne sciret vel nō habēt. nō esset talis i statu dānandoꝝ reputād⁹ Si vo respectu tertij membri principalis amor ille habēdi immoderat⁹ cō/sistat in retinēdo. ℔ iterū ꝑt q̄nq; modis otingē Vel enī scienter et animo retinēdi retinenē ea q̄ quis ꝛstituē teneē. vtputa q⁊ otra volū tatē ei⁹ ad quē spectat detinere se scit vel credit. et tūc est pcēm mor tale Et intelligiē q̄s animū retinē di habē q̄n nō habz ꝓpositū⁊ vo lūtatē restituēdi vel cōcordādi tē/pore et loco. licz facultas sibi sup petat vel q̄n sibi supperet Vel reti nenē illa q̄ ad nēcitatē alicui⁹ ⁊ suo rū. siue ꝑscisaz siue ꝑm sui stat⁹ vel dignitatis vel facti qđ iuste manu tenet ogruētiā. et odecētiā faciūt et spectāt. et tūc nullū ē pcēm Vel retinentur supflua siue sit respectu nēcitatl. ꝑscise retinētl. siue nēcitatl. ogruētie sui stat⁹ ⁊ dignitatl. ⁊c vt ꝫ tactū ē Et ℔ tpe extreme nēcitatis alicui⁹ de q̄ notitia habeē. et cui de ꝑdēis supfluis succurri pōt et nō succurriē. et tūc ec ē pcz mortale Quia homini in tali nēcitate ostitu to teneē hō succurrē nō solū de si bi supfluis. verū etiā de sibi nēari is. respectu quidē manutenētie sui stat⁹ vel dignitatis ⁊c Sed nō de his q̄ sibi simpliciē⁊ ꝑscise ꝓ sua vi ta nēaria sūt Quia in tali casu hō magis teneē ꝓprie sue vite succur/rere q̄z aliene Vel retinenē super/flua mō statim declarato supra. de clarato etiā extra vl citra extremā nēcitatē alteri⁹ cuiuscūq; Sed ℔ fit ex q̄dā insaciabili cupiditate et ar dore habēdi Cui⁹ insatiabilitatis seu ardoris signū euidēs ē. ꝙ quis res poti⁹ penes se putrescē⁊ depēi re dimittit. q̄z ꝙ vtiliē alijs libēali ter distribuit ⁊ dispēsat. et tūc etiā est pcēm mortale Vel retinētur su pflua ex immodēato seu inordina to amore habēdi Nō tñ ita insati abili et ardēti sicut statim sup ta/tū est. ℨ solū q̄dā immoderantia seu inordinatiōe. q̄ modicū non tñ in totū a medio virtutis ꝛcz largi tatis deficit⁊ declinat. et tūc ē pec catū veniale Nisi tñ vt ℨ statim di tū ē apparēt hō in extrema neces/sitate ostitutus. cui succurri possz et de beret Explogatio quedam Ex pre missis apparet ꝙ auaricia ex suo genē ē pcēm mortale Etiā vt i su plorib⁹ tactū ē. ab apko idolatrie opaē Nō q⁊ sit de specie illi⁹ pcci. cū nō habeat aliquē actū ei⁹. ℨ q⁊ aliq̄d idolatrie siē facit ꝛcz creatu re ꝓpiēdo poti⁹ q̄z creatori. vt lati us sup vbi de auaricia agit declara tū est Quādo gula est pcēm mōrle⁊ q̄n nō

Gula ex suo genē est pcēm veniale. q⁊ appetit⁹ omedē di vl bibēdi ex sua rōe nō ꝛbiacet dño lo voluntatis Circa tñ istud gule pcēm qđ iuxta in superi

ozib⁹ dicta. est immoderat⁹ edēdi appetit⁹ seu immodēata cibi auidi tas Est aduertendum. q̄ q̄nq̄z mo dis pōt iste immoderat⁹ appetitus cōtingē seu considerari Uno mō put est solūmō naturalis. sic̄ natu ralit̄ hō comedē et bibere appetit dū famescit et sitit Et hic appetit⁹ nō est pcēm. imo nec etiaz delecta tio naturalis q̄ ipm appetitum in ipa cibi sūptiōe cōsequit̄ seu omit titur est pcēm. et hoc inq̄ntuz ordi nat̄ sup defectū nature cōtrarium qz hec naturalia sunt. nec in ptāte nr̄a osistūt Et ideo nec in talibus est meritū vel demeritū Uel illi ap petitui seu desidēio naturali qui q̄ dām mō nēitatis est. supadiungit̄ q̄ dā appetit⁹ delectationis et volu ptatis in cibo. et tūc est solū pcēm veniale Et ꝟ verū ē nisi ille appeti tus edēdi vltra ꝓgrederet̄. sic sez q̄ ꝓpter illā delectationē seu volu ptatē q̄ sic sibi supadiūgit̄ fiēt sine q̄cūq̄ nēitate transgressio p̄cepti eccīe vel sup̄ioris. vt puta q̄ solue retur ieiunū p eccīam indictū Uel religiosus cōn ꝓhibitionē in suo ordine sub p̄cepto factā comedēt carnes vel hmōi. nā tūc ē essz pcēz mortale Et notan̄ dicit̄ sine nēita te. qz si hmōi trāsgressiōes ex nēi tate fierēt. vtputa nimie senectutis vl̄ nimie iuuētutis. vl̄ infirmitatis. vel laboris nēarū et hmōi. tūc nō essz pcēm. imo possz illa nātas ta lis eē q̄ q̄s hmōi p̄cepta obꝟuan do peccaret In talib⁹ tñ obseruā tēs ad q̄s hō ex eccīe p̄cepto vel voto vel iniūctiōe pñie tenetur. et ꝓpter nēitatē aliq̄m eas adimple re nō p̄t. bonū ē petē licētiaz a suo ꝓlato. vel a suo curato. vl̄ a suo cō fessore Uel nisi ille appetit⁹ edendi essz cum tāta libidine et ardore q̄ hō nimioz finali affectu illi delēta tioni cibi inhereret ita vt prepone ret amori et timori dei. et tūc ē pec catū mortale Uel nisi q̄n ille appe tit⁹ vel illa delectatio in tlaē ꝺsue tudinē ducit̄ q̄ facit totā vitā ho minis talib⁹ delectatiōib⁹ occupa ri et deputari Et hic possz eē pec catū mortale. imo sūt talia ita pec cato mōli vicina. q̄ ebrietas ab apko inter mortalia pcā oputat Ebrietas tñ q̄nq̄z est pcēm venia le. vt q̄n vltra nēitatē q̄s accipit. ꝟ ꝟ ē ꝑm mēsurā imꝑceptibilem Q̄n vero egredit̄ q̄s a mēsura p̄cepti bili. q̄ sez ꝑm rōnē bñ ordinatā di cerni pōt. Et ꝟ in tali mēsura ex q̄ euertitur stat⁹ mentis. hocq̄z effre nata q̄am libidine fit. vt sez q̄n ꝟ dei amori et timori ꝓponit̄ Tunc ebrietas est pcēm mortale Si q̄s aūt aliū inebriat ita sez eū ad po tū iuitās vt intendat statū mentis eius euertere et hoc facit in ei⁹ no cumentum peccat mortalit̄ Quia tūc magis sibi aufert q̄z si auferet aliq̄ temporale. quia vsum ratio nis ei tollit

Quādo luxuria sit

pcēm mortale. et q̄n non

Luxuria ex suo genere est peccatū mortale. quia est cōtra illud p̄ceptū decalogi Nō mechaberis Circa tñ istud pcēm luxurie q̄ iuxta in supiozib⁹ tacta est libidinosa q̄dā circa act⁹ venereosos voluptatis ocupiscentia Est aduertēdū q̄ ocupiscētia ipa luxurie duplicit otingē seu cōsiderari p̄t Uno mō put ē solū in corde. Alio mō put etiaz ab extra ostistit in ope Quantū ad p̄mū modū p̄t ꝫ iterū otingere triplic̄iter Primo mō put ipa ocupiscētia in solo p̄mo motu ostistit. et tūc nō est nisi veniale pcēm Sco quo iterū sciēdū ē. q̄ differētia est inter p̄mos mot⁹ virtutis generatiue. et p̄mos mot⁹ virtutis nutritiue Nā p̄m⁹ mot⁹ in virtute generatiua est sp pcēm. nō aūt sic ē in virtute nutritiua. qm̄ potētia ocupiscibil nō tātū corrupta ē i virtute nutritiua sicut in virtute generatiua Tcio mō p̄t ipa ocupiscētia cōsiderari put ipm motū naturalē sequit cōsēsus in delectatiōe licet nō in op⁹ et sic est pcēm mortale Et intelligitur ꝫ siue ille ostēs⁹ in delectatiōe sit respectu sui ipi⁹met siue sit respectu alioz. vtputa q̄n homo cogitādo vt interdū cōtingere p̄t ad delectationē quā aliq̄ alij in actu venereo hñt delectar̄ in se. et in illa delectatiōe habēda ex deliberatione ostentit. etiā si forsan ex se nō vellet illū actū venereū exercē. Et notanť dicit ostensus in delectatione quia si delectatio vt q̄nq̄z fit insurgeret. et in illa delectatione hō ex deliberatiōe nō ostentiret. nō esset tunc nisi veniale pcēm Tertio mō ipa ocupiscētia cōsiderari p̄t put etiā ex deliberatiōe ostenit in op⁹ et tūc est mortale pcēm. etiā si pro tūc nō transeat in actū ab extra

Respectu vero sc̄di mēbri p̄nci palis scz put ocupiscentia luxurie ostistit ab extra in ope. hoc iterum otingere p̄t dupliciter Uno mō put ipa ocupiscētia trāsit⁊ pgredit in actū venereū opletū et consūmatū. et tūc ostat eē pcēm mortale Alio mō put ipa ocupiscētia transit⁊ pgredit in aliq̄s act⁹ ostponētes ad ipm actū venereū. vl ipm circūstantes seu cōcomitātes Et ꝫ iterū otingē p̄t triplic̄it. vl ei ꝫ fit p visū. vel p linguā. vel p tactū Si p̄mo mō vt q̄n scz ipa ocupiscētia ab extra visu pascit. vt q̄n q̄s aio et fine ocupiscēdi mulierē in ipam pspicit et attēdit. et tunc est peccatū mortale Nam illud vt dicit Aug⁹. nō est titillari. ꝫ plene libidini ostentire Iuxta illud Matꝫ v. Qui viderit mulierē ad ocupiscēdū eā iā mechat⁹ est eam in corde suo Et notanť dic̄. ad ocupiscēdū eā. qm̄ si aliq̄s mulierē inspiceret vt rem pulcrā. et nō in deteri⁹ pcederet. tūc q̄uis vel nullū esset pcēm vel solū esset pcēm curiositatis Si vero sc̄do istoz triū vltimoz modoz fieret. vt q̄n q̄s mulierē p̄cer libidinē p̄careť. vel colloq̄a famili

ria ſecū habz. vel p verba adula/toria et deceptiua attrahere cona tur. et tunc eſt pcm mortale Si vo tertio iſtorum trium modorum vltimorum fiēt. qđ fit per oſcula/amplex⁹. hmōi qz mulierū otrectatiōes. Et tūc eſt etiā pcm morta/le. et tanto grauiꝰ qžto magis per talia libido accēdit ꝓter nimiam a ꝓximationez ad ignē Et voca tur ab aplo turpitudo Qđ tamē ita accipi debz. ſi p̄miſſa ex libidi/dine ſeu ꝓter libidinē fiant Naz tāgere mulierē imo et oſculari. nō libidinis intētiōe. ſz ex neccitate ſeu q̄dam honeſtate vt interdum fit. nō eſſz pcm. dūmō nihil ſit in in/tētiōe corruptū Premiſſa etiā om nia intellige. niſi p ſacramētū ma/trimonij cuz debita moderatiōe. debitis qz circūſtantijs. ſupra vbi de pcō luxurie actū eſt aliq̄liē de/claratis excuſarentur

De peccato in ſpūm

ſcm⁊ diuerſ ipi⁹ pcī acceptiōib⁹

Expedita igit iuxta ordinē in h̄ tractatulo exponen/dor declaratione q̄rte di uiſionis pcī mortalis. q̄ vt ſupra tactū ē p septē vicia capitalia ſu/mit. ipor qz septē viciorū capita liū explicata natura. venit nūc ali q̄liter circa vnā ꝑticulā tertie diui ſionis pcī mortalis ſupra etiam poſite tangendū. ſcz in ſpūmſcm

Circa qđ ſciēdū eſt q licet om nia eſſentialia. oīb⁹ trib⁹ ꝑſonis ſcīſſime trinitatis eq̄liter ꝺueniāt cōiter tñ attribuit ſeu appropriat ꝑſone p̄ris potētia. ꝑſōe filij ſapiē/tia. et ꝑſone ſpūſcī bonitas Et ex hinc inſurgit. q ꝙ illi q̄ peccāt ex in/firmitate q̄ ꝓprie ꝺtrariat potētie dicunt peccare in patrē. i. ꝺtra pa trē Qui em̄ peccāt ex ignorātia q̄ ꝓprie ꝺtrariat ſapientie. dicuntur peccare in filiū Qui em̄ peccāt ex ꝓpria malicia q̄ ꝓprie opponit bo nitati dicunt peccare in ſpūmſcm et eſt ꝓprie peccare ex ꝓpria mali/cia. qm̄ volūtas ſcit⁊ p̄t alicui ma/lo reſiſtē. et tñ ex ſola malicia illō eligit Ex quo clare apparet pcm in ſpūmſcm grauiꝰ eē alīs pcīs. que in patrē et filiū ꝺmittunt. cuz maius ſit et grauiꝰ peccare ex pro/pria malicia. qž ex infirmitate vel ignorātia De qua ipi⁹ pcī in ſpi ritūſcm grauitate latior fiet infra declaratio Et qz generaliē oīa pcā tā in ſuperioribus declarata q̄ alia. vel ex infirmitate. vel ex ignorātia. vel ex ꝓpria malicia cō/mittunt. nō fuit nēce ſpēalē de ipīs q̄litatib⁹ pcōr tractatum facē. ni ſi ſolum de illo peccato in ſpiritum ſanctum quod vltra alia peccata q̄nōā ſpēalitatē q̄nōā qž ḡuitatē importat Circa qđ pcm ꝑ cla riori nature ei⁹ declaratiōe et intel lectu et eo ꝑmaxime qz multi fre/quenē de ipo loquūtur q̄ ꝓpriā ei⁹ naturā nō intelligūt. eſt aduerten dū ꝙ triplex de iſto pcō in ſpūm ſcm repit poſitio ſeu acceptio Ali

Cõpendiũ theologie

qui em̃ vt hilari⁹ Amb̃ hieron̄. et Chrysosto. ponũt⁊ dicũt pcẽz in ſpũmſcm eẽ. qñ ad lr̃am aliqua blaſphemia otra ſpũmſcm dr̃ ſiue ſpũſſãct⁹ accipiat̃ ꝑm q̃ eſt nomẽ eſſẽtiale toti ẽnitati ouenies. q̃libz em̃ ꝓſona ſpũs ẽ et ſãct⁹. ſiue ꝓut eſt nomẽ ſpẽale vni⁹ in trinitate ꝓſone Et ꝑm hãc acceptionẽ diſtinguit in euãgelio Matb̃. xij. blaſphemia in ſpũmſcm. otra blaſphemiã in filiũ hominis. vbi exemplũz de iſta blaſphemia habeꝫ de iudeis q̃ illa q̃ xp̃s i virtute ſpũſſci opabat attribuebãt ꝓncipi demoniorũ. et ideo dicunt̃ in ſpũmſanctum blaſphemaſſe. Aug⁹ q aliqui eum ſequẽtes dicũt et ponunt pcẽm in ſpũmſcm eẽ finalẽ impenitẽtiã. qñ ſcz aliq̃s in pcõ mortali vſq; ad mortẽ incluſiue pſeuerat. qz vt dicũt tal̃ in ſpũmſcm blaſphemare videt̃. qõ q̃dã dicũt nõ ſolũ ẽbo oris fieri poſſe. ⁊ etiã ẽbo cordis et verbo oꝛis Nec vno ſolũ. imo multis et multotiẽs Et dicunt ꝙ ẽbũ ſic acceptũ dicit̃ eẽ blaſphẽia otra ſpũmſcm. qz eſt otra remiſſionem pcõꝝ q̃ ſit ꝑ ſpũmſcm q̃ eſt charitas p̃ris et filij Alij et tercij ponũt et dicunt pcẽm in ſpũmſcm eẽ. qñ ex certa malicia. i. ex ipa deliberata electione mali peccat̃. qõ ex imꝓuiſa voluntate liberi arbitrij pcedit. qz vt tactũ eſt peccatur tũc otra bonitatẽ q̃ attribuit̃ q ap ꝓbat̃ ſpũſco Et in ꝓpoſito p̃nti ꝑm cõmunẽ vſũ loquẽdi et ponendi accipit̃ iſto ẽtio mõ ſeu ꝑm iſtã

De pcõ in ſpũmſãctũ

tertiã acceptionẽ Quia capiẽdo iuxta ꝑmã acceptionẽ ſeu ꝑmũ modũ ponẽdi. magis ꝓprie eſt pcẽm ſpẽale ad infidelitatẽ ptinens que opponit̃ ofeſſiõi fidei Juxta vẽo ſcdaz acceptionẽ ſeu ſcdm̃ modũ ponẽdi. põt ad oia vicia ptinẽ. et in oñi genẽ pcci otingẽ. etiam in pcẽis a ꝓncipio ex infirmitate vel ex ignorãtia omiſſis. imo p̃t otingere hominẽ in pcõ mortali mori vel ex incuria. vel negligẽtia pentendi. vel ſubito. vel ex imꝓuiſo. Et ideo iuxta hanc tertiã acceptionẽ ſeu ipm̃ tertiũ modũ ponendi fiet hic declaratio de ipo pcõ in ſpũmſcm Circa qõ iterũ ꝓ veraci ozi intellectu eſt aduertẽdũ q nõ oẽ pcẽm qõ ex certa malicia omittit̃ dr̃ eẽ pcẽm in ſpmſcm. ꝓut ẽ q cõiter accipit̃ Duplicit̃ em̃ otingẽ p̃t aliquẽ ex certa malicia. i. ex ipa electiõe mali peccare Uno mõ ex inclinatiõe habit⁹ viciosi ſeu aſſuefactiõe. imo ꝑm aliq̃m circũſtãtiã ex ꝓpria ſciẽtia et deliberatione q tñ nõ peccaret̃ in ſpũmſcm. imo illud vt tactũ eſt in q̃libz genẽ pcci otingere p̃t Alio mõ p̃t q̃s ex ꝓpria malicia peccare ex eo ſcz q ipſe ſciẽter q ꝓ otẽptũ abiicit q remouet a ſe illõ qõ in eo potẽat electionẽ ſeu otinuationẽ pcci impedire Et cũ oia q̃ pcci electionem ſeu otinuationẽ impedire p̃nt q impediũt ſint ꝓprie effect⁹ ſpũſſci in homie. iõ ille q̃ vt tactũ ẽ ipa ſic pcci electionẽ ſeu otinuationẽ impediẽtia a ſe ſcient̃ q ꝓ cõtẽptũ abiicit q

remouet. dicit er ꝓpria malicia q i spūmsēm peccare Et ita ꝓprie accipit in h ꝓposito eē bm cōem acceptionē er ꝓpria malicia peccare ꝓ ut adhuc inferi⁹ lati⁹ declarabit Cui⁹ autē pcī in spūmsēm bm Aug⁹. et cōem acceptionē ponunt eē ser spēs. s. desperatio p̄sūptio. impenitētia. obstinatio. impugnatio veritatis agnite. iuidētia frne gre. Quarū nūer⁹ seu sufficiētia sic sūit Pcēm in spūmsēm ꝓut iurta sup̄ tacta hic. et cōit accipit fit q omittit p remotionē seu otēptū eor̄ p q̄ hō ab electiōe pcī seu otinuatione qō idē ē in effectu p̄t impediri Illa aūt q̄ sic hominē ab electiōe pcī impedire seu retrahē p̄nt ꝓcedūt seu oriunt vel ex pte diuini iudicij. vel ex pte donor̄ dei. vel ex pte ip̄i⁹ pcī met In iudicio āt diuino duo insunt scz iusticia et mia Respū mie er q̄ osurgē hz spes ex osideratiōe scz diuine mie pcā remittētis q bōa premiantis Qui hāc spez q̄ hoiez ab electione pcī retrahē q impedire habz a se p cō tēptū remouet q abīcit. nō sperās scz deū pcā debite penitēti remittere velle. peccat p ꝑmā spēm pcī in spūmsēm q̄ est desperatio Respū bo iusticie ex qua osurgē debz timor ex osideratiōe scz diuine iusticie rēet rigide pcā puniētis. Qui hūc timorē q̄ merito hominez ab electiōe q otinuatione pcī impedire et retrahē habz. a se p otēptuz remouet q abīcit. sperās scz seu p̄sumēs q̄ z sēpiternā fine meritis vel eē sine pēnia adipisci. peccat p

scō ā spēm pcī i spūmsēm q̄ ē p̄sūptio Et intelligant hec sane iux̄ declarationē statum tactā Nā pcēm desperatiōis et p̄sūptionis ꝓut hic sumūt nō osistit in h ꝙ q̄s ōi misericordiā vel iusticiā nō credat. q̄a tūc nō ptinet ad pcēm in spūmsēm ꝓut hic sumit ꝛ potiꝰ ptineret ad pcēm infidelitatis Sz osistit in h ꝙ ipa dei mia vel iusticia otēnitur seu vilipēdit Respū aūt scōi mēbri p̄ncipalis scz donor̄ dei q̄bus hō a pcō retrahit ipsa duo p̄ncipalit sūt Primū ē agnitio veritatis fidei q̄ maxime hoiez hz ab electōe pcī retrahē seu impedire. q̄m q̄ a se scienter p otēptū abīcit veritatē. s. agnitā ꝓpugnādo vt licēti⁹ peccare valeat. peccat p q̄ntaz spēm pcī i spūmsēm. q̄ est impugnatio veritat. agnite Aliud donū dei ab electione pcī impediēs seu retrahēs est auxiliū interioris gre diuinit⁹ collate. cōtra quam ponit sexta spēs pcī in spūmsēm. scz iuidētia frne gre dū scz alicȝs nō solū ꝓpōe frīs seu primi inuidet. q̄nimo inuidet etiā gre dei crescēti q apparenti in mūdo Respū bo tertij mēbri p̄ncipal. s. pcī in se duo sūt p̄ncipalit q̄ hominē a peccādo impedire seu retrahē p̄nt q debēt Primū ē ínordinatio. turpitudo ac vilitas actꝰ pcī in se Cui⁹ debita cōsideratio solet in homine p̄niam inducē de pcō omisso Et cōtra h hō peccat p tertiā spēm pcī in spūmsēm. scz p impēniaz Scōm ē puitas et breuitas boni seu delectatiōis quā alicȝs

in pcō q̄rit et inuenit Cui⁹ ōsiōea tio inducere solet hominē ad hoc q̄ eius volūtas in pcō nō firmet Et cōtra ꝫ peccat hō p q̄rtā spe/ ciem pcī in spūmscm scz per obsti nationē Et intelligant ista duo sa ne.nō em̄ hic sumit impenitētia p/ ut dicit pseuerātiā in pcō morta li vsq; ad mortē inclusiue.qz iā nō essz spēale pcm.ꝫ q̄dā pcī circū/ stantia q̄ essz et otingē possz in q̄/ libet pcō vt aliq̄lit supza in scōa acceptiōe pcī in spūmscm tactum est Sed accipit hic impñia ꝑm q̄ importat ꝓpositū nō penitēdi et ē ꝓprie respcu ꝓteritoꝝ Similiter ob/ stinatio nō capit hic p pseuerātia seu otinuatiōe in pcō.ꝫ qñ hō su um ꝓpositū in ꝫ firmat q̄ vult pec cato inherē.et ē ꝓprie respectu fu/ turoꝝ Juxta illud Hieremie viij. Null⁹ est q̄ agat pñiam.i.agē velit sup pcō suo dicēs.quid feci q̄ntū ad p̄mū Oēs uersi sūt ad cursum q̄si equ⁹ impetu vadens ad p̄lium q̄ntū ad scōm Est etiā aduertē/ dū q̄ Bernard⁹ in li. de p̄cepto ꝫ dispēsatiōe ponit. q̄ nolle obedi/ re ē resistē spūscō Glosa etiā ordi naria leuitici vñ.dicit. q̄ simulata pñia ē blasphemia spūsci Scisma etiā recte otra spūmscm omitti vi dek̄.nāq; p eū eccia vnit Que tria nō vident sub ser spēb⁹ pcī in spūm scm sup declaratis ōphēdi Sz q̄ bñ ōsiderat p̄dca tria sub ipis spe cieb⁹ effectualit otinent ꝫ ōphen dunt.et ad ipa reduci pñt Utpu

De pcō in spūmsactū

ta nolle obedire ptinet ꝫ reducitur ad obstinationez Simulatio pñie pertinet ꝫ reducit ad impenitenti am ꝫ sub ea otinet Scisma ptinet et reducit ad inuidētiā frne gre.p quaz gram mēbra eccie vniunt

Quare irremissibile Est etiā notādū q̄ pcm in spūmscm dicit cōit irremissibile iuxta illud ꝟbuz xpi Qui peccauerit i spūmscm.nō remittet ei in ꝫ seculo.neq; in futu ro Qđ sic pōt intelligi Et ꝑm oēs tres acceptiōes pcī in spūmscm sup positas Juxta em̄ scōam ac/ ceptionē q̄ est Augl.clarū est q̄ fi/ nalis impñia quaz ponit pcm in spūmscm realit ē irremissibilis.q̄a nullo mō remittit Quō em̄ remit/ teretur pcm mortale.in q̄ vsq; ad mortē pseuerat? Nō em̄ hic in hac vita cū de eo nulla pñia habita et facta sit nec etiā i vita futura. vbi null⁹ locus est mie.ꝫ pure iustitie. vbi etiā q̄s meritorie penitere non pt Secōm aūt alias duas accepti ones scz p̄mā ꝫ tiā dicit eē pcm in spūm scm irremissibile Nō quia nullo mō remittit.ꝫ qz q̄ntū ē de se et sui natura habz meritū nō re missionis mereꝫ qz q̄ nō remittat Et ꝫ duplicit Uno mō q̄ntū ad penā Alio mō q̄ntum ad culp am Quātū ei ad penā certū est.q̄ q̄ ex ignorantia vel infirmitate peccat minorē penā mereꝫ maiorem qz q̄ dām̄ excusationē habz. vnde ei⁹ pena minui debeat.qz q̄ ex certa malicia peccat Ut gra exēpli.ad

positū vbi xpi supza iurta ꝑmaz acceptionez pcī in spūmscm alle/gati Judei qui blasphemabāt in xpm tanqz filiū hominis vocādo eū vorace vini potatorez et publicanorū amatorē .maiorē excusati onē hre poterāt ꝓpter infirmitatē carnis quā in ipo xpo aspiciebāt et sic minorē circa ꝫ penā merebātur iō dicti sūt a xpo blasphemasse in filiū qđ remissibile ē Sed qñ ipam diuinitatē q etiā erat in xpo blasphemabāt curationē scz infirmitatū.erectiōes demoniorum.illuminatiōes cecorū.et alioz opa miraculoz.q sūt ꝓprie opa diuinitatis.et nō nisi p spūmscm fieri potuerant.attribuēdo diabolo.nullā excusationē habebāt vñ pena eorum minui mereret Et ideo tūc dīci sūt a xpo blasphemasse in spiritūscm Qđ pcm non fuit ad lrāz eis remissū.neqz in ꝫ seculo neqz in futuro.imo ꝑm expositionē Crisost.ꝓ illo pcō penaz passi sūt et in pñti vita p Romanos.et in futura vita apud inferos Quātum aūt ad culpā dr pcz in spūmscm irremissibile ex ipa indispositiōe remitteni dī Sicut em aliqs morbꝰ corpalis ꝑm suā naturā incurabilis dr.qñ i se habet illud p qđ tollunt ea ex q̄bus morbꝰ curari pt.vtputa quia tollit virtutē nature vel inducit fastidiū cibi et medicine.licet deꝰ sua gra et miraculo possz illū morbū curare.ita suo mō iste morbꝰ spūalis q pcm in spūmscm dr ꝑm suā naturā incurabilis et irremissibil dicit ex eo scz ꝙ de sui natura excludit et abjcit ab homine illa p q̄ fit pcoz remissio Non tñ ꝓpter ꝫ intelligenda ē oio ꝓclusa via salutis nisi remissiōis.ꝑm omipotētiā et miaz dei p quā aliqñ tales q̄si miraculose spūaliē sanant.licet raro et difficulē De nullo etenim q̄diu durat hec vita.desperandū ē obstinata scz oipotētia et mia dei Sed obstinata naturaq ꝺditione pcī.aliqui filij diffidētie dicuntur vt habetur p aplm ad ephꝫ.v.

Sūt alij alio mō istā irremissibilitatē pcī in spūmscm exponētes. ꝫ effectualiē iurta ea q̄ supꝫ notata sūt Notāt eni ꝙ ꝫ nomē irremissibile triplicit sumi pt Uno mō negatiue scz ꝙ nullo mō remitti pōt Et isto mō pcm angeli et dānatoz irremissibile dicūt Alio mō ꝑnatiue qđ scz ex se ogruētiam nō habz ꝙ remitti debeat.licz ex congruētia dine bōitatis remitti possit Et ꝫ mō oñe pcm mortale irremissibile dicūt. Tertio mō otrarie ꝙ.s. ex se importata icludit dispositionē otrariā ad remissionem Et ꝫ mō pcz in spūmscm irremissibile dicūt.qz importat ex se et includit dispositionē otrariātē gre remittēti pcm.p desperationem scz vel psūptionē aut alias ei⁹ species Et iurta istū modū ponendi capiunt etiā nūerū seu sufficientiam ser spetierū pcī in spūmscm supꝫ enumeratarū.ꝫ scz mō In remissione

em vt dicũt tria ocurrẽ. hñt vide/licet. ipe remittẽs. ille cui remittit et dispositio remittẽdi in eo cui remittit In ipo remittẽte duo sũt. s. mia et iustitia Cõtra pmũ quozũ peccat p despatiõez. cõn scõm p plũptionem In eo cui remittitur duo eẽ ouenit scz dolorẽ de omis/so. q̃ ꝓpositũ vlteriꝰ õ ñ omittẽdo Cõtra pmũ q̃rũ peccat p obstinationem. Cõn scõm p finalẽ impenitẽtiã Dispositio xo remittẽdi i eo cui remittit dupler ẽ. s. ognitio veri. et amoz boni Cõn pmũ q̃z peccat p impugnationẽ veritatis agnite Cõtra scõm p inuidẽtiam frne gre Et accipit hic finalis impnia ꝓut in supioꝛibꝰ declaratũ ẽ. nõ q̃dẽ ꝓut importat cõtinuatiõnem in pcõo vsq̃z in finẽ. nã sic in q̃libet pcõo moꝛtali otingẽ pt. z negatiue. ꝓut scz dicit seu importat ꝓpositũ nõ penitẽdi Et isto mõ est spẽs pcõi in spũmscm Breuit vt iã tactũ est iste vltimꝰ modꝰ ponendi in effectu reincidit in ea q̃ supiꝰ dicta et declarata sũt Sed ideo hic inseri placuit vt legentes cape possint q̃ eis magis sedebit q placebit

De pcõo actuali veniali Et circa ipsum in generali occurrentibus

Expedita igitur iuxta inceptum huiꝰ octaui tractatꝰ pñtis libelli ordinẽ declaratiõe duoꝝ pncipaliũ mẽbꝛozuz pme diuisiõis pcõi supꝰ tacte q posite scz pcõi originalis. et pcõi actualis mõꝛtalis Nũc de alio ctio mẽbꝛo

De pcõo veniali

pncipali eiusdẽ diuisiõis. s. de pcõo actuali veniali aliq̃ dicẽda veniũt Et primo q̃d sit et vnde dicat Secũdo de diuersis eiꝰ noibꝰ seu appellationibus. Tercio de aliq̃bus ipsius peccati effectibus

Quid sit peccatũ veniale. et vnde dicatur

Peccatũ veniale ꝑm Augl. est q̃ licet penaz mereat. nõ tñ hominẽ vsq̃z ad reatũ perpetue moꝛtis grauat seu obligat. z facile indulgetur Pro q̃ ad maiozẽ declarationẽ sciẽdũ est q̃ licet diffinicio Augl. in supioꝛibꝰ pcõo moꝛtali attributa scz q̃d est dictũ vel factũ vel ocupitũ cõn legẽ di seu legẽ eternã. pcõo actuali in generali seu tanq̃z generi ab aliq̃bꝰ attribuat. et sic ꝑm eos posset etiã pcõo veniali ꝑm tñ maius et minꝰ opetere seu ouenire Scõm tñ beatũ Thom. ꝑma scõe sue sũme. illa diffinitio sic supꝰ pcõo moꝛtali attributa. magis ꝓprie ipi peccato moꝛtali ouenit Nã in eo ẽ pfecta rõ pcõi. quã ꝓprie dicta diffinicio importat Nã vt dicit idem doctoꝛ q̃ pcm veniale dicat pcz ꝑ solũ est ꝑm impfectã rõnẽ pcõi. imo in ordine ac respectu ad pcz moꝛtale ꝑ eo mõ pcz veniale dici pcm sicut accñs in ordine ac respectu ad sbam dr̃ ens. i. ꝑm impfectam rationem entis Pcm cniz veniale ex se nõ fit seu omittit cõn legẽ Nã hõ in q̃ntuz venialiter peccãs ñ facit q̃d lex ꝓhibz nec ꝑ termittit illõ ad q̃d lex ex ꝑcepto ob=

ligat.qz iã nõ peccaret venialiẽ ꝫ mortaliẽ Sz facit ꝑter legẽ .qz.ſ. nõ obꝺuat modũ rõnis quẽ lex in tẽdit Et ideo vt dicit idẽ beatus Thom̃.diuiſio pcci i mortaleꝝ ve/niale.nõ ẽ diuiſio generis in ſpẽs. q̃ eq̃liẽ rõnẽ ipi⁹ generis ꝓticipent/ ꝫ ſolũ ẽ diuiſio analogi in ſpẽs.ſ. rõnẽ generis ꝑm ꝓpꝫ posterius ꝓticipãtes Qzo q̃ adhuc notãdũ ꝙ duplex ẽ regula hũane volũta tis Vna ꝓpinq̃ q̃ ẽ ipa hũana rõ Alia est ꝑma regula scz lex eterna q̃ est q̃li rõ dei Et ꝑ opationẽ ad iſtas regulas sumiẽ ꝝ attẽdiẽ recti tudo volũtatis.et oĩs omẽsura/tio cuiuscũqz act⁹.q̃ talis debz eẽ. vt voluntas non declinet a suis extremis.ſ.a deo ꝑncipio ꝝ a deo fine Ut videlz oia a deo se habẽ ognoscat et in deuz oia referat.a q̃ rectitudineꝝ omensuratiõe si di uertat incõmẽsuratꝝ ꝺordinata erit Et ex ꝫ habet act⁹ hũan⁹ ꝙ sit bon⁹ vel mal⁹.ex eo scz ꝙ debi/tã habz omẽsurationẽ.vl ea caret Et q̃nto pl⁹ recedit ille act⁹ a debi ta omẽsuratiõe. tãto efficit peioꝛ et deterioꝛ Et hinc vt tactũ est su miẽ rõ pcci mortalis ꝝ pcci venial⁹ ꝑm scz diuersitatẽ inordinationis q̃ oplet rõnẽ pcci Duplex em̃ ẽ in/ordinatio.vna ꝑ subtractionẽ ꝑn/cipiꝫ finis ordinis scz dei Et hec inordinatio facit pcm mortale. q̃ scz aia ꝑ pcm deordinaꝝ vsq; ad auersionẽ ab vltimo fine.q̃ etiã ꝑncipiũ ordinis ẽ.et cui ꝑ caritã/tẽ vniri debem⁹ Alia inordinatio est.q̃ saluato ipo ꝑncipio ꝝ fine or dinis.fit inordinatio solũ circa ea q̃ sũt circa ipm̃ principiũ ꝝ finẽ Et hec inordinatio facit soluz pcm veniale.qz tũc aia non deordinaꝝ ꝑ pcm vsq; ad auersionẽ ab vlti mo fine.q̃ vt iã dcm ẽ etiã ipm̃ ꝑn cipiũ ipi⁹ ordinis ẽ Et dat ipe be/at⁹ Thom̃ exemplũ de inordinati one opleriõis q̃ ctingit in aliquo aiali Nam si illa inordinatio ꝓce dat vsq; destructionẽ vitalis ꝑnci pij.tunc sequiẽ mors Si vo saluo ꝑncipio vitali sit solũ q̃daz inordi natio humoꝛ tẽ solũ q̃dã ẽ egritu do Dicit aũt pcz veniale a ve nia.ex q̃ insurgit ꝙ aliq̃ rõnẽ hui⁹ imponẽtes dicũt.triplici ofideratione seu respũ aliqd̃ pcm dici ve niale .ſ. ex euẽtu.ex cã.ex genẽ Ex euẽtu q̃dẽ qz realiẽ veniã ꝺsecutũ ẽ Et hinc ẽ qd̃ dicit Amb̃.ꝙ oĩe pcm intelligẽdo etiã de mortali ꝑ pñiam fit veniale Sed ista consi deratio seu acceptio pcci venialis larga ẽ nec ꝓpsito cepto bñ oue niẽs Ex cã vo qz illud pcm licet forsã ex suo eẽ mortale existat.hz tñ i se seu importat aliqd̃ vnde ve/niã ꝺseq̃ possit.nõ q̃dẽ ex se simplr ꝫ ex q̃dã cã indirca Quia scz hz i se seu importat aliqd̃ suã culpã di minuẽs. vt sũt pcca q̃ infirmitate vel ignorãtia omittunt respũ eo/rũ q̃ omittuntur ex ꝓpria malicia Et ista adhuc ofideratio seu acce/ptio nõ ꝺgruit nro ꝓpsito Ex ge nere aũt qz illud pcm de se nõ tol lit ordinẽ ad vltimũ finẽ. et sic nõ mereꝫ penã eternã Sz qz aliquaz

inordinationē et obliq̄tatē a recta regula importat. mereť penā ꝫ tē poralē. vt iā satis supꝫ expositū est Et ꝑm istā acceptionē intelligunť ea q̄ iā hic de pcco veniali tracta ta sūt et tractabūtur Nā ꝑm ipam diuēationē seu acceptionē distin/guiť et diuidiť pcēm veniale con tra pcēm mortale. dū cōiter dicť ꝙ pccoꝝ actualiū aliud est morta le aliud veniale Que differētia seu distinctio inter pcēm mortale ⁊ ve niale sumiť ex obiecto seu ex parte obiecti Cū enī vt iā supꝫ aliq̄liť ta/ctū ē. volūtas peccātis ferť in ali/qđ qđ ꝑm se repugnat caritati q̄ est ꝓncipiū vite spūalis. et ꝑ quaz hō ordinať ad vltimū finē scz de/um. tūc illud pcēm ex suo obiecto seu rōne sui obēi habet ꝙ sit mor/tale ex genē siue sit otra deū dire/cte. vtputa otra ei⁹ ꝓpriā dilectio nē et honorē. vt sūt infidelitas. he resis. blasphemia et hmōi Siue sit cōtra deū indirecte. vtputa cōtra dilectionē ꝓximi. quā vult⁊ ꝓcce pit. sic̄ homicidiū adulteriū. ⁊ silia Cū vero volūtas peccātis ferť in id qđ in se otinet q̄ndā inordina/tionē. q̄ tñ nō otrariať dilectioni dei et ꝓximi. sic̄ sūt verbū ocioſuz risus supflu⁹. ⁊ alia hmōi tūc illud pcēm ex suo obiecto seu ratiōe sui obiecti nō habz qđ sit mortale ex genē ꝫ solū veniale Et ꝟ ē ivez in effectu cū illo qđ cōiter dr ꝙ pec/catum mortale est libido seu volu ptas in creatura supꝫ deū. i. pl⁹ q̄ꝫ deo vel eq̄ vt deo/et veniale ē cō/

placētia seu voluptas in creatura infra vel citra deū. i. ꝙ nō plus q̄ꝫ deo nec eq̄ sic̄ deo. qz scz nō vellet q̄s illi finaliť adherē. vel ꝓpter il/lud deo displicē. aut scienť cōn ei⁹ ꝓcepta⁊ mādata q̄cq̄ facē Pro ampliori insup tā dicendoꝝ q̄ꝫ eť iam dcoꝝ et spēaliť supꝫ vbi actū ē qñ vicia capitalia mortalia et qñ venialia existāt. declaratiōe. ē sciē dū. ꝙ qz actus mozales nō solum recipiūt rōnez boni⁊ mali ex obie cto seu rōne obiecti. ꝫ etiaz ex aliq̄ dispositiōe seu itētiōe agētis qñq̄ꝫ otingit ꝙ ille actꝰ q̄ alias ex suo ge nere scz rōne sui obiecti essz pcēm veniale. ex pte dispositiōis ipsius agētis efficiť mortale Vel qz ipe agēs i illo ostituit suū finē vltimū Vel quia illud ad aliquid aliud ordinatqđ ex suo genē pcēm mor tale existit Vtputa gra exēpli Si iuxta supꝫ tacta aliq̄s de dilectiōe alicuⁱ boni omutabilis quā citra deū haberet in tātū trāsiret. ꝙ illi tali bono omutabili tanq̄ꝫ ibi sui vltimū finē ostituēs adhereret. iā illud qđ alias ex suo genē nō esset nisi veniale pcēm. ex ipi⁹ agētis dis positiōe seu intētiōe fieret mortale Vel in alio exemplo met supi⁹ po sito. vbi q̄s ꝟbū ociosū qđ de suo genē nō ē nisi veniale ordinaēt ad adulteriū omittē dū. tūc ꝟbū ocio sū essz pcēm mortale Et ꝑm ꝟ ꝓ/pzie hñt intelligi illi q̄tuor modi q̄ꝫ b⁹ pcēm veniale dr effici mortale. supꝫ vbi de pcco mortali actū ē spe cificati Similiter eē ex opposito

otingẽ ꝑt ꝙ ille actꝰ qui alias ex suo genere ſcz rõne ſui obiecti eſſz pcẽm mõrle. ex ꝑte ſeu diſpoſitiõe agentis fit venale. ꝓter ꝟ ſcz ꝙ actꝰ ẽ impfectꝰ. i. nõ pfecte a rõne q̃ ẽ ꝑmũ actuũ moraliũ directiuũ ſeu regulatiuũ ꝓncipiũ deliberatꝰ Sicut de ſubitis ſeu primis motibus infidelitatis vel blaſphemie q̃ alĳs exẽplificari poſſz Vel etiã iuxta i ſupiorib⁹ tacta de inuidia. q̃ ex ſuo genẽ rõne q̃z ſui obiecti eſt pcẽm mortale. cũ ſit dolor q̃ diſplicẽtia de bono alteri⁹ q̃ recte otrariat charitati Si tñ in motu impfecto et nõ plene a rõne deliberato ꝟſiſtat. manet ſoluz pcẽm veniale Et ſic de plurib⁹ exẽplificari poſſz de q̃b⁹ magis in loco iã allegato. vbi qñ vicia capitalia. mõrlia vel venialia exiſtãt actũ ẽ Q̃ aũt taz in ſupiorib⁹ q̃z in ſequẽtib⁹ vbi de pcõ mõrli q̃ de pcõ veniali agit advik ꝟ nomẽ actuale. cũ tñ plura ſũt pcca tã mortalia q̃z venialia. q̃ in non faciendo ſeu omittẽdo cõſiſtũt. q̃ cõiter pcca omiſſionis appellanꝫ. ratio ꝓncipal fuit ad clariꝰ denotãdã differentiã inẽ pcẽm originale. et pcẽm non originale qđ cõiter per actuale ab originali diſtinguik qz nõ niſi actu ab extra vel ab actu q̃dã interiori voluntatis cõmittik. qđ nõ ſic ẽ i pcõ originali. vt ſatis in ſupiorib⁹ declaratũ ẽ Circa q̃ pcca omiſſiõis q̃ntũ ad pñtẽ materiã ſpectat ẽ aduertẽdũ. ꝙ omiſſio eoꝝ ſcz ad q̃ hõ tenek qz alias ꝓprie nõ eſſz omiſſio. aliq̃ otingẽ ꝑt ex ſola inaduertẽtia ſeu obliuiõe. vtputa gr̃a exẽpli Cũ aliq̃s hora debita q̃ tenek ire ad eccĩam obliuiſcitur ire q̃ talis omiſſio nullũ vel modicũ ẽ pcẽm qz iã extra actũ volũtatis eſt Ad huc ſi illa obliuio ex aliq̃ alia cauſa vel occaſiõe. ſiue ꝓinq̃ ſiue remota ꝓcedẽte. circa q̃m hõ ꝓuide poterat q̃ debebat contingẽt eſſe mai⁹ pcẽm circa illa q̃z circa ipam omiſſionẽ in ſe Aliq̃ vero otingẽ poteſt omiſſio ex aliquib⁹ alĳs cauſis ſeu occaſionib⁹ q̃ tñ nõ ſũt in ptãte hominis. vtputa in exẽplo iam cepto Si aliq̃s ꝓter grauez infirmitatẽ vel alias cõn ſuaz volũtatẽ detẽt⁹ ſeu impedit⁹ non iret ad eccĩam hora q̃ tenek q̃ tũc ipa omiſſio nõ habz rõnem pcĩ. imo nec ꝓprie in iſto caſu dz dici omiſſio Aliq̃ aũt otingẽ põt omiſſio ex cauſis vel occaſionib⁹. que ſubiacẽt volũtati hominis. et tc̃ omiſſio habet rõnem peccati Quia tũc ſemp oportz ꝙ illa cauſa ſeu occaſio in q̃ntũ eſt voluntaria habeat aliquem ad minus interiorem actum voluntatis. quod poteſt cõtingere ſeu ꝟſiderari dupl̃r Uno modo q̃n ille actꝰ interior volũtatis directe ferk in ipam omiſſionẽ vtputa in exemplo iã tacto Aliq̃s hora ꝏbita q̃ tenek omittit ire ad eccleſiam ſolum quia vult non ire vitans laborem vel huiuſmodi et tunc talis actus voluntatis ꝓprie et de per ſe ptinet ad omiſſionem Voluntas etenim cuiuſlibet pcĩ

ꝓxie et de ꝑ se ad illud peccatum ꝓtinet eo ꝙ volūtariū est de rōne pcci. in tantum vt dicat Augl. peccatū adeo volūtariuz eē. ꝙ ſi non sit volūtariū pccm nō est Alio mō ꝺtingē seu ꝺſiderari ꝑt qñ scz ille actꝰ volūtatis nō ferē dirce i ipaz omissionē. ꝛ ferē in aliqđ aliud ꝑ qđ ꝺtingit omissio illiꝰ ad qđ ꝙs teneē Et iste vocaē actꝰ exteriorꝝ de ꝑ accñs Qđ iterū dupl̄r ꝺſiderari ꝑt Quia vel illud in qđ sic fertur ipa volūtas ē ipi omissiōi ꝺiū ctū. vtputa ꝺtinuādo exēplū iā ceptū Aliquis omittit ire ad eccīam hora debita q̄ tenetur qr tūc vult ludē vel bibē. et ludit vel bibit. certū est ꝙ ille actꝰ ludēdi vel bibendi illa hora. est actꝰ ꝺiūctꝰ illi omissiōi Vel illud in qđ volūtas ferē nō ē ipi omissiōi ꝺiūctū. ꝛ ē ꝓcedens et remotū. vtputa. Aliqs vult diu vigilare de sero et vigilat ex q̄ ꝺtingit ꝙ omittit ire ad ecclesiam hora matutinaꝝ. certū ē ꝙ ipe actus vigilādi de sero nō est ꝺiunctꝰ ipi omissiōi Et q̄bꝰ ꝑz ꝙ licet ipa peccata omissiōis de ꝑ se et simplicit ꝺſiderata possint eē absq; aliquo actu ab extra. respcū tñ actuū tam interiorū ipiꝰ volūtatis et de per se q̄z exteriorꝝ de ꝑ accñs nō sūt sine aliq̄ actu Et exiñ actualia dici pñt Per iam hic tacta ꝑt quisq; apud se ꝓpēdē qñ pcca omissiōis sūt mortalia vel venialia. vel grauia vel leuia. ꝺſideratis scz obligatiōe q̄ q̄s ad aliqđ faciēdū teneē. et nūtate vl̄ vtilitate illiꝰ ad qđ sic

teneē. et causis seu occasiōibꝰ ex q̄bus omissio contingit

De natura ꝓmoꝝ motuū q̄ qñ pcca existāt

Quia ꝺo oñe pccz actuale siue mōrle siue veniale cōiter a ꝓmis motibꝰ ortum habz. imo ipi ꝓmi motꝰ inter pcca venialia ꝙputanē. in oñi ei tētatione ē cōiter iste successꝰ. ꝙ ꝓmo insurgit ꝓmꝰ motꝰ. quē sequit delectatio. et exiñ ꝺſēsus. ꝺo eñ tētationis hic cōiter ē. ꝙ ꝑ tria successiue i pccm inducimur. s. ſuggestiōe. delectatiōe. ꝺſēsu. ita ꝙ ꝑ ſuggestionē q̄ siue ab extra. vt a diabolo mūdo. cuiusmōi tētatio nō ē pccm ꝛ matēia exercēde virtutis. siue ab intra vt a fomite. q̄ nobis ineſt ꝓcedat. excitaē ꝓmꝰ motꝰ et ibi tentatio inchoaē. ꝑ delectationē ꝓgredit et ꝑ ꝺſēſū ꝺſūmaē. q̄ tñ ꝺſūmatio intelligaē de ꝺſēsu in actū. naz aliquē ē repire ꝺſensū in delectationē in q̄ licz cōsistat pccm. nō tñ ibi ꝑ ꝓxie ꝺſ tētatio ꝺſūmari. vt latiꝰ infra declarabit Ideo ꝑ clariori intellectu tā iā dcoꝝ q̄z etiā dicēdoꝝ venit aliqđ de ipis ꝓmis motibus delectatiōe et ꝺſensu in generali tā gendū Pro quo sciendū ꝙ anima sensibilis duplicē habet potentiam Vnā apprehensiuā Aliā motiuā Apprehensiua iterū diuiditur in apprehensiuā de foris. et in apprehēſiuam de intus seu ab intra Vires apprehensiue de foris seu ab extra sunt quinque sensus particulares siue exteriores. s. visus au

De ꝓmi motꝰ ſ ꝓmꝰ delectꝰ et ꝙsensus

ditus.gust⁹.odorat⁹.tact⁹ Et sunt vires apprehẽsiue passiue qz sensatio fit in ipis sensib⁹ ab intra suscipiẽdo et nõ ab extra mittẽdo Et sũt isti sẽsus solũ pceptibiles rerũ singulariũ et nõ vniuersaliũ Et hñt oẽs vnã originẽ a sẽsu cõi a q̃ veluti linee a centro exeunt Et ad causãdũ in eis debitã sẽsificationẽ q̃tuor optz ocurrẽ .s. obiectũ pñs mediũ deferens.et dispositũ organũ oueniẽsq sanũ.et actualẽ aie intentionẽ Et in multis oueniunt et differũt ad inuicẽ q̃ p matẽia presenti nõ ẽ nẽariũ exp̃mẽ ¶ Vires aũt apprehẽsiue ab int⁹ sũt quinqz potẽtie interiores aie sẽsibilis.q̃ sũt sẽsus cõis. imaginatio.estimatio. fãtasia.et memoria Et sũt eẽ oẽs iste q̃nqz potẽtie passiue qz ab int⁹ suscipiẽdo apprehẽdũtq patiunt a formis rerũ singulariũ Et sũt etiã circa pticularia tm̃ Et ẽ sens⁹ cõis potẽtia q̃ omniũ sẽsuũ pticulariuz obiecta apprehẽdit Nã alij sensus sibitudines suoz sẽsatoz ad sensuz omunẽ reducũt.q̃ mediãte de singuloz ꝓprietatib⁹ iudicãtq discernũt Quia p̃m iudiciũ sẽs⁹ cõis apprehẽdim⁹ nos vidẽ qñ videm⁹.et audire qñ audim⁹.et sic de alijs Virt⁹ aũt imaginatiua est potẽtia apprehẽsiua in q̃ imaginatiões rerũ sẽsibiliũ reꝑuant Ista vt⁹ pl⁹ abstrahit q̃z sẽs⁹.qm̃ sẽsus nõ accipit formaz rei nisi ipa re pñte ¶ Imaginatio vo formã rei reꝑuat.re eẽ ipa absẽte Et i p̃ differt a sẽsu cõi qz sẽs⁹ cõis indiget pñtia rei extẽi oris sic sẽs⁹ pticularis.imaginatio vo nõ Ista vt⁹ vocat thesaur⁹ formaz.qm̃ sic dcm ẽ forme rez a pticularib⁹ sẽsib⁹ recepte in ea retinẽtur et ꝑuant Et de istis duab⁹ potẽtijs sufficiãt q̃ dca sũt sũmatiz p intellcu dicẽdoz tetigisse Qui amplioraq etiã de alijs trib⁹ potẽtijs q̃sierit ad pbm recurrat

¶ De vi sensibili motiua spiritualiter

Vis sẽsibilis motiua qñqz mouet spũaliẽ.qñ corpaliter Qñ mouet spũaliẽ dr appetitiua.q̃ etiã dupl̃r mouet scz aut diligẽdo aut odiẽdo Iuxta q̃ diuidit in ocupiscibilẽ.et in irascibilẽ.p q̃s aia appetit bonũ vel insurgit cõn malũ Et exiñ oriunt q̃tuor affectiões scz gaudium spes dolor.timor ¶ De sẽsualitate Sẽsualitas etiam est vis aie sensibilis motiua .et ad idem mouet ad quod vis ocupiscabilis q irascibilz ab eis differt Primo qz sp appetit q̃ delcabilia sũt corpi.et q̃ ei nociua sũt refugit Sõcupiscibilis vo et irascibilis bñ versant et mouentur eẽ.circa bonũ vl̃ malũ.nõ delectabile nec nociuũ corpi Secõdo q̃a sẽsualitas magis corpi diũgit est qz magis ad carnẽ depssa Et sic i bꝛutis ita in homine suo proprio motu mouetur. nec aliqua lege stringitur quin semper in appetitu rerum ad corpus pertinẽtium moueatur Nobilius tamen est in homine qz in bꝛutis quia in homine ei conuenit aliqualiter subiectam

esse et obediētem volūtati et rōni Sed ocupiscibilis q irascibilis cō iūgunt rōni. et put sūt in homine rōne frenant ac regunt virtutib⁹ q in ipis fūdant vt tpantia q ē in ocupiscibili. et fortitudine q est in irascibili ¶ Vis sensibilis motiua mouēs corpaliē. diuidit in vir/tutē naturalē. in vitalē. in aialem Prima scz naturalis motiua ē humoz. mediātib⁹ arterijs q radicātur in epate. et ꝟ p spūm naturalē Secōa scz vitalis ē motiua pulsuū mediātib⁹ arterijs q radicant in corde. et ꝟ p spūm vitalem Tercia scz aialis est motiua mēbroz mediātib⁹ neruis. q radicant in capite. et ꝟ p spūm aialē Et ꝑm isto/rū diuersitatez vt videt dicit spūs naturalis vitalis. et aialis. q tamē vn⁹ q idē ē in sbstātia. licz ꝑm opationē dictoz motuū diuersificetur in rōne

De aliqbus potentijs aie rōlis

Et insup sciēdū q q̄ntum ad pūtez materiā spectat et sufficit potētie aie rōnalis ꝑm pōm principaliē seu ꝑmaria diuisiōe diuidunt in ognitiuā quā theologi intellēm vocāt. et in motiuam q̄m theologi affēm noiant Tūc em potētia aie intellēs dicit q̄ ē apprehensiua Et volūtas dī q̄ ē motiua ¶ Item sciēdū q aia q̄sdā vires habz sepatas a corpe et ꝑm q̄s nō innitit corpi. licet eis vtat vtēte corpe. vt sūt velle q itelligē Quasdā ẽo hz inseparabiles a corpe maxime respcu hois q̄ntum ad opationē. q. scz aia extra. corpus eaz opatōnē exercē nō ꝑt vt sūt vires sensibiles de q̄b⁹ supꝰ ipabet eē aliq̄s q̄ ad se dūtaxat. vt sē rō. volūtas libez arbitriū Aliq̄s ẽo habet q̄b⁹ corpi pmiscet vt sūt vis naturalis. vitalis. et aialis de quib⁹ supza tactū est

Vis motiue anime rationalis diuiditur

Et insup sciēdū q vis motiua aie rōnalis diuidit p impatiuā. in ossiliatricez in affectiuā. et in ossiliatricē q affectiuaz sic Prima est libez arbitriū et finderisis. scōa est rō. tertia ē volūtas. q̄rta dī ipe intellēs practicus De trib⁹ ꝑmis solū exigit matēia pūs facere mentionē

De libero arbitrio

Libez arbitriū ꝑm Augl. dī facultas rōis q volūtatis q̄ eligit bonū gra exīte et malū gra desistēre In q̄ diffiniti one pōit rō vt ossiliari⁹. q volūtas vt impās Rō em dicit aliq̄d eē bonū vl malū. et volūtas facē vl nō facē impat Et q̄ eē diffōne ac eē ipa libēi arbitrij denoiatiōe clarū ē q liberū arbitriū rōnē q volūtatē ophēdit Arbitriū ē ipi⁹ rōnis. libertas āt ē ipi⁹ volūtatis Est tñ circa ꝟ aduertēdum q libez arbitriū dupliciter ostēdi pt Uno mō simpliciter ꝑm se et suaz essētiā. et tūc liberum arbitriuz nihil addit supza rationem et voluntatē Et isto modo considerando non pprie sibi competeret diffinitio supza posita nec proprie tunc debēt

dici vis anime rōnalis impatiua Alio mō ꝓt ꝺsiderari ꝑm q̄ꝺ ꝑm quandā relationē.et tunc aliq̄ mō addit vltra rōnē q volūtatē.nō q̄/ dem q̄ in rōne et volūtate ponat aliquā nouā q̄litatē eē. ꝫ solū q̄n/ dā liberā naturalē aptitudinē et facultatem ocurrētie rōnis q volū tatis ad aliquē actū.et tūc ꝓprie si bi opetit diffinitio p̄dicta q̄ scz ē facultas siue ꝺsensus volūtatis et rōnis .et importat seu dicit illa fa cultas q̄ꝺā dominiū ad aliquo ꝺisponēdū et faciēdū.q̄ꝺ nō ē rō/ nis tm̄ nec volūtatis tm̄. nisi alia ꝯcomitāte q cōdicēte Sicut per q̄ꝺā exēplum.ex ocursu virtutis man° q virtutis oculi resultat pote stas scribendi.ad quod tm̄ altera ipaꝝ virtutū ꝑ se nō sufficēt Sic ex cōcursu rōnis q volūtatis resul tat q̄ꝺā libertas siue q̄ꝺā domi/ niū ad aliq̄ꝺ ꝺisponēdū et facien dū.ad q̄ꝺ altera ipaꝝ ꝑ se nō suf ficeret Et istud ꝓprie dicit liberuz arbitriū.et tē ꝓprie ꝺr vis motiua anime rōnalis imperatiua

De sinderesi q̄ q̄ ē

Sinderesis est vis motiua seu potētia naturalr aie rō/ nalr q̄ ꝫp nata ē figi in supioribus. naturaliter mouēs q stimulās ad bonū et abhorrēs malū.et in istis nūq̄ꝫ est errās.nec ꝺm sinderesim est peccare Et dicūt aliq̄ sinderēsim eē ꝺsciētiā vel ꝺsciētie iudiciū Et dicit etiā vis impatiua q̄ semper de se impat et inclinat ad bonum

De rōne quid est

Ratio ꝺr ipsa vis motiua aie rōnalis ꝺsiliatrix q ꝺis cernit ꝺferēdo inē bonuz et malū. et inter bonū q melio° cō parādo scz vnū ad alterū Et ꝺr simul ognitiua q motiua Cū em̄ iu dicat aliq̄ꝺ eē bonū vl malū q ibi sistit.tūc dicit ognitiua Si vo vl teri° ꝓcedat iudicādo aliquid bo nū vt scz fiat.vel malū vt euitetur tūc ꝺr eē motiua Si vo adhuc ā/ pli° ꝓcedat et nō solū iudicat ali quid eē bonū vt fiat.ꝫ cū ꝫ etiaz illud fieri appetat.tūc iam trāsit in liberū arbitriū q̄ꝺ oꝑhēdit rōnē et volūtatē.vt supꝝ dictū ē.ista vis aie.s.rō diuidit in ptē supioꝛē q in ptez inferiorē Pars supioꝛ cōiter rō supioꝛ noiat Et ps inferioꝛ rō inferioꝛ Et licz iste due ptes idez sint in re et essētia.diuersificant tm̄ ꝺm rōnē suaꝝ opationū seu offici oꝝ ac etiā suaꝝ ꝺispositionuz.sic dicerēt de eodē oculo nūc sursum nūc deorsū aspicīēte Supioꝛ ei ps rōnis seu supioꝛ rō diuinis q eter/ nis intēdit.inferioꝛ vo de trāsito rijs iudicat et ea ꝺisponit Itez su/ perioꝛ ps rōnis innitit q rōcinat ꝑ leges seu ꝑ rōnes diuinas q eter nas.vtputa ꝫ ē faciēdū vel nō fa ciēdū q ꝺr ꝑcipit vl ꝓhibet Nec habet motū circa res trāsitorias et temporales nisi inquantum ad eas per modum cōsilij rōnes eter/ nas et diuinas deducit Inferioꝛ vero pars innitit et ratiocinatur

Compēdiū theologie

p leges et rōnes hūanas vtputa tale quid faciēdum est vel non faciendum quia honestū vel inhonestum est Vel qz rei publice expedit vel nō expedit Itez supior ps regit et hinc vocat supior. infēior vo regit et hinc vocatur inferior Supior ps compat hōi ade. et sibi cōiter attribuit ōsēsus. qz dū rō ad supiora conuertit purgat z illūinat. dūqz rōnes eknas cōspicit in bono fortificat z vigorat Infēior vero pars opat mulieri eue quia dū rō ad hec inferora conuertit et circa res corpales versat. iaz per sēsualitatē cui diūcta ē emoliri incipit et sepe ab eis allicit et trahit Videt enim sibi semper pomum porrigi. i. illecebrā q ē carnalis cōcupiscētia z delectatio victimā habet

De volūtate

et quadam ei⁹ diuisione

Voluntas dr vis affectiua motiua imo inē motiuas pcipua. cū sit genēalis motrix omniū viriū Cū eni intellect⁹ apprehēdit aliqd vt bonū vl vtcōueniēs. volūtas virib⁹ affixis ipis organis sensuū impat. sic est visui ad vidēdū auditui ad audiēdum et sic de alijs sēsib⁹ Sliter in motu locali voluntas impat brūti aiali motiue mēbroz. et brūti que ē in neruis. et ita mouet ad ābulādum et currēdū et hmōi sīlia Inē potēcias aie nulla ē liberior. qz nec obligat organo. nec cogitur obiecto ꝓpter qd dicit Aug⁹. qp nihil ado in nra ptāte ē sic volūtas Et diui-

An primi motus

dit in volūtatē naturalē et in deliberatiuā Prima scz naturalis dirigit p sindereſim Scda vero. s. deliberatiua dirigit p rōnē Et sunt idem in essētia. ꝫ differūt in modo appetēdi seu volē di Naturalis enim sp inclinat et instigat ad bonū honestū. et remurmurat otra malum. qz cū per sindereſim dirigat. immutabilit appetit⁹ ei⁹ ad beatitudinē inclinat Deliberatiua vo p⁹ rōnis deliberationē aliqñ adhēret bono. aliqñ malo. z ꝓut appetit facere ℞ vel illud dicit deliberatiua Et ꝑm iudiciū rōnis p qm dirigit pt ad malū inclinari. qz sepe otingit rōnē in deliberādo deficere

An primi motus sint peccata

et que

Stis sic ꝑsuppositis videndū nunc occurrit de ipis ꝑmis motib⁹ an. s. sint pcca et q. Qd in effectu ē qrē. an in sēsualitate possit eē pccm. cū ipa sensualitas hmōi motiuū ꝑncipiū sit z subiectū Circa qd varij sūt modi dicēdi. sed qntū ad hūc tractatū sufficit tāgere cōioz Pro cui⁹ declaratiōe ē adhuc vltra superi⁹ notata sciēdū. qp sensualitas in ℞ ꝓposito duplicit ōsiderari pt Uno modo in se et simpliciter. z isto modo sensualitas in furiosis et infantib⁹ sic et in alijs hominib⁹ eē dicit imo isto modo ōsiderādo in ea. vt dicit Aug⁹. vt qz supra tactum est. cum brutis cōmunicam⁹ Et isto mō accipiēdo in sēsualitate nllo mō pt eē pccm Alio mō pōt sēsualitas ōsidēari nō ita simplici

ter.ꝫ qdāmodo reſpectiue ꝑt ſcz eſt quodāmō ad rōnē ordinabil et ab ea ꝓſuaſibilis Et iſto mō cōſideādo.qñ ꝯtingit ſenſualitatez ad illicitū moueri et ſic qdāmō a regula iuſticie deordinari.talis eiꝰ deordinatio habz rōnē pcī in ān tū tñ pcm dicit q importat ānda rōnē vicīj ānda qz deordinationē q̄ ꝑt eē via ad opꝰ ꝓhibitū q vitu/perio oigꝰ Nō tñ i ānū pcz dicē culpā.qz actꝰ viciosus ea ſola rōe dicit culpa qua eſt a volūtate Et iurta hūc duplicē modū oſideran di verificat illud qđ a nōnullis di cit.q eſt aliqs actꝰ ꝓrius ſenſua/litatis ſimplicit oſiderate.q nō eſt ꝓrius actꝰ ſenſualitatis in ānum hūana Eſt etiā ſciēdū q vt ex ſ tactis ſatis elici pōt triplex in aia ānū ad hanc materiaz ſpectat re perit eē motꝰ ſeu appetitꝰ ſcz natu ralis ſenſitiuus rōnalis Motꝰ aūt anime ꝑt hic accipit nihil aliud eſt qz aie inclinatio in aliqđ .et iō illis aie viribꝰ ſeu potētijs qbꝰ in/clinatio nō ꝯuenit nō attribuitur ꝓrie motꝰ Inclinatio aūt ē in ap/petitu q̄ mouet in aliqđ agēdū vl hūdū .q ideo actꝰ appetitiuoz vir tutū aie motꝰ ꝓrie vocant.nō āt actꝰ virtutū apprehēſiuarū Mo/tus ſeu appetitꝰ naturalis ē quem nō imaginatio gignit ſeu cauſat. ꝫ ipa qlitatū naturaliū diſpoſitio qbꝰ naturales aie vires ſuas actio nes exercēt Occurritqz iſte motus repentez quaſi ſubito.vt eſſz dare exemplū in repētino motu ſeu ap/petitu cibi vel alteriꝰ delectabilis ſhic motꝰ in nullo rōni ſbiacet nec obedit.ſed nec volūtas ſuper eo qđcūqz habz dominiū cū natura lis ſit.et ſit extra genus moris ſeu morale.et ideo nec in eo pcm eſſe pōt Et licet effectualit in ſenſualita te ſit ꝑmo mō oſiderata.nō tamē cōiter noiat motꝰ ſenſualitatis.ꝫ motꝰ naturalis.ex eo qz vt tactuz eſt ad naturaliū qlitatū actionem oſequit Et vocat iſte motꝰ ab aliqbꝰ ꝑmo ꝑmꝰ motꝰ Motꝰ autez ſeu appetitꝰ ſenſitiuꝰ eſt q ex ꝓcedē ti imaginatiōe vel ꝓcedenti motu naturali oſequit et vocat iſte mo tus ſcđo ꝑmꝰ.qz eſt ille motꝰ qui ꝑmo ꝑmꝰ motū naturalē de quo ſtatim ſuꝑ inſurgit ſeu occurrit Et attribuit iſte motꝰ ſenſualitati ſecū do mō oſiderate in ānū.ſ humana q ad rōnem ordinabil Et iſto mō ſumēdo ſic deſcribit ꝑmus motus eſt motꝰ ſenſualitatis ꝑm impulſū fomitis.tendēs impetuoſe ad fru ītionez creature delectabil Nomōi ꝑ mi motꝰ ſēſualitatis qdāmō i nra ptāte ſt.q qdāmō nō Si ei qlibz eoz ſigillatim cōſidereť.ſic in ptā/te nra ſt qz quēlibz eoz poſſumꝰ ꝓ uidēdo declinaē q impedire ne in/ſurgat Si āt oēs ſil oſiderenť. nō ſt i ptāte nra.qz licz impedire poſ ſumꝰ ne iſte vl ille inſurgat.nō ē tñ i ptāte nra facē ān aliqs inſurgat imo dū vni obuiare nitimur.ex al/tera pte ꝓt alius motus ſurrepere Nō em ꝓt eē ſimul intētio volūta tis retinētis otra diuerſa in actu

Triplex motus ad repens ꝑt motꝰ ſenſ: appꝰ ſenſ: rationꝰ

Ut dari pōt exemplū de nauta q̄ singla foramina sue nauis obstru ere pōt ne p illa aq̄ intret Sed nō pt omnia simul obstruē vt aq̄ nul q̄z intret Et rō ē qz hmōi ꝑmi mo tus sensualitatis sic̄ sūt pcca.ita sē pena pcī scz originalis .et iō mēi to dicunt venialia.qz ꝫ ipo venia digna sunt ¶ De tertio motu seu appetitu scz rōnali dicēt infra vbi de delectatiōe et cōsensu tangetur ¶ Est insup notādū q̄ triplex in respectu ad ipaz volūtatē repitur differētia actuū.et intellige siue in/ teriorz siue exteriorz.vt etiā motꝰ interiores ꝯhendant Aliq̄ em̄ sē sup q̄bꝰ ipa volūtas nullū habet dominiū.neqz opletū neqz incom pletū.imo q̄n etiā eos singillatim ꝯsiderādo.nullo mō sunt in ptāte nr̄a.vt sūt actꝰ quos volūtas nō solū non imperat.ꝫ nec impedire aut repmē pt.vt sūt ꝑmi motꝰ na turales.de q̄bꝰ sup Et in talibus nullū ē pcm̄.nec vēiale nec mōrle Et rō est qz nullꝰ actꝰ ponit in genē morīs seu moralis.nisi habita ꝯsi deratiōe ad volūtatē q̄ ē ꝓncipiū oim actuū moraliū Et hic ē q̄ ibi dicit genꝰ morīs incipē .vbi ꝑmo dominiū volūtatis inuenit Aliq̄ sē actꝰ in q̄bꝰ volūtas dominiū q̄/ dā habz nō q̄dē opletū et pfectū ꝫ incompletū et impfectū. vt sūt actꝰ q̄ nō p imperiū ipi⁹ rōnis ꝓ/ cedūt.ꝫ tm̄ pt eos volūtas si volu erit impedire et repmē nō q̄dē ne insurgant.ꝫ ne vlteriꝰ vsqz scz ad

delectationē et ꝯsensū ꝓcedant.q̄ les sūt actꝰ q̄ pcedūt apprehēsionē rōnis Et istoꝝ actuū dicit volun tas causa.nō q̄dē de p se. qz non imperat .ꝫ de per accidēs.qz non impedit cum impedire possit Et isto mō dicit volūtas causa ꝑmo/ rū motuū Et in talibꝰ si deordina tio ꝯtingat.rōnez pcī habz nō q̄ dem pcī pfecti et ꝯpleti.vt ē pcz mortale.ꝫ tm̄ incōpleti et impfecti q̄le est pcm̄ veniale ¶ Aliꝫ sūt actꝰ in q̄bus volūtas ꝯpletū q plenuz habet dominiū.vt sūt actꝰ qui ex ei⁹ imperio ꝓcedūt.et q̄ nō solum apprehensiōez.ꝫ etiā deliberatōnē rōnis sequūt Et in istis ꝯsistit actꝰ virtutis vel pcī mortalis. nisi ex electiōe ꝓcedat Electio aūt nō ni si ex imperio voluntatis ꝓgredit Et ideo nō pt cē virtꝰ vel peccatū mortale.nisi in illis actibꝰ q̄ ex im/ perio volūtatis ꝓcedūt Et hmōi actuū dicit volūtas eē causa de p se et simplicit̄.qz vt tactū est ipsos imperat Et de istis actibꝰ latior in sequētibꝰ venit faciendꝰ sermo Et ꝑm hanc distinctionē intelligi q ac cipi debet dum scriptuz repitur q̄ omne pcm̄ est in volūtate. nō em̄ est intelligēdum q̄ sit in volūtate tanqz in subiecto.ꝫ tanqz in causa vt tactū ē de p se et simplicit̄ vt de p accns ¶ Et ꝓcedētibꝰ clare liq̄/ re pt q̄n ꝑmi motꝰ seu motꝰ sensu alitatis pcca sūt.et que Motꝰ em̄ seu appetitꝰ naturalis q̄ dicit ꝑmo ꝑmꝰ nullo mō est pcm̄ qz vt satis

supza declaratū ē. volūtas nulluz sup eū dominiū habz. neqz opletū neqz incōpletū. nec ē in ptāte nīa Mot⁹ seu appetit⁹ sēitiu⁹ q̄ scdo pzim⁹ dr̄ q̄ ꝓpie sensualitati attribuitur cū talis mot⁹ vt tactū ē ipa sēsualitas sit ꝓncipiū q̄ subiectū. pcēz est ꝫ veniale Qcēm q̄dē tū ꝓpē ān dā inordinationē. q̄ndāqz delcationē ānexā q̄ in eo ē. tū qz quodāmō volūtari⁹ ē. nō q̄dē ꝑm se. ꝫ qz a volūtate q̄ sup eo dñiuz licet inopletū habz. et q̄ sp ꝑm iudicium rōnis moueri debet. ipm dū p̄sentit nō statim repmit Vel s. in q̄ntū ꝑt impediēdo. vel nō osentire deliberādo. vl cogitationē in aliud diuertēdo Veniale q̄dē qz illud dominū qđ sic sup hmōi ꝑmū sensualitatis motū ipa volūtas habz. nō ē dominiū opletū. nec ē in eius plenaria ptāte. illud. ad qđ sic ille mot⁹ seu appetit⁹ sensualitatis inclinat a se statim abjcēdo et ideo in eo nūa ꝑt eē rō pcēi mortalis. ꝫ solū venialis Aliā rōnē q̄re in sensualitate mō q̄ sup osiderata ꝑt esse pcēm. ꝫ nō mortale assignant alij. q̄ licet in effectu in idē cum sup tacta redire videat ad maiorē tñ declarationez. et qz frequenē diuersi intellect⁹ diuersis rōnib⁹ mouentur visa ē nō debē omitti Et ē ista qz alic̄ vitiat q̄ ordinat mortale peccatū. et alic̄ veniale Mortale ei vitiat et deordinat deordinatiōe p/fecta et osūmata respectu finis vltimi. q̄ deordinatio osistit in auersione ab ipo vltimo fine q̄ ē de⁹ ac

ei⁹ otēptu cū deliberato osensu. q̄ oia soli⁹ sūt rōnis. cū vt sepe in superiorib⁹ dcm ē. ei⁹ fit act⁹ hūanos regulare. et in finē vltimū dirigē. Deordinatio ꝺo pcēi venialis nō est deordinatio pfecta q̄ osūmata ꝫ solū inchoata. nō em̄ habz pcēi deordinatio in potētia iferiori cōsūmari ꝫ solū ichoari q̄ in potētia supiori fit osūmatio Et hinc ē q̄ i rōne q̄ ē potētia supior osistit pec catū mortale In sēsualitate ꝺo q̄ est potētia inferior non osistit nisi veniale Et intelligant ꝑdca eē de ꝑmis motib⁹ actuū ꝓhibitoꝝ q̄ꝝ scz delectatio et osens⁹. et a fortiori act⁹ exteriores de suo genē sūt aut eē possūt pcēa mortalia Nā de alis q̄rū delcatio osēsusq̄ actus de suo genē nō sūt nec eē ꝑnt nisi pccata venialia. ridiculū esset q̄rē et nō bñ sanū dicēq̄ ponē eoꝝ ꝑmos mot⁹ q̄ in sēsualitate sūt. pcēa mortalia eē Et q̄b⁹ omib⁹ liq̄t q̄ licz ipe ꝑm⁹ mot⁹ sēsualitatis nō habeat rōnē mōalis pcēi. ꝑt tñ ad pcēz mortale ocurrē. imo vir sine eo ꝑt pcēm mortale omitti Licet aliqui alic̄ dicē ausi sint. distinguētes circa ꝫ duo genēa pcēoꝝ. s. spūalia q̄rū aliq̄ otingē dicūt circa obiēm apprehēsū a sēsualitate. et a talib⁹ rōnē inferiorē sine sēsualitate non peccare. vt exēplificāt in odio felicitatis aliene in se Aliq̄ ꝺo cōtingere dicūt nō circa obiectū a sensualitate apprehēsū. et in talib⁹ rōnē inferiorē sine sensualitate peccare posset in debita curiositate scie

Cōpendiū th̄. De natura delectationis

Carnalia aūt sp dicūt circa obiectū sensualitatis ot̄ingē. et ideo in his rōnē inferiorē nūq̄ sine sēsualitate peccare ꝯz q̄ bñ radicē originē cuiuslibz pcti inuestigare voluerit. repiet nullū eē pcm in quo ipi⁹ sensualitatis mot⁹ nō ocurrat imo q̄n in eo ꝓpinque vl̄ remote inchoet ¶ Octo aūt cōiter assignantur rōnes seu cause q̄re hō ꝓnior est q̄ pclinior ad malū q̄z ad bonū ¶ Prima causa ē qz vt dicit sapiēs corp⁹ qđ corrūpit aggrauat animā. eā scz trahēs ad malū. et non sic erigēs ad bonū ¶ Ecda cā est qz vt dicit Augl. pl⁹ valet malū inolituz q̄z bonū insolitū. qđ sic exponi ꝑt Plus valet. i. fort⁹ est ad mouēdū scz q̄ attrahēdū malū inolituz. i. naturale et innatū q̄z bonū insolitū. i. non osuetū ¶ Tertia causa ē qz naturaliē facil⁹ ē descēdere q̄z ascēdē. imo magis trahit vnū deorsū q̄z decē sursū ¶ Quarta cā est. qz cōiter ea q̄ nos ad malū incitāt̄ inducūt nobis pūtia sē Finis vero q̄ ꝓmiū ꝟtutis nobis absens ē ¶ Quinta cā ē. qz plures circūstātie ad bonū actū req̄runt̄ q̄z ad malū. imo bonū fit nisi ex cōcursu omniū circūstātia ꝙ ad illud debita ꝙ. malū ꝟo ot̄ingit ex defectu vn⁹ ¶ Sexta cā est. qz cōtinue ad nr̄m ꝓncipiū scz ad nihilū tēdimus ¶ Septima cā ē. qz fomes q̄ nos ad malū mouet̄ q̄ ꝓnos facit sp intra nos ē. gla ꝟo quaz q̄rim⁹ extra nos ¶ Octaua cā ē. quia vires aie ad diligēdū tpalia sūt acti

quare hō ꝓnior ē ad malū q̄ bonū. dic vt dicit apl⁹

ue. ad ea ꝟo q̄ sūt gr̄e et gle sūt q̄dāmō materiales et passiue Virtutes etenī ꝑ modū adq̄sitiōis habēi nō p̄nt. ꝫ solū ꝑ modū receptionis. qz malū ex nobis ipis et per nos facē possum⁹ Bonū ꝟo facē nō nisi gr̄a dei adiutrice valemus

De natura delectatiōnis et an sit pcm et quod

Expeditis his q̄ circa primos mot⁹ sensualitatis dicēda occurrebāt. venit aliquid de delcatiōe tāgēdū. an scz sit pcm q̄ qđ Pro q̄ intelligendo expediēs ē aliq̄s ex mltis q̄ varijs delectationū diuisiōib⁹ q̄ spēb⁹. q̄ ꝑ nōnullos assignari solēt q̄ntum ad p̄nt̄ materiā sufficit declarare Una igit̄ int̄ ceteras diuisio ponitur. ꝙ delcationū aliq̄ sunt corpales q̄ sēsitiue. alie sūt spūales seu intellcuales Delcatiōes corpales et sensitiue dicunt̄. q̄ in appetitu sēsitiuo q̄ de bono sensibili seu bono ꝼm sensū fiūt Spūales ꝟo seu intellectuales sunt q̄ in appetitu intellectiuo et de bono itelligibili seu bono ꝼm intellectū ꝟsistūt Certū est em̄ delcationē frequent̄ apprehēdi onē rōnis seq̄ apprehēdētis. scz aliq̄d tāq̄ bonū q̄ ꝟeniēs. ad q̄m rōnis apprehēsionē nō solū cōtingit omoueri appetitū sēsitiuū ꝑ applicationē ad aliquā rē ꝑticularē. verū etiā appetitū intellectiuū. q̄ ꝓprie nihil aliud ē q̄z volūtas ꝑ applicationez ad aliq̄d intellig bile. et ꝼm h̄ in appetitu intellectiuo est

delectatio .sic et esse pt in appetitu sensitiuo Sed inē hmōi isto3 appetituū delectationes multū interest Nā delcatio appetit9 sēsitiui sp est cū aliqua trāsmutatiōe corpali.et isto respectu ꝓprie debz accipi q intelligi dū cōiter dr delcatio q̄daz passio eē.q̄uis etiāq de delcatiōibus intellectualib9 ita intelligi possit.ꝫ non ita ꝓprie.qđ tñ in vtrisq3 delectatiōib9 intelligēdū est.capiē do passionē nō ꝓprie q stricte.pro ut scz ouenit passiōib9 corruptiuis et in malum tēdētib9.vt egritudines.tristitia.timor.q hmōi Sz large et q̄dāmō impropie.put scilz dicit q̄ndā corpalē alterationem seu aie affectionez Delectatio vo appetit9 intellectiui de se sp est sine trāsmutatiōe corpali.qz ꝓprie nihil aliud est q̄z simplex mot9 voluntatis se ad aliq̄d oplacenē applicātis Et hinc dicit Aug9.q cupiditasq letitia nihil aliud est q̄z volūtas in eis osētiens q̄ volumus

Prime delcatiōes scz corpales et sensitiue licet a corpe et sensu denominenē.sūt tñ delectatiōes totius opositi Nā in eis est tā corpis q̄z aie delcatio Corpis q̄dē ꝓpter apprehēsionē sēsus q̄ est virt9 in organo corpeo.et q̄ nō nisi mediāte organo corpis apprehēdē pt.ex q̄ apprehēsiōe dum vt tactū ē fit debono et ouenīēti ꝑm sensū .sequtur q̄dā virtutis appetitiue q̄es in eo qđ amat seu optat.et hinc creatur illa delectatio corpalis Anime ve

ro tā ex eo q̄ omnes hmōi vires appetitiueq apprehēsiue in ea consistūt.q̄z ecē ꝓpē apprehēsionē ipi9 rōnis q̄ similiter illud idem qđ p sensum tanq̄z sibi bonū et conueniens apprehēsum est.etiā tanq̄z bonum et oueniēs toti corpi apprehendit Si enī rō nihil apprehēderet.tunc ꝓprie non esset delectatio. vt esset dare exemplū in infantib9 et in insensatis.quorum licet sensus suum obiectū tanq̄z sibi bonū et ouenīens apprehēdē possit.et ex hinc vt tactū est seq̄ q̄dā virtutis appetitiue in eo qđ amat et desiderat q̄es quia tñ in eis rō nihil apprehēdit nec diiudicat.et sic nec se delectari intelligūt aut cognoscūt.ideo propie delectari nō dicunē Et ꝫ ē in effectu qđ p aliq̄s dicit.q ad p/priā delectationē tria hñt ocurrē scz duo quoz est diūctio seu applicatio delectabilis .vtputa appetentis et illi9 qđ appetit.et tertiuz est hmōi diūctionis seu applicatiōis diūctio Ex quo insurgit q cōiter dicit delectationez ꝓprie non sine cognitione fieri nec ꝓprie delectationē eē.vt iam exemplificatuz est Nec mirū si in hmōi delectatiōib9 toti9 compositi seu totius homīnis dicantur sensus et ratio q̄uis diuerse sint eoz operatiōes circa idem delectari Nam certum est q̄ sicut idem potest per sensum q per rationem apprehendi. ita contingere potest illud idem ꝑm sensum et rationē oīderari.et ex hinc ꝓpue

nire. q̃ sẽsus q̃ ratio circa illud ide̅ delectabunt. ꝫ nõ fit eodẽ modo dã sẽs⁹ i eo i q̃ delcãt solũ delcãt in q̃ntũ illõ apprehẽdit tãq̃ bonũ et ouenies. et sic delectabile in sensu rõ vero in illo eodẽ delcãt seo solũ in q̃ntum illud apprehẽdit in rõne boni vel ouenientis ad regimen et sustẽtationẽ totius corporis Et intelligant̃ dicta de inferiori pte rõnis seu de inferiori rõne q̃ superiori rõni delectatio nõ attribuit̃ ꝫ solũ sẽsus in actũ q̃ deliberationẽ sequit̃. vt latius infra tanget̃ Scõe vero delectationes scz spũales et intellectuales sũt delectationes solius anime q̃ in eis nulla ẽ nãria apprehẽsio seu opatio sensus. vt facile ẽ ꝟsiderare ¶ De alia diuisiõe delectationis ¶ Alia diuisio reperit̃ q̃ delectationũ alique sũt spũales alie carnales. nec hic accipit̃ spũalitas put̃ statiz sup̃a in q̃ntũ scz solã aie vel corporis delcationẽ imporz ꝫ vt capit aplʒ distinctionẽ facies int̃ hominẽ spũalẽ et carnalez q̃. ad Cor̃. iij. q̃ i plurib⁹ alijs locis ¶ De delcatione spũali ¶ Delectatio spũalis put̃ hic accipit̃ ẽ. q̃ est in deo creatore. vel ꝓpter deũ In creatore q̃dẽ. q̃ scz hõ in eo directe delectat̃ ꝟsiderãdo scz et contemplãdo suam immẽsitatẽ. maiestatẽ. et virtutẽ. et bonitatẽ et hmõi Iuxta illud psal̃ Memor fui dei et delectat⁹ sũ Et illud Delectare in dño et dabit tibi petitiões cordis tui ¶ De delectatiõe in deũ aut ꝓpt̃ deũ ¶ Propter deũ vero q̃n scz aliq̃s in aliq̃ bono alio a deo. siue sit intellectuale siue corpale debite delectatur. nõ tñ illi⁹ sistẽdo. ꝫ delectationẽ illã pure in deũ reflectendo. vt si q̃s exempli gr̃a in sciẽtia sibi data delectaret̃ in q̃ntũ se ꝓ eã in deũ. ad laudẽ q̃z suã et sui nois exaltationem ꝓficere posse speraret. vel in aliq̃ re magna pulcra vel admirabili. manuducendo ꝑ illud intellectum suũ in ãmirationẽ et dilectionẽ infinite potẽtie. sapientie et bonitatis dei Iuxta illud psal̃. Delectasti me dñe in factura tua et in operib⁹ manuũ tuaz exultabo Et de hmõi delectationib⁹ nõ est hic lõgior ꝓtrahend⁹ sermo. tuz quia materiã pũtẽ ꝓprie nõ ocernũt. nisi in q̃ntũ speciẽ diuersã a carnalibus ostituũt. de q̃bus hic tractandũ venit. tũ q̃z hmõi delectatiões spũales nõ solũ pcã nõ sũt. ꝫ meritorie imo tante eẽ possent q̃ ad magnã ꝓfectionẽ hominẽ ducerẽt ¶ De carnali ¶ Carnalis vo delectatio que put̃ hic sumit̃ et a spirituali de q̃ statim tactũ est distinguitur põt iuxta supra tacta tam de bono intelligibili. q̃z de bono sensibili eẽ. dupler iterũ q̃ntum ad hũc tractatum sufficit reperitur ¶ De naturali ¶ Una naturalis alia volũtaria Natural̃ put̃ a volũtaria distinguit̃ stricte capiẽdo nã large sumẽdo delectatio eẽ volũtaria naturalis dici pt̃. ẽ cũ vnaquecz vis aie in suo obiecto q̃ tã-

qz sibi bonū et oueniēs apprehendit delectaꝫ. vtputa rōne in cognitione veri. visus in coloribus. maxime medijs Audit⁹ in sonis mediocrib⁹. et sic de alijs Et licz talis delectatio vix vnqz haberi possit qn in ea sit aliqs ocursus rōnis et volūtatis. imo vt supꝫ tactū est nō ꝓpꝛie alias delectatio dici debēt. tñ vt in sūū supius de ꝑmo motu in sēsualitate dcm est. in se considerata nullaz importat seu respicit rōnis vel volūtatis opationē. imo ꝓpꝛie nihil aliud ē qz q̄dā naturalis virtutis appetitiue q̄es in aliq̄ bono sibi oueniēti amato seu desidēato vt possz poni exēpluz de delectatione q̄ habeꝫ in calefactione post magnū frig⁹ vel potu post vehemētez sitim Et hmōi delectatio sic ꝯsiderata de se nec laudabilis nec vituperabilis est Quia vt frequēter supꝫ tactū est. ꝙ act⁹ dicunꝫ virtuosi vel defectui ꝫ hñt a rōne q volūtate. in q̄ntū scz ab eis imperaꝫ vel ꝯsentiunꝫ ¶ De delectatione volūtaria ¶ Volūtaria ꝛo delcatio est ꝓpꝛie. q̄ apprehēsionē rōnis ꝯsequitur Cū em rō aliquid tanqz bonū oueniēs apprehendit causaꝫ in ea q̄dā mot⁹ seu appetit⁹ ad illud sic apprehēsū quē ꝯsequitur delectatio q̄ ꝓpꝛie nihil aliud ē nisi q̄dā volūtatis oplacētia. in eo ꝙ sic ipa rō apprehēdit Et hic mot⁹ seu appetitus rōnis est ille motus seu appetit⁹ q̄ rōnalis noiatur. de quo supꝫ vbi de ꝑmis motib⁹ sēsua-

litatis actū ē fiebat a motu seu appetitu naturali. et a motu seu appetitu sensitiuo. distinctio Et licz huiusmodi delectatio voluntaria vt statim supꝫ tactū est possit etiā large sumendo naturalis dici. hic tñ solūmō ꝯsiderat in q̄ntū a rōne q̄ volūtatē regulare habz. iuxta qđ infra lati⁹ ꝺclarabit. impaꝫ aut cōsentit. et in q̄ntū ipa volūtas in cuius libertate erat apprehensionē et motū rōnis seq̄ vel non seq̄ ꝓpter qđ hmōi delectatio volūtaria appellat. ad ipaz etiā mouet et inclinat. quia sub ista ꝯsideratiōe nō alias venit hic ꝺ hmōi delectatione An. s. pcēm sit et qđ iuestigādū ¶ De delectatiōe regłata ¶ Nūc igit ad ꝓpositi cepti declarationē accedēdo hmōi rōnis apprehēsio. et exinde. delectatio volūtaria cōsequēs ē debite regulata debiteqz mensurata vt scz sit in rē licitā et q̄ntū debz. et qūo debz. vt exēpli ficari posset de delectatiōe etiā in se bonaꝫ opationū. imo etiam ad magis materiā declarādā in actu veneo. in legitimo tñ matrimōio q cū debitis circūstātijs vel delectatiōe cibiq pot⁹ q hmōi. etiam post apprehēsionē rōnis ꝺtingēt⁹. et talis delectatio non est pcēm Nec em possibile essz aliquē hūanit⁹. sine aliq̄ sensibili et corruptibili delectatiōe viuē ¶ De delectatiōe irregulata ¶ Aut hmōi delectatio volūtaria sic rōnis apprehēsionē ꝯsequēs nō ē debita regulata et mo-

derata.imo defectiua ꝙ inordinata.vtputa qꝛ ē in rē illicitā.vel ꝗa debitā mēsurā aut debitū modum excedit.qđ ex vicio fomite mouente ꝓcedit. ꝓpter qđ ꝙ viciosa dicitur Et ħ iterū ōtingē ꝑt dupliciť. Aut em̄ illa rōnis apprehēsio.et ex hinc delēctatio volūtaria ex ipa cōsequēs.est et ferť circa aliq̄d qđ ex suo genē solū ē pcēm veniale.et tūc siue rō superior vere vł interpretatiue iurta qđ infra latiꝰ declarabitur ōsentiat.siue nō.hmōi delectatio de se non ē nisi veniale pcēm. vt essꝫ in ꝝbo ocioso vel risu superfluo et hmōi Notanť dicit de se. qꝛ ex circūstātijs possꝫ effici mortale.vtputa ꝓpter nimiā libidinez aut ōceptū.aut qꝛ cū intētione in aliq̄d aliud qđ de suo genere essꝫ pcēm mortale.ꝓut supꝫ in plurib⁹ locis.maxime vbi mētio facta est qūo pcēm veniale possit mortale effici.satis declaratū ē Aut illa rōnis apprehēsio et exhinc ipaz ose quens delectatio est et fertur circa id qđ de suo genere est mortale pcēm .et hic magis aduertēdū venit tū qꝛ de hmōi delēctatione maior ē difficultas qūo et qđ pcēm sit tū qꝛ circa eā maior est diuersitas positionū doctoꝝ.ꝙ tū licꝫ in suis modis ponēdi diuersi videātur.effectualiť coincidūt Est igitur circa ħ distinctio aliq̄ruz bñ cōis. qꝛ si hmōi delēctatio nō est morosa. tūc nō est nisi veniale pcēm Si ꝝbo morosa fuerit.est pcēm mortale.i/

telligētes vt dicūt de mora ōsenſ⁹ in delectationē et nō de mora temporis Notanť dicit in delectatiōnē.qꝛ de ōsensu in actū nullū esset dubiū Ꝟz istud latiori indiget declaratiōe.tū qꝛ iste mod⁹ ponendi innuere videť eē aliquā delēctationē morosaz mora tpis.q̄ nō ē morosa mora ōsensus De qua tū an sit pcēm.et qđ.nō satis videť exp̄m̄ē Tū qꝛ sic simpliciť dicē cōsensū in delectationē eē pcēm mortale.nō est vsqzquaqz verū.etem̄ vt infra videbiť ē ōsensū in delectationē ſb aliq̄ q̄litate repire.qđ nō erit nisi pcēm veniale Et ideo ꝓ ipa declaratione q̄ntū ad pñtē tractatū sufficit faciēda.est aduertēdum ꝙ iurta positionis supꝰ dēte effectū.positionēqz cōiorē hmōi delēctatio q̄ sic circa id qđ de suo genere pcēm mortale existit est ꝙ ferť in triplici differētia repiť Una q̄dē nō morosa.nec mora tpis.nec mora consensus Alia morosa mora tpis.ꝫ nō mora ōsensus Et alia morosa mora ōsēsus.qđ tū intelligēdū venit de ōsēsu deliberato.est insuper aduertendū ꝙ cōiter ꝑ cēs doctores pcēm delectatiōis ꝓpue morose.rōni attribuiť et in ea dicitur eē Cū em̄ vt sepe supꝰ dēm ē rō sit directiua hūanoꝝ actuū et non solū exterioꝝ ꝫ etiā interioꝝ passionū.q̄ciēscūqz rō in illoꝝ interiorū passionū directione deficit.merito dicit pcēm in ipa rōne in q̄ntum earū directiua eē hē etiā qñ deficit

a regendo aīe de se hmōd Terentius ostendit

in directiõe exteriozꝝ actuũ Cũ igi
tur vt etiã supꝫ tactũ est delectatio
sit q̃dam aie passio. et p̃ osequens
eius directio et regulatio ad eius
rõnẽ ptineat et sit circa ipam dele
ctationẽ. nõ posset ꝑprie indirectio
otingere. q̃n er defectu rõnis ꝓce
dat. claꝝ est omnẽ indirectionẽ q̃
circa delectationẽ otingit rõni de/
bere imputari. et hinc dicit ꝓcm
delectationis in rõne eẽ. imo am/
plius. cum delectatio licet sit in vi
appetitiua tanq̃ in ꝑmo ꝛ ꝑmo
ꝑncipio. sit nihilomin⁹ etiã in rõne
tãq̃ in ꝑncipio motiuo. habeat qꝫ
ipa rõ vt iam in effectu tactũ ẽ nõ
solũ directionẽ circa se ipam. ꝫ eẽ
circa oia obiecta inferiozꝝ aie viri
um q̃ p̃ eã dirigi possũt. osequẽs
est indirectionẽ et irregulationẽ. q̃
circa delectationẽ otingit. cũ non
nisi rõnis osẽsu vel defectu otingẽ
possit. debere ipi rõni imputari. sic
qꝫ peccatũ delectationis in ea esse

Est insup ad maiorẽ sp̃ ꝓpositi
cepti declarationẽ aduertẽdũ. q̃
licet ꝑprie loquẽdo ꝓcm delectati
onis p̃cipue mozose q̃ iurta supza
tacta dicit ipe osensus in delecta/
tionẽ possit etiã ad rõnẽ supiorez
dici ptinere Tum ꝑmo qz vt in su
periozib⁹ satis tactum est licet ipa
rõ supioz et inferioz ꝑm rõnẽ sua
rũ opationũ et officiozꝝ diuersifi
cent. sũt tñ idẽ in re et essentia ꝛ sic
vir possibile sit rõnẽ ipam inferio/
rẽ circa aliq̃d et gr̃a materie de q̃
sermo circa delectationes ocurrẽ.
q̃netiã ipa rõ supioz effectualiter cõ
currat Tuz scõo qz ipa rõ supioz
q̃ regulis legis diuine et eterne q̃
superioz est innitiꝫ regulare habet
ipam rõnẽ inferiorẽ. q̃ solũ regul⁹
legis humane q̃ inferioz ẽ intẽdit
Et ideo vir ẽ possibile ipam rõnẽ
inferiorẽ circa indirectionẽ delecta
tionis deficẽ. q̃n vere scz imperan
do vel interꝑtatiue scz rep̃mẽ ne/
gligẽdo ipa rõ supioz osentire di
cat Cũ tertio qz nihil ẽ de quo rõ
inferioz q̃ vt tactũ ẽ regulis legis
inferiozis intẽdit iudicare possit.
de q̃ nõ etiã ipa rõ supioz q̃ regul⁹
legis superiozis et ad quaz leges
alie reduci hñt innitiꝫ iudicare eẽ
valeat Quicq̃d eñ vt cõiter dicit
iudicio rõnis inferiozis subiicitur.
subdit etiã iudicio supiozis ꝛ non
ecõtra Et hinc vt iã tactũ est ipse
osensus in delectationẽ si facta in/
q̃sitione circa ipm per leges diui/
nas et eternas hõ in eo ꝓceẽauerit. ad ipam rõnẽ supiorẽ dici pos/
sit ptinẽ Cñ ꝑprie delectatio ipsa
in ipam qz delectationem osensus
solũ rõni inferiozi attribuũtur Cõ/
sensus vero in actũ seu act⁹ execu/
tionẽ ipi supiozi rõni Et rõ est q̃a
rõni superiozi vt magis infra de/
clarabit ꝑter supremitatẽ legis
cui innitiꝫ rebuat iudiciũ finale et
supmũ de eo q̃ in actib⁹ humanis
vltimũ occurrit. q̃le est ipe act⁹ seu
ipsius actus executio Nam vltra
actũ seu act⁹ oplementũ nõ est vl/
terioz ꝓgressus. Ipsi vero rationi

inferiori q̄ nō intēdit nisi circa legē inferiorē ouenit etiā iudiciū. ꝫ nō finale. imo solū qđdā pambulum respectu aliq̄rū q̄ ad ipm actū seu ipi⁹ act⁹ executionē ordinant. quales sunt ipa delectatio. et in ipam delectationē osensus Et ideo ipi rōni inferiori attribuūtur et nō supiori Etiā ꝑ se delectatio et osens⁹ in delectationē nō sūt act⁹ diuersi ꝑm gen⁹. q̄ diuersitatē potētie exigāt ꝫ orīt solū p deliberatū q nō deliberatū sic q̄z nō ē incōueniens vtrūq̄z rōni inferiori attribui ¶ Et insup aduertēdū q̄ magna respēu frenoꝝ seu humanoꝝ actuū ē int mot⁹ supiozis rōis et mot⁹ inferioris rōnis q exhinc volūtatis varietas Apprehēsio nāq̄z inferiozis rōnis q̄ vt sepe dēm est de se et p se ipis actib⁹ q negotijs humānis disponēdis et regulādis intendit duplicit se habē ꝑt. et ꝑm ꝫ etiaz duplicit ꝑt eā mot⁹ volūtatis sequi. Uno mō simplicit et absolute Cū scz ipa rō subito aliq̄d apprehēdit et exinde statim sine aliq̄ discussione illud sic p eā apprehensuz tanq̄z bonū vel malū ouenies vel nociuū. delectabile vel nō delēabile et hmōi dijudicat Et igit talē subitā rōnis apprehēsionē indiscussam q̄z dijudicationē volūtas in vnū vel aliud se inclinādo seq̄tur. tūc dicit volūtas nō deliberata. et motus seu appetit⁹ non deliberatus Alio mō inq̄sitiue. cuz scz ipa rō posteaq̄z aliq̄d sic vt ꝑfert apprehēdit de illo sic p eam apprehenso an vt tactū ē bonū vel malū. ouenies vel nociuū. delēabile vel nō delectabile crīstat rōcinādo inuestigat. tūc si talē apprehēsionē et inuestigationē volūtas sequat. dicit volūtas deliberata et mot⁹ seu appetit⁹ deliberat⁹ Rōnez ꝙo supiozē. q̄z vt ē supᵖ tactū ē actib⁹ ipis et negotijs terrenis q hūanis de se q p se nō intendit et nūq̄z in obiecta inferioꝝ aie viriū q̄ p ipaz ec dirigi habēt ferē. nisi solū in q̄ntū de ipis rationes diuinas q eternas cōsulit. qđ clarū ē fieri nō posse. nisi p modū inuestigatiōis q deliberatiōis. nūq̄z respectu ipoꝝ actuū q negotiorū terrenoꝝ q hūanoꝝ sequit motus aliq̄s nisi deliberat⁹ Et notāter dī hic dū de ipa rōne supiori fit mētio respectu obiectoꝝ inferiozū aie viriū ac negotioꝝ terrenorū q hūanoꝝ Nā respēu sui ꝑpij obiecti aliq̄n bñ habz subitū q inordinatū motū qđ nō ē pñtis speculatiōis declarare Quia ec sepe qđ in supiozib⁹ dēm ē. in subsequē tib⁹ forsā repeti otinget rōnē ipsā ad aliq̄d moueri q se applicare vel osētire qđ tñ ꝑpriū videt ec volūtatis. est aduertēdum q cū ipa rō vt supᵖ tactū ē sit vr⁹ nō solū ogniua. et sic deliberatiua. verū ec motiua. impare ē et⁹ act⁹. nō tñ absolute. ꝫ ꝑsupposito actu ipi⁹ voluntatis p modū cuiusdā motiōis Nec em cū iuxta superius tacta diuidit rō in superiozē portionē et inferi-

orē. accipiť rō ꝑut distinguiť cōn volūtatē. ꝟ tota ꝓte anime intel lectiua. q̄ intellectū et volūtatē cō/ prehēdit. imo āpliꝰ isti duo actus scz rōnis q̄ volūtatis. qđ bñ notā dū est se inuicē ꝓuenire ac sup se in uicē ferri possūt. frequenť qz ꝓue/ niunt et ferunť Aliqñ etem ipa rō de volēdo rōcinať et deliberat. q̄ ipa etiā volūtas aliqñ de rōcinā/ do volitionem habz seu rōcinari vult Aliqñ etiā ortingit motuz vo lūtatis a motu rōnis preueniri et moueri. et tūc motꝰ ille volūtatis dicť motꝰ rōnalis. et ecōuerso eē motū rōnis a motu volūtatis pre ueniri et moueri Et tunc motꝰ ille rōnis dicť motꝰ volūtariꝰ Ideo/ qz autē sic in istis casibꝰ dicunť seu appellanť isti motꝰ. qz sꝑ virtꝰ ꝑo/ris actꝰ seu motꝰ remanet in actu seu motu sequēti Et ꝑm ꝟ in ratio/ ne inueniť pcēm vel ꝑut eiꝰ defectꝰ est volūtariꝰ. vel ꝑut actꝰ eiꝰ ē ꝑn cipiū actꝰ volūtatis Impare tñ ē essētialiť actꝰ ipiꝰ rōnis iuxta qđ sup tactū ē Duplicť aūt hmōi impandi actuz ipa rō exercē ꝑt et solet Uno mō absolute ꝑ modū cuiusdā intimatōis seu denūciatu/ onis. et q̄si ꝑ vbū indicatiui modi vtputa tale quid faciēdū ē vel nō faciendū. bonū est tale đ facere vel non facere et hmōi Alio mō ꝑ modū cuiusdā motionis seu incita/ tionis. et q̄si per verbum impatiui modi. vtputa fac ꝟ vel non fac ꝟ Et licet vt iam in superioribus aliq̄liť tactū est ipa rō in ipis actꝫ/ bus humanis seu passiōibꝰ intēio/ ribꝰ ꝑ hmōi modū directionis. in/ timationis vel incitationis sit im perās et ꝑmū mouēs. ipa tñ volū tas quo ad exercitiuz et executio nē actꝰ ē ꝑmū mouēs in viribꝰ aie Et sic ꝓnotatorū seu ꝓsuppoſi/ torꝫ effectu colligi pōt ꝙ circa hu iusmodi delcationū de q̄bus hic agiť q̄. s. circa illō sť qđ ex suo ge/ nē pcēm mortale eristit directionē ipa rō interdū supioz. interdū in/ ferioz. et osecutiue ad eā ipa volū/ tas seu volūtatis motꝰ. ser modis seu sub ser q̄litatibꝰ habē ꝑt Uno mō vt abiiciēs seu recusans/ Alio mō vt ꝓceps vel subita/ Alio mō vt reprimēs Alio mō vt inadver/ tens/ Alio mō vt negligēs Et alio mō vt exīsse osentiēs Qui ser mo di seu ser q̄litates applicari possūt imo effectualiť corrñdēt tā ꝓncipa li distinctiōi trimēbri supi ad hoc ꝑpositū posite. quā etiā aliq̄bꝰ po sitionibꝰ et distinctiōibꝰ bñ cōibus nōnullorꝫ doctorꝫ in hac materia loquētiū Et q̄rū omniū adinuicē applicatione et declaratiōe. suffici ens q̄ntū ad ꝓsentē tractatū spe/ ctat resultabit ipsius materie de/ declaratio et intellectus Nūc igi/ tur ad ꝑpositū cū sensualitas ille/ cebra. i. carnali et voluptuosa dele ctatiōe rōnem inferiorem tangere et pulsare incipit seu quod idem ē illecebra in appetitu sensitiuo vel ꝑut interdū iuxta quod in supio

ribꝰ monstratū est ꝺtingere ꝑt in appetitu intellectiuo insurgere incipit. aut rō ipa inferioꝛ statiz ꝙ huiusmodi sic insurgētez illecebram seu carnalē et voluptuosaz delectationem ꝓcipit et agnoscit eam ex ꝺsideratione et applicatione ad legē seu regulā humanā. vtputa qꝺ est cōtra virtutē moralē. et sit vitiosa vel inhonesta. vl̄ hmōi oīno a se abīcit q repellit. vel forsā vtraqz rō ꝺcurrēter scz inferioꝛ ex ipa vt statim tactū est ꝺsideratione et applicatione ad legē seu regulam humanā. et rō supioꝛ ex ꝺsideratione et applicatione ad legem et regulā diuinā et eternā. qꝺ ꝺcurrenter fieri ꝑt oīno abīciūt q repellunt. et tūc in vtroqz istoꝝ duoꝝ casuū dicit rō ꝑmo scz modoꝝ supra tactoꝝ seu sub ꝑma q̄litate se habē. scz vt abīciēs seu recusans. Qui modꝰ seu q̄litas se habēdi. cōmuniꝰ ipi rōni inferiori attribuit. qz istud ꝺmuniꝰ ipa rō inferioꝛ ex se ipa facit Et tūc nullū ē in rōne pcīm. imo nec tūc ꝓprie dici debet delectatio ꝟ poniꝰ q̄ā delectationis oblatio. et q̄am passio seu pena pcī originalis Et si pcīm aliqꝺ existat. ꝟ solū ē i ꝑmo motu sensualitatis. de q̄ satis in supioribꝰ actū et declaratū ē. aut hmōi sic insurgētis illecebre seu carnalq vo/luptuose delectationis apprehensionē sequit q̄ā ꝓcepsq subitꝰ q aī q̄ncūqz ꝓhabitā deliberationem ipius rōnis inferiozis in ipam ille/

cebrā seu carnalē delectationē ꝺsē sus. ex ipiꝰ rōnis ꝓpter vitiū fomitis corruptiōe ꝓueniēs. q casu ꝓ/prie surreptio fieri dicit q appellat Et tūc rō dicit scꝺo scz modozum supꝑ tactoꝝ seu sub scꝺa q̄litate se hꝫe scz vt ꝓceps vel subita. q modus seu q̄litas se habēdi vt clarū est soli rōni inferiori attribuēꝺ est Corrñdetqz iste modus seu ista q̄/litas primo mēbro principalis di/stinctionis trimembris superius ad ꝟ propositū posite Nam talis illecebra seu carnalis ꝺlectatio sic in se et ꝑm se consideratа est non morosa. nec mora tēporis. nec mora consensus Est qz tunc peccatuz solum veniale Q autem primo talis illecebra seu carnalis delectatio sit nō morosa mora temporis apparet propter subitam et precipitē et sic minimā ꝑdicti ꝺsensus ipius rōnis inferiozis durationē i eā Naz circa eā rō ipa inferioꝛ vltra ꝑdēm suū subitū et ꝓcipitē cōsēsū. vl̄ ipa forsā rō supioꝛ aliq se habēt. vtputa vl̄ magis immorā/do vl̄ exꝑssiꝰ ꝺsētiēꝺo. iā tūc ex isto mō seu ista scꝺa q̄litate recederet et ad aliquē alioꝝ q̄tuoꝝ modoꝝ seu aliaꝝ q̄tuoꝝ q̄litatū trāsiret. vt statim infra declarabit Et iō hic notanꝺ additū ē. sic in seq ꝑm se cōsiꝺerata Q eē talē illecebra seu carnalis delectatio sit nō morosa mora ꝺsensus. capiēꝺo tñ ꝺsētū ꝓut iuxta duas distinctiōes supiꝰ in hac materia positas. et maxime iuxta

ꝑmā capiť et capi debz.cū dicitur
ꝺsensus in delectationē pcēm mor
tale eē.scz ꝑ ꝺsensu deliběato ap
paret respectu etiā vtriusqz rōnis
Et ꝑmo respectu inferioris ꝓpter
talis sui ꝺsēsus subititatēq pcipita
tionē.qb⁹ ipa rō iferioꝛ.a recurrē
do ad ꝓpriū suū actū q̄ est delibēa
re q rōcinari.et sic a debite i se cir/
ca talē sic insurgētē illecebzā seu
carnalē delectationē deliberando
leges qz et regulas humanas qui
bus innitiť cōsulēdo impeditur Et
sic ꝓprie ꝺsentire saltez deliberate
ꝺsentire dici nō debz .imo q talis
subit⁹ mot⁹ seu talis q̄litas se hn̄di
ipi⁹ rōnis inferioris ꝺsensus dicať
et appelleť.hoc ē valde impꝛopꝛie
et imꝑfecte et valde large Sed iō
ita dicať.quia cū ipa rō vt sepe ta/
ctū est sit virt⁹ ognitiua et sit deli/
beratiua.vir ē possibile ipam rōnē
inferiorē sic circa talē illecebzā seu
carnalē delectationē q̄ntūcūqz sō
lito et pcipitanter omoueriq se ap
plicare.q̄n aliq̄liter vt adhuc ma/
gis infra declarabiť diiudicet.ꝓ/
pter ipam diiudicationē .q̄dāmō
ꝺsētire dicať.licet impꝛopꝛie q im
ꝑfecte.vt supꝝ declaratū ē Et pro/
pter istud dū vt preferť in superi
oꝛib⁹ de ꝺsensu in delectationē.ꝓ
ut hic intelligiť pcēm mortale esse
notanter et exꝑsse ad differēciam
isti⁹ subiti et precipitis rōnis infe/
rioris ꝺsensus.addituꝝ ē illud ver/
bum deliberato Ne etiam scdo ta
lis illecebza seu carnalis delecta/
tio nō morosa sit moza ꝺsēsus re
spectu ipi⁹ rōnis superioris patz qz
cū ipa rō inferioꝛ ꝑ ea q̄ iaz dicta
sūt dicať a recurrēdo ad suū ꝓpri
um actū qui est deliberare et rōci
nari.et sit a debite in se circa talez
sic insurgētem illecebzā seu carna
lem delectationem deliberando.le
ges qz et regulas humanas qui/
bus innitiť cōsulēdo per talem sui
dicti ꝺsensus subititatē et precipi
tationē impedita.a fortiori et per
amplius a recurrendo ad iudiciū
rōnis superioris impedita. dici et
reputari debet et ex ꝺsequēti etiā
ipa ratio superioꝛ q̄ ab inferioꝛ rō
ne consulta non fuit similiter debi
te circa talem sic insurgentem ille/
cebzam seu carnalem delectationē
deliberandi.ad leges qz et regu/
las eternas quibus innititur et q̄
altiores sunt recurrendi tempusq
occasionem seu motuum non ha/
buisse dici et reputari debet Et sic
ipa ratio superioꝛ nullo modo nec
vere nec interpretatiue consenti/
ens dici et reputari debz Aut huius
modi illecebzā seu carnalē et volu
ptuosā delectationez sic insurgen
tem ipam qz rōnē inferiorē pulsa/
re et iā forsan attrahē incipientez
rō superioꝛ ex se ex ꝺsideratiōe legis
seu regule eterne vtputa ꝑcepti di
uini vel offēse dei statim reꝑmit.et
tūc dicit rō tercio ser modoꝛ supꝝ
tactoꝛ seu sō ꝉcia q̄litate se hꝛe.s.
vt reꝑmēs.q̄ mod⁹ seu q̄litas se ha
bēdi ipi soli rōi superiori attribuēdo⁹

est Correspondetqz etiā iste mod⁹ seu ista q̄litas p̄mo mēbro ipi⁹ p̄n cipalis distinctiōis trimēbris supi us ad b̄ ꝓpositū posite Nā tūc talis illecebra seu carnalis delectatio nō est morosa.nec mora tpis.nec mo ra ꝺsensus Est etiā solū pcēm ve niale Quia aūt talis illecebra seu car nalis delectatio nō sit morosa mo ra tpis.patz de se ex dictis qz sta/ tim a rōne supiore reꝑmit Quia aūt nō sit morosa mora ꝺsensus.capiē do tū ꝺsensū ꝓut statim sup̄ tactū est.p ꝺsensu scz deliberato. et qui in hac materia mortale pcēm dr. patet.qz licet rō ipa inferior a tali sic insurgente illecebra seu carnali delectatione pulsata fuerit .et forsā vt otingē p̄t eā q̄dām̄ó acceptaue rit retinuerit.nec resistere de se.se disposuerit Et ꝓtēa q̄dam imp/ fect⁹ et indeliberat⁹ eius ꝺsensus interuenisse dici p̄t. ꝓpter qd̄ pec/ catū est veniale.attū qz regulatio/ ni superioris rōnis sic vt tactū ē ta lem insurgentē illecebrā seu carna lem delectationē statim reꝑmētis ilico obedit.se qz ab ea regulari p mittit .nō dicit ꝓprie et deliberate ꝺsentire Etcm̄ rō inferior interdū statim et immediate nō recurrēdo scz ꝑ tūc ad leges et regulas hu manas q̄b⁹ initit p̄t a legib⁹ seu re gulis diuinis et eternis regulari q uerti Quia et si eis p̄ncipaliter q vt regulās nō intēdat.p directuz tū et vt p̄m eas regulata intendē p̄tet sepe intēdit Qui hmōi sic in/

surgētē illecebrā seu carnalē et vo luptuosā delectationē post ipi⁹ rō nis apprehēsionē ipa rō supior nō solū non reꝑmit.imo in eā exprese ꝺsentit Et tūc dr ratio vltimo sex modoz sup̄ tactoz seu sb̄ vltima q̄litate se habē scz vt exp̄sse ꝺsenti ens Qui mod⁹ seu q̄litas se haben di vtriqz rationi diuersis tamē re/ spectibus vt ex statiz sequentibus apparebit attribuendus est In q̄n tum etenim exinde causatur pecca tum mortale.imputari et attribui debet rōni superiori In q̄ntuz vero iurta materiam p̄sentem ꝺsensus in delectationē dicit. debet ratiōi inferiori attribui Correspōdet qz iste modus seu ista qualitas tertio mēbro ipsius p̄ncipalis distinctio nis trimēbris supi⁹ ad hoc ꝓpo/ sitū posite Nam tūc talis illlecebra seu carnalis delectatio q̄ntūcūqz modicū teneat sicqz forsan nō mo rosa sit mora tpis est morosa mo ra ꝺsēsus Et st qz tūc peccatū mor tale eē si desit plena volūtas ꝑfici endi actū.imo vbi forsā exp̄ssa vo lūtas non perficiēdi adesset Maxi me si feratur ille ꝺsensus in ipsam illecebram seu carnalem delectati onem tanqz in rem aut operatio/ nem seu actum super quo vel circa quem illa illecebra seu carnalis de lectatio sic insurgit et versat et q̄ ta lis illecebre seu carnalis delectatio nis esset principale obiectuz iurta quod modicum infra magis de/ clarabitur Nam tūc ꝓmo est ver⁹

et exp̄ssus rōnis supioris in ipam illecebrā seu carnalē delectationem ois̄sus. q̄ sp in talib⁹ delectatiōib⁹ q̄ circa ea sunt. q̄ ex suo genē mor talia exīstūt. iuxta tñ modificatiō/nē statim tactaz est pcēm mortale Nam sp in talib⁹ q circa talia. dele ctatio morosa. mora talis ōsensus tale pcēm est q̄lis essz ipe realis a/ctus Quia tūc rō supior sic exp̄sse in talem illecebram seu carnalem delectationē q̄ ē in creatura ōsen/tiendo se a vera delectatiōe q̄ ē in deo circa quā solū intendē debēt scienē auertit. qđ sine otēptu facē nō p̄t. cū nūq̄z exp̄sse vt in supioribus monstratū ē in aliq̄d circa ta les res carnales et terrenas ōsen/tire possit. cōsentire q̄z dicatur nisi deliberata Deliberata aūt facere non pōt q̄n leges et regulas diui/nas q eternas q̄b⁹ innitiē ōsuleret vel ōsulere omiserit q neglexēit Et sic vere vel interp̄tatiue otēpserit Et etiā tūc in talē illecebrā seu car nalē delectationē ipi⁹ rōnis inferi oris ois̄sus exp̄ss⁹. qz in talib⁹ car nalib⁹ q terrenis p ipam rōnez in feriorē apprehēsis. et circa que se applicat nunq̄z rō supior q̄ vt sup dictū ē de se et ex se circa talia nō intēdit ꝑie ōsētire dicit. nec ōsē tire p̄t nisi ipa etiaz rōne inferiori realiē deliberata q ōsentiēte. ꝫ bñ ecōtra otingē potest. imo ꝑie lo quēdo talis exp̄ssus ipi⁹ rōnis su perioris in talē illecebrā seu carna lem delectationē ōsensus nihil ali

uo est q̄z q ipa rō supior dictā rō/nem inferiorē in ꝓmōi illecebram seu carnalē delectationē delectari ac ipam ab ea nō reꝑmere seu re/trahere. ac cū ea in tali delectatio ne ocurrē vere q exp̄sse deliberata ōsentiat Et hinc ē q licet interdū ꝑut iā in supioribus tactū ē ipa rō supior in illecebram seu carnalez delectationē vere et exp̄sse seu inē/pretatiue ōsentiat. tūc q̄z talis ille/cebre seu carnalis delectatiōis q̄ tūc vere mora ōsensus morosa est morosa q̄z dicitur pcēm possit ad ipam rōnem supiorē dici ptinē. qz tñ ipa supior non ꝑie ex se nec ad se hoc facit. illud q̄z etiā nō nisi ipa similiē rōne inferiori deliberata q ōsentiente ꝑie facere possit. hinc est q pcēm morose delectati/onis cōiter q ꝑie dr ad rōnē infe riorē ptinē. ꝑut ample in supiori/bus declaratū ē Et hic ē talis pro prius et deliberat⁹ ōsensus. de q̄li taz iuꝫ sepe dictas duas distincti ones in supioribus positas. q̄z etiaz cōiter intelligiē dū dicitur consen/sus in delectationē. peccatuz mor/tale esse Aut huiusmodi sic insur/gentem illecebram seu carnalem q voluptuosam delectationem post ipsius rationis apprehensionem ipsa ratio superior non reprimit. sed non etiam exp̄resse in eam cō sentit Et respectu istius casus po test se ratio duplici modo seu sub duplici qualitate habere Uno modo seu sub vna qualitate qua

talē illecebrā seu carnalē delectati
onē quā sic rō supior nec reꝑmit.
nec etiā in eā exꝑsse ꝺsentit rō infe
rior post sufficiētē deliberationem
debitam qz aia ꝺuersionē ꝑiculi et
pcci qō exinde imminet et incūbit
retinet et circa eā immora ť.nec eā
ipa rō supior ex diuine et eterne le
gis ꝛ regule ꝺsideratione est obli/
gens reꝑmere.et tūc dicit rō ꝗnto
ex modoꝫ supꝫ tactoꝫ seu sub ꝗn
ta ꝗlitate se habē scz vt negligēs
Qui modꝰ seu ꝗlitas se hñdi licet
qꝫplurimū et ꝑncipalius vt ex sta
tim sequētibꝰ apparebit rōnis in/
feriozis in eo ꝺsensus occurrat et
opetur attribuendus est superiozi
rōni.qz ꝑ istū modū seu ꝑ istā qua
litatē se habēdi rōnis superiozis
causatur pcēm mortale.qō alias
non esset Correspōdet qz etiā iste
modꝰ seu ista qualitas tercio mē/
bro ꝑncipalis distinctiōis trimem
bris superiꝰ ad hoc ꝓpositū posite
Nam tūc talis illecebra seu carna
lis delectatio.ꝗntūcū qz modicū
forsan vt in simili supꝫ dictū ē ten e
ať sicqz non morosa sit mora tpis
est morosa mora ꝺsēsus Est qz tē
vt iam dictū ē pcēm mortale.etiā
si desit plena volūtas perficiendi
actū:imo ꝓut supꝫ in simili dictum
est.vbi forsan exꝑssa volūtas nō
pficiēdi adesſz.maxime si vt ibi eti
am dictū est talis retētio ipiꝰ illece
bre seu carnalis delectationis in
ipa rōne inferiozi et negligētia re
primēdi in ipa rōne superiozi esset

tanqz in rem aut opationem seu
actū supꝫ quo vel circa quē ipa ille
cebra seu carnalis delectatio insur
git et versať.et talis illecebre seu
carnalis delectatiōis esset ꝑncipa
le obiectū iuxta qō modicū infra
magis declarabit Tūc ei ē vtriuſ/
qz rōnis in talē illecebrā seu car/
nalē delectationē ꝺsensus scz exꝑſ
sus ipsiꝰ rōnis inferiozis.qō patz
de se ex dictis ipiꝰ etiā rōnis supi/
ozis.licet nō verꝰ et exꝑssus.inꝑce
tatiuꝰ tñ ꝛ eq̄lēs.attēta tali de/
liberatiōe periculi qz ꝛ peccati ad
uertentia seu animaduersione.ꝺa
qui aꝺuisatus et deliberatꝰ prohi
bere potest et non prohibet.cōsen
tire videtur Qui quidem consen/
sus interpretatiuus et equiualens
ipsius rationis superiozis quādo
ē circa ea vel super eis que de suo
genere peccata mortalia existunt
est semper peccatuz mortale.quia
licet tunc non sit expressus dei con
tempꝰ factiuꝰ seu actiuꝰ et positiuꝰ
est tamē interpretatiuꝰ.permissiuꝰ.
et equiualēs.permittēs scz pꝰ talē
sufficiētem deliberationem. talem
qz aduertentiā seu animaduersio
nem periculi et pcci ꝛc teneri a rati
one inferiozi illa que statim respui
aut reprimi debuerant Etenim ra
tio superioz quotiens non dirigit
seu cohibet aliquem actum vel ali
quam passionem interiozem alicu
ius peccati mortalis.et hoc post
sufficientē deliberationē ꝛ aduertē
tiaz talis periculi talis qz peccati

qđ sic imminet et incũbit. siue tũc de lege seu regula diuina ꝙ eterna actu cogitet siue nõ dr̃ ꝺsentire et ꝺtẽnere. ꝫ diuersimode Nã cum de ipa lege seu regula diuina ꝙ eterna actu cogitat. tũc vere ꝙ realiṫ cõtẽnere dr̃ vere qꝫ ꝙ realiṫ ꝺtẽnit Cũ ẋo de ipa lege seu regula diuina et eterna actu nõ cogitat. qꝫ ꝟ nõ nisi ex sua negligẽtia ꝙ omissiõe ꝓuenire ꝑt. cũ de ea in tali casu cogitare debẽt. ꝑ omissionẽ et negligẽtiam contẽnere cũ talis omissio et negligentia in ipsa rõne superiori post sufficientem deliberationem nullo mõ sine vero ꝙ effectuali ꝺtẽptu. licet inkꝓretatiue eẽ et ꝺtingẽ possit. et hic etiã effectiue et interp̃tatiue ẽ talr ꝺsenſ de q̃li tã iuxta sepe dictas duas distinctiões i supiorib9 positas. qꝫ etiã cõiter intelligiṫ dum dicitur consensus in delectationem peccatum mortale esse

De rõne circa delectationem inaduertẽte

Alio mõ sub alia q̃litate respectu isti9met casus statiztacti ꝑt se rõ hr̃e. ꝓ sez hmõi sic insurgẽtẽ illecebrã seu carnalẽ delectationẽ quã sic post ipi9 rõnis apprehensionẽ ipa rõ supior nec reꝑmit nec etiã in eã exꝑsse ꝺsentit ipa rõ inferior retineat. et circa eã immoretur. ꝫ ꝟ fit añ sufficiẽtẽ deliberationez. debitã qꝫ aduertẽtiã seu aiauersionẽ piculi ꝙ pcĩ qđ exiñ imminet et incũbit. imo ꝓ sic dictã illecebrã seu carnalẽ delectationem ipa rõ inferior retineat ꝙ circa eã mmorer facit q̃li suspensa ꝙ nõ bñ aduertẽs nec debite ad suũ ꝓpriũ actũ q̃ est deliberari et rõcinari recurrẽs. se qꝫ eleuãdo leges seu regulas humanas qb9 innitiṫ consulens vel si forsan ad dictũ suũ ꝓpriũ actũ recurrerit. se qꝫ leuando leges seu regꝶas hũanas ꝺsoluẽit non tamen plene naturam et grauedinẽ ipsius piculi et peccati ex se cognoscit et aduertit Etem̃ qđ ꝓ isti9s materie intellectu bene considerandũ est. ratio ipsa inferioz bene potest circa talẽ illecebrã seu carnalem delectationez sicut ꝙ circa alias interiozis anime passiones quandoqꝫ versari et immorari. considerãdo ꝙ raciocinando in se ꝓ tale quid accõmodum est vel cõueniẽs corpori vel huiusmodi Nõ ipsa respectu talis illecebre seu carnalis delectationis aut alterius interiozis anime passionis non retinet ad suũ ꝓprium actũ qui est deliberare et ratiocinari. Nec se eleuabit considerãdo et attendẽdo circa periculum et peccatum. qđ in sic illecebre seu carnaliṫ delectando. ac circa talẽ illecebrã seu carnalem delectationez vel aliquam aliam interiozem anime passionem immozando imminet et incumbit Nel si forsã ad dictum suum ꝓprium actum recurrat se qꝫ circa dictum periculum seu peccatum considerando et attendendo eleuet. non tamen ex se naturam ꝙ grauedinem ipsius periculi et peccati plene cognoscet et aduertet Et tunc in isto scilicz casu dicit rõ

i

q̄rto ſex modoꝫ ſup̄ tactoꝫ ſeu ſb̄ q̄rta qualitate ſe hr̄e ſcz vt inaduertēs Qui modꝰ ſeu q̄litas ſe habendi ipſi ſoli rōni inferiori vt ex ſtatim ſb̄ſequētibꝰ apparere potēit attribuēdꝰ ē Corrñdet qꝫ iſte modꝰ ſeu iſta q̄litas ſcd̄o mēbro p̄ncipalis diſtinctiōis trimēbris ſup̄ b̄ ad p̄poſitū poſite Nūc tūc talis illecebra ſeu carnalis delectatio dr̄ moroſa mora tp̄is.et non moroſa mora oſēſus.eſt qꝫ tūc ſoluꝫ venialē pcēm Nā eñ moroſa ſit mora tēporis patz de ſe ex dictis ⁊ ex natura caſꝰ q̄ ponit ſcz p̄pter immorationē ipſiꝰ rōnis inferioris circa eā Nā ſi ipa rō inferior circa ipaz nō immoraret.ꝫ eā ex ſe ſola.aut occurrent cū rōne ſupiori ſtatim a ſe abiēcēt.iā ipa rō ſe nō iſto quarto mō ſeu ſub iſta quarta qualitate.ꝫ p̄mo mō ſeu ſb̄ p̄ma q̄litate ſupra poſita vt ſatis ibi declaratuꝫ eſt ſe habēt Vel ſi a rōne ſupiore ſola talis illecebra vel carnalis delectatio ſtatim reꝑmeret.iā ipa rō ſe nō iſto ēt quarto mō ſeu ſb̄ iſta quarta q̄litate.ꝫ ēcio mō ſeu ſub ēcia q̄litate ſup̄ ēt poſitis. vt etiā ibi ſatis declaratū ē ſe habēt Scz q̄ talis illecebra ſeu carnalis delectatio ſit nō moroſa mora oſēſus capiendo tñ oſēſū ꝓut ſepe ſupra tactū ē in hac materia capi.dū ſcz ponit oſenſus in delectatione.pcēz mortale eē Hoc ſatis etiā reſpcū vtriuſqꝫ rōnis patz ex iā ſtatim dictis.et cē p aliqua eoꝝ q̄ in ſupiorib⁹ in declaratione ſcd̄i modi ſeu

ſcd̄e qualitatis ſe hñdi ipſiꝰ rōnis tacta ſit Nā p̄mo reſpcū ipſiꝰ inferioris rōis.licet p talē eiuſdē i dcaz illecebrā ſeu carnalē delectationē immorationē videat ⁊ dici poſſit q̄dā ei⁹ improp̄ius ⁊ imp̄fcs in ipaz illecebrā ⁊ cetera intuenire oſēſus ꝓpter quē eſt pcēm veniale.nō tñ debz talis oſenſus ꝓpriꝰ p̄fectꝰ ac deliberatꝰ dici aut reputari.qꝫ vt ex iā dictis apparet añ ſufficiētē deliberationē debitāqꝫ p̄iculi ⁊ pcēi aduertētiā ſeu aiaduerſionē.et ſic añqꝫ vt iā tactū ē ipa rō inferior ad ſuū ꝓpriū actū q̄ ē deliberari ⁊ rōcinari debite recurrēt leges qꝫ ſeu regulas h̄uanas q̄b⁹ innitit cōſuleret.vel forſan añqꝫ naturaꝫ et grauedinē ipſiꝰ p̄iculi ⁊ pcēi plene ognoſcēt et aduertēt.talis eiꝰ immoratio talisqꝫ improp̄riꝰ ⁊ imp̄fectꝰ oſenſꝰ otigit.q̄ oia tñ dictam ipſiꝰ rōnis inferioris immorationē dēm qꝫ im ꝓpriū ⁊ imp̄fectū p̄cedē debuiſſēt.et cio nēaria ſūt añqꝫ talis eiꝰ immoratio talisqꝫ oſēſꝰ dici poſſit dici qꝫ debeat verꝰ ⁊ p̄fectꝰ eē.eriñ pcēm mortale otingē poſſe Nec etiā in iſto caſu reſpcū ipſius ſupiorꝭ rōnis debet tal illecebra ſeu delectatio moroſa mora oſēſus reputari Quia vt ſepe in ſiñ ſup̄ tactū ē erq̄ ipa rō inferior q̄ ſic circa talē illecebrā ſeu carnalē delectationē immoret facit q̄ſi ſuſpenſa ⁊ nō bñ aduertēs nec debite añ talē immorationē ad ſuū ꝓpriū actum q̄ eſt deliberari rōcinari recurrēs ſe qꝫ p̄iculū ſeu pcēm qđ immine/

bat et incũbebat ꝺsiderãdo et at/
tẽdendo. leges q3 seu regulas hu
manas q̃ꝺ innitit ꝺsulẽdo eleuãs
a minozi ꝺz ꝺici ad iudiciũ supio/
ris rõnis q̃ altioz et sublimioz est
eã scz ꝺsulendo recurrisse et se ele
uasse Et sic nõ mirũ si ipa rõ supe
rioz q̃ de se et p se circa tales actꝰ
carnales et terrenos nõ intendit
nec se sp ex se ipa circa eas leges
seu regulas diuinas et eternas cõ
ꝺsulẽdo applicat. q̃si suspẽsa q non
bene aduertẽs et sic indelhberata
et p ꝺsequẽs nec vere nec interpre
tatiue ꝺsẽciẽs debz in ꝟ casu dici
et reputari Etiã vt tã tactũ est na
tura istiꝰ q̃rti modi seu istiꝰ q̃rte q̃/
litatis se habẽdi rõnis vt vidẽ cla/
rũ est ꝟ de se habz q impoztat. cuz
exꝑsse impoztet rõnẽ inferiozẽ cir
ca talẽ illecebzã seu carnalẽ delca/
tionẽ añ sufficientẽ deliberationẽ
debitã q3 aduertẽtiã seu aiaduer/
sionẽ piculi et pcci qꝺ exinde immi
net q incũbit immozatã eẽ Nam si
ponerek ipa rõ inferioz sic pꝰ suf
ficientẽ deliberationem. debitã q3
aduertentiã piculi et pcci immoza/
ta fuisse. iã vt in ſiki statim tactũ est
nõ iste q̃rtꝰ modꝰ seu ista q̃rta q̃li
tas se habẽdi ipiꝰ rõnis essz. ꝟ vnꝰ
duoꝝ modoꝝ seu qualitatuz ime
diate explicatoꝝ scz vel sertus vel
q̃ntꝰ Et intelligank hec oia hic
statim sup ꝺictoꝝ ser modozum
seu ser qualitatũ se circa delcatio/
nẽ habẽdi ipiꝰ rõnis tractata ꝑn
paliter de ꝺsensu in delectationem
cogitationis. i. q̃ habek cogitãdo
Nã talis ꝺsensus vt sepe sup tactũ
est. ꝑncipalik ad rõnẽ inferiozẽ pti
net sicut ad ipaz ptinet cogitare. i.
actꝰ ipe cogitatiõis. et etiã ad ipm
qꝺ est cogitare vel nõ cogitare in
q̃ntũ accipit vt ad illã actionẽ oz/
dinak Qꝺ notank dicit Nã ẽ quẽ
dã alitũ ꝺsensũ in delectationem re
perire scz in delcationem actꝰ seu
opis. maxime dũ ille actꝰ seu illuꝺ
opꝰ est in fieri. q̃ ꝺsensus in talẽ de
lectationẽ sic et ipe ꝺsensus in illũ
actũ seu opꝰ ad solã rõnẽ supiozẽ
spectat et nõ ad inferiozẽ Ulz
ꝺsensus in delectationẽ sit sp pec/
catũ. et qꝺ Quia in supiꝰ tracta/
tis et spealik modicũ sup in decla
ratione ser modozuz seu ser q̃lita
tũ se circa delcationẽ habẽdi ipiꝰ
rõnis sepe de ꝺsensu in delcationẽ
facta ẽ mẽtio. inkoũ q3 tactũ qũo
ꝺsensus etiaz vcꝰ et deliberatꝰ. et
etiã ipiꝰ rõnis supiozis in delcati
onẽ nõ sp est pcẽm mortale Pzo
huiꝰ necnõ aliq̃rũ ex pcedẽtibꝰ ma
iozi declaratione. q̃nq3 rememozã
da q aduertẽda veniũt Primũ q
omnis delcatio hab3 aliq̃ꝺ ꝓzũ
et ꝑncipale obiectũ circa qꝺ ferk
et versak Nec cñ alik vt clarũ est
possz delcatio causari q haberi. si
nõ circa aliq̃ꝺ ꝑncipalik ferrek et
versarek Scõm qꝺ etiã iurta di/
ctum pbi omnis delcatio siue sit in
appetitu sensitiuo. siue in appetitu
intellectiuo. siue vt modicũ sup ta/
ctũ est sit in cogitatiõe solũ. siue in

Cõpendiũ th̃ Scrũ

in actu seu executione actꝰ aliquã opationẽ osequit̃.etem̃ vt in supioribꝰ declaratũ est omis delectatio ex triũ ocursu causari habz et causatur scz ex boni et oueniẽtis pervim appetitiuã adeptione et ad eã applicatione. ꝓut scz tale bonũ et oueniẽs sentit̃ vel q̃libcũq; ꝑapit̃ q̃ duo sũt scz ipm bonuz et oueniens qđ sic sẽtit̃ ꝙ ꝑcipit̃ et ipa vis appetitiua q̃ sic illud sentit et appetit et tertiñ scz ognitionis talis adeptionis et applicationis Nunc igit̃ ad ꝓpositũ clarũ est istud fieri nõ posse.q̃n ꝓmo vt iã tactũ est ibi sit aliq̃ đ ꝓpriũ et ꝓncipale obiectũ scz illud bonum et oueniẽs qđ sic adipiscit̃ et applicat̃.q̃n etiaz scđo ibi sit aliq̃ opatio scz tã illa ipius boni et oueniẽtis adeptio et applicatio q̃ sine aliq̃ opatione fieri nõ potest.q̃z etiaz ipꝰ actualis talis adeptiõis et applicatiõis ognitio q̃ etiã q̃dã opatio ẽ.imo ipa ꝓpria opatio etiã de se q̃dam bonũ et oueniẽs est Exẽpli gr̃a Delectat̃ aliq̃s in visiõe alicuiꝰ rei pulcre/ vel in gustu alicuiꝰ rei sapide seu sapoꝛose vel in rememoꝛatiõe alicuiꝰ magni honoꝛis habiti vel aliq̃ simili cogitatione clarũ est in tali delectatiõe tria ocurr̃e.scz primo ipsam rem q̃ sic delc̃abilit̃ videtur vel gustat̃ vel rememoꝛatur vel cogitat̃.et illa est illiꝰ delc̃atiõnis ꝓpriũ ꝙ ꝓncipale obiectũ.scđo ipam vim appetitiuã q̃ p q̃ndam opationẽ vꝛputa talẽ visionẽ.gustationẽ.rememoratione.vel cogitationẽ illã rẽ tanq̃z suũ obiectuz oplacenẽ adipiscitur et sibi applicatũ habz et in eo q̃etat̃.et tertio ognitiõez illiꝰ adeptiõis et applicationis q̃ si nõ interueniret nulla ꝓ ꝓpie essz delectatio vt satis in supioꝛibꝰ exẽplificatũ est de infantibꝰ et insensatis Ex q̃bꝰ iterum videri ꝑt quõ delc̃atio q̃libet ꝑt ad duo oꝑari seu referri.vel scz ad illđ ꝓ/ ꝓpriũ et ꝓncipale obiectũ circa qđ vel in q̃ sic versat̃.vel ad illã opationẽ quã sic cõsequit̃ Tertiũ aduertẽdũ ꝙ etiã ipe osensus in delectationẽ q̃ multuz amplꝰ q̃z ipsa sola delc̃atio ponit et importat .q̃ q̃z vt in supioꝛibꝰ pluries tactũ est ipi rõni sꝑ attribuit̃.osequit̃ etiaz si interueniat q̃ndã aliã ipiꝰ rõnis opationẽ scz q̃ndã dĩjudicationẽ seu rõcinationẽ Nec em̃ vt clarũ ẽ rõ ipa in delc̃atione aliquã ostituere possz.nisi ꝓus eiꝰ apꝛehẽsionẽ de ea q̃dãmđ dĩjudicaret seu rõcinaret Ista aũt dĩjudicatio seu rõcinatio nõ est aliud nisi q̃dã ipius rõnis actꝰ interioꝛ in mẽte existẽs q̃ ꝓpie fieri nõ ꝑt nisi ꝑ modũ cuiusdã cogitatiõis seu meditationis.que in h̃ ꝓposito ꝙ eodẽ accipiũtur ꝙ reputant Et hinc ẽ ꝙ talis ipius rõnis dĩjudicatio seu rõcinatio valde frequenẽ et q̃si cõit cogitatio dicit̃ ꝙ appellat̃ imo vt modicũ sup̃ tactũ est q̃n osensus in delectationẽ ꝓncipalit̃ rõni inferioꝛi attribuit̃.intelligẽdũ ẽ, de dele

cõlẽtus in delectationẽ

ctatione q̄ est in cogitatione et nō de illa q̄ in est actu seu actᵒ executi one ¶ Quartū aduertēduz ꝙ qñ/ qz cōtingere potest ꝙ aliqua ope/ ratio erit met ipm ꝓrium et ꝑncipale delectationis obiectum sicut posset eē aliq̄ alia res ab extra.qz forsan illa opatio vt iam tactū est accipiet a ratiōe vt bonū ꝫ finis in q̄ aliqs delectādo reqescat iuxt exemplū iam positū .cogitabit ali quis de aliqua magna oplacētia quā alias habuerit vel in visione alicuⁱ rei pulcre.vel in gustatione alicuius rei sapide vel hmōi .et in ista cogitatiōe seu rememoratiōe delectabit.certū ꝫ clarū est ꝙ ista delectatio habz pro suo ꝓrio ꝑn cipali obiecto illā opationez q̄ sic cogitat ꝫ rememorat scz illā visi/ onē vel illā gustationem vel hmōi ¶ Quintū aduertēdū ꝙ amplius otingē ꝑt scz ꝙ illamet ꝓria opa tio quā de facto ipa delectatio cō sequet erit ꝓriuz ꝫ ꝑncipale illius met delcatiōis obiectū.scz vis aie appetitiua cuⁱ est ꝓrie delcari in illā opationē sicut in quoddā sibi bonū ꝫ oueniēs cōplacendo refle ctetur ¶ Ut gra exēpli iuxta casum iam supra tactū Cogitabit aliqs rememorādo de aliq̄ magna cō/ placētia quā alias in aliqua re vel in aliqua opatiōe habuerit .et in ista cogitatiōe seu rememoratiōe delectabit.nō q̄dem ꝙ illā delecta tionē quā sic habebat reflectat in illā rem seu in illā opationem de q̄ sic cogitabat.ꝫ in ipaz ꝓriā met cogitationē quā sic habebit.vtpu ta qz delectabit ex eo solum ꝙ sic cogitat vel qđ sic rememorat.cer tū ꝫ clarū ē ꝙ in isto casu ista dele ctatio habet ꝑ suo ꝓrio et princi pali obiecto ipam met cogitatio/ nem circa quā versat ¶ Nunc igit ꝑdicta ad ꝓpositū applicādo Tri pler repit cuiuslibz delectatiōis ꝙ prīū et ꝑncipale obiectū Aut enim delcatio sic aliquā vt sp fieri iam tactū est opationem sequēs Et vt sermo ꝑ aliqđ ꝑticulare exēplum et ꝙ iuxta supra tacta cōius otin git clariꝰ ꝓcedat ponat.iuxta casū iam pluries superiꝰ tactū ꝙ aliq̄m cogitationē osequtur Aut igit tal delectatio habet pro suo ꝓrio et ꝑncipali obiecto aliquam rem ab extra que tunc forsan cogitatur. Aut habet ꝑ suo ꝓrio et ꝑncipa li obiecto aliquā aliā opationē q̄/ si rem q̄ cogitat Aut habz ꝑ suo ꝓrio ꝫ ꝑncipali obiecto ipaz met cogitationē circa q̄m actualiē ver satur Si ꝑmo modo ꝙ scz delca/ tio illa sic cogitationē aliquā cōse quēs ꝑ suo ꝓrio et ꝑncipali ob/ iecto habeat rem aliquā ab extra q̄ cogitat sic scz ꝙ licet talis dele/ ctatio circa illā cogitationē verse tur .non tamē ex principali ipsius cogitationis intuitu.nec in sola re flexione ad eam.sed ꝑncipali intu itu ꝑncipali ꝫ reflexione in ipsam rem que sic cogitat Et tūc qñ ta/ lis delectatio et etiā consensus in

Cõpendiũ th Strũ actuz pcẽm sit et q̃le satis ex eis q̃ modicũ supꝫ circa naturã ipi⁹ dele ctatiõis tractata sũt perpẽdi põt ꝺsiderãdo scz vt ibi tactũ est an ta lis delc̃atio sit naturalis. an volũ taria. et an sit circa rẽ licitã aut il licitã. et an sit moderata aut imo derata. et an talis cõsensus sit ve rus q̃ expꝫssus. aut interpzetatiu⁹ q̃ eq̃alẽs et an sit ipsi⁹ rõnis superi oris vel solũ inferiozis. q̃ hmõi q̃ ibi diffuse explicata sũt Si vero se cũdo mõ ꝙ scz illa delc̃atio pzo suo ꝓpzio q̃ ꝑncipali obiecto habe at aliquã aliã opationẽ q̃ cogita tur sic scz ꝙ q̃uis vt iã statim ta ctũ est talis delc̃atio circa talẽ co gitationẽ versek̃. nõ tm̃ ex ꝑncipa li ipi⁹ cogitatiõis intuitu. nec in so la reflexione ad eã ꝫ ꝑncipali intu itu ꝑncipali q̃z reflexiõe in ipaz ali am opationẽ q̃ sic cogitak̃ Et tũc si talis opatio sic cogitata q̃ est ꝙ pzĩũ et ꝑncipale obiectũ illi⁹ delc̃a tiõis sit de se pcẽm veniale. tũc cõ sensus etiã ver⁹ q̃ deliberat⁹ in ta lem delc̃ationẽ q̃ sic circa talẽ dele ctationẽ versak̃ nõ erit nisi veniale pcẽm Si aũt illa opatio sic cogi tata q̃ est ꝓpziumq̃ ꝑncipale obie ctũ illius delc̃ationis sit peccatum mortale. tũc etiã ꝺsensus ver⁹ q̃ de liberat⁹ in delectationẽ q̃ sic circa talẽ cogitationẽ versak̃ etiã si tũc iurta qꝺ modicũ supꝫ declaratũ ẽ nõ assit volũtas deliberata pficiẽ di actũ si facultas adessz erit pec catũ mortale. qz ꝙ hõ in cogitati

cõsẽsus in delectationẽ one talis opatiõis ꝑncipali ei⁹ in tuitu ꝑncipali q̃z reflexiõe in eam delc̃etur nõ ꝺtingit nisi ex eo ꝙ ei⁹ affect⁹ seu appetit⁹ est in illã opatio nẽ sic cogitatã inclinat⁹ Et ideo ec ꝙ in talẽ delc̃ationẽ ꝺsentiat nihil aliud est q̃z ꝙ ipse ex deliberatiõe eligat seu in ꝺsentiat. ꝙ affectus su⁹ seu appetit⁹ in illã opationez sic cogitatã inclinat⁹ ꝓmaneat q̃ persi stat Null⁹ em̃ delectak̃ nisi in eo ꝙ suo affectui seu appetitui est confoz me Qui autẽ aliq̃s ex deliberatione eligat seu ꝺsentiat ꝙ affect⁹ su⁹ seu appetit⁹ his q̃ pcẽa mortalia sunt ꝺformek̃ ẽ pcẽm mortale Et ideo talis ꝺsensus in talẽ delc̃ationẽ q̃ circa cogitationẽ opatiõis pecca ti mortalis tali respectu versak̃ est pcẽm mortale Si vero tertio mõ ꝙ scz illa delc̃atio ꝑ suo ꝓpzio et ꝑncipali obiecto habeat ipaz met cogitationẽ circa quã actualiẽ ver sak̃ sic scz ꝙ ipa delectatio circa ta lem cogitationẽ ferak̃ in se pzinci pali q̃z ipi⁹ cogitatiõis intuitu ꝑn cipali q̃z reflexiõe in eã. vtputa iu xta supꝫ tacta. ꝙ q̃s in talẽ cogita tionẽ ex eo solũ ꝙ sic cogitat dele ctek̃ Et tũc qz talis cogitatio etiã si versek̃ circa rẽ aut opationẽ que de se pcẽm mortale existat non est tm̃ de se pcẽm mortale. imo vel ve niale tm̃ Vtputa. cum aliquis vt interdũ ꝺtingit vane q̃ iutiliẽ cogi tat. vel oio sine pcco. vtputa cum aliquis vtiliter sicut pzo predican do vl disputãdo de tali re vl opa

sit peccatū et quod

tione cogitat. ideo ꝺsensus etiā verus et deliberat⁹ in talē delectationem nō est pcēm mortale. ꝫ solū iuxta qꝺ iā tactū est. vel veniale tm̄ vel nullū Quia ꝙ hō etiā ex deliberatiōe suū affectū seu appetitum in his que de se pcā nō sūt. vel nō nisi venialia eligat vl̄ ꝺsentiat esse inclinatū. nō pōt eē pcēm mortale de se nisi alie circunstancie concurrerent. qz cogitatio quecūqz sit in se ipam solū reflexā nisi alia vt iā tactū est ꝺcurrerēt nūqz de se ꝙ ꝓm se est pcēm mortale Et qz istud nō nullis posset aliqliter intricatū seu obscurū videri Ad clariorē intelligentiā exēplificāt doctores respectu duoꝝ vltimorū mēbroꝝ istius distinctiōis hic immediate supꝝ posite de cogitatiōe foznicatiōis Item vt dictū. cogitās de opatione seu actu foznicatiōis. sic cogitādo duob⁹ ꝓncipalit̄ respectib⁹ delectari pt Aut em̄ sic cogitando in ipa sua cogitatiōe delectabit̄ in respectu et reflexiōe ad ipm actū seu ipam opationē foznicatiōis quaz sic cogitat. sic scz ꝙ ꝓncipali intuitu talis opatiōis foznicatiōis. ꝓncipali qꝫ reflexione in eā in tali cogitatiōe delcāt Aut sic cogitādo in ipa cogitatiōe delectat̄ solo respectu sola qꝫ reflexiōe in ipam suā cogitationē met. ex eo solū scz delcātus ꝙ sic cogitat Si ꝓmo mō tūc ꝺsensus deliberat⁹ in talē delectationē q̄ sic sup tali cogitatiōe foznicationis versat̄ etiaz si ꝺsit vo

lūtas deliberata ꝓficiẽꝺi actū est pcēm mortale. qz talis ꝺsensus iuxta qꝺ statim supꝝ declaratū est nihil aliud est qꝫ ꝙ ex deliberatione quis eligat seu ꝺsentiat ꝙ affect⁹ su⁹ seu appetit⁹ ꝑmaneat et ꝑsistat inclinat⁹ in foznicationē. qꝺ ē pcm̄ catū mortale. cuz foznicatio de se pcēm mortale existat. Ex deliberatione etem̄ vt sepe supꝝ tactū est eligere seu ꝺsētire ꝙ affect⁹ su⁹ seu appetit⁹ ꝑmaneat et ꝑsistat inclinat⁹ in aliqꝺ. seu ꝺsormek alicui qꝺ de se pcēm mortale existit. est peccatū mortale Si scꝺo mō delectek cum talis cogitatio de se q ꝓm se nō sit pcēm mortale imo vt supꝝ tactū est possit vtilit̄ vt ꝑ ꝓdicādo vel disputādo de foznicatiōe haberi. sic nec etiā ꝺsensus deliberat⁹ in talē delectationē erit pcēm mortale ꝫ veniale tm̄. vel forsan nullū. qz vt etiā sepe supꝝ tactū est ex deliberatione eligē seu ꝺsentire affectū suū seu appetitū eē inclinatū in aliqꝺ seu ꝺsorme alicui. qꝺ de se q ꝓm se pcēm mortale nō existat. nō est eē mortale pcēm Et ꝓpter ista in declaratiōe vltimi ser modoꝝ seu ser q̄litatū se circa ꝺlcatōez hūdi ipi⁹ rōis ꝫ positoꝝ nōnt addita ē illa clausula. maxime si ferat̄ ille ꝺsensus in ipam illecebrā seu carnalez delectationē tanqꝫ in rē aut opationē seu actū supꝝ q̄ vl̄ circa quē ipa illecebra seu carnalis delcatio sic insurgit et versat̄. et q̄ talis illecebre seu carnalis delectatiōis esset

Cōpendiū ch̄ Scrū

ꝑncipale obiectū vt est ibi videre Et intelligaꝫ sp in omnib⁹ premiſſis iuxta qđ late in modicū supra tactis declaratū est. cōsensus ver⁹ et deliberat⁹ eē. qñ scz rō superior in hmōi delc̄ationib⁹ exp̄sse ꝺsenti endo ꝺcurrit. vel eas post sufficiē/tem delib̄atione debitā qz aduertentiā seu ai aduersionem ꝓculi et pc̄i qđ inde imminet q incumbit reꝓmere negligit Et hec quo ad ea que circa materiā delc̄atio/nis q ꝺsensus in eā. an scz q qñ. et qualia pc̄a existant ex dictis do/ctorū quantū ad hūc tractatū spe/ctare q sufficere visum est recolligi et elici potuerūt

De consensu in actum

an sit pc̄m et quod

Quia vero ꝓut in supioꝛi/bus vbi de hac pñti ma/teria scz de natura ꝑmoꝛ motuū delc̄atiōis q ꝺsensus in a/ctū pc̄i tractari incepit/actū est. li cet iā ꝓrime mōstratū est possit circa ꝺsensū deliberatū in delc̄atiōez pc̄m mortale formaliē insurgē et ꝺtingē. imo cōius iuxta tñ modifi/catiōes modicū sup̄ positas insur/gat q ꝺtingat. nō ꝓpter ea tñ in ta li ꝺsensu in delectationē adeo ē cō/pleta tentatio q̄n vlteri⁹ ꝓgredi possit scz vsq; ad ip̄m ꝺsensum in actū exteriorē. imo in ipo solo ꝺsē/su in actū exteriorez ꝺicaꝫ tētatio suppleri. vltra qz ꝓgredi nō posse. cū nō videaꝫ q̄d vltra ꝺsensum in

cōsēsus in actum

actū exteriorē ipa tentatio operi posset. ꝓpter istud et etiā seruādo ordinē p̄dispositus post expositio/né q declarationem nature q̄lita tis ipoꝛ ꝑmoꝛ motuū ipi⁹q; dele ctatiōis. venit aliq̄liē de natura et qualitate ipi⁹ ꝺsensus in actū tra ctandū et declarādū Circa qđ p̄/mo rememorādū venit q iam mo dicū s. de ipa delc̄atiōe et de cō/sensu in eā. cui ꝓpti rōnis attribuan/tur tractatū ē. aliq̄liter tangi ince/pit scz q ꝺsensus in actū seu act⁹ executionē sp rōni supioꝛi attribu itur. ꝑm tñ q in ipa rōne volūtas includiē. ꝓpter qđ iuxta superius tacta ꝺsensus ille voluntari⁹ dicit Et causa est. qz iam ibi etiā aliq̄liē apiri incepit Cū em̄ ꝺsensus in ali quid de se impoꝛtet vt p̄supponat qđdā iudiciū de eo in qđ sic ꝺsen tiē. nec em̄ aliē ꝺsensus ꝓprie in ali quid fieri possz. nisi p p̄us de illo in quo sic ꝺsentiē eius q̄ q̄litate et natura q̄dāmō iudicatū essz. et in omni iudicio qđ bñ ꝺsiderādū ve/nit vltima ſñia ad sup̄mū auditoꝛi/um seu iudicatoriū spectet q ptine at. cū insup vt etiā sepe sup̄ tactū ē omniū negotioꝛ seu opationum hūanaꝛ iudiciū ad rōnē siue supi oꝛē siue inferioꝛē spectet. ꝑm tñ re spectū ad duplicē regulā ꝑm quā oēs opationes humane vt sepissi/me etiā dictū ē regulari habēt. scz vel regulaz legis humane q̄ sumiē ex reb⁹ creatis quas naturaliē hō ognoscit. cui regule rō inferioꝛ in/

nititur. vel regulaz legis diuine q̄
sumit ex reb⁹ eternis et increatis
ad quas hō spūaliter inclinat. cui
regule rō superior innititur. et ita fit q̄
ipa regula legis diuine sit superior.
imo supma et p̄ osequēs suprema
auditoriū et iudicatoriū. vltima q̄z
sñia ad illā ptē rōnis ptineat. q̄ sic
ipi regle legis dine q̄ supma ē inni/
tit. q̄ ē ps superior seu rō superior. Cū
p̄terea ō plurib⁹ se inuicē osequēti
bus occurrit iudicādū finale iudi
ciū finalis q̄z sñia sit de illo q̄ō in
tali osecutiōe seu ocursu ē vltimuz
vltimo q̄z occurrit. et in negotijs
humanis vltimū q̄ō sequitur et oc
currit sit ipe realis act⁹ seu ipi⁹ act⁹
executio. et p̄ osequēs iudiciū de
ipo actu seu act⁹ ipi⁹ executiōe sit
iudiciū finale sñia q̄z finalis et sic ad
supmū auditoriū seu iudicatorium
ptinēs. sequit manifeste q̄ ad ipaz
rōnē superiorē ad q̄m sic vt tactū ē
iudiciū supmuz finalis q̄z sñia ne/
gotioꝝ seu opationū humanaruz
spectāt iudiciū de ipo actu seu ipi⁹
act⁹ executione spectat et ptinet et
per osequēs etiā osensus in ipsuz
actū seu ipi⁹ act⁹ executionē q̄n in/
teruenit. cū nō nisi vt tactū ē post
iudiciū supremuz ac finale de ipo
actu habitū interuenire possit. Ex
quo iterū sequit̄ q̄ vt etiā in supi/
orib⁹ sepe tactū quotiēscūq̄z talis
ipi⁹ rōnis superioris osensus. siue ve
rus et exp̄ssus. siue equiualēs et in
terpretatiu⁹ in actū aliquē qui ex
suo genē vel aliq̄ circūstātia pcēm

mortale exist̄it. interuenit. talis cō/
sensus ē pcēz mortale. Quia sp ta
lis ipi⁹ rōnis superioris in talē actū
pcēi osensus etiā si ipe realis act⁹
iurta tñ modificationē modicū in
fra tangendā nō p̄cederet. q̄ sub/
sequeret̄ est tale pcēm q̄le esset ipe
realis act⁹. Et rō iā q̄dāmō in su/
periorib⁹ tacta est. ex p̄missis q̄z su
mi pōt. Et p̄mo respectu consens⁹
veri et exp̄ssi ipi⁹ rōnis superioris.
Nam ipa rō superior ad quā vt sic
statim tactū ē talis osensus in hu/
iusmodi actum q̄ de se ex suo q̄z ge
nere vel ex aliqua circūstātia pcēz
mortale est ptinet. nullo mō in di/
ctū verū et exp̄ssū osensū inclinari
possz q̄n p̄us de ipo actu eius q̄z
natura et qualitate deliberauerit et
iudicauerit. alias vt sup̄ tactū est
nō essz ver⁹ et exp̄ssus osensus. De
liberare autez et iudicare maxime
circa tales act⁹ humanos nō pōt.
nisi regulam legis diuine et eterne
cui sic innititur osulat. Cōsulta autez
regula legis diuine et eterne in ta
lem actū q̄ sic de se ex suo q̄z genere
vel ex circūstātia aliq̄ pcēm morta
le exist̄it osentire nō pōt. q̄n ipam re
gulā et legē diuinā et eternaz actu
et realit̄ otēnat et spnat. se q̄z ab
ea totalit̄ et p̄m habitum auertat
actu aūt et realit̄ regulā legis di
uine et eterne otēnē et spernē se q̄z
ab ea totalit̄ et p̄m habitū auertē
nō pōt q̄n peccatū mortale exist̄at.
Sequit̄ ergo p̄dicta simul adaptā
do et applicādo q̄ ipa ratio supe

Cõpendiũ th̃ Vtrũ

rior in talẽ actũ pcĩ mortalis ve/
re et exp̃sse ois̃tire nõ p̃t q̃n pcĩm
mortale existat Respcũ vero ois̃en/
sus ip̃i⁹ rõnis supioris equiualen/
tis et interp̃tatiui ℔ idez patz q̃a
tal⁹ act⁹ q̃ sic de se ex suo qz gen̄e vl̄
aliqua circũstantia pcĩm mortale
existit.cũ de ipo supmũ q finale iu/
diciũ vt sepe sup̃ tactũ est ad ipaz
rõnẽ supioz̃ spectet q ptineat.cõ
mitti nõ p̃t.nec in realẽ executionẽ
deduci.q̃n ipa rõ supior negligẽs
fuerit ip̃m impedire.volũtatẽ qz re
spectu illi⁹ regulare et reprimẽ .et
p̃ oscquẽs q̃n etiã regulã legis di
uine et eterne actu et realiṫ si tunc
de ea actu cogitabat.vel per mo/
dũ cuiusoã inexcusabilis obmissio
nis q negligẽtie.si tũc de ea nõ co/
gitabat cum in tali actu cogitare
debuisset.otẽpserit et spreuerit ac
se ab ea totaliṫ et p̃m habitũ auer/
terit Et ex hinc dicit beat⁹ Thom̃
p̃ma scd̃e sue sũme q rõ supior in
ip̃m actũ pcĩ osentire diaṫ nõ so/
lũ qz p̃m rõnes eternas sp̃ mouc/
at ad agendũ.ꝫ etiã qz p̃m rõnes
eternas nõ dissẽtit Ad p̃positũ
etiã istoz̃ dicit Aug⁹.de trinitate
Nõ p̃t pcĩm efficaciṫ ꝓpetrandũ
mẽte decerni.nisi illa mẽtis intẽtio
penes quã sũma ptãs et mẽbra in
op⁹ mouendi vel ab ope cohiben/
di.loquẽs de rõne supiori put eẽ
volũtatẽ iuxta qd̃ iam dcm̃ est in/
cludit.male actioni cedat vel serui
at Prout hec lati⁹ modicũ sup̃ et
spẽaliṫ in declaratiõe q̃nti sex mo/

cõsẽsus in actum

dozũ seu sex q̃litatũ se circa delẽ
tionẽ habẽdi ip̃i⁹ rõnis declara/
ta sũt Que ibi tacta p̃nt ad ℔ pro
positũ respectu osensus ip̃i⁹ rõnis
supiozis in ip̃m actũ applicari Et
adhuc pampli⁹ et efficati⁹.cũ nõ
tãta culpa ip̃i rõni supiozi imputa
ri habeat.nec faciliṫ tã graue pec
catũ insurgat dũ ipa vẽ et exp̃sse
aut equiualenṫ iterp̃tatiue in de/
lectationẽ q̃ in sola cogitatiõe cõ/
sistit et versaṫ osentit.sicut qñ vere
q exp̃sse aut eq̃alẽter q interp̃tati
ue ip̃m actũ pcĩ osẽtit ip̃i⁹ qz act⁹
executionẽ Notanṫ in p̃missis vbi
respectu osensus ip̃i⁹ rõnis supio/
ris in id qd̃ de se ex suo qz genere
vel aliq̃ circũstãtia ẽ pcĩm morta
le.de auersiõe a regula legis diui
ne et eterne facta est mẽtio.addita
sũt ista verba. totaliṫ et p̃m habi/
tũ Etenim auerti a regula legis di/
uine et eterne.put iam in supiori
bus vbi p̃cipue de hac p̃nti mate
ria nature pcĩ venialis tractari ꝯ
cepit aliq̃liter declaratũ ẽ. duplici
ter otingẽ põt Vel scz totaliṫ id
est p̃m habitũ.q̃ ꝓprie in ℔ ꝓposito
nihil aliud ẽ qz q̃dam inordinatio
mentis q intentiõis dispositio po/
nẽs seu ostituẽs alterũ finem. qd̃
fit q otingit in omni actu qd̃ de se
suoqz genẽ aut alia circũstãtia hz
et importat qd̃ pcĩz mortale exi
stat.licet forsan p̃ tũc talis inordi
nata mentis et intentiõis dispositio
nõ attẽderet neqz occurrẽt Et
ex hinc etiã vt iam satis declara/

tum est ofensus rōnis supiozis in talē actū est mortale pcēm. qz sine tali auersiōe nō ꝑt in talē actū inc/uenire Vel otingit tal auersio nō totaliē i. nō ꝑm habitū. ꝫ in actu solū. i. ꝓ illo actu q̄ fit seu exercet respectu cui⁹ est bñ aliq̄lis a regula ipi⁹ diuine et eterne legis inoz/dinatio ꝫ nō tanta nec talis mentis et intentiōis indispositio ꝙ alium finē ponat seu ostituat. et sic ē et otingit in omni actu qui de se ex suoq̄ genere seu aliq̄ circūstantia non habet seu importat qđ pcēm mortale existat. ꝫ solū veniale Nā si illud vsqz adeo ꝓcederet ꝙ illa auersio iurta qđ expositū est esset totalis et ꝑm habitū. aliū qz finez ponēs q ostituens. statim a natu/ra pcī venialis excederet q in na/turā pcī mortalis transiret vt ibi satis expositū est q exēplificatū. et er hinc similiē ofensus rōnis supio/ris in talē actū qui sic de se ex suo qz genere aut aliq̄ circūstātia non habz ꝙ sit pcēm mortale. ꝫ solum veniale. nō erit etiā nisi pcēm veni ale. qz sine illa totali et ꝑm habitū auersione et cū sola q̄dā inordina tione. ꝑt in talē actuz interuenire. vt satis ex dictis ocipe est Et in/telligaꝫ ꝑmissa ꝙ scz ofensus rō/nis supiozis in actū q̄ de se ex suo qz genere aut aliq̄ circūstātia pec catū mortale existit est pcēm mor tale Etiā si vt iā sup tactū est act⁹ ille in quē sic ipa rō supioz ofentit realiē ab extra nō subseq̄retur seu adimpleret Si tñ ꝫ nō ex ꝑte ipi⁹ rōnis supiozis ipi⁹qz voluntatis. vtpote se post dictū ofensū iaz sic in illū actū seu illi⁹ act⁹ executionē ꝑstitū ampli⁹ aduisātis et immutā tis ꝫ ꝓpter defectū possibilitatis facultatis vel alicui⁹ alteri⁹ oportu nitatis aut circūstātie otingēt Nā licet tūc realiē et effectu talis act⁹ nō subseq̄ret et adimpleret. ꝓpō/to tñ affectu q̄ntū ad incursū pcī mortalis subsecut⁹ dr et adimple tus Et hinc cōiter dr ꝙ volūtas pro facto reputat Iurta qz istud ꝓprie intelligēduz venit illud dcm xpi Matb. v. Qmis q̄ viderit muli erē ad ocupiscēdū eā iā mechat⁹ ē eā in corde suo Ex oib⁹ sic supi⁹ circa hāc pñtez materiā nature et qualitatis ꝑmoz motuū. delectatio nis et ofensus in actū pcī tracta/tis ea quodāmō epilogādo habe tur. qūo ꝑmus mot⁹ primo ꝑmus ipi⁹ sensualitatis q̄ naturalis dici tur nullū pcēm ē Scdo vo primus mot⁹ eiusdē qui ex fomite ꝓcedit peccatum veniale existit Delecta/tio autē siue morosa siue non mo/rosa mora tēporis. dum tamē nō sit morosa mora consensus per ra/tionem scilicet superiorem vere et realiter aut interpretatiue et effe/ctualiter deliberati. qđ contingit in secundo tertio et quarto ser mo doꝛum seu ser qualitatum se circa delectationem habendi ipsius ra/tiōis supiozis supi⁹ declaratis ec si dca delectatio sit et ferat circa ea q̄

Mynheer v.

Epilogismo actus de primo motu delectationis et consensu tū

de se ex suo q̄z genē vel ex aliq̄ cir/
cūstātia pcā mortalia existūt .est
solū pcm veniale ¶ Delcatio vero
morosa mora ɔsensus p rōnez scz
supiorē vere et exp̄sse aut interpre
tatiue et effectualit̄ deliberati q̄ō
cōtingit in q̄nto et vltimo p̄dicto
rū ser modoz seu ser qualitatū se
habēdi ipi⁹ rōnis ꝛc necnō etiā cō
sens⁹ in actū q̄n tn̄ vt sepe supra ta
ctū est sūt et ferunt sup his q̄ de se
ex suo q̄z genē aut ex aliqua circū/
stantia pcā mortalia existūt .sunt
etiā pcā mortalia ¶ Et ad istud
p̄positū p modū exēpli applicant
doctores licet diuersimode tētati/
onē q̄ fuit in p̄mis parentib⁹ ¶ Ex q̄
rū dictis p̄t sensualitas ipa serpen
ti oparī Rō vero inferior vt ia in
superioribus tactū est mulieri eue
et rō supior viro ade ¶ Cū igitur in
ipa p̄mo motu .scdo tn̄ p̄mo/ipius
sensualitatis illecebra insurgit .q̄ō
nō nisi ex fomitis corruptiōe ꝓue/
nit .et q̄n cū serpēs comestionē po
mi eue suggessit .ideoq̄z tūc pcm
solū veniale est q̄ leuissimū ¶ In dele
ctatiōe vero nō morosa mora ɔsē/
sus q̄ scz cōsēsus fit p rōnē supio/
rem vere q̄ exp̄sse aut interp̄tatiue
q̄ effectualit̄ deliberat⁹ .quātūcūq̄z
ista dicta delcatio sit forsan moro/
sa mora tp̄is q̄ntūcūq̄z etiā ipa rō
inferior iuxta p̄cos scdm tertiū
et quartū ser modoz seu ser q̄lita/
tū se habēdi ꝛc vel circa talē delca/
tionē non bñ aduertat .vel subito
aut improp̄e etiā in eam ɔsentiat.

tūc mulier sine viro ipo q̄z ignorā
te omedē dicit ¶ Ideoq̄z tūc solum
pcm veniale ē q̄z p in delcatione
pcm mortale interueniat a ɔsēsu
viri scz rōis supioris. vero q̄ exp̄s
so aut interp̄tatiuo et effectuali et
nō alias p̄cedit ¶ In delcatiōe vo
morosa mora ɔsēs⁹ interp̄tatiuū ef
fectualis. q̄n scz rō ipsa supior in
q̄ntū ser modoz p̄cōz seu ser q̄
litatū se hñdi ipi⁹ rōnis ꝛc talē de/
lcatōez rep̄mē negligit .tūc mulier
sola q̄z tn̄ viro sciēte omedit .et tūc
licz vir nō omedat .p̄pter illum tn̄
eius cōsensū interp̄tatiuū et effcua/
lem pcm mortale efficit. etiā si vt
sepe dcm est desit volūtas p̄ficien
di actū ꝛc Quia mulier bñ p̄t sine
viro omedē .mōrlit̄ āt sine viri ɔsē
su vero et exp̄sso aut interp̄tatiuo
et effectuali nō p̄t peccare ¶ De
delectatiōe morosa mora cōsēsus
veri et exp̄ssi .quādo scz ratio ipa
superior iuxta vltimū ser modorū
predictorum seu ser qualitatum se
habendi ipius rationis ꝛc vere
et expresse ɔsentit .tunc vir non so
lum cōsentit q̄z sic̄ q mulier comedit
et etiā si desit voluntas perficiēdi
actum ꝛc est peccatū et grauius q̄z
in casu precedenti Grauius eteniz
est in talem illicitam delectationez
vere et expresse consentire. q̄z non
reprimendo interpretatiue et effe/
ctualit̄ cōsensum prebē ¶ In ɔsensu
vero in actū peccati seu ipi⁹ actus
executionē q̄ vt late sup̄ ɔclaratū
est soli rationi supiori attribuitur

est ac si vir nō solū sic et mulier cō
medēt ꝫ quodāmō ac si iuberet ꝙ
p̄ciperet.et tūc etiā si iuxta supius
tacta talis actꝰ realiē ab extra nō
p̄cedēt ꝙ sequereꝫ est pcēm morta
le Et adhuc grauiꝰ qz in casibus
p̄cedētibꝰ.in ꝯntuz scz vt etiā sup̄
mōstratū est grauiꝰ est in actū pcci
seu ipiꝰactꝰ executionē qz in solā eiꝰ
delēatōez ꝟsētire Vel aliē dici pos
set ꝙ ſ.i delēatione morosa mora
ꝟsēsus veri et exp̄ssi ipiꝰrōnis supi
oris de q̄ statim sup̄ vir non ome
dit sicut mulier.ꝫ soluz omestioni
mulieris ꝟsentit sic sup̄ dēm ē fieri
in delēatiōe morosa mora ꝟsēsus
interp̄tatiuꝰ effectualis eiusdē rō
nis supioris Est qz p̄pter hmōi cō
sensū verū ꝙ exp̄ssū pcēm mortale.
ꝫ grauiꝰ vt iam tactū qz in tali cō
sensu interpretatiuo et effectuali.in
ꝯntū scz grauiꝰ est vereꝫ exp̄sse in
aliqō malū ꝟsentire qz interp̄tati
ue et effectualiē Sed in ꝟsensu ipiꝰ
rōnis supioris in actuz pcci seu in
ipiꝰactꝰ executionē.etiāsi vt statim
dēm ē talis actꝰrealiē ab ex̄ nō p̄
cedēt ꝙ seq̄retur.vir nō solū ꝟsētit
ꝫ sicut et mulier comedit .et tūc est
tentatio de se cōsūmata ꝙ pfecta
Et intelligaꝫ he exēplificatiōes
iuxta supiꝰ declarata.qñ scz hmōi
delēatiōes ꝟsensus qz in actū sunt
et ferunē sup̄ his q̄ de se ex suo qz
genē aut ex aliq̄ circūstantia pcca
mōzlia exīstūt Et hec q̄ ad talē
matēiā nature p̄moz motuū dele
ctatiōis et ꝟsēsus in actū.ordinis

qz et progressus tentationis.in q̄n
tū de eis ad ꝓpositum hui⁹ octaui
tractat⁹ isti⁹ libelli tractādū occur
rebat dēa sufficiāt Qui latioza vi
dere voluerit habz vt in superiori
bus in simili tactū ē doctozes plu
rimos.tam magr̄m in ñ. sñia ꝓ.qz
alios sup dēo passu tractantes qz
etiā beatū Thom̄ p̄ma et scda se
cūde ptis sue sūme

De tribus ad grauita

tem pcci ꝟferētibus

Alia vero tā recenē ꝙ etiā
in supioꝛib⁹ maxime in de
claratiōe nature ꝙ qualita
tis pcci mortalis dictū et monstra
tū est.qñ nōnunqz act⁹ aliqs q̄ de
sui forsan natura er suoqz genere
pcēm nō essz vel forsā veniale so
lū ex intētionis corruptiōe vel rō
ne remorsus conscientie seu aliqua
alia circūstātia pōt pcēm mortale
effici Ea ꝓpter ꝙ etiā ad clariozez
sp cognitionē distinctionis seu na
ture pcci venialis a pcco mortali
circa cui⁹ declarationem pñs p̄nci
paliter materia versaē visū ē expe
diēs de his trib⁹ hic sūmatim aliq̄
perstringere

De intentiōe ac fine

actionis seu opationis De esse sub
natura et q̄litate ꝟscientie De na
tura q̄litate ac numero circūstan
ciaru m De intētiōe ac fine actio
nis seu operationis

Compēdiū theologie

Circa ꝑmū est aduertēdum ꝙ intētio in generali ꝓut hic et in materia morali. s. virtutl q pcī sumit sic describit In/tentio ē actꝰ volūtatis in aliquē finem tendētis. p aliq̄d vel aliq̄ ad illū finē ordinata Dicit em̄ inten/tio q̄si in illud tētio Nā intentio ſp respicit aliq̄d vt finē ꝑm. s. ꝙ illd ē terminꝰ volūtatis Et q̄ clare appa/ret ꝙ intētio de se importat q de/notat q̄ndā distantiā illiꝰ qđ sic in/tendit Et ideo q̄n volūtas fertur q intēdit immediate in aliq̄d etiam si illud sit finis vltimꝰ quē tūc sibi ostituit. terminꝰ q̄ ipiꝰ volūtatis q̄ ꝑ tūc habet. non dicit tn̄ ꝓprie eē intētio. ꝯ q̄n affectꝰ seu volūtas in aliquid tāq̄ finē vltimū quem sibi tūc ostituit. vel tāq̄ ad illū finē or/dinatū fert et tendit. nō immedia/te ꝯ mediātibꝰ aliis ꝑ que in illud in qđ sic fert q tēdit nititꝰ q̄uenire tūc ꝓprie est intētio Vt gr̄a alicu/ius exēpli fert et tendit ꝑncipaliter affectꝰ alicuiꝰ seu volūtas in suā fi/nalē salutē. q ꝓpter ipam faciliꝰ as/sequēdā intēdit corpꝰ suū domare q spūi subiicē et vt ꝫ ogruentꝰ et tū sanctoꝝ cōsiliq̄ auxilio facē pos/sit intēdit religionē aliquā intrare et ꝑ ꝫ faciēdo ad aliquē locuz tal religiōis ire Iste talis respectu sa/lutis sue q̄ est vltimꝰ finis quē tūc sibi cōstituit. respectu etiā domati/nis sui corpis ac ingressꝰ religio/nis. qui sūt fines medij ad illuz scz finē vltimū ordinati dicit ꝓprie ha/

Incipio

De intētione ac fine

bere intētionē Respectu vero ad/ditionis talis loci illius religio/nis. licet sit quedaz volūtatis dis/positio. non tamē ꝓprie dicit eē in/tentio Et precedenti intētionis in generali descriptione clare et faci/liter elici potest descriptio intenti/onis recte per additionez. scz isto/rum verborum debitum et debito modo Est etiam intentionis per/uerse seu corrupte per additionez oppositorum seu contrariorum ver/borū scz indebitū et indebito mō/ sic tamen ꝙ in descriptione intenti/onis recte illa duo verba scilicz de/bitum et debito modo coniunctiz accipiantur cum ipa duo ad ꝫ ꝙ intentio sit recta necessario habe/ant concurrere In descriptiōe ve/ro intētiōis puerse seu corrupte il/la duo ꝝba opposita scz indebituz et indebito mō accipiant diuisim cū alterū eoꝝ ad ꝫ ꝙ intētio puer/sa vel corrupta existat ꝑ se suffici/at Item vt sepe dcm̄ ē plura nēc ē ad virtutē ocurrē q̄ ad viciū imo/per defectum vnius eorum que ne/cessario ad virtutē requirunt tran/situr in vicium Super quibus q̄n/tū ad intelligētiā nature et effectꝰ intētionis respectu eoruz que iam in ꝫ octauo tractatulo huiꝰ libelli circa matēiā pcī mortalis et pcī venialis tractata sūt q tractabuntur spectare q sufficē videt. subiiciūtur hic aliq̄ regule nōbiles Prima re/gula ē Et fine ꝑncipaliter intēto. i. re/spectu finis vltimi q ꝑncipaliter i aliq̄

actu intenditur. actꝰ ille attēdi. oīs verari. et iudicari habz ad ꝟ scz ꝙ dicaꝫ et iudiceꝫ bonꝰ vel malꝰ. meritoriꝰ vel demeritoriꝰ. iuxta qđ intelligi ꝛ applicari ꝑt dēm xp̄i Matthei vi. Si fuerit oculꝰ tuꝰ simpleꝛ totū corpꝰ tuū lucidū erit Ubi iuxta Augl. ꝙ oculū significaꝫ intentio Et intelligiꝫ hec regula de his maxime actibꝰ qui alias ex se ipis sūt indifferētes. i. qui de suo ꝓprio eē ꝓpria qz natura fine ocursu alterius cause seu alteriꝰ circūstātie nō hñt ꝙ sint bom vel mali Ut gr̄a exempli lenare festucā de terra vel mouere manū Nā si tales actꝰ de ꝓprio suo eē ꝓpria qz natura haberēt ꝙ essēt boni vel mali aliter essz dicēdū. vt clare ꝑ regulas sequētes videri poterit ¶ Scđa regula. Actꝰ de se ipo malus ex fine bono ꝓncipaliꝫ intēto nō efficitur bonꝰ Ut gr̄a exempli Furari vel depōdari. q̄ sūt actꝰ đ se mali. etiā si ea ꝓncipaliꝫ intētione ad hunc qz ꝓncipaliꝫ finē fiant. vt ex inde honore fiat elemosina. nō ꝓpter ꝟ boni efficiunꝫ ¶ Tertia regula et opposita Actꝰ de se ipo bonꝰ ex fine malo ꝓncipaliꝫ intēto efficitur malꝰ Ut gr̄a exēpli De elemosina vel oīone vel p̄dicatiōe. q̄ ꝓncipaliter ꝓpter vanā gloriā. mūdanaz vel ꝓpter lucrū tpale habendū et adipiscendū vel hmōi fieret Et rō diuersitatis istaꝝ duarū regulaꝝ et descriptiōe intētionis recte ꝛ intētionis puerse. seu corrupte supra positis alīs qz etiā ibidem dictis clare apparet Quia ad intētionez rectā duo req̄runꝫ scz ꝙ tendētia volūtatis sit in finē debitū. ꝛ ꝙ sit ꝑ media ad illū finē debito mō ordinata Ad intētionē vero puersā seu corruptā sufficit defectꝰ vel malicia i vno istoꝝ. s. vel ꝙ finis ꝓncipaliter intētꝰ sit de se malꝰ vt ponit tertia regula Vel ꝙ media ꝑ que ad illū finē tēditur sint de se mala vt ponit scđa regla ¶ Quarta regula Una et eadē ꝓncipalis intētio finalis. i. in aliquē finē ꝓncipaliꝫ tendens. plures actꝰ se inuicem ꝙsequētes etiā diuersimode ꝛ distanꝫ abinuicē factos pōt in bonū et ad meritū. vel in malū ꝛ demeritū informare Ut gr̄a exempli Respectu intentionis recte intēdit aliquis vnum solidum ꝓ deo in elemosinam per duodecim sibi inuicem succedentes dies elargiri et dare sic scilicet ꝙ qualibet die dabit vnum denarium Si a casu cōtingat istum hominem datorem aliquorum istorum denariorū ꝑ aliquibus istorum duodecim dierum obliuisci et intermittere et in alios dies reparare et facere. donatio ista nihilominus sic in alīs diebus facta propter primam ꝓncipalem intentionem erit meritoria. de intentione vero peruersa facilius est dare exemplum cuz facilius contingere possit ¶ Quinta regula Finem sub fine seu intentionem sub intētione pōt quis ad

meritū vel demeritū seu meritozie aut demeritozie qđ idez est ponē ꝺsentire et habere. dictos qz fines seu intētiones sic sibi inuicez subozdinatos pōt vna et eadē p̄ncipalis et finalis intētio in bonum vel malū meritū vl demeritū informare Ut gr̄a exēpli Respectu principalis et finalis intētionis, recte intendit aliquis ire ad forū ad hūc finez q̄ ibi emat medicinas. ipsas aūt medicinas ad hūc finē emit vt ab aliqua infirmitate curetur Ad hūc vero finez ab illa infirmitate curari ꝺsiderat. vt apti⁹ et meli⁹ deo seruiat Clarū et certū est q̄ in isto casu omnes iste p̄cedētes volūtates et intētiones que sic circa istos diuersos fines ferūtur et tēdūt. p illā p̄ncipalē et finalē intentionē apti⁹ et melius deo seruiendi. in bonū et ad meritū informantur et ꝓpter eaz bone et meritozie existūt. imo in tali casu q̄n sez voluntas in aliquos fines seu intēti/ones sic sibi inuicem ad aliquem principalem et vltimum finem subozdinatos principaliter propter ipsum principalē et vltimū finem fertur et tendit. licet illi fines seu intentiones plures sint et diuersi. nō tamen propzie debet dici nec propzie est nisi vn⁹ et idem ipsius voluntatis motus. Et intelligunt hec in ista regula dicta. etiā si tēpoze realis executionis seu adimpletionis illozum actuum super quibus sic dicte precedētes volūtates seu

intētiones ferūtur et tendunt. illa p̄ncipalis et finalis intētio non re aliter et de facto in mente habere tur Vtputa quia pzo tunc vel nō occurreret vel non attenderet. suf ficit enim q̄ precesserit et in habi/tu habeatur Ut verbi gratia in exemplo statim posito detur q̄ ille talis qui sic ab aliqua infirmita/te curari ꝺsiderat vt apti⁹ et me/lius deo seruiat tēpoze quo emit medicinas ad hoc vt a dicta sua infirmitate curari possit Et tēpo/re quo predictis medicinis ad di ctam suam curationem emendis ad forum vadit et illam principa/lem et finalem intentionem aptius et melius deo seruiendi non realiter q̄ de facto in mente habeat. qz tunc forsan vt dictum est vel non sibi occurrit vel non attendit. nihi/lominus tamen cuz per prius eaz habuerit et adhuc in habitu vt p̄ supponitur habeat. illa principa/lis et finalis intentio apti⁹ q̄ meli us deo seruiēdi istos act⁹ emendi medicinas et eūdi ad forū. seu volūtates q̄ intētiones que sup ipsis ferunt informabit q̄ bonos q̄ meritozios efficiet. ac si tūc illā p̄ncipalem q̄ finalē. intēti⁹. apti⁹. et meli⁹ deo seruiēdi in mēte realit̄ q̄ de facto habuisz Respectu vero principalis et final intētiōis puerse seu corrupte facili⁹ vt statiz in regula precedenti tactum est dari potest exemplum Intelligant etiā predicta respcu tū p̄ncipalis q̄ finalis

actionis seu intentiõis recte actuũ q3 bonoꝝ ⁊ meritoriꝝ. vũ tamẽ inter dictos actus seu fines sic sibi ad vltimum finem pncipaliter intentũ subordinatos .et sup qb⁹ hmõi pceden tes volũtates seu intẽtiones sic ferunt⁊ tendũt.nõ interueniat seu intendat aliqs actus seu finis er se ipo.sua q3 ꝓpria natura illi fini sic pncipalit intẽto q ad meritũ diffo rmis ⁊ opposit⁹.et q volũtatem seu intẽtionẽ q sup ipm fert ⁊ tendit posset puertẽ seu corrũpere

Serta regula Pro q apti⁹ declarando ponit serta regula Quotiensc̃ũq3 inẽ plures act⁹ seu fines sibi inuicẽ ad aliquẽ finẽ vltimũ alias er se ipo bonũ et meritoriũ pncipalit intẽtũ subordinatos interuenit seu intendit aliqs act⁹ seu finis illi fini sic pncipalit intento er se ipo suaq3 ꝓpria natura q ad meritũ diffo rmis ⁊ opposit⁹.voluntatem q3 seu intẽtionẽ q sup ipm fertur⁊ tendit puertẽs et corrũpens talis act⁹ seu finis medi⁹ sic interueniens.nõ informat ad meritũ p illã pncipalẽ intẽtionẽ illi⁹ finis vltimi sic de se ipo meritorij.qn poti us ipam pncipalẽ ⁊ finalẽ intẽtionẽ omnes q3 alios fines seu intentiones pcedẽtes.etiam alias er se ipsis bonos et meritorios deformat et qdãmõ deprauat Verbi gra Intẽdit aliqs ire ad aliquaz domũ et ad hũc finẽ in illã domũ vult ire vt ibidẽ luxurietur.ad hũc aũt finẽ luxuriari vult vt sanior in

operationis CCxxxii

de efficiat.ad hũc vero finez vult sanior effici vt aptior⁊ melior deo seruiat Iste finis vltim⁹ pncipaliter intent⁹ aptior⁊ melior deo seruiẽdi q alias er se ipo bon⁹ est⁊ meritor⁹ illã volũtatẽ seu intẽtionẽ q sic sup illũ actũ luxuriãdi ferat et tendit et a minori illũ actũ si a casu omitteret.cũ er se ipo suaq3 natura sit illi vltimo fini sic pncipalit intento q ad meritũ diffo rmis⁊ opposit⁹ ad pdictã volũtatẽ seu intẽtionẽ q sic sup eũ ferat et tendit.peruertẽs et corrũpẽs.nullo mõ ad meritũ reformare pt.qn poti⁹ illa puersa et corrupta volũtas et intẽtio ipam vltimã pncipalẽ intẽtionẽ ac omnes alios fines et intentiões ꝓcedentes deformat et quodammodo deprauat .peramplius q3 ac grauius faceret actus si a casu cõmitteretur Et ratio horum est qa vna voluntas seu intẽtio er se ipa puersa seu corrupta.plures volũtates seu intentiones alias er se ipsis bonas deprauare potest sed non econtra Una etenim bona voluntas seu intentio non potest plures er se ipsis malas bonas efficere.imo nec plures bone etiaz se inuicem consequentes vnam er se ipsa malam bonam efficere possant Quia vt in superioribus sepe dictũ ẽ.ad bonitatẽ et rectitudinẽ alicuius volũtatis seu intẽtionis plura nõe hãt cõcurrere.q3 ad ei⁹ maliciaz seu corruptionẽ. imo ad eius maliciam seu corruptionem

sufficit defectꝰ vniꝰ eoꝝ q̃ ad bonitatẽ et rectitudinẽ ostituẽdã necessario requrunt Intelligant etiã ea q̃ sic statim supꝫ taz de actuũ interiorũ ipiꝰ volũtatis. qz etiã actuum exterioꝝ exinde osequẽtiũ p ꝑncipalẽ q finalẽ intẽtionẽ quo ad meritũ vel demeritũ informatiõe dicta sũt. qñ hmõi ꝑncipalis q finalis intẽtio. tales actꝰ interiores volũtatis et a fortiori ipos actꝰ exteriores si exinde osequant precedit vel ocomitat Nã si hmõi ꝑncipalis et finalis intẽtio tales actꝰ subseqret aliꝫ veniret dicẽdũ Item vt iã statim innui visũ est. triplici q̃ntũ ad hanc materiã ocernit ꝑtipa intentio. siue de recta siue de puersa et corrupta accipi velut respectu supdictoꝝ actuũ. tã scz interioꝝ ipsi? volũtatis qz exterioꝝ inde consequẽtiũ osideratione ꝓhendi. vno mõ vt eos ꝓcedẽs. alio modo vt eos ocomitãs. alio mõ vt eos subsequẽs De intentiõe aũt ꝓdictos actꝰ precedẽte. qũo et qñ eos quo ad meritũ et demeritũ informare habeat et informet. satis in supioribꝰ tractatũ q declaratũ est De intentiõe vero hmõi actꝰ ocomitãte B idem scz qũo q qñ eos informare habeat et informet. ex supiꝰ etiã tractatis clare elici et ocipi ꝑt Item si intẽtio tales actꝰ ꝑcedẽs ipos q̃ ad meritũ et demeritũ iuxta tñ modificatiões q declarationes supra etiã tactas informare ꝑt et qñq informet. hoc idez non

dubiũ iuxta easdẽ tñ modificationes facere potẽit q valebit intẽtio ipos actꝰ realiꝫ et de facto ocomitans Quo vero ad intẽtionem tales interiores volũtatis actꝰ. ac eẽ exteriores exinde ꝓueniẽtes subsequẽtẽ seu supaccedẽtẽ aduertẽda sũt q̃ sequũtur. et ꝑmo quantum ipos actꝰ interiores volũtatis in se et absolute osideratos cõcernit q intentio hmõi interioris actꝰ volũtatis subsequẽs seu supaccedẽs nullo mõ ex se ipa ꝑt eos q̃ ad meritũ vel demeritũ informare. i. meritorios vel demeritorios efficere nisi q̃tinꝰ illi actꝰ interiores volũtatis cũ illa subsequenti seu supaccedẽti intentione reiterarent Ut gra alicuiꝰ exẽpli ad clariorem sp intellectũ. vt aliq̃s vult q in mente disponit ire de roma in ihrlm. et ꝓ hoc sibi equũ et alia nẽaria preparat. nõ q̃dẽ ꝓ tũc nec p ꝑus relationẽ seu reflexionẽ q̃cũq̃ habita in deũ. ꝫ forsan vt interdũ otingit sola causa societatis vel alia. vult postmodũ iste dictã suã volũtatẽ seu ꝓpositũ qđ sic habuit. in deũ referre vt. s. illđ ꝓpositũ q volũtatẽ quã sic de eũdo in ihrlm simpliciter habuit. habuerit intẽtionẽ deo seruiẽdi et oplacẽdi Ista intentio sic sibi supueniẽs. nullo mõ põt ex se ipa illũ actũ interiorẽ voluntatis seu illud ꝓpositũ qđ sic ꝓ ꝑus de eũdo in ihrlm habuit informare. sic scz q ei? bonitas seu meritũ ex ista subsequẽti et supaccedẽti intẽ

tione dependē possit. nisi iterꝫ illū interiorē actū volūtatis seu ꝓpositū cū ista intētione subsequēti ille homo reiteraret. sic scz ꝙ illaz volūtatē et ꝓpositū qđ sic de eūdo in ihrlm simplicit habuit rehaberet intentiōe deo seruiēdi et oplacendi. qđ si faceretꝙ a casu in dēo suo ꝓpōsito sine sua culpa impediret iste actꝰ volūtatis sic cū ista intētione subsequēte reiteratꝰ meritorius esset vbi ꝑiꝙ ꝑcedens nō fuisset Et rō clara est. qz tā ille interior actus volūtatis seu illud ꝓpositum sic istā intētionē subsequētez precedens. tpe q̄ ista intētio accedit est q̄si in factū eē et quodāmō in ꝑterito et nō eē. quare nisi reiterarek nullo mō videk ꝑ subsequētē intētionē informari posse ¶ Quo vēo ad ipos actꝰ exteriores. ex ipsis. s. interioribꝰ actibꝰ volūtatis ꝓuenientes. hmōi actꝰ sub duplici specie duplicꝫ q̄litate q̄ntū ad hāc materiā ptinet ōsiderationi occurrūt Sūt etē aliq̄ respectu ꝓme spēi simplices in se. i. qui de sua natura etiā si quēdā successū habeāt. non tñ ex pluribꝰ et diuersis aliis actibus de se opletis vel lōgo tractu tpis subsistere seu ostare habent. vt gr̄a exēpli Dare vnā elemosinam. celebrare vnā missā et hmōi Alii vero sūt qui scđe spēi opositi in se. i. q̄ de sui natura ex pluribꝰ et diuersis aliis actibꝰ de se opletis. vel ex lōgo in diuersa tpa tractu subsistere et constare hūt. vt gr̄a exemplū Diu in religione viuē. in lōgaz peregrinationē ire. et hmōi ¶ Rursus pūt ꝓdictaꝫ duaꝫ spēruz actꝰ sub duabꝰ diuersis q̄litatibꝰ vt tactū est ōsiderari Vel scz ꝓut sūt in factū eē. i. ꝑfecti et opleti Vel ꝓut sūt adhuc in fieri. i. tam incepti et nōdū ꝑfecti seu opleti. de quibꝰ magis ꝑ exempla subincerta liq̄re poterit Premissa igit ad ꝓpositum applicādo dici pt. ꝙ actꝰ ꝑme q̄litatis scz qui sūt in factū eē. i. ꝑfecti et opleti cuiuscūqꝫ ꝓdictaruz spēruz existāt. siue scz simplices siue opositi. intētio subsequēs seu superaccedēs. nullo mō pt ex se ipa quo ad meritū vel demeritū informare Nec taliū actuū bonitas seu malicia ex dēa ꝯsequēti seu supaccedēti intētione dependere Nō clara ē. qz tales actꝰ cū ꝑfecti et opleti et sic transacti sūt. nō sūt amplius in eē. qđ aūt amplius in esse nō existit non pt amplius ꝑ aliud subsequēs informari. nec ab eo quoq̄mō dependē nec etiaz ūrta modi cum supiꝰ tacta posset actꝰ interior volūtatis respectu taliū actuū exteriorū sic trāsactorū. cum illa subsequēti seu post accedēti intētiōe reiterari Ut gr̄a exempli. et ꝓmo de actu simplici Dedit aliq̄s cuidam indigēti vnū florenū. nihil tūc nec per ante respectu istiꝰ dationis de deo cogitans. ꝫ qz forsan ille indigens vicinꝰ suꝰ erat vel alias sibi gratꝰ Si supaccedat isti vel subsequat intentio ꝙ illū florenū volu-

erit deuisse ob dei reuerẽtiã et ho
norẽ ista intẽtio sic subsequens seu
supaccedẽs nullo mõ q̃ ad meritũ
p̃t ex se ipa illũ actũ scz illã datio
nẽ illi⁹ flozeni infozmare. q̃ scz eã
mẽitoziã faciat. qz iã illa datio añ
accessũ isti⁹ supueniẽtis intẽtionis.
trãsit nec ẽ ampli⁹ in esse sicut nec
p̃t infozmari Nec etiã respectu ei⁹
posset act⁹ interioz volũtatis cum
ista subsequẽti et supueniẽti intẽti
one reiterari De actu vero oposi
to similiẽ exẽplificari p̃t de illo qui
de deo nihil tũc. nec p̃ antea respe
ctu hui⁹ cogitans. nec tũc q̃cq̃ in
deũ deflectẽs seu referẽs. iuerit de
roma in ihrlm Si ei talis opleto
dẽo suo viagio velit illud in deum
referre intẽtionecq̃ dei honozis fe
cisse. ista intentio supueniens nullo
mõ p̃t illũ actũ sic opletũ scz illud
viagiũ quo ad meritũ infozmare
Nec etiã posset act⁹ interioz ipius
volũtatis respectu eius cũ illa sub
sequẽtiq̃ supaccedenti intentiõe re
iterari iuxta q̃d satis declaratũ ẽ
Act⁹ vero scde q̃litatis q̃ scz sunt
adhuc in fieri. i. iam incepti q nõ
dũ opleti. q̃d sic notant dicẽt Et
etiã si nondum incepti essẽt. intẽtio
tunc supereueniens non posset re
spectu eoz dici sẽsequẽs. seu post
accedens si etiã opleti essẽt iaz su
pza declaratũ ẽ. quid talis intẽtio
operet Nomõi igit act⁹ prout in se
ipis in suo q̃z cẽ totali ois̃erantur
intẽtio subsequẽs seu supaccedẽs
p̃t ex se ipa q̃ ad meritũ vl demeri

tuz p̃m q̃d infozmare. et p̃m quid
etiã nõ infozmabit Scõm q̃d enim
nõ infozmabit. qz. s. pars illi⁹ act⁹
si sit act⁹ de se simpler. omnes etiã
alĩ singulares act⁹ ex q̃b⁹ vna cũ
alĩs ille totalis act⁹ subsistit q cõ
stat si sit act⁹ oposit⁹ qui dictã intẽ
tionẽ sic subsequẽtẽ et supaccedẽ
tem p̃cesserint. nullo mõ q̃ ad me
ritũ vel demeritũ poterũt ab ea in
fozmari Scõm quid aũt infozma
re poterit. qz illũ totalẽ actũ in se.
necnõ ptẽ de eo restãtẽ si sit actus
simpler. ac omẽs etiã alios singu
lares act⁹ ex q̃b⁹ ille totalis act⁹ sub
sistit et ostat si sit act⁹ cõposit⁹ illã
supaccedẽtẽ q supueniẽtẽ itẽtionẽ
subsequẽtes meritozios vel deme
ritozios efficeret Ut gr̃a exempli.
et p̃mo de actib⁹ simplicib⁹ Vult
aliq̃s et disponit celebrare missam
tũc nec pantea respectu hui⁹ cele
brationis ois̃derationẽ seu relatio
nẽ in deum habens. q̃ vel forsan
pro pudore vitando vel alia cau
sa Celebrat iste vsq̃ ad epl̃am po
simodũ vanitatẽ suam ois̃derans
cõpũgitur et intẽtionem suam re
spectu hui⁹ celebrationis in deum
referre incipit. sic scz q̃ intentiõe
honozis et reuerentie dei celebra
re vult Jsta intẽtio supueniens et
superaccedens. istum actuz simpli
cem qui est adhuc in fieri p̃m q̃d
infozmabit. qz. s. ipm in se nec non
partem que de eo post illam inten
tionem superuenientez agenda re
stabat. ac etiã omnes alios singu

lares actus er ꝺb⁹ ipe totalis act⁹ subsistit ꝙ cõstat. meritorios effici/ et et maxime qz etiã respectu eorũ. actus interior volũtatis cũ illa su peraccedẽti intẽtiõe reiteratur⁹ẽ. ꝑm quid etiã ista intentio istũ cele bratiõis misse actũ nõ informabit qz ptem que de eo añ accessũ dce supuenientis intentiõis acta erat. ſ. omnia ante eplam dicta. nullo mõ informabit nec meritoria efficiet. qz iam nõ sũt in se nec etiã respũ eoꝝ ꝑt act⁹ interior ipi⁹ volũtatis cũ illa superuenienti et accedẽti in/ tentione reiterari ¶ De actib⁹ ꝺo opositis põt similit exẽplificari. et ꝑmo de actu oposito ꝙ ad lõguz et ad diuersa tpa tractũ seu succes sũ. iurta exẽplũ iam supi⁹ positum de illo qui causa societatis vl alia vadit de roma in hirlm. pacta qz ꝙrta et ꝙnta pte itineris mutat in tentionẽ et ꝓpositũ. et in deũ reflc/ ctit. ista intẽtio sic supaccedẽs ꝙ su perueniẽs istũ totalẽ actũ quo ad quid informabit. scz quo ad tota lem actũ in se. et quo ad omnia ꝙ de eo post accessũ dicte intẽtionis agenda restabãt. vtputa reliquuz itineris. labores picula et erpen/ sas ꝙs amodo sustinebit ꝙ faciet. ꝙs mẽitorios efficiet. Quo ad ꝺo etiã nõ informabit. qz ſ. illã ptem itineris añ facti. labores qz picula et erpensas p pri⁹ habitos ꝙ fcos nullo mõ ꝑt er se meritorios efficẽ vt iã statim de celebrãte missã de/ claratũ est Notest etiaz sp ad ma iorẽ declarationẽ de actu er diuer sis singularib⁹ actib⁹ oposito simili ter. exemplificari de paupere ꝙ so la causa vict⁹ lautioris hñda vel alia nõ de se meritoria. intrat reli gionẽ. et ibi sub tali intentiõe ali/ quãdiu. vtputa ꝙuor aut quinqz annis viuit. pluresqz act⁹ ad regu lam ptinẽtes nõ mutata ꝑma cã seu ꝑmo ꝓposito sui ingressus fa/ cit et exequit Cognoscit iste defe ctum suũ opũct⁹qz ꝓpositũ et intẽ tionẽ suã mutat omnia qz in deuz referre incipit. et intẽtione deo ser uiendi et ad regulã suã amodo in dca religione vult viuẽ Ista subse quens supaccedẽs qz intentio i/ stum actũ viuendi in religione ꝑm quid informabit. quia scz quo ad ipm actum in se ac etiã omnes ali os singulares actus qui post illã supaccedentẽ intẽtionem fient. quia eos meritorios. et istum ve/ re religiosum qui prius nõ erat ef ficiet Quo ad quid etiam non in/ formabit. quia omnes alios singu lares actus precedentes. meritori os efficere non potest. Nec etiam respectu eoꝝ cum transacti sint ꝑt actus interior volũtatis cum ista superaccedenti intentione reitera ri Et ad istuꝺ ꝓpositũ respectu scz istorum actuũ qui sic in fieri existũt et intentionis superaccedentis sa/ tis ptinẽ videtur illuꝺ beati Gre/ gorij in omelia Restat vt ꝙqz il/ le est ꝙ ad supernam patriam ten ꝺit nequaqz se a vicijs pro mundi

Cõpendiũ theologie huius honestate contineat Qui ꝙ si quedã aliquando bona pro honestate inchoat in eius intentione non debet permanere. nec pro bono opere presentis hui⁹ mũdi gloriam querẽ seo totam spem in redemptoris sui aduentu constituat ꝛc Ecce mentio de bonis inchoatis ꝙ mutatiõe intentiõis ꝛc Et put in superiorib⁹ exemplificatũ est de informatione iporum actuum quo ad meritũ. simili modo exemplificari facile est de eorũ informatione quo ad demeritũ. cuz eadem quo ad hoc ratio existat Resolutio finalis est ista. ꝙ intento actus tam interiores ipius voluntatis ꝙz exteriores et ipis procedentes qui realiter ꝙ transacti sũt. subsequens seu supaccedẽs nullo mõ pt ex se ipa eos quo ad meritum vel demeritum informare Qui vero dicat act⁹ interior volũtatis cum intentiõe subsequẽti seu superaccedẽti reitẽari ꝛc Jaz proprie loquendo illa reiteratio esset nouus volũtatis actus. et sic respectu ei⁹ posset et deberet dici intentio concomitãs et nõ subsequens Sz ista pro mediocrib⁹ et simplicibus et ꝙ magis conscientiaruz scrupuli cognosci et quietari valeãt vt sepe tactum ẽ ita late specificari et per exempla declarari libuit Notãdũ insup et potest poni vt septima regula. ꝙ actio corporalis põt etiã meritorie ad aliquẽ finẽ tpalẽ referri. dũmõ finis ille tpalis in deũ finaliter referatur Actio vero spiritualis vt predicatio oratio huiusmodi. nullo mõ potest meritorie ad finẽ tẽporalem referri. etiã si illud tpale finaliter in deum referatur Et hoc ẽ in effectu qđ dicit Aug⁹ Debem⁹ mandducare vt euãgelisem⁹. nõ aũt euãgelisare vt mãducem⁹ Aduertendũz preterea ꝙ etiã per modũ cuiusdã regule et hec pro octaua poni põt Qz si in aliquib⁹ actibus seu actionib⁹ ad diuersos fines sibi inuicem subordinatos tendentibus primus vel medius finis seu ꝓpinquior intẽ⁹ ponatur seu cõstituatur aliqđ temporale. ordo talis est peruersus at qz hmõi sic ad istos fines ordinari demeritorii Sñ tamen etiam meritorie licitum est duos fines in aliq̃ actu ostituere et intendere. vnũ scz temporalẽ. et aliũ eternum. dũmodo illud qđ est eternum sit ꝓncipalis et vltimus finis intẽtus. et nõ ecõtra Vt gratia exempli de istis duobus membris Optabit aliqs sufficiens et idoneus ꝛ indigens beneficiũ ecclesiasticuz. vt scilz habeat vnde vitam suam sustentaret et vt etiam maiorem habeat occasionẽ et facultatem deo debite seruiẽdi Hic sũt duo fines licite intẽti vnus temporalis. et alius eter⁹ Si igitur iuxta primum membruz huius notabilis seu regule finis ꝓmus seu ꝓior sit ipm dei seruicium debite facẽ. et finis vltimus ꝙ ꝓncipalis sit sustentationẽ vite habẽ

De fine actionis

De natura

tunc ordo est puersus ꝙ actus ad hos fines ordinati de se quo ad salutem eternam adquirendā demeritorij. Si vero otrario modo pcedat intētio. sic scz ꝙ finis primus seu ꝓpinquior sit sustentationem vite habere. et finis vltimus ac principalis sit ipm dei seruiciū facere. tūc ordo est rect⁹ ꝙ bonus actus qz ad hos fines debite ordinati quo ad salutē eternā adquirēdā meritorij Et hec quo ad materiā intentionis ac finis actionis et operationis ꝗntum huic tractatui congruere visum est dicta sufficiant

De esse natura et qualitate ꝺscientie

Dico vero ad esse seu naturam ac qualitatē cōscientie. et primo sciendū. ꝙ cōscientia ꝓut ꝓprietas vocabuli de se satis connotat duo dicit et importat ꝓmo dicit ꝙ importat scientiam. et ꝑm hoc conscientia dici potest quidaz habitus naturalis non soluz cognitiu⁹. z etiā motiu⁹ Mouet em̄ et inclinat animam ad bonū prosequendū. et malū fugiendum Et isto modo in quantuz scz scientiam dicit et importat habet se vt superi⁹. ꝺiungitur qz ipi ꝑmo habitui naturali. superioziqz lumini rōis qđ synderesis dicit. ita ꝙ ꝓpter hoc aliq̄. vt hieronymus ꝙ alij ipam synderesim ꝓut in superioribus tactū est ꝺscientiā seu ꝺscientie iudiciū dicē voluerint Et tc̄ ꝺscientia de se sp recta est. nā tunc circa vniuersalia agibiliū sicut ipa synderesis versatur Scō vero dicit et importat conscientia et magis ꝓprie. quādam acceptionē seu acceptationē ex parte rōnis Etei ꝺscientia ꝓprie loquendo nihil aliud est qz applicatio quedā seu ordinatio sciētie ad aliquē actū. sciētia aūt in rōne est. qđ satis denotat hec prepositio. cū. dicit em̄ cōsciētia quasi cū alio sciētia Et tūc ꝺscientia ꝓprie loquendo magis est act⁹ qz habit⁹ seu potentia Isto qz modo se habz vt inferius. magis qz ꝺiūgitur rōni simplici. imo tunc dicit qđdaz dictamem rōnis Et hoc mō nō sp de se ē recta. imo frequēter errorē recipit. qz tūc cuz scz sic ipi rōni simplici ꝺiungit habet circa particularia ꝙ p modū cuiusdā ognitionis seu inquisitiōis versari. in quib⁹ frequenē error et errare ꝺtingit Que clarius p exēplum nōnullor doctor ꝺcipi possunt Formāt em̄ quendā qsi cōsciētie silogismū Cui⁹ synderesis maiorē ꝓponit qsi generalē et vniuersalē sic. nullū malum est faciendum Cui ꝺscientia se iurta ꝑmaz sui importationez seu cōnotationez ipsi synderesi cōiungēs sine q̄cūqz difficultate assētit. nec tūc errat Quia circa hmōi maiorē. non est error Format deinde rō sub ista maiore vnā minorē ad aliquē casū seu actū particulare descendendo. sic Et

hoc est malũ Cui minori si consci
entia se iuxta scõam sui importa/
tionẽ seu connotationẽ ipi rationi
coniungens assentiat. potest erra/
re q potest non errare. Infert de/
mũ consciẽtia ex istis duab⁹ pmis/
sis ꝯclusiõez sic Ergo ꝟ nõ ẽ faciẽ
dũ Que cõclusio similiꝫ erit falsa
vel vera. put scz ipa rõ et cõscien
tia se illi oiũgẽs i illa minore erra
uerit Et etiã cõsciẽtia put magis
ꝓprie et magis cõiter sumiꝫ scz dũ
magis rõni simplici cõiũgiꝫ dicat
q̃ndã applicationẽ seu ordinatio/
nem sciẽtie ad aliq̃d. sic ꝙ magis
actũ quẽdam q̃z habitũ seu potẽ
tiam importet. patz ex his que ipi
oscientie attribuũtur. scz. testifica/
ri. accusare. remordere. reprehẽdẽ
excusare. istigare. stimulare. remur
murare. incitare. ligare. retrahere.
Que omnia vt clarũ est consequũ
tur quandã actualẽ applicationez
alicuius cognitiõis seu sciẽtie ad
ea que agunꝫ Que q̃dem applica
tio triplicꝫ habet fieri pm diuersi
tatem trium temporum videlicet.
preteriti presentis et futuri. Uno
etẽm mõ q respectu p̃teriti tempis
habet dicta applicatio fieri. dũ scz
recognoscꝫ aliquid factũ vel non
factũ esse Et pm ꝟ consciẽtia de ꝟ
ꝙ sibi vel in malo omisso vl in bo
no omisso aut econuerso consci
est ora mentez. testificaꝫ eã ꝙ vl
accusat. remordet. et reprehendit
vel etiã excusat Alio mõ respectu
presentis tpis habet dicta appli/

tio fieri dũ scz aliquid faciẽdum
imminet vel occurrit Et pm hoc
consciẽtia put de illo in bonum
vel malũ. pm iudiciũ rõnis p appli
cationẽ sciẽtie seu cognitionis ad
illd iudicãtis sibi. oscia est mentẽ
ipam facere vel nõ facere. instigat
et stimulat et recalcitrat Alio mõ
q respcu futuri tẽpis. habet dca
applicatio fieri dũ scz oscientia ad
aliq̃ in futnrũ faciẽda vel nõ faci
enda put sibi de eis pm iudicium
rõnis per applicationẽ scientie seu
ognitiõis ad illa iudicãtis. cõscia
est mentẽ ipam
incitat et ligat vl retrahit ¶ Plures
a diuersis doctorib⁹ assignanꝫ cõ
scientie descriptiões Una a Job
damasceno. ꝙ oscientia est lex in/
tellect⁹ nri. alia a basilio. ꝙ consci
ẽtia ẽ rõnale iudicatoriũ. alia ꝙ ẽ
ognitio sui ipi⁹. alia. ꝙ conscientia
est habit⁹ mentis boni et mali dis
cretiu⁹. alia. ꝙ oscientia est credili
tas intẽtiõis ad aliquid faciẽdum
vel nõ faciendũ. animi deliberatio
ne firmata Ex istis cõscientie diffi
nitionib⁹ seu distinctiõib⁹. que in
effectu bñ resoluendo in idẽ coinci
dũt. colligi põt ꝙ oscientia respicit
et cõcernit tam facta q̃ facienda
imo omnia tpa respicit vt satis de
claratũ est de cõsciẽtia indiscreta

¶ Notare solent aliqui consci
entiam nimis largam et etiam ni/
mis strictam cauẽdam fore. aliq̃s
rõnes assignãtes Una scz qz cõ
scientia nimis larga generat p̃lũ/

ptionẽ Nimis vero stricta despationem Aliã. quia cõscientia nimis larga frequenẽ illud qđ est malum dicit bonũ Nimis vero stricta ecõtrario sepe damnat saluãdum Qđ nõ ꝓut verba iacẽt de se sic simpliciter accipiendũ est.ꝫ ꝑ q̃ndaz de notationẽ.q maxime indifferẽtib⁹ que scz vt sepe tactũ est nõ habẽt ex se suo qꝫ genere q̃ sint bona vel mala.meritoria vel demeritoria ¶ Item cõscientia larga cõiter q de plurib⁹que frequẽtissime occurrũt nullũ remorsũ habz.et sic plura sepe facit que sic faciẽdo nõ peccat In q̃bus tñ si remorsuz habẽt peccaret Trinde qꝫ plura pcã euitat q̃ alias incurreret et omittẽt Conscientia vero nimis stricta econtrario cõmuni⁹q q̃si de omnib⁹ q frequẽtissime sine causa remorsuz habet q dubitat Et cũ plurima nẽcario facere habeat.plurima facit.q̃ sic cũ remorsu faciẽdo peccat.in q̃bus tñ si remorsũ nõ haberet non peccaret Trinde qꝫ plura pcã incurrit et omittit.q̃ alias nec incurreret nec cõmittẽt ¶ Circa qđ ac etiã circa plurima tã iam dictoruz qꝫ dicendoꝝ bñ notandũ q aduertendũ venit Q aliud est ꝺsciẽtia. aliud timor ꝺsciẽtie Qđ in effectu ẽ dicẽ.q magna ẽ differẽtia inter habere de aliq̃.seu facẽ cõsciẽtiã et intelligaẽ formatã.q habẽ solũ timorez ꝺscientie.quẽ aliq̃ et bene cõiter scrupulum ꝺscientie vocãt Cõscientia etenim ꝓut iam dictũ est scz formata est qñ finaliẽ.i. post discussionẽ q deliberationẽ ex diffinitiua sñia rõnis iudicaẽ q firmatur aliquid eẽ faciẽdũ aut ꝓsequẽdum.vel nõ faciendũ aut vitãdũ Et cõtra talẽ ꝺscientiam formatã facẽ etiã si erronea sit.sic scz q rõ in sic discutiẽdo deliberãdo ac diffiniendo errauerit est pccm ¶ Timor vero ꝺsciẽtie seu scrupul⁹ẽ qñ nõ sic finaliẽ .i. post discussionẽ et deliberationẽ ex diffinitiua sñia iudicaẽ et firmaẽ aliquid eẽ faciẽdũ aut ꝓsequendũ.vel nõ faciendum aut vitãdũ ꝫ mẽs inter dubia vacillat nesciens q̃d sit melꝰ.nec ad quid potius teneaẽ Nõ tamẽ quo quo mõ vellz omittere q̃quid sciret eẽ placitũ diuine volũtati Et contra istũ timorẽ seu scrupulũ cõsciẽtie facere nõ ꝫ est pccm.licz periculosus valde sit .et quãtum fieri ꝑt abñciendus et extinguẽdus Cause istoꝝ inferi⁹ lubiũ gentium ¶ Pro q̃ sciendũ q inter cetera q̃ sup̃ pñti materia cõsciẽtie ꝑ doctores tractanẽ.due solẽt licet diuersimode formari et determinari q̃stiones Ex quaꝝ determinatiõe tãstatim dicta qꝫ adhuc iferi⁹ in hac eadẽ materia dicẽda. qꝫ etiaz plura alia q̃ in B tractatu circa materiã pccoꝝ mortalis q venialis tractata sunt et adhuc forsan tracta bunẽ.clarius intelligi poterunt ¶ Prima igitur q̃stio sic tractari solita est. Vtrũ ꝺsciẽtia errans obligetſcõ vtꝫ cõsciẽtia errãs excu

Vtrũ erronea errans obligꝫ
Vtrũ q̃ndo errans excuset

X Nõ dicẽdum q̃ ẽ q̃ndoq̃ ꝺ scrupulo/et nõ ẽ ꝺ scrupulo cõfitendum

cuſet Circa ꝑmã iſtarũ duarũ q̃ſtionũ. vtrũ ſcz oſcientia errãs obliget qõ vt ponit beat⁹ Thom̃ prima ſcõe ſue ſũme eſt idẽ in effectu q̃ q̃rere. vtz volũtas a rõne errãte diſcordãs ſit mala q̃ peccet Cõformiť ad aliq̃ ſupra tactoz triplicem diſtinxerũt nõnulli actuũz q̃litatẽ. videlicet q̃ aliq̃ ſunt de ſe ex ſuo q̃ genere ſeu natura boni Alij ſũt de ſe ex ſuo q̃ genere ſeu natura mali Alij ſũt indifferẽtes ſcz q̃ de ſe ex ſuo q̃ genẽ ſeu natura nõ habẽt q̃ ſint boni vel mali. vt leuare feſtucã de terra vel mouere manum Dicunt ergo in effectu q̃ reſpectu actuũ duaz ꝑmaz q̃litatũ ſi rõ vel oſciẽtia de ipis iudicet et dictet ꝑm verũ eoz eẽ. ſuã q̃ ꝓpriã naturaz. vtputa qz aliq̃o qõ de ſe ex ſuo q̃ genẽ ſeu natura bonũ ẽ rõ iudicet vt bonũ. et exinde oſcientia dictat hominẽ teneri ad illud faciendũ. vel aliq̃o qõ de ſe ex ſuo q̃ genere ſeu natura malũ eſt rõ iudicat vt malum. et exinde oſciẽtia illud dictat eẽ ꝓhibitũ et ſic nõ faciẽdum Null⁹ eſt ibi erroz imo rectũ iudiciũ Sadẽ eterñ rõne ꝑcipiũtur bona et ꝓhibenť mala Sed ſi rõ vel oſcientia de prędictis actib⁹ iudicet et dictet contra verũ eoz eẽ. ſuã q̃ ꝓpriã naturam vtputa qz aliquod de ſe ex ſuo q̃ genere ſeu natura bonũ eſt rõ iudicat vt malũ. Et exinde conſcientia illud dictat eẽ ꝓhibitũ. et ſic fugiendũ. vel aliquid de ſe ex ſuo q̃

genere ſeu natura malũ rõ iudicat vt bonũ. et exinde oſcientia dictat hominẽ teneri ad illud faciẽdum. tũc ibi eſt manifeſt⁹ erroz. talis q̃ rõ et oſcientia dicit errãs Et eodem mõ reſpectu actuum tertie q̃litatis. ſi rõ vel oſcientia de eis dictet et iudicet cõtra verũ eoz eſſe ſuã q̃ ꝓpriã naturã. vtputa qz aliquid de ſe ex ſuo q̃ genere ſeu natura eſt indifferẽs. rõ iudicet bonũ vel malũ. et exinde oſciẽtia dictet hominem teneri ad illud faciendũ vel ꝓhibitũ. et ſic nõ faciẽduz Eſt etiã ibi erroz. ꝛ nõ tant⁹. erit q̃ talis rõ ſeu oſciẽtia errãs. ꝛ nõ tãtũ ſicut in caſu ꝓcedẽti Jurta que dicũt inſup ꝓdicti q̃ rõ vel oſciẽtia circa act⁹ tertie q̃litatis errãs ſcz qui de ſe ex ſuo q̃ genere ſeu natura ſũt indifferẽtes. ſiue ſit i ꝓcipiendo ſiue in ꝓhibẽdo obligat. ita q̃ volũtas a tali rõne tali q̃ cõſcientia ſic errãte diſcordãs. i. cõtrariũ illi⁹ qõ ſic iudicãt et dictãt faciẽs. eſt mala et peccat Sed rõ vel cõſcientia circa act⁹ duaz ꝑmarũ q̃litatũ errãs iudicando ſcz q̃ dictãdo ea q̃ de ſe ex ſuo q̃ genẽ ſeu natura bona ſunt vel neceſſaria ad ſalutẽ. mala eſſe et ſic ꝓhibita q̃ fugienda. vel ea q̃ de ſe ex ſuo q̃ genere ſeu natura mala ſũt bona eẽ et ſic ex debito facienda non obligat Ali̇ in talib⁹ voluntas a tali rõne tali q̃ oſcientia ſic errẽte diſcordãs. cõtrariũ q̃ illi⁹ qõ ſic iudicat et dictat faciẽs. nõ ẽ mala nec

peccat Et rō ꝓt eē. quia nullo mō videri pōt ꝙ aliq̄s ad id qđ de se ex suo ꝙ genere seu natura malū est possit et maxime ad hoc ꝑ errorem rōnis ꝛ oscientie teneri seu obligari. cū illud poti⁹ ex se ipo ꝓhibitū videat Ergo cū ad tale đo quis obligat⁹ nō existat. imo ecō/trario videat ab illo ꝓhibit⁹ videtur ꝙ illud nō faciēdo nulla rōne peccare posset imo poti⁹ mereatur Similiť nec ab eo qđ de se ex suo ꝙ genere seu natura bonū ē. pos/set quis et maxime adhuc ꝑ errorem rōnis et cōscientie vt tactū est ꝓhiberi. cū poti⁹ ex se ipo faciēdū videatur Ergo cū a tali ꝓhibitus nō existat. imo poti⁹ ad illud videatur obligat⁹. videť ꝙ illud faciē/do nulla rōne peccare possit. imo poti⁹ mereať. Nō sic aūt ē in indif ferētib⁹ q̄ de se ex suo ꝙ genere seu natura nec bona nec mala existūt Et ideo facili⁹ ex aliq̄ occasiōe seu circūstātia. vtputa ex iudicio rōis et dictamine oscientie posūt bona vel mala effici. et exiñ ad talia q̄s teneri et obligari vel ab eis ꝓhiberi. vt satis declaratū est ¶ Sz istā positionē istū ꝙ modū dicēdi partim approbat et ꝑtim impugnat beat⁹ Thom̄ li. supᵖ notato In q̄n/tū em̄ ponit ꝙ rō vl oscientia circa act⁹ de se suo ꝙ genē seu natura i/differētes erās obligat. volūtas ꝙ a tali rōne tali ꝙ oscia sic errā/te discordans mala ē et peccat eā ꝙ approbat Sz i q̄ntū ꝛo pōit ꝙ rō vel oscia circa act⁹ de se ex suo ꝙ genē seu natura bonos vl ma los errās nō obligat nec volūtas a tali rōne tali ꝙ oscientia sic errā/te discordans mala est et peccat ipam impugnat. monstrās ꝙ idē est dicendum de rōne vel oscientia circa actus de se ex suo ꝙ genē seu natura bonos vel malos errante sz ꝙ obligat. et ꝙ voluntas a ta li ratione tali ꝙ conscientia sic er/rante discordans. mala ēꝛ peccat Sicut dictum de illa que circa act⁹ de se suo ꝙ genē seu natura indif ferentes errat Et causam huius ex sequentibus. effectualiter assi/gnat Certum est enim ꝙ propriuz obiectum voluntatis et a quo ac ꝑm quod ipius voluntatis boni/tas et malicia dependet et accipi debet est illud quod sibi a ratio/ne obīcitur seu supponitur Non q̄/dem ꝑm ꝙ illud ex se ipso de sui ꝙ natura est. sed ꝑm illam qualitatē in bonitate vel malicia ꝑm quam ab ipsa ratione apprehenditur et ipsi voluntati obīcitur seu propo/nitur Etenim vt frequentius sup̄ dictum est ratio voluntatez move re habz ꝛ mouet ꝑm sui obiecti ap/ꝓhēsionē ꝛ ꝑm illō qđ apprehēdit Certū ē insup vt iam movicū sup̄ satis declaratū ē ꝙ ratio. etiā qđ bene notādū ē. credēdo forsan se ꝑbite volūtati dine ꝛordinare. licz tñ tē erret. ꝑt q̄n ꝙ aliq̄o obiectū

apprehendere et volūtati obīcere seu ꝓponē ſm aliā q̄litatē quā illō de ſe ex ſuo q̄ genē ſeu natura nō habet. ſic ꝙ nō ſolū ōtingē poteſt in actib⁹ de ſe ex ſuo q̄ genere ſeu natura indifferētib⁹. ⁊ etiaz et eo/dē mō in caſib⁹ q̄ de ſe ex ſuo q̄ genere et natura ſē boni et mali Clarum ē em̄ ꝙ eodē mō ꝑt rō aliq̄o qō ō ſe ſuo q̄ genē ſeu natura bonū eſt apprehēdere. ac volūtati obīcere ſeu ꝓponere vt malū. et econtra ſic illud qō de ſe ex ſuo q̄ genere ſeu natura indifferēs ē ꝑt vt bonū vel malū apprehendē. ac vt tale volūtati obīcē ſeu ꝓponē Cū g⁹ ꝓ̄ca magis ad ꝓpoſitū applicā/do et gr̄a alicui⁹ exēpli rō aliquid qō de ſe ex ſuo q̄ genē ſeu natura bonū ē apprehēdit vt malū ⁊ ſicut malū. et ꝙ conſequēs dictante ſcientia fugiendum ipi volūtati obīcit ſeu ꝓponit. iam illud efficit et eſt ꝙ ꝓpriū obiectū ipi⁹ volūtatis Nō q̄/dem ſub rōne boni ⁊ tanq̄ bonū q̄uis de ſe ex ſui q̄ natura bonū exiſtat. q̄ nō eſt vt tale ab ipa rō/ne apprehēſum. et vt tale ipi volun tati obiectū ſeu ꝓpoſitū. ⁊ ſub rōe mali et tanq̄ malū de ꝙ actidēs. et ſic fugiendū. q̄ vt tale ē ab ipa rōne apprehenſū. et vt tale dictāte etiā ſcientia ipi volūtati obiectuz ſeu ꝓpoſitū Sic ergo vt videtur in iſto caſu ꝓpriū obiectū volūta tis eſt malū et fugiēduz. q̄uis vt tactū ē in illud vt tale apprehēden do ac vt tale ipi volūtati obīcien

do ſeu ꝓponēdo ipa rō ipi⁹ q̄ ſci entie dictamē errauerit Si nūc er go ipa voluntas tali rōni tali q̄ ſcientie dictamini q̄uis errāti cō tradicendo in tale ſuū obiectuz fe rat et ſe applicet. certū eſt ꝙ ferē ⁊ ſe applicat in obiectū malū ⁊ dictā te ſcientia fugiendum. et ꝙ conſe quēs eſt mala ⁊ peccat. cū volūta rie ferri et ſe applicari in maluz et fugiēdū. ſit pcēm Nec inſpicit ꝙ vt ſepe dictū eſt illud in qō ſic ipa voluntas ferē ſit de ſe ex ſuo genē ſeu natura bonum Quia vt in tale ipa volūtas non ferē nec ferri pōt in ipm. q̄ vt tale nō eſt ſuū ꝓpriuz obiectū. et ꝙ conſequēs etiaz nec ab eo vt a tali ꝑt aut debet ipi⁹ volū tatis bonitas dependē ⁊ attendi Cū iuxta ſup̄ tacta ipi⁹ volūtatis bonitas vel malicia a ſui ꝓpr̄ij ob iecti nō q̄dē ꝛa eſſētia ſeu natura ⁊ q̄litate. ſub q̄ a rōne ſiue recta ſi ue errāte apprehēdit. ipi q̄ volun tati obīcit ſeu ꝓponit dependē ba/beat et attēdi Et ſiliter hic eadem rōe dici ꝑt de illo q̄d de ſe. ex ſuo q̄ genē ſeu natura malū ē. ſi rō il lud vt bonuz apprehēdat ⁊ vt bo⁹ et per conſequēs ipa dictante con ſcientia debitū et faciendū ipi vo/lūtati obīciat ſeu ꝓponat Nam il lud ꝓpriū ipius volūtatis ob iectum non quidem ſub ratiōe ma li et tanquam malum quamuis de ſe. ſui q̄ natura malū exiſtat. q̄ nō ē vt tale ab ipa rōe apprehēſū nec vt tale ipi volūtati obīcm ſeu ꝓ

situm Sed sub rone boni et tanq3 bonū de p accidēs.et p sequens debitū et faciēduz.qz vt tale ē ab ipa rone apprehēsum.et vt tale di/ctāte etiā sciētia ipi volūtati ob/iectū seu ꝓpositū Et ideo si volun/tas tali rōni tali q3 scientie dca/mini contradicēdo tale suum obie/ctū facereꝝ adimplē recuset.clarū est q3 bonū ꝝ dictāte cōsciētia de/bitūꝝ faciendūz recusat qz vt tale est suū ꝓpriū obiectū.et sic est ma/la et peccat.qz volūtarie qđ debi tūꝝ faciendū est.recusare pccm est

fol. Et si in casib⁹ p̄dictis opponendo diceret q3 volūtas sic tali rōni ta/li q3 cōsciētie dictamini errāti con tradicendo bñ mouet.qz fert ꝝ se applicat in bonū et aufugit maluz et sic non est mala nec peccat.imo bona est et bñ facit.patet clare re/sponsio ex statim dictis Nō em̄ se/quit si volūtas in illud qđ de se ex suo q3 genere seu natura bonū ē fe/raꝝ se applicet.vel illud qđ de se ex suo q3 genē seu natura malum ē aufugiat.q3 ꝓpterea bñ faciatꝝ bō sit .nisi illud faciat sub debita q̄lita/te ac debito mō.sic ſcz q3 si in illud qđ bonuz est ferat et se applicet ꝫ faciat sb rone boni et tanq3 in bo/num.vel si illud qđ malum est au/fugiat hoc faciat sb rone mali et tanq3 malū.nō em̄ quo ad deū seu quo ad meritū vel demeritū inspi/citur tm̄ illud qđ fit.ꝫ sub qua q̄li/tate et quo mō seu animo illud fit Nūc ad ꝓpositū in casib⁹ supra dictis licet em̄ vt ibi satis deductū

est volūtas q̄ ad p̄mū casū ferat et se applicet in illđ qđ đ se ex suo q3 genē seu natura bonū est.nō tm̄ ꝫ facit rone boni ꝝ tanq3 in bonū qz vt tale nō ē suū ꝓpriū obiectuz nec sibi vt tale a rone ꝓpositū.sed ferꝝ se applicat in illđ sub ratiōe mali et tanq3 malū Quia vt tale ē suū ꝓpriū obiectuz sibi q3 vt tale a rone ꝓpositū ꝛc Et sic licet in bonū ferat ꝝ se applicet.non tm̄ facit sub illa bona q̄litate nec bono mō seu aio.ꝫ sub mala q̄litate ꝝ malo mō malo q3 aio.et ideo talis volūtas nō ē bona nec bñ facit.ꝫ ē mala ꝝ male facit et peccat Et idem de se cūdo casu respectu illi⁹ qđ de se ex suo q3 genē seu natura malū ē.sed a rone errāte apprehēdit ipi q3 vo/lūtati obñcit seu ꝓponit vt bonuz Mā licet tūc voluntas aufugiat il lud qđ de se ex suo q3 genē seu na tura malū ē.nō tm̄ illđ facit sub rō ne mali ꝝ tāq3 malū qz vt tale nō ē suū ꝓpriū obiectū.nec sibi vt tale a rone ꝓposituz.ꝫ illđ aufugit sub rone boni ꝝ tāq3 bonuz.qz vt tale ē suū ꝓpriū obiectuz.sibi q3 vt tale ab ipa rone ꝓpositū ꝛc vt satis ibi deductū ē Et iō talis volūtas nō ē bona nec bñ facit ꝫ mala et male facit ꝝ peccat Ad ꝓpositū p̄cō/rū duoꝝ casuū ꝑ clariori eoꝝ itel/lectu possunt iuxta effectū dictoꝝ ipsius beati Thome poni duo ex/empla Primū exēplū respcū primi casus.credere in xp̄m est per se bo/nuz et necessarium ad salutem sed voluntas in hoc bonum nō fertur

nisi ꝑm qđ sibi a rōne obꝯicit ꝙ ꝓponitur Si ergo ipi volūtati a rō ne errāte ꝓponat vt malū.et sic dictante oscientia nō faciendū.et nihilomin⁹ ipa volūtas tali rōni tali qꝫ oscientie dictamini cōtradicēdo in illud ferat et se applicet.clarū est ꝙ in illud feret ꝙ se applicabit sub rōne mali et tanqꝫ malū et nō faciendū Non qz de se sui qꝫ natura malū sit ꝛc.ꝫ est malū ꝛc de ꝑ accidens ex tali scz apprehēsiōe rōnis q̄ vt malū ꝛc illud apprehendit.et vt malū ipi volūtati ꝓponit Et sic talis volūtas de se erit mala ꝙ peccabit qz volūtarie in malū ꝛc ferri et se applicare malū est peccatū Et ad ꝫ ꝓpositū dicit ꝓbus. vñ etꝫ ꝙ per se loquēdo ille incōtinēs est q̄ nō sequit rōnez rectam ꝫ de ꝑ accidēs Ille etiā incōtinēs est qui nō sequit rōnē falsā.i.erroneam Scđm exēplum respectu secundi casus.fornicari de se ex suo qꝫ genere seu natura.est qđam malū.ꝫ volūtas in istud malus nō fertur nisi ꝑm ꝙ sibi a rōne obꝯicitur et ꝓponitur Si ergo a casu ipi volūtati a rōne errāte ꝓponat vt bonū et necessarium ad salutē ꝙ sic dictante oscientia vt debitū et necessario faciēdus.et nihilomin⁹ ipa voluntas tali ratiōi tali qꝫ cōscientie dictamini contradicendo illud aufugiat facere qꝫ recusat. clarum est ꝙ illud aufugiet ꝙ facere recusabit sub rōne boni et necessarij ad salutem ꝛc et tanqꝫ bonus

et necessariū ad salutē .nō qz de se sui qꝫ natura bonū sit ꝙ nēariū ꝛc ꝫ ē bonū ꝙ nēariū ꝛc de ꝑ accns ex tali.i.apprehēsiōe rōis.q̄ vt bo⁹ ꝙ nēariū ꝛc ipi volūtati ꝓpōit Et sic talis voluntas de se erit mala et peccabit.qz volūtarie bonū ꝙ nēariū ad salutē aufugēt ꝙ recusare facere malū et pcēm ē ſnō tñ vt omnia sane intelligank innui credat ꝑ ꝓca.ꝙ volūtas in casu isti⁹ vltimi exēpli tali rōni tali qꝫ rōnis dictamini sic errāti se oformādo bñ facēt.ꝫ solū ꝙ eē otradicendo male facit ꝙ peccat.qđ quo fiēi possit inferi⁹ latius declarabit Cōcludit igit finaliter ꝙ simpliciter ipse beatus Thom̄.post multa hinc inde p eū allegata.ꝙ oīs volūtas a rōne siue recta siue errāte discordās sit in illis seu circa illa q̄ de se ex suo qꝫ genē seu natura indifferētia sūt siue in his ꝙ circa ea q̄ de se ex suo qꝫ genē seu natura bona vel mala existūt.sp mala ē ꝙ peccat Ex qb⁹ et ꝑ que satis effectualiter ad ꝑmaz duaz ꝑncipaliū q̄stionū supra formatarū ꝑ affirmatiuā rñdē videt ꝙ scz oscia errās obligat Qđ tñ respcu voluntatis a rōne et oscia errāte seu erronea discordātis sic intelligendū ē.ꝙ licet talis volūtas sp de se sit mala et peccet.nō ꝓptēa tñ vt statiz aliqliter tactū ē sequit ꝙ quocienscumqꝫ tali rationi et conscientie sic erranti concordat ipsa voluntas bona sit et bene faciat Est etenim dare casuz in quo

ꝙ oppinio qđ ē ꝛc errās obligat

voluntas rōnī et cōsciētie erranti seu erronee discordando et cōtra id qō dictarēt faciēdo .esset mala et peccaret Et nihilomin⁹ etiā cuz eis ocordando⁊ faciendo qō dictarent mala essz et peccatū omitteret Vtputa qñ rō et osciētia vt est in vltimo exēplo statim sup̄ posito errando dictarēt aliquid qō essz contra deū eiusqz legem ⁊ p̄cepta Discordando vero facit otra dictamen rōnis et osciētie in quo est semp̄ saltē interp̄tatiue dei cōtempt⁹ Et hic est p̄prie casus in q̄ cadit pleritas.et exinde eē dū ad dictam p̄mā q̄stionē suprapositam respondendo dicit̄ q̄ osciētia eē errās sp̄ obligat . nō ē intelligēdū q̄ sp̄ simplicit̄ obliget ad faciēdū⁊ cōsequēdū illō qō ipa dictat ꝫ sub distinctiōe ad faciēdū.l.⁊ sequendū illud qō ipa dictat vl̄ ad seponendū.vt clarius infer⁹ ex dicendis patere poterit Pro q̄ clarius intelligendo.et q⁊ materia ista frequent̄ occurrit nec clare ab omnib⁹ prout bñ expediret intelligi.vtile visū est positionē circa ꝫ oñi bonauēturā quā ad dēaz p̄mā q̄stionē effectualit̄.licet sub alijs terminis rñdendo ponit hic applicare Formatem q̄stionē sic Vtr̄ teneamur ad oñe id qō osciētia dictat eē nēariū ad salutē Et sub p̄dēco titulo q̄stiōis formatē tres alias q̄stiones q̄si subalternas .q̄s p̄ idē q̄si medijū soluit Et sūt he in effectu Vtr̄ oñis osciētia liget ⁊

conscientie CCxxxix

vtrū liget ad oñe qō dictat Vtr̄ hō sit ꝑplex⁹ qñ osciētia sibi vnuz dictat⁊ lex diuina dictat cōtrium Cui sit magis obtp̄andū.vl̄ oscié dictamini.vel p̄cepto ꝓlati.cū sibi inuicē obuiāt ⁊ cōtrianť Circa q̄rū q̄tuor qōnū dissolutionē.ponit dēamē osciē triplici respcu ad tria genera actuū ꝓderari posse satis ad ꝓpositū distinctionis sup̄ posite.licet sub alijs ꝟbis Et intelligat vt ponit de dēamine osciētie p̄ modū p̄ceptiōis vel ꝓhibitiōis nō p̄ modū osilij siue ꝑsuasionis. qō ꝓprie est dicē q̄ intelligendū ē de osciā formata ⁊ non de soloti more seu scrupulo osciētie. q̄rū satis sup̄ notata est differētia Aliqñ etem̄ oscia dictat ea q̄ sūt ꝼm legē dei aliqñ dictat ea q̄ sūt cōn legez dei.aliqñ dictat ea q̄ sūt p̄ter legē dei Qñ aūt oscia dictat q̄ sūt ꝼm legē dei.ipa simplicit̄ ligat ad faciendū illud qō ipa dictat imo cū i isto casu homo iaz ad ea q̄ sic cōsciētia dictat sit p̄ legē diuinā ligatus et obligat⁹.oscia q̄ sic illi legi ocordat.nō solū ligat imo ⁊ ligatū ostendit.ita q̄ in effectu duo ligamina ocurrunt Et talis conscietia nullo mō est deponenda seu abñciēda.imo toto effcu sequēda Qñ vero oscientia dictat ea que sūt cōn legē dei ipa etiā oscia simplicit̄ ligat ⁊ obligat non quidez ad faciendum quod ipsa dictat ꝫ ad deponendum .Quia cum talis conscientia erronea erroze re/

pugnante legi diuine ꝙdiu ipsa manet ponit ꝙ tenet hominẽ extra statũ salutis. et ideo necesse est eã deponere quia siue tũc homo faciat qđ ipsa cõsciẽtia dictat siue eĩ oppositũ. peccat mortaliter. Faciẽdo etenim in isto casu qđ ipa conscientia dictat facit cõtra legez dei. qđ clarũ est peccatũ mortale esse. Faciendo vero oppositũ illi quod ipa oscientia dictat adhuc peccat mortaliter. nõ rõne ꝺem operis qđ tunc facit. ꝫ ꝺa malo mõ facit Facit enĩ in otemptuz dei. qz licet illud qđ tũc facit de se nõ displiceat deo. facit tñ acti displicẽt deo cum faciat illud qđ sua oscientia sibi deo displicere dictat Sic ergo facit qđ ꝺo displicere credit. faciẽdo aũt qđ deo displicẽ credit deũ contẽnit. quia deꝰ nõ tm attendit quid bõ faciat. ꝫ quo animo faciat. et sic moztaliter peccat. Et bñ circa taz hic ꝙ in superiozibꝰ dicta et tractata aduertaꝯ. ꝙ ꝙtiẽscũꝙ fit mẽtio ꝙ volũtas a rõne ꝓponẽte et dictãte ea que sunt contra legem seu p̃ceptũ dei discordãs mala ẽ et peccat intelligaꝯ ꝓut intelligendũ est. qñ nõ clare et euidenter cognoscaꝯ vtrũ illa que sic ipa rõ ꝓponit et dictat sint cõtra legẽ seu p̃ceptũ dei. imo intelligi debet vbi talia que sic ipa rõ ꝓponit et dictat creduꝯ esse ꝼm legẽ et preceptũ dei Nã si clare cognosceret ꝙ rõ humana ꝓponeret et dictaret aliquid cõtra legez seu p̃ceptũ

dei talẽ rõnem nullꝰ teneret sequi nec tũc rõ esset totaliter errãs. ꝫ potius ꝙsi maliciose agens et corrupta Sed qñ rõ errãs aliqꝺ qđ est cõtra legẽ ꝙ p̃ceptũ dei ꝓponit et dictat vt dei p̃ceptũ ac sue legi ꝺforme. tũc est vere errãs Et tũc dictamẽ talis rõnis otinere. ẽ ideo ꝙ dei preceptuz contẽnere saltez interp̃tatiue vt satis sup̃ declarat̃ est Ite dũ in supioribus fit frequens mentio de eis ꝙ de se et suo qꝫ genere seu natura bona vl mala sũt. et de eis ꝙ sub ratione boni et mali apprehenduntur intelligaꝯ sp de bonis vel malis ꝼm legez ꝙ preceptũ dei Vtputa qz de se vel ex aliqua circũstãtia talia sũt vel vt talia apprehenduntur Quia alias nec virtutes nec peccata et per consequẽs nec merita nec demerita essent Et sic nõ ꝓprie ad materiam p̃sentem spectarent et cõgruerent Quando autem conscientia dictat ea ꝙ sũt preter legẽ dei ipa oscia ligat ꝙ obligat ꝫ nõ simpliciter imo ꝼm quid et sub quadã disiunctione seu alternatiua Scꝺm quid enim ligat et obligat. qz ꝙdiu manet sb disiũctiõe seu quadã alẽnatiua ligat ꝙ obligat qz ligat ꝙ obligat ad faciendũ qđ ipsa dictat vel ad se deponendum Ita ꝙ homo in isto casu tenetur talez conscientiam deponere vel adimplere. quia ipsa dictat Vtpote si oscientia dictat qđ nẽcariũ est ad salutem leuare festucam de terra

vel nō portare capuciū in ecclesia oportet vel istā oscientiā deponere vel quādiu manet festucā de terra leuare aut capuciuz in eccīa nō portare Et rō hui⁹ est. qz cuz talia sint pter legē dei. null⁹ ad ea faciēda vel nō faciēda ō eoz nāta obligatur. ꝫ cū circa ea accedit dictamen oscientie iam hō ex tali dcāmine obligaf ad ea faciēda vel nō faciēda. cū pus nō obligaret. qz cōn dictamē oscientie facē est pccm Cū igit qdiu manet tale oscientie dcāmen maneat talis obligatio. oportet eaz nāario adimplere. alias esset pccm Qñ vero tale oscie dcāmen deposit̄ ē tūc sublata est illa obligatio q ad talia faciendū vel nō faciēduz obligabat Et tūc illa talia sūt vt pus de sui natura crāt scz indifferētia. et tūc ea facere vel nō facē sibiter indifferēs ē. et sic nō est aliqd pccm Nūc ergo iuxta effectū dictoz ipi⁹ dñi bonauentura poīcti ad solutionē ipaz q̄tuor q̄stionū p modū cuiusdā epilogi applicādo. respōdeo pmeq pncipalis q̄stiōis patz ex pōcis q nō sp tenemur ad omne id qd oscia dictat eē nāriū ad salutē. et tamē qdiu mānet peccam⁹ si nō facim⁹ illd qd oscia dictat Ergo nō tenemur facere illud qd ipsa dictat Quia vt ex pmissis patz illā obligationez alio mō euadere seu tollē possum⁹ scz talē oscientiā deponēdo. Respectu vo scde q̄stiōis patz ex pōcis q omnis oscientia ligat ꝫ nō sēper ligat ad omne qd dictat In eis enī q dictat pm legē vel pter legē ipa vt iā dcm ē ligat ad id qd dictat in primis quidem simpliciter. in secundis vero sub dissūctione scilz ad id qd dictat vel ad se deponendum In eis vero que dictat cōn legem dei ipsa ligat sed nullo modo ad ea que dictat sed simpliciter ad deponendum Respectu autē tertie questionis patz ex premissis q licz hō in casu dce q̄onis possit dici perplexus ad tempus q̄z diu scz talis conscientia sibi manz. simpliciter tamē loquēdo non est nec debet dici perplexus. quia potest imo tenet talem conscientiā deponere per aliquem modozum infra tactozum Respectu vero quarte q̄stionis patet ex pmissis q q̄ndo plat⁹ precipit ea que sūt pm legē dei vel preter legem dei. magis ē sibi obediēdum q̄z dictamini cōscientie. imo in his casib⁹ talis cōscientia que tali precepto plati contrariat simpliciter est deponenda. q̄a iam in his casib⁹ cōtra pceptū plati facere. essz cōtra legē dei facere De pmis non est dubium cuz tūc pm legem dei precipiat De scdis vero que scilicz sunt preter legem dei hoc idez patet. quia preceptū prelati tam ea que sic preter legez dei erant facit pm legem dei esse Quando vero prelatus pcipit ea que sūt cōtra legem dei magis est obediēdū dcāmini oscie q̄z plato qz i b casu manifestū ē q otrariū

Compēdiū theologie

illi⁹ qđ p̄lat⁹ p̄cipit scz illud quod tūc oscientia dictat est p̄m legē dei Et sic iuxta sup̄ tacta ad illđ faciēdum sūt q̄si duo ligamina.i. ligamen legis dei et ligamen oscientie Et pte vero p̄cepti p̄lati nullū est in ħ casu ligamē. qz simplicit̄ non obligat. qz otra legem dei p̄cipit. Et intelligat hoc iuxta modicū supza tacta de dictamie oscientie formate. que scz clare q euidenē cognoscit vel finalit̄ in aio iudicat et firmat tale p̄ceptū prelati esse cōlegē dei. qz si solum essz timor vel scrupul⁹ oscientie. nēe essz alit̄ q magis p̄ pus osulē et discutere. antequam tale p̄ceptū p̄lati otēneret

¶ Triplex aūt mod⁹ oscientiaz deponēdi reperit̄ p̄m⁹ est er se ipo p fortē scz q feruentē meditationez et discussionē casus incūbentis ac rōnū circa ip̄m occurrētiū diligēs qz studiuz opinionū ac sñiarū doctorū Et ħ qñ hō noticiā legis diuine lumē qz scientie ex se ipo habz

Scōs mod⁹ est p discretaz et diligentē inq̄sitionē q inuestigationez a frātis q peritis ip̄i⁹ legis diuine Et maxime eis q̄s q̄s peritiores et magis probate vite iudicio suo omode repire poterit Et interdū iuxta grauedinē casus vehemētiā qz mot⁹ seu dictaminis ip̄i⁹ oscientie plures ac frequenē. et ħ qñ hō de se nescit de dicta sua oscientia casu qz sibi incūbēte iudicare. vtputa qz noticiam legis diuine nō habet In his duob⁹ modis nēaria omnino ē humiliatio spūs ac q̄dā sui intellect⁹ captiuatio. vt scz pie velit credere et osentire obedire qz eis q̄ p se legit vel ab alīs audit. Iuxta dictū ap̄li Captiuātes omnē intellectū in obsequiū xp̄i hoc est dicere q̄ libet in credēdis pl⁹ debz osētire fidei q̄z sibi. et in agēdis pl⁹ credē alīs qz sibi ¶ Tertius mod⁹ est p̄ uersionē mentis q recursuz ad deum eius qz consilium p humilē q deuotam ac frequētē oronē. vbi et qñ deest osilium humanū Iuxta illud sacre scripture Cū ignoram⁹ q̄d agē debeam⁹ ħ solū habem⁹ residui vt oculos nr̄os dirigam⁹ ad te. q̄uis et hic mod⁹ nō debeat ab alīs duob⁹ p̄cedētib⁹ deesse. imo cuz eis cōcurrē ¶ Qui aūt alio modo vt frequenē apud plures otingit conscientiam suam deponit magna pericula et plus q̄m plures forsan credāt incurrit Tūc qz nō ē ꝓprie oscientie depositio. ħ otēpt⁹ grauis et sup̄ba p̄sūptio Beat⁹ em̄ homo q̄ sp est pauid⁹ in eis scz q̄ ad salutem ptinēt ¶ Ex istis trib⁹ modis cū nōnullis supius tractatoz pos sūt notari octo ex q̄b⁹ causari q p uenire solet ip̄i⁹ cōscientie error

Primū est ignorātia. qñ scz q̄s nescit q̄d sibi eligēdū vel declinandū sit ¶ Secōm ē negligētia cū q̄s scz negligit osciaz suā discutē vel si p⁹ discussionē se expedire nesciat. negligit tē ab alīs q̄rē Tertiū ē sup/bia. qñ scz q̄s nō humiliat intelle/

De esse natura et

ctum suũ vt meliorib⁹ et sapiẽtiori
bus se credere velit ¶ Quartũ est
singularitas. qñ scz hõ suũ ꝓpriuz
sensũ sequẽs nõ vult se alijs cõfor
mare. nec sequi vias cõmunes bo/
noꝝ cõn qõ li. nũeroꝝ scribit Ex/
trema castrorum cõsũplsit ignis
Quintuz est affectio inordinata. q̃
sepe inclinat ꝺsciẽtiã ad id qõd hõ
tũc appetit. et sic facit eã a sua re/
ctitudine deuiare Juxta dictũ Se
nece Perit oñe iudiciũ cũ res trã
sierit in affectũ ¶ Sextũ est pusilla/
nimitas. ꝓpter quã. s. quis frequẽ
ter timet ea q̃ ꝑm rectũ iudiciũ rõ/
nis timenda nõ sũt ¶ Septimũ ẽ
ꝓplexitas qñ. s. hõ se inꝯ duo pcã
positũ eẽ credit et vtrũqz declina
re q̃n scz in vnũ incidat iudicat im/
possibile Sed ad veruz vt er sup̃
tactis satis patet ꝓplexitas ꝓprie
loquendo nihil ẽ simpliciter. ꝛ ꝑm
quid. tñ põt esse aliqs ꝓplexus ꝑm
scz ꝺsciẽtiã erroneã. ꝛ statim vt eẽ
sup̃ tactũ est eã deponẽdo põt libe/
rari ¶ Octauũ est hũilitas. cordis
qz puritas Añ Gregl. Bonarum
mẽtiũ ẽ ibi culpas agnoscere vbi
culpa nõ est Septẽ ꝑma sũt mala
et reꝓhẽsibilia et erroꝛ ex eis ꝓue/
niens valde piculosus Octauũ ve
ro laudabile ẽ erroꝛ qz ex eo ꝓue
niẽs pi⁹ et meritoꝛi⁹, imo nec erroꝛ
ꝓprie dici debet. ꝛ quepã humilis
suoꝝ defectuũ sueqz fragilitatꝭ re/
cognitio. duz tñ nõ sit nimi⁹ ¶ Re/
spectu scõe duaꝝ q̃stionũ. ꝑncipa
liũ qua scz q̃ritur Utrum ꝺsciẽtia
errans seu erronea excuset. qõ iu/
xta eũdem beatũ Thomaz vt de
ꝑma questiõe ꝑncipali in simili di
ctum est. est idẽ in effectu q̃ q̃rere.
vtrũ volũtas rõni erranti seu er/
ronee ꝺcoꝛdans sit bona. veniunt
iuxta intentionẽ ipi⁹ beati Thome
ꝺsideranda que sequunt Primo vt
frequenter in supioꝛib⁹ dictũ est bo/
nũ et maluz in moralib⁹ et magis
clare ad ꝓpositũ ceptũ loquẽdo q̃
ad meritũ et demeritũ ꝺsistit in a/
ctu in q̃ntũ est volũtari⁹. ita q̃ bo/
nitas vl malicia alicui⁹ act⁹ ab ipa
voluntate seu voluntatis imperio
dependet. qz si act⁹ essz inuolũtari⁹
nec meritoꝛi⁹ nec demeritoꝛi⁹ esset
Et hinc est illud sepe allegatũ be
ati augl. q̃ omne pcẽm volũtariũ
est adeo. q̃ si voluntariũ non esset
pcẽm nõ essz ¶ Aduertẽdũ ẽ insu/
per q̃ quo ad ꝓpositũ pñs ignoraã/
tia sẽ duplici q̃litate inuenit Una
est que causat inuolũtariũ. i. q̃ duz
ꝺtingit seu occurrit reddit seu effi
cit actũ inuolũtariũ et ꝛ ꝓprie in/
directe. qz scz ꝑuat hominẽ a cog
nitiõe q̃ pꝛeexigit ad ꝛ q̃ aliquid
volũtariũ existat Alia ẽ ignoraãtia
q̃ nõ causat inuolũtariũ. i. q̃ dũ cõ
tingit seu occurrit nõ ꝓpterea actũ
inuolũtariũ reddit seu efficit. q̃ in/
feri⁹ magis declarabunt Ex q̃bus
duob⁹ clare sequit q̃ illa ignoran
tia q̃ dum ꝺtingit seu occurrit red
dit seu efficit actũ inuolũtariũ. tol/
lit a tali actu omnẽ rõnem boni et
mali moralis meriti qz et demeriti

Illa vero q̃ dũ occurrit nõ reddit seu efficit actũ inuolũtariũ. dictaz rõnẽ boni et mali meriti qz et demeriti nõ tollit Patz ex p̃dictis q̃ vt iam statim dẽm est talis rõ boni et mali meritiqz q demeriti a volũtate dep̃dent ¶ Est ꝓtea p̃ p̃dictoz et aliquoz subsequẽtiũ intellectu notãdũ. q̃ ignorãtia triplici mõ seu sub triplici respectu se põt ad actuz volũtatis habere Uno mõ antecedenẽ Alio mõ cõcomitanẽ Et alio mõ ꝺsequenẽ Antecedenẽ aũt se habz ignorantia ad actũ volũtatis q̃ nõ est volita. seu vt ita dicaẽ volũtaria. et tñ ẽ causa volẽdi aliquid q̃ alias hõ nõ vellet scz si talis ignorãtia nõ essz vtputa q̃ hõ ignorat aliquaz circũstãtiã actꝰ quã scire nõ tenebaẽ q ex h aliq̃ agit q̃ non facẽt si illam circũstantiam sciret Ut ponit ipe beatꝰ Thom̃. exẽpluz de illo q̃ diligẽtia de hincinde circũspiciendo adhibita ignorãs aliquez trãsire p viã. p̃fixit sagittam qua transeũtẽ interfecit In isto eñ casu ista ignorãtia istiꝰ circũstantie. s. transitꝰ istiꝰ hominis non ẽ volita nec volũtaria. qz iste p̃fixiẽs sagittam bñ voluissz trãsitũ illiꝰ hominis scire et tñ est causa volendi qz alias iste hõ nõ voluissz scz p̃fixiendi illã sagittã quã alias non p̃fixissz. si scz illã circũstãtiã transitus illius hominis scuissz Et ita de multis alijs q̃ frequẽtissime occurrũt Et hec ignorãtia sic anteceꝺ ẽs simplr causat inuolũtariũ. i. dũ ꝺtingit q̃ occurrit actũ inuolũtariũ reddit seu efficit ¶ Cõcomitanter aũt se habz ignorantia ad actum volũtatis q̃ est de eo met q̃ agitur q̃ si etiã sciret nihilominꝰ ageret. ita q̃ ipa ignorãtia non inducit ad volẽ dũ vt illud fiat ẽ solum cum tali facto ocurrit ita q̃ simul ꝺtingit illud eẽ factũ. et eẽ ignoratum Ut iurta exẽplũ beati Thom̃ de illo q̃ q̃rit hostez occidẽ. et ait suo occidere firmauit contingit q̃ casu vel in nemore vel alias istum hostẽ sagitta vel lãcea occidit Sz dũ eũ occidit. credit occidẽ ceruũ In isto eñ casu ista ignorancia q̃ tũc hostis ille ibi essz et q̃ tũc occidat concurrit cũ ipo facto scz cũ ipa occisiõe. ita q̃ simul ꝺtingit illum hostẽ occidi et occidi ignorari. nec ipa ignorãtia q̃ scz ille hostis tũc ibi esset induxit istũ occisorem ad eũ occidẽdũ. qz ita bñ eum occidissz. si ibi tũc euz esse sciuisset sicut occidit q̃ ignorabat Et taꝫ ignorãtia dũ ꝺtingit seu occurrit nõ reddit seu efficit actũ inuolũtariũ. qz nõ causat aliq̃ q̃ sit repugnãs volũtati. i. p q̃ voluntas si sciret impediret facere q̃ tũc facit. vt satis est cõsiderare in exemplo statim posito Sed talis ignorãtia si bñ aduertaẽ bñ causat seu efficit actũ p illo instãti q̃ fit non volũtariũ. sic scz q̃ p illo instãti q̃ sic volũtas nõ habeat actualẽ volitionẽ illũ actũ faciẽdi vt eẽ patet

in dicto exẽplo statim posito Clarũ est enĩ qꝫ ille occisor ꝓ illa hora q̃ illũ hostẽ sic a casu occidit nõ habeat actualiẽ volũtatẽ eũ occidendi.qz tũc ibi eũ eẽ ignorabat imo ceruũ ibi eẽ ceruum occidẽ credebat Nec sequit qꝫ si talis ignorantia reddat seu efficiat actuz nõ volũtariũ.qꝫ ꝓterea euz reddat inuolũtariũ Magna etenĩ inẽ ista duo est differẽtia Reddere eteni seu efficere actũ nõ volũtariũ est facẽ qđ volũtas ꝓ instãti q̃ ille actꝰ fit nõ habeat actualẽ volitionẽ eũ faciẽdi Reddẽ vero seu efficere actũ involũtariũ est facẽ qꝫ volũtas actualez seu habitualẽ volitionẽ habeat illũ actũ nõ pficiẽdi.que valde inter se differũt Magna etenĩ differentia ẽ inter nõ velle facẽ.et velle nõ facẽ Primũ ꝓdictoꝝ vt iam tactũ ẽ bñ causat seu efficit ignorantia ocomitãs.de q̃ nũc agitur Sz scõm nõ causat nec efficit Et rõ est.qz idez nõ ꝑt eodẽ instãti eẽ actualiter volitũ ꝫ ignoratũ. ꝛ bñ ꝑt eodẽ instanti eẽ habitualiẽ seu dispositiue volitũ ꝫ ignoratũ Consequenẽ aũt se habz ignorãtia ad volũtatẽ in q̃ntũ ipa ignorantia ẽ volita seu volũtaria Qđ duobus modis otingẽ ꝑt Uno mõ directe Alio mõ indirecte Directe qñ actꝰ volũtatis ferẽ in ipam ignorãtiã.siẽ cũ aliquis vult ignorare vt excusationem pcĩi habeat.vel vt a peccãdo nõ retrahaẽ Juxta illud iob xxĩj.Scientiã viaꝝ tuaꝝ nolumus Et hec dicit ignorantia affectata Indirecte vero iterũ dupliciter otingẽ ꝑt Uno mõ cuz aliq̃s actu nõ ꝑsiderat qđ ꝑsiderare debet ꝫ ꝑt Et hec dicit ignorãtia male electiõis.vel ex passiõe aliq̃ .vel ex malo habitu ꝓueniẽs Alio mõ cũ aliq̃s noticiã quã de aliq̃b⁹ deberet habẽ non curat adq̃rere.et ꝑm hũc modũ ignorãtia vniuersaliũ iuris q̃ quis scire teneẽ volũtaria dicit q̃si ꝓ negligẽtiã ꝓueniẽs Cũ enĩ nõ nisi ꝓter negligẽtiã habeaẽ.volũtarie haberi videẽ Nũc igit̃ ꝓdicta ad ꝓpositũ solutionis ꝓdicte scẽde questiõis ꝑncipalis iuxta intẽtionẽ ciusdẽ beati Thome applicãdo Si rõ vel ꝑsciẽtia erret erroze volũtario.q̃ scz non causat inuolũtariuz vtputa qz ꝓuenit ex ignorãtia vel ocomitãte. q̃ scz cũ actu ocurrit nec ad ipm pficiẽduz inducit.vel ꝑsequente q̃ scz volita seu volũtarie ẽ.vel directe ꝓter negligẽtiã vtputa qz est erroz seu ignorãtia circa id qđ q̃s scire teneẽ vel ꝑsiderare debet ꝫ ꝑt. tũc talis erroz rõnis vel ꝑsciẽtie nõ excusat q̃n volũtas tali rõni vel ꝑscientie sic erranti cõcordans sit mala Si aũt sit erroz q̃ causat inuolũtariuz vtputa ex ignorãtia añcedẽte.q̃ ex ignorãtia alicui⁹ circũstãtie absq̃ omni negligẽtia causaẽ ꝓueniens. tũc talis erroz rõnis vel ꝑscientie volũtatẽ.tali rõni vel ꝑscientie sic erranti cõcordantẽ excusat vt nõ sit mala.vtputa gracia alicui⁹ exẽ/

pli Iuxta cunctꝫ beatũ Thomã. si rõ et oscientia alicuiꝰ adeo errẽt ꝙ sibi dictẽt ꝙ possit ad vxorẽ alicuius accedere. voluntas tali rõni et oscientie sic erranti ocordãs mala est nec excusaꝫ eo ꝙ error ille ꝓuenit ex ignorãtia legis dei. quã scire tenet vel inqrẽ Si aũt rõ et cõscientia ꝓdicti hominis in ꝫ errẽt ꝙ aliquã mulierẽ quã loco siue vxoris de nocte submissã ignorat credat eã vxorẽ suã. et illa muliere debitũ reposcente velit eã ognoscere excusaꝫ volũtas eiꝰ vt nõ sit mala Quia error iste ex ignorãtia alicuius circũstãtie ꝓuenit. que inuolũtariuz causat. et sic excusat ¶ Possunt alia multa exempla corripi q ad ꝓpositũ applicari. imo frequẽter occurrunt casus diuersi in hac materia. Pro ãpliori adhuc tã predictorũ qꝫ materie in se declaratione expediẽs visũ est determinationem triũ questionũ. quas sup scõ sãiaꝫ tractat dñs petrus de tharenthasia ordinis ꝓdicatoꝝ olim Innocentiꝰ papa. v. hic iuxta effectũ dictoꝝ suorũ breuiter subnectẽ

Prima ãstio est Vtrũ ignorantia sit pcẽm Vtrũ ignorantia excusat pcẽz Que ignorãtia excusat pcẽz

¶ Circa ꝓmã ãstionẽ notãdũ primo ꝑm eũ venit ꝙ cũ culpa sit defectꝰ volũtariꝰ ei⁹ rei q̃ debz inesse ipa ignorãtia in qntũ caret voluntario caret culpa. ꝫ in qntũ habet de volũtario habz de culpa Cuz insup vt etiã dicit ꝓpatiões ꝓbabitus ognosci habeãt. vtputa iuxta ꝓpositũ ceptũ loquendo. ignorantia p scientiã aduertẽdũ venit ꝙ tripler qntũ ad materiã pñtem spectare videt repit scientia Una est imptinẽtiũ ad salutẽ Alia vtilium ad salutẽ Alia nẽcariozũ ad salutẽ Imptinẽtiũ ad salutẽ. vt scire geometriã vl arismetricã vl hmõi Vtilium ad salutez. vt scire epistas pauli. actꝰ apstoꝝ hmõi Necessariozũ ad salutẽ. vt scire xñ. articulos fidei. decẽ ꝓcepta legis. septez peccata mortalia et hmõi Et intelligant hec ꝑm statꝰ q grad⁹ ꝓsonaꝝ quia aliꝙ est nẽcariuz ad salutem scire respectu vniꝰ. qꝫ solũ essz vtile respectu alteriꝰ Aliꝙ etiã est necessariũ vni ad salutẽ scire explicite. qꝫ sufficeret alteri scire implicite. et similiẽ de pluribꝰ Respectu q̃rũ p oppositũ tripler etiã repitur ignorãtia sez imptinẽtiũ ad salutẽ vtiliũ ad salutẽ. et nẽcariozꝝ ad salutẽ Prima siue sit voluntaria siue inuolũtaria nõ est pcẽm Scõa siue etiã voluntaria fuerit siue inuolũtaria. nõ est de se pcẽm. licet hõ eam contẽnendo peccare posset. Tertia vero ignorãtia sez nẽcariorũ ad salutẽ. itez tripler repitur Una sez oñino inuolũtaria Alia oñino voluntaria Et alia ptim volũtaria. ptim inuoluntaria Prima est in eis q̃ scire nõ possunt. vt sũt infãtes pueri hmõi. et hec nõ ẽ i culpa. et p osequens nec pcẽm ꝫ solũ est quedã pena in qntũ sez

ignorãtia.sciẽtie carẽtiaz. et sic ãn dam impfectionẽ dicit Scõa ẽ in eis qui scire possũt. ꝫ nolũt Et sic ignorãtiã velle habẽ videñ ꝙ affectare Et hec ꝓprie non dicit pena cũ sit volita.ꝫ ẽ culpa ꝙ pcm.non rõne ꝗdẽ ignorantie in se Ignorare etiã de se nullũ pcm ẽ .ꝫ rõne puerile volũtatis ignorãdi ea que ãs scire tenet ꝙ q̃ sibi nẽcaria sunt ad salutẽ Nec eñ malũ actũ culpe velle solũmõ pcm est.ꝫ etiã velle malũ pene ordinãtis ad culpã.q̃lis est ignorãtia eor̃ que sciri debent.est pcm Tertia ignorãtia ẽ in eis q̃ scire possũt ꝙ bñ vellẽt seo scire negligũt Et hec ꝓtim est pena.ꝓtim culpa.et peccatũ Pena ꝗdem in q̃ntũ scz talis ignorãtia q̃ vt tactũ est quãdã impfectionẽ dicit .nõ ẽ ꝓprie volita.imo ꝗdãmõ displicens Culpa vero ꝙ pcm in q̃ntum ex defectu hominis sua scz negligentia venit ꝙ ipe sciẽtiã eorũ que scire tenet ꝙ que sibi nẽcaria sũt ad salutẽ nõ habet cũ habere possz et sic quodãmõ voluntarie hanc ignorantiã hr̃e videt.nõ ꝗdem volũtate efficiẽte vt in pcedẽti.ꝫ volũtate omittẽte q̃ licet non ꝓprie et vere.effectualiẽ tñ ꝙ interpretatiue volũtas ẽ Et er his patet solutio ꝓpte ꝓme ãstiõis Secũda vero ꝓpositarũ triũ ãstionuz eisdẽ ãsn medñs ꝑm ꝑfatuz doctorem dissoluit Presupponit enim ꝓmo illud tã sepe sup̃ tactum.ꝙ scz omne pcm in q̃ntũ est volũtariũ in tãtũ est pcm Et quo infert ꝙ illud qõ diminuit de volũtario diminuit de pcõ Deinde illã triplicem differentiã ignorãtie in determinatiõe q̃stiõis pcedentis positã effectualiẽ resumit dicẽdo.ꝙ ꝓma ignorãtia omnino inuoluntaria q̃ dicit inuincibilis qz vinci nõ põt. vt q̃ est in pueris ꝙ a natura insensatis a toto.i.totaliẽ excusat pcz Scõa vero ignorãtia scz omnino volũtaria q̃ dicit ignorantia affectata nullo mõ excusat pcm. qz vt ꝑ magr̃m sñiaz dicitur Et si talis ignorãtia excuset in q̃ntũ ignorantia est.aggrauat tñ in q̃ntũ est affectata Nñ tãtuz aggrauat q̃ntũ excusat Et circa hãc ignorãtiã qz de ipa frequenẽ verbuz occurrit aduertaẽ. qz nulla ignorantia de se ẽ simpliciẽ affectata Eteñ omnes homines iurta ꝓm naturaliẽ scire desiderant.ꝫ est bñ aliq̃ ignorãtia de ꝑ accidẽs affectata. in q̃ntũ scz sciẽtia ei opposita creditur debere hominẽ mouẽ seu inducere ad aliq̃d qõ ipe nõ vult ꝙ qõ sibi displicet Tertia vero ignorantia scz ꝓtim volũtaria et ꝓtim inuolũtaria.qz scz vt satis sup̃ tactũ est a volũtate omittẽte.nõ aũt a volũtate efficiẽte seu approbãte ꝓcedit.excusat a tãto. ꝫ nõ a toto .i.nõ totaliẽ excusat pcm .ꝫ bene grauitatẽ pcti diminuit Ita ꝙ peccatũ ꝑ talẽ ignorãtiaz omissũ nõ est de se ita graue sicut essz si talis ignorãtia nõ haberẽt Et intelliga

tur hoc de ignorantia q̄ p aliquē modū dat causaz ipi pcco. hic scz q̄ si ipa nō esset pcēm illud nō cō mitteret vel nō eodē mō omitteretur Nā ē alia q̄dā spēs ignorāte omne generalē pcēm ocomitans de q̄ nihil ad pns ꝓpositū Circa vero tertiā et vltimā p̄dictaꝝ triū q̄stionū sic distinguēdo dicit p̄fatus doctor. q̄ dupler ē ignorātia Quedaz est facti q̄dā est iuris Ignorātia facti dupliciē otingē p̄t Aut scz adhibita diligentia. et hec excusat a toto. qđ exponat vt supꝫ Et exemplificat de ocubitu iacob cū lya p̄mogenita filia laban. quē ocubitū talis ignorātia excusauit. Aut talis ignorātia facti otingit non adhibita debita diligentia. et hec excusat a tanto. ꝫ non a toto. qđ etiaz vt supꝫ exponat. et exēplificat de facto lamech dū occidit cayn. cū tñ ferā putaret occidere Qđ factū talis ignorātia nō excusauit a toto ꝫ bñ a tāto Ignorātia aūt iuris vt iam aliqlē in supꝫtorib⁹ declaratū est sub duplici q̄litate repit. vna vincibilis. alia inuincibilis Vincibilis quā scz vt etiā supꝫ expositū est q̄s vincē p̄t. iteruz dupler repitur Una effectata. q̄ scz iurta etiā supꝫ notata aliquis ea q̄ iuris sūt que scire tenet⁹ scire p̄t scire nō vult. imo illā eoz ignorātiā quodāmō ne a pcco retrahatur se habē oplacz Et hec ignorātia in nullo se excusat. nec scz a toto. nec a tanto Alia dicit simpler.

cū scz iurta etiā supꝫ notata aliqs ea que iuris sūt q̄ scire tenet bñ scire vellet. ꝫ cum scire possit negligit Et hec ignorātia excusat a tanto ꝫ nō a toto Ignorātia vero invincibilis sub duplici etiā q̄litate repitur Una innata. alia incidēs Innata oio excusat. et a tāto. et a toto. vt in infantib⁹. et a natura insē satis Incidēs vero iterū dupler ē ꝑm scz q̄ dupliciē otingere potest Una nāqz incidit sine culpa Alia vo incidit ex culpa Prima q̄ scz sine culpa incidit. vt q̄n gra exēpli hō dando opaz rei licite efficitur furiosus. et hec q̄n totaliter ligat seu impedit rōnē seu vsū rōnis excusat a toto. alias nō De secūda vero incidenti scz ex culpa. vt q̄n hō p̄stitit causā sue ignorantie dupler est opinio Una est q̄ ponit q̄ si talis ignorātia rōnē seu vsū rōnis omnino ligat seu impedit. tūc pcēm qđ sequitur excusat Ut gra exēpli Cū furiosus ꝫ p suā culpaz incidit in furiā. et vi illi⁹ furie occidit hominē. talis ei nō peccat. qa vt animal brutum in solo impetu mouet et nō rōne Alia est opinio que ponit q̄ talis ignorantia nō excusat a toto sed bñ a tanto Uñ in casu precedenti talis furiosus vt dicit min⁹ peccat. q̄z si furiosus non essz. peccat tamen Prima opinio probabilior videtur Propter dubium tamen talibus iniūgetur debet ꝑm canones penitentia iniungi Et hec quātum ad naturaz

seu q̄litatē ꝺsciētie ꝺicta sufficiāt

De natura qualtiate et numero circūstantiarū

In hanc de natura et q̄litate et numero circūstātiarum aliq̄ dicēda veniūt Eteniz vt supi⁹ tactū est ad cognoscēdaz differētiā nature q̄litatis pcōꝝ tam mortalis q̄z venialis. nō modice ꝺfert hmōi circūstantiarum naturā ognoscē. diligenē q̄z dū casus occurrunt ꝺsiderare ac debite attēdē Et hinc est q̄ cōiter ꝓ doctores tres assignant cause principales ꝓpter quas hmōi circūstantiarū ꝺsideratio nō solū ad sciētiā moralē ꝫ valde ꝓncipalē ad sciētiam theologicaz ptinet. q̄his non dubiū est sciētia regiminis instrūctiōis et directiōis aiaꝝ maxime in foro pñiali q̄ vt dicit Gregl. in pastorali Ars est artiū. sciēna sciētiaꝝ Prima causa ē qz hmōi scientia theologica considerare habet act⁹ hūanos. ꝑm qꝺ ꝓ eos hō ad beatitudinē salutē q̄z eternā ordinat Omne aūt q̄ ad aliquē finē ordinat oz esse illi fini ꝓportionatū Act⁹ aūt humani. fini ꝓportionāntur ꝑm q̄nda ome̅surationez q̄ fit ꝓ debitas circūstātias. rōnabilit ergo ad p̄dictā sciētiā theologicā ptinet. ip̄arū circūstātiaꝝ ꝺsideratio Scōa causa est. qz ipa etiaz sciētia theologica ꝺsiderare habz act⁹ hūanos. ꝑm qꝺ inuenit in eis bonū q̄ malū. melⁱ q̄ pei⁹ Hec aūt

in ip̄is actib⁹ humanis frequētissime ex circūstantijs rapiunt. ꝑm q̄ ip̄as circūstantias vt infra declarabit diuersificantur rationabilit ergo ip̄arum circūstantiarum consideratio ad huiusmodi theologicam scientiam pertinere ꝺcitur et pertinet Tertia causa qua ipsa etiam sciētia theologica ꝺsiderat actus humanos ꝑm qꝺ sunt meritoꝝ vel demeritoꝝ quod quidez cōuenit actibus humanis ad qꝺ requiritur q̄ sint voluntarij Act⁹ aūt humani frequentissime iudicari habent voluntarij vel inuoluntarij ꝑm cognitionem vel ignoraātiam circumstantiaruz Rationabiliter igitur circumstantiaruz cognitio ad huiusmodi scientiā theologicaz pertinere ꝺcitur et ptinet Ad declarationē igitur matēie pticulari⁹ descendēdo. circūstātia sic describit. q̄ ē accīs act⁹ humani Et intelligat ista descriptio nō de accidente quod ineſt rei vt sua q̄litas sicut albū dicit accīs rei albe. ꝫ intelligat accīs q̄i cū alio sit in eodē subiecto ꝺtinēsq̄ existens. extra tm̄ substantiam ip̄ius cum quo sic cōcurrit et existit Sic enim circūstantia ꝺcitur accidēs act⁹ humani. quia cuz actu humano simul in eodē subiecto concurrit et existere potest Est tamē extra substantiam ip̄ius actus humani nec est de eius substantia. qꝺ satis nomen de se importat q̄ cōnotat Dicitur enim circūstantia quasi circū

aliquid stãs Circũstantie aũt ꝑm quas vt supra tactũ est actꝰ hmõi iudicari habent boni vel mali meliores vel peiores meritorũ vel demeritorũ ꝛc et ꝓ osequẽs ad beatitudinẽ salutẽ q̃ eternam ordinati assignanꝯ a tullio in sua rhetorica septẽ. que continentur in isto versu Quis. quid vbi quibus. auxilijs. cur. quomõ q̃. Etenim iurta qđ ipe tulliꝰ dixit In actibꝰ humanis ad eoꝝ bonitatẽ seu malitiã debite dinoscẽdam ꝑdicta ꝑsideranda veniũt. scilicz quis est qui fecerit quid est quod fecerit. vbi fecerit. quibꝰ auxilijs instrumẽtis vel modis fecerit. quare fecerit. quõ fecerit. q̃ fecẽt ꝑbus aũt in tertio ethicoꝝ addit octauam circũstãtiam scz circa quid Sed tullius caz sub illa circũstantia quid. oprehendit hic tñ ipãrũ circũstantiarum fiet declaratio ꝑm numerũ positionem ꝑbi Numerꝰ autem seu suffitiẽtia istaꝝ circũstantiarũ sic sumi põt Circũstantia cuiz vt iaz dictũ est dicat quasi extra substãtiã actꝰ existens ꝫ tñ ipm actũ aliquo mõ attingens Triplici aũt mõ seu respectu ꝑt circũstantia actũ ipsum humanũ attingẽ Uno mõ ingntũ attingit ipm actũ i se Scdo mõ in quãtum attingit causaz ipiꝰ actꝰ Tertio mõ i q̃ntũ attingit effectũ ipius actꝰ Respectu ꝑmi modi duplicit ꝑt ipa circũstantia ipm actũ in se attingere. vel ꝓ modũ scz cuiusdam mensure seu omẽsuratiõis et sic erũt circũstantie respicientes seu ocernẽtes locũ et tẽpꝰ. que denotanꝯ ꝓ hec duo verba in ꝑdco versu posita. scz vbi, et q̃n. vel per modũ qualitatis ipiꝰ actꝰ. et sic erit circũstantia respiciẽs seu ocernẽs modũ agẽdi quo scz actꝰ ipe factꝰ est. que denotat ꝓ hoc ꝑbuz quõ Respectu vero scdi modi scz respectu cause ipiꝰ actus. cum omnium actuũ et affectuũ humanoruz quatuor sũt cause principales. scz efficiens. materialis. formalis. et finalis. quadrupler circa istas q̃tuor causas accipit seu occurrit differẽtia seu q̃litas circumstantiarũ Circa eñ causam efficientẽ alias accipitur seu occurrit circũstantia ipius agẽtis q̃ denotat per hoc verbum quis Circa causã materialẽ accipit seu occurrit circũstãtia circa obiectum q̃ denotat ꝓ hoc verbum. qđ addit ꝑbus. scz circa qđ Circa causam formalẽ accipit seu occurrit circũstantia circa causam coagẽtem seu cooperãtez seu concurrẽtez. que notat per hoc verbũ quibus auxilijs Et intellige vt iã tactũ est. vel instrumentis ꝛc vl huiusmodi que faciũt ad formã actꝰ Circa causam finalem accipitur seu occurrit circũstantia circa propositum et intẽtionem agentis que denotatur per hoc verbum. cur. i. propter quid qua de causa ꝛc. Respectu vero tertij modi. scz respe

et numero

ctu effect⁹ ipsius actus accipit seu occurrit circumstantia circa illud quod et tali actu contigit et secutum est. que denotatur p hoc verbum quid **Epilogatio** Hoc igitur sunt circũstantie et quibus vt pluries tactũ est. actus humani quo ad bonitatem vel maliciam meritum vel demeritum ꝛc iudicari habẽt nec plures reperientur quin ad aliquam premissarũ sint reducibiles Et ad maiorem instructionẽ mediocriuz et simplicium quibus vt superius tactum est non tanta scientia vel librorum facultas suppetit expedi/ens iudicatum est de predictis circumstantijs aliqualiter exemplificari. vt exinde in similia facili⁹ manuduci possint. et seruando ordinem versus supra positi Respectu igitur primi verbi scilicz quis. certum est q ceteris alijs parib⁹ grauius peccat sacerdos q̃ simpler clericus. q grauius clericus q̃ simpler laicus. et grauius vir q̃ femina Respectu scdi. scilicz quid. certum est q ceteris alijs paribus homicidium est grauius peccatuz q̃ furtum. et adulterium q̃ simpler fornicatio Respectu tertij scz vbi Certum est q ceteris alijs parib⁹ furtum vel percussio. vel fornicatio que fieret in ecclesia vel alio loco sacro. est grauius peccatum q̃ si fieret extra ecclesiaz q in loco

circũstantiarũ Celo

non sacro Respectu quarti scilicet quibus aut alijs instrumentis vel medijs ꝛc. certum est q domuz ad predandum intrare per falsaz clauem. vel seram aperire per instrumenta subtilia. vel per subordinationem famuli aut ancille ceteris alijs paribus est grauius peccatũ q̃ a casu iuẽtã aptã vel p foramẽ muri non obstructum intrare Respectu quinti scilicet. cur seu propt quid certuz est q latitare in nemore vel alio loco suspecto. seu conducere societatem aliquam intentione aliquem vel aliquos occidẽdi. ceteris alijs paribus est grauiꝰ peccatum q̃ predicta facere intentione sola depredãdi Respectu sexti. scilz quo. certum est q ceteris alijs paribus grauius est peccatũ hominem ex proposito deliberato et per insidias q̃ subito motu subito q̃ incursu occidere Et grauiꝰ ceteris alijs parib⁹ veneno in conuiuio q̃ gladio aperte inuadendo occidere Respectu septimi. scz qñ. certum est q domuz pro depredãdo de nocte intrare. ceteris alijs paribus est grauius peccatum q̃ ꝺ die intrare Et fornicari die sancto pasche. vel alio solenni ceteris alijs parib⁹ grauiꝰ est pcm q̃ die nõ solenni Respectu octaui circũstãtie p pbm addite. scz circa quo Certũ est q machinamẽta et decepciones tendere et parare ad

Cōpendiū tñ De natura qualitate

inducendam mulierē religiosā vel vrozatā in fornicationem ceteris alijs paribꝰ ē grauiꝰ pcēm q̄z machinari ad inducēdā vnā aliā oio solutā. sic de sibꝫ. Quōūt aliqui vltra oēs p̄dictas circumstantias vnā aliā scz Quotiēs Circa quā duplicit dici p̄t Uno mō q̄ cū iuxta p̄mū triū modoꝝ actuz humanū attingēdi sup̄ tactoꝝ ipa circūstātia. q̄tēs. videat actū in se attingere p modū cuiusdā ōmēsuratiōnis tpis p̄t rōnabilit intelligi et oph̄ēdi sub illa circūstātia. quādo Nec em̄ debitē sufficienē p̄t fuer ofessiōe siue alias. q̄ntitas seu grauitas pcti p illā circūstātiā. q̄. p/q̄rit haberi. vtputa scz. quo tpe. q̄ die. qua hora ꝛ pcēm factū sit. Quinetiā effectualit dicti pcti q̄ntitas grauitas p dictā circūstāti/am q̄tēs p̄q̄rat habeat vt grā exēpli Cōtingē p̄t imo frequenter ctingit q̄ hō pluries idē pcēm. vtputa fornicationē. vel furtū omittet. vna vice tēpe q̄oragesimali et die solēni. Et alia vice. alio tpe. et die nō solēni Et sic de similib' val de q̄tidianis Si igit debitē sufficienē ab isto p̄q̄rat et sciat q̄ñ tale pcēm omiserit. satis etiā scit quotiēs ipe omiserit/Alio mō dicit q̄ ꝑpria ista circūstātia. q̄tēs nō est nec dici debz circūstātia qz ꝑpria nec actū in se nec causā ipi' actꝰ nec effectū ipi' actus respicit. imo nec pcēm in se q̄quo mō aggrauat. z solū ꝑpria q̄ndā reiteratiōnē pecati pluralitatē pcēoꝝ dicit vt cla re apparē p̄t p exēpluz qđ de ipa iurta similitudinē p̄cedētiū circumstātiarū poni p̄t Certū ē em̄ q̄ ceteris alijs paribꝰ grauiꝰ ē pcēm ter aut quat mulierē de fornicatione vel adultēio solicitare. q̄z semel Et grauiꝰ ter aut quat insidias ad aliquē occidēdū tēdē et parare q̄z semel Sed ꝑpria ista nō vnū et idez pcēm sūt. imo plura. et ꝑpria q̄dam reiteratio pcēoꝝ Notanē aūt in p̄missis exēplificatiōibꝰ addita sūt illa verba Ceteris alijs paribꝰ Nā circa casꝰ p̄missos et similes posset etiā alie circūstātie ctingē seu occurrē q̄ de se alit q̄litatē grauedi nē pcēoꝝ p̄dictoꝝ disponerent ꝛ causarent Nā q̄ bñ aduertēdū ē ex ocursu pluriū circūstantiaꝝ circa aliquē actū p̄t maior ei' bonitas vel malicia. maiꝰ q̄z meritū vel demeritū causari Per p̄dictas ēt exēplificationes poterit facilit discerni' ꝛ intelligēs de casibꝰ q̄ sibi vl in ꝑpria p̄sona vel in p̄sonis aliorū. vtputa in ofessiōe aut alias cōtingē p̃nt diiudicare ꝛ discernere Nā vt sepe in supioribꝰ tactū ē ex b̄ q̄z etiā clariꝰ dādo intelligi hic de iparuz natura ꝛ qualitate circumstantiarum principaliter actum est Ex concursu alicuius aut aliāruz circūstātiarū actꝰ q̄ aliꝰ ō se ex suo q̄z genere seu natura non esset nisi veniale peccatū imo forsan actus meritoriꝰ. efficit pcēm mortale. vt pluries exemplificatū est de verbo

et numero

ocioso. occasiõe q3 seu prouocatione risus. et de datiõe elemosyne q̃ de se et suo q3 genẽ est actꝰ meritorius Quibus si addatur q cõcurrat circũstantia illa respectu cause finalis seu intẽtiõis actus de qua supꝛ. sup illo verbo. Cur. Vtputa q̃ fiant ad ꝓuocandũ seu inducẽdum mulierẽ in fornicationẽ efficiuntur pcã mortalia Et similiꝫ de alijs furta suã genꝰ et naturaz Et hec. q̃ ad naturã. q̃litatẽ. q numerum circũstãtiarum. q̃ntũ huic tractatui ꝛgruere iudicatum est dicta sufficiant

De diuersis nominibꝰ pcĩ actualis q venialis

Quo vero ad diuersitatez nominũ q̃ pcõ actuali veniali ꝑ nõnullos ꝑm diuersas eius ꝓprietates. opationes. et effectꝰ attribui solẽt est aduertẽdũ q̃ fiẽ in supioribꝰ vbi de ipo pcõ veniali agi incepit dictũ est. diffinitionẽ beati Augl. q̃ pcõ actuali mortali supꝛ vbi etiaz de ipo pcõ mortali tractatũ ẽ. et eo q̃ in ipo est pfecta rõ pcĩ attribuit solẽ ꝑ alĩq̃s pcõ in generali q tanq3 generi attribui. et sic q̃dãmõ ꝑm tñ maius q minꝰ posse ipo pcõ veniali opẽtẽ q ouenire. ita de noibus nominũ q3 diuersitate dici põt Qz in supioribꝰ pcõ mortali in se plura et diuersa noia attributa sẽ q̃ bñ cõiter pcõ in generali q tãq3 genẽi attribui solẽt. et sic q̃dãmõ

circũstantiarũ Cẽteloi

ꝑm tñ maiꝰ q minꝰ possent etiã ipsi pcõ veniali attribuiq ouenire Ideo ad clariꝰ ꝑspiciendã naturã q q̃litatẽ pcĩ venialis ꝯgnoscẽdũ recitabũtur hic aliq̃ noia ipi pcõ veniali attribui solita In q̃rũ aliq̃bꝰ cuz ipo pcõ mortali ouenit intelligãtur ꝓ priꝰ q ꝓncipaliꝰ ipi pcõ mortali opẽtẽ. cũ in eo vt tactũ est pfecta rõ pcĩ ꝟsistat. q sẽdario ac minꝰ ꝓncipaliẽ. imo ꝑ q̃ndã largam acceptionẽ ipi pcõ veniali. cũ ꝑm beatũ Thom̃. nõ ꝟsistat in eo pfecta rõ pcĩ. imo solũ q̃dã impfecta

Põt igit ꝓmo pcĩm veniale nominari. et interdũ ab aliq̃bꝰ noiaẽ macula. et ꝫ q3 maculat aiam Qõ q̃dẽ furta beatũ Thom̃ intelligẽ nõ ꝓprie loquẽdo ꝫ solũ ꝑm q̃d in q̃ntũ sez pcĩm veniale impedit nitorẽ q̃ ẽ ex actibꝰ virtutũ Quia nõ diminuit nitorẽ ꝛicualẽ. nec enĩ habitũ charitatis et aliarũ virtutum diminuẽ habet. fiẽ facit pcĩm mortale Põt etiã noiari reatꝰ. ex eo q̃ ad penã obligat ꝫ ꝫ cẽ vt iã statiz tactũ ẽ intelligẽ largo mõ q q̃si improꝑe. q ad penã eternã ꝑscise nõ obligat vt facit pcĩm mortale ꝫ solum sub disiũctiõe Vel sez ad penã eternã vl ad penã purgatoriã vel ad penaz ꝑntialiẽ satisfactoriã Qõ capꝫ immediate sequẽti vbi de dicti pcĩ venialis effectibꝰ agetur latius declarabitur Põt etiam nominari preuaricatio in quantũ sez mãdatum dei respicit q̃ transgrediẽdo ꝓuaricatur Sz

similiter vt prius intelligat largo mō et q̄si improprie. qm̄ pcēm veniale nō facit directe tōn legē dei et mādatū ꝫ bñ ꝑter. vt late in superioꝛib⁹ expositū est Potest etiaz nominari pcēm ꝑut̄ de facto nominat. in q̄ntum sez est auersio ad bonū ōmutabile. ꝫ vt etiā tactū ē ꝫ largo modo et min⁹ ꝓncipaliē Quia illa auersio ad bonū ōmutabile non est cum totali habituali auersione a bono incōmutabili. sicut est in pcēo mortali Nā in isto pcēo venali neq; plus neq; tātuz diligit ipm̄ bonum ōmutabile ad qđ sic fit auersio sicut bonuz incōmutabile a q̄ fit auersio. vt bñ ample ꝫ pluries in supioꝛib⁹ declaratū est Potest etiā nominari nefas in q̄ntū sez est illicitū ꝑsone perpetranti Sz vt frequenter dictū est ꝫ etiā ē largo mō sumēdo et quodā mō impꝛopꝛie Plura alia possunt ipi pcēo venali ꝑm diuersas ei⁹ opationes et effect⁹ nomina attribuūtur. interdū etiam ꝑ aliq̄s attribuūtur. ꝫ supꝛ dicta satis sit tetigisse ꝫ declarasse Sūt em̄ ea que magis ꝑꝛie sibi ouenire vident ꝫ cōmuni⁹ assignant Peccata venialia intelligi ꝑ lignū. fenū. et stipulam aliq̄ volūt inter quos sepe ꝑfatus beat⁹ Thom̄ supꝛ illo qđ i. ad cor. 3. dicit apls Si aliq̄ supꝛ fundamētū spūale edificāt aurū. argētū lapides pciosos Alij vero superedificāt lignū. fenū. et stipulā Et ꝑ ille q̄ supꝛ fūdamētū spūale sic lignū fenū et stipulā edificat salu⁹ erit. sic tñ q̄si ꝑ ignē. i. patiet penā sed nō eternā. intelligi ꝑ ista tria vitia volūt pcēa vēialia Qđ tñ ꝑm eūdē doctorē ꝑꝛie intelligi ꝫ de ipis pcēis vēialib⁹ q̄ admiscēt sepe curantib⁹ terrena Nam aliq̄ inter dū pcēa venialia se viris spūalib⁹ admiscēt. ꝫ qz leuissima sūt nō purgant ꝑ ignē. sed frequētissime per ipm̄ feruoꝛē charitatis Talia igit peccata venialia se terrena ꝑcurātib⁹ admiscentia ideo ꝑ lignum fenum et stipulam significant. quia sicut ꝓdicta tria in domo ogregātur nec tñ ad substātiā edificiū pertinēt imo oburi possunt. edificio nihilomin⁹ integro remanente. ita etiaz peccata venialia multiplicari in homine possūt manente spūali edificio Et tūc ꝑ istis patit ignē vel sez temꝓoralis tribulationis in hac vita. vel purgatoꝛij si ipsis nōdū purgatis decedat. ꝫ tñ salutem ꝺsequet eternā Dicunt autez hmōi peccata venialia superedificari spūali fūdamento. non quasi directe supꝛ ipm̄. etenī supꝛ bonū et spūale. malū ꝑꝛie edificari nō ꝑt ꝫ supꝛ. i. iuxta. sic̄ in simili ibi in psal dicit Supꝛ flumina babylōis ꝛc. i. iuxta flumina babylōis Notant etiā ꝫ bñ ad ꝑpositū aliquoz inꝺfra tangēdoꝛ dicunt hmōi venialia pcēa sic ꝑ lignū fenū et stipulā significata spirituali edificio superedificari Nam nisi spūali edificio superedificata essent. homo talia

Quid venialia intelligi ꝑm ꝑ lignū fenū et stipulā

habens nō essz salu⁹ sic q̄si p ignē Nñ cū pcō mortali ⁊ vēiali simł decedēs. habet quidē lignū fenuz et stipulā. ꝫ nō habz spūali fūdamento superedificata Et ideo talis nō erit salu⁹ sic q̄si p ignē. qz simpliciter salu⁹ nō erit Et importāt tria p̄dicta tres modos seu tres gradus adherētie ⁊ grauitatis ip̄oz pcōz venialium. tres q; modos seu grad⁹ purgationis eoz. ꝓpter q̄ generalit̄ oīa pcca venialia oplectunt ⁊ docernūt. qz nullum est q̄ nō sit alteri⁹ p̄dictorū triū modoz seu graduū adherētie ⁊ grauitatis Et q nō p aliquē dictorū triū modoz seu graduū purgationis etiā purget Ignū etem q̄ respectu istoz triū diutius in igne manet significat maiora Stipula que citissime oburit minima Et fenū q̄ inter ista duo se quasi medio criter habz. significat mediocria

De diuersis effectibus pcci actualis venialis

Plures possent pcci venialis effect⁹ enumerari prout plures existūt. ex q̄bus tm̄ p doctores cōius assignant q̄ sequūtur Un⁹ q̄ē qz ad penā obligat Nō aūt vt statim sup̄ tactuz ē q ad aliquā triū penarū p peccatis affligi solitarū scz eterne vel purgatorie. vel in p̄nti seculo satisfactorie p̄cise ⁊ determinate obliget. ꝫ bñ sub diuīnctiōe ad alteraz scz eaz. Nā de pcō veniali hic .i. in ħ seculo vł satisfactiōe hic nō facta in purgatorio si cū eo peccatū mortale nō existat vel in inferno si cū eo etiā pcm mortale existat satisfieri oportet Et si hic in foro scz eccie p̄nūs hō satisfaciat. leuiē satisfaciet Si vero in foro purgatorij satisfacē expectet. grauiē valde puniet ⁊ satisfaciet Si vero in foro inferni eū satisfacē oporteat. p ipō etiā veniali grauissime puniet qz eternaliē Si tm̄ vt tactū est mortale cuz ipō venali existat. i q hō cum ambob⁹ decesserit Et ad ꝓpositū istarū trium punitionū seu satisfactionū dari solet exempluz de mensura vini que in vno fozsā loco valebit solidū vnū. si ꝓgrediat vlteri⁹. reperiet valē solidos duos si vero adhuc vlterior fiat ꝓgressus reperietur valere solidos tres Pena tm̄ in inferno p veniali illata incōparabiliē minoz ē q̄z ibidē p mortali illata Nñ dici solet q pena in inferno p mortali illata ē sicut solliditas Illata vero ibidem p veniali ē sicut superficies In purgatorio aūt p veniali illata est sicut linea In p̄nti vero seculo pro veniali illata est sicut punct⁹ Nñ sicut ista quatuor sūt ad inuicem improporcionabilia. ita inter quatuor penas sup̄ dictas improportionabilis est differentia. Secōdus effect⁹ pcci venialis ē q maculat Qō sic iurta qō statim sup̄ tractauim⁹ intelligat. q. s. nitorē illū aie q ex actib⁹ caritatis ⁊ virtū

nascitur seu procedit respectu illi⁹ in quo incidit impedit Et sic p̄ indirectū maculaz q̄ndaz in aia inducit Prout iurta aliq̄s doctores p̄t exemplū poni de imagine picta q̄ aliq̄n denigrari p̄t in tm̄ vt nullo mō videri possit Aliq̄n vero sic solū obscurat vt videri q̄dē possit ꝛ nō plene discerni Propt̄ quā similitudinē dicit beat⁹ Gregl. q̄ pcm̄ veniale obscurat.mortale vero obtenebrat Respectu aūt isti⁹ macule dici solet q̄ in saluādis omne peccatū veniale in p̄nti vita a gr̄a finali i.q̄ in fine habeat alias saluādi nō esset .delet.et ꝛ p̄m aliq̄s q̄ntū ad culpā.ꝛ nō q̄ntū ad penā .imo pena illa in purgatorio soluet Delet aūt gr̄a finalis scz q̄ in morte habeat pcm̄ veniale in ipa dissolutione aie et corpis.q̄muis etiā forsan nō sit ad illud mot⁹ ōtritionis p tūc direct⁹.q ꝛ ex virtute opleri onis q sui stat⁹ Et p̄m ꝛ intelligit verbū Augl. q̄ dicit.q̄ in purgatorio p̄t ee absolutio a pena et nō a culpa.qđ etiā similiter ab aliquib⁹ doctorib⁹ dici solitū est Sz modo cōiter tenet cū peccatū veniale abhinc deferat a multis qđ etiā q̄ntum ad culpaz in purgatorio purgari possit Vñ exponendo illud qđ domin⁹ de quibusdā peccatis dixit q̄ nō remittūtur nec hic nec in futuro dicit Gregl. q̄ venialia dimittentur in futuro Qđ si intelligatur q̄ remittent q̄ntū ad penaz tunc expositio sua in effectu nulla

esset Nam etiā mortalia q̄ntuz ad penam que pro eis soluta non est ibidem purgantur Ideo clarū est q̄ Gregl.intelligere voluit q̄ venialia in purgatorio q̄ etiam ad culpam purgentur Tertius effectus peccati venialis est q̄ feruorē charitatis minuit.sicut videtur de aq̄ in ignez proiecta q̄ licet ignez nō extinguat.feruorē tamen illius minuit et temperat Quartus effectus peccati venialis est q̄ potentias anime in bonis laxat sicut p exempluz quando imponit onus super equum efficitur et redditur minus promptus et expeditus ad ambulanduz Quintus effectus peccati venialis est qđ retardat a gloria Nam cum homo decedit et posset si in eo nō esset venialia statim ad celum euolare post mortē propter ipsa venialia cogetur ad tempus in purgatorio expectare. Nunq̄z enim facies dei ab aliquo videbitur donec soluat minimum etiam peccatozum venialiuz quadrantem Oportet enim quemlibet ita mundum ante introitum paradisi esse sicut fuit in innocentia baptismali Sextus effectus peccati venialis est q̄ bona glorie celestis diminuit Non quidez illa que iam debentur et que iā homo ibi habet per meritum reposita Sed illa que deberētur si venialia non fierent Naz illo medio tempore q̄ peccata venialia fiunt possent aliqua bona fieri.que cum non fiant

de tanto ipa gloria cēsek effectualiter qz ē diminuta Propē eē illoz venialiū ppetrationē oportz opa qdā bona ad solutionē 7 purgationē hmōi venialiū facē 7 ouertere p q valde accresce potuisz et accresce debuisz cumul' pmiū eterni

Septim' effect' pcī venialis ē qz venialia sepe sūt occasio mortaliū pcōz Et b inē alios quatuoz modos. q in supioribus vbi de septē pcīs mortalibus tractari incepit late exposita sūt. vbi mōstratuz ē qd act' q de se ex sui qz natura ē solū de genē pcī venialis. pōt vel ex osciētie remorsu vel ex oplacentia vel ex pcluitate. vel ex pgressu. pcēm mortale effici Hoc autez etiā singulariē aduertēdū est. qd sic ad remissionē pcī mortalis exigitur desertio act' peccādi cū voluntate firmo qz pposito in posterum abstinēdi. sic similiē pcēm veniale in pūti vita nō dimittit nisi etiā actu et pposito deserat Et hec q ad totalē materiā nature qlitatis et effect' pcī actualis venialis ac circa eā occurrētiū qntū hūc pūtē ist' libelli octauū tractatū ocernē iudicatū ē dicta sufficiant

De secūda et vltima

diuisiōe pcī in genē seu tanqz generis q sumit bm ipi' pcī causam materialem

Expeditis his q respectu pme diuisiōis pcī in genē seu tāqz generis. q scz bm qnoā pcī qlitatē 7 qntitatē sumebat et sūpta ē dicēda occurrebāt Nūc de scda et q ad hūc tractatū vltima ipius pcī etiaz in genē seu tanqz generis diuisione. q scz bm ipi' pcī causā materialē sumit alia qua etiā dicēda venīūt Nec b accipiēda vēit ipa causa materialis p prie vt in reb' corpalib' seu materialib' fieri posset. z solū p qnoaz similitudinē vt hic causa material' dicat illud in q sit seu causat ipm peccatum

Prosecutio

et declaratio ipi' diuisionis

Diuisio igit ē ista qd pcōz alia sunt cordis alia oris. alia opis Vel bm alios aliq sūt cogitatiōis. aliq locutiōis aliqua operationis

De peccatis

cordis seu cogitationis

Peccata cogitationis seu cordis sūt hec Cogitatio. delectatio. osēsus. desideriū mali. volūtas puersa. infidelitas. supstitio. indeuotio. psūptio. dspatio. timor male hūiliās. amor male accendens. prudentia carnis. suspitio. inuidia. ira. odium. timor seruilis. exultatio in aduersis proximi. dolor de eius prosperis. contemptus pauperum. contemptus peccatorum. personarum acceptio. perfidia. affectus carnalis parentum. inepta letitia. seculi tristicia. impatientia. auaricia. solicitudo temporalium. superbia. perplexi-

De peccatis cordis

tas. obstinatio. malicia. tediū boni. acidia incōstātia. pñia pñie. dolor q̄ ap̄li⁹ nō est male factū hypocrisis. amor inordinat⁹ placēdi. timor displicēdi verecundia de bono ope. amor ꝑuar⁹. sens⁹ singlaris ambitio dignitatum. vana gloria ō bonis nature vl̄ fortūe vel gratie. verecūdia de paupib⁹ amicis, ot̄ept⁹ āmonitionū imisericordia

De peccatis oris seu locutionis

Peccata oris seu locutiōis sūt hec Crebra iuratio. periurium. blasphemia. nomē dñi irreuerenē assumē. veritatē impugnare. dcū ō aura iudicare. cōtra dcū murmurare irreuerenē horas dicere. detractio. adulatio. mēdacium. vituperiū. maledictio. infamatio. otentio. duiuatio. impugnatio veritatis agnite. impugnatio charitatis frne. seminatio discordie. ꝓditio. falsū testimoniū. mala dsilia. derisio. cōtradictio obedientie. inuertē facta bona. i ecclesijs placitare. ad irā hominē ꝓuocare. reprehendē in alio q̄ ipse facit. vaniloquiū. multiloquiū. stultiloquiū verba ociosa vel supflua vl̄ curiosa ꝓferre iactātia. verboꝝ politio pcōꝝ defensio clamor. risꝰ. cachinnus. turpiloquiū. lenociniū. cantilenas seculares cātare. in cātu diuino magis studē vocē frangere q̄z deuote psallere. murmurare. verba secularia ꝓferre. in iniusta causa aduocare. malū amendare

De peccatis operis seu opatiōis

Peccata aūt opis seu opationis sūt hec Gula luxuria. ebrietas. sacrilegiū. symonia. sortilegia. violatio dieruz solenniū. indigne cōficare. votoꝝ fractio. apostasia. dissolutio in officio diuino. scādalisare sub exemplo malo. ꝓximū corrūpē. ledere hominē. vel in rebus vel in psona vel in fama. furtuz rapina. vsura. deceptio luo⁹. vēditio iusticie. exactiones indebite. ac telonea iniusta ascultare mala. ioculatoribus dare. nēcaria sibi subtrahē. supflua sumē. vltra vires q̄ppiā aggredi. dsuetudo peccandi. recidiuatio. simulatio. tenē officiū ad q̄d nō sufficit vel q̄d sine pcō nō agit̄. chorcisare. nouitates inuenire. maioribus rebellare minores oppmere delinquē. vīsu. auditu. olfactu. tactu. gustu. lucra. osculis. munerib⁹. nutib⁹. mādatis scripturis. circunstātias aggrauātes admittē. que sūt tēp⁹. loc⁹. mod⁹. nūer⁹. psona. mora. sciētia. etas. seipm ad peccādum cogē seu inducere

De peccatis omissiōis

Peccata omissionis q̄ēc vt facilit̄ debite dsiderāti apparere ꝑt. ad tria respectu q̄rū ꝓcedēs diuisio sumit̄. vel. s. ad cor seu cogitationē. vl̄ os seu locu

locutionẽ.vel op⁹ seu opationẽ p/ tinẽt sũt hec.de deo nõ cogitare. ipm nõ timere vel nõ amare grãs sibi de beneficijs nõ agẽ.opa que fiũt ad ipm nõ referre.de pcis si/ cut deberet nõ dolẽ.ad grãm reci piendã nõ se prepare.grã accepta nõ vti.nec eã obseruare.ad inspira/ tionẽ diuinã nõ se conuertẽ.voluntatẽ suã volũtati diuine nõ cõformare.ad cõnes dicendas nõ atten dere.cõnes debitas omittere ea ad que ẽs vel voto vel pcepto vl officio tenẽt.negligẽ.cõionẽ q cõ/ fessionẽ semel in anno nõ expetere parentes nõ honorare.se ipm non cognoscẽ et reprehendẽ.conscientiam suaz negligẽ.ecclias q pdicatiões fugere tẽtationib⁹ nõ resistẽ penitentias inũctas negligenẽ facere. ea q statim facienda sũt differre. bonis primi nõ ogaudẽ et malis eius nõ dolẽ.iniurias nõ remittẽ fidez primo nõ seruare.et bñfici/ is eius nõ correspõdẽ.delinquentes nõ corripẽ.litẽ nõ sedare ignorantes nõ instruẽ.afflictos nõ cõsolari.ãmonitiõib⁹ nõ adẽescere. paucaq forsan nulla alia reperiri posse credunt peccata.que nõ sub pdictis effectualiẽ cõphẽdanẽ q in/ duãtur vel ad ea reducibilia sint

Quando peccata pdicta mortalia sint vel venialia

Quando autẽ pcca pdicta mortalia vel solum venialia existãt facile est ex supꝰ tractatis cognoscẽ. examinando scz.sit apud se.sit apud alium modos ea faciendi q omittẽdi.intentionẽ qz seu finẽ ꝓpter quem sũt ac remorsũ sciẽtie.qui de ipis habetur.cum alijs circũstãtijs circa ea occurrentib⁹ de quib⁹ late supius actuz est Et hec quo ad scdam et vltimã ipi⁹ pcti in genẽ seu tanqz generis diuisionez dicta sufficiant

Explicit

Quare multa in hoc opendio pcipue in octauo tractatu lateq plane dca sint q expsita

Quisset nõnulla in ꝟ libello et pcipue in octauo q vltimo tractatu in materia scz pccoꝝ tractata breuiꝰ q opendiosiꝰ dici.ꝟ vt frequenẽ in supioribus tactũ est libellꝰ iste nõ sciẽtificis.libros qz facilẽ procurare valẽtibus cõponꝰ est ꝟ mediocribꝰ et cõiozibꝰ.ac eis qbus non facilẽ librozũ copia suppetit Quibꝰ expediens et forsan nce fuit ea que hic dicta sũt q maxime circa difficiles materias p reiterationes q latas repetitiões.nec nõ materialia quedam exẽpla qsi palpãdo q p quãdam manuductionẽ dare intelligi Alioqn nõ facile forsan fuissz plurib⁹ opphendẽ Sic qz pdicta apud eos nullũ fructũ nullũ qz pfectũ afferre potuissent

Remissio ad doctores

Tabula

Qui tñ ampliora vidē vo/luerit vel clarī de p̄missis materijs informari habe/at frequenter allegatos doctores beatum Thomam ꝙ alios in su periorib⁹ notatos Et precipue in eoꝝ libris ꝙ tractatib⁹ supius eē designatis

Explicit

Tabula repertoria

Tractat⁹ p̄m⁹ de articulis fidei
Et p⁹ q̄o sit symbolum ꝙ vñ dicat
Quid sit articul⁹ fidei ꝙ vñ dicatur
Diuisio et exp̄o articuloꝝ fidei
Et p̄mo primi Cticulorum
Exp̄ositio scōi tertij et quarti ar/
Exp̄o q̄nti sexti septimi articuloꝝ
Exp̄ositio octaui.noni.decimi ar culorum Cticulorum
Exp̄ositio vndecimi duodecimi ar
An alia sint credenda vltra arti/culos Carticulorum
Nñ sumitur numerus ꝙ distinctio
De q̄dā alia distinctiōe articuloꝝ fidei

Tractatus secūdus de
decē p̄ceptis legis ꝙ exp̄o eorum
De diffinitiōe p̄cepti et ei⁹ exp̄ōe
De varia distinctōne variaq; assi gnatiōe p̄ceptoꝝ in tabul' legl.
Exp̄o p̄ceptorum legis. ꝙ p⁹ primi
Exp̄ositio scōi precepti legis
Exp̄o tertij ꝙ quarti p̄cepti legis
Exp̄o q̄nti ꝙ sexti p̄ceptorum
Exp̄ositio septimi
Exp̄o octaui.ix.ꝙ x.preceptorum
Nñ sumitur numer⁹ ꝙ sufficientia preceptorum
Qualit̄ p decē p̄cepta omne pēm mortale prohibetur
Ali⁹ mod⁹ ponēdi phibitōnē septē pēcoꝝ mōrliū p x. p̄cepta legis

Tractat⁹ tertius de se
ptē sacris eccie ꝙ ō eoꝝ ōclaratōe
Diffinitio sacramenti.et ei⁹ exp̄o
Quib⁹ de causis istituta sūt sacmēta
In q̄bus consistūt sacramenta
In q̄b⁹ differūt sacmenta noue legis a sacramentis vetēris legis
Quot modis sacramēta iterentur
Assignatio nūeri sacramētorū p̄m septez virtutes
Alia assignatio p̄ otrarietatez ad septē vicia capitalia
Particularis declaratio sacroꝝ
Et p̄mo de baptismo
Quid sit baptism⁹ noie ēt ratione
Quotuplex sit baptismus
Que sit ꝓpria materia in sacramē to baptismi
De forma p̄scripta sacri baptismi
De forma sacramēti baptismi q̄ ad verba
De fōr q̄ ad imersiōes faciendas
De forma aliquoꝝ que sūt de so lennitate baptismi
Quis sit effectus sacri baptismi
Quis sit idone⁹ minister sacri h⁹
De q̄litatib⁹ seu cōditōibus acce dentiuz ad baptismum
De patrinis ꝙ q̄d est eoꝝ officiuz
De sacro confirmatiōis ꝙ ptinētiū ad ipsum ad salutem
An sacm confirmationis sit reiterū
Que sit ꝓpria matēia huius sacri

Que sit forma
Quis sit minister hui⁹ sacramenti
Quis sit effectus (ofirmatiōis
De q̄litate accedentium ad sacr̄m
De sacro eucharistie⁊ ptinentib⁹ ad ip̄m (charistie
De tēpe institutiōis sacramēti eu
Que sit vtilitas hui⁹ sacramenti
De materia hui⁹ sacramenti
Que sit forma p̄scisa verborum
Quis sit effect⁹ hui⁹ sacramenti
Aliq̄ de vero corpe xp̄i
De q̄litate seu ꝺditiōe recipiētiuz sacramentū eucharistie
De q̄litate seu ꝺditiōe ministri h⁹ sacramenti (ad ipsuz
De sacramento p̄nie et ptinētib⁹
Quid est p̄nia in generali
Quot et q̄ sint p̄nie spēs
Quid in p̄nia sit res.et q̄ sacr̄m et de ei⁹ effectu
An q̄s possit de vno pc̄o penitē et nō penitēdo de omnibus
An p̄niam p se factam teneat hō ꝺum ꝺualuerit iterare
An p̄nie ꝺiminute addet deus in purgatorio q̄ deest
Que sē p̄nie canonice Et q̄re pro pc̄o mōzli agi ꝺz p̄nia septēnis
Utr̄ p̄nie sint arbitrarie vel non
Quis sit ꝺone⁹ minister i sacr̄o p̄nie
De ptib⁹ sacri p̄nie in generali
De p̄ma pte p̄nie.q̄ sit cōtritio.
An mim⁹ dolor sufficiat ad hn̄oū ꝺtutē ꝺtritiōis (ptēdi
An ꝺtritionē opteat cū tota vita
De scḋa pte p̄nie.s.de ofessione in generali
Quid sit ofessio in spēali
An ofessio nc̄aria sit ad salutez

Cui sit faciēda ofessio
Quātū possit ofessio differri
De tertia pte p̄nie scz satisfactiōe in generali
Quid sit satisfactio in spēali
Quot et q̄ sint ptes satisfactionis
An nc̄e sit ofessionez et satisfactionē fieri in charitate
De sacro extreme vnctiōis et pertinentibus ad ipsum
Quid sit extrema vnctio in spēali
De institutiōe hui⁹ sacramenti
Que sit materia hui⁹ sacramenti
Que sit forma hui⁹ sacramēti
Quis sit debit⁹ minister
Quis sit effect⁹ huius sacramenti
Quid sit res⁊ ꝺ̄o sacramentum
Quis sit ꝓceptibil⁹ hui⁹ sacramenti
De loco vnctiōis (in generali
De sacro ordis⁊ ptinētib⁹ ad ip̄z
Quid sit ordo et qūo ꝺffinitur
Quid sit materia⁊ quid res sacri
Quot sūt ordinuz grad⁹ (sacri
Quot⁊ q̄ sūt de necessitate huius
Qui ordines sūt sacri et quare sacri dicantur (ad ipsum
De sacramēto ꝺiugij et ptinētib⁹
An sacr̄m cōiugij ofert gr̄am et efficiat q̄ figurat
Quis sit ei⁹ effect⁹ (sine pc̄o
An ampler⁹ m̄rimōialis possit fieri
An tpe impregnatiōis ꝺbeat reddi debitū cōiugale (debitum
An tpe⁊ loco sacris debeat reddi
An sp debeat reddi debituz cōiugale cū petit (sacro ꝺiugij
Quid sit materia⁊ ꝺ̄o sit forma in

Tractatus quartus de

Tabula repertoria

vñ. ẏtutib⁹ q eaꝝ ꝺclaratiõe
Quid sit virt⁹ in generali
Quot sĩt ẏtutes q ꝺ eaꝝ sufficiẽtia
De trib⁹ ẏtutib⁹ theologicis
Et primo de fide
Quid sit fides q quo diffinitur
Quot modis fides dicat̃
Quid sit fides formata
Et quid informis
Et vtꝝ vna possit fieri sine alia
An demones habeãt fidẽ
Vtꝝ puuli baptisati habeãt fidẽ
Vtruz in aliq̃ casu sufficiat corde seruare fidẽ et ore diffiteri
Vtrũ falsuz possit subesse fidei
An oẽs teneant̃ ad fidẽ explicitã
De ẏtute spei q ptinẽtib⁹ ad ipaz
Quid sit spes et quo diffinit̃
An spes possit eẽ malarũ reruz
Quoꝝ sit spem habere
An spes et fides euacuabuntur q quid eis succedet (Cad ipam
De virtute charitis et ptinẽtibus
Quid ẽ charitas q quo diffinit̃
Que charitate diligenda sint et q̃ ordine (Cinimicorum
An omnes teneant̃ ad dilectionẽ
De q̃ꝺã alio ordine diligendorũ
De iiii. ẏtutib⁹ cardialib⁹ i geñali
Quare dicte virtutes dicunt̃ cardinales ciuiles q politice.
De ẏtute iusticie in speciali
De virtute prudẽtie in speciali
De virtute fortitudinis
De virtute tpantie in spẽali
De effectu dictaꝝ virtutuz Et an sint in patria
De ordine dictaꝝ virtutuz ad septem vicia capitalia

Tractat⁹ quintus de

septẽ petitiõib⁹ cõtentis in oron̄e dñica et eaꝝ exp̃ositione
De efficatia modi petẽdi ꝺtẽti in ꝓmio ꝺce oron̄is (oron̄is
De effectu prime petitionis dicte
De effectu scẽde petitionis.
De effectu tertie petitionis.
De effectu q̃rte petitiõis
De effectu q̃nte petitionis
De effectu sexte petitiõis
De effectu septime petitiõis
De nũeroq sufficientia ꝓdictaruz petitionum
De ordine iparũ septẽ petitionũ ad septem vicia capitalia

Tractatus sextus de septẽ donis spũsscti Et eoꝝ declaratiõe (ẏtutesq i q̃ ꝺrant

Vtꝝ vñ. ꝺõa spũsscti sint idẽ q virt̃
Quot sint dona spũssãcti q q̃ sint
De ꝺcis septẽ donis in spẽali
Et ꝓmo de dono timoris
Quid sit timor Et q̃t sũt ei⁹ spẽs
De scẽdo. dono spũsscti. scilz dono pietatis
Quid sit pietas
Quot modis dicit̃ pietas
De tertio dono scz oscientie
In q̃ ꝺfert donũ scie a dono sapie
De q̃rto dono scz fortitudinis
Quid sit fortitudo et in q̃ differt a fortitudine ꝓ vt est virt⁹
De q̃nto dono consilij
De sexto dono scz intellect⁹
De septimo dono s. sapia q q̃ sit
Quo ꝓ septem dona spũsscti exclu

dunt septē vicia capitalia

Tractatus septimus

de octo beatitudinibus Et earum explanatione

Quid dicat beatitudo An.s. ipa virt⁹ An id qđ ꝓmittit

Qualit̄ se habeant beatitudines ad dona et ad virtutes

Quare vltime btitudini idē reddi tur ꝑmiū sic̄ ꝑme

De btitudinib⁹ in spēali Et cuz q̄ dono ꝙueniat⁊ ꝑmo de ꝑma

De scđa. de .iij. de. iiij. de.v. de vi. de septima de octaua

Ifi accipit nūerus seu sufficientia beatitudinū

Tractatus octauus de

vicijs tā nature q̄z volūtatis

De numero⁊ sufficiētia viciorum nature (piscibilem

De vicijs nature circa vim concu

De vicijs nature circa vim irasci/ bilem (nalem

De vicijs nature circa vim ratio/

Quib⁹ cōtrarient ipa vicia nature

De vicijs voluntatis seu de malo culpe in generali

Quid ē pcēm i genē⁊ qūo diffinit

De duplici diuisiōe pcēi in genere

De trib⁹ generib⁹ peccatorum

De pcēo originali et đo est

In q̄ ꝺsistit pcēm originale

De noib⁹ pcēi originalis ꝑm qđ ꝺpat ad aiaz Itē ad corp⁹ Itē ad act⁹ delēabiles Itē ad ꝑmū hominem

De pcēo actuali mortali Et circa ipm in generali occurrētibus

Quid sit pcēm actuale mortale et qūo diffinitur

De diuersis nominib⁹ pcēi actua lis mortalis

De diuersis effectib⁹ pcēi actualis

In quo pcēm habz ortum

De ꝓgressu peccati

De his q̄ pcēm añcedūt

De his q̄ pcēm subsequunt

De his q̄ pcēm ꝺcomitātur

De trib⁹ actionez deprauantibus

Quib⁹ causis vnū peccatuz dicitur maius alio

De q̄nq̄z generib⁹ operuz

De q̄tuor generib⁹ seu diuisiōib⁹ peccati mortalis

Quedā sb diuisio pcēoꝝ in deū .q̄/ duplici respectu peccat in deū triplicit̄ peccat in ꝓmū. tripli citer peccat in se ipm

Aliq̄ circa materiā septē viciorz capitalium

Ifi numer⁹ et sufficiētia septē vi/ ciorꝝ capitaliū sumat

Duplici mō septē vicia capitalia se oñdūt nūc palā nūc palliate

Septē vicia capitalia septē feroci bus bestijs ꝺpantur

Septē vicia septez infirmitatibus comparantur

Septē vicia capitalia deuota pas siōis xp̄i meditatiōe curātur

Vnū septē viciorꝝ capitalium ex alio nascit

Pla vij. viciorꝝ capitaliū diuersis respectibus dicūtur radices seu

Tabula repertoria

cause aliorum
Trib⁹ cauſ ſeu rõnib⁹ ſupbia dici tur radix et inicium omnis pcci
Libido etiã ſed alio reſpectu dicit radix omnis pcci
Cupiditas etiã ꝟ alio reſpectu dr radix omniũ malor
Luxuria etiã ꝟ alio reſpectu dicit radix omnis pcci
De vñ.vicijs capitalib⁹ in ſpẽali
Et ꝓmo differẽtia inter ſupbiã ⁊ inanem gloriam
De ſupbia in pticulari ꝓut diſtin guit ab inani gloria
Et ponit q̃i regina omniũ vicior
De vicio ſeu pcco inanis glorie
De vicio ſeu pcco inuidie
De vicio ſeu pcco ire
De vicio ſeu pcco acidie
De vicio ſeu pcco auaricie
Et q̃re dicat idolor ſeruit⁹
De pcco gu'e.
De peccato luxurie
Quo ex ſpẽb⁹ ac filiab⁹ ſeptẽ vicior capitaliũ alia etiã pcca oriantur et ꝓcedant
Q nõ ſp vicia ſeu pcca capitalia eorũ filie et ſpẽs peccata mortalia exiſtant
Qñ ſupbia ſit pcim mortale
Qñ vana gla ſit pcim mortale et qñ nõ Et ſimilit de inuidia
Qñ ira acidia ⁊ auaricia ſint peccata mortalia
Qñ gula et luxuria ſint peccata mortalia
De pcco in ſpũm ſcim ⁊ ꝺ diuerſis ipi⁹ pcci acceptionibus
De pcco actuali veniali Et circa ipm in genẽali occurrentib⁹
Quid ſit pcim veniale
Et vnde dicatur
De natura ꝓmor motuum et qñ pcca exiſtant
De vi ſẽſibili motiua ſpũalit
De aliqb⁹ potẽtijs aie rõnalis
Vis motiua aie rõnalis diuidit
De libero arbitrio
De ſyndereſi q̃d eſt
De rõne quid eſt
De volũtate ⁊ q̃dã ei⁹ diuiſiõe
In ꝓmi mot⁹ ſint pcca et que
De triplici motu ſeu appetitu aie
De motu ſeu appetitu naturali
De motu ſeu appetitu ſenſitiuo
Quare homo ꝓnior eſt ad malũ qꝫ ad bonum illius octo mẽ aſſignã
De natura delectatiõis Et an ſit pcim Et qd̃
De cõſenſu in actũ Et an ſit peccatum et qd̃
De trib⁹ ad grauitatẽ peccati cõferẽtibus
De intentione ac fine actiõis ſeu operationis
De eẽ natura et q̃litate cõſcientie
De natura qualitate et nũero circumſtantiarũ
De diuerſis noibus pcci actualis venialis
De diuerſis effectib⁹ pcci actualis venialis
De ſcda diuiſione peccati in genere ſeu tanqꝫ generis Que ſumitur ꝑm ipſius peccati cauſã materialem.

Prosecutio et declaratio ipius di/
uisionis
De pcis cordis seu cogitationis
De pcis oris seu locutionis
De pcis opis seu opatiois
De pcis omissionis
Qñ poicta pca sint mortalia vel
venialia
Quare multa in hoc compendio
pcipue in octauo tractatu late
et plane dicta sint
Remissio ad doctores

Explicit cõpendiũ ma

gistri Johãnis Gerson Cancella
rij parisiẽ. sacre theologie profes
soris

Incipit tractatus per

utilis et valde notabilis magri Joh. Gerson de presentibus do/
mini Jesu verbis

Venite ad me omnes qui laborat is et one
rati estis et reliq̃ Salutare nobis est fra/
tres charissimi cum omni veneratione poicare cũ nul
la tã possim⁹ rõne ꝯphendere ma
gnũ ꝫ pietatis sacramẽtũ. qđ ma
nifestatũ est in carne ꝙ apparuit in
mũdo. ꝙ videlicet ihs xpus venit
in hũc mũdũ pcores saluos facẽ
et q̃rere qđ pierat Venit aũt nõ
q̃lis erat a principio creator et iu/
der omniũ seculoꝝ. seo q̃lis nobis
ogruebat sẽ speciosus forma pre
filijs hominũ. ita copios⁹ ꝙ dives
in misẽicordia sup oñes qui inuo
cant illũ Venit tanq̃ saluator ꝑ
potis. redemptor ꝑ captiuis. rex
ꝑ militib⁹. dñs ꝑ seruis. dives ꝑ
paupib⁹. medic⁹ ꝑ egrotis. vbi sẽ
nullũ ab infirmitate liberũ inuenit
ita ꝑ saluatione omnium aduenit
Venit flos floꝝ. dux moꝝ. venie
vena. fons pietatis et gratie. pa/
tens domui iacob in ablutionem
pcoris et menstruate Venit tã q̃
doctor bon⁹. magr̃ pi⁹. p̃dicator
veritatis et misericordie. mitis et
humilis corde. Venit de solio ma
iestatis. de sinu dei patris. et qđ
ibi hauserat de fonte pietatis hoc
eructauit nobis Et quid hoc esse

De verbis domini Venite

potuit nisi charitas? Ipa est q̄ so/
la emouit viscera misericordie dei
nr̄i quo mittēt nobis liberatorē q̄
ꝓpugnatorē. q̄ liberaret nos de ser
uitute diaboli qua oppressi eram⁹
Testat ꝟ aplus vbi ait Propt̄ ni/
miā charitatē suā q̄ dilexit nos de
us pr̄ filiū suuz misit Itē ꝓprio fi/
lio suo non pepcit hac charitate
sua vrgente dei fili⁹ venit de celo.
hac vrgente suspēdi se pmisit in li/
gno hac vrgēte descēdit vt suos
educeret q̄ captiui tenebant in in/
ferno hanc ipēq̄ verbo docuit et
exemplo confirmauit. et ꝓpr̄ sangui
nis effusione signauit hanc signi
ficauit et loco Verbo docuit. cuz
dixit Diligite inimicos vestros ⁊c
Exēplo cōfirmauit cū in cruce pē
dens p suis etiā crucifixorib⁹ ora
uit Pat̄ ingens ignosce illis quia
nesciūt q̄d faciūt Sanguinis effu
sione confirmauit eā. qz posuit aiam
suā p oubi⁹ suis. et p suo grege pi⁹
pastor mori dignat⁹ est Designa
uit eā q̄ loco cū diceret Venite ad
me omnes q̄ laboratis et onerati
estis Locus ergo charitatis. ipse
est Sed discerne. vtruz sueꝟ est di
uine an nr̄e Si dicam⁹ sue. nulli ꝟ
dubiū est In ipso em̄ habitat om
nis plenitudo diuinitatis corpali
ter Si diuinitatis. et charitatis.
Nā de⁹ charitas est Si dicam⁹ nr̄e
cōstat qz charitatis nr̄e loc⁹ ipe est
Quis em̄ magis ꝓxim⁹ est saucio
aut q̄s magis diligi merek̄ ab ipo
q̄ samaritanus qui curauit eum
vino et oleo? Ad eūdē ergo locuz
q̄si ad idē centrū cōcurrit ex omni
pte diuina charitas q̄ humana. vt
recte sit ipe mediator dei et homi/
nū. hō xp̄us ihus Qd̄ elegant̄ de
signat ouēt⁹ ille dñiq̄ moysi. in sum
mitate mōtis synai cū legik̄ dñm
in mōtē descēdisse. et moysen ascē
disse ad eū Quid p mōtez istū. nisi
homo ille significak̄ assūpt⁹ a ver
bo in vnitate psone? Sed dñs su
per mōtē descēdit. qz vt homines
assumēt q̄si a summo celi fastigio
diuina se dignatio iclinauit Moy
ses aūt electꝰ dñi ascēdit. qz omis
electoꝝ deuotio ad redēptorē no
strū se subleuat. vt ad intuitū⁹ dei
ptingat Illud q̄q̄ qd̄ de hester re
gina legik̄ huic sñie opitulari vide
tur Rogatura hester p ꝓpło suo ac
cedit ad regē sedētē in throno Li
det glaz ei⁹ et corruit. sed eleuak̄ et
osculak̄ virgā aureaz. q̄m ille tene
bat manu Rex sedēs in throno ē
de⁹ pr̄. cūctis iudiciaria ptāte presi
dens Regina eccīaz sanctam desi/
gnat q̄ p filiis suis oībus vide
licet fidelib⁹ deū pr̄em interpellat
Sed gloriam regis vidēs regina
corruit. qz maiestatē diuinitatis cō
siderās eccīa expauescit Tā qz rex
eleuat et virgā aureā ad ipam ex/
tendit. qz vt eccīaz suā omnipotēs
de⁹ ad cōtēplationem diuinitatis
sue exaltet. nec̄e ē vt pauidā prius
p amorem incarnationis filij sui
corroboret Qz aūt p virgā huma
nitas xp̄i designetur habemus in

psalmo sic Virgā ꝟtutis tue emit tet dñs ex syon Ac si apte dicatur humanitatē tuā o xp̄e q̄ es virt⁹ patris nasci faciet dñs ex iudaico ꝓplo Que virga bñ aurea dicitur. qz xp̄i hūanitas splēdore sapiētie singularis rutilare credit Rex ergo virgā manu tenet. ꝫ eā regina osculat. qz humanitatē quā deus pat sibi in psona filij vniens quasi manu strinxit. hanc eccia fidelium cōfessionis sue labijs dulciꝫ tāgit Ad hūc igit locū charitatis hoc ē ad se ipāz. charitas ipa nos vocat vt in charitate radicati et fundati charitatē teneam⁹ et charitatem diligam⁹ Dicit ergo Venite ad me oēs q̄ laborat's Vox ista est vocantis inuitantis. suadentis hortātis. rogantis. et ꝫ totū pro nr̄a salute Cū em̄ bonoꝝ nr̄orum nō egeat. vult tñ suā nobis demōstrare charitatē et beatitudinem cōicare Inde est q̄ nos vocat ad regnū. inuitat ad cōuiuium. qđ electis omnib⁹ patum est ab origine mūdi Vocat elongatos. inuitat ieiunos. suadet volentib⁹. iubet nolētib⁹. hortat lassos. cogit inuitos Omnib⁹ ergo in cōmune dicit Venite ad me oēs ꝛc O q̄ꝫ stupēda pietas. q̄ꝫ mira dei dignatio Quē rogare ꝺ̄buim⁹. vt nos recipe dignaret. ab ipo rogamur vt ad eū venire dignemur Qua in re q̄o aliud q̄ꝫ ꝑma illa gratia. quā nullus hominū. ꝑmereri ꝑt cōmendatur? Primā gr̄am dico. que ꝓfidos et

laborat's CClxiii

nō credētes reducit ad fidē. pueros et male viuētes cōuertit ad religionez. ꝓtesos et negligētes accendit ad deuotionē Ipa ē gratuītū beneficiū dei ꝓfluēs ex illa ineffabili benignitate dñi Jesu. et ex intimis visceri⁹ charitatis eius Ipa est cui nulla scelera horrida. nulla pcā magna. nulla consuetudinū vincula dura. nulla difficultatū claustra inuia sunt Ipa nos ꝑuenit vt bonū velim⁹. ipa subsequitur vt possim⁹ Ipa stantes roborat ne cadāt. ipa currētes expedit vt alacri⁹ currāt. ipa iacentes cōpellit vt surgant de lacu miserie et de luto fecis Ipsa quatriduanuz mortuum non solum resuscitat. ꝫ eius etiam sorores id est anime affectus cōcitat vt p fratre resuscitando intercedāt Ipam nulla volūtas. nullū meritū. deuotio nulla ꝑcedit. ꝫ sponte venit. indebita venit ac p ꝫ totū hominē iure vēdicat sibi Qptz nāq̄ vt accepto dei beneficio tā gratuito q tā magno vt totū hominē innouauerit et q̄si alterando mutauerit ex eo q̄ erat in id qđ añ nō erat ꝫ ē de iniusto in iustū de nō sācto in sc̄m. de peccatore in innocētē. totū et ex toto se hō ad gr̄as repēdendas ouertat neq̄q̄ gr̄e dei ingrat⁹ ꝑmaneat Gratū aūt veraciꝫ existē est ad bona agenda se incessanter exercere Minus enim gratus esse conuincitur. quisquis mādatis eius q̄ gratiam dedit adhuc reluctatur

De verbis

Seo si omnis nra gratz actio. dei est de datis bñficijs laudatio. de dandis adhuc siue in hac vita siue in futura q̄ mihi erit spesq̄ fiducia? Quib⁹ deniq̄ meritis oq̄rā de malo custodiā. in bono ostātiam. finē bonū et vitā eternaz Neq̄ cū dabunt immerito. ꝫ vnde tā mereri ea possim non video. Sed scio q̄o factā Accepto ꝑm xp̄m iam spū gre et p̄cū. gre. vt bona inchoem. p̄cū. vt assiduis do p̄ib⁹ inchoata omendē erinde iā ordiar facē mihi amicos p̄ib⁹ indefessis q̄ me recipiāt in etna tabernacula Quod si siue alienis siue xp̄ijs méitl. adipiscar dūmō adipiscar regnū celorū? Surgā pinde et circuibo ciuitatē. q̄ram sicubi inuenīā virū iustū et sēm bonis pollētem mozib⁹ placentē deo sēm dilectū Jp̄i⁹ meoꝝnib⁹ omēdabo. vt qō meis meritl. nō valeo ei⁹ asseqūr p̄rocio Quera debinc in milib⁹ aiaz sāctarū si vspiā inuenire potuero spōsaz dñi mei. amicā regis eterni Jp̄i me ponissimū omendabo ip̄i adhere/bo ꝫ et obseq̄r adolescētulis eius vt indignitas mea q̄ p se iuste despicat. illaz q̄ spōse familiares sūt meritis puchat Egrediar aūt ad huc et otueboz celestē il'ā curiaz. ouēt⁹ illos sēissimos. q̄ assistūt dominatozi vniuerse terre. et hinc q̄/dem letant illi beatoz spirituum ordines. illinc vo gaudēt aie sco/rū q̄ xp̄i vestigia sūt secuti. quos i septē gradib⁹ sacrosca distinguit ecia Clamabo ita ad eos p diez

domini Venite

et nocte. orabo p me et p amicis meis postulās vt intercessiões sca rū omniū celestiū virtutū et scoꝝ p̄triarcharū et cetēa vbiq̄ sētiam⁹ Jnuocabo nihilomin⁹ singulos q̄s q̄ scoz spēalit. q̄rū mihi et notitia maioz. et memoria crebrioz et intercessio assuetioz ē Naz sicut de claritate et gla ita de pietate misericordia. et charitate omniū mihi ostat. vtputo q̄ etiā gaudēt super vno pc̄ore penitētiā agēte Ecce aūt sup omnē gloriā scoz sup omnes choros angeloz exaltatā osi vero scam dei genitricē Mariā p/ditoz repatricē. exulū reducē. matrē et dominā omniū xp̄ianoꝝ Hec ē illa gl̄osa et felix maria. que in ipo sacratissimo sācte trinitatis triclinio assistit pata votis poscētiū. tāto potētioz ad interuenīēdū q̄nto p̄ntioz ad intuēdū ip̄m fōtē misericordie Ad hāc igit medullitus ofugiā. ad ip̄am tota virtute clamabo. ad ip̄am suspirabo. gemēs et flens in hac lacrimarū valle. scies q̄ potēs ē q̄ efficax apud dñatorē celi et terre. et si locuta fuerit p me verbum nihil est q̄ō possit ei denegare dilectissimus filius eius Libet adhuc mentis oculos attollē. ac de p̄fundo laci et de luto fecis qualitercūq̄ aciē dirigē in illud incomprehensibile diuine claritatis arcanum. et considerare diligenter vtrum ne etiam ibi sit imo ne vel ibi desit qui pro me intercedere possit Tres illic contueoz in vna deitate personas in/

diuisas in essentia.indifferentes in potentia.pares in virtute.eqles in benignitate Et cuz psonaz nulla sit posterior alia.nulla inferior aut indignior.duas tñ er eis.filium videlicet et spūmtcm agnosco intercedere p me miro et ineffabili mō. ad deū patrē omipotētem Mñ et vterqz aduocati nomē obtinuit.testāte ipa veritate et dicēte de spū sācto Rogabo patrē meū et aliuz paclytū dabit vobis spūm veritatis Et itē alio loco dicit scriptura de filio Aduocatū habem⁹ apud patrē ihm xpm iustū Qđ aūt idē fili⁹ intercedat p nobis .sic asserit apls.xpus ihs qui ē ad dexteraz pris.q etiaz interpellat p nobis. Justū em est.vt medic⁹ p egrotis aduocat⁹ p derelictis.ff p ffrib⁹ caput p mēbris.pontifex p pplo suo interpellet Venite ad me omnes ⁊c Ipsum vero apud patrē p nobis interpellare ē. cicatrices et qle gen⁹ mortis sustinuit p nobis pīno vultui qsi oīēorādo incessabiliē demōstrare Q item spiritus orat p nobis sic dicit apūs Similiē aūt et spūs aduuat infirmitates nras Nā qđ oram⁹ sic oportz nescim⁹.ꝟ ipe spūs postulat p nobis gemitib⁹ inenarrabilib⁹ Et alibi Spūs scūs deū postulat p scis Ipm vero p nobis postulare et ineffabiliē gemē ē.postulatiões et gemit⁹ nros qs ipo inspirāte fundim⁹.deo pri et filio ac sibi ineffabiliē acceptabiles reddē Ecce p me orat omnis eccia scoz .p me orant oēs chori angelorum.p me intercedit pissima vgo maria mū di salus et dña .p me interpellat vnigenit⁹ dei fili⁹.p me postulat spūscus.et sol⁹ pr poterit aduersū me claudē viscera miseicordie sue? Absit Ei⁹ qppe natura bōitas.ei⁹ op⁹ misericordia ē.ei⁹ naturale et pprīū est misereri sp ⁊ parcē Ipi⁹ deniqz vor ē illa ad moysen Clamabūt inqt ad me.⁊ ego exaudiā eos qz mihicors sū Certe cū tales ac tātos hēaz pronos⁊ aduōtos intercessores ⁊ adiutores.quē timebo? Nōne dign⁹ ero vel poti⁹ nōne ipi digni erūt vt p eos et pr eos obtinea quācūqz petiero gratiam.et grāz p gra Supna etem pietas q̄ pmaz grām dedit .id est bonū velle.dabit et pficē p bona volūtate.i.grāz p gra scdaz pro pma.addat⁊ pseuerātiam .i.grāz tertiā p scda.et ita mia, ei⁹ sōsequitur me oib⁹ dieb⁹ vite mee Ad extremū vo grāz et glaz dabit dns grāz boni finis.glaz etne beatitudinis Ubi nōndum q vna qlibet bona opatio nra.et regratiatoria ē pteritoz.et meritoria futuroz dei donoz.futuroz inqm taz in pñti qz in futura vita Qđ satis expmere videt psalmi sexagesimino/ni titul⁹ qui inscribit psalm⁹ dauid in rememoratiōe qp saluū fecit eū dns Psalm⁹ bonā opationē significat q opatio fiēi dr in remēorati one qp saluū eū fecit dominus.i.in gratiarum actione In cuius tamen psalmi fine scriptum est Aduu

De verbis

tor me⁹ et liberator me⁹ es tu. adiu
tor videlicet ad gr̃am. liberator a
corruptiõe ad gloriã capescẽdam
Sicut ergo pcm aliqñ pena est
pcti p̃cedẽtis et causa subsequẽtis
ita e regiõe virt⁹ ẽ donũ virtutis
p̃cedentis et cã subsequẽtis. et ni/
hilomin⁹ vtriusq; tã virtutis vide/
licet q; peccati retributio manet i
eternũ Ecce q̃b⁹ meritis et quib⁹
modis obtinẽ possũ regnũ celorũ
Sed obsistet fortassis antiqu⁹ ille
aduersari⁹. et calũniabit iniustũ eẽ
vt alienis p̃cib⁹ et nõ ꝓp̃ris operi
bus q̃sq; saluet Ad xp̃m istud fa
tear expauescerẽ. nisi magna mea
merita recognoscerẽ habeo autẽ
duo merita magna et valida. q me
rito p his ingrediar in locum ta
bernaculi admirabilis vsq; ad do
mũ dei Et p̃mũ q̃dem est dñi mei
passio Secũm vero mei ẽt ipi⁹ ope
ratio. etiã si minimũ q̃d opat⁹ fue
ro. etiã si vel vnũ in fine vite gemi
tũ edidero Quacũq; inquit hora
pcor ingemuerit salu⁹ erit Primũ
op⁹ opat⁹ ẽ dñs me⁹ p me. et sine
me. et q; merito ei⁹ ipe non eguit.
ih̃ dedit Secũm op⁹ opat mecũ q i
me. et ei⁹ meritũ mihi totũ dat. ac
p eo q̃ p̃miũ dabit Atq; ita verũ
ẽ q; electi deo dicũt Omnia em̃ opa
nr̃a opat⁹ es nobis Primũ méitũ
ianuã mihi regni celestis reserat. se
cũdũ in beatitudine sedẽ collocat
De p̃mo scriptũ ẽ Occisus es et
redemisti nos deo in sãguine tuo
et fecisti nos deo nostro regnũ et
sacerdotes. et regnabũt sup terrã

domini Venite

terrã vtiq; viuẽtiũ Ite xp̃us pro
peccatis nr̃is mortu⁹ ẽ. iust⁹ p in/
iustis. vt nos offerret deo Et mgr̃
petr⁹ in sẽtẽthis Nõ potuit patefie
ri regni aditꝰ. q fieri sal⁹ nisi p mor
tẽ vnigeniti. cui⁹ tãta fuit hũilitas
et patiẽtia. vt merito ei⁹ patuerit
in eũ credẽtib⁹ regni aditꝰ De se
cũdo scriptũ ẽ Unusq̃sq; p̃priam
mercedẽ accipiet ꝑm suũ laborem
Et alibi Omnis mia locũ vnicui/
q; tribuet ꝑm meritũ opm suor; q
ꝑm intellectũ pegrinatiõis ei⁹ Bñ
aũt dicit ꝑm intellectũ pegrinatio
nis ei⁹ q; ꝑm q; magis a min⁹ se b
pegrinũ q̃sq; esse intelligit. et iuxta
intellectũ verã patriaz inq̃rit. ꝑm
b magis aut min⁹ in regno clarita
tis habebit Attñ q̃ vel vltim⁹ erit
in regno vtpote q̃ illũ sibi q̃ñẽit
vno solo gemitu vel vno aq̃ frigi/
dule potu. scim⁹ q; tãtã gloriã ha
bebit. q̃ntam nec oculus vidit nec
auris audiuit nec in cor hois ascẽ
dit Quid aũt putas illi erit. q̃ a p
mo mane in vinea dñi laborãs su
stinuit pond⁹ diei et est⁹ et in celo
reposuit sudores suos? Hoc ine/
stimabile est Tũ ergo mihi merita
ad regni aptionẽ suppetãt et ad se
dis collocationẽ. q̃d est iam vnde
despare habeã pcertz cũ ad thro
nũ glie tãtis incessorib⁹ q̃ntos su
pra memorauí fuisse accedã? Hoc
in me fratres ex voce cuiuslibz ele
cti et dilecti deo. non presumptu/
osa arrogantia. sed pia et humili
confidentia trãsfiguraui. que me
iudicia sequant ignorans. sed de

x Confidenter exhibendis humilit offerem
se salute optinenda et pace a deo meam
rant et vt necessarij impetrandy

diuina misericordia nō desperās
Nō em̄ his puēturum me diffinio
qō ḡoē sol⁹ nouit de⁹. ꝫ modū pre
scribo q̄ puenire debeat omnis di
electꝰ. Hec et his similia diabolo
temptāti et pcēm sue diffidētie vl
despatiōis ingerē volēti soleo re/
spōdere. ne qñ p̄ualeat inimc⁹ me⁹
sup me Vt si qñ me cogitatio in cō
spectu diuine maiestatis rapuerit
ibi certe longe aliē procedo qz tūc
me puluerē cinerē qz esse recogno/
sco Tūc me pcōrē miserrimum q
supplicio dignissimū p̄fiteor. et cū
oñi reuerētia veniā depcor Tunc
q̄si sup terrā sto et alas submitto
quas in altercatiōe diaboli q̄si in
celo volās ertēsas teneo. vt sp et
corā diabolo erect⁹ inueniar. q hu
milis corā deo Nūc āt ad expo/
nēda ꝟba dñica reuertamur Ve/
nite inḡt ad me omes q̄ laboratis
et onērati estis et ego ꝛ Quid vul
ci⁹ nob hac voce dñi vocātis et in/
uitātis nos frēs charissimi? Vide
amus igit fratres vocationē nr̄az
seq̄mur vocātē. vt mereamur eū q̄
nos vocauit in regno suo videre
Sz q̄d agim⁹? Nūquid vocationū
modos p̄termittim⁹? Minime Nā
vtilitatis nō modicū afferūt. si sci/
ant Sūt vero tres modi. q̄bus a
dño vocamur. et ad dominuz vo/
camur Afflictio. omonitio. inspira
tio Cōmonitio fit extrinsec⁹. inspi
ratio aūt intrinsec⁹. afflictio vero
vtrobiqz Afflictio tn̄ alia fit in re/
bus. alia in corpe. alia in mēte Af/
flictio in reb⁹ est paupertas. affli/
ctio in corpe infirmitas. afflictio i
mēte puersitas Nunc de singulis
videam⁹ Sūt nēpe nōnulli qui in
h̄ mūdo nihil diuiciaꝝ habēt sūt
q̄ hoc ipm̄ qō hñt ampliare volūt
et nō valent Duris vtriqz labori
b⁹ ardenē insistūt. oi studio adḡrē
dis reb⁹ inseruiūt. et tn̄ casso labo/
re deficiūt Nihil in mūdo p̄ter ꝑ/
peritates et glorias q̄rūt. et nihil
in mūdo p̄ter aduersitates et mo/
lestias inueniūt Cūqz negociēt ꝙ
deficiāt. conenē surgere ꝙ semp ca/
dant. tāto facili⁹ q̄ñqz ad dñm cō/
uertūtur. q̄nto in reb⁹ mūdi nūq̄m
ꝑsperanē Sūt alīq̄ repentina in/
firmitate correpti vel longa egri/
tudine p̄ssi. eo celeri⁹ ad sanitatem
cordis redeunt. q̄ de sanitate cor/
poris q̄si despati sūt Generale nā/
qz ē oib⁹. vt cū infirmari ceperint
tūc sci ē vel fuisse velint. ꝙ tūc de/
um inuocare incipiūt quē ꝑus au/
dire nolebāt etiā vocātē Hinc p
psal. dicit Multiplicate sūt infirmi
tates eoꝝ postea accelerauerunt
Hos ad bonū sua pauptas. illos
sua pduxit infirmitas. q̄si paupes
et infirmi nō fuissent in malo suo
fortassis sp durarent Quos apte
puer ille egypti⁹ significat. q̄ cū er
amalechitib⁹ ciuitatē dauid dep̄/
dātib⁹ venēat. ꝫ eisdē cū preda re/
uertētib⁹ eger in via remānsit. et p
triduū nihil oio cibi vel pot⁹ gusta/
uerat Quē dauid repperit ꝙ cibum
ꝙ potū tribuit. ꝙ ei⁹ ducatu hostes
interfecit Amalechite ciuitatē da/
uid destruūt. q̄ñ sck̄ hui⁹ amatores

De verbis domini Venite

imaginē dei in semet ipis ꝑ prava opera polluūt Cū ꝓa reuertunt qñ etiā in mala sua opatiōe ꝓsperant Puer egipty⁹ eger in via remanet cū pcōr aliqs a seculi felicitatibus multimoda aduersitate repellit Trib⁹ dieb⁹ puer ille incubat⁹ remansit Per tres dies significari vident tres ꝓspitatū spēs. quas amatores mūdi ad cumulū vānationis sue plerūq; sortiunt. dignitas scz. nobilitas. et diuicie Puer ergo ieiun⁹ remanet. cū pcōr dignitatez. nobilitatē. et diuicias. qb⁹ delectari possit nō habz Quē datuid reppēit. cibo qz ac potu reficit. qz hmōi pcōrē xp̄us misericorditer ad se trahit. et qz suaues delicias impertit Cum vo dauid exercitus sui ducē ostituit. qz nōnunqz otingit. vt hō q̄ paup in seculo fuerat. locū regiminis inter religiosos accipiat Qui eos et a qb⁹ despect⁹ fuerat interficit cum gladio verbi dei exerto. lubricos quosqz et carnales qb⁹ in mūdo cōgri non potuit a prava sua opatiōe verb et exēpl occidit Sic nimirū omnipotens de frequent et q̄si ex osuetudine pietatis sue stulta mūdi eligit vt ofūdat sapiētes. et infirma mūdi eligit. vt ofundat fortia et ignobilia et ꝺrēptibilia eligit ea q̄ nō sc̄t. vt ea q̄ sc̄t destruat Hinc in pabola veritatis dicit Exi cito in plateas et vicos ciuitatis. et pauperes ac debiles. cecos et claudos cōpelle intrare Qui aut̄ez sint pauperes et debiles iā satis dictuz est Videam⁹ mō q̄ sint ceci et claudi

Ceci et claudi vident h̄i ꝓtinē ad tertiā afflictiōis spēm. quā sup̄ distinguēdo nominauim⁹ puersitatē Quare aūt duplici signatur noie? Puto ꝓp̄ duo genēa hominū. secularū videlicz et claustraliū. Ceci sūt q̄ lumē veritatis nō vidēt. nec vidē appetūt Claudi sc̄t nō ceci q̄ lumē veritatis q̄dē vidēt. ꝫ corruptiōis sue pōdē otracti. rectos in opatiōe gress⁹ figē nō valēt Per cecos seculares accipe. q̄ oculo rōnis carētes et suā sensualitatez sequētes. nescierūt neqz intellexerūt in tenebris ambulant. et nolunt intelligē vt bñ agant Per claudos claustrales intellige. qui assidua lectiōe et iugi meditatione edocte. vident. i. discernūt inē bonū et malū. inter sēm et ꝓphanū. ꝫ tñ captiui ducunt in legē pcti. ac p̄ h̄ claudicāt in vijs dñi Quo aūt hos vel illos ad deum sua trahit peruersitas? Quid vo ē puersitas? Et nūq̄d puersitas ē afflictio? Breuit̄ accipite Peruersitas in h̄ loco ē mala cōscia shāc puersitatē afflictionē eē null⁹ ignorat. nisi qui stimulos morētis pūgētisq; tumultuātis ofte nō sēnit Quid itaqz tā ad aratruz trahēdū. et retro nō aspiciēdū q̄ pūgēs ofcie stimul⁹ vrget? Durū ē cōtra hūc stimulū calcitrare Nūqz pacē et salutez habz. q̄ recalcitrat ꝫ cōtūdit et ofunditur percutitur et affligitur. donec adq̄escat. Tō scientiam sequere. si vis saluus esse Qui sequitur eam. nec errare poterit nec timere Qui non sequitur ipe sibi testimoniū reddit ꝙ vāna-

tus sit ℂ Cōscientia em̄ sua iudicabit eū i nouissimo die Inspiciam⁹ tñ p exempla si placet. qualit̄ ad ouersionē ducat quēq; mala conscientia ℂ Cōtingit plerūq; vt secularīū aliquis mole grauat⁹ criminū .q̄ nūq; voluit pcīs ponē modum. seo gloriat⁹ est in malicia. q sp̄ p̄ualuit in vanitate sua. tādē aliqñ ad cor reddeat .et ipam nimiā puersitatez et puersaz nimietatē scelerū suoz̄ horrē incipiat ℂ Cūq; cepit cogitare mala que gessit et mala q̄ meruit .q; execrāb⁹ sit coram deo. et q; dānādous coz̄ mūdo q; district⁹ iudex veniat et q; terribiliter pcōres puniat. cū hec inq̄m q his similia reuoluere et replicare sibi cepit in corde suo q̄nta putas vndaruz flumina sup̄ oscientie naue tunc irruant! ℂ Quidni cōquassēt et ofringāt p̄cellis salubrit̄ furentib⁹ nauis illa. q pereat a via sua pessima et a vita sua neq̄ssima. vt eo resipiscat et reuiuiscat melī⁹ quo salubri⁹ perīt! ℂ Hinc pat̄ ad filiū stulte ira cūdum. Frat̄ tu⁹ mortu⁹ erat et reuixit. perierat et inuentus est Hic ergo talis cū ad cōuersionē venerit eo p̄pensius sp̄ satagit deo seruire. quo se meminit nequi⁹ cecidisse. sic q; fit vt sua eum peruersitas apud deū p̄moueat. dū eaz semp̄ acriori pīa deplorat ℂ Contingit item q̄ claustraliū aliqs spū pulsatus inuidie vel ire curiositatis vel inepte letitie seu alteri⁹ cuiuslibz vicij. dū resistere neglexerit. et longa dissimulatione assuefact⁹ in vicio. vires auxerit inimico. p̄mittēte dō cadat in culpā luxurie vel alicuius grauioris Solet nāq; superna districtio pcēm aliquotiens punire pcō .vt qui in sordib⁹ est sordescat adhuc. et sit sup̄ modum peccans pcēm. q̄ diuinū p̄mitus noluit seruare mandatū ℂ Dō tñ in electis occasio est correctionis. et in reprobis cumul⁹ damnationis ℂ Cur igit̄ homo qui eiusmōi est. reatū suum videt. nōne angit̄ et affligitur a p̄pria oscientia conuictus et cōfusus! ℂ Nōne tandē ofusio illa aduceet iusticiā. et afflictio talis alleuiabit cōscientiā! ℂ Corriget equidē maius peccatū. qō est pena p̄cedētium viciorum et occasione illi⁹ corriget q leuiora vicia q̄ fuerit cā illi⁹ pcī Sic nimirū mirabilit̄ cūcta disponēte dō. electis suis oia cooperant̄ in bonū. nō solū bona .sed et mala q̄ faciūt. qr q̄ stando segnes cē poterant cadere p̄mittuntur vt feruentes fiant .et magis cecidisse q; stetisse p̄dest. cū dānum ruine luctib⁹ vberiorib⁹ reconpēsent ℂ Jā vero scōus diuinarū vocationum mod⁹ est vt sup̄ dixim⁹ cōmonitio. quā triplicit̄ fieri diffinim⁹ Fit em̄ omonitio p̄ miracula signorum. p̄ exēpla bonorum. et p̄ verba doctorum ℂ Doctores aūt in ħ loco accipim⁹ omnes cuiuscūq; etatis vel ordinis a quibus verbum salutis audimus ℂ Per miracula igit̄ vocātur qui exhibito vel in se vel in alīs

De verbis

visibili miraculo ouertunt ad dominū In se. vt cecinat In alijs. vt nichodem q venit ad ihm nocte. Nemo em inqt pt hec sig facē q tu facis In se qppe nullū recepisse signū inuenit Per exēpla vocātur. qui ad aspectū vel auditū siue etiā ad memoriā alicuius viri religiosi et his quos pfis adhuc seculū in carne retinet. vel futurū iā exutos corpe suscepit animo accēdit atq virtutes qb illū effulsisse meminit p viribus imitari ponit Per verba doctor vocant. q viua voce p dicantiū edificant. et ad celeste edificiū coaptant O qz miranda et tremēda sup nos est dei dispensatio. in h vocatiōis articulo Enim uero multis dat verbuz p̄dicationis bono suo. multis datur malo suo. Sic et multis subtrahit bono suo. et multis subtrahit malo suo Illis dat bono suo q cū gaudio suscipiūt verbū. et fructū afferunt in pacientia Illis dat malo suo. qui audiūt volūtate dñi sui. et non curant facē digna Illis subtrahitur bono suo. q posset exinde nisi subtraherē supbire vel fastidire aut etiā otenere. ac p h grauī iudiciū incurrē Illis subtrahit malo suo q vel pter sua vel pter aliena peccata illud audire nō merent qui si audirēt. a sua fortassis pūitate corrigerent O qz infelices sunt q verbum dei audire nō possūt o qz infelicores qui etiā nolūt o qz infelicissimi qui et oderūt. De primis

domini Venite

scriptū est impedimēta mūdi fecerunt eos miseros De scōis plus em ad iracūdiā puocās est et filij mendaces. hij nolentes audire legem dei De tertijs. Insipientes q maligni oderūt sapientiā Et iterū Desperistis omne consiliū meū Primi iudicabunt vt negligentes servi. scōi vt otiosi domestici. tertij vt cōtēnentes inimici Primis q hbet homo loq potest absq scrupulo. scōis nullus ex facili debet nisi qui vel pter amicitiā aut affinitatē aut aliquid h mōi. se ab eis exaudiri presumit Si em me nō exaudiri ohdero reus ero si margaritas ante porcos sparsēo Tertijs qui verbum dei subtrahit. male nō facit. quia ex hoc saluti eoz̄ p uidet quāq si ex toto efficere non valet. rn hoc ipm q̄si' salus. qd ex non audito verbo ac per hoc nō contēpto minus damnatur Hinc est q quando cum iudeis nos loqui contigit. confusiōi magis eorum q̄ uersioni disputando operam damus. quia de conuersione eorum quodāmodo desperamus Et de his actenus Tertius autez diuinarum vocationum modus ē inspiratio. quā mltis modis fieri cōstat Fit nāq timore. amore. pudore. opūctiōe. deuotiōe intelligētia. sapiētia. datiōe. redditione. augmētatiōe. et consūmatiōe cuiusli bet gre Que qm ad alia pperam. singillatiz euoluē supsidem hoc solū omōem. q hec sola vocatio

p se sufficit ad ouertendū hominē. ceteraq; nulla sine ista aliquid valz Fremat mundꝰ p̄remat corpus. tumultuet̄ ōscientia. corūscent miracula. appareāt exempla. addant et doctoꝝ verba. magis p hec blasphemie. murmuratōes. otēptꝰ. q irrisiones, detractiones. et p̄secutiones. q̄s gr̄e aut virtutes suscitabūt hōis itaq; de vocationum modis tanq̄s p excessū dictis ad p̄positū redeamꝰ Venite inq̄t dñs ad me ℟ Cogitaui mihi q̄d sibi dñs voluerit in hoc verbo venite. Occurrit sētentia beati Aug̃ñ. in sermone sup cantica cāticoꝝ. lr. caº. sic dicentis Ostende mihi faciē tuā. Ad quid? vt mihi videt̄ se magis ostendere vult. Ita est. videri vult. nō videre Quid em̄ ille non videt? Ita ꝛres. p̄sus ita mihi videt̄. Et in hoc loco p ipē potiꝰ venire velle ad nos q̄s nos ad eū insinuet. vtrūq; tñ necessariū est ad eternā salutē. sed suū venire nr̄m p̄cedere. nemo sane mētis ignorat. Est em̄ suū nr̄i causa. sicut et fit nr̄i causa. Item̄ nisi ipe venerit ad nos. nos nunq̄s venīemus ad eū. Sz q̄d dicimꝰ. Quō venit q̄ vbiq; est. Quo venire p̄t qui nusq̄s deest. Quō etiā veniemꝰ ad eū qui immobiliter et immutabiliter est sup̄ omnia. et infra oia. intra omnia. et extra omnia? Utrūq; mirabile est sz q̄ venit ipe ad nos. q p nos venimꝰ ad ipm. sed videamꝰ quō fiat q̄d fieri oñimodis constat. Et p̄imo de aduentu ipiꝰ ad nos. Aduētus ipiꝰ quadripertitꝰ est. aduentꝰ incarnationis. aduentꝰ dispensationis. aduentꝰ aduocationis. aduentus vltime retributionis. Prim̄ in plenitudine tp̄m. scōs i cordibꝰ electoꝝ. tertiꝰ in cuiuslibet hōis morte quartꝰ in nouissimo die. De eo quē scōo loco posuimꝰ aduentu sz dispensationis nūc agere intendimus ceteris omissis. Venit itaq; dñs ad nos vel in nos dispensatiue cuz mentes nr̄as illuminat accendit et replet sui amoris igne. Tūc vo euz in nos venisse dicimꝰ cū intensioreꝝ solito sancti desideriꝝ feruorē in cordē sentimꝰ. Et quāto feruentiores sumꝰ tanto eū p̄sentiorē credimꝰ. Venit cū menti aspirat et vocē eiꝰ audis sed nō scis vnde veniat aut quo vadat. Vocē audis q̄z gratiā sentis. sed nescis vnde veniat. quia nō discernis vtꝝ de iudicio seueritatis an de p̄iciatorio bonitatis gr̄a p̄cedat. Nescis q̄z quo vadat q̄z nō intelligis ad quē finē tendat Si aūt p eo q̄ scire te putas quo vadat. q̄z sētis q̄ in cor tuū vadat otentiosius querē insistas et vnde veniat. Sane me aliud respondere posse non p̄fitꝰ. nisi q̄ de eo cordis loco vbi non sentit̄. p̄cedit ad eū cordis locū vbi sentiat̄. Non em̄ de exterioribꝰ cuiusq; loci sedibꝰ q̄i localiter adueniens ingredit̄ sicut nec de interioribꝰ anime successibꝰ quasi tp̄alit̄ oriens egredit̄ ꝛ incōmutabilis in se manens ab inexp̄ētia cordis ad exp̄ientiā eius p̄dit.

vel certe de presentia potentie qua vbiq; est veniēs ad p̄tiā gr̄e qua nūc adest nūc abest trāsit. Est tñ et aliud qđ de aduentu ei⁹ sicut q de recessu eius figuraliter dici possit. Venit siquidē ad nos duob⁹ modis.et duob⁹ modis recedit.venit cū accedit vel apparet.recedit cum abit vel euanescit Quodcūq; venit vel recedit de loco ad locū grada tim transit Quod vero apparet vel euanescit ex improuiso se nr̄is aspectib⁹ ingerit vel eripit. Euanescere aūt est.nō ad nihilū redigi sed ab aspectu repente subtrahi sic de dño scriptū ē. Et ipe euanuit ab oculis eoz. Venit itaq; dñs ad nos cum diuino nos exercitio ad v̄tutes erudit. Apparet nob cū intelligētiā sacre scripture qñq; eē nō meditātib⁹ inuehit.siue cū sūbito lumē mire suauitatis infundit.Euanescit cū nos inopinate in manib⁹ aduersar̄ij derelinqt.Cū euanescit mons cadēs defluit et saxū trāsferē de loco suo q; robustus quisq; qui monti p̄ē virtutū altitudinē.et saxo p̄ter firmitatē opabilis erat.magna et sūbita tēptatione p̄sternit. Cū recedit paulatim terra alluuiōe cōsumit q; infirm⁹ terre p̄ter deiectionem vite opabilis.exigua ꝫ assidua tribulatione frangit Veniēs aūt siue apparens subito letificat coz hōis. et p multitudine miserationū suaꝝ implet oīe animal bñdictiōe.et expectat suis sanctis monitis factis nos respondē debere. Nñ necesse est fr̄es carissimi vt occurram⁹ obuiā ei. Ecce audistis qualit ad nos venit.qualit nos vocat.qualē misericordiā misericordia indignis p̄rogat. Ecce nūc tp̄us acceptabile. ecce nūc dies salutis et tp̄s miserēdi eius. Scriptū quippe ē. Benign⁹ est em̄ spūs sapiētie.benign⁹ q suauis est spūssanct⁹ spūs tuus o sapiētia q̄ ex ore altissimi p̄diisti dissimulās pcā hōim p̄pter penitētiaz et delens ea p̄pter penitētiā. Sz qđ? Si benign⁹ est nunqđ in eternū benign⁹ erit? Erit quidē ꝫ nō illis qui audituri sūt. Ite maledicti in ignez eternū. Nā subiecit scptura. Et nō liberabit maledictum a labiis suis Quisq; em̄ maledictū extremū sūi erit q; benignitatē spūssancti in pfi ti otempsit. deinceps vero p spiritū sapiētie.nec p ipaz liberabit sapientiā.q; nec passio xp̄i.nec infusio gr̄e spūssancti illi vnq; p̄derit. Qua p̄ē dilectissimi si vocē ei⁹ audieritis nolite obdurare coꝛda vestra.nolite sperne ei⁹ monita.nolite negligere tp̄s gr̄e qđ presto ē. Pēsate fr̄es pensate q̄ multitudinē misericordie p̄rogauit quantā iudicij districtionē qñq; exercebit. Qui nē sinū pietatis penitētib⁹ apit tūc ianuā regni celestis cōtemptoꝛib⁹ in eternū claudit.qui nūc salubr̄it clamat. Venite ad me omnes q̄ laboratis et oncrati estis et ego reficiā vos. Tūc terribilit intonabit. Ite maledicti in ignē eternū qui par⁹ ē diabolo et angelis eius. O q̄ma

ad me ōmnes qui laborat's ccloiij

ledicti sūt qui hoc audituri sunt. O q̄ essent miserandi si vlla eis dein/ceps mia posset impendi. ¶ Dū igit̄ frēs charissimi tps habem⁹ ꝓcu pem⁹ facie ei⁹ in cōfessione vt tam horrendū maledictū possim⁹ eua/dere. occurram⁹ obuiā saluatori no stro. disponam⁹ ascensiones in cor de nr̄o. ascendam⁹ in montē dñi vt pueniam⁹ ad gloriā regni. ¶ Difficil q̄dez ascensus ꝫ inestimabilis in p uentiōe fructus. Sane q̄nq̄ nobis ꝓponunt gradus q̄b⁹ veniam⁹ ad ipm. ꝫ in quatuor ad ipm venim⁹. in q̄nto et pueniem⁹. Prim⁹ grad⁹ aduent⁹ nr̄i ad ipm est fides. scōs dilectio. terti⁹ obediētia. quart⁹ pse/uerantia. q̄nt⁹ incorruptio. ¶ De pri mo dicit ipe dñs in euangelio Qui venit ad me nō esuriet vnq̄. et qui credit in me nō sitiet vnq̄. Item de scdo. Oīs qui audiuit a pre et di/dicit venit ad me. hoc est. O oīs q̄ diuinā audiuit inspirationez venit ad me id ē p dilectionē sequit̄ me. Item ō tertio Si q̄s vult post me ve nire abneget semet ipm .i. obediat ꝓceptis alteri⁹. ¶ De quarto autem O me q̄ dat mihi pater ad me ve/niet. et eū qui venit ad me vtiq̄ p/seuerādo nō eiciā foras. ¶ De q̄nto dr sponse in cāticis Veni de liba/no veni coronaberi. Primos tres grad⁹ apls breuit̄ ꝫ eximia snia cō plectit dicēs. Fides p dilectionem opat Reliquos duos p semet ipaz veritas his verbis exꝑmit. Qui p/seuerauerit vsq̄ in finē hic salu⁹ erit id est incorruptionem possidebit. Hos q̄nq̄ grad⁹ sic habem⁹ in li/bro sapie descriptos. Initiū sapie verissima est discipline ocupiscētia Cura ergo discipline dilectio ē. et dilectio custodia legū illi⁹ est. custo dia aūt legū cōsūmatio incorruptō nis est. incorruptio āt facit ꝓximū deo Vbi ꝓtin⁹ subinfert. Concu/piscentia itaq̄ sapiētie deducet ad regnū ꝑpetuū. Q d ē dicere. Fides q̄ est fundamentū ad pfectionē de/ducet edificiū. Sapia ergo .i. ogni tio veritatis est edificiū siue fabri/ca cui⁹ initiū .i. fundamentū ē fides vera. Sicut ergo impossibile est fa bricā fieri sine fundamento. ita sine fide impossibile est placē deo. Que fides recte dr ocupia discipline. q̄ fides vera sp ocupiscit scire legē vi te et discipline ne forte pefluat. ne forte in vacuū currat. ne ꝓ spū ve/ritatis. spm̄ sequat errōris. Post cō cupiscētiā discipline sequit̄ dilectio vt disciplinā quā appetis nosse stu deas et diligere. ne sit tibi molesta et grauis. ꝫ aliq̄ten⁹ videat̄ cē nō gaudij ꝫ merōris. Post dilectionē sequit̄ custodia legū .i. obedientia, q̄ teste btō Gregl. Probatio dile/ctionis exhibitio ē opis. Optet āt vt ipa obediētia sit ostās. sit vera, sit hilaris. sit affectuosa. Cōstās il/lor obediētia nō est q̄ ad ea q̄ sibi placuerint tm̄ obedire ꝓponūt Ve/ra illor obediētia nō est q̄ ꝓ lucro vel omodo tpali obediūt. Hilaris illor obediētia nō ē q̄ cū murmure

vel responsione nolentis q̄ iubent̄ pficiunt. Effectuosa illoꝝ obedientia nō est q̄ etsi respondē nō audēt rancorē tñ et maliuolentiā in pectore versant. In opatōe tñ obediētie duplex solet euenire pīculū. Si aut i eo qđ ꝓmo suscipis beniuole. postmodū mutato aio tenē incipias cū rancore. Obediētie ẋo annectenda est pseuerātia qm̄ initiū boni opis quid ꝓderit si pseuerātia defit. quē bñ cōsūmatio incorruptōis vocat qz incorruptionē inchoataz in via ipa pfecti⁹ cōsūmari et coronari facit in pria. Recte āt subinfert qz incorruptio facit nos ꝓximos deo. et q huic soli ꝓmittat dei visio dicente dño. Beati mūdo corde q̄m ipi deū vid̄. Notandū tñ q alia ē incorruptio quā tenem⁹ in via. atq alia quā possidebim⁹ in pria. Incorruptio patrie est impassibilitas corpis et eterna stabilitas cordis. Incorruptio āt vie est castitas corporis et puritas mētis. Vñ ad omēdatōnē sponse dr in Cāt. Pulcra es et decora filia ih̄rl̄z. Pulcra videlz mūdicia corpis. decora puritate mētis. Nec tñ et hoc sciendū q hāc ipaz vie incorruptionē pfecte nequaq̄z obtinē possum⁹ in hac vita. Quātalibet em̄ in hac vita mūdicia fulgeat q̄tūcūq̄z p fidē polleat. sp tñ in semet ipo portat. vñ corruptōez pati cogat. Integritatē corpis sic q̄s seruauēit vt nō solū opa ꝫ et sensus ipos p q̄s opa fiūt mortificauēit. Sz q̄s gloziabit q omia castū se hre coz? Atquo em̄ mens hūana puritatis auctorē in ꝓmo parēte deseruit. impuris cogitatōib⁹ nō coinq̄nari nō ꝑt. etiā si velit. Erit tñ p gr̄az dei q̄m et sine termino volet et valebit sine impedimēto q̄m scz natura nr̄a transibit i gloriā. q̄m corruptio induet incorruptelaz. q̄m mulier. id ē fragilitas hūana amicietē sole claritatis et lunā mutabilitatis habebit sub pedib⁹ dilectā videlz et oculcatā. Itaq̄z incorruptio vie facit nos ꝓximos deo sed incorruptio patrie facit nos ꝓximos deo vtpote iā sikes ei. et hoc ē qđ sup̄ dixim⁹ qz in q̄nto gradu vsq̄z ad ipm̄ pueniem⁹. Multa q̄dez q alia opa sūt quib⁹ venim⁹ ad ipm̄ vt est elemosina. ieiuniū. oro. et his silia. ꝫ hec et q̄cūq̄z sūt talia sub alīq̄ hoz graduū q̄ spēs sub genē otinent̄. Ad fidē nāq̄z ptinet devotōis feruor iustitie zelus. et defectio ad obediētiā declinare a malo et facē bonū. abstinētia ꝓhibitoꝝ. et obseruātia mādatoꝝ. Ad pseuerātiā ẋo. fortitudo. magnanimitas. q tolerātia. Ad incorruptionē aūt oro mūda. ostēplatio assidua. ostem pt⁹ seculi. et intēsa dilectio dei. alia q̄q̄ plima in hūc modū. Ecce audistis frēs carissimi. q̄b⁹mōis dns venit ad nos. q̄b⁹q̄z modis nos venim⁹ ad eū. nūc audite q̄les sint q̄s vocare dignat⁹ est. Qēs inq̄t q laborati et onerati estis. Venite ad me oēs q laboratis et onerati estis. Quotiēs ẋba ista sancti euangelij recitāt in aurib⁹ fideliū eleuatio mox oculoꝝ. tunsio pectoruz et

suspiria ocitanť cordiū. Quare ß? Quia recognoscim⁹ ꝓfecto oīes. recognoscim⁹ singuli ꝙ laboram⁹ et onerati sum⁹. In labore et sudo re vult⁹ nr̄i vescimur pane nr̄o. et onere pcōꝝ nr̄oꝝ oēs ꝓmimur. Oīes q̄ laborat⁹. Istud, qui, non est discretiuū vt videlz referri debe at ad eos tm̄ q̄ laborauēint et one rati fuerint. quasi innuens aliq̄s fu isse laboris ⁊ onēis exptes ⁊ ipos nō eguisse mia dñi vocāt⁹. Est āt accipiēdū causaliť. vt sit sensus. ve/ nite ad me oēs q̄ laborat⁹ et one rati estis. i. qz vos oēs laborat⁹ ⁊ onerati estis. Cōcludit em̄ scriptura oia sub pcō vt ꝓmissio ex fide Je su xp̄i daret credētib⁹. Oēs quippe peccauerūt et eguerūt gr̄a dei. La borat⁹ et onerati estis. Si q̄s sub eodē sensu velit accipe laborantes et oneratos vt sequēs dictio-prece dētis sit q̄ expositio. ego otēdēdū nō duco. Oīis quippe labor iuxta aliq̄d on⁹ dici p̄t et ecōuerso Attn̄ hūanas actiōes diligēti liquido ostabit aliquā dr̄az posse assigna/ ri Multi em̄ laborāt q̄ onēa nō por tāt. nullus āt onera portat q̄n in ß ipo ꝙ portat laboret. Vbi gratia. scriptores. pictores. sutores. ceteri q̄z artifices. q̄ in penetralib⁹ suas implēt artes. nunq̄d onera portare dicendi sūt? Ait illi q̄ ligna lapides seu alias quaslibet res humeris im positas portāt et onus ferre et sub onere laborare dicunť. Juxta hāc diligentionē. q̄ leuē aliq̄s molestiā

sustinet laborare simpliciť dici pōt qui vero grauez et q̄ sup̄ vires su/ as esse videať portat. iure onerat⁹ esse narrať. Dicit ergo. Venite ad me oēs ⁊c. Laborātes itaq̄z et one/ ratos possum⁹ accipe ꝓmo vtrūq̄z ꝓpl̄m iudaicū videlz ac gentilē. de/ hinc vtrūq̄z sexū virū ac mulierez. deinde diuitē et paupērē. religiosū; et secularē. innocentē et pcōrē. sub ditū et p̄latū. otēplatiuū et actiuū. temptatōib⁹ carentē et tēptatōib⁹. grauatū. idiotā et lr̄atū. sanū et in/ firmū. senē atq̄z iuuenē. vt iexcusabi lis sit ois hō cuiuscūq̄z sit secte. odi tionis etatis et sexus Sic̄ em̄ null⁹ inuent⁹ est sine onere aut labore. ita null⁹ p̄termissus est absq̄z vocatōe Et vez q̄dez est vniuersaliť ꝙ hō nascit̄ ad laborē. ⁊ aliq̄s vt dixim⁹ respectu alteri⁹ absq̄z onere ē. Sūt aūt multi labores et multa onera. Laborabat itaq̄z iude⁹ ab initio in custodiēdo lr̄az legis. gētilis āt to tus et ꝙ fuit sub onere diabolice seruitutis Laborabat itē et adhuc laborat masculꝰ cura domestice ꝓ uisionis. ⁊ mulier addicta iacet sb onere maritalis dñationis dicente ad eā dño. Sub viri ptāte eris et ipe dñabiť tui. Laborat diues ty/ po elationis. paup̄ o ꝓmitur pondē tyrānice dñatōis sic̄ scḡtuz est. Venatio leonis onagri in here mo sic pascua diuitū sūt pauperes. Laborat religiosus abstinere se a negocijs secularib⁹ sub quib⁹ tot⁹ succūbit volens nolēs hō secular.

Nō multi laborāt laborez vanū sed bonū sicut pole m̄ Qui tacita in bulla fit q̄ multi ē oppress laborāt cupidi gloriosi et pigri fuerūt

Laborat innocēs custodire innocē
tiam suam qua pcōr perdita sub
pondere peccatoꝝ gemit. Labo/
rat subdit⁹ qualit dignā exhibeat
reuerentiā et obedientiā ꝓlatis. ꝓ/
latus aūt on⁹ solicitudinis portat
tanqꝫ deo rōnem ꝓ subditis redditurus. Laborat otemplatiuus quō
placeat deo. quō ꝓficiat sibi et ꝓxi
mo. actiuus vo sub onere actionis
desudat. vētos q pluuias mūdano
rū negocioꝝ tolerat. vt cortine ta/
bernaculi in sua puritate ꝑmaneāt
Laborat tentatione carēs in custo/
dia sui et cōpassione ꝓximi. ꝫ alius
multaꝝ tentationū pondere ꝑgra
uat. Laborat idiota scire tñ que si
bi ꝺueniant. Iratus autē magno se
sponte subdit oneri curiositatis. scire appetens et curiose inuestigans
naturas et causas. motiones q mutationes rerꝝ singulaꝝ Vidi inqt
Salomon ꝙ hoc q̄qꝫ eēt vanitas
q afflictio spūs. eo ꝙ in multa sapientia multa sit indignatio. q q̄ addit scientiā. addit et laborē. Sanct
etsi nulla tribulatōe laborat ipa tñ
hūanaꝝ nēcitatū vicissitudo ei⁹ la/
bor est. Infirmo āt sua infirmitas
onus est. Laborat etiā senex tedio
vite pñtis. Juuenis āt sub onere ē
naturaliū incentiuoꝝ portās pon/
dus diei et estus. Itaqꝫ si recte osideras si diligenē inspicis naturam
humanā. q̄d aliud qꝫ laborē et do/
lorē osideras? Quid hꝫ ampli⁹ hō
de vniuerso laboze suo quo labo/
rat sub sole nisi vanitatē et afflictō
nē spūs. Libet inter hec vndecim il/
la Jsaie onera ad mediū adducē.
et oneratis istis ꝑm inꝑpretatōnes
nōim dūtaxat adaptare. Nā ꝓphe
tiā ordine ꝓsequi nō est nr̄i ꝓpositi
In ꝓmis ergo ponit onus babilo
nis q̄d interptat osusio. Onus igit
babilonis portāt incredulī q̄ ꝑ osu
sionē incredulitatis q malorꝝ opeꝝ
semet ipos osusiōi q maledictōi ꝑ/
pant Operuit osusio mētes eorꝝ. q
iō osusi sūt. qm̄ de⁹ spreuit eos. Subdit onus philistiim q̄d sonat poti
one cadētes Onus ergo philistiim
grue imponit misere mulieri que
tā viro qꝫ et sibi potionē mortis ꝑ/
buit et cū eo pariter de statu felici/
tatis cadēs leges miseriaꝝ et mortis quas meruit ipa ꝓpensi⁹ portare opellit. sicut ipi a dño dr. In do
lore paries. et sub viri ptāte eris ꝛc.
Adiungit q̄z onus Moab. et moab
interptat de pre. Q̄d onus bñ portare dicunt oēs q̄ pauptate et inopia tpaliū ꝓmunt. qr ꝑuaricatōis
primi pris ade potissimū in ipis ca
pe experimentū possum⁹ q̄ nō solū/
mō pcōr sed et erūnaꝝ sarcinas
de pre quadā hereditaria deuolutōe q̄i filij trahūt. Subinfert onus
damasci q̄d dr sanguinis pot⁹ vel
sāguinis osculū. Onus āt damasci
portāt hōies hui⁹ seculi. q̄ ꝑ hoc ꝙ
secularia negocia tā delideranē qꝫ
indefinenē tractāt. q̄ vix aut nullate
nus sine pcō pagi pñt. sanguinem
q̄dāmō bibūt et osculanē. qr pcīs
quātulūcūqꝫ maculari noscunt. Si

ãt in ipis negocijs pcca volũtaria omitterẽt nõ tã sanguinẽ biberent vel oscularenť.ꝫ ipo sãguine inuol/uerenť et immergerenť ꝙles illi sũt de ꝙb⁹ dic̃ ps. Viri sanguinũ de/clinate a me. Et Isaias. Man⁹ vre sanguine plene sunt. Et tales vtiqz nõ ad onus damasci.ꝫ ad on⁹ pti nerẽt egypti qõ interptať tenebre. Onus autẽ egypti portãt pcores neꝺssimi ꝙ malicie sue tenebris ex/cecati ꝙ se mala sequãť scire nõ cu/rãt.et ꝙ ad lumen veritatis venire sũmope deberẽt tenebras suas sp veteri⁹ peccãdo augẽt. Ut em̃ btus Gregl.ait ibz hoc plerũqz human⁹ anim⁹ ꝓpriũ.ꝙ mor vt in culpã la biť a sui adhuc longi⁹ ognitõne se/pareť. Ib⁹ ipz nãqz malũ qõ agit. mẽti sue obicẽ añ oculos rõnis inť serit. Vñ fit vt aia ꝑus volũtarijs tenebris obsessa postmodũ bonuz tã nec qõ ꝙrat agnoscat. Lux ꝺque veritatis qz subtiliť reprobor culpas examinat ꝙ habita negligiť. eo ꝓmittit districti⁹ iudicãs vt nec amissa reꝙrať.q cũ ab actu repelliť fugit a sensu. Sequiť onus deserti maris ꝙ qõ pond⁹ miseriaꝝ babi/lonis recapitulať Mare pñs seculũ significat. desertũ ho derelictũ dr. Onus ergo deserti maris .i. dẽlicti seculi.portãt ecciaꝝ plati.qz amaritudies et ꝓcellas pñtis seculi.qs ꝓpť deũ relinqre curauerũt.in ꝓui siõe subditoꝝ rursũ subire opellũť Dehinc poniť on⁹ duma siue youmee. Duma.em̃ regio est youmee. Duma interptať tacens. youmee terrena. Hoc on⁹ portãt actiui. ꝙa terrenas actiões ac domesticas solicitudines ꝓ fril⁹ otẽplationi va cãtib⁹ exẽplo Marthe ꝓ sorore la/borãtis pie sũministrãt.ac ꝓ hoc a otẽplatõis iubilo se ꝙi tacẽtes i cõ/spectu dei reputãt. Vñ ẽ ꝙ graue sibi onus hoc arbitrãť.beati⁹ existi mãtes et grati⁹ amplexãtes si cõce derent eis cũ otemplatiuis iubilare deo in voce exultatõis ꝙz implica/ri negocio terrene actõis. Et qz inť ipos actiuos sunt pleriqz ꝙ varijs tribulatõib⁹ et tẽptatõib⁹ fatigãť. recte oneri duma otinuať onus in arabia.quod sonat campestris siue hũilis. Cãp⁹ vt nostis loc⁹ certami nis ẽ.diabol⁹ ãt in campo ẽ.vel ꝙi miles parat⁹ ad ꝓliũ.vel tanqz leo rugiẽs et circuiens vt inueniat quẽ deuoret. Onus g⁹ in arabia portat ꝙ pondẽ tẽptationũ ꝑmiť. ꝙ mole/stias carnis aut spũs patiť cui col luctatio est tã aduersus carnẽ q sã guinẽ ꝙz aduersus spiritalia neꝺtie in celestib⁹. Si aũt q arabia hũilis interptať recte onus in arabia por tat ꝙ in tẽptatõe ostitut⁹ sponte se hũiliat.et ex hũiliato corde dei ad/utoriũ otra aduersarij tela implo/rat.vel certe ꝙ tẽptatũ sua aduersi tas hũilẽ sp ac tristẽ reddat quẽ ꝓ speritas supbũ q letũ faciebat. Se quiť onus vallis visionis ꝙ ibrz a ꝓpha exꝑmiť. nõ ꝙ in valle sit fita ꝫ ꝓpť reprobos mores despectiue ita sit ognõiata. Onus istud ogrue

dicit portare frat⁹ siue pbus. sapie
mũdi dedit⁹ q̃ qz stultitia est apd̃
deũ q̃i in valle on⁹ siue curiositatis
portãt et arbitrãtes se p sue subtili
tatis visũ occulta penetrare. ab oc
cultoꝝ deteri⁹ caligãt veritate. Jã
vẽo subdit onus tyri. q̃d dr angu
stia. Onus aũt tyri. i. angustie por
tãt q̃ diuersaꝝ infirmitatũ angusti
as tolerãt. qz hoc ipm qd eis viuẽ
dat sine doloꝛib⁹ et erũnis trãsigẽ
nõ pmittunt. Onus vero iumẽtoꝝ
austri extremo in loco ponit. quo
nõie reliquie duaꝝ tribuũ designã
tur q̃ socijs trãsmigrãtib⁹ in terra
sua reseuerãt. q̃ reliqe iumẽta dicũ
tur ꝓpt depuatõez sue fidei. austri
vo ꝓpt situ loci. Trib⁹ em̃ iuda et
trib⁹ beniamin ad australẽ ptẽ ter
re pmissionis sortẽ acceperant sue
possessionis. Onus igit iumentoꝝ
austri portant iuuenes et pcipue in
sca religione viuẽtes. q̃ recte dicũt
iumẽta ꝓpt fortitudinẽ viriũ. et au
stri ꝓpt calorẽ naturaliũ incẽtiuoꝝ
sbi tanq̃ fortia iumẽta in calidis
regionib⁹ omorãtia portãt onera
iuuuẽtutl. tolerãt grauiores luctas
carnis. ferũt ꝓpt⁹ rigorẽ discipli
ne et seniores sp adiuuãt in omi la
bore. ꝫ qz fastidiosũ esset de quanti
tate et qualitate laboꝝ et oneꝝ sin
guloꝝ tractare lectori hoc p exer
citio relinquẽdũ ducim⁹. Hoc solũ
omemoram⁹ q̃ omi laborãti q one
rato ad gr̃az dñi ipo vocãte venie
dũ indicit. Ad q̃d vt recedãt a la
boꝛib⁹ suis et alleuient ab onerib⁹
suis. Nã subdit Et ego reficiã vos
Transite ad me oẽs q̃ occupiscitis
me. et ego reficiã vos. Quid est re
ficiã? Verbũ hoc eq̃uocũ est. Refi
cẽ em̃ est repare. redintegrare q̃ ali
mẽto refocillare. Tripler g⁹ in hoc
vbo omẽdat ei⁹ largitas cõtra tri
plicẽ nr̃az necitatẽ. Eram⁹ siquidẽ
pditi et q̃i ad nihilũ redacti eram⁹
ofracti et corrupti. sum⁹ adhuc esu
riẽtes et ieiuni Perditi eram⁹ p p̃
mi parẽtis inobediẽtiã corrupti p
ꝓpriã culpã. ieiuni sum⁹ ꝓpter quo
tidianã desidiã. Jpe aũt pm diuiti
as gr̃e sue. repauit nos. redintegra
uit nos. refocillauit nos. Repauit
p passionẽ et crucẽ suã. redintegra
uit p uersionis gr̃az. refocillauit
p visitatõez assiduã. Ad̃q̃z reparet
nos eram⁹ filij tenebraꝝ et pditio
nis. ad̃q̃z redintegraret nos eram⁹
filij miseriaꝝ et iniq̃tatis. et nisi cõ
tinuo refocillet nos egentes fame
et squalidi pmanebim⁹. ꝫ nõ est ptẽ
reũter intuendũ q̃ refocillatio ista
siue refectio triplex est. Alia est inci
pientiũ. alia ꝓficientiũ. alia pfectoꝝ.
Incipiẽtes aluntur pane laico siue
ordeaceo. ꝓficiẽtes pane sancto et
mũdo. pfecti mãna de celo. Panis
incipientiũ est discientie purgatio.
panis ꝓficiẽtiũ est sancta deuotõ.
mãna pfectoꝝ est pura dẽplatio.
Attẽde singula. Nouit q̃s veniẽs
ad uersionẽ et afferẽs ad dñm de
regione dissimilitudinis sciaz mi
tis oneratã pcis. q̃d aliud dign⁹
est audire a dño nisi illud apli. Tu

sta illic. aut certe sede sub scabello pedū meoꝝ! Nec tñ vilipendenda est statio illa vt̃ sessio vbi peccatrix illa pñssima veniā obtinuit pcōꝝ. Sedenti itaq; ad pedes dñi Jhu et recogitāti oñes annos suos in amaritudine aie sue apponit̃ a dño panis. nō quidē subtilis et candid⁹ sed asper et hispid⁹ sicut ordeū aspe/rū et hispidū ē. Panis iste afflictio penitentie est. ordeū vnde conficit̃ panis hic est otritio vera confessio pura intensa volūtas penitendi. et deo in cinere ac cilitio satisfaciēdi. Panis hic colligit̃ ex ōsideratione pcōꝝ. cōspergit̃ timore iudicis vi/uoꝝ atq; mortuoꝝ. coquitur metu gehēnaliū tormētoꝝ. Panis sic col lect⁹ et sic ōfectus ad pedes dñi co/mest⁹ generat sacietatē. cōsciētie vi delicz purgationē. Magna quippe sacietas et sufficiēs refectio in noui ter cōuerso. q videlicz nō mordeat mala cōscientia de preteritis nec a spe repellit̃ p malā voluntatē habi tā de futuris. Hic panis nō incōue nient̃ dici p̄t laic⁹ eo q multis etiā in seculo positis ad manū ē. Ordeaceus etiā dici p̄t qz seruoꝝ nō filioꝝ cib⁹ ordeū est. et incipiētes nō/dū acceperūt spiritū adoptionis fi lioꝝ sed spm̄ habent interim seruitutis in timore sicut ex ipōrū voce p ꝓphetā dicit. Sicut oculi seruoꝝ in manib⁹ dñoꝝ suoꝝ. ita oculi nr̄i ad dñm deū nr̄m. At vbi ꝓcessu tē poris is q̄ eiusmodi est iam ceperit respirare et aspirare in libertatem glorie filiorū dei. et timore depositō iam adeptus fuerit spem venie. ꝓpter bonā voluntatē suā. puto q iam dign⁹ habebit̃ cui a dño dica/tur. Fili surge et sta supra pedes tu/os. Et item. Accede huc vt tangā te fili mi. Accede p bonā voluntatem vt tangā te p deuotionis infusionē. Stabit igit̃ ad mēsā magnā vt videat facie dñi in iubilo. vt co/medat panē coraz dño. panē vtiq; sanctū. panē mūdū. panem colōris candidi sapōris eximij. panē ex si/mila suauitatis cōfectū q igne diui ni amōris coctū. Panis iste filiorū est siue amicorū qui taz fideliter q̄z fiducialiter clamare p̄ñt ad dñm. Pater noster qui es in celis. panez nr̄m quotidianū da nobis hodie. Panis est sca deuotio. panis oīs suauitas siue cōsolatio spūs. et sup omnē panē panis gre lacrimarum hic panis aiaz esurientē replet bonis et infūdit nobis memoriā abū dantie suauitatis. Qui panis recte p̄t dici sanct⁹ ꝓpt̃ virtutū exercitia et candid⁹ ꝓpt̃ lucis opa et tā mū/d⁹ vt nulli eū edere liceat nisi sacerdotib⁹. Sacerdos dr̄ q̄i sacra dās vel sacrificia p populo offerens. Qui ergo talis non fuerit qui pro vite merito sacrificia orōnū digne p populo immolet taz sancte mense xp̄i participare non hz. Et nota q sicut est panis pane suauior et cib⁹ cibo melior. ita ē et stat⁹ statu felicior. qz is qui paulo ante sedebat ad pedes Jesu per spm̄ timoris et

mãducabat i gemitu suo panẽ do/
lozis. iã nunc p spiritũ pietatis sur/
git. p spm̃ scientie ꝓficit. p spiritũ
fortitudinis ascendit. per spm̃ ocilꝫ
accedit/p spm̃ intelligẽtie diligẽti⁹
intuek q ꝺsiderat ꝺo mẽsa pñsfami
lias dulcedinis otiẽat Spũs nãqꝫ
pietatis efficit eũ deuotũ. spũs scie
discretũ. spũs fortitudinis ad sua
aduẽsa validũ. spũs ocilꝫ ad aduẽ
sa aliena caritatiuũ. spũs intelligẽ
tie ad diuina speculatiuũ vt videre
iã incipiat q̃ sit volũtas dñi bñpla/
cẽs et pfecta et exultet in mia ꝺina
Et ita q̃dez se hz stat⁹ ꝓficiẽtiũ et
ꝓcessus de ỽtute in ỽtutẽ cũtiũ Tu
q̃z bone ihu pasti in dulcedine tua
ita inq̃ pasti cibũ illoꝝ et p varie/
tate ꝓuectuũ sapozẽ diuẽrificas in/
ternarũ suauitatũ. Que ãt ẽ prepa
tio cibi pfectozũ? Mãna ẽ et de ce/
lo venit. mãna est abscõditũ qꝺ ne
mo nouit nisi q̃ gustauit. Cib⁹ ẽ sic
incõpabilis ita et ineffabilis. et sol⁹
spũs sapie ministrabit illũ. Cetẽi ci
bi de terra oziunk. ozti colligũk. col
lecti oterũk. triti ꝺficiunk. ꝺfecti co
quũk. et sic demũ comestibiles effi/
ciunk. Omnia hec studiꝫ et laboris
hũani sũt. et singulis virtutib⁹ assi/
gnari pñt. Mã de cozde puro q̃i ꝺ
terra bona p affectũ oziunk. p appe
titũ colligunk. p discretionẽ oterũk
p approbatõez ꝺficiũk. p amozẽ co
quũk. q tẽ demũ habiles eẽ ichoãk
vt frequẽtia suauitatis coz afficiãt
Sola ãt otẽplatõis puritas quasi
mãna de celo venit. atq̃ in momẽ/
to et in ictu oculi mirabilik afficit.
q ineffabilik inebziat aiaz fidelẽ. eã
ꝺuntaxat q̃ ꝺigna erit ita visitari
ab altissimo et vti tam suaui cibo.
De his refectõib⁹ in cãticis canti/
coꝝ scriptũ est. Comedite amici et
bibite et inebziamini carissimi Inci
pientes et ꝓficiẽtes amici vocank q
comedẽ ac bibere monenk. hoc ẽ cũ
laboze et frequẽti studio ỽtutes in
ventrẽ aie ogerẽ. Perfecti ãt caris
simi nõsank vtpote in suplatio gra
du iã cõstituti q̃ et inebziari exhoz/
tank cõtẽplatõis videlz dulcedine
a sensib⁹ cozpozeis in sursũ ducẽtis
spũs alienari. Sic em̃ ebzietas mẽ
tẽ euertit et penit⁹ sui immemozem
reddit. ita cõtẽplatõis impet⁹ aiaz
quam subleuat ab omni sensu coz/
pozeo rapit et quasi in obliuionem
sui fũdit⁹ abducit. Tũc accendik q
inflãmak ardoze mirifico. q sopitis
vndiqꝫ carnalium voluptatũ illece
bzis. extinctis omniũ mũdialiũ cu
piditatũ fallacꝫs. fmotis a memo
ria cozpozearũ silitudinũ fantasꝫs
et cogitationũ cõmuniũ impedimẽ
tis tota ferk in ãplex⁹ ỽbi ad oscu
lũ spõsi. ad cõuiuiũ xpi. Ibi gustat
et videt q̃ suauis ẽ dñs. q̃ magna
multitudo dulcedinis ei⁹. ibi requi
escit a turbine et a pluuia. ibi sedet
in sponsi vmbza. ibi mãducat illud
dulcissimũ ꝺine suauitatis manna
Iã q̃z audire ꝺigna erit a dño Ve/
ni sponsa mea. coluba mea. prima
mea. Ad qꝺ? Ut vincẽti dem sedẽ
mecũ vt vincenti dem mãna absco

oitū. vt vincēti dem edere de ligno vite qđ est in paradiso dei mei. Non iā sedebis sub mensa cū seruis. nō stabis ad mensā cū filijs. ℣ sedebis ad mensā cū pfamilias. vt de bonis dñi gaudeas et comedas cibū illū quē ignorabas tu et oēs pfes tui dulcē p oñi fructu frumēti vini et olei. Talis pfecto aia cū de penetralib⁹ sponsi pcesserit plena caritate et dilectione inebriata et in se redierit. puto si interrogeť vñ venerit aut qđ audierit in secretario dilecti sui. q ex memoria abūdantie suauitatis illi⁹ qua refecta est eruditas ex snia respondebit Introduxit me rex in cellā vinariā. ordinauit in me caritatē. Et itez Sub vmbra illi⁹ quā desiderauerā sedi. et fruct⁹ eius dulcis gutturi meo. Hec ē fratres mei refectio aiaz scāz. hec pascua dñicaz ouiū quā laborātibus atqz oneratis ad se venientib⁹ dñs pmittit dicēs. Et ego reficiā vos. Ac si patenť dicat. Ego parabo in ospectu vro mensā. ego vobis prepabo refectionē p capacitate singulorz dñitez Ego noui figmentū vrm. ego noui pfectū vrm. ego noui qđ singulis expediat. qđ oueniat vniuersis. Si venéitis ad me q mā seritis in sermone meo. mensurā refectionis bonā vobis omib⁹ dabo sed alijs refertā hoc est simplicit repletā pficiētib⁹ cogitatā. hoc est otusionib⁹ q quibusdā opressionib⁹ repletā. pfectis superfluentē vl supcumulatā. Quapp nolite tardare nolite formidare. venite ad me et ego reficiā vos. Ego sū panis vite ego aqua sapie. ego splēdor lucis eterne. ego vitis vera et vinum cor hōis letificās. ego cynamomū et balsamū aromatisans. ego sū granū ordei penitētib⁹. ego granū frumenti pficientib⁹. ego dulcedo mellis pfectis. ego panis de celo veniens habēs oñe delectamentum et omnē saporē suauitatis. Ego sum lux mūdi. lucifer diei et sol iusticie. ego viola orti. ego flos campi et lilū ovalliū. Ego sū via veritas et vita. ego sū mirra elēca. naro⁹ odorifera. oliua fructifera. Ego sū fōs ortoz pute⁹ aquaz viuentiū et vena grāz Ego sū venia pcēoz. grā iustoz et glia sanctorū. Ego sum adiutor pauperū et pater orphanorū et iudex viduaz. Ego sū dñs seruoz. pr filioz. et spōsus fideliū aiaz. Ego iuuabo pusillanimes. refouebo flebiles. cōsolabor flentes. Qđ pierat reqraz. q qđ abiectū fuerat reducā. et qđ fractū fuerat alligabo. et qđ infirmū fuerat osolidabo. et qđ pingue et forte custodiā Venite g⁹ ad me et ego reficiā vos. Omib⁹ oia fio. oēs inuito. dimittē vos ieiunos nolo. venite ad me et ego reficiā vos. Sequitur Tollite iugū meū sup vos Duob⁹ modis pñt hec vba accipi. ex qz altero dīna benignitas. ex altēo sapiētia dei magnifice omēdat. Sapientia in ℣ p in tā breui clausula. omis recte viuendi norma ē exprssa

amen

Benignitas vero in hoc ꝯ iugum iugum appellauit. et hoc nos trahere monuit. Quo modo benignitas eius in hoc commẽdabilis appareat attẽde. Tollite inq̃t iugum meũ sup vos. Meũ inq̃z. acsi dicat. Jugũ qđdaz imposui mihi. et ipm iugum est caritas qua diligo vos. Hoc ẽgo iugũ meũ tollite sup vos si ẽ diligite me. qz p̃or dilexi vos Vide hõ si nõ infinita ℔ eluceſcat benignitas dei. qui de⁹ est et creator omniũ ſeculoꝝ. Jugũ dilectionis nõ dedignat trahere nobiſcuz nec ſufficere ſibi iudicauit vt eẽt inẽ nos et sup nos sue presentia maiestatis niſi deſcendẽt ad nos et esset in nobis tanꝯ vn⁹ ex nobis tũ per pñtiã ſuſcepte hũilitatis. tũ p gr̃az mutue dilectionis. Nunq̃d tante ac tali benignitati imo vt ita dicã humilitati ei⁹ ingrat⁹ esse poterl.? Vide generare fili Nõã in ſaluatore tuo ſacratiſſimã ei⁹ ſublimitatẽ. ꝯ nõ min⁹ admirare finceriſſimã ei⁹ hũilitatez Reuerere in illo ꝯ de⁹ noſter est et nihilomin⁹ amplectẽ ꝯ caro et frater nr̃ ẽ Trahe iugũ dilectõis cũ eo qđ nõ ẽ aliud niſi vt otẽdas revamare eũ q̃ amauit te. Cõtende diligẽ. certatim dilige. curre quantuz potes. p̃currẽ tñ nõ potes qz ab eẽ no dilect⁹. et ampli⁹ dilect⁹ tñ adhuc min⁹ diligis. Dilige tñ creatorẽ tuũ. redẽptorẽ tuũ. dilectorẽ tuũ quãtũ potes ꝛ ex quãto debes. nã potes partũ ꝛ debes multũ. vel poti⁹ debes ex multo. i. ex toto corde tuo. ex tota aia tua. et ex oñib⁹ viribꝫ tuis. i. ex oñi qđ scis et es ꝛ potes. Certe ſi milies et milies tantuz esses et scires et posses quantũ es et scis et potes. ex hoc totaliẽ toto diligẽ tenereris eũ. Et ſi etiã ex toto hoc diligeres qđ es tu ad deuz Ñõdebo tibi inq̃t Meliu ꝯ maior sit de⁹ hõie. Quis p̃or dedit illi et retribuet ei! Quis ampli⁹ dilexit eẽt vel qs saltẽ eq̃ dilexit eũ? Jpe nimirũ nos p̃cedit diligẽdi inchoatiõe siẽ p̃cedit eternitate ipe nos p̃cedit diligẽdi intẽſiõe siẽ p̃cellit maieſtatis immẽſitate. Fac ꝯ o hõ qđ potes. etſi quãtũ debes nõ potes. Diligit pbs deũ p eo ꝯ creat⁹ ab illo ẽ. Gras agit p̃mo ꝯ voluent eũ poti⁹ esse aliqđ q̃z nihil ſcđo ꝯ poti⁹ hõiez q̃z per⁹. tertio ꝯ virũ magis q̃z feminã. q̃rto ꝯ lr̃atũ poti⁹ q̃z idiotã. Vide tu o xp̃iane ſi non multo ampli⁹ et excellẽti⁹ gloriãdũ tibi sit. Item te de⁹ tu⁹ creauit. ab erroze paterni delicti p baptiſmũ te abſoluit. fide ſua et ſacramẽtis te imbuit. ex multis etiã periculis te eruit et abſq̃ vllis tuis meritis ad ſibi ſeruiendũ te vocauit. et multa te ſpũs ſuauitate ditauit. Quid ꝯ añ hec oñia morte ſua et tali mor te te redemit. ꝯ p te cedi. conſpui et crucifigi voluit. vincula et alapas. ꝛbera et ſpinas. ſputa et blaſphemias pro te ſuſtinuit. Quantuz putas in hoc tibi benignitatis exhibuit. q̃tũ pt̃ ℔ a te amari p̃meruit. O q̃z infelices q̃z infidelib⁹ de/

teriores qui tantā ei⁹ benignitatez vilipēderint aut obliuioni tradide/rint siue etiā otempserint. dign⁹ plane q̄ deleant de libro viuentiū. et cū iustis nō scribant. Ecce quō benignitatē dñi Jhu.i. benignissimā dignationē ei⁹ omēdabilē aspicim⁹ cū ipe nobis dicit. Tollite iugum meū sup vos. Jā vo quātū in verbis istis de sapia dei āmirationis caperes si p̄funditatē ipoz digne p̄spicē posses! Qui docet omnem hōiez sciaz. q̄ cōdidit omnē sacraz scp̄turā. q̄ ventis pond⁹ posuit. q̄o sine pondē p̄ferre potuit! Videa/m⁹ ergo q̄d sit. tollite iugū meū sup vos Jugū xp̄i ipo nro vsu seruitiū dicim⁹ q̄d ipi sub sancte religionis habitu p̄fessi sum⁹. Per hoc ergo q̄ dicit tollite significare voluit q̄ libera electione et volūtaria deuotōe iugū ipm subeundū sit. Tollere igit iugū xp̄i est nō coactos ꝫ spōtaneos seruituti ei⁹ colla sūmittere Etsi em sūt aliqui q̄s ad monastica vitā cogat infirmitas. cōpellat pauptas. nō hic residēant animo ꝫ faciant de necessitate virtutē mutando intentionē. et tūc ipa necessitatis occasio nō nocebit. cū ad veritatis nozmā intentio directa fuerit. Dicit itaq̄. Tollite iugū meum sup vos. Ac si dicat. cozam vobis quasi positū est iugū meū ꝫ penes vos sit cōsiliū vr̄m. si vultis tollite iugū meū sup vos. si vultis p̄fecti esse. vendite oīa q̄ habetis et date paupib⁹ et sequimini me. Nouit de⁹ fr̄es carissimi q̄ bonū est hōi si portauerit iugum. sed de tollendo eo consilium dat non preceptū ne nos impingere videat in transgressionis reatū. Si em̄ preceptum daret oporteret oēs homines obedire. vel p̄ inobedientia eternaliē perire. Sed q̄ cōsilium dedit quasi in nostra voluntate posuit vtrū velim⁹ iugum eius tollere super nos. Sed hoc indubitabile teneam⁹. vt si semel nos iugo eius astrinxerim⁹ iam ab illa die nō liceat nobis de monasterio egredi et collū excutē de sub iugo regule q̄d anteq̄z tollam⁹ tā licite q̄z libere possum⁹ refutare. p̄pter q̄d et beat⁹ Bñdict⁹ legislator noster formā dat⁹ tollēdi iugi nō statim tollētes in ipo initio voto astrinxit sub iugo p̄manendi sed annū integrū p̄bationi simul indulget et deliberationi vt videlicet p̄bet se ipm homo si possit et deliberet an velit ferre iugum dñi. Ac si discipulo suo verbis philosophicis dicat. Diu deliberāduz q̄d semel est statuēdū. at si statuēs irrefragabile erit Sed q̄d sibi vult q̄ iugū pot⁹ q̄z chamū et frenum dñs tolli cōsuluit. Nō sine cā hoc factuz esse reor ꝫ occulti alicui⁹ gr̄a mysteriū. Et si tu meli⁹ aliq̄d in p̄mptu nō habueris ego q̄d m̄ videat exponā. Nō igit ad equū aut mulū q̄ chamo regunt et freno. sed ad bouē fieri significationē voluit cui spēaliē optit applicari iugo. Per equū designant ambitiosi. p̄ mulū luxuriosi. sic̄ scp̄tū ē. Nolite fi. si. e. ꝛc Hoz autē obiectio non magis

ouenit ordini monastico q̄ equus et mulus iugo siue etiā holocausto. Ad bouē ergo nr̄a vertat ōsideratio. q̄m ad ip̄m ꝯa videt esse significatio. Vade ait sapiēs o piger ad formicā et discе sapiaz. Poterat et hic dicere saluator. Vade o secularis ad bouē et discе ab eo religiosā ouersationē. In ei⁹ opationibus ppendē potes abrenūciationē cultus secularis. hūilitatē cordis. ad plātos obediētiā. ad discipulos socialē vitā. Ibi notabis oratōnis instantiā. ibi opassionis industriaz ibi lectionis studiū. et suffragia incessionū ꝛ his similia. Et audi quō hoc aial videlicz bos iugo submitti solet. Est etiā aial mūdū esui humano accessū. et ōnis sacrificijs aptū. Itaq; q̄ bos alligari se patit̄ significat q̄ iugū dñi tollē ꝛ portare volētes. abnegare semet ipos sibi. et sub alienis imperijs in monasterio degē debent. Q̄ cornib⁹ alligat̄ designat hūiles nos esse debē. Per cornu nāq; supbia exprimit̄ hīc scptū est. Nolite extollē in altū cornu vr̄m. i. nolite supbiā vr̄az erigē ꝯra deū. Per cornu ergo alligari supbiā nr̄az sub vinculo amoris xp̄i restringē. Q̄ ät in iugo obinät boues significat oportē nos charitatē fraternitatis casto impēdē amore. honore inuicē puenire. infirmantib⁹ alienis p posse ocurrē. Per b etiā q̄ bos ligat⁹ ruminat. admonent claustrales. lz disciplie legib⁹ corpalit̄ astricti. corde thi et ore in

cessant sacre scripture mysteria ruminare. Q̄ bos vngulā diuisā hz hoc est q̄ affect⁹ ad duo dirigi dz Vngula pes bouis est sic̄ scriptū ē Planta pedis et plāta vituli. Per pedes aūt vt notissimū ē designāt affect⁹. quasi ergo vngulaz diuidit q̄ gemino mouet affectu. amore boni et odio mali. Vel certe vngulā diuidit q̄ primo p̄ nouit et pspitatib⁹ seu felicitatib⁹ ogratulari ꝛ miserijs opati q̄ scit iux̄ ap̄lm gaudē cū gaudētib⁹. flere cum flētib⁹. Q̄ bos arādo glebas vertit notat q̄ claustrales diuine scripture inuigilare debēt mysterijs sibi ad deuotionis pfectū. primis ad eruditōis augmentū. Q̄ etiā currū trahit apte denūciat quāte veneratōis sint q̄ eccīaz dei meritis et pcib⁹ adiuuādo p̄mouē pñt. Per currū nāq; eccīa figurat̄ sicut p̄s. ait. Currus dei decē milib⁹ multiplex. Currum ergo bos trahit. q̄ p militante ecclesia religiosus q̄spiaz fidelit̄ incedit. Q̄ etiā mundū aial est et vesci licitū declarat imitatōe dignum eū q̄ iugū xp̄i pie portare studuēit Bouē q̄pe comedē est exēplū religiosi frīs actib⁹ nr̄is imitando q̄i incorpare. Bos etiā in sacrificio ꝛ holocausto dñi offerri solet. Sacrificiū hz hostia cuius portio aliqua in altari cremat̄. reliqua in vsus cedit offerentis. In holocaustū vero ē que tota cremat̄ in altari. Bouem igit̄ nr̄m in sacrificiū dño offerim⁹ q̄n̄ p̄ponētes hūiliare aias nr̄as et

affligere carnē ieiunijs. vigilijs. alijs q̄z sancti opis exercitijs. accedē te mandato ꝓzis et aliud imperā te verecunde et humilīē a ꝓposito nr̄o desistim⁹. Nempe q̄d nr̄az relinquim⁹ intentionē et voluntatem frangim⁹ hoc in dñi sacrificiū accendim⁹. Q̄ aūt nr̄am omoditatē et vtilitatē facim⁹. hoc q̄i in vsum nr̄z de sacrificio dñi reseruam⁹ Cū vero ad dura et aspera nr̄e q̄z voluntati ꝓsus otraria ꝓ dei amore obedim⁹. q̄i bouē nr̄m in holocaustuz dño offerim⁹. quia nosmet ipos a nr̄is volūtatib⁹ occidim⁹ q̄ sup altare boni opis igne diuini amoris cremam⁹. Vel certe sacrificiū est bona nr̄a opatio et laudez nobis cooperans apud ꝓximū. et meritū collocans apud deū. Holocaustū vero est sincere deuotōis affect⁹ seu pure otemplationis excessus. cū mens humana spūssācti feruore concepto vel effundit super se vel rapit extra se. et tunc ita vehementer ardet et exestuat vt ei dicē ueniat. Nia mea liq̄facta est Nñ? De igne sancto. igne mundo. Et si vis scire de⁹ noster iste ignis ē Hec et his similia vt mihi videt ffres dilectissimi dñs innuere voluit cū dixit Tollite iugū Sz cur addidit meū. Vtiq̄z discernere voluit suum ab his q̄ sua nō sūt. Siquidē est iugū stat⁹ humani. iugū cordis puersi. et est iudei. seculi. diaboli. inferni Jugū stat⁹ humani est corruptio q̄ mortalitas et multiformis infirmitas quib⁹ omne hūanū gen⁹ subiacē dinoscit. Nñ scriptū est. Graue iugū sup filios Adaz. Jugū cordis puersi est voluntas ꝓpria vel osuetudo praua qua ratio nr̄a captiua teneť et sepissime ducit q̄ non vult De quo nisi filius nos liberauerit nunq̄z vere liberi erim⁹. de cui⁹ nobis ꝑsona ꝓmittit Ecce ego venio dirumpe iugū captiuitatis vr̄e Jugū iudei est obseruātia legis ad litteram. De qua aplus Petr⁹ dicit. Quid temptatis imponē iugū sup ceruices discipulo⁹ q̄d neq̄z vos neq̄z pr̄es vr̄i portare potuerunt? Jugū seculi est cupiditas. Nñ stultus rex legit dixisse ad populū suū Pater me⁹ aggrauauit iugū vestr̄ ego addā iugo vestro. Ac si dicēt. Pater me⁹ exegit a vobis magnū questū. ego multo maiorē. Jugum diaboli est peccatū vel iniquitas. De quo illud Jsaie. Jugū enī oneris eius et virgā humeri ei⁹ et sceptr̄z exactoris eius superasti. Exactor noster est diabolus q̄ pcī nūmū quē in paradiso nobis obtulit cū vsura exigit. q̄z ad addēdū peccato peccatū sp instigat vt in fine nos ad iugū eterne damnationis trahat. Contra q̄d oram⁹ patrem nr̄m q̄ in celis ē vt gloriosa filij sui natiuitas liberet q̄s sub pcī iugo vetusta seruit⁹ tenet. Hui⁹ itaq̄z exactoris iugū et virgā et sceptr̄z apparens in carne dei fili⁹ superauit cū seductionem afflictionē dñationem qua cruentus ille tyrannus nos te

De verbis domini Yenite

nebat ad nihilū moriendo redegit
Jugū inferni est eterna damnatio.
qua fasciculi ad oburendū colliga-
bunt vt illic diungant in pena qui
equales extiterūt i culpa. De hoc
iugo ꝑt accipi qđ dñs dic̄ p Osee.
Propterea imponet eis iugū qđ
nō auferet Sūt et alia quinq; iuga
boū. curiositates videlz q̄nq; sēsuū
exterioꝝ. que iuga sibi q̄daꝫ in euā
gelio coemerat et vt excusat⁹ habe-
ret a nuptijs ea se ꝓbatum ire dice
bat. Dicens itaq; dñs Tollite iu-
gū meū sup vos nō ad aliqđ pre-
dictoꝝ nos inuitat. sed ad illđ de
quo signant dicē meū debuit. Sed
quid ē sup vos? Hoc verbo admo-
neri nos arbitroꝝ vt donū ouersio
nis nos celit⁹ accepisse ognoscam⁹
vel vt de accepto gr̄as iugit̄ aga-
m⁹. vel certe vt nos diuina p̄cepta
ad ꝑfectū nō posse implere sentien
tes. ad supne pietatis viscera assi-
due suspirem⁹. Possum⁹ sane in ꝓ-
sitis quatuoꝝ v̄bis p̄ncipales q̄tu-
oꝝ virtutes approbatas intelligere
et quatuoꝝ ineptias siue abusiōes
que inter claustrales plerunq; re-
periunt reprobatas accipe. Virtu
tes he sūt. Justitia. fortitudo. pru-
dentia. temperantia Justitie compe
tit qđ dr. tollite. qr vere dignuꝫ et
iustū est vt dsulenti adhęscas. preci
pienti obedias oditori. Ad fortitu
dinē ꝑtinet qđ dr. Jugū. qr ipo no
mine dat intelligi te fortē atq; con
stantē esse debere. Prudentie ē qđ
addit meū. qr nimirū oportet esse
prudentē vt scias reprobare malū
et eligere bonū ac salutare iugum.
Temperantie ogruit qđ subinfert
sup vos. qr tpantis animi est ad
opetentē modū cūctos affectus re
stringē et ordinare. Abusiones vo
he sūt. Cōtinuus tepor. et indiscre-
t⁹ feruor. indebita occupatio et ni-
mia formido. Torpor otrarius est
iustitie. et reprehendit in hoc verbo
tollite. Nimi⁹ feruor exterminat for
titudinē et damnat in hoc v̄bo iu-
gum Indebita occupatio expellit
prudentiā. q damnat in hoc qđ dr
meū. Porro nimia fortitudo aduer
sat tpantie. et exprimit in hoc qđ
annectit. sup vos Singula si placz
ordine ꝓsequamur. iuxta alteri⁹ lo
ci pabolā ad vineam dñi sabaoth
excolendā. alij p̄mo mane. alij hora
tertia quidā sexta vel nona nōnul
li et vndecima veniūt. Hoc v̄bo est
q̄ ad iugum x̄pi. ad seruitiū dei. ad
viuendū religiose. ad militandum
sub regula vel abbate. quidā veni-
unt in pueritia. quidā in adolescen-
tia. multi in iuuenili seu virili etate.
pleriq; q i vltima senectute Fit v̄bo
nonnunq; vt is qui in pueritia ad
ouersionē venit frigescēte posmo-
dū nouitij feruoris igniculo vētat
in tepozē. et qui quotidianis virtu
tū incremētis gr̄az sibi apud deū
et hōies oparare debuerat. vitupe
riū sibi magnū oquirat. Qui dum
solā innocentiaz perpēdit ad opa
v̄trutū se virilit nō accingit. Impa
tiēs ad ieiunia. ad vigilias somno-

lent⁹. ad orandū tepid⁹. indecor⁹ ad psallendū. alijs q̄z xp̄i militibus mūdo. carni diabolo vsq̄z ad sāguinē resistentib⁹. ipe sibi in oīb⁹ req̄em q̄rit tā acidiosus q̄z ociosus. et secreta tacita q̄z sibi cogitatōe dic. Quidnaz ego luere habeo? Ut q̄d ita rigide districte q̄z viuā sicut illi magni pectatōes. raptores. iniusti adulteri. Q cogitatōez stultissimā. q̄ null⁹ teneat seruire deo nisi irretit⁹ criminali pcto. Certe scptū est. Diliges dīm deū tuū ex toto corde tuo. et ex tota aia tua. et ex oīb⁹ viribus tuis. Ecce deū ita diligē iuberis vt sez nihil in te vacare permittas quo deū nō diligas. Quo aūt tu diligis dīm deū tuū ex toto q̄ quidē pl⁹ posses si velles q̄z facis? Sane quāto es innocentior tanto esse seruitio dei debes ardentior. vt vel in sāctitate et iustitia ab ipo custodiaris. vel vt custodite sānctitati vberi⁹ regratieris. Nō ppendis q̄z cū alij sibi dimidiāt dies suos vt qualēcūq̄z veniā obtineant. tu tuos integros seruas. vt gr̄az et glorīā tibi ampliorē adq̄ras Quid si intern⁹ arbiter ꝑpter hoc tibi innocentiā tuā oseruare voluit. vt pondē pcoz p̄grauatū fr̄ez tuū collaborādo et onus ei⁹ tibi partiēdo leuares. Nōne cū ꝑpter tuā desidiā impedit hec bona dei volūtas perincrepationē audire dignus eris: Amen dico tibi q̄z publicani et meretrices p̄cedēt te i regno dei. Vel pori⁹ timendū tibi est. ne illud tibi

maledictōis elogiū infligat. Nūq̄z ex te frēs nascet in ppetuū Verba sūt ipi⁹ dñi maledicētis sub nōie ficus aiaz hūanā foliis extrinsecaz̄ obseruationū plenā ꝛ nullo interioris suauitatis fructu plenā. Tales nimiz̄ erāt illi duo angeli eccliaz̄ q̄z vni p Jobez dr. Sto opa tua q̄z nomē habes vt viuas et mortuus es. Atq̄z alij. vtinā frigid⁹ esses aut calid⁹. si frigidus esses hūiliorappareres et esset de te spes. si calidus esses caritate feruens arderes in te atq̄z alios accendēs. Nūc aūt q̄z tepid⁹ es et nec frigid⁹ nec calid⁹. i. q̄z nec hūilitate fulgēs nec caritate feruens. putas te aliq̄d esse cū nihil sis incipiā te euomē ō ore meo. hoc est de cetu me laudantiū eiecē. Hec de otinue tepētib⁹ dicta sūt. Nūc osequēs est vt de nimium feruētib⁹ aliq̄ dicam⁹. Sūt pleriq̄z q̄ feruore nouitio ducti vel potius astutia ātiqui hostis tracti mox vt ouersi fuēint sāctitatis arcē arripe festināt. et oia sine osilio. sine ordine sine discretōe agētes effreni studio ferunt in p̄ceps. vigilāt plixi⁹. ieiunant et abstinent ꝑpensi⁹. pl⁹ orant et laborāt q̄z omunis monasteri⁹ regula vel maioz cohortent exēpla Siqua eis de modo. siqua ō discretione suggesseris. deceptōes putāt. despiciūt. fugiunt velut nocua oia arbitrant vt stercora. adeo studiosa et odibili obstinatione illudentē sibi sequunt diabolū. Et q̄d magl. est mirā dū cū ad otēplāda secreta

De verbis domini. Venite

celestia omi sese studio deuotionis
erigant. ad ambulandū pacifice in
terra caligant. et qr oculis ad subli
mia leuatis pedib⁹ nō ꝓspiciunt.
quasi celo intenti in terra offendūt
Nulli nāq; magis q̄ hi vnanimita
tē fratrū ꝓ impaciaz vitiāt. ꝓ ino/
bedientiā turbāt. ꝓ otumaciā dissi/
pant. et nihilomin⁹ insistūt indefes/
sis orōib⁹ introire in sancta sāctoz
et sanctissimū illud irrūpe dine pu/
ritatis arcanū. nec dū tñ ipi serua/
re curāt vnitatē spūs in vinculo pa
cis. Et qm̄ nō recte pulsāt. fit iusto
dei iudicio vt nō introeant Scptū
quippe est. Ho creditas ad quā festi/
nat in ꝓncipio in fine bñdictiōe ca
rebit. Denicq; p Jeremiā de Moab
dr. Quia plus fecit q̄ potuit iocir
co pierūt. Si em̄ vires suas metirē
tur sciremt ꝓfecto q̄ paulatim lon
gius itur. Quia vero nolūt moderā
ri qđ faciūt. deficiēte post modicū
natura corpis. fit vt aut a ceptis
turpiē desistāt. aut si nō destiterint
infirmitates ꝑpetuas incurrāt. Ifi
at q̄ omnib⁹ coz onerosa infirmi/
tas quib⁹ añ fuit molesta sāctitas
Quātos hodie q̄ videm⁹ cū carne
inire amicicias cui ātea graues in/
tulerāt pugnas. appetē delicata. q̄
rere suauia. q̄ vilia et grossa prius
sine scrupulo recipe non poterant.
Quātos itē videm⁹ ꝓpter indiscre/
tos spūalis exercitij labores sensū/
b⁹ piclitatos esse et ad vltimū ne/
scisse discernē inter bonū et malum
qui ꝓmit⁹ inter diē et diē. inter bo
nū et bonū. et deinde omnē diē di/
iudicabant. Ne eis q̄ sic corpa sua
diuino subtrahūt seruitio/vicio suo
Ne inquā eis cū tā misere fiāt no/
uissimi q̄ videbant fore ꝓmi. Tole/
rabile tñ si fiāt nouissimi et non ex/
tranei si infirmitas quā sibi addu/
xerūt poti⁹ q̄ incurrerūt potēit ex
cusare eos a bonis q̄ agere debue
rūt. et si voluissent potuerūt Tertia
abusio est est indebita occupatio.
Hoc videlz est cū postposito q̄s pe
nitētis et plāgētis officio implicat
se sciētijs secularib⁹ q̄ ad rem nō p
tinēt q̄ ad salutē oferendā obseruā/
dā ve nō valent. Alius addiscē stu
det silogismos et fallacias. ali⁹ ag
gerare numeros et mensuras. ali⁹
callet musice ꝓportiones. ali⁹ pbice
inuestigat expimēta. ali⁹ ꝓplexa le/
gū canonū q̄ discutit argumenta.
Sic quisq̄s in eo circa qđ afficitur
libenter occupat. q̄ in occupatione
sua delectat. et nihilomin⁹ credit se
delectari in dño. qm̄ quidē nō rece/
dit ab ordine monastico. Talis ni
fallor assimilat samaritib⁹ de qui/
bus scriptura refert q̄ vnaquaeq̄
gens cū coleret deū dis quoq; su/
is seruiebant. Vnusq̄q; etem̄ qđ si
bi delectabile et pze omnib⁹ diligen/
dū venerandū q̄ eligit hoc q̄ deū
sibi ipi statuit Hñ est illud in ꝓba
Vniuersa idola dem⁹ israel depi
cta erāt in pariete. paries in domo
israel est obstinatio mentis in reli/
gioso. qui paries otinet idola non
sculpta sed depicta. cum religiosus

nō oñimode diligit iniquitatē licet
afficiaṫ circa aliquā vanitatē. Co/
lit igiṫ deū simul et idola qui et bo
nis opib⁹ insistit et nihilomin⁹ scie/
tie alicui secꝛari vane intēdit. Quar
ta abusio siue ineptia ē incauta for
mido. Hec ex obsideratōe negligen/
tis vite ꝓcedit. et nisi tꝛpantē discre
tionē adhibueris ad desperationē
ꝓducit. Si de respectu multitudis
ōne miseꝛicoꝛdie negligētias tuas
pensare supsederis. hoc est fallere
te ipm. Si aūt ex intuitu districtio/
nis supne intꝛpate timeas. hoc ē cū
doloꝛe descēdere ad infernū. Quid
ergo est? Nimirū vt adhibito discre
tionis studio. de duob⁹ otrarijs q̄i
quodā tꝛpamentū facias vt inter
spem et metū. inter securitatez deci
pientē ⁊ diffidentiā cuiscerantē am
bulans. medio tutissim⁹ eas. Nunc
singula singulis adaptem⁹. Supra
dixim⁹ qꝛ otinuus tepoꝛ otrarius
est iustitie qđ liquido ostabit si dif/
finitionē inspexerim⁹. Diffinit itaq̄
sic. Iustitia ē virt⁹ reddēs cuiq̄ qđ
suū est. et tepoꝛ est vitiū nulli exin/
tegro reddēs qđ suū ē. Debitoꝛes
sum⁹ frēs carissimi deo. debitoꝛes
primi. debitoꝛes et nobis. Debe/
m⁹ deo gloziā et laudē. ꝓmo cō/
gratulationē et opassionez. nobis
ipis disciplinaz et solicitudinē. De/
bem⁹ deo totū qđ possum⁹. ꝓio
qđ ab ipo nob fiēi vellem⁹. debem⁹
nobis ipis quitq̄ virtutl. quitq̄
bone fame. quitq̄ bone oscientie
esse cognouerim⁹. Si aūt in laude
dei sp tepentes et dissoluti, in amo/
re ꝓmi toꝛpentes et frigidi in di/
iudicatione nostri negligētes fueri
m⁹ et remissi. quid tam iustitie con/
trariū? Aiunt plane ꝙ sic faciēdo
nō reddim⁹ cuiq̄ qđ suū est. deniq̄
quid tā iustitie cōtrariū q̄ dicente
dño. tollite cū nos ipm qđ sustuli/
m⁹ iugū oñimode satagim⁹ depo/
nere. Dixim⁹ itez ꝙ nimius feruoꝛ
exterminat foꝛtitudinē qđ de opa/
tione duoꝝ ocertantiū dinoscē fa/
cillimū est. Nonam⁹ añ oculos du/
os in certamine ogredi. vnuz q̄ va
lidis et otinuis ictib⁹ aduersariū
lacessat. aliū q̄ venientes ictus cl/
peo sagaciter excipiat et lacessentē
hostē ꝓuida expectatione deludat
vnū q̄ totū simul ꝓferat spm̄ suuz.
aliū q̄ dispenset et reseruet in poste
rū. Nonne isto quasi segniṫ agente
sed vtiliter sibi ꝓspiciente. Ille duz
ictus suos nō mortificat foꝛtitudi/
nē suā exterminat et triumphū ad/
uersario dat? Nonne isto vsq̄ ad fi
nē ꝓdurante foꝛtiṫ. Ille succūbit tur
piter. et ꝓdet iuste qđ nimis ferui/
de querebat. qm̄ finis non pugna
coꝛonaṫ. Eia ergo fraṫ singularis
q̄ singulariṫ et indiscrete facis. Eia
inquā extermia faciē tuā vt videa/
ris hōib⁹ ieiuuans. extermina ocu/
los tuos vt videaris ploꝛās. exter
mina foꝛtitudinē tuā in pūcto tpis
vt paulo post nihil plus facere pos/
sis. Hec est tota sanctitas tua. hec
sapia tua inspirata a rectoꝛe tene/
bꝛaꝝ et caliginis q̄ se transfigurat

in angelū lucis. Audis q̄ dñs nominando iugū.ſocialē vt ſup̄ dictū eſt in ouentu te hortat̄ ducē vitam et tñ obſtinato ſectaris animo odioſaz ſupſtitionē tuā. De⁹ inhabitare facit vni⁹ moris i domo vt ſeruiant ei humero vno. Tu aūt alteri⁹ moris quo humēo ſeruis q̄ ab vnitate r̄cedis Sz q̄ſū iſta p̄greſſio? Sufficiāt hec. Ite dixim⁹ q̄ indebita occupatio expellit p̄uidētiā. qm̄ ⁊traria eſt illi. Nō em̄ bñ ⁊ueniunt nec in vna ſede morant̄ ſcia maieſtatis et ſcia vanitatis.non magis q̄z duo aduerſarij in vna domo. q̄ em̄ ſocietas luci ad tenebras. Aut q̄s locus templo dei cū idolis Aut quare filij iudeoꝝ in ihr̄z loquunt̄ azotice q̄ etiā in azoto poſiti deberent loqui iudaice? Nec hoc dicim⁹ q̄ iſta ſcire ſit malū. ⁊ q̄ religioſo in his nimū occupari ſit vicioſum. Deniq; iſta nō modo diſcē ⁊ olim didiciſſe. Nunc cura alia nos ſolicitat. Occupent̄ in his ſeculares ne iocent̄.ne venent̄. ne fornicent̄. vbi āt iſta deſunt illa q̄d faciūt? Cū debeas in lege dei meditari die ac nocte qua mēte ruminas ſyllogiſmos et argumenta vanitatis tue. Dicente dño.meū.tu neſcio q̄d aliud iugū viueris ducē cū ſecularib⁹.p̄tez tuā fortaſſe cū ypocritis habitur⁹. Dixim⁹ etiā q̄ incauta formido auerſat̄ tēperantie. Illa deſperatiōnē repmit quā iſta ſuggerit Illa contriſtificat q̄d iſta ⁊turbat. Si te pectatorē oſtenderas ait Gregl. oportet vt a te dñm nō repellas. Repellis aūt ſi de ei⁹ bonitate p̄ter tuā malicia deſperas. ſi de impfecto tuo intrate formidas. Si opa nr̄a ſufficerēt nobis.diuine mie q̄s locus eſſet! Propterea ergo dat̄ gr̄a vt nō gloriet̄ oīs caro coram illo.cuz ſe videt p ſolā obtinē gr̄az q̄d nō p̄t p virtutē ſuā Si vilitatē tuā cōſideras magis inſta.cōfide. ſpera. clama ⁊ depcare altiſſimū et dabit tibi petitōes cordis tui. Cū audis dicentē dñm ſuper vos. reſpira ad gr̄az.grat⁹eſto gr̄e.et de viribꝰ tuis noli p̄ſumē. Ecce de iugo dñi q̄ potuim⁹ dixim⁹.multa quidem.⁊ nō oia fortaſſis q̄ debuim⁹. Sz q̄ ad alia ſequētia p̄eram⁹.iſta ad p̄ſens ſufficē credim⁹. Jex q̄ beat⁹ Benedict⁹.iugū dñi ſcola diuini ſeruitij nōiat.q̄d in hac ſchola agendū. q̄d ve diſcēdū ſit vigilant̄ audiam⁹ ſequit̄. Et diſcite a me q̄ mitis ſū et humilis corde. Ptz p̄fecto quia mgr̄ noſter ipe eſt xp̄s qui nos a ſe diſcere monuit.factus et ipe nobis exemplū bonorū opeꝝ Vos vocatis me inquit magiſter et dñe. et bñ dicit. Sū etem̄ In hoc inquit ognoſcent oēs q̄ mei diſcipuli eſtis ſi hīc ego ſū.mites et hūiles corde ſueritis. Mea actio vr̄a eſt lectio Mea vita vr̄a eſt diſciplina. Diſcite ergo a me q̄ mitis ſū et humilis corde. Pulcra fr̄es dilectiſſimi exhortatio cū mgr̄ exhibet hoc in factis quod docet verbis. et diſcipulos p̄cedit vita q̄s vult p̄fectos eſſe et erudi/

tos corde in sapia. Diligēd⁹ plane et omni sagacitate imitād⁹ pīsertim cū nil exhibeat. nil doceat aliud q̄z mansuetudinē et hūilitatē cordis. Apaēt ergo q̄z amabilis fuit dñs Ihs vtpote mitis et hūilis corde. Sicut em̄ ois iracūd⁹ et arrogās odiosus. ita e regione ois māsuet⁹ et humilis gratiosus. Māsuetudo āt hōib⁹. hūilitas deo amabilē solz reddē h ōiez. Amabil g⁹ erat dñs ihs et multū amabil. tā amabil in māsuetudine q hūilitate sua. q̄z magnus et laudabilis in maiestate diuina. Dicit itaq̄z se mitē et humilez corde. Nā q̄ mitis et hūilis essz dictis et factis. nō op⁹ habebat hoc omendare discipulis suis. Ipi em̄ viderūt et audierūt et ꝓspexerunt. oculis suis et manib⁹ tractauerunt viderūt et annūciauerūt nob. Que aūt videre et audire non poterant necesse habuit vel pot⁹ ipi necesse habuerūt vt ipe annūciaret eis. qz argumentū cordis verba sūt. Cum igit virt⁹ habeat tres dīas duas facit exēplo tertiā verbo. Mitē se q hūilē demōstrauit in dictis q̄n horrendis blasphemijs lacessit⁹ et q̄nquies habē demoniū dict⁹. ad doctrinā sp. q̄z ad otumeliā se potius erexit. Mitē et hūilē se demōstrauit in factis. q̄n sicut ouis ad occisionē duct⁹ et q̄i agn⁹ corā tondēte se ommutuit. se ligandū flagellandūz exposuit. q̄ solo nutu potuit necuisse malignos. Cū igit nullus sciret q̄d essz in ei⁹ interiori hōie nisi spūs ei⁹ q̄ in ipo erat. bonū q̄d in corde habuit. verbo discipulis ꝓposuit. et hoc eos discere atq̄z imitari pcepit Est aūt et aliud hic ōsiderandum. Virt⁹ q̄dez alia ōsistit in actu. alia in affectu. Virt⁹ in actu virt⁹ ē. vt⁹ in affectu virt⁹ virtutis est. Virtus quātalibet ꝓferat in actu. aut pua est aut nulla. nisi etiā ō cordis emittat affectu. Si em̄ bonū facis sine cordis affectu. bestialit facis et vt⁹ parua est. Si bonū ovra cordis affectū fraudulent facis. et virt⁹ nulla ē. magis vitiū reputat. Hinc ps. ait. Eructauit cor meū verbū bonū. Verbū sane bonum nō esset nisi ex bono cordis affectu ꝓiret. Hinc est etiā illud q̄d ad omendationez sponse in canticis cantl. dr. Emissiones tue paradisus malorū punicorū. Mala punica foris rubicunda sunt. intrinsec⁹ granis repleta. Bone igit actiones de bono corde emisse et egresse. recte paradiso malorū punicorū opant. qz et hōib⁹ foris rutilāt p pietatis exhibitionez. et deo sese int⁹ copulāt p caritatis affectionē. Ut ergo se dñs nobis ꝓberet exēplū nō solū boni opis q̄z etiā mundē affectōis. discite inq̄t a me qz mitis sū et hūilis corde. qz nimirū nullius momenti apud deū ē exhibitō bone actiōis quā nō omēdat emissio pie affectōis. Sane notandū q̄ duas insinuauit virtutes. mansuetudinē et hūilitatē. q̄ in his sūma cōsistat pfectōis. Sunt etem̄ duo q̄b⁹ sp impugnātib⁹ ab statu pfectōnis

euertimur. ꝓspera videz ꝙ aduersa
Verba igit dñica sic debem⁹ atten
dere ꝙ duo doceamur opponere.
Mansuetudinē aduersis/ꝓspis hu/
militatē. Si qui e nobis cū ꝓsperis
ad votū succedib⁹ pollent ꝙ bonis
ꝓpalib⁹ et animi tranquillitatibus
gaudent. tūc se in grā actōib⁹ exe
rūt atq; dei circa se beniuolentiam
debita cū reuerentia suscipiūt. cū āt
iniurijs incōmodis tāgunt mox in
murmurationē atq; in impatiētiā
seu in meditatiōes vltionis ꝓsiliūt
Hi nimirum humiles in prosperis
sed non sūt māsueti et mites in ad/
uersis. At q̄ otra ostantiā in tribu/
lationib⁹ tenent ꝫ ꝓspitatis tpe de
successu int⁹ supbiūt. hi virtutuz al/
terā seruātes. alterā negligūt. De/
bem⁹ āt et mansuetudinē hūilitati.
et humilitatē māsuetudini iungē. et
hinc aduersa sufferēdo. illinc ꝓspā
nō curādo elicere. ne cū ex vna pte
decori apparuerimus. ex altēa de/
turpati displiceam⁹ Sz int hec ad
memoziā venīūt octo illa ꝓncipalia
vicia. q̄z pītiā sentire oim est. natu
rā discernē pauco⁹. otra q̄ vt no/
bis videt ex ꝟbis p̄missis nō medi
ocriter omunimur. Octo quippe ꝓn
cipalia vicia esse sancti diffinierunt
sumētes auctozitatē ex testamento
vt testimonio legis in qua numerā
tur septē gentes q̄z olim ꝓpls dei
terras possedit. Scriptū nanq; est.
Et introducam vos ad loca cana/
nei et ethei amozrei et pherezei euei
et iebusei et gergesei. Quib⁹ septez
dñi egyptioz gens addit ꝓculdu/
bio octo gētes describunt. ꝙ q̄s vt
dictū est octo ꝓncipalia vicia desi/
gnant sicut ex eaz interp̄tationib⁹
etiā intelligi p̄t. Egypti⁹ etem inter
p̄tat tenebze et designat gulā. quia
gulositas obtenebzat et obscurat
intellectū. Juxta illud ꝓuerbiū qđ
de greco transtulit Hieroñ. in lati/
nū. Pinguis vēter nō gignit sensū
tenuē. Cananeⁱ exp̄mit luxuriā qđ
et ogrua interp̄tatiōe demonstrat.
Interp̄tat em mot⁹ eoz. quoz. nili
genitaliū. Cetera nempe corporis
nr̄i mēbza. ad nutū voluntatis nr̄e
mouent et stant. illa vero mēbza in
motu suo nec voluntati nr̄e obedi
unt. nec subiacēt ptāti nec rationē
sequūtur. De cuius motus repssiōe
in laudē fortis mulieris dicitur Et
cingulū tradidit cananeo Cingim
quippe tradere cananeo est motus
luxurie otinentie legib⁹ restringere
Hinc de iobe dicit. zona pellicea
circa lūbos eius. zonā nimiz circa
lūbos ponit. qui lasciuiētis carnis
impetus stringit. Hetheus vanam
gloziā significat. q̄ ex eo ꝙ in opi/
bus suis sp displicere formidat. et
nō solū alijs stupozi esse solz. ꝫ ipa
q̄z de se ipa āmirat et stupet. recte
formidās vel stupēs interpretatur
Amozreⁱ qđ sonat amaricās siue
amaritudo significat supbiā. cuius
qz ꝓpriū est tāte sp obstinatōis esse
vt nulli⁹ sensui vel volūtati cedere.
nulli⁹ dignet verecūdie parcē. ama/
ritudinis sp et indignatōis ipa sibi

ad me omnes qui laborat &c.

causa efficit. Phereseꝰ ꝺr fructificatio ꝑ qꝫ ꝺesignat auaritia q̄ fructū facꝫ vticꝫ carnis nō ſpūs. ſtudioſiꝰ inſiſtēs opibꝰ cū mūdo ꝓituris qꝫ opibꝰ deo placituris. vt ſcz implean hozrea ſaturitate. q vino tozcularia redūdent. nō vt cozda mūdētur et virtutū receptacula fiāt. Iel ꝺr fructificatio q̄i fructꝰ fuſcatio. ꝙ fructū boni opis obfuſcet et inquinet. Gueus interp̄tatū ſonat ferrū ſiue peſſimū. ꝑ qꝺ peſſimū et vē ferreū viciū ꝺenotat inuiꝺta. q̄ ꝺuriciā cozꝺis inꝺucit. et ſūme malicie nutrix eſt. Iebuſeꝰ ꝺiculcatōnez ſonat. et acꝺiā animi ſignat. q̄ ꝺeictū a ſe tanꝫ plaſtes ꝺiculcās humū animū elꝺit et ꝺiculcat vt ſternat eū ꝺemonū pꝺibꝰ ꝺiculcanꝺū tanꝫ lutū plateaꝝ. Gergeſeꝰ innuit irā eo ꝙ colonū eſſciens interpretat. qꝛ hoc hz p̄ ceteris vitiis ꝓuiꝺū ꝙ ipa colonū ofcie ſue a poſſeſſiōe cozꝺis eſſcit. atqꝫ ꝺuras tūc cogitationū obices ponit et ſic impeꝺit eiectū ne poſſit cernē veꝝ qꝺ in intimis manet abſconꝺitū. Horuꝫ aūt octo vitioꝝ ꝺuo ſunt carnalia. reliqua ſex ſpūalia. Illa carnalia qꝛ in cozpis mēbris eoꝝ opatio cōſtit. Iſta vocanꝫ ſpūalia ſiue cozꝺalia qꝛ in cozꝺe actitanꝫ. Ut ꝙ ꝺns nos aꝺ exterminatōez vicioꝝ ſuis verbis inſtrueret ꝺuas tm̄ virtutes ꝓpoſuit manſuetuꝺinē et hūilitatē. Que vero vicia his virtutibꝰ cōterant innuiſſe viꝺet cū appoſuit cozꝺe. Per hoc em̄ ſignificare voluit ꝺuas has virtutes. ſex ſpūalibꝰ ſeu cozꝺalibꝰ vicijs opponi ꝺebē. Qz illa ꝺuo carnalia nunqꝺ intacta relinqt? Minime. Nā aꝺ eoꝝ extinctionē ꝑtinet qꝺ ꝓmiſit. Tollite iugz meū ſup vos. Neqꝫ em̄ tā inſipiens q̄s iugū xp̄i ſuſcipit q̄ nō in ipo ſuſceptōis initio ſe ſciat gule et ventri ꝺeinceps nō ſeruituꝝ. Nēpe hec ſūt ꝺura illa et aſpa ꝑ q̄ itur aꝺ ꝺeum q̄ beatꝰ Añoictꝰ iugū ſuſcepturis ꝺiligēti? iubet p̄ꝺicari. Duꝝ eſt ſiq̄ ꝺez ciboꝝ oblectamēta aſſueta relinq̄re. aſperū q̄z ē libiꝺinis blanꝺimenta illicita nō licere. ſub quo gemino malo oēs eramꝰ cū gentes eſſemꝰ. i. cū gentilit in ſeculo viuēmꝰ. At poſtqꝫ gētilitatē exuimꝰ. poſtqꝫ abiectis tenebzis lux in ꝺño eſſe cepimꝰ. poſtqꝫ ꝺuobꝰ carnalibꝰ vitijs ſeruire iā nec volumꝰ ꝺiuinitꝰ inſpirati. nec valemꝰ ipa ozꝺinis obſeruantia impeꝺiti. ꝺebemꝰ manſuetuꝺinē et hūilitatē cozꝺis vigilanē tenere quo ſex illis vitijs ſpūalibꝰ valeamꝰ reſiſtere. Debet ergo harum virtutū vtraqꝫ trifozmis eſſe. qꝛ tribꝰ vtraqꝫ vicijs opponēꝺa eſt. Opponit āt hūilitas ſupbie. vane glie. et auaritie. manſuetuꝺo. inuiꝺie. actiꝺie. ire. Sit q̄z hūilitas ꝺepꝛeſſa in ſe. reflexa aꝺ ſe. recluſa intra ſe. Depꝛeſſa ſit in ſe ne ꝺe ſe alta ſapiat. reflexa ſit aꝺ ſe ne humanū fauoꝛē querat. recluſa ſit intra ſe ne res perituras vagabūꝺa ambiat. Sit q̄z manſuetuꝺo caritatiua. ſit iocunꝺa ſit trāquilla. Charitatiua ſit vt pꝛo

aliena felicitate nō teneat liuorē.io/
cunda sit vt de ꝓpria aduersitate nō
habeat dolorez/tranquilla sit vt in
nullo casu exerceat rancorē siue fu/
rorē. Sic sub iugo dñico posit⁹ fra
ter et in prelio dñi ostitutus virtu/
te mansuetudinis et hūilitatis cir/
cūfultus vndiq; vniuersa ꝑualebit
tela nequissimi ignita extinguē. mu
nit⁹ ab intus ira supbiā. de foris
ira vanā gloriā. sursū ira gulā.
deorsū ira luxuriā. a dextris ira
auaritiā. a sinistris ira inuidiā. ab
anteriori ꝑte ira irā. a posteriori
ira inuidiā. Tali in nauigio subie/
ctus ꝑ hoc mare magnū et spacio/
sum octo illa notissima maris picu/
la ꝑuid⁹ nauta et strēnu⁹ euitabit.
Dico ād carybdim gule. et sirenas
luxurie. scillaz supbie. et sirtes vane
glozie. piratas auaritie. et beluas
inuidie. ventos acidie. ꝓcellas ire.
Iā vero sublato iugo saluatoris et
apprehēsa disciplina māsuetudinis
et hūilitatis. q̄d mercedis veritas
ꝓmittat celestib⁹ discipulis audia/
mus. Sequit. Et inuenietis req̄z
aiab⁹ vr̄is. Gemina est aiaz req̄s
Una in p̄nti. alia in futuro Ista hz
meritū. illa premiū. Per primā ha/
bet sc̄da. i. ꝑ meritū premiū. sic scri
ptū est Erit sabbatum et sabbato.
hoc est ꝑ requie pectoris habit re
quies eternitatis Et ista quidē que
in presēti est requies aioz dici pos
set. illa vero que in futuro erit req̄/
es aiaz. Tū q̄ de vtraq; simul et ō
vtralibet singillatim p̄nt accipi ver
ba dñica Prima igit reḡes multis
in sacra pagina nōib⁹ appellat. Di
cit em̄ bona oscientia. bona volun
tas. par pectoris. tranquillitas cor
dis. puritas mentis. refrigeriū aie.
consolatio spūs. De qua q̄ sub no
mine refectionis supra satis admo
dū disputauim⁹ ea nūc tacita. de se
cunda aliq̄d dicendū videt. Sz q̄a
ipa finē p̄nt vite sequit q̄d de ea
dicere intendim⁹ in finē p̄nt⁹ sermo
nis differam⁹ Sequit. Jugū em̄
meū suaue est q onus meū leue. Su
pra tm̄ de iugo dictū est. de onere
vero nulla fuit mentio. Jugū q̄oz
dñi seruitutis eius est assumptio.
onus vero eius quid aliud esse ꝑt
q̄z hoc q̄d discē sub iugo p̄cipimur
sez vt simus mites et hūiles corde.
Est ergo iugū monastic⁹ ordo. on⁹
aūt pietas mentis et corpal⁹ exerci
tatio. Dicat ergo dñs. Jugum em̄
meū suaue ē et onus meū leue. Sz
quid dicis bone magister? Nunq̄d
ignoras scriptū esse. multe tribula
tiones iustoz? Nō meministi dictū
a te Ecce ego mitto vos sicut oues
in medio lupoz. Et iterz. In mūdo
pressurā habebitis. Nō puidisti di/
cendū. Per multas tribulationes
oportet vos intrare in regnū celo
rū. Et illud. Oēs q̄ volunt pie vi
uere in xp̄o psecutionē patientur.
Quo ergo iugū tuū suaue est q on⁹
tuū leue? Damna et ꝓscriptōes ꝑ/
peti. iniurias et ōtūelias nō vlcisci.
duros in corpe ictus sustinere. ani/
mā ponere. nunq̄d hoc suaue est et

ad me omnes qui la

leue? Est vtiqz. sed aplis et martyri
bus Corpus castigare ieiunijs. ani
mā afficere lacrimis et oronib⁹. vo
luntatē ꝓpriā odire. solitudinē ama
re. nunqd hoc suaue est et leue? Est
vtiqz. Sed veris xpi cōfessorib⁹ et
virginib⁹ Quō inquis? Hic primū
videte frēs mei quia dñs discipu
lis loquebat. Si locutus fuisset tur
be. illa verbum respuisset. quia vim
verbi nō intellexisset At discipuli au
dierunt et receperūt. qz quod dice
bat verū esse cognouerunt. Audia
m⁹ ergo et nos quod dicit. q quō
vez fit quod dicit intelligam⁹ Hec
em̄ questio duob⁹ modis soluitur.
Primo quidē qz anime vere deum
diligenti et iustitiā eius fidelit esuri
enti etiā amara dulcia videntur et
aspera suauia. Nouim⁹ hoc p scien
tiā sed vtinā sciam⁹ et p experientiaz
Accede ergo homo et experire qz
suauis est dñs. et qz leue sit onus ei⁹
Nemo em̄ scit qui necduz gustauit.
Si ita nō sētis ipe tibi testis es q
nōduz gustasti. At hoc infinita reli
giosoz multitudo vez esse testatur
Alio modo soluit hec questio si di
cam⁹ q iugi dñici susceptio et one
ris eius portatio grauis quidē vi
deat et aspera. sed in opatōne secu
lariū molestiaz valde suauis et le
uis sit. Respicite vt exēplis vtamur
fures et latrones. pdones q adul
teros quātos labores. quantas vi
gilias. quātas curas expendant vt
excogitatas nequitias ad effectuz

borātis ecclesie

ducant. Respicite et eos qui ho
nestioza quodāmodo vident exer
cere negocia. diuersos dico merca
tozes mari terra qz mēcimonia sua
circūferentes. quanta incommoda
sustineant. subeant pericula. vt ad
modica stipendia perituras qz di
uitias quandoqz pertingant Respi
cite deinde et seruos militibus. mi
lites principibus etiam ad illicita
queqz seruientes. et in eundo. in cur
rendo. in standō. die noctu qz labo
rantes. Respicite e diuerso dei mini
stros in cenobijs sedentes. modicū
quidem laborantes q plurimū pau
santes. insuper et pro requietione
sua quasi p labore maximo requiē
eternā expectantes. Nonne illi mul
to difficilioze via descendunt ad in
ferna. qz isti ascendant ad regna
superna. Jugum ergo domini sua
ue est et onus eius leue Poterat er
go dominus hic dixisse Jugū meū
cōmodum est et onus meum salu
bre. Et si hoc dixisset verum vtiqz
dixisset Multi em̄ in seculo seculi vo
luptatibus vediti dum illecebrosis
condimentis vtuntur. duz lautioi
bus epulis indulgent. dum vino se
intēperanter ingurgitant aut moz
tem sibi celerius attrahūt. aut mo
lestissimas egritudines incurrunt.
et dum iugum dñi qsi aspez phoz
rescūt. ipi p iugū seculi sub quo de
liciant sibi oqurūt vñ a iugo dñi
sp elōgent. At otra claustrales dū
curis se ñ implicāt. dū trāquillitatē

corporis et animi seruāt. dū carnis terūt superbiā. potus cibiq; parcitate. dum modicum quid laborant p eterna requie et infirmitates mīs tas pter intentionē deuitāt. et vitā etiā nolentes ptelant. Poterat itē dixisse saluator. Jugū em̄ meū honorificū est et onus meū venerabile Sepe etem̄ videm⁹ plus honoris et veneratōis apud potētes seculi habē paupes monachos q; diuites superbos. Oia tñ hec oppendisse de⁹ intelligīt cū dixit Jugū em̄ meū suaue est ꝛc Est vnū tñ in quo valde durū iugū ei⁹ videt. et onus ei⁹ oneroſū. molestia videlz impugnātiū vitiorū. Emuero puritatis et castitatis amatori nihil durius. nihil graui⁹ occurrit turpiuz infestatiōe cogitationū Sz nō est tibi in hmōi desperādū. in talib⁹ em̄ temptat te de⁹ si vere diligas eū vt fili⁹. si non deseras eū in tpe malo et nota fiāt que sunt in corde tuo. Noli tm̄ abire i osilio impioꝝ. noli ostīre suggestionib⁹ demonū. resiste et certa viriliter. ipe tribuit victoriā certāti q; coronā retribuet vincenti. Sup hmōi tñ turbari infirmoꝝ est qui nō osiderāt quāta vtilitas temptatione generet seu quanta osolatio temptationē subsequat. Ut aūt a q̄busdā osideratū est sex nobis vtilitates generat temptatio. Prima vt reminiscamur multimode nostre fragilitatis. scda vt agnoscam⁹ q; necessariū nobis sit diuinū auxiliū. tertia vt appareat si vere deum diligam⁹ pter quē talia supare oten/dim⁹. quarta vt occasione hui⁹ tentationis etiā alia vitia corrigam⁹ de quib⁹ añ nō multū curabamus. q̄nta vt modo sit nobis p pena et quasi p satisfactione q̄ olim fuit in turpi delectatione. sexta ne ō donis gre que accepim⁹ superbiamus. qđ forsitan accideret si sp sine temptatione vluerem⁹. Plane tentationē aut maioꝝ aut saltem equalis cōsolatio sequi solet. Q; aliquando equalis cōsolatio sequatur indicat ps qui ait. Secōm multitudinez dolorꝝ meorum in corde meo osolationes tue letificauerūt aiaz meam. Q; aliqñ maior osolatio temptatiōnē sequat testimoniū habem⁹ ex scriptura dicente. Et reddidit dñs oīa q̄ fuerūt Job duplicia. Qui em̄ percusso cuncta que abstulerat duplicata reddidit. apte innotuit q⁹ nōnunq; temptatos vberi⁹ consoletur q; percusserit. Hinc est q⁹ quidā perfectiores discretione magistra volent si vel ad modicū sine quantulacunq; temptatione sint vt delicet ne cum diutius in tranquillitate militant. ex ipa tranquillitatis requie securius torpescant Magna quippe nobiscum dispensatione pietatis agit vt aduersis lacessamur. quia dū ex vitio aliquo pulsamur. contra illud iuuante domino fortius accingimur. Hinc est vt puto q⁹ cuilibet anime duo angeli deputati sunt ad custodiā. bon⁹ et mal⁹. Et de bono quidem ꝑspicuū est q⁹ ad

Ex vtilitatē generat ip̄a tento q̄ fidē vnit

custodiā datus sit. Bon⁹ nēpe an/gelus amor est virtut. malus vero impet⁹ vicij temptātis. De vitio ātsatis ꝓbat ꝙ ad custodiaz nobis deputet. qz dū ei⁹ aduersitate fati/gamur. ipa fatigatōe ꝓmoti meli⁹ in bono custodimur. Nūc iā tps est vt resumam⁹ qđ supza religm⁹. qđ qz in finē sermonis dicendū distuli m⁹ videlicet de scđa reqe aiaz. Si inqt dñs ad me veneritis et iugum meū tuleritis inuenietis requiē aia/b⁹ vr̄is. Que est ista reqes? Oculus nō vidit eā nec auris audiuit. ꝛ nec in cor hōis ascendit. Quid ergo de ea dicē possum⁹ qñ quidē null⁹ ho minū eā vidit ꝛ nec videt ꝑt nisi qđ vnigenit⁹ dei fili⁹ ꝙ est in sinu pr̄is ipe de ea nobis modicū qđ enarra uit! Inspiciam⁹ tñ eā quantum ipo donāte possum⁹. dicam⁹ de ea qđ ipo docēte valem⁹. q memoriā abū dātie suauitatis ei⁹ qualitcūqz eru/ctem⁹. Requies illa est decor et im/mortalitas corpoz. honoz impas/sibilitas aiaz. fulgor vultuū incō/pabilis. diuinissima iocūditas sum/me et eterne trāquillitatis. pax illa ꝙ exuꝑat omnē sensū. gaudiū ma/gnū. magnū valde et sempiternum. Reqes illa est laborīs et dolorīs omis absentia. cure et anxietatis nulla incidētia. nulla molestia. nul/la angustia. nulla cōfusio. nulla for/mido. vbi absterget de⁹ omnē lacrī/mā ab oculis sanctoz. vbi ꝓsus aberit omne malū. Reqes illa est ꝑ/petua. in sanitate firmitas. incō cus/sa in animi libertate suauitas. sua/uissima et supdulcissima in visione creatoris delectatio. sancta et since/ra in scōz societate dulcedo. Requi es inqz illa est indui vestimētis glo rie. cū gloria et letitia tripudiare in ospectu dīne potētie. gloria et ho/nore coronari et radijs excellētissi/me claritatis ꝑennit illustrari. Req es illa est indefessus et irreuerbera tus intuit⁹ in illud dīne lucis arca/nū. de supna potētia. sapia bonita/te magnificētissima admiratō atqz inter amplexus dei omipotētis in/deficiēs omoratio. et pie ei⁹ pītie sempiternalit iugis fruitio. ꝑennis ex toto corde. ex tota aima. atqz ex omīb⁹ virib⁹ et viriū medullis exul tatio. Reqes illa est incircūuelata fulgide eternitatis inspectio. inextin/guibilis erga ipaz venā caritatis et intēta affectio. serenissima ad pa trē luminū accessio. et incōprehensi bilis celestiū gaudioz participatō. Reqes inqz illa est accūbē in conui uio regis eterni. bibere et inebriari a multitudine dulcedinis dñi. accē/di et inflāmari calē et supferuē i ar doribus sempiternis. ire et intrare ac penetrare vsqz ad intima dei. be ati vehemētia amoris hauríre dul corē fontis vite et sapiētie et cē cū deo sine fine Amen

Explicit tractat⁹ magistri Johis gerson de verbis dñi. Venite ad me omnes. ꝛ

De preciosa margarita siue

Incipit tractatul⁹ eiusdem de illuminatõe cordis siue de vna pciosa margarita. et etiam de ipa sancta Margareta

Simile ē regnũ celorũ homi negociatori q̃renti bonas margaritas Inuẽta autẽ vna pciosa margarita abiit et vẽdidit oĩa que habuit et emit eã Mat xiij. Una pciosa margarita cui cõparatur regnũ celorũ ẽ calcul⁹ ille cãdidus in quo ē nomẽ nouũ scptũ qđ nemo nouit nisi qui accipit. qđ btẽ margarete ṽgini et martyri collatũ est p̃m p̃missũ xp̃i in apocalypsi. qz fidelit vixit in mãdatis dñi cui⁹ hodie festiuitas celebrat in edicula celle nr̃e. Nomẽ illũ nouũ est ens simplicit vel ens pur̃ vel ens vniuersalit pfectũ vel ens quo maius neq̃t intelligi et tale est solus de⁹. quo nõ est maius nomẽ sanctificandũ in seculis dicẽte deo Ego sũ qui sũ. Ens si analogice dicat de deo et de creatura dũ simpliciter p̃ se ponit stat p̃ deo solo p̃m regulã Aristl. ꝙ analogũ p̃ se positũ stat p̃ suo p̃ncipali significato. Et recte sic dr quẽadmodũ act⁹ semp̃ p̃or est potẽtia. et pfectum p̃ius qz̃ impfectũ. Ens qđ est de⁹ nõ plene ognoscit ab alio qz̃ ab illo q̃ accipit dũ vicerit et dũ victor deduxerit eũ in excelsa qñ et vbi videbit de⁹ sicuti est. Nihilomin⁹ hic in via cõicat ei⁹ cognitio impfecta multis modis ꝛ incõprehẽsibilis ē sibi

margarita siue

soli. Ens p̃t vniuoce dici de deo et de creatura. ꝛ nõ vnione pfecta de accidẽte et substãtia. qz nõ p̃m eandẽ pfectionẽ nec p̃m ordinẽ eundẽ lz rõ nõis sit eadẽ scz res positiua q̃cũq̃ et qualiscũq̃ sit illa sup̃ quã primũ fundat p̃ncipiũ oplexum scz qđlibet est vel nõ est. Ac pinde descẽdit ens ad spẽs suas p̃ dras vsq̃ ad indiuidua. Rursus ecõuerso resoluẽdo venit vsq̃ ad ens primũ qđ ẽ purissimũ ostituẽdo agalma pulcerrimũ atq̃ pfulgidã aie margaritã. Ens vniuoce dictũ de deo et creatura p̃m rõez positiuã incõplexã et p̃me intẽtionis formalit ẽ subiectũ metaphice. sicut ens dictũ p̃m rõnez positiuã scẽde intẽtionis formalit est subiectũ logice et grãmatice. q̃uis vtrobiq̃ tractet de oĩ ente tã p̃me q̃ scẽde intẽtionis materialit. Et hec est origo omnis pbice discipline. Theologia dupl̃r resultat ex ente simplicit qđ est de⁹ Una naturalis de đo q̃ subalternat metaphice ex q̃ supponit demõstratũ deũ ee. Altẽa supnaturalt q̃ põt aliq̃ mõ dici subalternari theologie btõr. vel est ipamet theologia in beatis tãq̃ pciosa margarita q̃ vẽditis oĩb⁹ emi dr. Theologia viator̃ naturalt pciosior ẽ margarita q̃ alia q̃libet scia spẽalt. qz tractat đ ẽte p⁹ simpl̃r tã p̃m rẽ q̃ p̃m rõez separato. nõ sic metaphica a pbica vl moralt a rõnalt pbia q̃ sẽ đ entib⁹ vl nõ abstractl. vl tm̃ p̃ rõz abstractl. Theologia supnaturalt fidelit viatorũ pciosior ẽ margarita q̃ alia q̃cũq̃

naturalis scia vt merito dici debe/
at venditis oīb⁹ hoc est curis alt
is derelictis opari Est insup vna
vnitate pme veritatis cui sp innitit
in credendis vt p oīe reuelatum a
deo est verū. Theologia supnatu/
ralis fideliū viatoꝝ ꝺsistit p̄ncipa/
liter q fundat in vna et triplici mar/
garita virtutis theologice q̄ dicit.
fides.spes.et caritas. Sed quo ad
intelligētiā opat multis modis vt
p abnegationē oim q̄i p vmbram
atq; caliginē.rursus p assimilatōez
symbolicā. rursus p viā causalita/
tis.rursus p approp̄ationē et supe/
minentiā.tandē p mysticaz analo
giā affectu mentis in deū totaliter
transformato. Una pretiosa mar
garita cuius nomē est purum vq̄/
quaq; pfectū relucet et inuenit in
oīb⁹ creaturis tanq; in vestigijs
signātib⁹potētiā.sapiaz et bonita
tē ipi⁹. Sz precipue refulget in cre
aturis rationalib⁹ tanq; in imagi/
nibus q̄ sunt diuine essentie vel na/
ture nedum repsentatiue ꝫ partici/
pes et capaces.vñ recte ptz imagi
nis atq; vestigij distinctio. Una p̄/
ciosa margarita diuini nōis qđ est
ens simplicit pfectuz dū sola reful
get in puro corde viatoris tūc de/
forme ꝺspicit teste Gregl. quicq̄d
pulcrū offert ex creaturis. Preцio/
sa hec margarita q̄ de⁹ est sic vna ē
distinctio essentialis nulla sit penit⁹
iu eo imo nec distinctio formal ad
intra nec extra naturam rei nisi tm̄/
modo distinctio psonalis relatiua
q̄ largē p̄t dici realis qualis nō in/
uenit in aliqua creatura. Una hec
p̄ciosa margarita distinctionē ad/
mittit quoꝝūdā nominū q̄ ꝺsurgit
ex opatōe intellect⁹ p opationem
ad diuersas res seu respect⁹.et ex
modis q̄s fabricat ognoscēdo cre
aturas vel ex sola distinctione rōis
dū sibi opat ipe de⁹ in quo nō for
maliť ꝫ supeminenť est ois pfectio illūminata
eadē penit⁹ et vnica simplex et illu
minata aliť q̄z in creatura. Exēplū
tñ habeť aptissimū de centro spere
cuiusdā ignee quod stans penitus
indiuisibile lineas ēminat infinitas
Jñ p̄t intellect⁹ varios formare
decept⁹ dū scit tales opare respect⁹
Una hec p̄ciosa margarita distin
ctionē nō essētialē vel formalē a ali
quā nō idētitatē inter intellectū di
uinū et hūanū nec inter psonas et
essentiā nec inter ꝓprietates et at/
tributa. Sz de⁹ vno simplicissimo
et vnico actu illuminato supemin
ter est intellect⁹ et voluntas essen
tia et psona vnitas et veritas bo
nitas sapia iustitia mia. et quicq̄d
de deo dici p̄t nō habita vel inclu
sa ad res ex se collatōe vel respectu
Voluit ꝫ pluries inculcare dion̄.
dicēs deū supvitā. supbonitatem.
supens. Una hec p̄ciosa margari
ta distinctōez admittit diuinaꝝ re
lationū ad inuicē q̄ ex mō se hñdi
fac vt ꝺtradictoria verificent de es
sentia et de psona/ q̄ essentia non
referť.et tñ psona referť.qz videz
essentia nō est per se p̄mo modo et

ouertibiliter idē cū psona. nō q̄ ali
qua sit identitas vel distinctio inter
essentiā et pfez. sed bñ inter pfez q̄
filiū. nec in creaturis simile reperiē
q̄z nullā possibile est esse simpliciter
vnā illimitatā et vsq̄quaq̄z pfectā
Nigor hui⁹ p̄cioſe margarite que
de⁹ est ꝓducit libere otingenē tāq̄z
ad extra radios aliq̄s et fulgores
Et nullo modo necessitate finis vel
agentis alioq̄n nō esset ens vsque/
quaq̄z q̄ vniuoce pfectū si req̄reret
ad esse suū existentiaz creature. Et
itez si de nccitate ageret ad extra
nihil posset euenire otingenē q̄ cessaret omnis religio. imo q̄ q̄libet
ens eēt infinitū cū fieret naturaliē
a potentia infinita. Hoc est stultuz
dei q̄d sapiēti⁹ est hōib⁹ nolentib⁹
intelligere deū nō agere q̄uolibet
ex arbitrij libertate ꝫ nccitate natu/
rali. Hñ obscuratū factū ē insipiēs
cor eoz vt dicerent mundū eternū
cū ceteris erroribus et blasphemijs
infinitis. Nigor hui⁹ p̄cioſe mar/
garite candor et decor alios otemplantiū ipaz sub nōie entis purissi/
mi rapiūt ad agendū res mirabi/
les et ad cognoscendū res supna/
turales et ad diligendū res spūa/
les cognitas in enigmate. Nigor
hui⁹ margarite cādor et decor mouēt et attrahūt alios otemplantiū
circulo quodaz intellectuali miris
modis vbi coincidūt tres cause. q̄
sūt efficiens et forma nō quidē in/
trinseca ostituens ꝫ exemplaris. et
ipe finis q̄ mouet nō vt forma cog
noscētis ꝫ vt est res talis in se ipa
q̄z ipe mouet vt res appetitū nō vt
est cognitio. Nigor hui⁹ margarite
cādor et decor pñt alicere et afficē
pus alios otemplantiū ad dilectōz
q̄ꝫ ad intellectualē ognitionē ꝫ nō
sine miraculo spūssancti se p carita
tē mirabiliē diffundentis et mentis
apicē singulariē infiāmātis. q̄z pm
cursū naturaē vie intellectⁱ nō intel
ligit nō inspecto fātasmate. nec vo
lūtas aliq̄d vult obiecto ñ sibi pus
p intellectū pñtato nisi loquamur
de volitiōe tm̄modo naturali. Pre
ciosior est margarita cognitionis
entis puri q̄ꝫ altera ognitio ō deo
que posset naturaliē adipisci imo q̄
certior ē q̄ꝫ altēa q̄uis notitia ō q̄/
ditate substantiaz visibiliū vel inui
sibiliū naturaliē in hac vita de qui
bus hic intuitiue nihil scim⁹. et de
accidentib⁹ paucissima in quib⁹ ali
qñ fallacia nō contingat. Preciosi
tas et certitudo margarite non re
pugnat cognitioni fidei et diuinis
neq̄z meritū diminuit. Semp enim
minor et obscurior remanet cogni
tio vie q̄ꝫ sit illa quam speramus
in patria recepturos Preciositas
huius margarite non ob inde mi/
nuiē q̄ ad praxim deducie diuine
dilectionis et cult⁹ et laudis. imo
finis ei⁹ ē hmōi praxis. aplo teste q̄
xp̄o reuelāte q̄ finis legis ē caritas
q̄ colē fāo deū ex tota mēte sine ob/
liuiōe. ex toto corde id est intellectu
sine erroze. ex tota anima. i. volūta
te sine otradictiōe et ex tota virtute

fine defectione. Et hec est felicitas inicialis hui⁹ vie. ꝑ qua si dederit homo omnẽ substantiã suam quasi nihil despiciet eã. Preciositas hui⁹ margarite nõ formaꝫ in nobis de lege omuni si nõ ab inferioꝛib⁹ sensib⁹ ad intelligentiã qui est ꝓpri⁹ locus et matrix eius. quãuis radicale seminariũ descendat a roꝛe celestis influentie in prima creatione rõnalis anime. Secus de margarita fidei vel patrie glorioſe que supnaturaliꝫ inueniꝫ atqꝫ gratis infusa formaꝫ. Emiꝫ hec preciosa margarita tanto precio quantũ habet homo si ꝑus illã tota solicitudine quesierit in aqꝭ et litoꝛib⁹ magni maris naturaliũ studioꝛ ꝑ fossionẽ q de purationẽ vehementẽ et assiduã cõfricationẽ sanctaꝛ meditationum. Emiꝫ hec margarita si ꝑus abeat homo se relinquens et vniuersa q̃ habet vendens. et hoc ꝑm hominẽ exteriozem et humanam ouersationẽ. Et si redeat homo interioꝛ conuersus ad coꝛ sue mẽtis vbi gignatur. nutriaꝫ. depureꝫ. vegeteꝫ. et augeaꝫ. transformat⁹ de claritate in claritatẽ vsqꝫ ad pfectionẽ habendam in celis. Emiꝫ hec margarita tanqꝫ sufficiens possessio coꝛdis qꝛ ꝑ eam et in ea possideꝫ nõ terra solũ. non celũ solũ. ꝫ dñs terre et celi celoꝛ. Qui si non sufficit tibi. nimis auarus es. imo iam nihil es. Emiꝫ hec margarita ouenienti⁹ in solitudine. obseruaꝫ illic insup suus cãdoꝛ aptius qꝫ in vrbium tetra fuligine.

Hec dũ ofricata fuerit manib⁹ assidue meditationis calescit q scintillat et deuotiõis igne flãmata refulget. Qua sup metaphoꝛa placet inserere obiectatones. xij. q̃ sequũꝫ. Scintilla est modica ꝑs ab igne vl ignita re decisa volitans q emicãs. Scintilla se hꝫ ad fauillã. vt res viuens ad coꝛp⁹ extinctũ. et sicut ad materiã forma. Sicut ignis transsumiꝫ ad significandũ deũ. sic omnis creatura scintilla quedam dei symbolice dici ꝓt. Sicut ignis transsũptiue oꝛ lex ignita dei. sic omnis pticula legis dei que lucꝫ q ardet scintilla congrue nõiaꝫ. Puriſſimũ q̃ in omi creatura ꝑtim cognoscibilis vl ognoscitiua repiꝫ scintilla dici ꝓt. Iñ supioꝛ ꝑs aie rõnalis synderisis appellaꝫ. Dei cuiuslibꝫ sua scintilla magnas in suo genẽ vires hꝫ. Sic ex igne scintillula decisa magnã siluã incendit. et scintillantes spũs aiales magnos interi⁹ effectꝰ oñdunt maxie ꝑ oculos. Dũ scintilla rõnis vel intellectus extincta est cũ igne suo cognitiuo obsequens est vt nihil scintillare videaꝫ. Juxta q̃litatẽ scintille cognitionis lucentis et ardentes scintillationes reꝛ ognoscibiliũ et amabiliũ suscipiunꝫ. videnꝫ et amanꝫ. Scintillatiões cognitionis et amoꝛis nitẽtes et ardẽtes frustra fiũt habẽtib⁹ extinctas penitus scintillas apꝓhensiuas et affectiuas. Juxta illud. Frustra fiũt ꝓba surdo. sic de coloꝛib⁹ ceco. sic õ amoꝛib⁹ nõ amatio. Scintillatões

que videri vel sentiri in sua puritate nō possunt ab oculis et tactu debilib⁹ debent sub quodā moderamine cuiusdā interpositionis p vmbrationē vel distātiā presentari vl sensui ostendi. Scintillationes verbor dei quantūcūq; lucentes vel ardentes mox extinguunt dum adgelatas et extinctas mentes pueneriut nisi spūssanct⁹ afflet et fluent aque. Scintillationes amoris et se viuaces nō pfert nec recipit frigidus de se pectus. sed dns est q̄ dat voci sue vocē virtutis. alioq̄n totū faucilla est et cinis extinctus. Secus vbi preciose margarite candor per inflāmationē rutilat caritate. Cui⁹ lampades sūt lampades ignis et flāmarū quā aque multe nō poterūt extinguere nec ex osequēti margarite nīe succense claritatē penit⁹ offuscabūt. instar lapidis cuiusdaz qui semel accensus nequit extingui Senserat aliquid tale qui dicebat Quia inflammatū est cor meū et renes mei omutati sūt. Sequit Defecit caro mea et cor meū. deus cordis mei et ps mea. de⁹ in eternum O certe ps optima o vna illa quā petijt et quesiuit a dño rex pphera. Porro hoc vnū est necessariū. hec vna preciosa margarita quā nobilis virguncula pastoralis inter nutricis oues inuenit. quā pprio sanguine tinxit et opauit nomine margareta. cui⁹ hodie celebritas agit in edicula seu capella qua tanq̄ loco celle et solitudinis vtitur exigui-

tas mei sicut nicticorax cecutiēs in domicilio. vel sicut passer solitari⁹ in tecto. Pro cuius virginis remeoratione notare fuit animo pauculas curtim ꝺliberationes nō aperuas oīb⁹ et hoc sub metapho/ra margarite tibi pater et frater q̄ margaritum in deo xpianissimi regis francie vtputa confessor ei⁹ rutilas preciosum Bene vale. Scptū Lugduni die et loco ꝓdictis .1428.

Explicit tractatulus magistri Johānis Gerson de illuminatōe cordis siue ō vna p̄ciosa margarita

Cõtra proprietarios re

Incipit tractat⁹ mgri Johis Garson cõtra ꝓprietarios regulã Augustini ꝓfessos

Zelus domus tue Augustine pater. amicorũ salus. obsequiũ debitũ. sinceraq; dilectõ aduersus ꝓprietarios regule tue ꝓfessores et ꝓprietatis defensores amicicia iũctos suadet fraternus amor tricuspide ferrũ iacere nõ vt ledat ꝫ suadeat tutiorez viã veritatis. Impugnabiẽ ergo ꝓprietas ꝑmo loco ꝑ ipaz regulaz Augustini solito voto ꝓmissã. Secũdo ꝑ auctoritatẽ sc̃pture sacre q canonũ Tertio dissoluẽdo ꝑ virib⁹ illoz rões quatin⁹ veprib⁹ ꝓprietatis excussis radicit⁹. vos amici q̃z occasione hec tracto ſurta vocationẽ vr̃az q regulã. sicut in vnũ estis ogregati vnanimes habitetis i domo dei. et sit vobis cor vnũ et aia vna. et oia omunia. nec sint scisma/ta inter vos q̃ ꝓpter meũ et tuũ ori unẽ. Charitas eñ dicit regula vr̃a nõ querit que sua sũt ꝫ cõia ꝓñs anteponit. nõ ꝓria cõib⁹. Et quã/to ampli⁹ rem omunẽ q̃z ꝓriã curaueritis tanto vos ampli⁹ ꝓficẽ noscatis. Ut in oñib⁹ quib⁹ vtitur trãsitoria necessitas supemineat q ꝑmaneat caritas. O m̃ innocentes dicit pater Augustin⁹ nõ estis si tacẽdo fratrẽ perire sinitis. fraternũ eñ vulnus crudeliter dissimulatur. nec sine anime periculo misericor/diter indicaẽ Proprium siquidẽ hr̃e phibz Aug⁹. alumnis suis in regule exordio. quo magis caritatẽ et pacẽ ostenderet finẽ esse religionis inter fratres cũ dicit. In vnũ estis cõgregati vt vnanimes habitetis in domo. q sit vobis cor vnũ q anima vna in dño. ¶ Sequiẽ. Et non dicatis aliquid ꝓpriũ. Grauis⁹ autẽ peccatũ est facere q̃z dicere. Cũ exterius opus maliciã supadoat interiori. vt furari. occidẽ q mechari ꝯ/uius q̃z dicere aut ꝓponere in mente. ergo si phibet expresse verbum ꝓprietatis. a fortiori et factũ. Naz dictũ nequitiã nõ hz aut bonitatẽ. nisi sit signũ rei cui⁹ est dictũ. ergo si phibet dicere quicq̃z ꝓpriũ. magis phibet habere illud. Secundo mor sequiẽ in textu regule quã vo/uistis. Et sint vobis oñia omunia. Oñe aũt ꝑm logicos est vle signũ qđ distribuit ꝑ vniuersis reb⁹ ge/neraliter que sub possessione cadũt cuiuscũq; nature sint. siue sint iocalia. siue pecunia. vel aliud. Ergo falsificaẽ vlis ista regula i voti vr̃i periculũ ꝑ quodcũq; pticulare ꝓpriũ quia ꝓpriũ et omune opponuntur. Tertio cõsequenter in textu regule sbiũgiẽ. Et distribuaẽ vnicuiq; vr̃z a ꝓposito vestro victus et tegumẽtũ nõ equaliter oñib⁹ qz equaliter nõ valetis oẽs. sed sicut cuiq; op⁹ fuerit Non dicit viginti libras aut scuta. ꝫ tegumẽtũ paratũ. qđ lõge pauciozis ẽ occupamẽti q̃z ꝑciũ ei⁹ Necnon ꝺfozmi⁹ vite apl̃oz a qua

regularis vita originē cepit. Nā sequit in regule textu. Sic em̄ legitur in actib⁹ apl̄oz. q̄ erant illis oīa cōia et distribuebat vnicuiq; prout cuiq; opus erat. Non aūt distribuebat aplis et eoz sequacib⁹ pecunia. sed victus et vestit⁹. ergo ꝓpositū ofirmat. Naz pecuniale vestiarium/ equalitatē quā intendit Augustin⁹ corrūpit/ patet si otingat senem fratrē et debilē cui opus est amplius vestimenti q̄z sano prodigū foze sui vestiarij et liberalit̄ sup modū in omestionib⁹ exponē q̄d in tegumento ouertendū est. talis senex infirm⁹ male vestietur. et iuuenis fortis nō ꝓdigus melio⁹ ipo induet̄ contra intētionem augustini. Quarto arguit̄ p thopicā regulaz Si q̄d min⁹ videt̄ inesse inest et illō quod magis. ꝓpriuz ergo habere tolerabili⁹ esset in nouitijs ordinis q̄z senioz⁹ ꝓpter impfectionē eoz q̄z illis phibz regula q̄cq̄z retinē de seculo dicens. Qui aliquid habent in seculo q̄n ingressi sūt monasteriū libenter illud velint esse omune. qui nō habent nō querent in monasterio. Ergo si q̄d de seculo afferet in monasterio esse omune oportet. a fortiori illud q̄d de monasterio est. similit̄ et de redditib⁹ omunib⁹. De mū si in omune reponere habent ꝓpriū vitare nouiter ingressi. A fortiori etiā seniores illis quoz debet esse status et vita pfectioz. Et in signū hui⁹ eis reuerentia exhibet̄ a minoz⁹ ordinis. Retinē ergo nō licet ꝓpriū his qui habuerunt in seculo. neq; non habentib⁹ in seculo in monasterio querere pmittit Augustin⁹. Ergo oīb⁹ iubet ꝓprium nō habere. q̄ oēs qui ingressi sūt aut habuerūt aut nō. Si primū relinquendū est. si scōm nō est querēdū. ergo nullo modo retinendū. q̄tinus hac arte et modestia diuites humilient̄ q pauperes nō inflentur Quinto docet augustin⁹ quantuz sibi cordi fuerit omune charitatis inter fratres et abominabile ꝓpriū dissentōnis q̄ brige fomes. quia de hoc primo loco tractare incipit in regula vsq; ad locum de oratione. Nō nescius qūo ꝓprietas scismata facit. vnanimitati aduersat̄ et paci. quib⁹ opus est orantib⁹ teste Hugone in expositione regule. Nō p/ dest inquit vna dom⁹ si separat diuersa voluntas. Cū longe maioz vnitas animi q̄z loci. habit⁹ q̄ conuictus cordis q̄z corpis. Caritas aūt est que habitare facit vnanimes in domo et pacē verā tribuit. Orationē q̄z fraudibilē facit nec q̄ sua sūt querit. sed que Jhu xpi. Hinc etiā fratres monet ibidem ne sapientes sint in oculis suis. opinionis ꝓprie defēsores aut discordie turbatores. Si ergo discordie aduersatur ꝓpria voluntas. ergo etiā ꝓpria cista aut bursa nō conuenit cōmuni charitati q̄z illa cōmunia ꝓpriis anteponit. Sexto vbi de oratione ieiunio q̄ lectura prandij mentionē fecit Aug⁹ in regula. cōsequenter de cibo infir

moꝝ specialiori loquens q̄z sanoꝝ inquit Sñi eis qui ex mozib⁹ delicatiozib⁹ venerint ad mōasteriū aliquid vestimentoꝝ aut alimentozū dar̄ qđ nō fortiozib⁹ ꝛc. Frustra nēpe dari diceret nisi hos nihil habē vnde hec cōparar̄ incenderet. Septimo idem facit sed implicite. cum phibet nō figi oculos in visa mulere. Nec dicatis inq̄t vos animos habere pudicos si oculos habetis impudicos. Ergo cū pari voto p̄mittit pauptas sicut castitas. abñciēda est a manu omnis p̄prietaria possessio. sicut ab oculo oīs femine delectatio carnalis. q̄z oculus q̄ manus in istis se habent ofomiter et vtrunq̄z est reuerti ad vomitum. Hic in visibilib⁹ carnis. illic in opibus seculi cozā iusto iudice. Et seq̄tur in regula. Hoc inquit qđ dixi de oculo nō figendo etiā in ceteris phibendis obseruet cū dilectione hominū et odio vitioꝝ. Cōuict⁹ ār si recusauerit ferre vindictā p̄uet a ofortō fratꝝ. Cōfirmat q̄z plus est rē illicitā tangē q̄z videre tm̄. et adhuc ampli⁹ possidere et ad nutū habere volūtatis q̄z tangē aut velle. Ergo si in voto castitatis phibetur oculus figi in feminā quare nō in voto pauptatis phibet etiā p̄pria possessio? Nō em̄ min⁹ scandalisat apostasia seu tergiuersatio secundi q̄z primi in cōspectu hominū Octauo nō aliter sapit venerabilis Hugo in expositiōe. Et nō dicatis aliquid p̄riū. Nō dicim⁹ inquit q̄ quā meū aut tuū. sed nr̄m. vt dicatur. capa nr̄a vestis nr̄a. gradum nr̄m. sicut dom⁹ ecclesia et claustrū. oīa in omuni habenda sūt. Carnales sūt fres qui omnia diuidūt spūales qui diuisuz in omuni reponūt. Ergo si volum⁹ hereditate possidere dñm nihil habeam⁹ ait p̄ter ipm Q̄m si aurū argentū vel quid aliud cū xp̄o querit dicit Hieron. cū istis q̄ similib⁹ p̄ñs ps fieri dedignar̄ de⁹ Apli imitemur sentētiā ad Thimoth. vi. habentes alimenta et qnib⁹ tegamur ꝛc. Quippe trib⁹ Leui nō habuit partē in terra. Nono in expositione regule. Et distribuatur vnicuiq̄z put opus fuerit. Dñs ordinauit ecclesiaz vt plericq̄z spūalib⁹. ceteri aūt tpalib⁹ vacarēt Prepositoꝝ officia sūt subditis corpozalia ministrare. Subditoꝝ vēo spūalib⁹ insistere ofoib⁹ videlicz cōtemplationi et lectioni. Ergo cōfūdit religio cū quisq̄z puisoz efficit necessitatis et cōis magister vestiarij tollit. Decimo q̄z vestiariū equaliter distributū cōtrariat regule dicenti. q̄ nō equalit̄ est omnibus tribuendū. q̄z nō equaliter valēt oēs. Plurib⁹ em̄ indiget eger q̄z san⁹. et senex q̄z iuuenis. Ita em̄ seruanda nature necessitas vt nō intereat corpus sed seruiat et nō supbiat. Undecimo p eundē venerabilē Hugonē in expositione hui⁹ passus. Et q̄ aliquid habebāt in seculo libenter illud velint esse omune. Duo inq̄t sunt que relinqui oportet p̄ deū.

facultas scz possidendi et volãtas habendi iuxta dñi sniaz Lu.xiij. Nisi quis renũciauerit omnib⁹ q̃ possidet nõ ꝑt me⁹ esse discipul⁹. Nõ em̃ sufficit exteriotẽ relinq̃re substãtiã nisi interiorez rescindam⁹ ocupiaz. alias essz renũciatio vocalis tm̃ et hypocrisis dissimulatio facta corã hõib⁹ nõ corã deo q̃ nouit abscondita cordis. Quodecimo hugo exponendo hũc passũ. vnanimit viuite. Sic inq̃t. Pauꝑtas et hũilitas generant caritatẽ inter fres. Caritas vero nutrit et fouet vnanimitatẽ ocordẽ et pacem. Ergo ꝑ locum ab oppositis, possessio et supbia discordiã et iurgiũ. vt cũ vnus est alteri vitioz osequẽter supbioz q̃ infestioz. Despectatores em̃ sũt et iniuriatores diuites vt dicit Aristl. iiij. Ethi. et se dignificãtes sup alios q̃ deperit confestiz fraternitatis vnitas. q ꝑ osequẽs charitas deuotio et religio. Tredecimo inter occasiones alias ꝓprietatẽ inducentes potissimũ arbitroz fuisse humanũ timorẽ deficiendi in necessarijs tẽpegritudinis et senectutis qm̃ tunc opus est multo plurib⁹ q̃z cũ valem⁹. Nunq̃ aũt tanta forsitan ꝓuisio foret i regula circa infirmos et debiles nisi hanc solicitudinẽ a coꝛdib⁹ fratrũ intenderet Aug⁹. euellere, vñ sanos ne molestẽ ferãt lautius egros pasci ostendit feliciozes esse dicens. Melius minus egere q̃z plus habere. Decimoquarto ꝓprii religiosoꝛ regularũ impugnat ꝑ illud Augustini in regula. Quicũq̃z in tantũ malũ ꝓgressus fuerit vt occulte ab aliquo lras aut mun⁹ accipiat si hoc vltro offert parcat ille et ozet ꝑ eo. Si aũt deꝑhendit aut ꝓuincit graui⁹ emendet. Ubi shugo. aliq̃d occultare inq̃t est ordinẽ infringẽ et sanctũ ꝓpositũ pauꝑtatis. Qui abscondit inq̃z mortaliter peccat velut alter Giezi fact⁹ sacrilegus. Nobis ait ouenit bñ viuere et bonũ exemplũ dare et malã tollere suspitionẽ. Nõ est malũ qz munus cũ vt sic ex amore ꝓcedit. neq̃z qz cultell⁹ aut hmõi ergo qz ꝓpriũ. Cõsequẽtia ꝓbat. qz ei qui nõ fecisset votũ pauꝑtatis vtputa secularinõ esset pcẽm accipe et seruare sicut regulari. Nisi ergo piculosum esset ꝓpriũ saluti nõ vocaret illud aug⁹. grande malũ grauiter q̃z puniẽdũ. etiãñ ex dono vel munere ꝓcedat de ꝓprijs bonis seculi. quanto magis ergo si ex impia voluntate seruet de bonis cõib⁹. Decimoq̃nto impugnat ꝓprietas ꝑ regulã beati augustini vbi dic. Vestes vras sub vno custode habeatis vel plurib⁹ ne a tinea leuant. Custodiri iubet vestes dicit hugo ibidẽ ꝓpter duo Primo ne ꝑ incuriã a tinea leuant Scdo ne frater quispiã illã quam habet vestẽ ꝓpriã credat si in ꝓprio loco seruaret. puta in camẽa vel in cista ei⁹. Ad exterminãdã em̃ omnẽ ꝓprietatẽ osequẽter dicit Aug⁹. in regula. Nõ ad vos ꝓtineat qđ vobis indumẽtũ ꝑ tempoꝛ ogruẽtia

pferat. vtz illud qđ deposuerat an aliud recipiat. dū tñ vnicuiqz p ut opus est nō negēt. Neqz oque/rat veteri⁹ se accepisse qz posuēat. sed magis pbate inqt quantū vo/bis desit in sancto interiori habitu cordis qui p habitu corpis litiga tis. Decimosexto ofirmat extermi natio ꝓprietatis expositione hugo nis in regule passu. Discam⁹ inqt fratres supflua resecare vt dū qđ opus est nō negat vltra qđ opus sit a nemine requirat. Supflua qui dem ē scđa tunica. pfectioni religi onis euāgelice otraria Math. x. et Lu. ix. Neqz duas tunicas habea/tis. Et intellige p tunicā vnā qztū sufficit de vestitu p tegumento ne cessario vni⁹. Supfluū est etiaz hōi anhelare ad qđ nō pōt puenire cū salute. Naz in voto pauptatis sibi velle abstulit et posse Ad semel ve ro abiuratū velle anhelare nō mi/nus ridiculosū est qz siquis de mo/nacho studeret nō esse monachus aut de sterili plific⁹. Decimosepti/mo hoc idē vitiū ꝓprietatis odem nat Aug⁹. in regula dicēs. Et sicut pascimi ex vno cellario sic induami ni ex vno vestiario. Vnū et multa opponunt. iiij metapb. Cū ergo in beat vnū et omunē vestiariū. seqt p locū ab oppositis q̄ phibet ꝓpri um et singulare multū. Videte g⁹ si votū seruatis regule. cū totiēs in fringitis q tā expresse nō semel sed quotidie. Judicate si ex vno vestia rio induimini eo modo quo pasci/mini ex vno cellario et si que serua tis in vestris cameris vel cistis sub omuni sint custodia sicut vinum in penu aut bladū i horreo. Qđ si di/ceritis pfecto die negatis et expi entiā oppositā. et otradictoria simt vera cōcedistis. Cōtra quos nil am pli⁹ disputandū dicit Aristl. nisi ta/les aut in ignē pīcere aut excecare Quia idē est pīcere et nō pīcere illis. excecare et nō excecare. Nega re ergo nō potestis q̄n ꝓmissā pau ptatis fidē violetis q ad vomitum reuertimini possessionis derelicte.

Decimooctauo Aug⁹. necdū cōtē/tus est cōmune esse vestiariū a do/na seu munera parentū et amicorū sed etiā vult esse cōmunia opa sin/gulorz qđ est mai⁹ dicens. Nullus alicđ sibi opet sed oia opa vra in vnū fiant. maiori alacritate et stu/dio qz si vob ipis faceretis. Chari/tas em̄ postponit ꝓpria cōmunib⁹. imo ꝓpria nescit. Et quanto ampli⁹ rem cōmunē qz ꝓpriā curauerit. tā/to ampli⁹ vos noueritis in religio/ne pficere. qm̄ cōia curare carita/tis est meritorie. sua aūt ꝓpria natu re reciproce. Decimonono pbatur hoc idē p illud qđ sequit in regula Cōsequēs est em̄ vt q̄ filiis suis in monasterio cōstitutis aliquā cōtu/lerint vestē siue qđlibet aliud inter necessaria reputandū illud nō acci piat occulte. z sit in ptāte prepositi vt in rē cōmunē redadū cui neces/sariū fuerit pbeat. Maior āt rō cōi tatis videt eē de bonis eccie cōib⁹

qz de ipoz parentũ donarijs. q̃ ex ꝓrio ꝓcesserũt eoz Ergo si ꝓriũ phibet in scõis. sequit etiã q in ꝑmis. Vicesimo ostendit hoc ipm p hugonez exponentẽ hunc passum In omuni oim vita inqt cuiusmõi est religionis uersatõ. nihil licz recipi. nihil occulte retineri. Alias iã nõ esset coz vnũ et aia vna si non essent oia cõia. vbi ãt oia cõia nulla sũt ꝓria. Dic mihi queso. nõne regulã Aug⁹. vouisti. nõne vitã regulare ꝑm eã tenẽ ꝓmisisti. nonne oia ꝑdicta dicit esse cõia! Ergo necessario aut illã ꝓmissã non tenes voti fragus. aut nihil penes te ꝓriũ habes. alias regularis nõ es sed magis irregularis Cũ em nihil retinet dicit hugo ꝓriũ. auaritia restringit. inuidia religat. et oẽ fomẽtũ discordie superfluũ resecat. charitas vnanimis nutrit. et pauptas deuota custodit Et dũ nõ licet terrena retinere cogitur amplius celestia cogitare. tractare. diligere. tãto minus em supna diligit qs qzto magis in infimis delectat. Vicesimo ꝑmo ꝓprietas repellitur hugonis auctoritate. Sũt inqt q̃ grauit turbant inter ffres cũ nõ licet donaria retinere parẽtũ. amãtes suare munuscula suoz et in ꝓrio delectant Adeo em sepe inardescũt vilib⁹ et paruis istis oblectamẽtis vt eoz occasionib⁹ soleãt turbare cordiã fratz. qõ persuasione diabolica fieri dubiũ nõ est q̃ in eo temptat in quo magis se preualere cognoscit

Propterea diligenter oia terrena calcanda sũt q̃ caritatẽ fraternam turbare pñt vt sit laqueus tritus et nos liberati sim⁹. Vicesimo sco̅do supaddit hugo supdict. q frater qui mũn⁹ acceptũ celauerit furti iudicio ꝺemnet. Parũ dixi imo certe sacrilegio qõ pei⁹ est quasi iude similis fact⁹ ꝓditor. Prodit em cõuentũ totũ cũ rem ei⁹ cõez ecclesie de sinu caritatis subtrahit in ꝓriũ vsum. Ueri⁹ dixerim ꝓdidit se ipz cũ retrospicit ad abiectuz seculũ et regulã violat et votũ. Ergo si furtũ omittis ꝑm hugonẽ seruãdo seculare donariũ nũq̃ erit sacrileg⁹ q̃ de cõi sacro ꝓriũ suũ facẽ In cõi deberũt fũdatores. et nisi in cõi retinere potes cũ salute Vicesimo tertio lauacrũ corpis infirmi et lotionẽ vestiũ curiosã ꝓhibet aug⁹. in regula fieri ꝑm ꝓriũ arbitriũ fratz. ꝛ magis prepositi vt etiam si nolit frater faciat iubente preposito qõ illi expedit p salute corpis. Et si velit negãte illo /nõ faciat. vt nõ obediat sue cupiditati. Cũ ergo beat⁹ pr̃ aug⁹. cum regula vota ꝓmissa maxim⁹ et prim⁹ sit prepositus post deũ regularib⁹ filijs suis canonicis ꝓpijs in tot locis et passib⁹ oia hre cõia. et in ꝓrio nihil. sequit q illi parentũ est et nõ ꝓrie lasciue. qm̃ hugone teste non ornat nitor corpis aut vestiũ sed moz. et spũal magis q̃renda est mundicia qz corpalis Si ergo ꝓria libido ꝓhibet in lotione vestis aut corpis ratõne

obedientie ꝓmisse q̄ ꝑ riā abiecit voluntatē quare etiā nō ꝓhiberet ꝑrietas pecunie et iocalium repugnans voto pauꝑtatis caritati q̄z fraterne. multo min⁹ rōnabile videtur in forensib⁹ et alienis ꝑriū licē cuiusmodi sūt fortune. bona i cista aut in camera seruata q̄z in ꝑria corꝑis sanitate longe magis necessaria. sed in ista scōa ꝑria volūtas ꝓhibet et auferet vt dictū est. ergo similit et in prima. Vicesimoquarto arguit ꝓ illud in regula augustini de egrotantiū cura laborantiū et debiliū vel senū q̄ alicui est fratꝝ iniūgenda. vt petat de cellario qđ cuiq̄z opus esse ꝓspexerit. Q̄nquidē ergo necessitate petēde sūt de omūi cellario. ergo si nō sit opus ꝑrio ꝓ necessitate infirmitatis. multo min⁹ tpe sanitatis. Vicesimo q̄nto arguitur ꝓ eundē Aug. libro de Sive inq̄t qui cellario sive qui vestib⁹ sive qui codicibus scribendis preponūt sine murmure seruiāt fratrib⁹ suis. Pro ꝑriū ergo vestiariū tolerare aut ꝓpeti est regulā interimere ꝓmissam q̄ omunē statuit mgr̄m vestiarij ꝓ erꝓssū. Cōis aūt tollit cū quisq̄z ꝓ se curā gerit. et ꝓ cōsequēs regula corrūpit et frangit videntib⁹. scientib⁹ et volentib⁹ vobis singul in graue discrimē salutis aiaꝝ vr̄aꝝ. Regula ponit vnū omunē. vos āt ꝑrios oēs. Dicite ergo si regulaz ꝓmissā seruatis. Vicesimosexto cōfirmat hoc ipm ꝓ illud qđ mox sequitur in regula. Vestimēta inq̄t aug⁹ et calciamenta q̄ fuerint indigentibus necessaria dare nō differāt sub q̄z sūt custodia q̄ poscūt. Ubi hugo Ministrare debet frater deputatus cōi vestiario sine murmure. Caueant ergo fratres ne nimis petāt importune aut supflue. naz quicqđ supfluū est mortifer est illis. Nā vñ paupes erim⁹ si penuriā non habem⁹? Attendāt q̄ oblatōes fideliuz sūt q̄ vestiūt et comedunt vt formident ꝓpi pcā portare. Usq̄z ergo ad puisionē calciamentoꝝ Aug⁹. nō descenderet si quicq̄z frib⁹ ꝑriū ocessisz. Vicesimoseptimo ofirmatur ꝓ illud Aug⁹. in regla. Lites āt nullas habeatis inter vos ꝛc Maximū āt fomentū litiū est ꝑriū q̄ secant inter volūtates teste Seneca Felicē inq̄t dixerim humanā vitaz si hec duo ꝓnōia possessiua meū et tuū tollerent de medio. Et in epla xliij. Si vis viuere in pace. aut pauper sis. aut paupi silis. Lira āt est inter ꝓpetitores. Et Eth. v. Brige et dissensiōes sūt institute. Et Boeti⁹ in tertio. vnde forenses q̄rimonie nisi q̄ vi vel fraude a volentib⁹ pecūie repetunt cupite. Tolle ꝑriū de claustro et lampades extinxisti inuidie. luxurie. rixe. auaritie. ceterorū q̄z defectuū. Vicesimooctauo arguit ꝓ illud de regula ꝑe finem Ut āt cūcta ista seruent dicit aug⁹ et sic̄ min⁹ seruatū fuerit nō negligent ꝑtereat ꝛ emendandum corrigendū q̄z cureꝝ ab eo q̄ ꝑest vobis ꝑe em̄ quāto loco superiore tāto

in piculo maiori versatur. nisi corri/
gat vsus manifestos et defectꝰ pa/
tentes quibꝰ regula corrumpit q la/
cẽat in piculũ salutis aiaꝝ. qm illiꝰ
est reddere rationẽ p quibꝰ Iouit
abbas vitã ꝑm regulã Augꝰ. et fili
fres. Illa totiens clamat oia esse
omnia vnũ cor et aiaz. nihil habẽ/
ꝓpriũ. cõmune vestiariũ. et tñ otra/
riũ agit quotidie. Et qđ. deteriꝰ est
vsqz adeo infecit hoc virus cũctos
vt neminẽ oscientia remordeat. ne/
mo ex abusibꝰ vetustate doleat aut
peniteat. qđ indiciũ ẽ obstinatiõis
et irremissionis piculũ. qm qui osci
entiã remordẽtẽ nõ habet. minime
penitz. si nõ penitz fecisse. nõ dolz.
si nõ dolet nõ oterit. qđ nõ oterit
nõ ofitet nec absoluit vsqz in finez
vite. Discrimẽ hoc cõe est. sed tñ pꝰ
capitis. et osequent membroꝝ. ca/
pitis qz regulã ꝓmissaz nec seruat
nec seruare cogit iuxta vocatõnis
officiũ cuiꝰ est ꝑm Augꝰ. corripere
inquietos. osolari pusillanimes. in/
firmos suscipe. et patientez ad oẽs
foze Membroꝝ aũt qz nõ tenuerũt
ꝓmissã regulã. pudet dicere sed ve/
ritas vrget. ne in fermentũ phari/
seoꝝ descendat. verendũ est hodie
de quo Math. xxiij. scribit. Ve vo/
bis ꝛc. q decimatis mẽtã. anhetũ. ci
minũ. et reliquistis q grauiora sũt
legis. iudiciũ miaz et fidẽ. Si bre/
uis ꝓducit et longa corripiat. si in
notula cantꝰ. si in lectura vocabulo
titubat. si rumpit leuiter silentiũ. si
cerimonie reuerentiales nõ seruãt
si vestes indecenter compte. si cete/
risq; minimis defectus modicꝰ omit
tat corrigit diligenẽ. Que ãt maio
ra sũt et in corpe regule ꝓmisse ex
pressa tã frequenẽ. vota qz tria con
cernẽtia cuiusmodi sũt superbia. ran
cor. comessationes. luxurie. ꝓprietas
auaricia. ꝑciose vestes. vasa argen/
tea in camera. cetere qz curiositates
prohdolor negligunt. Tales incre
pans xps prelatos vbi supꝝ. cecos
cecoꝝ qz duces appellat. deglutien
tes camelũ et culicẽ excolantes. Ji
cesimonono cõcludit p regule cal/
cem in quo dicit augꝰ. Ut autez in
hoc libello tãq; in speculo possitis
inspicere ne p obliuionez aliq̃d ne/
gligatis. semel in septimana vobis
legat Et vbi vos inueneritis q̃ scri
pta sũt facientes. agite gr̃as deo
bonoꝝ oim largitori. Vbi aũt sibi
quicũq; vr̃m videt aliq̃d deesse do
leat de ꝑterito. caueat de futuro.
orans vt ei debitũ dimittat et in tẽ
ptationẽ nõ inducat amen. Ideo
aũt legit dicit venerabilis Hugo
et legi precipit ab augustino septi/
manatim vt memoriter teneat et ob
seruet diligenẽ. Ex quo igit regu/
la beati ꝓris augustini vobis specu
lũ est o regulares tã frequenẽ vob
coꝝ facie preposita. qũo trabez in
oculo nõ videtis q festucã videtis
in alieno. Trabes em̃ vt dicit Cri/
sostomꝰ super Math. est pecm̃ cleri
festuca ãt seculariũ. Ut cuncta ser
uent dicit Augꝰ. que in regula sunt
regula legat. et minꝰ obseruatũ nõ

ꝑtereaꝯ ꝫ corrigaꝯ. Quo animo ergo tanto tpe dissimulatis pretterire cõmune vestiariũ vt induamini ex vno vestiario sicut vescimini ex vno cellario? Negare non potestis quin hoc voto ꝓmiseritis solenni qõ in regula legitis quotidie tot in passibus et locis. Ante votũ dicit augꝰ libeꝛ erat reddẽ sed necessariũ saluti post votũ. Voto nanqꝫ consilia vobis facta sũt ꝑcepta et libera necessaria. Aliqñ ergo dolendũ ẽ de ꝑterito cõmisso et futurũ cauendũ vt sitis factores verbi q nõ auditores tm̃ Jacobi ꝑmo. Qm̃ siqs auditor ẽ et nõ factor cõpabit viro cõsideranti vultũ natiuitatis sue i speculo. Cõsiderauit ei se et abiit et statim oblitꝰ est sui ipi. Sic est audire quotidie in regula legi si tñ legatur q vocati estis et cõgregati vt vna nimes habitetis in domo. q tor vnũ q anima vna. q omnes sint generaliter et vniuersalit cõmunia. et nõ dicaꝯ aliqd ꝓpriũ. Q etiã donariũ aut paꝯnũ munꝰ vel lra nõ seruet sed ꝓhibeaꝯ in cõi q vestes sũ vno cõi custode habeanꝯ. q induamini ex vno vestiario sicut vescimini ex vno cellario. q nullus sibi aliqd opereꝯ. sed oia opa in vnũ fiãt. qz quãto plus cõe qd̃ ꝓpriũ curaꝯ. tanto amplꝰ in religione ꝓficitur. Q caritas que sua sũt nõ querit ꝫ postponit ꝓpria cõib. audire inqꝫ hec sed non facere. audire parũ est aut scire regulã nisi facere sequatur Seruare deniqꝫ obedientiã. et castitatẽ nõ sufficit si pauptatem et abiectionem pauptatis neglexeris. qm̃ apls Jacobo testante. Qui in vno offendit factꝰ est omniũ reus. Quimo. quãto crebriꝰ et sepius auditis et nõ impletis tanto culpabiliores estis. Qm̃. ñ. Petri. iij. dicit. Melius erat viã iustitie non cognoscere qd̃ post agnitã retrorsũ cõuerti. Legitis ergo in ruiuã vraz nisi vos preparetis ad emẽdatiõz. neqꝫ regulares vocari meremini aut habitum eorꝫ gerere seu de eorꝫ bonis necessaria vite sumẽ iuxta intentionẽ fũdatorꝫ. nisi regulã obseruetis pro viribꝰ. amodo in futurũ. ꝺ ꝑteritis penitentiã agentes. Donec autem dñs vt verbis vtar augꝰ: vt obseruetis hec oia. ꝓpriũ abiciẽtes vt vouistis quicunqꝫ regulares estis tanqꝫ concordie et pacis aduersariũ. Nos qz q̃ preestis ꝑ dei misericordia cogitate aio deuia reducẽ et obliqua in directũ. neqꝫ dissimulatis vlteriꝰ. Nõ est cm̃ grandis differentia vtꝫ letũ inferas vel admittas ait Symachꝰ papa et Innocẽtius. Error cui nõ resistit approbat et veritas si nõ defendit opprimit. Ezechielis. xxxiij. Sanguinẽ eius de manu tua requirã. Hec de ꝓma ꝑte sufficiãt in qua ꝓprietas regule beati augustini visa est repugnare. In scda ꝑte videndũ est qualit ꝓprietas impugnatur per sacram scripturam et canones tam auctoritatibus qd̃ exemplis.

Cōtra proprietarios

Incipit scda ps huius tractatus

Religiosoꝝ status dicit sanctꝰ Tho. scda be. q. clxxxiij. est pfectoꝝ sicut et eꝑoꝝ. Probat auctoritate saluatoris Mat. xix. Si vis pfectꝰ esse vende oia ꝛc. Et Lu. x. Maria optimā ptē elegit. Ad vitā eternā ingredi volentibꝰ necessaria sūt precepta. ad pfectionē ocilia. Hoc idē dicit Dionꝭ in. v. et in. vi. caplis celestis gerarchie. Monachꝰ vel theopentas. i. deo famulantes pfectos vocans. Cōformiter etiā Paulꝰ ad coloss. iij. Super oia caritatē habete q̄ est vinculum perfectōis. vnūqdq̄ cū perfectū ē cū suo diungit fini quātū possibile est. hoc aūt est per caritatē. Jo. x. Qui manet in charitate in deo manet et deꝰ in eo. Et Dionꝭ. de dīnis nōibꝰ. Extasim est faciens diuinus amor transponens totaliter amātez in amatū. sane tñ intelligendū. Totum enim et perfectum totalitate diligibilis non diligitur nisi a se ipso deꝰ. totalitate diligētis aie nisi a beatis. hoc est toto affectu. sp in deū tendē sed bñ totalitate viatoris qui in affectu nihil habet nō solū repugnās caritati. qđ est pcēm. qm̄ hoc etiā incipientibꝰ et pficientibꝰ ouenit sed etiā impeditiuū eiꝰ vt sunt solicitudo. cura tpalīū. possessiones. diuitie. ꝓpria volūtas. cōiugiū. et hmōi q̄ abñciūt religiōis regulam Augustini voto. Nā teste Augustino venenū caritatis est cupiditas. Hinc in collatiōibꝰ patrū inq̄t abbas moyses Jeiunia. vigilie. meditatio scripturarū. nuditas et priuatō facultatū nō pfectio sed pfectionis instrumēta sūt. nec in ipis cōsistit disciplīe finis. sed p illa deuenit ad finē. ḋa nō ois religiosus pfectus est ꝫ tñ pfectū habet statū. Precepta remouent que caritati sunt cōtraria. consilia aūt impedimenta actus eius. Dicit augꝰ. in enchiridion Quecūq̄ mandat deꝰ q̄ꝝ vnū est. non mechaberis. Et quecūq̄ nō iubet sed ammonet potius concilio quorum vnū est. bonū homini mulierez non tangere. Tūc recte fiūt cū ad charitatē ordinant quā mox vnit quis deo. prima ad Thimoth. vij. Finis precepti charitas. Precepta vt ait Jheroñ. ad demetriadē virginem. Et prohibitōnes de necessitate sūt salutis vt colere deum et sabbatuz non occidere. non mechari ꝛc. quia mala prohibentur et precipiuntur bona per illa. Sed consilia de concessis sunt et licitis vt est libertas voluntatis. vsus carnis in cōiugio possessiones et diuitie. ꝑma Cor. vij. De virginibꝰ dñi preceptū nō habeo. consiliū aūt do. ab horum abstinētia voto se astringit religionis pfectio quo pfectꝰ vacet deo ad augmentū meritoꝝ victoriā tentationū et maiorez vnionē cū deo hinc Jsid. de sūmo bono recedere inq̄t bonū ē corpe. ꝫ longe melius

voluntate. Et Anselm⁹ in libro de similitudinibus ponit de homine vlceribꝰ et arenulis pleno q̄ se ligari facit vt secet et sanet. Et Gregl. sup Ezechielē. Sicut holocaustū ē pfectꝰ legis sacrificiū qz totū incēdit. sic qui nihil reseruant sed sensuz linguā atqz substantiā oīpotenti immolāt solenni voto/vt deo totaliter se mancipent pfectiorē habēt statum cuiusmodi est religio. Finis siquidē religionis pfectio caritatis cuiꝰ sunt impedimēta tria q̄ abiciūtur voto. libertas sui. possessiones et diuitie/et carnis voluptates licite secularibus.et pbibite religiosis quatinꝰ p abstinentiā boz promissaz/operā dent caritati pfecte. Cō firmat id ipm a sancto Tho. vbi supra. Statꝰ inquit religionis est qdam exercitiū et disciplina qua ad pfectū itur caritatis. Ad hoc āt necessariū est ab amore mundaliū affectū diuertere vt patz p augꝰ. li. x. cōfessionū. Minus te amat inquit dñe deꝰ quicunqz preter te aliquid amat. Et Mat. vi. Nō potestis deo seruire et māmone. Et Jo 2es in canonica. Filioli nolite diligē mūdū nec ea q̄ in mundo sunt. Si quis diligit mūdū nō est caritas dei in eo. Et Gregl. in omel. Tanto inquit quisqz minꝰ supꝰ diligit q̄nto magis inferꝰ delectat. Amor ergo siue ocupiscentia carnis et oculoz et superbia vite ppediūt perfectionē caritatis dei q primi. trahūt qz hoīez inferꝰ Ex p oppositū paupertatis votū. castitatis q̄z et obedi

entie tendit sursū in deū veluti nihil inferi⁹ habēs qd delectet. Paupertatē omēdauit xp̄us caput ecclesie nascendo Lu. v. qm̄ a paupe matre virgine nascit in stabulo. pannis inuoluit. et reclinat in p̄sepio. In oīni deniqz vita sua relucet paupertas. Nihil possidē in p̄rio cōmēdat vetus testamentuz Num. xviij. Dixit dñs ad Aaron In terra eoz nihil possidebitis. nec habebitis partez inter eos. Ego pars et hereditas tua in medio filioz israel. Nimis auarꝰ est dicit Aug⁹. cui nō sufficit deus. Et Jheroñ Dñs cū istis infimis ps fieri dedignat. Et Amb. Qui apti sunt ad regnū celoz q̄ nullis cupiditatibꝰ occupant ꝫ ad futura festinant p̄missa vite celestis. Et Gregl. Illic cupit animꝰ assistē vbi se speret sine fine gaudere. Et ad magna p̄mia pueniri nō p̄t nisi p magnos labores Si p̄p̄t te dñs sue renūciat matri cū dicit. Que est mater mea et qui sunt fratres mei. Cur tu dño tuo cupis anteferri? Juuenī iuueni querēti quo pacto vitā haberet eternā. Rñdit veritas. Si vis ingt ad vitā ingredi serua mandata Rursus dicente iuuene. Hec oia feci a iuuētute Adiecit. Si vis pfectus esse vade q vende oia que habes et da paupibꝰ q sequere me Hoc sūmopere claustralibꝰ notandū Non enim ait dominus manduca. quiesce dormi. fruere delicijs. et honoribꝰ mundi. thesauros habeto vasa argētea. iocalia q cetera

ſed dicit vende oīa. non ꝓtē ſicut Ananias et ſaphira. ſed oīa tua ſupple que habes iuſto titulo. Nec ait da ꝓximis. ſed paupib⁹. Nec attendendū dicit Aug⁹. quib⁹ mona/ſteriis aut indigentib⁹ hoc feceris qm̄ oim xp̄ianoꝝ res vna publica eſt. Dubiāt paupes q̄ latent. que ſit ps hereditatis eoꝝ. Beati inquit xp̄s paupes qm̄ ipoꝝ eſt regnū celoꝝ. Econtra paul⁹ ad Thimoth. vi. Radix inq̄t omniū malorū cupidi/tas. Hac cupiditate pl⁹ habēdi q̄ opus eſt ſm̄ gloſā mḡri. et diabo/lus cecidit de celo in infernū. et pa/rentes nr̄i ꝓmi de paradiſo in exi/liū. In greco aūt habet radix oim malorū philargiria i. amor pecūie. Scribit etiā Ecc̄i. x. Auaro nihil ē ſceleſti⁹. Et ap̄ls vbi ſup̄. Quā qui/dam inquit appetentes errauerunt oīno a fide xp̄m deſerentes. qz in duob⁹ locis non p̄t affect⁹ noſter partiri deſideriū ſuū. Breuiter di/uerſis in locis ſacra ſcriptura lau/dat et approbat volūtariā pauper tatē. In religione ergo q̄ eſt dom⁹ dei abiiciēda eſt oīs negociatō et ꝓpꝛietatis poſſeſſio. Non ſit inq̄t Hieroñ. in domo oꝛonis negocia tio. nō poſſeſſionū amor. non cupi/ditas/ne ingrediat Jēs irat⁹ ſpe/luncā latronū et menſas ſubuertet vendentiū in hoꝛa nouiſſima moꝛ/tis. Multi inquit Origenes ſunt in domo dei que eſt eccleſia nō ſpūali ter vt promiſerūt viuentes ſed car naliter magis. vendentes et emen

tes. qui rarius oīōni debite vacant ſecularib⁹ intenti q̄ debiti negociis

Tenus ꝓpꝛietas colliſa lapi/dib⁹ ſacre ſcripture. ſupeſt eaz per canones ſacras impugnare et tollendo voluntariā pauptatē Cle mens quart⁹. xp̄ī. q. i. ſiquidē dulciſſi mus ꝛc ſic dicit. Cōmunis vita oīm bus eſt neceſſaria fratres. maxime his qui deo irrepꝛehenſibiliter cu/piunt militare et vitam apoſtoloꝝ imitari. Cōmunis em̄ vſus omniuz que in mūdo ſunt/omnibus eſſe de buit. ſed ꝑ iniquitatem alius dixit hoc eſſe ſuū. alius oppoſitum. et ſic inter mortales oꝛta eſt diſſenſio. Deniq̄z grecoꝝ quidam ſapientiſ/ſimus omnia omunia eſſe amicoꝝ dixit. Et ſicut aer ait aut lux ſolis diuidi non poteſt aut mediari. ita nec cetera quecunq̄z omunia q̄ da/ta ſunt omnib⁹ ex natura. Propter quod dñs ait per ꝓphetam. Ecce q̄z bonum q̄ q̄z iocundum habitare fratres in vnum Et apoſtoli cōmu nem in vnū duxerunt vitaz. Qm̄ vt in eoꝝ actibus dicit. multitudinis credentiū erat coꝛ vnū et aia vna. nec quiſq̄z aliquid dicebat ſuū. nec erat egens inter eos. Omnes qui domos vel agros poſſidebāt ven/ditis illis offerebant pꝛecium ante pedes apoſtoloꝝ. ſicut quidā vīm cognouerunt et viderunt nobiſcuz Ananias aūt vir auſter⁹ et Saphi ra vxoꝛ ei⁹ q̄ mentiti ſūt. nobis p̄ tib⁹ corruerunt. Sequit. Quapro/pter vobis cauenda mandamus q̄

vobis obedire ꝑcipim⁹ doctrinis aplōz et exemplis vt ab apostolicis regulis nō discedatis sed cōmunē vitā ducētes adimplere satagatis. Ibidem statim allegatur post. Hieroñ⁹ ad nepotianū. Cleric⁹ inꝓpreteꝫ vocabulū suū et eē nitaꝫ qđ dicit Cleros grece sors est latine. qz dñs pars ei⁹ et de sorte domini sunt. Talis ergo esse debet vt possideaꝫ a dño et possideat ipe dñm. Q; si quippiā ꝓter dñm possideat pars eius nō erit dñs. verbi gra si aurū ſi supellectile cū istis ñ dignatur dñs fieri ꝑs eius. Hinc leuita nō accepit partē in terra sicut cetere trib⁹. Ambrosi⁹ osequenter de fuga seculi hoc in loco inducit. Cui ait portio est de⁹ nihil curare debz nisi deū ne alteri⁹ necessitate et solicitudine impedіaꝫ Aug⁹. in eodez loco Nolo ꝛc Due res i vobis pollere debent. oscia scz et fama. Conscientia est necessaria tibi. fama primo tuo. Sequit paulo post. Nulli licz in societate nr̄a aliquid habere ꝓpriū Et siqui habuerint faciūt qđ nō licet. Sequit. Qui habent ꝓpriū vel habere volūt aut de ꝓprio viuere contra ꝑceptū nō mecū manebunt in socialē vitaz Malo habere clauos q̄z plangere mortuos. Et concilio lateraneñ. extra iij. c. ō statu monachoz. Monachi nō precio recipiantur in monasterio nec permittaꝫ habere peculiū. Peculium habere vt dicit magister Gerard⁹ magn⁹ in tractatu de ꝓprietate monachoz. non est habere principale dominiū in re ipa. sed vt seru⁹ sub dño. sub pfe filiꝰ sub abbate monachus. ex licentia ipoz sub quib⁹ sūt Et tñ hoc nunq̄z monachis concedit ꝑm glo. Inno. qui est lucerna iuris nisi ꝓ adiuncta administratiōe vt si fuerit vestiari⁹ elemosinari⁹ vel thesaurari⁹ vel hmōi cōmune hñs officiū. deseruiens vtilitati cōmuni ecclesie. vt fidelis sit et prudens dispensator nō querens q̄ sua sūt sed que ommū. Qui āt peculiū habuerit nisi ab abbate fuēit ei ꝓ iniūcta administratione ꝓmissū a cōmunione priuet altaris. Et qui in extremis cū peculio fuerit inuent⁹ et digne nō penituerit nec oblatio ꝓ eo fiat nec inter fratres habeat sepulturā. Qđ de vniuersis religiosis ꝑcipim⁹ obꝑuari Abbas āt q̄ diligēter ista nō cauerit officij sui iacturā se nouerit incursurū. Consequenter Clemens terti⁹ paulo post sup quo dā canonico regulari q̄ in articulo mortis agens licet a ꝓre suo monit⁹ ꝓpriū qđ cōtra regulaz latenꝫ habuerat nolut resignare et sic diem clausit et fuit inter fratres traditus sepulture. Et infra. Inquisitioni tue respondem⁹ ꝙ ille canonic⁹ non tm̄ fuēat xp̄iana sepultura priuandus. verū etiam si sine maximo scandalo fieri potuit de ipa ꝓfict dignus est ecclesia. Item ibidē Innocēti⁹ terti⁹ abbati et conuētui sub lateñ. Cū ad mōasteriū ꝛc. firmiꝫ inhibem⁹ neq̄s de cetero monachoz

lineis camisijs vtāt. Prohibem⁹ di
stricte sub attestatiōe diuini iudicij
ne quis monacho⁹ ꝓpriū aliquid
possideat. sed si q̄s aliquid ꝓprium
habet totū in otinenti resignet. Et
infra Si ꝓprietas ⁊c apud quemcūq̄
inuēta fuerit in morte ipa cū eo in
signū ꝑditionis extra monasteriuz
in sterquilinio subterret̄ ꝑm g. bea
tus Greg. in dyalogo se narrat fe/
cisse Nūm si quicq̄ alicui fuerit vesti
natū nō ꝑsumat illud accipe ꝙ ab/
bati aut ꝓpo aut cellerario assigne
tur. Sequit̄ in fine. Nec estimet ab/
bas q̄ sup ꝓprietate posset cū aliq̄
monacho dispensare Quia abdica
tio ꝓprietatis sicut et custodia casti
tatis adeo sunt annexa regule mo/
nachali vt circa eā nec sūm⁹ ponti
fex possit licentiā indulgere. Qd au
tem votum solenne religionis indis/
pēsabile sit ptz Leuitici vltimo. vbi
dicit̄ qđ semel sanctificatū est dño
nō pōt in alios vsus omutari. Nec
facere pōt prelat⁹ q̄n deo dsecrat⁹
p votū religionis obligek̄ ad hoc
quod vouit Idem sentit Bernū in li
bro de precepto et dispensatione
Quitquid ait in spūalib⁹ in regula
est traditū in manu nō relinquitur
abbatis. Et paulo post. Neq̄ enim
abbas sup regulam est cui semel etī/
am ipe spontanea ꝓfessione se sub/
iecit et deuouit. Votū etiā paupta
tis indispensabile ostendit sanctus
Tho. ſcđa ſcđe. q. lxxxix. Grauius
eni ait est q̄ piuriū votū fractū. er
eo q̄ deo soli votū fit et ꝓmittitur
Juramentū aūt deo et hōib⁹ Se/
cundo q̄ votū obligat et fidelita
te reddendi deo ꝓmissū. Juramen
tū vero ex reuerentia veritatis que
est ipe. Grauior est aūt infidelitas
q̄m irreuerentia. ergo ⁊c Et cōfirma
tur p eundē in eodē libro in mate/
ria de voto vbi dicit̄ q̄ si votū fi
at solenne etiā ꝺ impossibilib⁹. ver
bi gra. Peregrinatio egrotis. ele/
mosina paupib⁹. et hmōi. nihilomi
nus ꝺz semp haberi ꝓpositum de
volūtatis quotiēs occurrit memo
rie et facere qđ in se est. In his etiā
que p se mala sunt et bene fieri ne/
queunt dispensatio nō cadit scđm
Bernū in epla ad adam monachū.
q̄ in libro de precepto et dispensa=
tione. cuiusmodi est habere ꝓprium
monacho qui ad nō habendum se
astrinxit p votū religiōis Propꝫ
inquit possidere hōi seculari licitū
est. monacho aūt purū malū Nam
vbi proprietas ibi singularitas vt
dicit Bernū ad carthusienſ. vbi singu
laritas ibi angulus. vbi angul⁹ ibi
sordes. vbi sordes ibi rubigo et di
uisio. Benedict⁹. xxj. Illis inq̄t qb⁹
incumbit onus de vestiarijs calcia
mētis et alijs corpis necessarijs ꝓ
uidēdi statuim⁹ vt hoc decenter fa
ciāt tpe cōgruo iurta suppetentiaz
facultatū et cōditōez regionis. Et
sequit̄ nod⁹. Et illud qđ erit dādū
singulis canonicis ꝑ vestiario ta/
xet̄ in ānuali. Non est intelligenda
hmōi tara in pecunijs dādis culi
bet singillatim ꝙ magis ꝑm ītam
regule magistro vestiarij qui de/
bet ista ꝓuidere in cōi p oib⁹ illis

inquā quib⁹ incumbit onus de ve/
stiarijs et calciamētis ꝛc. Nā distri
buta cuilibet portiōe pecunie vt isti
falso opinant.sequitur ꝙ nulli in/
cūbit onus ista prouidendi in com
muni ꝑ singulis. Est hoc ō anathe
mate iherico aliquid cū Achor re/
seruare. Achor id ē puertens ꝓmis
sum votū.tria de anathemate ꝓhi
bito cōtra deū furat.regulā aureā
palliū coccineū.et trecentos argen
teos.i.ꝓriā voluntatē.carnis vo/
luptatē.et diuitias seculi. Tot em̄
modis religionis frangit sacramē
tū Sed nō est tacenda punitio huic
sceleri inflicta. Mox em̄ derelicti sūt
filij israel a dño et ꝑstrati ab hosti/
bus vbis hay.i. a vitijs cunctis
deducti in precipiciū morū. Cū aūt
fleret Josue stragem istaz/ ait dñs
illi. Peccauit ꝑplus israel et ꝓuarica/
tus est pactum meū .tulerunt ꝙz de
anathemate et furati sunt ⁊ menti/
ti et absconderūt inter vasa sua nec
poterit stare ante hostes suos. ḋa
pollutus est. Et nō ero vltra vobis
cū donec cōteratis virū qui huius
sceleris reus est. In quo innuit ꝙ
dñs in totā ecclesiā irascit ꝓp vnū
ꝓprietariū vt dicit auctor sūme vi/
tiorū. ꝓterea persequend⁹ est talis
ne ꝓpter vnū ceteri patiant omnes
Qm̄ vt ait aplūs ad Rho.i. Qui ta/
lia agunt scelera supple ꝑus enume
rata digni sunt morte Nō solū qui
faciūt sed qui cōsentiūt facientib⁹.
lxxiij. di. dicit Symach⁹ papa in
decretis. Nō est grandis dīa an le/
tum inferas vel admittas. Et In/
nocentius ibidē Error cui nō resi/
stitur approbatur. Pius etiā papa.
Quid ꝓdest suo erroꝛe nō pollui.
qui consensum prestat erranti. Et
Ambrosius in libro de patientia in
quit. Qui a socio si pōt iniuriā non
repellit.tantus in vitio est ꝙz ille ꝙ
facit. O formidanda sententia reli/
giosis que sequit Josue.vij. Ana/
thema.i. ꝓrietas in medio israel ē
id est cōtemplatiuoꝝ. Nō poteris
stare coram hostib⁹ tuis donec cōte/
rat qui cōtaminat⁹ est hoc scelē.ꝛc.
Sequit in fine capituli. Et lapida/
uit Achor omis multitudo filiorum
israel.et cūcta ꝙ otulēat de anathe
mate igne cōsumpta sūt. Pot⁹ ꝓri
etari⁹ in seculo cōterat lapidib⁹ cor/
rectionis et cremet facib⁹ caritatis
et zeli dei ꝙz post mortez supplicijs
dissimulādo deputet eternis. Scri/
bit ad propositū scđo Machab.xij
ꝙ cū corpa que ceciderāt in bello
cōtra Gorgiā yduneū post diem
septimū Judas pararet sepelire in/
uenit sub tunicis occisoꝝ de dena/
rijs idoloꝝ ꝙ apd Jāniā ceperant
otra legē ⁊ eos operit corruisse ob
hāc causā. Si ergo iudeis viris po
pularib⁹ tā grauis vltio cōtigit ꝓ
acceptis semel ⁊ retētis cōtra legē
eoꝝ denarijs.qd ꝑfectis viris fiet
trāsgressione votoꝝ solēniū.nec se
mel ꝫ ꝑ totā vitaz eoꝝ. Apostasia
quedam est dicit auctor summe vi/
tiorū proprietas monachoꝝ ma
lor ꝙz relinquere habituz aut exire

N3.

Cõtra proprietarios

metas ecclesie preter prelati licẽtiã qz pauptas voluntaria magis est de substantia religionis qꝫ habit⁹. Religio eñ ordinat ad pfectionez caritatis que est amor dei vsqꝫ ad otemptũ sui. Nabere ergo propuz vt dicit sanctus Tho. scda scde. q. clxxxvi. arg. vñ. repugnat pfectioni religionis. voluntaria pauptas pacis est fundamentũ vt dicit Augl. in li. xix. de ciuitate dei. Inter frẽs inquit ordo z amica consonantia charitatis fraterne cũ nihil habet vnus quod nõ omnes. Ecõtrario inter propetarios rixe quotidiane. inuidie. susurratio. detractio. nulla pax. nulla caritas. nulla salus. opiniones et brige. adeo vt quit quid placet vni displicet alteri. Nbinc scissure et discordie. inequalitates in habitu et victu. hic abiecte. hic curiose induit. hic vt dñs. ille vt seruus. hic vt pauper. ille vt diues incedit. hic esurit. ille ebrius est. hic aurũ cõtra votũ possidet. ille debitis mctis obligat. z omnia dilapidat z expẽdit. Et sic fraudat intentio fũdatorũ. otemnit ecclesie institutio. vilipẽdit euãgelica instructio. negligitur propria salus. et lumen pfecte religionis quondã in ecclesia radians pro maiori parte modernis tpib⁹ prohdolor obscurat ne dicã extinguit. Et hec de secũdo membro dicta sunt

Incipit tertia pars hui⁹ tractatus

regulam Augustini

Hecussis vtcunqꝫ telis duobus ex pharetra inculti⁹ qꝫ exposceret ordo et dignitas materie. supest accedere ad tertiũ quo p virib⁹ reuellende sũt proprietarioꝝ obiectiones. Primo siqdem loco quodã palliamento fallẽ vident dicentes vestiariũ non esse priũ sed magis procuratio. qđ abuño est nõis. Nã procurare est curaẽ p alijs. proprietari⁹ aũt p se solo curat. Item procuratoz vestiarij per regulam dicit esse omunis p oñib⁹. isti aũt p se tñ. In quo otrariant regule necnon et voto pauptatis. In deut. xxiij. ca. scribit. Cũ votuz voueris dño deo nõ tardabis reddere. qz requiret illud dñs de⁹ tu⁹. Si moeat⁹ fueris reddere imputabit tibi in pccm. Et paulo post. Qũ semel egressũ est de labijs tuis obseruabis et facies sic pmisisti dño ꝛc Et Malach. pmo. Ad vos o sacerdotes qui despicitis nomẽ ꝛ. Et infra. Et offertis sup altare meũ panẽ pollutũ. Et paulo post. Non est mihi voluntas in vobis dicit dñs exercituũ. et munus nõ suscipiaz de manu vra. Sequit in fine. Maledictus dolosus qui hz in grege suo masculũ et votũ faciẽs immolabit debile aial. Masculũ vouit dño regularis cũ pauptatẽ desponsauit. sed debile reddit qui adhuc seruat priũ. Irridere ne est augustinum patrẽ dicentem in exordio regule. Nec sunt que vt obseruetis precipim⁹ ꝛ. Et secꝫ. Et nõ dicatis aliqd

ꝓpriū Scdo obiiciūt ꝺsuetudinem tanto tpe et a ꝓsonis tā discretis ⁊ eruditis ⁊ in tot monasteriis obseruatā. Quib⁹ nōdet regula iuris dicens. ꝙ possessor male fidei nullo tpe prescribit. Et aug⁹. in enchiridion. lxxxvi. Nris ait tpib⁹ multa mala ita in apta ꝺsuetudinē deuenerūt. vt aut pua aut nulla eē credāt ꝙ magna atq horrenda sunt. vsq adeo vt nō solū nō occultāda verū etiā ꝓdicanda et diffamāda videātur. Item idē sup illud ad Galat. Timeo ne forte sine causa laborauerim in vobis. exclamare inqt cōpulsus sū. Ne pcis hōim. qz sola iniusta exhorrescim⁹. Visitata vero ꝑ quib⁹ abluendis filij dei sāguis effusus est. quāuis tam magna sint vt oīno claudi contra se regnum dei faciāt. sepe videndo oīno tolerare. et sepe tolerando etiā facere cogimur. Item in sermone quarte dñice aduent⁹. Nolite inqt pcta cōtemnē in quib⁹ forte iā ꝺsuetudinē fecistis Omne em̄ pcm̄ ꝺsuetudine vilescit et fit hōi quasi nullū. Ilico vt obduruit iam dolorem ꝓdidit ⁊ putre est nec ampli⁹ dolet. qō aūt nō dolet nō ꝑ sano habendū est ꝫ magis ꝑ mortuo ꝺputandū. Cum vlcus pungit et dolet. aut sanū est aut adhuc spē habet sanitatis Cū aūt pungit et non dolet ꝑ mortuo habendū est et de corpe pcidendū Dicant igit ꝓprietatis defensores qui vouerūt pauptatem an ꝺsuetudo ista eos excuset. Sz dicēt forte ꝙ papa vel ecclesia cū eis sup hoc dispensauit. Audiāt papā Innocē ciū expresse dicentē. Abdicatio inquit ꝓprietatis sicut et custodia castitatis adeo est annexa regule monachali vt nec sūm⁹ pontifex possit circa eā dispensare. ergo a fortiori nec generale capitulū ordinis. nec abbas pōt indulgere licentiā. cum papalis ptās excedat omnē potestatē inferiorē post xpm vt habet dis. xciij. ciꝑan⁹. et. xij. non decet. Qd aūt votū hoc non seruet multis in locis a plurib⁹ annis et magnis viris nō excusat sed magis aggrauat Inoleuit aūt hoc ex negligentia ꝓlatorū in saluris eorū piculū. Nihil magis dissonū ratōni q̄z habitū ordinis gerere exteri⁹ in oculis hōim et statū ꝓfectionis simulare. interi⁹ aūt vota saluti necessaria infringē Rōnalis est cōis ꝺsuetudo ꝙ a iure approbat dicit Iob. in sūma cōfesso. lib. ij. ti. vi. Et quā rhomana ecclesia seruat aut ꝓcipit seruandā. Irrōnabilis āt vel iniqua nō ꝓscribit. Innocenti⁹ dicit ꝙ rationabil illa dicit ꝙ nō obuiat canonicis institutis aut quā ius sustinet. Irrationabil aūt que ꝺtra canonū instituta et a iure improbat cuiusmodi ē ꝓprietas inter religiosos. Dit enim Gregl. cuidā epo. Si cōsuetudinez opponis. tibi est aduertendū ꝙ dominus dicit in euangelio Iob. xiiij Ego sū veritas. Nō ait. ego sū consuetudo. Qm̄ Tiꝑani martyris sententia est. ꝙ quelibet consuetudo

quātauis vetustate vulgata sp̄ est veritati postponenda. et vsus ois veritati otrari⁹ abolend⁹ est. Con/suetudo q̄z sine veritate. vetustas ē detestabilis erro⁹ frustra ergo cū hic abusus ꝓprietatis. euāgeliozuz. canonū et sc̄o⁹ patrū auctozitati/b⁹ reprobat. osuetudo dicit. ꝛ ma/gis vsitata culpa debet vocari. q̄ obligat mentez pondere suo vt ait Gregl. in quarto mozaliū. vt neq̄z etiā surgē possit cū velit. et quot vi cib⁹ frequētationis p̄ue astringit. quasi tot vinculis in mente sua col ligatur. Scribit q̄z hieron̄. ad Ce lantiā. Asperā inq̄t et insuauē fecit nobis virtutū viā longa osuetudo peccandi. Isi⁹. etiā in li. soliloq⁹ o⁹ p̄mo. Grau⁹ inq̄t vite vsus aboleri difficulter p̄t. et assidua osuetudine vitiū in naturā ouertit. Anim⁹ scele rib⁹ irretit⁹ vix diuelli p̄t dicit Be/da in li. de templo salomonis. Nō est paru⁹ labo⁹ a osuetudine sese pe stifera reuocare Inanis ergo ē hec excusatio in pc̄is et friuola q̄ pre/tendit ꝓpter osuetudinē malā. qua/si diceret. q̄ abolita sc̄ā p̄cepta legis q̄ iā a maioz⁹ et maiozi pte hoiz nō seruant et q̄ nō seruare ea a lō go est osuetū. Tertio obiciūt ꝓpri etatis defēsozes. q̄ in capitul⁹ co⁹ de hmōi ꝓprietatis vsu dispensatū est vsq̄ adeo q̄ ampli⁹ nō fit timē dū Pace salua dicentiū. vt dictū est sup̄ et allegatū p decretalē Innocē tij tertij. extra de sta. mo. cū ad mo nasteriū. Q. votū paupt̄atis adeo ānexū est regule monachali vt nō estimet abbas q̄ sup̄ habēda ꝓpri etate possit cum aliquo dispensare imo nec sūm⁹ pontifex. Idem dicit sanct⁹ Tho. in ꝑa p̄e. q. lxxxviij. de voto solenni q̄ est indispensabile. Cōformiē ad decretalē. q̄m minus est omutare votū q̄z absoluere vel dispensare. Sz aial deo votū omu tari nō p̄t. Leuitl. xxvij. Sanctū erit inq̄t lr̄a et omutari nō poterit ꝓp̄ meli⁹ aut pei⁹. Causā assignat do/ctoz sanct⁹. Q. m̄ mor vbi vouebat deo. sāctū reputabat q̄i diuino cul tui mancipatū Sicut nec modo ca/lix aut alia res osecrata deo possz omutari in meli⁹ aut pei⁹. Si ergo nō p̄t sūm⁹ pontifex sanctificatōez rei inaiate tollere vt lapidis altaris. calicis. aut vestimēto⁹. ergo m̄to min⁹ ab hōie deo sanctificato per votū solēne religionis Jō facē nō p̄t ꝑ q̄ q̄ religiōis ꝓfessiōe sc̄ificat⁹ est. deo nō teneat trib⁹ essentialib⁹ votis q̄diu stat in religione. Rur/sus q̄ votū est ꝓmissio deo facta dicit sanct⁹ Tho. et non reddē deo votū. spēs q̄daz infidelitatis est q̄ sub dispensatōe nō cadit. Et sic nō p̄t abbas p̄cipe malū suo mōacho vt dicit idē sanct⁹ ꝑa p̄e in materia de voto ita bonū deo debitū nō p̄t ꝓhibere. Et in manifestis malis dis pensatio nō excusat a culpa. Hinc sanct⁹ Bern̄. in li. de p̄cepto et dis/pensatiōe dicit. In p se malis non cadit dispensatio et q̄ bn̄ fieri non possūt. cuiusmodi est habere ꝓpriū

ei qui omia abiecit in voto paupertatis. Hoc inqt Bern. ad ada monachū. seculari ꝑtiū possidē licitū est. monacho vero purū malū. Deniqz si dispēsatū ē iure aut facto. nō deberet hoc votū exigi a ꝑfitētib⁹ nec ꝑmitti in regula. Dicit quoqz Bern. in li. de precepto et dispensatiōe. ꝙ quicqd in regula traditur. in manu nō relinquit abbat. Neqz abbas supra regulā ē. cui semel ipe sese spontanea professione subiecit. Quarto obꝯciūt et dicūt ꝙ traditio illa clauiū excusat que fieri solet quolibet anno in manu supioris. Istud repugnat obiectioni ꝓcedenti. Nā si dispensatū est de hoc ꝑti etatis voto vt obiectio precedens ꝓtendit. frustra est clauis tradenda abbati in signū ꝺsensus. Est etiam ꝺtra decretalē sepi⁹ allegatā q̄ votū indispensabile ponit pauptatis sicut et castitatis. Ergo sicut abbas nō posset dispensare de fornicatione. ita neqz de possessione in ꝑtio nisi dūtaxat in cōi. ratione alicui⁹ amministrationis vel officij. et nō ꝑ vestiario vl necessitate singulari Teste decretali ex ocilio lateranēsi extra de statu monachoꝝ que ait. Monachi prece nō recipiāt nec peculiū hre ꝑmittant. Peculiū longe min⁹ est q̄z ꝑtiū. qz ꝺm iura q̄ res habent in peculio nō habēt plenū aut ꝓncipale dominiū sibi ꝫ suo supioꝛi. vt seru⁹ sub dño. fili⁹ sub parentib⁹. et monach⁹ sub abbate. sed ex eoꝝ sub quib⁹ sūt licentia ꝑ tpe omutādi. vendendi ꝛc. Et hec potē tia nō est libera. sed limitata et subiecta. et tm ocilio Lateranen hoc ꝑ hibet monachis. a foꝛtiori g⁹ ꝑtiū Obiectio ergo ꝓdicta abusus est q irridere deū qui tm nō irridet vt ait apls ad Gal. vi. Solū ergo licituz est illis et ꝑmissū claues abbati vel supioꝛi referre qui habēt āministrationē vt magister vestiarij. thesaurarius. cellerari⁹. aut elemosynari⁹. in signū subiectiōis et āministratōis. Mendosa q̄z est et delusoꝛia veritatis ꝓtense clauez abbati referre. qz clauē referūt sed retinent ope et affectu q̄ sūt sub claue recluſa Duo sūt inquit Hugo de sanct. victl. que relinquere oꝓtet ꝑter deū. Facultas retinendi quit q̄z ꝑtiū. et volūtas habendi. Et tm tradēdo clauē neutꝛ relinquitur hoꝛ. Dic queso defensoꝛ ꝑtietatis qō seruas in cista. tuū est an nō? Tuū dicere vetat regula in ꝓncipio. Nemo inquiens dicat aliqd ꝑtiū. Ergo tuū nō est sed omnium. nec tibi seruare debes aut in vsū accipere qō tuū non est Quid ergo custodis nō tuū? Repone. repone in cōi qō tuū nō est sed omniū in cōi. neqz clauez referas q̄ clauē habere nō debes Quinto obꝯciūt defensoꝛes ꝑtietatis dicentes nō esse ꝑtiū. ꝑ hoc ꝙ ad nutū manet abbatis quotiens volet reuocare. Cōtra hos iam in parte responsū est supra Primo qz neqz religiosus retinere pōt peculium aut seruare nisi ꝑ amministratōe officij

nec abbas potest dispẽsare. Scdo qz nec abbas est supra regulã que hoc phibet. ꝫ regule obligat⁹ et sõ ditus. vt dicit Bernñ. in li. de precl. et dispenꝫ. Fallit ergo et q̃ retinet peculiũ et ꝑlatus q̃ consensit. nisi ꝓ administratione Fera seuior est leone ꝓprietas. maxime si hypocrisi cõmisceat. Simulata enim equitas duplex est iniqtas. dicit aug̃l. super psal. lxvi. Duplici gradit via dicit Gregl. qz corp⁹ exterius. ꝫ per amorem glorie mundo viuit Et otra ꝓhibitionẽ Moysi induit veste cõtexta ex lino et lana. Deut. xxiij. Per lanã simplicitas. ꝓ linuz subtilitas subdola intelligit. Linũ celat interius. lanã exteri⁹ ostentat. Nulla res inqt Chrys. sup Matꝫ. sic extermi/nat sic simulatio. Naz malũ sub spẽ boni celatũ nõ cauet dũ nõ ognoscit. Hmõi est ꝓprietari⁹ q̃ ꝓpriũ excusat et palliat ꝓ abbatis licentiaz Nõ habeo inqt. nõ possideo. ꝫ abbas me⁹. et tñ otra abbatis voluntatẽ si forsan ꝓ cõi necessitate fratrũ sciret abbatẽ recepturũ q̃ possidet. absconderet. Aut si bono modo nõ posset. inutilit exponeret Septo obiciũt dicentes. ꝓpriũ nõ esse aliqd custodire ꝓ necessitatibus secret. et potissime infirmitat. Quos beat⁹ aug⁹. confundit in eo, q̃ talib⁹ ꝓuidere nõ neglexit in regula cum dicit. Egrotãtiũ cura siue post egritudinẽ reficiendoz. siue imbecillitate laborantiũ aliqua aut febribus vni alicui oz iniungi. vt de cellario petat qd cuiqz opus esse ꝓsperexerit Siue aũt qui cellario siue qui vestibus aut codicibus preponunt sine murmure seruiant fratrib⁹ suis Incidis ergo in altez laqueoz. qz vt patrẽ aug⁹. corrigis q̃ nõ sufficiẽter ꝓuiderit necessitatib⁹ singuloz aut de fidelitate diffidis fratz dubitans ne circa egrotãtes faciant debitũ suũ. vel qd̃ verisimili⁹ de te solũ cogitas cui paz aut nihil cure est de ceteris. dũmodo tu ipe ꝓsus es. Audeo dicere q̃ obiectio p̃dicta officit ea pte vnde sanare putat. Qm̃ si pauptatis obseruarẽt votũ inter ffres longe feruidioz arderet caritas fraterna et cura atqz solicitudo maioz esset infirmoz pietas intimioz q̃ visitatio cordialioz qm̃ tũc vno infirmante oẽs infirmarent. Jux illud ñ. Coz ñ. Si patit vnũ mẽbz. opatiũt. ꝛc. Si ꝓpria nulla esset nemo aliũ expectaret ad iuuandũ et succurrendũ fratri infirmanti. Nemo diceret. hic qui infirmat satis hz. vñ medicos hẽat q̃ custodes. Tũc quisqz succurrendo fratri exemplũ daret qũo vellet sibi in simili casu succurri. Septimo obiciũt antedicti defensores ꝓprietatis dicentes. necessarium ꝓpriuz ꝓ festiuandis q̃ suscipiẽdis amicis Respõdet eis. q̃ ad hoc est in ordine augustini hospitalitas instituta. et ꝓuid⁹ frater eloquens et discretus est eligend⁹ qui sciat amicos q̃ bñfactores ecclie benigne suscipe ꝑm facultatũ possibilitatem. iuxta

doctrinā Pauli ad ℔heb.xiij. Caritas fraternitatis inquit maneat in vob. et hospitalitatis nolite obliui sci. Quia p hāc q̄dā placuerūt. ꝛc Nec multū vtilis religiosis ouersatio frequēs amicoꝝ carnaliū q̄ reliquerunt mundū. Propter q̄d ait aug⁹. filiis suis in regula circa finē Nō carnalis sed spūalis sit inē vos dilectio. Quapter vero religioso cui mund⁹ crucifixus est. nō multū affectanda est carnaliū ꝓpinquoꝝ visitatio. Nā qui de terra est de terra loquit̄. Tractāt q̄ fabrilia fabri Que oīa veris religiosis sunt fugienda. imo verius abominanda Qui nō relinq̄t inquit xp̄s p̄ez et matrē ꝛc. nō p̄t me⁹ esse discipulus.

Octauo obiiciūt q̄ pauciorib⁹ expēsis eccie puidet de vestiario dādo cuilibet portionē pecunie q̄ in cōi. hoc nō est verū Esto tn̄ q̄ ita sit. tn̄ ꝓpter hoc tpale omodū paruū nō est frangendū votū. Quia nō sunt facienda mala vt veniāt bona. ad Rhomañ. iij. Prepost⁹ ordo vota postponere paruo lucro. solem vermib⁹ nocte lucentib⁹. aurū et gemmas carbonib⁹. Ꝛnponē diuitias et tpalia bona bonis anime. absurdū est et ordinē puertere. ergo ꝛc.

Nono obiiciūt dicentes minorē occupationē fratrū esse dare vnicuiq̄ sūmā pecunie p vestiario. Cū reuerentia dicentiū. nō est ita. imo pauctior est occupatio vni⁹ aut duorum q̄ omniū in officio vestiarij. Hoc etiā osonat dicto pbi. Frustra fieri p plura q̄d p pauciora. In vnitate siquidē equalitas est. caritas. pax ocordia. et q̄d sup oīe bonū est deus In pluralitate aūt singularitas. diuisio. inuidia. rixa. supbia. et oīs mali fomētū. Et accesso adhuc quāq̄ ita non est q̄ occupatio maior adesset in cōi vestiario ꝓuiso p vnū aut duos q̄ p omnes singillatim in ꝓpio. nihilomin⁹ tn̄ minus malū ē occupatio q̄ voti trās gressio et regule cuiusmodi est ꝓprietas. Itē nō min⁹ abiurata est ꝓprietas in vestiario q̄ i celleario p regulā. Ergo si p cellario vn⁹ solus impedit̄. quare etiā vnus aut duo p vestiario nō sufficiūt vt obseruet̄ regula q̄ hoc totiens iubet fieri. nā negari non p̄t q̄n occupatio vnius aut duoꝝ minor sit q̄ omniū fratrū. Et sic retorquet̄ obiectio in cōfusionē obiicientiū Decimo et vltimo subdunt obiectiones extra voluntariā ꝓprietatē quas ponit sanctus Tho. in. iij. extra gentiles. Hāc siquidē inuadit primo Wigilātius heretic⁹ et quidā sequaces sui non intelligentes de quib⁹ loquūt neq̄ que affirmāt. Naturale est inquiūt cuilibet animali vt sibi necessaria vite puideat. Nn̄ nō quelibet ps anni apta est frugib⁹ et ꝓuisioni ipoꝝ Faciūt h⁹ estate formice q apes vt egregent vnde hyeme viuāt. Sed hō multis indiget q̄ nō sp̄ inueniri p̄nt. ergo op⁹ est illi ꝓuisiōe. Secdo qr p substātiā diuitiaꝝ esse hōis cōfirmat̄. ergo paupertas est extra legē

nature. Naturaliter em̃ diligit vnũ quodq; pmanere et id qđ necessariũ est ad illud. Tertio est hõ naturaliter aial sociale ciuile vt in li. politicoꝝ Aristl. dicit. Societas aie ẽ in mutuo iuuamine et subsidio amicicie q̃ pauptas implẽ nõ p̃t. g°. ꝛc. Nã p diuitias et facultates liberam° amicos a malis. ergo bone sunt Quarto pauptas est mala per se. ergo ꝛc. Ans probaꝫ qz est occasio furti. adulatõis. ptur̃. q malozum multoꝝ. Quinto. nã liberalitas est virt° que dãda tribuit et retinet retinenda. Viciũ illi oppositũ in mai° est ꝓdigalitas que oia largiẽ. vitiũ aũt in min° est illiberalitas que retinet q̃ danda sũt q dat q̃ retinẽda Est ergo pauptas volũtaria vitiũ in mai°. qz oia sua largiẽ q nihil retinet p se. Ad solutõe dictoꝝ dic̃ idẽ sanct° Tho. q meliora et maxima bona hõis sũt sciẽtie q vtutes. minima sunt bona fortune extrinseca. media sũt bona corpis. In tantũ ergo sũt diuitie bone. in quantũ ꝑficiũt ad virtutis vsũ. qz q̃ad finẽ sũt modũ accipiũt ꝑm exigentiã finis. Si vero p vsũ diuitiaꝝ impedit virtutis vsus. nõ ampli° bona dicenda sunt sed mala. Propter qđ dicit q bonũ est habere diuitias ei qui vtit ad virtutes. et malũ q̃ p eas retrahit a virtute nimia solicitudine vel amore aut elatione. Hinc dicit q otemplatiua vita p̃fectior est q̃z activa. qz pauciozib° indiget diuitijs. activa vẽo plurib° Occupaꝫ aũt hũana solicitudo circa tria. Primo. circa se. scõo circa psonas sibi diũctas et familiã domũ qz. Tertio circa res ꝑcurãdas quib° hõ indiget ad vite sustẽtationẽ Pauptatis ergo voto abiicitur solicitudo rei exterioris ꝯsilio ꝺine legis. matb̃. xix. Si vis ꝑfect° eẽ ꝛc Voto aũt otinẽtie abiicit solicitudo rei familiaris ꝯsilio scripture sancte Cor. vij. Qui sine vxore ẽ cogitat q̃ dñi sũt. Voto aũt obediẽtie abiicit solicitudo sui curã ei° omittẽdo supioi hẽb. vlt. Obedite ꝓpositis vr̃is q subiacete eis. ipi em̃ peruigilãt q̃i rõez reddituri ꝓ aiab° vestris Est ergo inḋt sãct° Tho. ibidẽ pauptas laudabilis qz liberat a vitijs. q̃b° hõies p diuitias implicãꝫ vt mẽte deo liber° vacẽt. et quãto magis hõ p paupertatẽ liberaꝫ ab impedimẽtis vacãdi spũalib°. tãto est laudabilior. Nõ ꝺt tãto melior quanto maior. sed quanto liberior ẽ ab impedimẽtis seculi ꝓpediẽtib° vacare deo Ad ꝑmã obiectionẽ Vigilãtij heretici et suoꝝ sequaciũ dicẽdũ est q naturale sit ogregare necessaria ad vitã. nõ tñ optz oẽs circa hoc op°intendẽ. qz sicut apes nõ oẽs eidẽ opi vacãt. ꝯ q̃daz mella ofciũt. q̃dã ostruũt edes. reges ãt nõ vacãt istis Ita hõib° multa sũt necessaria q̃ ab vno fiẽi nõ p̃t ꝯ a multis et diuersis ꝑm distributionẽ ꝺine sapie Vita nr̃a indiget viris spũalib° a tpalib° curis alienis q̃ p actis intẽdãt ꝺinis sacrificijs

et otemplationib⁹ ad ſupplendū defectū ſeculariū otēplatiuoꝝ ſuſtētatiōi inſiſtētiū Sic oculꝰ videt ꝑ ceteris mēbris. manꝰ defēdit oēm et laborat ꝓ ſuſtētatiōe alioꝝ mēbroꝝ et ſic de alijs. qm̄ multa vnū corpꝰ dicit apls Coꝝ. ij. Ad ſecūdū dicē dū ꝙ monachi relinquēdo tpalia nō ſubtrahūt ſibi neceſſaria vite. ꝛ remanēt eis in cōi vita Ad tertium dicendū ꝙ nec relinquētes oia faciunt otra caritatē hūane ſocietatis vt ſatis expientia docet. Ad ꝙrtuz dicendū ꝙ diuicie nō ſūt ꝑ ſe bonū ꝛ vt ordinant ad bonū rōis Jn̄ nihil phibet pauptatē meliorē fore ſi ad id bonū rōis ordinat ꝓfectꝰ ꝙz diuitie. qꝛ exteioza bona nō ſūt niſi vt ad interioza ordinant. Et ſicut vitiū ex paupertate oriť male ordinata ad rationē. ſic ex diuitijs ſimiliter. Finaliter ad quintū dicendum ꝙ pauptas nō otrariat virtuti nec eſt ꝓfigalitas abjcere oia ꝓpter xp̄m. cū hoc facit religioſus debito fine rationis et charitatis. nā plus eſt ſe morti exponē ꝑ virtutē fortitudinis ꝙz vouere pauptatē ꝓpter liberi⁹ vacandū deo. Et cū arguit de pauptate ꝙ ſuadet et cogit furari ꝛc. Nec eſt de coacta. nō āt de voluntaria. Sileat ergo Aligālti⁹ heretic⁹ cū ſuis cōplicib⁹ et fautoribꝰ. Sileant quoqz amodo ꝓpterarij eorū ꝙz defēſores et fautores ouertant ꝙz ab errore vie ſue. ꝛ ſoluāt vota que diſtinxerūt labia ſua vt tandē audire mereant. vos qui reliquiſtis oia ꝛc. centuplū accipietis et vitā eternā poſſidebitis. quā nobis ocedat qui ꝓmiſit Amen

Explicit tractat⁹ mgri Johis garſon otra ꝓprietarios

Sequit questio theologica cuius titulus est. Utꝛ auroza mane rutilās ſolē ediderit. Jn qua tractať de oſilijs euāgelicis et ſtatu pfectiōis ab eodē dño Cancellť.

Queſtio determinādus Utrū auroza mane rubens ſolē ediderit. Quia iuxta Ariſtotl. in Elenc. Oēs transferentes ſm aliquā ſilitudinē tranſferūt. Aduertendū ē ꝙ vt longa et certa expiētia operit medicꝰ auroꝛe imitās naturā veris tpati in die bꝰ anni vires aiales ofortat et pficit. ꝓ eo ſcz ꝙ in eo vt ipi trahunt hūoꝛ ſanguinis in quo ſm eos vita oſiſtit dñať Et ſol iſte quē nobis auroza parit vita ē viuentiū ꝛ animantiū iſtoꝝ. Jdcirco altꝰ trāſſerendo inueſtigare libet in quo ſtat manet ꝛ oſiſtit vita aie nr̄e ſpūalis et pfectio vite xp̄iane. qđ ꝓpter eſt theologice inueſtigatōis et nō inutilis conſideratōis. Nouimꝰ itaqz vitā iſtiꝰ corꝛpis ſtare et oſiſtē in vnione vel diūctione ipi⁹ ad aiaz ꝙ eſt principiū vite et actꝰ ſubſtantialis corꝛpis organici phici. Quāto igit

Ut aurora mane
oiunctio ista ad corpus ipm quod
actuat informat et viuificat maior
est et indissolubilior. tanto vtiq; vi
ta ista corpalis pfectior est. Si igit
oformit ad ista scire et inuestigare
voluim⁹ in quo stat et pficit vita
xpiana. sciem⁹ istud habito et cogni
to illo qđ spiritū nrm rōnalē suo
vitali et pfectiuo pncipio qđ deus
est pfecti⁹ et intimi⁹ vnit et intimat
et iungit in ipo. Item sicut a poe
tis dictū allegat apls. In quo viui
m⁹ mouemur et sum⁹. ibinc q ipe
dicebat. Mihi viuere xps est. Et ite
rū. Vita nra abscōdita est cū xpo
in deo. Est igitur oclusio ista fūda
mētalis hmōi. Vitale essentiale in
trinsecū et pfectiuū formalit. pnci
piū vite xpiane est charitas et eius
mādata. Conclusionē istam ponit
in snia sact⁹ doctor ſa ſe. q. clxxiiij
ar. iij. Que quidē sic pbat. Primo
de ipa caritate. qm in illo stat q cō
sistit vita xpiana et pfectio ipi⁹ qđ
spm nrm rōnalē suo vitali et pfecti
uo pncipio ipi scz deo. vnit pfecti⁹
vicini⁹ intimat et oiungit. hoc sup
ponit. illud aūt est caritas. qm qui
manet in caritate in deo manet et
deus in eo. vt ait Jobes in canoni
ca. Juxta quod Colosenses monet
apls Sup oia inqt charitatē habē
tes q est vinculū pfectionis. Et. ij.
ad Chor. xiij scribit. Si habuero
omnez ppbiaz et nouerim mysteria
oia et omnez scientiā. et si habuero
omnez fidē ita vt mōtes transferā.

Sanct

caritatē aūt nō habeā nihil sū. Se
cūdo arguit ad istā partē qm vita
xpiana consistit in virtutib⁹ theologi
cis et moralib⁹. inter eas aūt omni
b⁹ supeminet caritas velut pfectis
sima et aliaz pfectiua. Confirmat
quoniā vita beata q est consummata
et opletiua stat in dilectōne q amo
re inter beatos Eteni ille pfecti⁹ vi
uit vita beata qui deo plus adhe
ret. et intimat p dilectionē et trans
formatiuū amorē. Tertio ad idem
quoniā illud est vita aie nre spirita
lis qđ est sūma termin⁹ finis et cō
plemētū toti⁹ legis et euāgelij hoc
āt est caritas ait apls. Plenitudo
eteni legis ē dilectio. Quocirca vo
lēs saluator petz sicut pfectissimū
p se ducē et pastorē instituē pfecti
corpis ecclesiastici de solo amore
interrogauit. Petre inqt amas me.
diligis me plus his. aperte volens
innuē illū in omni sexu statu et gra
du pfectissimū qui deū maxime di
ligit Secdo pncipalit pbat oclusio
de ipis mādatis auctoritate Job.
in canonic. Scim⁹ inqt qm translati
sum⁹ a morte ad vitaz. Cur ita. cau
sam subintulit. qm diligim⁹ fratres
Nñ xps Matb. v. ca°. postq; precepta dedit de dilectione primi et inimicoz ocludit. Estote igit pfecti si
cut pater vester celestis pfectus est
Sic et Luce. x. ad legispitos ait de
amore xpi et primi. Hoc fac et vi
ues. Loquit sepi⁹ et de ipis manda
tis in lege et ppbis. p ea faciēs vi

uet in eis. Leuitici. xviij. Deut. vi. q alijs plurib⁹ in locis. Sic et glosa sup illo iam allegato. Sup oia aūt charitatē habentes ꝛc. Cetera inqt precepta pfectū faciūt p quē to ad caritatē ordinant. Quāobrē et beatus Athanasius hominū pfectissim⁹ vn⁹ in li. quē fecit de satisfactiōe fuge. hoc est dicebat ipe hominum termin⁹ ad pfectionē ducēs Si qō iubet dns ipe faciā. Stat igitur in hoc puncto radix dicēdoꝝ ꝙ caritas et ei⁹ mandata p se et essentialiter integrāt. ostituūt et perficiunt vitā xpianā. Ex oclusione infero p/mo. Sicut pcepta dei dant de caritate et oīb⁹ virtutib⁹ et actib⁹ eorū. sic etiā data sūt de pfectione caritatis et omniū virtutū Prima ps ptz qm̄ ꝟm theologicā doctrinam oēs virtutes p loco q tpe sūt in pcepto. Cū eni ꝟtutes necessario cōnexe sint optet si vna sit in precepto ꝙ et oēs. In scōa pte volo dicē ꝙ preceptū caritatis claudit omnem et totā beatitudinē tā intensiuā ꝙz extensiuā dilectionis et amoris q̄n/tūcunqz pfecta et intensa fuerit ista latitudo. et ita de ceteris precepti. imaginādū est que sūt de virtutib⁹ vñ loquit psalmista. Quis dsūmati/onis. hoc est omnis et toti⁹ pfectionis vidi finē. Quid? Latū mādatū tuū nimis. latitudinē videlz nimiaz vel multū extensiue vsqz dilectionē inimicoꝝ et psequentiū nos. intensiue vt q̄ totā pfectionē gradualem claudat dilectionis et amoris. Corollariū istud ponit expresse beat⁹ Aug⁹. in libello de pfectōne iustitie vbi ex introductione determinat ꝙ perfectio iustitie que est virt⁹ generalis includens omnes virtutes est in precepto. Cur eni inquit nō preciperet homini ista perfectio. quāuis eā nemo in hac vita habeat. Neqz eni ait xps recte currit si quo currēdū est nesciat Quo aūt sciret si nullis preceptis ostenderet? Manifeste colligit istud et ex forma p̄cepti caritatis. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo ex tota aia tua. totuz aūt et perfectū idē sunt. ij. phicoꝝ Et de primo mandatū habemus Diliges primū tuum sicut te ipm. Maiorē aūt et perfectiorē dilectionē mādare nō potuit dns ꝙz ꝙ cū sic nos diligam⁹. qui nosmet ipos maxime amam⁹. Quapter et pphe ta regius loquit dño. Tu mādasti mandata tua custodire nimis. Et itez. Mandasti iustitiam tuaz testimonia tua et vēitatem tuam nimis Ubi glosa Augustini et aliorū. nimis hoc est multum valde et intense. Imo iuxta aliquas glosas plus ꝙz etiā natura carnis patit: Unde et in hoc concordāt doctores theologici ꝙ soli beati implent p̄ceptū caritatis in sua dsūmatione vel cōpletione. Nullus autem inuentus ē qui diceret ꝙ ipsi sic agētes faciāt opus dsilij ꝟ p̄cepti nō quidē nouit

Sicꝫ aurora mane
vati ꝫ a creatõe sua signati sup eos
Infero scdo ꝙ minus sufficiẽs est
imaginatio illoꝝ qui imaginati sũt
ꝙ precepta dei ordinanť ad chari
tatẽ et alias ꝟtutes sub aliqua cer/
ta mensura minimo gradu. qđ aũt
est supra illã mẽsurã vel gradũ illũ
est sub cõsilio. Apparet istud minus
sufficere primo ex statiꝫ dictis. secũ/
do ex ipa forma p̃cepti q̃ totalita
tem mandat et pfectionẽ. et nulluꝫ
gradũ relinquit sub cõsilio. diliges
p̃cepit ex totis viribꝰ. qui aũt totũ
diligit nihil excludit. Corollarium
aũt istud est de intentiõe doctoris
sancti ꝑa ꝑe. q. clxxiiij. ar. iij. Et in li
bello suo de pfectione vite spũalis
Preceptũ inquit dilectionis nullis
terminis coartatur. ita vt recte dici
possit ꝙ tanta dilectio sit in p̃cepto
ꝙ nulla excedit limites p̃cepti. imo
vnicuiqꝫ mandať vt deũ quãtũ pos
sit diligat. Notest et istud deduci.
qm̃ precepta et cõsilia vt infra meli
us videbiť hñt aliã et aliã materiã
siue aliud et aliud obiectum. Si em̃
caderent sup eandẽ materiã vl̃ idẽ
obiectũ esset ea cõfundere. Dilectio
aũt dei et ꝓximi est materia circa
quã cadit p̃ceptũ caritatis. igiť cir
ca ista nõ est consiliũ. Unde nusqꝫ
in tota serie scripture sacre repitur
ꝙ aliquis gradꝰ vel mensura aliq̃
dilectionis dei et ꝓximi sit in cõsilio
Sequiť tertio. Non modo dilectio
que haberi põt in via est sub prece
pto. veꝝ etiã dilectio ipa beatifica
Istud ex intentione ponit beatus
entilans solẽ cõsiderit
Augl. in libro de pfectione iustitie ſ
cut iam allegatũ est. Et arguiť istõ
qm̃ mandatũ dei eternũ est ex tota
materia sua. dilectio aũt beatifica
est de ipa materia. ergo non erit li/
mites precepti. Preterea ad dilecti
onẽ beatificã oẽs obligamur ten
dere niti et conari. ergo illo modo
saltẽ est in precepto. Etiã qꝫ vt di/
ctũ est beati qui pfecte et totaliter
deũ diligũt nõ faciũt opus consilij
sed magis p̃cepti. qm̃ maxime ob/
ligant perfecte deũ diligẽ. Ex quo
apparet vltra ꝙ illud qđ cadit sub
precepto põt diuersimode impleri
absq̃ culpa vel transgressione. Ali
ter em̃ diligũt deũ viatores. aliter
comꝓhensores. aliter perfecti viri.
aliter ineipientes. et aliter ꝓficien/
tes. Et tm̃ minus peccãt imperfecti
si nõ eque deũ diligant velut perfe
cti iam in charitate firmati et radi/
cati. nec imputať viatoribꝰ ad cul/
pam si nõ eo amore vnitiuo deo he
reant quo ei beati. quanq̃ ꝑm
Augustinũ dilectio beatifica sit sub
precepto. Licet em̃ sit sub precepto
nõ tamẽ est de necessitate precepti.
Neq̃ em̃ necesse est vt optimo mo
do diligatur deus. ꝺnimo ad evi/
tandum culpam sufficit appreciati/
ue plus eum diligere. hoc est ꝙ a/
mor dei omnibus preponatur sic
ꝙ paratus esset homo ante omnẽ
alium amorẽ dimittere q̃ dei amo
rem. et hic est vnus modus pfecte
dilectiõis nobis possibilis et de ne
cessitate precepti. Alteriꝰ ex con

clusione sequit̃ q̃ si cõsilia ad pfectionez vite xp̃iane facere dinoscunt nõ tñ essentialiter hominẽ pficiunt in vita xp̃iana. Prima ps claret ex decursu euangelij. Secõdo arguitur qñ plures pfecti fuerũt in vita spirituali absq; obseruantia cõsiliorũ euangelicorũ vt de Abraaz cõstat cui dñs ait. Ambula coraz me et esto pfect⁹. de Job etiã cui null⁹ similis erat in terra. de ceteris q̃z patriarchis patrib⁹ et ꝓphetis veteris testamenti. quos fuisse pfectos null⁹ negat. neq; tñ seruauerũt aut impleuerunt cõsilia euangelica. Itẽ in statu innocentie fuissent homines pfectissimi in vita spũali. nec tñ obseruassent cõsilia euangelica. paupertatis obedientie et castitatis. sed eorũ pfectio fuisset in adimpletione diuinorũ preceptorũ. Ex quo patet q̃ ꝓ tanto consilia euangelica pertinere et facere dicunt̃ ad pfectionez vite spiritualis. quia sunt instrumenta quedã expedientia et ꝓmouentia admodũ ad perfectionem ipsaz vite spiritalis cõquirendã vel iam adquisitã obseruandam. Sequitur ex dictis q̃ exquo non intrant essentialem cõstitutionẽ vite xp̃iane. oportz dicere q̃ solũ instrumentaliter ad illã faciunt et ocurrũt quẽadmodũ in vita corpali qualitatiue dispositiones instrumenta organa et hmõi pficiũt q̃dẽ vitã corporis sed instrumẽtaliter tñmodo accidẽtaliter et ꝑm quid. et nullo modo essentialiter. Hoc expresse tenet

sanct⁹ Tho. ꝑa ꝑe. q. clxxxiiij. ar. viij. hoc in solutione prime ratiõis atq; sequenti articulo. iiij. vbi querit an liceat epis aliquid possidere in solutione prime rationis. Idẽ et questione subsequenti. ar. ij. in corpore questionis vbi dicit q̃ ad perfectionem vite xp̃iane essentialiter pertinet perfecta obseruantia preceptorum. Hoc idem ponit. q. clxxxviij. ar. primo in corpore vbi querit an habere aliquid in omuni diminuat de ratione perfectionis. Hec eadẽ determinat in libello suo de perfectione vite spiritalis. Sic q̃ post eũ Godefridus de fontib⁹ et alij. Ulterius infero q̃ paupertas voluntaria quantũcunq; arta non perficit hominẽ essentialiter in vita xp̃iana. Istud expresse determinat Cassianus in collationib⁹ patrũ collatione prima. et allegat sanctus doctor in lib. supra memorato. Jeiunia inquit vigilie. nuditas. ꝓuatio oim facultatũ nõ perfectio sed perfectionis sunt instrumenta. quia non in ipis ostat discipline finis sed per illa peruenit̃ ad finẽ. Ob hoc enim ait sanct⁹ doctor vbi supra. hec in religionib⁹ instituta sunt non quia in ipis principaliter constat perfectio sed quia his quasi quibusdã instrumentis ad perfectionẽ venit̃. Hoc idem ponit ꝑa ꝑe. q. clxxxiiij. ar. iij. in solutione prime rationis. Unde et querens in li: de perfectione vite spiritalis. quomodo fuit Abraam perfect⁹ q̃ diuitias habuit et diues

Exz aurora mane
mortuꝰ ē. Hec inqt questio solui nō
potest si pfectio vite xp̄iane cōsiste
ret in ip̄a dimissione diuitiaꝝ. Seq̄
retur etiā abraaz diuitem non esse
perfectum aut fuisse. Nez si verba
dñi diligenter ꝺsiderētur nō in ip̄a
abdicatione diuitiaꝝ perfectionez
posuit. sed hoc esse quandā viam ꝙ
dispositionē ad pfectionez. sicut et
ip̄e modꝰ loquēdi clare ostēdit. Si
vis inqt pfectꝰ esse vade ꝙ vēde oia
que habes et da paupib⁹ et veni ꝙ
sequere me. Ultimo ponit et seque
re me. qz in sequela xp̄i ꝺsistit perfe
ctio. ad quā instrumentaliē dispo
nit abdicatio diuitiaꝝ. Uñ et illaz
abdicationē ordinat ad dilectionē
p̄rimi. Da inquit pauperib⁹ Quo
circa et beatus ſhieroñ. super illo.
Ecce nos reliquim⁹ omnia et secuti
sumus te. Parū em̄ inquit erat oia
relinquere. quod et socrates fecit.
et multi pbox. Ideo et iungit qđ
perfectū est. et secuti sumus te. Non
quidem passibꝰ corporis sed amo
ris. Sic et Origenes super illo. Si
vis esse perfectus ⁊c. Non sic inquit
intelligitur istud. vt in ipo tpe quo
tradiderit quis bona sua pauperi
bus perfectus fiat. sed quia ex illa
die incipit speculatio dei. deposito
scz onere diuitiaꝝ. qz sic liberiꝰ deo
vacare p̄t eū adducere ad omnes
virtutes. Uidetis ꝙ in actibus vir
tutū ponit essentialem et finalē per
fectionem. Sic igitur potest quis
possidēs amplissimas diuitias per
fecta caritate deo inherere. et ip̄is

Origenes

cutilans solē ꝺiderit
affluentibꝰ cor non apponere. quē
admodū constat fuisse de Abraaz
cuius perfectio non ponitur in ab
dicatione diuitiaꝝ. sed in hoc ꝙ co
raz deo ambulauēit. Ambula corā
me ait ad eum dñs et esto perfectꝰ
Ambulauit aūt perfecte deū diligē
do et amando. Nec ex hoc argue
re poterit quis inutile esse consiliū
paupertatis sicut ait sanctꝰ doctor
vbi supra. Non em̄ vt ip̄e ait p̄pter
hoc dedit consilium istud quasi di
uites perfecti esse non possint. sed
quia faciliter non perficitur homo
cum possessione diuitiaꝝ. Ihoc idez
sentit dñs Guilhelmꝰ antisiodorēn.
respondendo ad quoddā argumē
tum cum arguit. Relinquere oīa
est opus perfecte caritatis. Ihoc
inquit sic intelligendum est ꝙ est sig
gnum perfecte caritatis ꝙ nō essen
tialiter perfectio. Preterea si paup
tas esset essentialis perfectio. seque
retur ꝙ nulli diuites possent perfi
ci in vita xp̄iana. ex quo non habe
rent paupertatem que p̄m aduersa
rium pertinet ad essentialem pfecti
onem. Falsitas ꝺsequētis ex illo ar
guitur Ecci. xxxi. vbi beatus dives
ille dicitur qui inuentus est sine ma
cula nec sperauit in thesauris pecu
nie. Super quo glosa magna. Si
quidem virtus est diuitem esse et
perfecta caritate deo figi et adhe
rere. qui ex affectu diuitiarum macu
lam non contraxit. qui post aurum
ocupiscendo non vadit. nec de diui
tijs supbiendo sup alios se extollit.

Sequitur. Quis em̃ est hic et laudabimus eum. fecit enim mirabilia in vita sua. Vere em̃ mirabilia facit qui in diuitijs affluentib⁹ cor non apponit. Post que omnia concludit qui ꝓbat⁹ est in illo et ꝓfect⁹ inuent⁹ est. Itē si pauptas volũtaria essentialiter faceret ad ꝓfectionē vite xp̃iane. sequereť ꝙ possessio opũ et diuitiarꝝ essentialiť impfice/rent hõiez. et ita prelati. papa dñs omniũ. viri ecclesiastici possidentes diuitias isti deficerent a ꝓfectione xp̃iana. Imo ip̃i religiosi qui de artissima paupertate gloriant. trãseuntes ad prelaturas in quibus recipiunt amplas diuitias. illi inquã caderent a ꝓfectione essentiali vite xp̃iane. et ita nunc̃ deberent ad p̃laturas illas transire. Nozro ꝙ in ip̃a dimissione pecuniarꝝ seu diuitiarũ nõ obstat essentialis ꝓfectio. declarat sanct⁹ doctor in libello sepe dicto arguens p exemplum ꝙ ip̃e saluator tradens Matħ. v. capitlo documenta ꝓfectionis dicebat. Si quis percusserit te in maxillã prebe ei et alterã. Et qui vult tecũ in iudicio ꝛtendere et tunicã tollere. dimitte ei et palliũ. Et quicũq; te angariauerit mille passus. vade cum eo et alia duo milia. Manifestũ est ꝙ viri perfecti nõ semp ista actu implẽt Alioq̃n ip̃e dñs a ꝓfectione defecisset qui ꝓcussus a seruo pontificis. nõ prebuit aliã maxillaz sed dixit. Si male locutus sũ. testimoniũ phi

be de malo. Si aũt bene. cur me cedis. Similiter Paulus. Qui alapã a sacerdote recepat nõ obtulit aliã maxillã. sed ostãter dixit Percutiat te dñs paries dealbate. Sic ergo nõ est de necessitate essentialis perfectionis hoc ope implere. sed sufficit vt in prepatione animi habeant vt ait aug⁹. li. de sermõe dñi in mõte. qõ et diuites habere ꝓnt Ihñ ꝙ viri ꝓfectissimi Athanasius. Siluester. Hilarius et alij sancti plures viri ꝓfecti opes ꝙ diuitias possederunt. Deniq; in statu innocentie fuissent hõies ꝓfecti et tñ fuissent maxime et vere dñi tpaliũ quib⁹ dicebať a dño. Dominamini piscibus maris et volatilibus celi ꝛc ¶ Sed̃ ꝙ tur vltra ꝙ ieiuniuz abstinentia iuedie vigilie non ptinent essentialiť ad perfectionem vite xp̃iane. Hoc ex intentione tenet Cassianus vbi supza allegatur in priori corollario Nam et de domino legimus ꝙ venit manducans et bibens. Quãobrem Augustin⁹. x. confessionũ. Non ego inquit timeo immundiciã obsonij. sed immunditiam cupiditatl. Hec est em̃ que imperfectum facit. non ip̃m obsonium. Et in libzo de de doctrina xp̃iana. Vsus inquit talium non est in culpa. sed libido. Fieri em̃ potest vt sine vitio aliquo vozacitatis preciosissimo cibo sapiens vtatur. insipiens ardentissima gule flãma in vilissimũ inardescat. Simile dicit in libzo de questionib⁹

Hec aurora mane
ruangelij et recitatur in decretis.
Oportet inquit sapientes filios in/
telligere.non in abstinendo vel mā
ducando esse iustitiā.sed in equani
mitate tolerandi inopiā.Nam pau
lus qui sciebat abundare et cū mā
ducantibus manducabat.non imp
ficiebatur ex hoc.alias nunqz egis/
set.Qua in re Richardus de sācto
victore in libro de exterminatione
mali et promotione boni. Hinc est
ait q multos videmus mira absti
nentia corp' afflixisse.morbos gra
ues incurrisse q incurabiles.eosdez
ipos post edomitam concupiscen/
tiam.post acceptam diuinitus gra
tiam rigoris pristini frena laxasse.
et corpori suo in cibo.potu.somno
vestitu.multo amplius qz custodia
sanitatis postulassz indulgere.Cō
stat autem q loquitur de perfectis
vtpote de illis qui concupiscentiaz
edomuerant et diuinam gratiaz re
ceperant.Unde et beatus macha
rius summus ille anachoritarū ho
minū perfectissimus vnus .de soli/
tudine veniens ad congregationē
fratrum et vinum bibens cum eis
non ex hoc imperficiebatur. Q si
abstinentia a vino esset essentialis
perfectio nunqz illam relaxasset.Te
tez si ieiuniū.abstinētia q cetera es/
sent de essentiali perfectione.seque/
retur q vtentes cibis delicatis car
nibus et volatilibus non possent p
fici in vita xpiana. imo sequeretur
q infirmi debiles qui forte tota vi
ta sua ieiunare non possunt. senes
ipi in religionibus et alibi Isti inqz
deficerent qui inedias vigilias ab
stinentias ferre non possunt a per/
fectione xpiana. Qd quis diceret?
Corollarium istud tenet sanct' do/
ctor scda scde.q. clxxxvi. ar.ij. in
cor.questionis Ex predictis infero
q paupertas/ vigilie. abstinentia.
ieiunium.inedie.nuditas. priuatio
omnium facultatum non sunt vir/
tutes.Apparet ex predictis quoniā
omnes virtutes sunt de essentiali p
fectione vite christiane. Hec autem
omnia sunt extra essentialem perfe
ctionem vite xpiane vt deductū est
Item si ista essent virtutes sequere/
tur q debiles. infirmi. senes. diui/
tes non possent habere omnes vir
tutes.cum ipi senes et valitudina/
rij ieiunare non possint et abstinen
tiam facere.et diuites non habent
paupertatem sic nullam virtutem
habere possent. Cum enim virtu/
tes sint connexe.et diuites non ha
beant paupertatem que p'm ad'ier
sarium est virtus.et infirmi non ha
bent abstinentiam.sequitur illatum
Ex quo statim apparet q ista omia
predicta ieiunium.vigilie.pauptas
et huiusmodi magis sunt quedam
voluntarie penalitates.qz virtutes
dicende.patet ex dictis. Qm si pau/
ptas vel ieiuniū eēnt virt' vel gra
d' virtutis tūc eēnt p se laudabiles
quoniam virtutes sunt per se bone
et de genere per se laudabiles. Ter

tũ est autem ꝙ paupertas non est laudabilis nisi ex hoc adiuncto ꝙ est voluntaria. Sic est de ieiunijs q vigilijs Unde quêadmodũ mors ipa volũtarie perpessa pro christo licet sit meritoria. nõ tñ est virt⁹ aie aut potentie pfectio. sicut actus vel habit⁹ existens in aia. sed magis ẽ q̃daz volũtaria et meritoria pena// litas. sic de p̃dictis imaginandũ est Ulteri⁹ infero ꝙ habẽs familiam. vxorẽ et liberos p̃t essentialiẽ pfici in vita spiritali et xp̃iana. patet de Abraã vt argutũ est. de Job q alijs q̃plurimis viris pfectis tã veteris q̃ noui testamenti q̃ vxores habuerũt. Secõ qz tales p̃nt habere oẽs virtutes. Si em̃ daret instãtia maxime esset de ipa incontinentia. Hanc aũt habẽ p̃nt ipi diugati vt expresse determiat aug⁹ in li. de bono diugali. Cõtinẽtia etem̃ sicut ipe ait nõ est virt⁹ corpis sed animi. Nã virtutes aliqñ latent in habitu. aliqñ manifestant in ope. omnẽ autẽ actũ vel habitũ animi quẽ habent nõ diugati p̃nt et ipi diuges habẽ Sicut em̃ exemplũ est beati Aug⁹. vbi sup̃. Nõ impar est meritũ essentiale fortitudinis vel patiẽtie in Johanne q̃ passus nõ est. q in petro q̃ passus est. habuit em̃ Jobes vtutes fortitudinis et patientie eque pfectas sicut et petr⁹. Sic et osimiliẽ nõ est impar meritũ essentiale castitatis vel otinentie in Jobe qui nuptias expt⁹ nõ ẽ. et Abraã q̃ filios genuit. Abraã etem̃ castitatẽ celiba

tus Jobis habuit in voto et habitu. et castitatẽ nuptiaꝝ in vsu qui libenẽ abstinuisset ab oñi actu cõiugali si dñs p̃cepisset. sicut Jobez legit a nuptijs reuocasse. Qui q̃dem Jobes otinentiã oñdit in actu exteriori. Ex quo sequitur ꝙ virginitas p̃m illud quod addit vltra cõtinentiam. et si sit quidez decor virtutis. non tamen est virtus nec gradus virtutis alias diugati nõ possent omnes virtutes habere. imo quia virtutes necessario onexe sunt nullam omnino virtutem haberẽt quibus deesz virginitas. Secũdo nulla virtus tollitur nisi per peccatum. virginitas autem absq̃ peccato perdi potest vt in actu cõiugali Tertio omnes virtutes et actus earum pro loco et tempore sunt in precepto. virginitas autẽ nulli seruanda precipitur. Quarto omnis virtus perdita vel amissa per penitentiam potest reparari. sola virginitas perdita vel amissa nunq̃ reparatur. Ex premissis igitur appareret qũo consilia euangelica faciunt ad perfectionem vite spiritalis. faciunt em̃ vt dictum est sicut instrumenta promouentia vel expedientia vel manuducentia ad illam aut sicut remouentia prohibens Quia em̃ concupiscentia oculorum pluri/mũ impedit et retardat a perfectione habenda. Ideo ad tollendum istud dedit dñs osilium pauptatis per quã tollunẽ q abdicanẽ ea que extra nos sunt videlz tpalia. Quia

Et aurora mane
p'nte cõcupiscentia carnis viã p/
pedit ad pfectionẽ habendam. Ea
pter adhibuit dñs cõsiliũ castita
tis q̃ tolleret illud qđ est iuxta nos
videlicet vt est cõcupiscẽtia carnis
Quia veniq̃ supbia vite mariõ im/
pedimento est ad ipaz pfectionem
Datũ est ergo cõsiliũ obedien/
tie qua nosmet ipos abnegem⁹ po/
nentes ꝓpriã voluntatẽ in arbitrio
alteri⁹. Cõcordat cũ istis doctor so
lennis in questionib⁹ de quodlibet
dicens. q̃ cõsilia euãgelica plus fa
ciũt ad vitã spiritalem negatiue re
mouendo prohibentia q̃z positiue.
Hoc idẽ ponit doctor sanct⁹ in plu
rib⁹ locis dicens q̃ cõsilia ordinãt
ad vitã spiritalẽ sicut ad vitaz cor/
pis tuendã ordinat medicina ꝑser/
uatiua q̃ nõ intrat essentialẽ ostitu
tionẽ viuẽtis et sine ea põt haberi
pfecta et integra sanitas. Cetẽa ãt
p̃cepta alia a caritate faciũt ad vi
tã spiritalẽ sic cib⁹ vel alimentũ ad
vitã corpis. sine aũt cibo vel alimẽ
to nõ est vita. imo et alimentũ per
actionẽ caloris naturalis cõuertit
in alitũ vt cibatũ. Sic ergo appꝛet
q̃ quantũcũq̃z remoueant impedi
menta pfectionis ꝑ instrumẽta cõ/
siliorz. vel quantũcũq̃z pfecta instru
menta habeant ad pfectionem ha
bendã. nunq̃z tñ dicend⁹ est homo
pfect⁹ nisi habeat illa que veniunt
et cõcurrũt ad essentialẽ cõstitutio/
nem et pfectionẽ vite spiritalis que
sũt obseruantia p̃ceptorz diuinorz
et exercitiũ virtutũ. de quib⁹ oñib⁹
cutilans solẽ edixerit
dant p̃cepta et de pfectione earuz
Itaq̃ et si cõsilia euangelica plurí/
mũ expediant et valeant ad pfecti
onẽ vite spiritalis cõquirẽdam. nõ
tñ necessario req̃runt ad eaz qm̃ in
oñi statu seru. ordine. gradu pfecti
viri inuenti sũt. Et quib⁹ colligi pt
breuis et necessaria dña preceptoꝝ/
rũ et cõsiliorz quo ad materiaz vel
obiectũ sup quo ferunt. qm̃ cõsilia
ꝓprie et maxime respiciũt materiaz
instrumentalẽ disponentẽ ad facili
us et breui⁹ adquirendaz essentia/
lẽ vite xp̃iane pfectionem. Et ideo
sũt pfectio ꝑm quid et accidẽtaliẽ.
Precepta vero diuina magis ỏ di
recto et immediate respiciũt illa q̃
essentialiẽ ptinẽt ad vitaz xp̃ianaz
et spiritale sicut sũt virtutes q act⁹
eaz. Et istis infero q̃ obligatio p̃
ceptorz maior ẽ et efficacior q̃ ob/
ligatio votorz. Probat aũt istud primo
cõpando votũ et p̃ceptũ ad mate/
riam circa quaz cadunt. Secõ cõ
pando ad modũ et vim obligandi
Et tertio cõpando ad illa a quib⁹
trahũt rationem sue obligationis.
Et ꝓma radice arguit q̃m̃ p̃cepta
diuina sũt et dant de illis que p se
bona sũt. vtpote de actib⁹ virtutũ
de dilectione dei et ꝓximi quibus
homo simpliciter bon⁹ dicit in vita
spiritali et xp̃iana et in quibus stat
et essentialiẽ cõsistit vita spiritalis
et pfectio ipi⁹. Nota aũt non sunt
de operib⁹ p̃ceptorz sed magis de
instrumentis ad vitaz xp̃ianaz vt
ỏ paupertate. abstinẽtia. vigiliꝫ et

hmõi que nõ sũt per se bona virtutũ sed magis dispositõ ad vtutes Ex scda radice arguit idẽ Quũ naturalis obligatio vel vinculũ ĩmutabile ꝙ indissolubile maius est ꝗz voluntariũ et dispẽsabile Ad pcepta autẽ obligat homo naturaliẽ et indispẽsabiliter Ex tertio medio pbat corollarium. qm̃ pcepta trahũt et sortiũtur vim a deo dictãte et naturaliẽ inserẽte in tabul cordis Nota aũt suã imediatã obligationẽ accipiũt a volũtate hois vouẽtis. qui q̃ntum vult se ligat ꝙ obligat. et p libitu votũ suũ q̃lificat Itẽ pcepta sunt de nẽcatijs ad salutẽ. nõ sic aũt vota Magis aũt obligamur ad illa q̃ sũt de nẽcitate salutis. ꝗz ad ea q̃ sic nõ nẽcario requirunt Proiñ vota non hñt vim obligãdi nisi ab ipis pceptis Mñ teneẽ quis vota sua implẽ virtute pcepti illi⁹ iuris naturalis q̃ iubeẽ pmissa reddere. igit. Alteri⁹ infero ꝙ ocilia ꝙ obseruãtia cõciliorum ordinaũ finaliter ad pcepta ꝙ mãdata. hoc ẽ ad pfectã obseruãtiã pceptoz et mãdatoz Sequit ex dictis qm̃ pfectio ꝑm q̃d et actiuẽ talis ordinatur ad pfectionẽ simplr. ocilia autẽ et vota ptinent ad pfectionẽ ꝑm q̃d. et pcepta ad pfectionẽ simplr vt dictũ est Etiã qz instrumentũ est ꝓpter pncipale agens. vota aũt et cõsilia sunt de materia instrumẽtali. Ex q̃ potest sumi ratio ad pcedẽs corollariuz qm̃ ad vota ꝙ ocilia obligaũ hõ ficaliter ꝓpter ipa pcepta. igitur pcepta magis obligãt per regulaz aristl. ꝑmo posterioz Propter qd vnũqdqz tale et illud magis Ex quo apparet ꝙ dicilia dicuntur esse de meliori bono nõ fit ꝺpatio eoz ad pcepta sed ad sua cõmoda Verbi gra cũ pauptas dicit melius bonum nõ cõparaũ pauptas ad opus pcepti sed ad diuitias. sic ꝙ pauptas melior est ad perfectionẽ adquirendã vite spiritalis. ꝗz possessio opũ et diuitiaz Alp tãto dicũtur cõsilia de meliori bono. qz ordinaũ ad meliorẽ et pfectiorẽ obseruantiã pceptoz ꝗz sit cõmunis obꝺuantia eoz qui non accipiũt instrumẽta cõsilioz ꝙ votoz Sequit vltra Et si pl⁹ mereatur quis p opus aliqd factum ex voto ꝗz per illud idẽ sine voto votũ tñ nõ mutat genus aut ſba z opis Prima ps arguit. qm̃ p votum bõ dat plus deo. scz op⁹ ipm et potentiã. dum facit se non posse q̃n faciat quod ꝑus poterat non facere Siue iuxta cõmunez metaphorã vouens dat fructũ et arborem Alius aũt qui nõ vouit solum dat actũ. vel fructũ sine potentia vel arbore Maius aũt ẽ dare actũ et potentiã fructũ et arborẽ. ꝗz solum fructũ vel solã arborẽ vl actũ Item qz per votũ magis firmaũ hõ in bono Scda ps arguit. qm̃ votũ nõ addit nisi rationẽ voluntarie obligationis. istud autez nõ mutat genus vel ſbam operis. Ex

Et aurora mane
quo vlteri⁹ hoc patz ꝙ multa opa
sine voto perfectiora sūt et melio/
ra. ꝯ aliqua alia ex voto Probat
qm̄ diligere deū ex toto corde me/
lius ē ꝯ aliqua tepida castitas. ⁊
opus martyrij sine voto lōge me/
lius ē ꝯ paupertas vel ieiuniū ex
voto Et p̄dictis infero ꝙ papa i
oīi voto religionis dispēsare pōt
Hoc patz qm̄ in oi emissione voti
subintelligi debet volūtas princi/
pis vel sūmi pontificis Itē si non
potest dispensare papa in oīi vo
to vel hoc esset qz votum. ⁊ sic de
iure diuino ⁊ naturali reddendū est
vel qz solēnisatū Nō p̄mum als in
nullo voto papa posset dispēsare.
qd̄ est absurdū Et patz oīa qm̄
redditio vni⁹ voti non plus est de
iure diuino ꝯ redditio altēi⁹. Nec
scdm̄ dici pt. qz solennisatio voti ē
de institutione eccie et ita de iure
humano. supra quod est papa.
et ita patet ꝙ papa potest facere
de monacho nō mōchū qm̄ sē ar/
guit de palude. esse monachū non
est nisi cē obligatū ad obꝫuantiā
triū p̄ncipaliū votoꝝ Hmōi autē
obligationē vel vinculū solue pōt
papa sicut et legit fecisse de rege
vno arragonū quem exire coegit
de claustro ad plem p̄creandā et
vxorē ducendā Ex p̄missis oibus
sequit ꝙ multi sūt p̄fecti ⁊ fuerunt
in vita spiritali. qui nō sūt in statu
p̄fectionis Patz de multis diuga
tis. qui sūt et fuerūt p̄fecti in vita
xp̄iana. nec tñ hñt statū p̄fectōis

rutilans solē ediderit
qm̄ status diugalis nō dicit stat⁹
p̄fectionis osimilit Multi vt pch⁹
dolor et clare nimiū vidē est se in
statu p̄fectionis p̄lationis vel reli/
gionis oim̄ imp̄fectissimi. dissoluti
in vita et moribus. vt inde dixerit
greg⁹ in pastorali Plerūq; ordinē
psonaꝝ pmutauit qualitas morū
Vñ p declaratione ālioꝝ descri
bitur status p̄fectionis. ꝙ ē mod⁹
viuēdi in quo ꝙs obligat ad p̄fe/
ctionē adq̄rendā vel exercendam
siue obligē per votū aut p̄la tōez
vel dignitatē Dixi adq̄rendā p̄p̄
statū religiosoꝝ. exercendā p̄ter
statū p̄latoꝝ epoꝝ et curatoꝝ In
fero vltra ꝙ status p̄fectiōis exer
cende generalit p̄fectior est statu
illo qui ordinat ad p̄fectionē adq̄
rendā. hoc de se notū est. qm̄ exer
cere opera p̄fectionis digni⁹ est et
p̄fectius. ꝯ ad illa niti tendere et
festinare Dimt et stat⁹ ille p̄fectior
est qui obligat assumentē illuz ad
opera p̄fectiora exercēda vel adq̄
renda. ꝯ ille qui ad min⁹ perfecta
obligat aut exercēda aut conq̄ren
da Alteri⁹ sequit ꝙ status p̄fectis
simus in eccia militante est status
epoꝝ Patet qz obligat ad opera
hierarchica p̄fectissima exercenda
que sūt purgare illumiare et perfi
cere Purgare arguēdo corripien/
do increpādo Argue increpa ob/
secra monet aplus thimotheū ꝙ
epm ordinauerat Illuminare aūt
instruēdo. docēdo. monēdo Oport
tet scribit aplus epm amplectentē

eſſe eū qui ꝑm ſanā doctrinā eſt fi/
delē ſermonē vt ſit potens exhoꝛ/
tari in doctrina ſana.et cōtradicē
tes arguē Quāobꝛē et in ordina/
tione epī petiť ab eo Scis nouū ⁊
vetus teſtamentū.et reſpōdet.ſcio
Perfice deniqꝫ hoſtias p̄ces oꝛō/
nes ſacr̄a que ſūt vaſa ſcificatiōis
et gr̄e offerēdo Oīs eni pōtifex
vt inſtruit hebꝛeos apls ex hoib⁹
aſſumptus ꝓ hoibus conſtituiť in
his que ſūt ad deū.vt offerat do/
na et ſacrificia pro pēcis Item qꝛ
p̄latus debꝫ aiam ſuā ponere pro
ſubditis.qō eſt opus pfectionis
maxie Debet regentibus ſubſidia
miniſtrare tpalīū bonoꝝ Si enim
inqt greg⁹ nō dat ſūam ſuam.qī
datur⁹ eſt aiam ſuā? Itē ꝑm apl̄m
et diuinū dionyſiū epī ſūt coopa/
tores dei Pontificū oꝛdo ait dio/
nyſius p̄m⁹ et ſublimiſſim⁹ Et hu/
go in omento Epī ſūt ſublimes et
ſuꝑiores ac ipī dīnitati magis ap
ꝓpinquātes Sequiť vlteri⁹ q̄ ſta/
tus p̄lationis nō ideo dicit perfe/
ctiſſimus.qꝛ cōueniētioꝛ et aptioꝛ
eſt ad pfectionē adq̄rendā.ſed qꝛ
hoiem iā perfectū req̄rit Patꝫ q̄a
ſtatus eſt pfectionis in alios exer
cende nō adquirēde.q̄re hominē
pfectiſſimū exigit et requirit Quo
circa accipiam⁹ dr̄am inter ſtatum
pfectionis adq̄rende et ſtatū pfe/
ctionis exercēde.que quidē dr̄a a
fine ſumēda eſt Status nēpe pfe/
ctionis exercēde intēdit bonū ſuū
in alios effūdere et multiplicare.

Status vero pfectionis adquirē/
de bonū illud qō iā ali⁹ diffundit
intēdit nitiť et feſtinat in ſe adq̄rē
Primus ex abūdantia in alios re
undat.ſecūdus in ſe ſtat Secōm eni
ariſt.v.eth. Virtus tūc perfecta ē
qñ habēs eam pōt ad alterū vti⁊
mō ad ſe ipm Multi eniꝫ in ꝓpꝛiis
ꝛtute vti poſſūt.qui ad alteꝝ ne/
queūt Ultra ſequiť etſi ſtat⁹ p̄la
tionis ſit ſtatus pfectionis exercē
de.nō ſic tñ exercende quin etiam
ſit ⁊ adquirēde Patet qꝛ p̄lati nō
ſunt in ſūmo pfectōnis ſed in dies
pficiūt in gratiis et virtutib⁹. Nō
q̄ iam acceperim dicit apl̄us aut
perfectus ſim hoc eſt ſic quin am/
plius perfici poſſim Sequoꝛ autē
ſi quo modo apꝛehendā Quare
aūt plus dicať perfectiōis exercē
de q̄ adquirēde.ideo eſt quia ꝑn/
cipaliť datur ⁊ inſtituiť ex officō ⁊
oꝛdine.vt bonū quod in eo eſt ex/
tendat diriuet in alios et effūdat.
⁊ quaſi ſe neglecto aliis nō ſibi vi/
uat.qui nec ſic perfectus eſt quin
vlterius perfici queat.ſed qꝛ mari
ma ex parte iam pfectionis eſt.ſic
perfectus doctoꝛ et clericus dicit
quia excellēter profecit in doctrina
q̄ q̄ oīi die ꝓficiat in ea Ex iſtis
infero quia ſtatus curatoꝝ in oꝛ/
dine ꝓmus eſt ſtatui epoꝛuꝫ Patet
qꝛ eadē opera hierarchica eis
incumbūt que et epīs Etſi non in
tam excellenti gradu Debēt eteni
ſubditos purgare arguēdo increꝑ/
pando.illuminare docendo ⁊ p̄fi

Ite aurora mane
cãdo. perficere sacmẽta ministran
do Tenent et in casu sicut episco/
pi alias p ouibus ponere Unde
in missione septuaginta duoꝝ dis/
pulorꝝ quibus curati succedũt ꝟz
theologos et iuristas. q̃si eadem
opera mãdauit eis xpũs q̃ q apo/
stolis luce decimo Sequit statum
er hoc p status curatorꝝ pfectior
est statu religiosorꝝ ꝓpatet qz ꝓpri
mior est sũmo statui eporũ ego ꝛc
Qd aũt est ꝓpinquus sũmo est pfe
ctius Scdo qz status curatorꝝ est
status pfectionis exercende Reli/
gionis vero status magis ẽ adq̃/
rende: ꝟm p̃dicta aũt stat' pfectio
nis exercende pfectior est statu p/
fectionis adq̃rende Qz status reli/
giosorꝝ sit pfectionis acquirende
hoc expresse ponit scũs doctor sc̃a
sc̃e q. c. lxxvi. ar. p̃mo in solutõ/
ne iij. et iiij. rõnũ et ar. ij. in corpe
q̃stionis Et libello suo de pfectõe
vite spiritalis Status inq̃t religio
nis ad perfectionez ptinere dicit
p q̃nto est via tendẽdi ad pfectio
nem per quedã exercicia regularis
obꝟuantie Nũ et. ij. ij. in pluribus
locis q̃onis eiusdẽ Religios' inq̃t
nõ ꝓfitet se esse perfectũ ꝟz magis
adhibere curã operã et studiũ ad
adq̃rendã pfectionẽ per regulares
obꝟuantias sue religionis quam
assumit. sicut instrumẽta ad pfecti
onẽ Et ita sicut ipe dicit dicit sta/
tus pfectionis solũ ex intẽtione fi/
nis perfectionis adq̃rende Qui ãt
opatur ad finẽ. nõduz assecutus ẽ
rutilans solẽ ediderit
finẽ Alioqin religiosus ꝓfessus
vni' diei qui verissime q ꝓprie ẽ re
ligiosus esset iaz pfectus. et pueri
xiij ãnoꝝ ꝓfessi dicerent iã pfecti.
qd quis dicẽt? Nũ et i religioni/
bus licite et bene recipiuntur pueri
adolescẽtes hoies indocti et imp/
fectissimi vt sez pficiant in religio/
ne tales aũt nũq̃z deberẽt admitti
ad. curam regendã Sic igit stat'
curatorũ req̃rit hoiem pfectiorem
q̃z status religiõis ea ꝓpẽ dicebat
aug' et habetur. xxi. q. i. c. Proba/
tiores non nisi et meliores in cleri/
cos hoc est curatos recipim' Non
dicit in mõchos vel religiosos ad
quẽ statũ qz est status pfectionis
adq̃rende. omnes recipi pnt Pcte/
rea ꝟz dinũ dionysiũ stat' platorꝝ
ꝓferẽt statui religiosorꝝ. qz ẽ advu
ctiu' et ali' in se stat' Iporũ ãt cu
ratorꝝ ẽ etiã alios ad deũ adducẽ
exhortãdo instruẽdoq monẽdo q̃
sic ad deũ redeãt Unde vi. ca celest.
hierarchie ait ipe dionysius Con
sũmandus mõchus retro sacerdo/
tem stat non sup caput hns tradi
ta eloq̃a Sequit in textu Qz autẽ
neq̃z sup caput tradita eloq̃a hre
dicit et astare sacerdoti declarat
monachicũ ordinẽ nõ esse alijs p/
latũ. sed in ipa stantez singulari et
sacra statione Unde et ab initio
institutionis religiosorꝝ vt ex legẽ/
dis pm claret et apparet. fligiosi
erant subditi parochialib' curati.
a quibus et recipiebant eccliastica
sacmenta Postmodũ vero vt va/

gandi tolleretur occasio. abbates eoꝝ instituti sūt curati eorum Itē arguit ad corollarium qm̄ curati ordinati sūt ad bonū cōmune. religiosi vero vacant bono ꝓuato q singulari et sacre stationi: bonum vero cōmune diuinius est q melio bono ꝓuato Infero vltra q status curatoꝝ sicut et epoꝝ est de ꝓmaria et ordinaria xp̄i institutiōe Patet qz ipi discipuli q̄bus succedūt curati ꝑm glōs et canones fuerūt ordinarij hierarchie et immediate a xp̄o missi. et ptātem hierarchisandi acceperūt non a petro sed a xp̄o Sequit vltra q curati parochiales nō se hnt ad epos sic baliui vel ꝓpositi ad regē vel ꝓncipez Patet qm̄ ipi curati hnt ordinariam iurisdictionē siue ptātem exercendi ea que iuris sūt in subditos sicut et discipuli quibus succedunt Prepositi aūt et baliui nō habent nisi subdelegatā iurisdictionē non ordinariā Secōdo si curati nō haberent ordinariā iurisdictionē plus q̄z ꝓpositi vel baliui regū et principū tūc epi possent ꝓ libitu q mere gratis eos deponere absq culpa sicut ꝓncipes de suis prepositis q baliuis facere possūt Consequēs aūt falsū est. quia ꝑm canones ecclesiam quā quis iuste adeptus ē. nō nisi pro graui culpa coram epo canonica seueritate amittere debet. Itē qz curati de iure diuino q cōl possūt opa hierarchica exercē arguere docere ꝓdicare. ꝓficere sacramenta ministrare. sequit q status curatoꝝ nō est factic̄ius vel aduēticius vel volūtari⁹ Qz ergo ꝑz ꝓdicta est de ꝓmaria xp̄i institutione et ordinarius status Ulterius sequit q sicut papa nō posset statuz epoꝝ ab ecclesia tollere sic nec statū curatoꝝ Patet quia in suis antecessoribus immediati a xp̄o missi sūt. sicut q epi in aplōꝝ missione Ultimo infero sicut summus pontifex nō posset statū curatorū abolē vel tollere. sic nec a parochianis omniū curatoꝝ omnem debitam subiectionē tollere vel suspendere. ita vt in nullo eis subiiceretur Probat qm̄ ꝑm dicta curati a xp̄o in suis successoribꝰ acceperūt auctem et ptātem actiuā. imo mādatū et ꝓceptū hierarchisandi sūditos suos. ergo xp̄us eodē actu vel mandato instituit ordinauit et ꝓcepit q ipi subditi a curatis hierarchisarent q ad eos venirēt frustra eteni daretur actiua ptās hierarchisandi nisi et passiua Unde sicut arguunt doctores theologi Christus dando aplis potestatez absoluendi Quorū remiseritis pec cata ꝛc. illo eodē actu et mandato obligabat homines ad ofessionē peccatoꝝ. quoniā sine confessione nunq̄z absoluerēt. et frustra dedisset auctoritatez absoluendi. nisi in subditis corresponderet instituisset obligationē preceptiuā ad se submittendū eis pro beneficio absolutionis Ita in Posito imaginan-

Cõtra pfessũ

dum est Itẽ qz ipi curati iure natu
rali et diuino obligant curã et soli
citudinẽ gerere ac rationem distri
ctam reddere de ouibus sibi com
missis. igit ipi etiã parochiani eis
obligantur q subñciũtur. tenet ose
quẽtia qz obligatio debet esse mu
tua nec claudicare debet Itaque
necessariũ est si rex vel ꝓnceps te
neatur subditos tueri regere pte
gere et defendere. ꝙ cozrñdenter
subditi eis debeant subiectionẽ tri
butũ et vectigal. et ecõtra si plebs
vel populus debet principi reuerẽ
tiam et tributa Rex etiã debet eis
ptectionẽ et defensionẽ Nã q ipse
sũmus pontifex ꝓter magnitudi
nem obligationis vocat se seruuz
seruoz Sic etiã oportz ꝙ omnes
ei maxime obligent Sic igit inter
curatos q parochianos ẽ mutua
naturalis q diuina obligatio quã
generaliter papa nõ potest ab ei
bus tollere

Explicit notabilis val

de tractatus de consilijs euange
licis. et his que pficiũt hominem
essentialiter. et de statu pfectionis

inobedientẽ vel

Contra pfessũ inobe

diẽtẽ eiusd Jo garsõis

O Ore tuo te iudico
serue neq; Si hoc di
xit in pabola dñs de
buo nõ mltiplicãte licz reddẽte ta
lentũ. qd dicturꝰ ẽ de buo dissipan
te sik et negãte talẽtũ Talis ẽ ille
inobediẽs pfessus sit clericꝰ sit lai
cus. q ꝓpriã ipius sui volũtatẽ acce
ptã a deo cã lucrãdi vite thesauꝝ
ecne. dedit illã in manu supioꝝ. sui
dicẽs Suscipe me q viuã abba pr
In manꝰ tuas omẽdo spm meum
qm fidẽs i te q de me diffidẽs do
illũ tibi Adiuua me q saluus ero.
Nũc tu quisq; es pfessus h mõ
vel sik. q pri cuiꝰ ẽ volũtas tua do
no tuo. imo voto spõtaneo pꝰ nũc
in ncitate xpi so parẽ recusas q cõn
stimulũ calcitrare ꝑsumis. interro
gabo te paucula quis er ore tuo
te iudicet scia tua Incrogo te ñ
dico buc neq; h frem et seruũ in
xpo carissimũ agẽs in spũ lenitat.
et instruẽs iuxt mõitionẽ apli q xpi
cupiẽs te saluũ esse ab errore vie
deuie. qm omis inobedia deuiat a
via vite. ad quã q reduxerit et cõ
uerterit pccoꝝ ẽ opit multitudinez
pccoꝝ Incrogo te si memineri. pꝝ
fessiõis tue. etsi penitz te fecisse. p
cul abst hec ingtituo a spũ tuo.
pcul et talꝰ pozzo si memineris et
a ꝓbas incrogo q̃s sapientioꝝ q
potioꝝ inkpres erit pfessiõis huiꝰ
q̃lit obbuãda ẽ a supioꝝ pr tuꝰ ma
xime cũ osilio ouẽtus. aut tu subdi
tus et vnicus et vt fertur laicus!

Si te tuūq̄ dixeris p̄ferendū p̄ponendūq̄ iudiciū/erras intolerabilr neq̄ est qui talē te nō aspnaē tuaz ptin⁹ arrogantiā subsamnās q̄ dicēs Quis p̄t hūc audire? Certe puto q̄ pudet te etiā hec inērogatio auditu suo p̄mo Interrogo deinceps putas ne p̄rem. imo q̄ p̄res tuos ita malignātis esse neq̄tie. q̄ in male osulendo saluti tue. vellet se simlr et te pire? Exclamabis arbitroz ad hanc inērogationē cachinnās q̄ indignās rugata fronte Lōge sit hec insania a me pauperculo ideota subdito et pcōze. vt de sanctissima supioz̄ meoz̄. p̄batissia q̄ sapia. taz sacrilege desipiā Cui gila nūc et p̄spice si nō breui raciū cula ptinus ex oze tuo te iudico q̄ iussus hoc q̄ illud facere tu nō obedire p̄seueras Si eni supioz tu⁹ sapiētioz est in cognoscēdo p̄cepta regule quā p̄fessus es. si p̄tēa credis q̄ nollet se damnare dū tibi p̄cipit obedire. q̄d obniti potes. q̄d excusatio afferre sup inobediētia tua ne dicam ptinacia? Sed dicis forte demissis oculis. q̄ facie humi dejecta si nō omis a te pudoz abscesserit. si nō attrita iā fronte meretricē imitaris dicēs Nolo virtuosus esse. q̄ dño per afflictiones abstinentiā q̄ placē exēplo p̄oz̄ scōrū noiatim Johis baptiste. sentio fortitudinē corpis mei. scio q̄ ieiuniū a vino nō erit in grauamen mi Ecce frater recedis iā a concessis p̄oribus Tu iudiciū tui p̄fers omi alteri. q̄si si dicat infirmus et insanus medico suo Cognosco melius dispositionē meam q̄ tu ipe Scio q̄lit̄ obtpandū mi nō ē regul artis tue Aggrediar nunc te altera via durioze. vt ex oze tuo te iudicē si ptinax esse decreueris. nō tm̄ mō p̄uū neq̄ sed vel hereticū apostatā vel de hresi et apostasia vehementer suspectū. ita tm̄ si deposito iudiciī rōnis per cerebri lesionez tibi nō fuerit excusationis subsidiū. quo casu nō ita argumētis theologie. sed fomētis medicine op⁹ erit. Dixit dns nr ihs xps ad oēs in ecclia p̄latos loquēs ad personas aplōz̄ et discipulōz̄ Qui vos audit me audit q̄ qui vos spernit me spernit Credis hoc? Credis si catholic⁹es Scio p̄terea q̄ supiores sūt et p̄lati tui p̄res ordinis sancti in quo et sub quo p̄fessū te negare nō potes. aut si negas. erras in facto et conuinci testib⁹ potes. imo verberibus et carceribus coerceri Alioq̄n fas esset exēplo silī et pniciosio cuilibet p̄fesso religionez se negare p̄fessū et impune Cetez̄ si fateris te p̄fessū fatearis oportz̄ te ad obedientiā. cōn p̄rium etiā volūtatis arbitriū teneri ligatum Alioq̄n cōdicis euāgelico nūc inducto p̄cepto Qui vos spernit me spernit Qui aūt spernit xp̄m vtiq̄ blasphemat et apostatisat. Et si advit q̄ hoc licite faciat. se palam in hresim p̄cipitat. ex qua si non velit extrahi ptinax est iudicādus

et vt talis brachio sclari relinquē dus.ne dñ a monasterio pellēdus ꝓuideat salubriora deꝰ.tñ et si ita loq̄mur et vere loq̄mur Tēptabo uiā rursus alterā q̄ saniorīs est ad morbū fomiti Dicis vt accepiꝝ iā ꝓtractū est q̄ nō ex inobediētia de/ sistere vis a potu vini.cetēis q̄ ci bis lautioribꝰ ordini decessis ꝝ ad ⁊tutes adq̄rendas ex pñia Vide q̄so frater ne mētiat iniquitas sibi ne sit iste laq̄us sathane sub āgelo lucis.nō virtus abstinentie in spū humilitatis Itaq̄ si vis vt credā tibi oñde vel paulisper obediētiā in q̄ntulo potu vini.necnon in alio frm edulio saltē pauculo.vnde nō possit corpus ad lasciuiā excitari. neq̄ rigor abstinētie ꝓi.nūc vēo quale istud ē q̄ abhorres a vino talit vt nec cōsuetudini ecclie velis esse dformis.q̄ post sacrā cōionē dat laicl.poculū vini tātillū. Qualt est ista obsecro singlaritas.nūq̄d de radice ꝓcedit abstinētie.et non potiꝰ ex intimis hypocritat demē tie.vt dñ facis q̄d nemo mirentur oñes.et tibi laudē singularitatis impune ꝓsumas? Legimꝰ de multl. ita seductis pessimo fine ēminanti bus vitā. Fuit sco frācisco collau datus ff vnus qui iussus cōfiteri per verba noluit nisi ꝑ nutꝰ Tolli/ te inq̄t scus frācisc⁹ figmētum ꝟ diabolicū docuit exitꝰ ita eē Dicit climachꝰ Si videris aliq̄ qui sibi sit in cōitate singlaris.ipe nō indi get demone tēptante q̄ factus est sibi demon Et apud sapientē scri/ bitur Vidisti hoiem sibi sapientē videi plus illo spem hēbit insipiēs Quis vo plus sibi videt sapiēs q̄ sit ille qui iudiciū suū ꝑfert iudicō q̄ūcūq̄? At vēo dicit ff iste sic ac/ cepi Nullū audiā i abstinētia mea nisi solā eccīam.q̄si videlz ꝑ q̄libz tali sit conocandū generale cōsiliū. aut sit papa spēaliter adeūdus.et nō sufficiēter dicat eccīa q̄ sup̄ior ꝑtim in re tali decernitꝝ iubz Ex/ istimo ꝓinde q̄ si mitteret ad pa/ pā ff iste nec sic obedire uelliōi sue vellet Est apud narrationes pfm de quodā gliante in abstinētie sin gularitate q̄d remediū inuenerunt pres.ligauerūt ipm tāq̄ fatuū.et certe iā ipe tal tris erat Cōpulerūt vti lautissimis cibis et vino ad sa/ turitatē et nauseam Quid tandē? Sanatꝰ est a ꝓsumptione vel arro/ gātia singlaris abstinētie et oñter a vanitate ⁊ piculo insanie libera tus Tradidit btūs bernardus q̄ diabolꝰ nō habet machinamentū maiꝰ ad ꝓditionē q̄rentiū placere deo q̄ si suadeat currē indiscrete q̄tinꝰ qui currit incurrat et ꝓceps ruat Vocat hoc demoniū meridi/ anum q̄ sub specie magni boni et singularis ꝓfectꝰ.incidit q̄s in ma gnū malū Et q̄d maiꝰ malū q̄ in/ obedia.q̄ pccm ariolandi.i.idola/ trādi a dño noiat? Preterea dicit apls Si esca scādalisat frem meū nō māducabo carnes in eternum q̄nto magl.si abstinētia tua o frat scādalisat frem.ne dñ vnū ex pusil lis.sed pfm et maiorē Ne tibi ti/

mendū est. Itaqz non expedit tibi otristare pr̄em tuū. nō contumacē esse ad illū. i. non tollere te sibi. cui te voto tradidisti. hoc rapina ē. ℞ sacrilegiū. Dicā tibi in veritate nec mētiar. Si de duob⁹ malis alterū esset faciēdū. vel omedere carnes in die veneris sca. cū renisu cōscie timorate. aut abstinere a vino cōn p̄ceptū obedie rōnabilit̄ imposite p̄ferrē p̄mū qz scdm nō ido malū sed vt bonū deberet impleri bibē/ do vinū. Alioqn cū ptinaci renisu nō staret salus vbi aliud ppetran/ do cū subsequēte humili penitētia omedēs carnes saluarē. Deniqz si forte dicturus es. Moueor lege spūsc̄i. vide si spūsc̄us est dissensi/ onis deus. Vide si quilibet p̄fess⁹ regulā ita dicēt q̄nta ofusio seq̄re/ tur. Vide si sufficientē doces exce ptionē a regula geneali. quā q̄ p̄m quā p̄fessus es. Sed formido ne faciā verba mea surdo. nisi q̄ nō ia tibi sed p̄ribus p te loquor. Et forte p ceteris imposterū si quod auertat deus occurrēt casus talis. Bene vale cor boni cōsilij statuēs tecū. nō plus aut aliter sapiens q̄z oportet. Jobes Cācellari⁹ pisien⁹ Lugduni. Anno. M. q̄dringentesi/ mo vicesimosexto in Januario ⁊c.

Finis

Jcē ab eodē cancella rio parisien̄ de zelo et feruore noui ciatus ⁊c.

Solet zelus dom⁹ dei p̄sertim dū est nouit⁹ homis bone volūtatis comedere. hoc est vigere vt oīa que conspi ciūt vicioz scandala satagant vel tollere vel culpare. vel ceteros ad ablationē acriter animare. Nō dis/ simulādū asserit. nō parcendū. nō scandalū formidandū. sed incedē/ dū viriliter per arma iustitie a de/ xtris q a sinistris. per infamiam q bonā famā. per ꝟbera si opus est per sanguinē et per mortē. Neruz euenit q̄ post experientias varias post irritos conatus post agnitā humane fragilitatis et iniq̄tatis abyssū inexhaustibilē tēperatur et mollescit feruor iste. bullieti musto similis. et quo maturior eo sanior efficit. Mitigat q̄z tribulationis aq̄ vinū nimis feruide charitati. Quo/ ro nō negauerim me ꝑplib⁹ annis zelū hmōi qualēcunq̄z sensisse. sed q̄z frequenter fuerit nō ꝑm sciam me docuerunt exitus.

Explicit

De exercicijs

Tractat⁹ Mgri Johis Garson Cancel pariſ̄ p deuotis ſimplicibus Qualiter ſe in ſuis exercitijs diſcrete q̄ caute hr̄e debēt de gallico in latinū translatus

DEus vult vt ſit rationabile obſequiū noſtrū ita vt cūcta q̄ in ei⁹ ſeruitio facim⁹ fiant cū diſcretione. tā quo ad corpus. q̄z quo ad aīmā Vnde iuxta omune p̄uerbiū Nīe q̄ nimiū vertit in vitiū Studeat ergo aia ſic regere corpus ſuum. vt ex vna parte nō contra ſe p̄cualeat et ex alia parte vt in ſeruiēdo ſibi etiaz non deficiat Quorū primū fit cuz non nimis laute ipſuz corpus enutritur Scōm quādo nō nimiū exercitijs ſiue corpalibus ſiue ſpūalibus fatigatur Et maxime in ſpiritualibus ſeu ad ſpiritualitatē tendentibus exercitijs eſt cautela adhibenda. quia in talibus p̄pter ſimplicitatē nō nullor̄ deuotorum et antiqui hoſtis inſidias. ſub ſpecie boni poſſet homo incurrere periculū magni mali Exempli gr̄a Si q̄s nimis et nō cū debita diſcretōne nec cū conſilio alior̄ deuotor̄ expertorū et ſuor̄ ſuperiorū intendere vellet. ieiunijs. ſtetib⁹. vigilijs diſciplinationibus orationib⁹ meditationibus imaginationib⁹ circa ſōlitates quaſlibet et diuinas deuotor̄ ſeu q̄liter res. terroribus mortis. extremi iudicij et inferni et ceteris hiſ ſimilibus ibi c poſſet caput et cerebrum ſuū alia q̄z organa quibus anima vti habet in ſuis op̄ationibus in tantū ledere. vt vſū rationis amitteret. aut fieret toto debilis. fantaſticus et melācolicus. ſibi ipſi deo et hominibus inutilis nō ſolū ſed et piculoſus et grauis Vñ conſiliuz meū eſt. vt homo deuotus ſi cibo mensurā ſeruare neq̄t. nutriat potius corp⁹ ſuū aliquali cuz exceſſu q̄z ſubtrahat ſibi nimis cū defectu Ratio quia difficilius imo q̄ſque nullatenus ſubueniri poteſt corpi leſo per hui⁹mōi nimiā neceſſariorum ſubtractionē vbi tamē facile per vnam aut duas abſtinentias rep̄mi poſſet. quod exceſſum erat per nimis delicatā educationē Cuſtodiat ergo homo deuotus p̄ regulis ea que ſubiūgunt documēta

De humiliando ſe coram deo per cōtritionē

PRimo det obliuioni totuz tēpus ſuū p̄teritum ita vt nō nimis otiue in ſpecie recogitet de ſuis peractis peccatis. p̄us cōtritis et confeſſis. ſed ſufficit vt q̄libz per cōtritionē generalem ſic dicat ore vel corde Dñe deus meus cōfiteor tue bonitati p̄ne q̄ vſq̄z in p̄ſ̄ male p̄chdolor p̄didi tēpus vite mee in peccatis et vanitatib⁹ quia tibi digne nūq̄z

seruiui Sed et insup te multiplicē offēdi et nihil hēo q̄ possim tibi p neglectis q male gestis satisfacere nisi cor meū. vtinā debite otritū et hūiliatū Hoc ego tibi dñe offero q rogo ne despicias q delicta iuuē tutis meeq ignorātias meas. imo et neq̄tias meas ne memieris. Etiā scio dñe. q̄ totis viribꝰ meis ñ sufficio talē facē ofessionē q̄lē bñ exigerēt pcā mea Sz et tu scis deus meꝰ desideriū meū q volūtatē meā bonā. qz ex tuo dono et tua inspiratiōe nihil volui vicario tuo meo cōfessori celare de pcīs meis Et ipe ofessor se satis putat informatū de mea vita Rogo igit pie dñe sufficiat tibi. et da vt oblitꝰ ea q̄ retroacta sē extēdē p amplꝰ me possim in āteriora in tuo sēo huicō Si autē dñe in futuꝝ aliq̄d aliud tibi de me placuerit. sup ofitēdis meis pcīs iteratis vicibꝰ. offero me patū iuꝫ osiliū cuiꝰcūq̄p q̄ tuā ñ dignaris innotescē sup ꝟ voluntatē Nihil eni intendo retinē apud me q̄d sit cōtrte Tū nō ignozo etiam dñe deꝰ meꝰ q̄ q̄ꝫuis millesies cōfiteor ex ꝟ nō possū satis iustificari. ꝟ ex tua sola mia mea dependet iustificatio Tū eni tu ñ nō imputaueris pcēm. tūc iustus sū et nō alias

¶ Circa p̄missa etiā nōndū q̄ psona deuō q̄ circa curā rei familiaris. et ēga exterioꝝ dispēsatiōz mltū ē occupata. nō debz cū nimia anxietate conari ad hñdū. talē pacem trāq̄llitatē et puritatē cordis. q̄lē psona soli deo et spūalibꝰ vacans pōt et debet hre Nec deꝰ req̄rit ꝟ a tali de nēcitate salutis Scit ei q̄ hūane infirmitati id impossibile ē. Ad hoc ei conari nimiū essz signū superbie et labor manis. p̄ditō rpis inutilis Nō ego psona sic exterioribꝰ occupata p sua et aliox salute ex dīna haud dubiū p̄uidentia tristet multū si deuotionē tantā ñ habuēit q̄ntā libenē hret. et qualē alios hre ospiderat Impleatrīpe tñ fidelit̄ ministeriū suū ad q̄d deꝰ eū vōuit et sati. ē Sic nāq̄ ipe nō solū p se ꝟ et p alīs se extricatibꝰ occupat iuꝫ dīnaz volūtatē Ita ec̄ alīj nō solū p se ꝟ et p ipō sic occupato et p alīs deo q̄ spūalibus exercitijs vacāt Hoc adiecto vt q̄nq̄z certis horis sibi magis aptis put possibile fuerit ad deū etiā recursū hēat q̄rendo hūiliter de suis negligētijsq̄ exponēdo dño deo suo nēcitates occupatōnes et miserias suas orādo vt pius dñs dignetur easdē suscipe a paupe huo suo loco deuotionis quā libētius sibi offerret. si eam haberet

¶ Hinc surgit pia q̄ pulcra cōsideratio de corpe rpi mystico In q̄ ipe dñs ihs deꝰ et hō ē nr̄m caput nos q̄ mēbra eiꝰ Jñ et sic̄ in corpore organico oia mēbra nō eūdē actum habent. nec sibi soli. sed toti hoi in suis actibꝰ deseruiūt Pedes q̄ppe nō sibi tantū ābulāt nec manus sibi solū laborant nec os sibi soli omedit et sic de aliīs ꝟ ipi toti hoi Ita ec̄ i ꝟ corpe rpi mystico

q̃cũq̃z qȯcũq̃z bonũ opaꝝ nõ sibi soli sed oibus in xp̃o exĩtibus id opatur in salutẽ. Et ex eo q̄ dñs nr̃ ihs xp̃s. deꝰ et hõ mediatoꝛ est dei et hoim et caput nr̃m. opa nostra bona p ipm fiũt dine maiestati ḡta et accepta et nob salutaria fructuosa et nõ ex nobis. Nẽo ego deputatꝰ opibus inferioꝛibus despet. nullus q̄z intẽdẽs maioꝛibꝰ supbe se eleuet. Quia oia in xp̃o ihu dño nr̃o erũt nob cõia. Nõ bñ itaq̄z agũt illi qui p̃dicantes aut alia magnalia agẽtes se magnificãt. q cetẽos religiosos et xp̃ifideles ñ p̃dicãtes. ꝛ q̃eti otemplationis et oratõnis vacãtes vilipẽdũt. velut eccie dei inutiles nõ attendentes. q̄ si p̃mo debeat p̃fice ex oze p̃dicãtis. deuota otẽplatiuoꝛ ozõ hz hoc efficere apd deũ et impetrare alꝫs inuanũ erit conatꝰ laboꝛãtis. Silr nõ bñ agũt q̃ spũalibꝰ vacãtes otẽnũt tpaliũ admiſtratiõz exercẽtes. Sic enim spũalia sicꝫ tpalia bõ q̄z diu sumus in via et pegrinamur a celesti p̃ria nob nc̃aria sẽ. Et nõ oibꝰ oia p̃sũt nec oẽs oia possumꝰ. Sit gꝰ q̃libz otẽtꝰ de situatione sua in coꝛpe xp̃i mystico. se eẽ p q̃cũq̃z reputet mẽbꝛo infimo. q studeat fidelr agẽ in ea võtione q̃ dñs eũ võuit. Et p̃missis appetꝛoꝛ illoꝛ q̃ in religionibꝰ et obediẽtia deputati ad exteꝛioꝛa officia sua cũ murmure q inuolũtarie imo qñz vix et coactione et p dñs negligenẽ et infidelitẽ implẽt. spũalia sibi furtiue cõn bonũ obedie vltra quã ad eoꝛ statũ ptinet vsurpantes et id qȯ alioꝛ ẽ supbe sibi vẽdicãtes. qȯq̄z suũ est negligẽtes q sic et istud et illud ñ solũ saluti sue infructuosũ ꝛ et sepe p xp̃rie volũtatis et inobedie viciũ damnosuz faciẽtes. Tꝑaret q̄z silr ex p̃missis q incaute agũt nõnũq̄z religiosi modicã opassionẽ cuz suis frib⁹ ad exteꝛioꝛa expleda deputatis si qñ in spũalibꝰ minꝰ ꝓmpti inueniant hñtes ipos temere qñz tãq̄z indeuotos ñ solũ coꝛde vñdicãtes. ꝛ qȯ peꝛ est sepe gladio lingue sue detractoꝛie p̃cutientes. Nõ attẽdentes illud vulgare p̃uerbiũ. Plurib⁹ intẽtis minoꝛ ẽ ad singula sẽsus. Nec recogitant q̄ si ipsi explere deberẽt talia scilz tpalia et spũalia. neutrũ hoꝛ forte facere rite possẽt. Neq̄z aduertũt q̃n tũ deberẽt esse deo q hoib⁹ grati q̄ ipis ad huiẽdũ deo in q̃eteq pace ordinatis. alĩ cogũt huire cum multa fatigia et tribulatõne et deo et sibi et alĩꝭ. et q̄ ipi velut dñi recũbũt alĩ velut hui eoꝛ mistrant eis. et in tpalibꝰ de necessariꝭ eis puidẽ hñt. Timẽ deberẽt hi tales q̄ spũaliũ opm suoꝛ fructũ ñ ipsi. ꝛ alĩ officiales scz exteꝛioꝛib⁹ occupationib⁹ xp̃i eos detẽti. apud deũ iustũ iudicẽ p̃cipiẽt. ꝓpter suã potissime ingratitudinẽ. q̃ deo maxime in nobis displicet. Juxta p̃missa q̄z instruit nõnlloꝛ simpliciꝛas. qui occupati alĩꝭ conant ñ tm̃ coꝛde. sed etiã oze semp ozare ꝓpter ꝛba apli q̃b⁹ ait. Sine intermissione ozantes. Nã p̃m exposito-
res licet sp ozet qui bonũ opari ñ

cessat. et qui p̄ pcēm mōzle ozōem suā nō interrūpit. possum⁹ tñ ex p̄missis et ad ꝓpositū dicē plane et verissime q̄ sp ozat qui alia bona opa siue spūalia siue cozpalia pro dei honoze et ꝓuoꝛ dei vtilitate facit. Licet enī nō ozet p̄ se. ozat tñ p̄ alios in xp̄i cozpe mystico. et hoc sufficiat sibi dūmō alʒ debitū ozā-di ad qđ ipe obligatus extitit nō neglexerit viciose.

De discretōe in exercitijs p̄uatis hñda

Rursū plōa deuota debz diligentiā adhibē vt non incurrat aliq̄z singularitatis notā p̄ suā deuotionē p̄ cetis inē q̄s ouersat. Hoc enī reꝓhendit a p̄ib⁹ q̄z turbat nōnūq̄z alios cuz q̄bus viuit Et ē signū supbie et ipocrisis Studeat ergo esse in publico cōis et a alijs ofozmis absq̄z tñ pcēo In secreto ꝺo potēit esse singularit ꝺo deuoꝛ et cozde q̄ mozib⁹ q̄ gestū. et exercitijs cū discretione tñ ne se destruat. Pro istis aūt deuotorū exercitijs q̄ cōiē apti⁹ fiūt in p̄uato q̄z in publico vt sūt videlicet mētales ozōnes q̄ meditationes.

Nōndū q̄ q̄cūq̄z in his q̄ p̄ hec vult amoroſe et affectualiē tēdere in deū secure et discrete ne caput q̄ sēsus sui fozsā levanē debz discere cogitare de deo sñ aliq̄ re cozpali siue absq̄z imagie ita vt nō cogitz rē magnā aut puā longā aʒ breuē albā aut nigrā ꝺ aut ibi in tali aʒ alio loco exñtē Sz oīb⁹ talibus q̄ silīb⁹ excluꝺ eleuet coꝛ suū ad itellectualia pura et incozpea cogitā

immissiones CCxcv.

ꝺo dei oipotētiā q̄ oia p̄t. dei sapientiaz q̄ oia p̄terita et futa scit vt p̄ntia. dei bonitatē q̄ oīb⁹ q̄ntū in se ē bñ vult et nulli male Sūt eius miam dulcedinē pulcritudinē q̄ sic de alijs perfectiōib⁹ deo sūme cō-uenientibus et inexñtibus dicendo cozde et oze. O dñe deus meus creatoꝛ et redemptoꝛ et saluatoꝛ meus. omnipotētissime. sapientissime. ꝓptime. totus pulcer. dulcis et misericoꝛs O p̄ pijssime amantissime amabilissime q̄ sol⁹ vere p̄ p̄m es. pl⁹me diligēs q̄z vnq̄z carnalis p̄ suū carissimū dilexit filiū O ꝺ bñ oñdis in tuis bñficijs magnis et multis m̄ indignissimo datis p̄ te q̄ adhuc dāꝺis ex sola tua maria ꝺ faciēs bōitate. te adoꝛo. laudo glificо toto cozpe q̄ spū tibi gr̄as ago ꝓ oīb⁹ ꝺonis tuis q̄z quicq̄d sū. possū scio et bñ tēde q̄z cupio. volo q̄ desidero. ꝺ a te habeo totū. q̄ nihil hēo ex me ipo nisi pcēa q̄ clemēt peto ignosce ꝓ ē gliam nomis tui bñdicti O ꝺ me cū oīb⁹ sēis tuis bñdicē laudare et p̄dicare sñ fine ꝓpici⁹ cē cōcedē digneris Vel alio mō ozando ꝓut spūscus inspirauerit Talem respēm hñdo in ozōib⁹ et meditationib⁹ suis hō nō facile incurret frenesim nec erit fantastic⁹. q̄ in capite seu sēsib⁹ suis destructus quē admoꝺ alit facilē possz otingere cū hō nimis figit cogitatū suū in res cozpeas et rez sēsibiliū imagines Nolum⁹ tñ per hec rexbare imaginationes de ope nr̄e redēptionis de captōe alligatōe cola-

phis spuꝯ. flagellatõe crucifixiõe dñi nr̄i ihu xpi et ceteri. hmõi imo horrame q̄ntũ possum⁹ vt de ill⁹ hõ sepe cogitet. sed sz̄ hac ordinõe et hmõi cautela vt videlz cuz discretiõe et nõ nimis ꝟ faciat atz vt nõ nis diu q imobilit q̄i seu nimis fixe circa corporalia et imagines rerum hmõi cogitatio immoretur Sed sp conet cogitatũ suũ ab istl. corpeis imaginatiõib⁹ trahẽ sursũ ad earũdẽ rerũ corpaliũ spualita tẽ q̄ iñ spũsco docẽte elici poterit copiose si hõ assuescat q vderit se ad talia faciẽda Et ne videat impossibile tõlit licz appeat inexpti. difficile aliq̄lit id qđ dicim⁹ Cuius mus ex⁹ de venẽabili sacro dñici corpis. qđ cuz videm⁹ in manib⁹ sacẽdotl. oculis corpeis adorem⁹ deuote. sic vex deũ et hoiem hũani generis redemptorẽ. agnoz dñz q demonũ expugnatorẽ xpẽ ꝟ q ibi videm⁹ oculꝯ cordis. nec moramur cũ cogitatu nr̄o diu circa illd qđ exteriorib⁹ appet oculꝯ. vtpote circa albedinẽ rotũditatẽ et puritatẽ sacre hui⁹ hostie. ꝟ cogim⁹ q̄i violẽter cogitatũ nr̄m vt ab illis visibilibus spẽbus se auertat. et duẽtat ad inuisibilia q̄ oculꝯ mẽtis p lumẽ scẽ catholice fidei ibi vidz q credit veracissime. q̄i dicẽm⁹ cogitatõib⁹ nr̄is id qđ ocli corpis nob repsentãt. nõ est de⁹ nr̄ Sz id qđ ibi oculis cordis cernit. est dñs deus nr̄ hoc ergo cogitate et i ꝟ vos figite Aliud ex⁹ pt applicari de puero ex priam posito qui nũq vidit prem suũ q cui pr̄ mittit victum q

amictum et alia nẽcaria. salutat q dulcit sepi⁹ p medios nũcios eũd. Nõ dubiũ q̄n puer iste licet patrẽ suũ ñ videat moueat natalit q̄dã amoroso affectu ad diligẽdũ hũc prem. et ad cogitãdũ sepi⁹ corporalit de eo et q libẽter essz apd eum dẽ ad videndũ ipm sicuti est Quia nescit an sit longus aut breuis. an alb⁹ aut niger. et sic de alĩs corpalib⁹ circũstantĩs. ergo etiã in cogitãdo prem suũ q̄lescũq hmõi corporee imaginatões occurrerit nõ in eis q̄escit. ꝟ repellit tanq̄ decepcionias q inutiles Sz qñ alibi de ꝟ lati⁹ tractatũ ẽ. sufficiat ꝟ modice tactũ Itaq iuxt pmissa discat psona deuota in scrib⁹ scr̄ agẽ alio q̄n in orõib⁹ et meditatõib⁹ suis nõ solũ ptimescẽ hz pmissa picta. ꝟ etiã incõmoda ꝯuia alia Potẽt eni dingẽ dum hõ nimis cogitat cũ imaginib⁹ et de rex corpalium circũstãtĩs. vt xpẽ fãtasie fluxibilitatẽ q inuisibili hoste illudẽte q cooperante. deueniat a deuotl. et pñs cogitatõib⁹ ad cogitat⁹ turpes q impios a puris affectiõib⁹ ad imũdas. a spũalib⁹ ad carnales. q nõ nũq a scis cogitatõib⁹ ad execrã de blasphemie cogitatões put in nõnllis deuotl. psõis in his incautis optũ q̄q ẽ In ipa etiã venerãda imagine crucifixi ex nis fixa ꝺsideratiõe circa corpis dñici nuditatẽ. eius q femoraliuz Qui casus sic mulierculis est valde possibilis. sic viceuersa poterit cas⁹ iste et viris esse si impossibilis si nimis figant eox cogitat⁹ erga sãctarũ

ginū imagines corpeas. put eē
expientia nōnullos docuit Caue a
mus igit dū cogitare volum⁹ nu/
dum crucifixū. ne incaute id fiat.
Alioqn ōtingē poterit dñm nr̄m
crucifixū de cruce nob euanescere
nosq cū latronib⁹ nō tm̄ his q cū
dño crucifixi sūt ꝫ et illis inuisibili
bus illic insidiose cōn nos latitāti
bus solos remanē. qui et despoliā
tes nos cogitatiōib⁹ et affectōib⁹
puris et scis et plagis turpium et
execrādaꝝ ipositis vix semiuiuos
nos sub cruce relinquant Semiui/
nosq semimortuos nāq nō nūq
deuoti simplices se putant cum ex
hmōi corpaliū spērū incauta q ni
mia imaginatōne veniūt a scis co
gitationib⁹ meditationib⁹ et orōi
bus ad cogitatiōes nefarias. spū
neq sepi⁹ coopante estimātes cū
q̄dā despatiōe se a deo derelictos
et repbatos ꝑpē hmōi turpitudi/
nes cogitatui eoꝝ occurrētes q p
oñs se in aia a dei gr̄a mortuos
esse et vix vita corpis viuē qd tm̄
falsissimū ē Ecce ad q̄nta puenit
picula ex nimis forti imaginū cor
poraliū reꝝ fātasia. et ex antiq ho
stis coopatione malicios Nemo
ꝑpter p̄missa credat scoꝝ imagi/
nes sic q̄dā heretici senserūt eē cō/
temnēdas. ꝫ sūt pot⁹ reuerent tra
ctāde. et ea intētione qua eccia dei
eas instituit digne honorande Et
sic discam⁹ ab his visibilib⁹ mente
trāsire ad iuisibilia a corpalib⁹ ad
spūalia Alle nāq ē finis imaginū.

Remedia cōtra spm blas/phemie

De blasphemie tēptatione oc
casione p̄missoꝝ est eē nōnō
q ipa nouit ad dei fuiciū duēsos
q̄nz ḡuiter infestat inimico humāi
generl. vt tres p̄ in despatōz de/
ducat et a dei fuitio via q̄z salutis
arrepta retrahat id agēte. deo āt
vt p hmōi ḡues tēptatōes si eis n̄
defecerint a pcīs suis purgati. in/
fluētie sue gr̄e idonei reddant hoc
pie p̄mittēte Cuz igit cogitatio
hmōi mala horrēda. grossa. ēpis.
et nefaria. iportūe occurrerit. non
creat nec tristet psōa deuota ꝑpte/
rea nimiū. neq̄z credat se ꝑpt talē
a deo derelictum. etiam q̄ntūcun/
q̄z tal cogitatio blasphemie vide/
atur eē cōn dei vel alic⁹ sci hono/
rē aut cōn fidē. castitatē ꝛc. Nz ma
iorē fiduciā. se ptinēdi ad deum in
accipiat dicendo corde aut ore

Oratio Dñe de⁹ me⁹ ḡuiter
et inuitissime tolēo
hāc tēptationē. tm̄ q̄z multū pecca
ui. iustū est vt multū affligar Cōfi
dens dñe q̄z tā forte certamē in cō
mittis. q etiā int magnos et electos
tuos milites velis putare Si igi
tur dñe ē tue volūtatis vt hec ten/
tatio dura me collafiset. nō recuso
laborē. ꝫ supplicit rogo vt ebuas
seruo tuo virtutez pugnādi et vin
cēdi. ne ei vnq̄z in eternū desentiā Tu
ei de⁹ me⁹ scis creare tue ipotētiā
nec etiā ignoras inimicoꝝ meoꝝ
inuisibiliū inueteratā inuidiā q ma
liciā cōn me Et hec orando dicat
hō deuot⁹ vt poterit signādo q̄z
se interi sepi⁹ signo sce crucis q aq̄

benedicta si affuerit se aspgendo
bis pactis sit hō otentus et non
curet de eis ampli⁹ multū nec liti/
get vltra ꝓ illa vice nimis cū eisō
sed otēnat. et sic citius euanescent
a mēoria ¶ Sup ꝑmissis habem⁹
exēplū de qdā mōcho in heremo
qui talib⁹ turpibus cogitatōibus
verabat. xx. annis q nemini aude/
bat aperire tentationē hāc ꝓpter ei⁹
abominationē Tandē tñ cuidam
ātiquo erpto pr̄i eā nō ore ex vē/
cūdia sed scpto detexit Qui rīdēs
ait pone manū tuā sup caput meū
qō cū ille feciss. ait idē pr̄ Sup ca
put meū ego accipio totū istō pec
catū tuū et oīe pōdus ei⁹. Nō er
go tu āplius inde dsc̄iam aliquaz
hēas ¶ Cū aūt mōchus sup hoc mi
rarek q cām h⁹ qreret Rñdit pr̄ q/
rēdo Placuit ne vnqz tibi ista tur/
pis cogitatio Absit inqt ille Nam
maxime m̄ sp displicuit Et ait scūs
pr̄ Manifestū est ergo ꝙ tu eaz nō
agis. ꝟ eā pateris ātiq hoste ꝓcu/
rante et te vt decipe tandē per de/
spationē posset ita fatigāte Nunc
ergo fili mi audi dilīū meū Et cū
itez inuaserit talis turpis cogita/
tio dic Tibi et sup te inimice necz
sit hec tua blasphemia. ego nihil i
ea dr̄e polo. ꝟ dnm deuz meū ego
adoro et veneror in ip̄m qz credo
Exposit ꝺo iste fr̄ nūqz habuit am/
pli⁹ hāc graue tentationē consilio
senis adiut⁹. ¶ Et nōndū ꝙ pson̄a
deuota hmōi tentationes graues
nō dz ofiteri indr̄nter cuicunqz sa/
cerdoti qqz pr̄imū lr̄ato ne forte
occasionē despationis hēat ꝓpter
deuotoz seu q̄liter
multoz inexpientiā ꝟ recursuz ha
beat ad viros deuotos r̄ligiosos
discretos Nec est op⁹ in spēali ni/
mis declarare in ofessione talem
turpitudinē. ꝟ sufficit ita dicē vt o
fessor intelligat mentē cōfitētis. et
hoc ꝓ semel. Si āpli⁹ vexauēit. sa
tis est eidē ofessori ampli⁹ simplr
in genere eandē dicere.

Regula generalis de cogi/tatiōib⁹ mal

Ro illis q ꝑmissa sunt notet
ꝓ regla genēali. ꝙ q̄lēscūqz
cogitatōnes male occurrerit siue
sint de carnalitate. siue de inuidia
ira supbia ꝛc. fiat diligentia vt ab
intra eis nō dsentiat et vt ab ex̄ ñ
impleant et secur⁹ erit hō ꝙ nīlo
mō hmōi erūt pcā mortalia. imo
cōit cū eis ita resistit erūt magne
virtutis h̄. q in futuro remūeratōis
singlar. macia seu occasio Ex hūili
tate tñ pt hō de eis ofitēi ñ in spē
ꝟ i genēali dicēdo sic Tles malas
cogitatōnes habui. tñ ꝓ dei grāz
ispe m̄ nūqz placuer̄t Timeo nihilo
min⁹ ꝙ ñ tā cito eas impugnaueri
hīt debuisse et cū dei auxilio potuis
sē ¶ Nōndū āt ē ꝙ ñ i his adueni
ret qō absit delēctatio cū cōsensu. h̄
oino exresse et specifice cēt ofitē
dū. etsi in opatiōez ꝓcederet tunc
adhuc mlto āpli⁹. qz h̄ foret ḡuius
huic regle generali videt adden/
dū. ꝙ si pson̄a deuota fuēit ex natu
rali qdām cōdinatōe nimis ꝓna
ad aliqd pccm seu vicium sit h̄ ira
inuidia. male loq de alīs. aut alīd
qdcūqz. ita vt qñz eē cadat mōr/
liē. nīlo mō ꝓpē h̄ despet. ꝟ cordia/

aliter de hoc doleat et ofiteat humiliter.et ꝓponat in animo nunq̄ ꝯplius ita velle peccare.etiāſi milleſies tūc vna die ceciderit a vltra nō tñ ꝓterea damnabit.dummō ſaltē totiēs ſurrexerit q̄tiens ceciderit Ante caſū igit cogitet dīnā inſtitiā.ſed poſt caſū diuinā miam ſemp attēdat Mia eni dei tanta eſt vt ſi homo hret oīa pcca mundi ſup ſe.et doleret ꝙ cū eis tam bonū dīm deū ſuū ſupbe offendiſſet et firmiter ꝓponeret amplius abſtinere.deus talē nūq̄ dānaret.imo habem⁹ multa exēpla de pluribus ſcis qui grauit peccauerūt.q poſt pcca ſua ꝓter pīam ſuā.et maximā dīni dei nri dulcedinē et pietatem qua diligit humanā naturam facti ſūt apud deū maiores ſci q̄ nōnulli ſci qui nō ſic ceciderūt Neq̄ rūtñ ſup his nemo debet peccare.ꝯ poſtq̄ peccauit.ofidat de dei bonitate et ꝓter p̄miſſa reſurgere feſtinet.et ſaluus erit Nā de⁹ per os ꝓphe dicit.ꝙ nō velit mortē pcōris.Sed iuxta veriſſimā ſācti Job Chryſoſtomi ſīam deus q̄ſi dolet cū hoiem per ſuā iuſtitiā damnare debet ꝓter homis iniuſticiā ex quo homo eſt imago dei tā nobiliter creatus et tam p̄cioſe redēptus Nemo ergo debet deſpēare de dei mia q̄ntūcunq̄ etiā grauit et innumerabiliter peccauerit.ꝯ toto corde doleat qr tā dulciſſimū dñz inhonorauit ꝓter ſua pcca et in futurū cauere ꝓponat.et ſic dubi/

tare nō habet q̄n dīna pietas ſecūm miam faciat Eſt etiaz ꝓ regula ſeruādū.ꝙ ſi hō in aliquod pcm cecideri etiā mōrliter.nō tm̄ ſemel ꝯ pluries.nō triſtet in tātū ex ꝫ ꝙ ſibi ipi grauiter indigneť indeq̄ aliquid mali indiſcrete ſine ſcitu et cōſilio ſui ofeſſoris vel ſupioris ꝓterea faciat ſibi.ſed cū q̄dam mētis libertate et cordis fiducia hūiliter recurrat ad dīm deū ſuū petendo cordialiter veniā et ſe accuſādo et emendationē cū diuino adiutorio in mēte habēdo Faciat ēgo hō iſte ſicut facere ſolēt pueri nondū ſatis fortes ad ābulandū.qui cuz libēter vellēt ābulare cadūt ſepi⁹. Et cū ſe ceciſſe cognoſcūt et per ſe nō poſſe reſurgere.non ſibi ipſis ita indignantur.vt ſic velint iacentes ꝑmanere ꝯ hūiliter q fiducialr extendūt man⁹ ſuas ad pia mrem vt ſe releuet exquo per ſe ſurgē nequeūt In infinitū plus nos ſum⁹ cari et dilecti dīne maieſtati q̄ nos creauit redemit.et ꝑpetue ſaluare diſponit q̄z vnq̄z aliq̄s filius ſue mri carnali extitit carus et dilect⁹ Recurramus ergo ad eā cū humilitate q confidētia poſt lapſū q impoſſibile eſt vt dānemur Null⁹ ātp̄ſumat ꝙ velit aut poſſit p ſe ſurgere a pccis aut peccata cauere.ꝫ eniz ſolius dīne eſt gr̄e Caueat ergo quiſq̄ a ſigno tāte ſupbie Nā ꝓter ipam ſupbiam ꝑmittit de⁹ q̄nq̄z cadere hoiem in pcca.in que nō ceciditſſet ſi humiliť q timorate

se ad dñm deum suum et ꝓassiue ad ꝓximū suū qui ꝑus in silua pec cata cecidit habuisset.

De malarū cogitatio-

nū causis atq; remedijs.

Jam tactum est supius de grauib⁹ et abominādis tē tationibus cordis seu cogitatōnū cū doctrina aliquarū ꝑ earūdez remedio ānotatōne Ut adhuc cla rius possit intelligi qđ dictū est et vt facili⁹ possint inueniri remedia spūalia cōn morbū spūalē tā pesti ferū. expedit declarare aliqliē cau sas ꝙntū possibile fuerit et dñs do nauerit ex ꝙbus ortū hēant qnq; tā turpes cogitationes. Primum itaq; fieri possūt ex suggestione et immissione inuisibilis hostis q̄ ꝓtu tem fantasticā et imaginatiuā sim pliciū mouet. hmōi abominatōib⁹ ꝓout fecit illi monacho. xx. annis vñ supꝰ dictū est Probationez hu ius docet experientia in nōnullis de uotis innocētibus et castissimis ꝑ sonis. que nūq; ab extra audierūt blasphemias et turpitudines tles quales ab intra ꝓcipiūt Ñ clarꝫ est ꝙ nisi ab hoste inuisibili immit terent mime sentirent Immissiōes aūt hmōi ꝑmittit deus fieri ad hu miliandū hoiem et vt timorat⁹ ope retur salutē suā. et ad discendū an tiqui hostis insidias. et vt hō eo de uotius ad diuinū auxiliū recurrat Remediū bonū ē. vt homo faciat vt supꝰ heremita docuit Item ꝓest vt homo ꝺino adiutorio ofidens derideat et ꝺtemnat spm nequā supbū suis imūdicijs dicendo Im mūde spūs si qꝺ posses āplius ec facēs. ego te nō curo qz dñm deū meū ne tibi vnq; cōsentiā in adiu torē inuoco Scio ꝑsonā que ꝑ hu iusmōi irrisionē solatiose de facili se eruit ab his spurcitijs Spiritus q̄ppe supbus nō diu patiē se ita ꝺ tēptui hīi Secꝺo fieri pñt hmōi cogitationes turpes et abomina biles ex cauꝭ naturalib⁹ ꝑm humā ni corpis dispositionē Prio vide licz aut ex nimia cerebri euacuatio ne per ieiunia studiū vel fortē ima ginationē Secꝺo aut ex nimia abū dantia grossi fumi causati ex cor ruptis humorib⁹ ꝓpter cibi q̄ pot⁹ intēpantiā vel etiā causati ex cēto cibo vl potu qui licz modice sum ptus habz naturaliē generāe gros sos hūores caput ꝑturbātes Ter tio aut ex eo ꝙ ꝑsona talis est ni mis ociosa Quarto aut exinde ꝙ hō est ꝺsuetus curioseq; incaute vi dere vel audire res de ꝙbus facil ter sumit occasio postea cogitādi nefaria Quito aut etiā ex inordia to et nimis ꝺtinuo timore offendē di deū Quēadmodū videmus ex emplariē ꝙ sepe et cōiter ꝑtrāsitur lignū ꝙntūcunq; etiaz angustū in terra simpliciē positum absq; aliq trepidatione qꝺ non sic fieret si li gnū foret in alto aut de subt⁹ ha beret ꝑfundā foueā etiā q̄q; essz magis amplū. nā tūc imaginatio

discrete ī suis exercicijs de piculo faceret hmōi timorē Et timor oñter faceret casuz ex eo q̄ ꝑm naturales in magno timore sā guis totus conaℓ iuuare ptē nobi liorē corpis scz ipm cor recurrēdo ad ipm. q sic ceteris membris eua/ cuatis hō per totū corpus quasi spasmatur et deficit virib⁹. vñ nce est vt cadat. ¶ Similiℓ est exēplū de timore in tenebris Expientia ei docēte. scimus q̄ in loco obscuro vel tenebroso et in nocte cuz videℓ nō possum⁹ que iuxta nos sūt time/ mus naturaliℓ velim⁹ aut nolimus Ita vt etiā qñq̄ videaℓ nobis ex timore nimio licz fātastice q̄ vide/ amus vel sētiam⁹ circa nos tetras imagines vel audiam⁹ voces aut sibilationes horribiles cū tñ in re nihil sit.

Remedia cōtra primā et scdam naturales causas

Dicamus igiℓ nūc ad ꝓpo/ situ nr̄m q̄ q̄ntū ad euacu ationē cerebri vel ei⁹ abun dantiā in humorib⁹ corruptis ⁊c. psona talis indiget magis cōsilio exptoꝝ artis medicine et bono re/ gimine corpali q̄z doctrina theolo gorū et spūali medicamie. ¶ Sed q̄ntū ad ociositatē nimiā si ipa fue/ rit in cā que oīa mala docē ⁊ sue/ uit. remediū ꝑncipale est vt hō stu deat cogitationes suas bestiales et indomitas. freno rōnis tenē ne vageñ libere sp quo voluerint Et poterit hoc fieri. si hō occupauerit se diuersis exercitijs vtilib⁹ tā spiri/ se hēant ¶ Exēplū tualib⁹ q̄z corpalibus alienatis vi cibus. dūmō tñ hoc fiat cū mētis q̄dā delectatione. et ñ vsq̄z ad tediū et nauseā in vno exercitio. alioq̄n cogitatiōes ꝓpter tediū nō receue rent ꝛ eq̄ vt ꝓus et q̄ñz multo am/ pli⁹ diuagādo ad alia se rediret. Sup his hēmus exēplū de scō An thonio qui q̄dā vice in hēmo gra uiter affligebaℓ tēptatōne malaꝝ cogitationū. vñ cōqrebaℓ dño di cēs Dñe velle saluari ꝛ non volūt ꝑmittē cogitationes mee Tūc ap parēs ei angel⁹ in specie heremite oñdit eidē remediū cōn cogitatio/ nes hmōi nūc paululū laborando manib⁹. nūc genibus flexis orādo deiñ corp⁹ reficiēdo. post q̄escēdo. et rursus itez laborādo et tandē ait Anthoni sic facias et tu. et sal/ uus eris Attinā attenderēt bene hoc exēplū nōnulle pſone que sub specie q̄si vacādi deo et deuotioni nihil opari volūt manualiter cum tñ apls dicat Qui nō laborat nō mādducet Quāuis eni vacare deo ꝑ spūalia exercitia nō sit sñ labore laborare nihilomi⁹ interdū eē ma/ nib⁹ expedit. vñ ōtingit nōnūq̄z vt hoc negligētes nō q̄dē ob corpis debilitatē sed ex desidia et carnis voluptate deueniūt ad magna pi cula suaꝝ aiarū nō solū in maℓ co gitatōnib⁹ ꝛ eē q̄ñz in grauioꝝ Prudenℓ itaq̄z q rectissime religio num institutores suis deputarunt filijs certas horas nō solū ad cā/ tandū. orādū meditādū ⁊c. vez eē ad labores manuū exteriores faci

De modo se habēdi cōtra malas

endū. ꝓut clare patz in regula ſcī bñdicti et aliox aꝓbatox ordi/nū institutionibus. Nō eſt eni aliq cogitatio tā turpis tā abominabil mala et execrāda quā nō inueniat detestāda ociositas. Nā cor vacā/tis otio eſt ad inſtar molēdini. qđ cū nō habet ad molēdū bonū fru/mētū qz in ꝯtinuo motu eſt. molit et ſūit ſe ipz. etiā vſq; ad tōlē ſui ꝯſūptōnē z destructōnē niſi ꝓhibe/at alic⁹ diligētia. Et eā cito molit aduolātes fedas muſcas ſic gra/nox electox adipes. ꝑsertim cum ſuū ſit ꝯtinue molere et nō quieſcē neq; ꝙ đo molat ſiue bonū ſiue malū diſcernē et eligere pōt niſi re/gentis ꝓuidētia alit curet diſpo/nere. Si cui exēpla ꝓmiſſa ꝓ vitan/do otio nō ſufficiūt. Attēdat eē ꝙ ipi frēs carthuſiēſes qui pl⁹ ceteris religioſis đeti ōtēplationis z ſpiri/tualib⁹ exercitijs deputati vident. hñt ꝓut intellexi certas horas đ/bus corpalib⁹ intēdūt opibus ſe/crete et ſine ſtrepitu in ſuis cellis. ſit ꝫ ſcribēdo. libros ligādo. corru/ptos emēdando. oꝛtulos ſuos co/lendo aut ceꝛea hmōi exteriora ꝓ loco et tpe ogruo faciēdo. Quippe ꝯſiderātes ꝙ ſpūalib⁹ ſemꝑ inten/dere nō ſinit humana fragilitas re/ligioſe qñq; corpalia exercēt vt vi/tetur ꝑiculoſa ociositas. Attestat ꝓdictis đina ſcꝑtura quō nō ſolū ꝑiculoſū ꝫ etiā damnoſū ſit otium de ſodomitis qui peſſimi pccores noiant⁹ z inē ceteras cās que eos ad tātū ꝓuexerūt malū ꝯmēoꝛat

ni falloꝛ ipm otiuz. Aduendū ꝓpē ꝓmiſſa eſt ꝙ licet q̄ſi oibus genē/aliter ſit ꝑiculoſū ſimplr velle inten/dere ōtēplationis đeti. et nō labo/ri qñq; intēdere manuali. ſpēaliter tñ videt ꝫ ꝓnicioſū iuuenib⁹ ꝑsōis etſi nō oibus tñ multis. marie ꝓpē natural⁹ calozis in ipis exceſſiuum dñium. ac etiaz ꝓpter eoꝛ indiſcre/tionē et inexꝑientiā q̄ diuturnitate tpis remouet imo etiā ꝓpter ꝑſump/tionē q̄ ſatis cognata eē ꝯſueuit iuuētuti. Nñ ad magna poſſent ꝑ/uenire iuuenes aiaz ꝑicula. ſi non qñq; et ſepi⁹ corpalib⁹ exercitarēt opibus. Nulli tñ dubiū đn ōtingat iuuenes qñq; ꝑ multis ſenib⁹ cōtē/platōni inueniri magl. idoneos q̄z q̄z de cōi curſu id negandū videat. Inueniūtur nāq; iuuenes vl ex na/turali diſpoſitione vel ex bono re/gimie vel ex ſingulari dono diuie gr̄e đeriſſimi z ad exteꝛioꝛa quaſi in nullo inclinati ꝫ tōliter pene deuo/tioni dediti. Inueniunt etiā inuete/rati diez maloꝛ. in đbus q̄ſi nulla mētis eſt ſtabilitas. nec animi trā/quillitas. nec cordis deuotio ꝫ ex mala ꝯſuetudine paſſionib⁹ vicioꝝ abūdātes. et pene in nullo moꝛtifi/cati nihil aliud q̄z que carnis ſunt ſapiūt. Quis ergo dubitet đn illi iuuenes ad vacādū deo plus ſint apti q̄z iſti ſenes. Et ne đs mur/muret attēdat ꝙ ſūt ſcꝑtura teſte pueri cētū ānoꝝ. Et ſūt adoleſcen/tes ñ ōtēnendi z poſteri poꝛ vitā moꝛib⁹ tranſcēderūt. Hec ꝛmedia data cōn malas cogitationes dū

causã habuerint ex ocio. valẽt etiã si causate fuerint ex nimio ꝙ inordinato timore offendẽdi deũ Occupatus nãq; diuersis exercitijs facilius obliuiscẽt timoris hmõi ꝙ vacãs otinuo ocio Remediũ nihilominus cõtra eandẽ cãm efficax est vt hõ cogitet potiꝰ ðinã miam ꝙ dei iusticiã. et cũ q̃dã mẽtis libertate fiducialiter se totũ p̃sciat in abyssũ ðine bonitatis et clemẽtie dicẽdo Domie quãq; multa ꝙ magna sit mea iniq̃tas. vñ merito te timere habeo. scio tñ ꝙ multo est maior tua pietas. quia est infinita Nñ multo ãplius in te confidere volo Aufer ergo a me deus meꝰ nimiũ timorẽ seruilẽ. et ofirma me in timore tuo filiali quo magis te cordialiter diligã ꝙ nimis vehemẽter timeã. ¶ Si aũt cõ suetudo mala ꝙ curiositas intẽdendi illis. de q̃bus facile occasiones malorũ oriri p̃t fuẽrit in cã tã turpiũ ꝙ iniquarũ cogitationũ. remedium difficiliꝰ poterit inueniri ꝙ sẽper inq̃eta et famelica solet esse curiositas in malis enutrita et consueta. Remediũ tñ vt sup̃ vt hõ occupet se vtilibꝰ vitãdo otiũ et custodiat se a vidẽdis. audiẽdis. loquendis et tangẽdis noxijs. et non dando occasionibꝰ pccoꝝ locũ Etiã valz vt hõ cũ sẽserit se inuadi talibꝰ cogitationibꝰ statim q̃si cũ violentia fuocet mẽtẽ suã inde et applicet ad alia Etiãsi milleſies vna die hoiez inuaserint milleſies hõ se ab eis auertat signãdo se signo sce crucis suspirãdo ad deũ inuocãdo nr̃am dñam et scm ãgelũ custodẽ suũ ceteros q; scos q̃s in spẽali habz veneratione et dilectõne Vel si hec oñia nõ p̃sint. infligat hõ sibi ipsi aliq̃ dolorẽ p flagella. alias salua tñ discretiõe. Etsi nec adhuc sic pax fuerit nihil meliꝰ est nisi vt tũc hõ otemnat tales spurcitias et faciat sicuti facẽt. si q̃s sibi diceret vl ostẽderet aliq̃ que ipe audire siue videre dedignarẽt Tũc eni q̃si cũ indignatione auerteret et aures ꝙ oculos et ouerteret se ad alia etiã q̃ntũcunq; aliꝰ loq̃rẽt seu mõstraret q̃ sibi nõ placerẽt Sic et ꝺ fiat Si aũt nec sic infernales tẽs muscepũgitiue pacẽ p̃miserint. optimuz remediũ est vt hõ nihil de eis amplius curet. sed sub ðina ofidentia paciam habeat et sit securꝰ q̃ non eũ nocebũt. nõ solũ imo et ad magnã coronã eidẽ p̃derũt.

Quattuor generalia

documẽta cõn malas cogitatões

Ro pleniori intellcu eorũ q̃ dicta sũt. ꝙ p faciliori remedio ꝺsequendo cõtra tã grossas et rusticanas tẽtationes cogitationũ. ponamꝰ aliq̃ documenta breuiẽ Quoꝝ p̃mũ ẽ istud piculosissimũ. est cu q̃s se dare vult ad deuotionẽ et ad spũalia exercitia si nõ scit scẽpturas. nec habet bonũ directorẽ ofiliariũ fidelẽ. expertuz deuotũ. et discretũ. deũ timentẽ de quo audeat et possit tõliter ofidẽ et ꝺscie siue secreta ex toto eidez re

uelare. alioqn enim ptinget talē pſonā facilꝰ et ꝑiculoſius errare a vera via ſalutis qz aliquē qui cōſciariū fideliū gradiť via Exēplū ſup hoc hēmus in vitaſpr̄m. Nā docebat q̄dā ſcus pr̄ Si videris iuuenē per ſe volentē intrare paradiſū ſo ē ſine doctore. etiamſi iā vnū habuerit pedē in paradiſo. retrahe ipz infra p aliū pedē qz ſic nūqz intrare potēt Cōm̄ documētū ē pꝰ qz pſona deuota expoſuit ſuo pr̄i ſpūali illā tentationē villanā vbis generalibꝰ. non eſt nc̄arium de ea vltra in ſpēali aliqo dicē niſi forte in illū finē vt meliꝰ intelligi poſſit ex qua cā ſit orta. et vt ex oñti conueniēti poſſit dari remediū Non tñ adhuc fieri debet hoc frequenter Qui enim p̄ſumeret liberari ſe ab hmōi tēptatione graui per cōfeſſionis et manifeſtationis iterationez nimiā erraret valde Nā experientia docēte frequēter hītur⁹ eēt peꝰ ex hoc Attendať ergo ꝓut ſuꝑ tactum eſt. qꝺ non eſt nc̄ariū vt iñ qs ofiteať. eo qꝺ nō eſt pcēm niſi forſitan ipa pſona eſſet in culpa ex vna q̄nqz cauſaꝝ ſuꝑiꝰ exꝑſſarū Tūc ei poterit fieri ita vt petat oſilium q auxiliū a cōfeſſore. q vt veniā oſequi mereať de occaſione p̄ſtita tā abomiabili tentationi vtputa Si videlz ipa pſona deuota cōſueta eſſet nimis vacare ocio aut curioſitati. aut qz nimis ieiunaſſet indiſcrete aut qz nimis in cibo et potu exceſſiſſet De his bñ ꝑt fieri cōfeſſio aut etiā extra ofeſſionē peti cōſiliū. abſqz tñ ſpēali et apta manifeſtatione talis blaſphemie q̄ ipſam pſonā verat Tertiū documētū ē vt diligētiſſime ab oibus caueať ne q̄s aliquo mō quicqz dicat aut faciat vel ſcriptis vel picturis vel geſtibꝰ vel figuris q̄buſlibet cor̄a vtriuſqz ſexus pueris ſiue iuuenibꝰ vñ poſſit in eis cauſari poſtmodū hmōi nefarie aut aliaꝝ q̄rumcūqz turpiū cogitationū incētiuū Nam ut ꝓbabiloꝝ nōnulli facē nō verētur qui ſine oñi nc̄itate et ex mera ſua carnalitate ſeu animi leuitate loquunť audacter de ſecretis mr̄imonij aut cōn fidē. cōtra deū eius qz ſcam humanitatē vel cōn ſcos per modū ioci vel alꝰ leuiter cor̄a puellis et iuuenibꝰ aut p turpes pcuras aut p geſtus laſciuos inno cētū corr̄umpunt corda Aut qui caniculos vel cattos aut pullos vel alias beſtias laſciuiētes et ad laſcuias et turpes cogitatꝰ de facili inſpiciētiū animos ꝓuocāt valētes nutriūt et ab hmōi taliū viſu auditu et tactu pueros et puellas innocētes nō caute cuſtodiunt. ſed ſine oñi verecūdia cor̄a eis cū his turpia fieri ꝑmittūt in magnū ſuū et taliū innocētū ꝑiculū aiaꝝ De facili nāqz pueri etiam innocētiſſimi occaſione. ex hmōi nefandoꝝ auditu viſu tactu vel ⁊c. data cogitabūt inimico coopante Utinā ñ ex cogitatione etiā ope poſtmodū cōpleant q̄ loq̄ nō licet Sed dimitta

mus illa et veniamus ad alia.

¶ Quartū documētū ē Tentatio il la grauisq turpis blasphemie seu quecūqz alia que in sola cogitatō ne adhuc versak. vincitur vt cōiē melius.eam cōtemnēdo.obliuioni tradēdo et se de ea excutiendo et ad alia fortiter mentē trahēdo qz multū cū ipa litigando repugnan do et disputādo Ratio efficax est huiꝰ De qnto eni nitiē qs sufflādo fortiter extinguere magnū ignem amplꝰ. de tanto ignis inflāmescit vehemētius.et augetur citius Si/ militer est de potentia homis ima ginatiua siue virtute fantastica qz qnto magis aliqua specie appĥē siua per cogitationes opugnātes fricatur et mouek.tāto fortius in ipsis figitur et indelebilius fortifi catur Nihil ergo cōsultius nisi vt transeak faciliter in his et non ni/ mis imobiliter et quasi ex directo eis repugnek sed qsi ex aduerso p indirectuz alia videlz in cogitatu fortiē appĥēdēdo Et vt breuiē re/ mediū imo breue dicā Dq pñie in lachrymis corpis et gemitꝰ sps in otritiōe cordis p pccis.hāc malā tentationē q quācūqz aliā maculā aie efficaciꝰ abluit purgat q extin guit Expto credak Si tñ vt supposuimꝰ discretio nō desit Ita vt caput sensus et ratio nō ledantur Et dūmō firma spes de dei mia nō absit Ita vt ex nimio timoē of/ fensionis dine in desperationis vo/ raginē nō labatur. Deficimꝰ qppe ex nobis in cūctis sed nō vsqz qqz ad positionē gre dei Jpe eni nouit sustētare nram insufficientiā et in/ firmitatē plus qz pater et mr qui nos pm carnē genuerūt dūmodo nos noluerimꝰ sponte declinaē ex eius ofidentiā et dinā charitatem

Expliciūt dñi Joh gar

son doctoris eximij Cācellarij pa risien documēta vtilia p deuotis simplicibus ab eodem edita in lin gua vulgari gallica et per quēdā aliū in latinū translata Qui quidē translator ad rusticitatē latini elo/ quij que resultasset magis ex vul/ gari sensū e sensu qz verbū ex ẋbo transferre curauit Jñ nec mirādū si opusculū istud non ouenerit satl. in stilo cum alijs eisdez cancellarij operibus.

p a.

An monachus pro

Incipit apologetica

siue rñsiua venerabilis magri Jo. Carson sacre theologie doctoris egregij et cancellarij parisien. ad quendã monachũ dom^i carthusie maioris querentez. Utrũ licitũ foret p studio lectõnis et exercitij spũalis cõuentũ et plixitatẽ dini officij dimittere Et qui libri essent fructuosius frequentandi In qua quidẽ rñsiua ꝑmo eplaris ꝑmittit plogus post subnectunt decem q octo ofiderationes In qrũ ꝑmis rñ. suadet cenobitica stabilitas. et arguit suspecta loci seu ouent^i mutatio ꝓtextu seu coloze maioris ḋe tis et ꝓfectus In reliquis vẽo ser cõsiderationibus agit de libris a mõcho in dino officio et regulari/ bus obseruãtijs cõtinue occupato frequẽtandis

Grã vobis et pax

Si inimicos iubemur diligẽ ꝙnto magis eos qui nos diligũt in veritate et sin/ cẽitate salutis Nihil quippe ita debitũ. nihil plus nature cõsentaneũ nihil efficacius ad diligi ꝙ reda/ mes si amaris. et ames vt ameris hoc est enim amatozium poculum Seneca teste sine veneficijs siue ca rie. s. Si vis amari ama. Durũ io circo videri potuit verbũ illũ vẽ charitatis de me et ad me Quis ꝓ hibet etiã nõ amantẽ diligere! Sz fuerit hoc dictum licẽtia sermonis amozosi. qui legem nescit. nec se ca pit sepe Veniã ad alia sup qui/

studio lectionis

bus ilico rapuit animꝰ me stilo cur/ rente. ofiderationes videlz aliqs ãnotare ꝑtibus annexas Suppe/ tebãt alie ofiderationes plures. ꝙ lassitudo corpis et formido tedij opescuerũt scribẽtẽ Sane suadeo ꝑmũ totũ religionis studiũ trãfire i affectũ cordis. nõ tñ accipio ꝓ b affectũ qualẽcũqꝫ sed sanctũ q ca stum Nã transibant illi de quibus ꝑs loquit in affectuz prauũ. dum ꝑsit quasi ex adipe iniquitas eo/ rũ habet auctor de spũ et aia bre uem inter ceteras magnas mkas et laudabiles cõsiderationẽ istam Affectus inqt qui est spontanea et suauis inclinatio ad aliud triplici/ ter in nobis attendit sez in supio/ ri ꝓte rõnis. q in inferiori. q in ima/ ginatione Si spũs nr sequit affe/ ctum ꝑmũ dicit homo spũalis. si scdm dicit homo rõnalis. si tertiũ dicit hõ aialis Poteritis in origi/ nali si placet videre latius Itẽ qꝫ in epla beati bernardi ad vestros frres de mõte dei Fuit opinio ce lebris q tota theologia nra de/ beret magis cẽseri affectiua qꝫ spe culatiua Rõez assignat vnus vali dam Quia iubemur redigere oẽm intellectũ in captiuitatẽ in obsequiũ xpi Plus est igit omis intellectus theologice ad cultũ xpi ꝓ charita/ tis obsequiũ. qꝫ ad speculãdũ ma/ xime cũ finis legis sit caritas Rur sum circa monitionẽ infra de lcũ/ ra doctrinaꝑ Placz hic advere q sermones magrales qui fiunt suc/ cincte per distinctiones. valde illu/ minãt intellectũ. q sine labore gra-

possit se subtrahere a
ui demulcēt etiā affectū. cū inspicit sermo dei viuus et efficax. dum ad modū colloquētis et otinētis eīō se infūdit suauiter per pticulas ordinatim. Habeat q̄z vltimū mactia circa pene singla psalmorū ⁊ aliorum diuinorz verba. pro exercitio meditationis Exēpli gr̄a Beatus vir qui nō abīit in cōsilio impiorum hic pōt assumi distinctio de beatitudine Itē de viro Item de abire Itē de cōsilio Et ita de relīqs De mū nō est cōsiliū meū vt difficiles q̄stiones et pfūdas speculatiōes occupat⁹ in assiduo dīno seruitio sibi assumet intelligēdas Vbi requirit ociū maximū ac ingenij vigacitas. cum dispēsatione vegeta cerebri q̄eta et serena. ne forte frenesis aut alia incurrant incommoda Sufficiunt igit tractatuli faciles et ad pietatē idonei Scriptus lugduni anno dñi. ɪɑzɔ. per Job cancellariū parisien.

Explicit epla

Incipiūt cōsiderationes ad pmouendū quas bñ cōsiderare debet religiosus in dīnis multū occupatus p serenatione conscie

Consīde. prima.

Religiosus ille cōsideret in primis q̄ dei pudētia q̄ in tota dispositōne ñ fallit deduxerit ipm ad ordinē celebrēq̄ a pbatū in quo iā ita pfessus est post pbatōnē solitā. vt resilire fas non sit Faciat ergo de pia nēcitate ⁊ tutē gratuitā. ⁊ meritoriā. q̄z durū ē si cōstimulū calcitret Sacrilegiū q̄z si volūtatē suā rurs⁹ vsurpet quam in superioris sui vice dei resignauit manus

Cōsīde. ij.

Cōsideret scdo q̄ iā sibi viuendum est nō pria sed aliena lege. nō pria ꝫ aliena volūtate que ñ originalit a sua voluntate pcessit Nō eni quispiā ad pfitendū cogebat Secūda ē igit deinceps aliēa volūtas nō occupāda. ñ docēda

Cōsīde. iij.

Cōsideret tertio dict⁹ religios⁹. qm̄ de⁹ bonoz nroz nō eget Ac pīñ melioz ē obedīētia q̄z victima Proptēa cēseri oz p regla genēali Illud esse meli⁹ illud pulcrius illud nobili⁹ illud vtili⁹ delcabilius et honesti⁹ qđ ē obedie primi⁹. sit illa res in q̄ obedit vilis. abiecta. turpis inutil. laboriosa vana. stulta. q̄ntūlibet inhonesta. solo pcto excluso Exm hēmus in dño nostro iesu xpo q̄ sacerdotali et regio genere ac spū pphetico insignis nudis ābulabat pedib⁹ alīsq̄ maxie hūilitatl. gestis se deiecit. hāc existimās vt btūs hiero⁹ finalit innuit sūmā nobilitatē videlicet deo pfi obedire Añ et brā agatha p iudicē suū iculpata eo q̄ huile psonā pē xpi huiciū gerēt. rñdit prudētissime theologisādo dicēs Sūma ingenuitas hec est in qua seruitus xpi compbatur.

An monachus pro studio lectionis possit

Consideratio quarta

Consideret ārto ꝙ sicut in domo patris mansiones multe sūt et vie multe ꝓueniendi ad eā q in via dei ꝑm qđ loquit̄ btūs Aug⁹ ali⁹ sic alius sic ibat Joeoq; cōformit̄ iuxta ap̄lm In qua vocatione vocat⁹ est ambulet. De quo id̄e ap̄ls exemplū posuit alio in loco de varijs veri corpis officijs Quo exē/plo ad ꝓpositū nullū accōmodatius esse potest si ꝓfunda cogitatione ruminetur.

Conside.v.

Cōsideret quinto ꝙ aduersari⁹ noster diabolus iuxta beati petri verbū illo mane lectum in ep̄la ad missā. quo hec post meridiē scribūtur tanq; leo rugiens circuit ārēs quē deuozet. nō habet autē efficacius malignādi machinamentū q; si possit hōi suadere displicentiam status sui iam assumpti. iam q; p/fessi Et hoc facere conat̄ nunc sub velamīe maioris vtilitatis in alia vocatione. vt in p̄dicando. nūc sb figmento quietudinis cōtemplatiue. nūc sub arrogātia sciētie ap̄lioris. nūc sub vmbraculo quasi diasint inutilia que agit in vocatione sua ꝓsequēdo singula et annihilādo Jeunia vigilie, plixitas cantus et horaꝝ. solitudo grauis et iuge silentiū. cū similibus sint ꝓ exēplo Subiūgens ꝙ deus soluz inspicit cor et corpalis exercitatio. ad modicū vtilis ē Addēdo. vt qđ deniq; ꝓdicio hec Poterat eni vngētū suū vt sibi videt̄ venūdari multoq nō sic depiret Dicit hoc q̄nq; ips seductor instabilib⁹ cellicis. qui se ꝑsumunt idoneos ad docēdū alios vt seducat eos ita finaliter de cella salutis in mundū perditiōis reducat.

Conside.vj.

Consideret etiā sexto ꝙ omnia suspecta sūt tanq; a demonio meridiano (qđ se transfigurat in angelu lucis) immissa et suggesta q̄ loci vel ꝓpositi semel arrepti q̄ susceptī mutationē ingerūt et suadēt directe vl̄ indirecte. p̄cipue nisi manifestus sit in via quā ambulat positus obex eterne salutis. qui poni tūc solū credit̄ dum cū hac via et ipsa non stat salus.

Conside.vij.

Cōsideret septimo ꝙ schola religionis valde distat a schola secular. inq̄sitiōis Dicebat ꝗ vn⁹ fratrū meoꝝ alteri fr̄i suo et meo dū simul̄ in ordie celestinoꝝ morarent̄ fr̄ hec religio nō est schola theologie vel pḧie sed xp̄iane simplicitatis q; discipline. nō venisti ad doctrinā q; secularī. scie vanitatē. ꝛ ad disciplinā et hūilis vite bonitatez Linque q̄stiones scholastic. viris quia eruditū intellectū Tibi satis sint regulares nostre obseruantie

possit se subtrahere a
que inflammare sufficiūt tuū affe/
ctum Et vere ita est et verissimū ē
quod dixit.

Considē.viij.

Cōsideret octauo q̄ viatores
sumus nō comphensores Sit igit̄
viator vt viator.nec querat hic ea
in via.que p̄ p̄mio quesita deben
tur in patria Comphensio scilicet
diuinitatis sine fātasmatib⁹ ꝙ sine
labore.vbi nec lāguor nec senīū ⁊c
Et dicam⁹ cuz apostolo. Nihil iu
dicaui me scire inter vos.nisi ihm
xp̄m et hunc crucifixuz Sufficiat
hic nobis corpaliter ābulantibus
per corpalia transire per fidem et
spem et charitatē in eterna Et vi/
deamus tam diu in speculo et eni/
gmate quousq̄ veniat dies illa q̄
sponsus pascit ꝙ cubat in meridie
claritatis eterne.qñ videbim⁹ eum
facie ad faciem sicuti est.et similes
ei erimus.

Considē.ix.

Consideret nono q̄ in illa die p̄
mi specialis examinis nostri.et in
die etiā examinis scōi seu nouissi/
mi ꝙ genēalis nō interrogabimur
q̄ntū fuerit intellectus noster acu/
tus ꝙ eruditus.sed q̄lis fuerit affe
ctus noster ad dñm deū nr̄m.hoc
est q̄z simplex q̄z rectus.q̄z pi⁹ hu/
milis et deuot⁹ q̄z q̄z spōtaneus et
fidelis in dei seruicio.p̄m eā voca/
tionē q̄ vōtus fuerit ḋinitus hoc
diligēter pēsabat qui dicebat Dis

ōsūmationis vidi finē.latū mādā
tum tuū nimis Qō quidē manda
tū certissime ē charitas nō cogno
scendi vanitas

Considē.x.

Cōsideret decimo ipe religios⁹
ex p̄missis.exquo oīe studiū suū
resolui debet in affectū.vt nihil stu
deat nihil legat nihil cantet nihil
medit̄ quod non immediate aut
mediate ordinet̄ ad inflammatōz
affectus.qm̄ in hac inflammatiōe
cōsistit supremus apex theologie
mystice.tradite per dionysium ac
reuelate sibi et alijs per spiritū san
ctum Sed neq̄ fugabūtur fantas/
mata per studiū.sed per desideriū
per affectū scilz non intellectū Qm̄
necesse est intelligentez fantasma/
ta speculari.

Considē.xj.

Cōsideret etiā vndecimo q̄ hec
inflammatio affectus non expectā
da est ab homine Propterea non
suspiret ad hunc vel illum doctorē
p̄sertim viatorem.vt dicat felix
essem ex conuictu talis vni⁹ Sug/
gestiones huiusmodi sepe sunt dia
bolice inducentes mentis ꝙ nōnū/
quā etiam corporis inquietudinē
Scio experiētia de quodā p̄fesso
qui prius ardentis studij in secto
de p̄genie ne dū illustri ꝛ et regali
querebat̄ q̄lit̄ tpe suo nō eēt alt̄
sihieronymus q̄ posset adire vt
sic peruenire ex sua eruditione

De libris legendis

ad scie pfectionē quasi scz nō esset tēpe suo doctor. etiam in tanuis qui sufficerent docere eum. quasi etiam religionez intrasset non ad lamētū sed ad documētū. Recolo tristis q̄ duz ego pia solicitudine dicerē me timere talē sciendi ardorem nō fore ab instinctu bono sed malo. rñdit ille indignabūdus ñ que voluit et recessit Et o pñssime et terribilissime in oñlñs sup filios hoim dñe deus me⁹ quo recessit q̄ abīit Atq; heu paulo post fact⁹ ē apostata sub specie q̄si artior. religionis imo tandē abīq; oñi vēcūdie velo totū religionis ois habitū abiecit Misereat sui imo et mei ac oīm nr̄m deus ihmōi etenī parvel etiaz maius piculū secluſa dei pietate imminere pōt ceruicib⁹ nostris. nisi a curiositate et vanitate sciēdi plura. q̄z oporteat caueam⁹ Sit hoc inductū nō ad cuiusq̄z cōtumeliā seu im ꝓperiū ꝓpia⁹ sit mihi deus. sed oibus nobis ad cautelā et in exemplū. vt nō q̄ramus plus sape q̄z oporteat sape cū sobrietate Et vt semp meminerim⁹ illō p̄ste. dñe nō est exaltatū cor meū ꝛc.

Consideratio xlij.

Cōsideret. xñ. q postremo iuxta p̄missa q̄lis exercitatio sibi añ oīa tenēda sit prima Et inueniet ꝓcul dubio q̄ nihil sic p̄mū nihil sic p̄ncipaliter sibi incūbit sicut ℞ vnicū. vt scz huiciū dei adimpleat Seruiciū dei quippe per sepe. in regulis a religiosis monachoꝝ nomiat ecciasticū officium Deinde si q̄o tpis in residuo fuerit. ordinet hoc ad vacandum quantū obedientia admiserit sibi ipsi post nēcitates corpis. q̄ multe sūt. Hoc documētū breui ꝛticulo quidā oplexus est dicēs Fac opus iniunctū deinde vacato tibi Cōsulo tñ vt ista vacatio sit talit̄ ꝓtracta in deuotōis otio. vt non redat inepta p lachrymas aut alia lesiua corpis vel mentis exercitia. ad ea que in cātando legēdo q̄ ceteris hmōi p̄ncipali⁹ et p̄ncipalissime ex sca obedientia incūbūt Dictū sufficiat Tantū de prima parte Veniamus nūc ad sex alias considerationes. scz de libris legēdis seu frequētandis per religiosum. sedulo in seruicio seu diuino officio occupatū

Sequit prima cōsidc.

Vero si ꝓgat sedula curiositas. aut vt mitius loquamur studiosa sedulitas inquirere. qui vel quales libri sint frequētandi tali religioso sic instituto. sic q̄z astricto ad qualē p̄mo nūc currit pro admonendo et hortando censeo rñdendū Primo sub doctrina generali quia nō omnes mouent similiter ex similib⁹ Liber omnis sit historicus. sit moralis sit. allegoricus. sit anagogic⁹. in q̄ pl⁹ repiet deuotōnez se moueri. legat interim memoret. et rumineť. Ita

tñ si ꝓbate sit auctoritatis Sup q̄ re editū est opusculū de examie doctrinaꝝ Cui osonat libell⁹ de laude scriptoꝝ.

Considē.ij.

Ceterū nō est hec regla fixe data nisi ꝓ hic et nūc Qm̄ sepe variatis affectionib⁹ ꝓ varietate tā humoꝝ in corpe. q̄ moꝝ in mēte nēe est studia variari. ꝓna nimirum fastidio est nr̄a natura tēpe hui⁹ mutabilitatis nr̄e Obseruādū est nihilomin⁹ vt hec mutatio studioꝝ nō fit solūmō nauseātis q̄si stomachi cui⁹ est multa degustare et paꝝ diligere sed veniat ex mētis delectu.

Considē.iij.

Proinde q̄ntū occurrit ꝓ hic q nūc. et q̄ntū ad exhortationē pñtē attinere videt. sūt narratōes pr̄m put in libro vitaspr̄m digeste otiosū salubres. q̄ pt in qualibet narratione pausa fieri. duz vacat hora ex obediētia ad fruitiū diuinū siue ad alia Insup q̄q̄ mirer quo pacto id fiat. monēt p certis scripturis pl⁹ ea documēta. q̄ veluti alic⁹ psone sub tipo. ingerunt intellectui. et facile demulcet affectū. cū quasi psonā ipam in mortuis lr̄is loquētem viuaciter pñtem cū sua auctē imaginamur Cōsiliū osimile sit de parib⁹ piaꝝ historiarū narratōib⁹

Considē.iiij.

Amplius si q̄stio fiat de doctrinalib⁹ et nō de historiacis traditōnibus veniūt ad animū ꝓtin⁹ que memit idē animus ātea oposuisse tanq̄ sibi familiari⁹ cognita. vtinā nō vanius occurrētia. que quia ꝓ hic et nūc habeo ipe suspecta. non quidez de nō veritate sed de vane glozie vera vanitate eadē ꝓtereo. Sūt libri plēs bti Bernardi viri deuotissimi Et p̄sertim epla ei⁹ ad fratres Carthusiēses de mōte dei Itē sermones eius sup cātica canticoꝝ vbi loquit tanq̄ religionez pfessus. et sicut experientia multa edoctus Sūt insup mozalia beati gregorij pape oīi admiratione q veneratione atq̄ vtilitate p̄clara. que etiā ꝓ magnis et q̄ntūcunq̄ magnis ingenijs sine ꝺclusione tñ tardioꝝ. q̄ singulis lac et mel ministrāt sufficere possunt sua vbertate Sūt deniq̄ ad maiorē abūdantiam imo supabūdantiaz libri illius venerabilis Richardi de sco victore de. xij. p̄triarchis de archa mystica Et quid laborarē per singla Nihil eteniz oposuit nisi diuinū et mysticū edoctus a preceptore suo doctore celeberrimo Hugone de sancto victore Cuius opusculū de oz̄one q̄d incipit Quo affectu quo ve studio ꝛc. superat omnē laudē

Considē.v.

Subinde nescio si precipuus inter omnes numerādus sit Eusta/chius Ita enim nomē istud suum vulgatum Bonauentura videor

posse tradere Ille enī singulariter inter oīes doctores catholicos pace oīm salua videt idone⁹ et se/curissim⁹ ad illuminādū intellēm q ad inflāmandū affectū Cui⁹ opus cula duo vt lectura q alios tracta tus ei⁹ interim ꝓtereā tāta sūt arte ꝑpendū dinit⁹ cōposita vt sup ipa nihil breuiloquū noto et itinerariū. In qbus ꝓcessū est duabus vīs cognoscēdi deū Primus nāq; ho rū duoꝝ tractatuū. ꝓcedit a ꝓmo ꝓncipio qđ deus est vsq; ad alias veritates sub deo creditas et ha/bitas Alius ecōtra ꝓgredit a cre aturis ad creatorez ꝑ ser ḡdus scalares vsq; ad anagogicos ex/cessus Qui licet sint difficiliores q rariores debet tñ oīis xp̄ian⁹ ad illos aspirare Qm̄ theologia tīs mystica ꝓprie est xp̄ianoꝝ Que q ꝓficiante et reuelante spū xp̄i ibu facillima est sup oīa q vtilissima sed absc̄dita a sapientibus et in oculis suis ꝓudētibus et ipsis pe/ne inaccessibilis et impossibilis iu xta eiusdē dñi saluatoris diuinam sīam. qua ait C̄ōfiteor tibi pr̄ ꝛc.

Consideratio. vj.

Onfiteor itaq; q ego in in sipiētia mea ꝑ delusione rīsiue epl̄e ne vltra in lon/gum vergat. q̄ a. xxx. ānis et āplius citra volui habere familiares mihi ꝑdictos tractatulos sepe le/gendo. sepe ruminādo. etiam vsq; ad verba. nedū sīas Et ecce hac etate. hoc ocio velut ad votū vir pueni ad initiū gustus eozundem Quiq repetiti semp mihi noui fiūt et placēt iuxta illud Flacci de poe-mate vel imagine ꝑpositis elegā ter Decies repetita placebit Alle gauerim omodius grauī⁹ dignī⁹ et verius illud de sapiētia quā ille describit qui ait Nō habet amari/tudinē ꝑuersatio illius nec tedium ꝑuictus eius sed letitiā et gaudiū Sicut quoq; ipa eadē sapia se col laudās dicit Qui edūt me adhuc esuriunt Et qui bibunt me adhuc sitient Quia scz in edendo saturi/tas est ne quid desit. et in desidēio auiditas manz ꝓtinua ne fastidiū fit. Nñ etiā fruuntur inq̄t ꝑsa nec fastidiūt quo frui magl. sitiūt. Hec ad satisfaciendum scptis charita/tis vestre dicta licet satis cursorie sufficiant

Explicit tractat⁹ Joh.

Garsonnis sup eo An mōach⁹ ꝑ studio lectionis et quiete ꝓtempla tionis possit se a plurītate offic̄ diuini subtrahere Et quos libros debeat frequētare mōchus multū occupatus in cātando legendo et orando.

Incipit tractat⁹ magistri Joh.gerson cācellarij parisiensis de laude scriptoꝝ

Scrutari scripturas exhortabat oli iudeos xp̄us Joh̄is.v. Scripturas videlicz in q̄bus putabant se vitā eternā hr̄e De qualibus loquit apls scđa ad thimoth̄ iij.q̄ ois scripta đinit⁹ inspirata. vtil̄ ē ad docēdū.ad arguēdū.ad corripiēdū.ad eruđiēdū i iustitia. vt p̄fect⁹ sit hō dei ad oñe op⁹ bonum instructus Et ad rhōs.xiiij. Quecūq; scripta sūt ad nr̄am doctrinā scripta sūt.vt per patiētiā et cōsolationē scripturaꝝ spem habeamus Verū quō scrutabūtur scripture si nō habeant Qualit̄ habebunt si nō scribant Qua rōne scribent sine scriptoribus Sūt igit̄ necn̄ scriptores Et hoc ē q̄d hic et nūc intēdimus suadere opellēte nos ad h̄ multiplici circa scriptores librorꝝ vtiliū defectu quē patit̄ etas nr̄a Et in primis cōclusionē certā statuam⁹ dicentes Scriptor idoneus et frequēs librorꝝ doctrie salubris agit op⁹ bonū de genere Et op⁹ hoc si p̄roueniat ex charitate.est meritorium vite et̄ne nec fuile dicendū ē Nūn p̄tin⁹ habeat decisio dubij cuius occasione cuditur pīs opusculū q̄d q̄siuit q̄dā de mōchis dom⁹ carthusie Si liceat dieb⁹ festiuis scribere deuotionis libros gratis Sed aduertendum in primis q̄ nomen scriptoris notat periciam scribendi.cum vsu assiduo vel frequēti Scriba vēo dicit magistrū in eis q̄ sūt đine legis eruditū Qui et scrutator vl̄ q̄sitor dici p̄t.aut eē dictator Quales erāt scribe iudeoꝝ q̄lis esdras scriba velox et ingeniosꝰ in lege q̄les apud xp̄ianos theologi doctoēs seu theologie p̄fessores de q̄b⁹ non erit p̄nci paliter h̄mo pīs ꝛ de scriptoribꝰ q̄si mechanicis et manualibꝰ librorꝝ Et hi sūt in multiplici dīa penes eruditionē maiorē vl̄ minorē circa scripturā quā trāsferunt ex inspecto exēplari libro vel quā de p̄nūciātis ore suscipiūt sic̄ baruch de ore hieremie scribit oēs sermones eius Sūt qui simil̄ sūt dictatores q scribe et scriptores.talis laudat fuisse diuus Amb.libros scribēs q̄s dictabat Sūt alij gradus infimi nullū penit⁹ h̄ntes intellēm eoꝝ q̄ transcribūt.q̄s q̄i pictores appellam⁹ Et nōnulli tq̄ medij gradꝰ q̄b⁹ aptē ē satis.Jesus eoꝝ q̄ scribūt saltē grāmaticalit̄.seu lr̄alit̄.q̄les olim fuerūt et adhuc eē ferunt in religionibus a p̄batis atq; in vniuersitatib⁹ et studijs rōbilit̄ institutis Et de talib⁹ loq̄ p̄cipua nūc ē intētio neq; q̄ alios secludēdo.qui vel sūt magis aliq̄d q̄ scriptores vt p̄mi.vel vt scđi.q̄ paq; sūt ad fructū spūalē sue scripture capessēdum idonei Quib⁹ p̄notatis.vt lucidior q̄ breuior eēt ordo dicēdoꝝ.ptz statim hec nr̄a conclusio.scientibus quid est opus bonum de genere quid opus meritoriū vite eterne.quod opus seruile Veruntamen placet

eam per ꝓpationes aliquas in ſꝫ/ ſequẽtib⁹ duodecim ꝺſideratiõib⁹ ãpliãdo mõſtrare ꝙs metꝝ ẽpler ꝓhendit ꝟſus Predicat atq; ſtu/ det ſcẽptor largiẽ et orat. Affligiẽ ſal dat fontẽ lucẽq; futuris Eccle ſiam ditat. armat cuſtodit hõrat.

Conſideratio. i. ꝙ ſcriptor predicat.

Scriptor ſꝺoneus q freq̃s libror̃ doctrine ſalubris Sic eni ſemꝑ infra loqui volum⁹ et intelligi ꝓdicare dici ꝑt Certe ſi lingua ſilet manus predi/ cat et fructuoſius aliq̃ quãto ſcri ptura venit ad plures vberior q̃z trãſiẽs ſermo Nec obuiam⁹ dicto hieronymi ꝙ hz neſcio q̃ laten/ tis energie viue vocis actus et in aures diſcipli er doctoris ore trãſ fuſa fortius ſonat Sed inueniesaliq̃s eruditiſſimos fatẽtes ſe pla ꝺiciſſe ſcẽpta ſtudẽꝺo ruminãꝺo q̃z ſecũ q̃z ꝑ doctor. auditũ Qualẽ ſe fuiſſe videt bernar⁹ gliari di/ cens magꝝ ſuos fuiſſe querc⁹ q fagos. Proculdubio nõ ſine ꝑuia vel comite lectura libror̃z Nꝺe ꝙ inter ꝑꝺicatores ſũt multi tãq̃z nudi ꝓnũciatores eor̃ que ſumũt formaliter in ſcriptis. qui ſi mereri poſſint aureolã ꝑꝺicatoribus de/ bitã Cur nõ ſilr ſcẽptor noſter cui põt aꝺeſſe et aꝺeſt. ſuppon̄itur. nõ impar animar̃ ſaluificans zel⁹ ſcri bendo ſicut alteri loquẽꝺo?

Conſi. ii. ꝙ ſcẽptor ſtuꝺet/ legẽ tiq; ꝺictãti ſimilis.

Scriptor hmõi ſcrutãti ſtu ꝺioſe vel legẽti doctrina/ liter vel etiã ꝺictãti nõ eſt vſq̃quaq̃ ꝺiſſimilis Colligiẽ ex ꝑce ꝺenti ꝺeꝺuctio pñtis ꝺſideratõis quo aꝺ legẽ vel ꝺictare q neqũ ꝑ morula tꝑis exigua ꝫ i ãnos ꝺecẽ cẽtũ. mille. ſcẽpturã ꝺurare ꝺtiget i ſe vel ꝑ multiplicationẽ exẽplariũ ab ea ſcẽtor̃. legẽtibus aũt atz ꝺi ctantib⁹ ſi ꝺefuerint auxilia ſcẽpto rũ cũ mẽoria ſit labilis obrepet ꝑ tinus oblitteratio ꝺictatis aut ꝺe lectis obliuio Nꝺe ꝙ ſalubriora ſunt plerũq̃ ſcripta veterũ qualia ſcriptor noſter eligit q̃z ꝺictamina nouellor̃ Nõ ꝙ imꝓbem⁹ nouos ꝺictatores quales aſſiꝺuc coguñ aſſurgere tũ ꝓpter alterationẽ va/ riam guſtus ſpũalis/ cupiẽtis nũc hãc nũc illam eſcam verbi celeſtis nũc oẽm penit⁹ abominantis. Tũ vero ꝓpter ꝺubitationes nouiter emergẽtes iuxta q̃litates ꝓſonar̃ tꝑm altarũq; circũſtãtiar̃ q̃ nũq̃ plene totas ſe ꝑbebũt cũ ſint abſq; numero variabiles Exempluz ꝺe medicis et morbis Nõ eni ſuffici/ unt eis libi q̃ntũlibet ex arte ꝺopoſiti Sed optet variare receptas quales velle ſimꝫ oẽes tradẽ cẽt prout auicenna notat inexplebile Prodeſt nihilomin⁹ apud rẽ publi cam nõ mediocriter reſeruatio ta/ liũ ꝑticulariter ꝺictator̃. ſicut cõ/ tra morbos corpor̃ ſic aꝺuerſus peſtes animor̃ qõ vtiq; facit ſcri ptor Noſtro ſcrutationẽ ſtuꝺioſã

non oñi scribenti tradere possum⁹ sed scientifico cui⁹ memoria firmu⁹ retinet ea que scribit q̄z alia si vult intendere.tū ꝓter immoratione3. tū qz segni⁹ irritant animos demissa p aures q̄z que sunt oculis subiecta fidelib⁹ ait flaccus. Accipit ex hac radice sue traditionis originē ars memorie cui⁹ meminit Cicero. Reddit insup ratō cur expediat studiosis abbreuiatiões sibi certis notulis insignire puncta memoratu digniora

Tertia cōsideratio qꝑ scriptoꝛ noster largit miserek et cōmodat

Scriptoꝛ noster largit misereť.et omodat. Tres eē ꝑtes satisfactionis theologi tradunt. Una est elemosina de qua pñs ē ois̄deratio.altēa ē oratio.tertia ieiuniū.de quib⁹ erit cōsideratio sequēs. Quis oro dubitauerit qm̄ scriptoꝛ qualē loq̄mur fit largitoꝛ elemosine multiplicis neduz tpalis ad sustentationē sui suoꝛq̄z fratrū seu domesticoꝛ. Est em̄ lucrosa nō parū ista ars. Tenebit insup locuz elemosine spūalis ad opitulationē animaꝛ.nunc aduersus errores et scrupulos p eruditionē doctrinalē atq̄z ois̄lij.nūc ad ois̄olationē salutarē. Falloꝛ si nō ita misericordiā receperūt Jonathas cū ceteris iudeis ꝑmo Machab.xij. Dicentes se habē solatio sanctos libros ideo nullo indigere Consonat apls vbi supra ad Rho. Sūt adhuc vt accepi nōnulli ꝓfessores regule beatissimi Augl. q̄s canonicos regulares appellam⁹ apud Allandiaz quoꝛ laboꝛ scribēdi pascit eos tpalib⁹ substidijs de precio libroꝛ remanētib⁹ apud se plurimis ad spirituale solatiū. Tales iure dixerim⁹ beatificatos a ꝓpheta. Labores inquit manuū tuaꝛ qz manducabis.beat⁹ es hic in spe.et bene tibi tādē erit in re Uxoꝛ tua mystice diuina sapiētia. vel religio tua.vel celestis gr̄a.sicut vitis abundās in lateribus dom⁹ tue que est ecclesia vel ois̄cientia. Filij tui litteraliter professores et scriptura. moraliter opa tua.sicut nouelle oliuarū in circuitu mense dñi que parat aduersus eos.demones et homines qui tribulāt nos. Cōpa nūc si potes alioꝛ quozundā ecclesiasticoꝛ multiplicata sup numeꝛ instituta sint in ozōib⁹ vocalib⁹. sint in elemosinis corpalib⁹. istoꝛ paupi nec iam paupi sed diuiti simplicitati fuerit an adhuc sint nescio sācti/moniales in hoc opus dedicate sic olim Origenꝑ transcribēdis pauperibus suis nedum notarios per diuites seculares.sed puellas sex in scribendo peritas datas esse. Mñ queso tot genera bibliaꝛ. tot doctoꝛ volumina que modo supsunt in ecclesia si nō ex scriptoribus in religione degentib⁹ q̄z ad pñs vix vllū supest vestigiū

Quarta cōsid. qꝑ scriptoꝛ oꝛat.

Scriptor noster orat. habz oculus nūcius cordis orā/ di materiā sibi ministrare. Quāuis nihil obsit q̄n vocalis q̄/ qz possit inseri oratio vel canticum suaue duz scribit. Ut vero satis est implere scriptorē nr̄m monitionem applicā. q̄ psallam⁹ et cantem⁹ i cor/ dib⁹ nr̄is dño. Qđ frequenter co li berius implere valet quo solitudie quadā vberi⁹ fruit. Puto palaz fi fieri q̄ scriptio vel scriptura ē op⁹ dei opus religiosū. nō min⁹ sepe q̄z vocis exaltatio in canticis ecclesie. Pōt subinde vnū opensari p alterz q̄ñq̄z salubri⁹ q̄z tpalis administra/ tio ab ecclīasticorz officiorz frequē/ tatōne saluat et absoluit. Credide/ rit ꝓinde scriptor noster et pietate iugi recogitauerit totiens deū san/ ctos q̄z angelos secū eē. totiēs scri ptores sacros ipm alloqui. totiens rp̄m sibi blanda q̄daz oscula cōso/ latōis dare. quotiēs eorz dicta sa/ lubria oscribit q̄ mediate vel imme diate dispensarūt. Cui dignitati q̄ p̄t rīces alia tpalis equari? Quis ꝓhibet talē aliquē otemplatiuū et esse simul et dici? Cōtemplationem itaq̄z lectio que scribendo fit nō im pedit sed pascit.

Quinta cōsīd. q̄ scriptor affligitur

Scriptor noster affligit in quo ieiunij vicē tenet. Jeiu nīū ꝓut est tertia ps satis/ factionis extēso nōie dicit a doctо rib⁹ oīis afflictio corpalis assum/ pta volūtarie p domatiōe carnis vel vice satisfactionis que fit p do/ lorē. Quēadmodū ps altera q̄ dici tur oratio ocludit omnē mētis ele/ uationē in deū cū humili subiectōe et obedientia. Elemosinā vero p/ tendūt ad omne subsidium ꝓximo misericorditer impensuz. Consonat votū pauptatis elemosine. votum obedientie orationi. votū castitatis ieiunio seu corpis edomatiōi. Que talit elucidata mox pspicuā faciūt hāc osideratōez cū duplici p̄cedēte. Nullus itaq̄z negauerit laboziosuz esse scribētis exercitiū. acceptet igit illud in penitentiā seu satisfactionē p suis alienisq̄z delictis. sic em̄ dire ctio spūalis oculi reddet laborem suū nedū vno hoc modo laudabi/ lē et meritoziū. sed tot modis quot intentiones bonas adducet ad de cozationē actus sui. nominatim iu/ xta osiderationes duodecim quas sub scripture p̄conīs aperim⁹. Jun/ ge q̄ in foro penitentie potest iste labor ad satisfactionē sacramenta lē imponi. quē laborē si null⁹ impo nit hōim, imposuit sane de⁹ ab initō cū dixit Ade et posteris In sudore vul. tui vesc. pa. tl. Porro q̄ in labo/ re hōim nō sunt nec cū hōib⁹ flagel lant nō intumescāt sed timeant ne cū demonib⁹ affligantur. Scripsit egregiū volumē Aug⁹. de op e mo nachorz qđ totū potuerat ad rem que nūc agit traduci. Qm̄ si mona chos oportet opari. quale dabitur opus aliud sue ꝓfessioni nedum

minus aduersum. sed amplius p motiuū attēto q nō oēs idonei sē ad difficiliora qualia sūt p̄dicatio vel lectio doctrinalis Sed neque missaꝝ obstat celebratio. quā finit hora breuis Neqꝫ p̄tēa valz excusatio dēdie nonnulloꝝ dicentiuz imo q̄si gliantiū nescio scribē Discant discāt. neqꝫ verecundent vel desperent qm̄ labor imp̄bus oīa vincit. et duris veniēs in reb⁹ egestas ait virgilius Saliet besoeng fait vicille troter/io ē latie Nēitas facvetulas curre Qui se dic egé cū sibi possit faciēdo qđ i se ē puidē si mēdax. si fict⁹ est. lēor dīudicet

Sexta cōsideratio q scriptor sal sapientie tribuit

Scriptor nr̄ posteris sal sapiētie administrat. Jubet apls esse nr̄m rōnabile obsequiū ꝺformit ad figurā legis p̄cipientis in oīi sacrificio sal apponi Videat aūt scp̄tor ne suum sal infatuet vt sibi si ei nō sapuerit vt alīs si corruptū per ineptias scribendi reddiderit Quales vere p tulit eras nr̄a ꝓmos quoꝫ mendosa fuerūt adeo volumina vt cō sultius fuisset. nulla qꝫ talia ministrari cū litteis incōditis sine lege sine sensu vel ordine. adeo q̄dē vt auctori p̄prio seu dictatori nō intelligibilia redderent q̄ntūlibz introspecta Hāc existimāt aliq̄ nō minimā tribuisse iacturā studijs ac vniuersitatib⁹ nr̄e tēpestatis dū quilibet admittebat ad scribendū. non p̄batus non cognitus Erēplaria quoqꝫ dabant incorrecta Quidni multiplicior corruptio seq̄ret. iuncta trāscribētiū vt inertia vt ignorantia Sed dant visitatores in artibus mechanicis. ne fraus cōmittatur in opationibus vt in pānis vel in pane vel cultellis et ceteris Quis digne tulerit opus p̄ciosissimū expers esse visitationis. ne corruptio sua serpat fugiē in deterius Sic oliz apud scos p̄res hēbatur electio sup scp̄toribus nec passim admittebat indoct⁹ vt doctus sed vsqꝫ ad punctorū formationem. q̄ lucē dāt magnā legētibus exame habebat Quisci doctores nomiatim hereneus si nō fallit memoria subiūgebāt in opusculoū suoꝝ fine terribilē dīni nomis obtestationē. vt scp̄ta sua correcte trāscriberent et p posteros ita fieri suaderent Alioq̄n iuxt hieronymū q̄s vel scp̄sisse vel emēdasse fruct⁹ esz

Septima cōsideratio q scriptor fontē ministrat

Scriptor nr̄ posteris apit fontē aque viue saliētis in vitā eternā Intelligat hoc nō vt auctor p̄ncipalis qui solus deus ē ꝫ vt ministrator Nā fons vite verbū dei in excelsis Nōne libri salubres q̄les intēdimus sūt nō cisterne quidem veteres et dissipate. sed fons oꝝ puteus aquaꝝ viuentiū que fluūt impetu de libano. q̄ cādoratio nūcupat Cui sapientie fonti q̄nto p̄rimiores sunt riuuli

sciarū tāto puriores salubriores q̄z crediderīs illos Quo cōn duz per terras in lōginquum riui sciarū dilabunt nō retinētes virtutē q̄ gustū fontis originalis scito q̄ de facili limū viscum q̄z cōtrahūt. vñ ymes pestilētes vt rane bufones colubri geniti repūt et potātes inficiūt aut primunt Bibe igit̄ o scriptor de aq̄s tuis viuētib⁹ venētib⁹ de libano p̄ot Et ne dixeri. cū hē tici. aq̄ furtiue dulciores sūt ꝯ oīa palā q̄ in luce clarescāt ꝑ quo sit sequens consideratio

Octaua cōsideratio

q̄ scriptor lucem dat

Scriptor nr̄ lucez sequit̄ q̄ eam posteris administrat Lex dei lux est et lucerna. Lucerna pedib⁹ meis verbū tuum ait p̄sta dño et lumē semitis meis. Sit opz ipi gaudiū. qui delectabile lumē oculi inspicit q̄tidie Neq̄ hēt vt thobias cōqueri. q̄le mihi gaudiū erit. qui in tenebris sedeo et lumen celi nō video Videt plane lumen celi scptor nr̄ qđ ē verbū dei descendēs a pr̄e. luminū. dū alij accumulāt sup se terrā instar talpaz defossi tenebris sclariū vel lr̄arum vel opationū Gaudeāt pueri tles habuisse pentes vel magros qui talib⁹ eos artibus salubria scribē di voluerūt instruere Gaudeant q̄ talentū artis hmōi susceptum non ignauiter infodere ꝯ vt lucernā et lucē strēnuitate diligēti. conant̄ p̄sentib⁹ q̄ futuris oñdere Vide. hō homi et ars arti q̄ntū p̄stat q̄ preferr̄ Dedit⁹ scz ad salutaria spūalia q̄z pre derelictis aut impulsꝫ ad noxia. que vel auaricia nutriāt vel ad flagicia ptrahāt nō distrahāt a pccis Demū collige tecū scptor nr̄ quale tibi sit donum dei. posse frequenter emergere de tenebris mūdanoz hoim cuz actibus suis teterrimis. in seditionib⁹ in bellis in cōdictionibus Emergere dixerim per obligationē animi duz lucidis et tranq̄llis actionib⁹ mens occupat se Nam vbi locus esset in corde tuo tenebris. q̄ lux scriptu/rarū attentione sua complet Qua in re non paruū accipit fructū scriptor q̄uis illitterat⁹. non min⁹ cerebro q̄z hō nō intelligens eccie canticis occupatus Sensit hanc lucē Aug⁹ dū obediēs celesti oraculo tolle lege tolle lege. cōiectis in scriptura apli oculis. mox depulse sūt ab eo dubitatiōis tenebre luce securitatis infusa Itaq̄z dici nō pōt q̄z multiplex olim et q̄tidie lucis splendide fulgor irradiet legētes in scpturis quas hr̄i nō posse fine scptorib⁹ q̄s nesciat? Presto sunt vbilibet scripta tibi si volueris verba nō eque Vides in illis defect⁹ tuos tanq̄z in speculo sine verecundia vel pudore cui⁹q̄z inspicientis vel culpantis Notes ꝑ variatōne palati spūalis nunc istis nūc illis scptoz refici sapoz⁹ Propterea supuacuā ipoz multiplicationem q̄s esse culpauerit Nōne lautissimā esse dicenit sapiētie mensā multaq̄

ferculorū varietate refertam Su/
mat vnusq̄sq; q̄d q̄ntū satis erit
vel vsq; ad sobriā ebrietatē spūs.
ad quā spōsus inuitat carissimos
Comedite inq̄t amici et bibite⁊ in
ebriamini carissimi Qualis ebetas
nō tēbrositatē obtusitatēq; ꝫ lumi
nositatē affert insolitā⁊ vere ōinā

Ex cōsideratio p scriptor ec/
clesiam ditat.

Scriptor noster ecciam di/
tat Refert Aug⁹ moriens
ffribus inculcasse p eccia/
sticā bibliotecā magno studio q̄a
magnū sciebat esse thesaurū custo
dirēt Quo cōn nō hñt tyranni de
populatores regionū seu religio/
nū efficacius machinamentū q; si
libris ipas in primis spoliauerint
atq; ꝓuauerint. Patuit in regibus
assyriorū respectu hiz'lm⁊ iudeor
Hoc ꝓdē animaduersū est incōmo
dū cepisse circa regnū frācie xpia/
nissimū a quo libri distracti sūt assi
due. etsi nō apta tñ occulta⁊ pal/
liata depredatione ꝓpter lucr ad
exteras nationes colligēdū. quan
q; neq; defuerint aptissimi violen/
tissimiq; direptoēs Dr in ꝓuēbio
vulgari Les bons liueres faut les
bons cleres. i. Boni libri faciūt bo
nos clericos Hoc ꝓuerbiū verū
ē Mutatis q̄z libris. vt policia mu/
tetur vno mō vel altēo nēe ē. Hec
ad laudē scptorū spectāt. quorum
studiū est ad oppositā librorum de
paupationē cōtriū. ditare scilz et
populare libris scis Admirabilis
fuit ardor habendi libros sacros
apud ptolemeū regē. qui p̄cio in/
genti cōpauit sibi per septuaginta
interp̄tes translationē eorū. Quo
vtinaz ꝓuocarent infidelis regis
exemplo fideles pontifices et p̄n/
cipes xp̄iani Fertur huius regis li
braria quinquaginta milia libros
habuisse Ceterū diuitias hic non
accipim⁹ solū in decoē librorz. qui
tamē additus si fuerit valori spiri/
tuali p̄cium duplex accrescit. sicut
in ornamētis ecclesiasticis ista lau
damus. Sit scriptura laudabilis
pro thesauro qualis nō ē in papi/
ris ilico pereūtibus. vbi dicuntur
simul labor recte papireus deperi
re cuz opera⁊ impensa Pergame
nū durabilius est. que conditio ca/
ristiā eius supra papirū compēsat
abundanē ¶ Sed neq; quispiā ex/
cusauerit suā in scribendo segniciē
si nesciuerit litteras artificiose mul
tuz formare littera sit legibilis. sit
pūctuata sit purgata. qualis est lō
bardor. nō inuoluēs se tractibus
supfluis Sit demū sine mendis fal
sitatis. cū orthographia vēa Illa
sufficit in eccie thesauro reponi q̄/
uis parū fucati decoris obtineat.
nec tantū dē precij tpalis Nō autē
oportet ad extremū vnūquēq; si/
miles ad scribēdū libros assumere
quēadmodū nō est par in legenti
bus studiū Captat hic ampli⁹ de/
uotionem vel gignere vel nutrire
cui parua satisfaciunt opuscula.
Vult alius in altū eruditiōis intel
lectualis ascendere tali grādia do
ctorū habenda sūt volumina. q̄rū

traditiones ordine doctrinali scrutetur Alioqn rectū in addiscendo deserēs ordinē letos iuxta boetiū exitus nō haberet Primū simplicitati claustraliū religiosoz Alterū magis appropriatuz ē studiositati sapientiā cū pdicationis officio pfiteri q̄rentiū Tu deniq3 si non poteris amplos librozp manipulos ad aream eccīe reportare vel parvulos et paucos.imo si gregorio credis vel vnū afferre stude vt in tabernaculo dñi nō vacuꝰ appareas.si solos etiā caprarū pilos habueris vel minuta duo

Decima cōsideratō qd scriptor eccīam armat.

Scriptor noster ecclesiā armat Cōparat salomon in cāticis eccīam turri dauid que edificata est cū ppugnaculis et mille clypei pendēt.ex qa omnis armatura fortiū Et apls nomiat verbū dei nūc clypeū ignitū nunc gladiū ancipitē et penetrantē nūc gladiuz spūs Et pīta sagittas potentis acutas. Quisqs igit habet zelū legis (et hīe debet sūmus pōtifex pcipue cū plātis et cleo) vigilet oportet hanc armaturā libris ministratā augere aduersus omnē sciam extollentē se cōn xpianā religionē Sed heu qd dicit apls Omnes que sua sūt q̄runt nō que iesu xpi Qui nec opponūt se murū nec armis spūalibus induūtur nec scripta q̄bus alij se fidem q3 dilatent. abūdare pcurant Vide si nō carioz est hodie oscriptoz citationū q3 euangelioz Mentioz si non pluris emūtur.si nō sedulius apō q̄sdam xpianos oparanꝰ scpture fabulose q3 religiose.et pphane q3 sacre.et lubrice q3 caste Junc et ecclesiā inter has manus pspari cōfide Si nō eat animus ad scrutandū iuxta xpi iussionē scripturas illas tñ multiplicare refuare q3 pncitatibus q opportūitatibus equū erat Nō q ipi etiā theologi mēoziter oēs incorporent hoc eni ne quaq3 factibile est vel temptandū cū sit consultiꝰ paucis rite digerēdis immorari Verū expedit reponere repositasq3 cogitare scripturas velut in sūma q̄dam qtūs pro loco et tpe possint hīi cōfestim vt ita loq̄mur ad manū p infidelibꝰ vel ouertendis vel reuincēdis Ad eruiendū etiaz nūc hoc mō nunc illo fideles Talis sit oportet oīs scriba doctꝰ in regno celoz̄ simlꝫ homi pfamilias qui profert de thesauro suo noua et vetera. Cui pabolice sūtudini nōne videt alludere sponsa blandiēs sponso.oia poma noua et vetera dilēe mi seruauī tibi? Offert hoc loco se obiliū q̄d per compationē ad armaturā dei quā esse dicimꝰ libros legis.sit de armis diaboli libris xpbis faciendum Legat qui nescit illud de actibus capi.xix.multi ex eis qui fuerant curiosa sectati otulerunt libros.et combusserūt coza oībus.

Et cõputatis pcĩs eoꝝ inuenerũt pecuniã denariorꝝ ꝙnquaginta miliũ. ita fortiter crescebat ꝟbuz dei et cõfirmabat Simile factũ nuper accepim⁹ de libro magico estimationis mille aureorꝝ q̃ vt palmes inutilis aruit et arsit Sic olim parisius in grauia ꝛ nup in atrio maioris eccie Vtꝝ vero sit expediẽs apud plat̃os et inquisitores tales aliquos reseruari ꝓpter exemplar ꝺoemnationis similiũ. ip̃i ꝺsideret De bonis q̃ꝺ nulla sit dubitatio qñ videm⁹ pcepto dñi tabulas legis in arca custoditas fuisse repositas. q̃ custodia cũ honore signata est in exẽplari vita xp̃i qui libꝝ legis postq̃z accepat et legerat arma ꝓ se cõtra pfidos ex ysaia ꝓferẽs. placuit librũ reuerenter ministro reddẽs illũ vt habeꝯ luce. iiij. ca. Morẽ rursus esse iudeis scribit Nicola⁹ de lyra nõ ita sedere alte q̃z alte positi sũt libri legis Scitur insup de xp̃ianis aliq̃bus ꝙ ipsis par est deuotio ad librũ aliq̃ sẽm sicut ad sc̃oꝝ reliq̃as. quẽ vt signaculũ sup̃ cor vel pect⁹ suũ ponũt osculanꝯ et stringũt Nec paꝝ credũt opitulari. dũ in se versãt quod de euãgelio math̃ sup egros imposito tradũt hist̃orie cũ ceteris

Undecima cõsideratio

ꝙ scriptor custodit ecclesiam.

Scriptor noster eccĩam custodit Opitulatio scpturarũ duplex est aduersus hereticos Una vt vincãtur et sic armat Altera ne vincant et sic custodit Sed nobis talia disserẽtibus mox occurrere videꝯ aialis homo et opponere ꝑmo illud eccĩastes in fine. ꝙ scribendi plures libros nullus est finis Deinde ꝙ desũt scrutatores scpturarũ p̃sertim deuotarũ simpli⁹ ꝙ ex lectura librorꝝ multi susceperũt occasionẽ errãdi imo et insaniendi Sic opposuit paulo q̃ dicebat Multe lr̃e faciũt te insanire paule Rursus oporteret libros ipsis etiã laicis ꝛ mulierculis ꝓpinare vt docerentur per se legendo eos/ facta translatione ad vulgare suũ si nõ alit̃ cõsperẽt Atuero pmũ nõ impedit. vel oblitterat laudem scpt̃oris nr̃i Nõ eni ꝓgredit in immensũ sine fine ꝟ finẽ ostituit cũ eccĩaste timorẽ dei. cũ suoꝝ obseruatione mãdatorꝝ Quo fine retento nihil nimis Nec iã erit pcalitas librorꝝ sed vnitas Fatemur et plãgimus raritatẽ esse nimiam in scrutatorib⁹ scpturarꝝ deuotarum Sz maior adhuc inueniret occasione sublata librorꝝ q̃s ingerere p scpt̃ores expedit Notẽ est deus affectib⁹ flãmã inurere cuz intellectus allectione vt pfectionẽ suã in veri cognitõne positã aliq̃ scrutetur Cetꝝ nihil ẽ tã sẽm ꝛ salubre vel piũ. quo non otingat abuti. sic de libris euenit quoꝝ non ẽ culpa neq̃z scribentiũ sed scelus ẽ in abusu Postremo magis vrgere videꝯ si nõ habet zelus instructionis sanctaz sciam. si cõtempserit obꝟuare non violandã eccẽ hierarchiã que

habet vt inferiores laici p̄ supio/
res clericos in lege dei peritos in
structionē accipiāt Nec docere hz
publice nisi miss⁹ Nō ei eē dicim⁹
cim vel hre vl scrutari libros san
ctos illos marie. q̄ suā difficultatē
petūt explanari p̄ alios passus et
glōs doctoz Qualit agere nec fa
cultas est ingenij nec eruditionis
omoditas apud vulg⁹ q̄s ab ore
sacēdotū optet legē exq̄rere Neq;
tñ arcēdi vident ab opusculis mo
ralib⁹ et deuotis nullam in se diffi
cultatē nec ābiguitatē nec absurdi
tatē in translatōne gerentib⁹. cui⁹
modi sūt hist̄orie vel vite vel legē/
de scoz. necnō meditationes sce.
Trāslatōnes in reliq̄s iure culpāt
plus errozis arrogantis. q̄; deuo
tionis hūilis aut eruditionis salu
bris materiā p̄inātes.

Duodecīa cōsideratio

scriptoz honozat ecclesiam.

Scriptoz nr̄ honozat eccle
siaz Deducūt hāc honozi
ficentiā p̄misse osideratio
nes q̄ simk oñdūt nō mediocrē la/
trie veneratiōnē scribēdo libros o
stitui Uñ osurgit rō meriti ad deū
q̄ honozificat honozantes se Qui
legē q̄z mris eccie spōse sue nō di
mittūt sed augere ꝫ dilatare ꝫ elu
cidare otendūt Qđ si forte dixe/
rit emul⁹ aduersus laudē scptoris
nr̄i Cur laudet ille qui mercenari⁹
est. cui⁹ ad lucrū respicit ocul⁹ Ac/
cipiat lucrū quod suū est. et vadat
Rñdebimus p̄ euāgelicā ꝛ aplicā
sñiam q̄ dignus est operarius cibo
suo et mercede sua Tñmō p̄ncipa
lis et finalis ei⁹ intētio in honore
dei et eccie in charitate nō ficta. in
sua demū aliozūq; ꝓpetua salute
figat. vt sit finis lucri sub fine cele
sti. qtūs non tā duo fines aduersi
sed vn⁹ vtrobiq; censeat. Nonne
scptoz nr̄ p̄terea venit honozand⁹
ab oñibus qui diligūt eccīam p̄ci
pue qui regimi suo p̄sunt Sit ho/
noz ipe in bñficio sit honoz in aliq̄
insigni titulo sit in largitiōe indul/
gentiaz nō min⁹ q̄z p̄ pegrinatio
ne vel eccie materialis ostructōne
sit in p̄uilegijs aliq̄bus Qñ si du/
plici honore dignos dicit apls q̄
laborāt in ẏbo nūq̄d de scpto file
bimus Nūq̄d euāgeliste nūq̄d p̄-
phete. nūquid paul⁹ ipe p̄fuerunt
nihil scpto Nōne plīmi q̄tidie scri/
ptis edificant qui ẏba nō audiūt
Hoc vnū iniūgendū p̄misimus. vt
scptoz ois idoneū se p̄beat Qtūs
ab institutis vel instituendis p̄nci
palibus scribis exēplaria que ꝛ q̄
lia sint irreprehensibilia suscipiat.
Sic enī iubet dñs deut. xvi. vt rex
libi describtur deutronomiū legis
exēplar a sacerdotib⁹ accipiat. et
moysi dicit. fac oīa ꝫ exemplar
qđ vidisti in mōte. quod. ꝛ angeli
ministrātes obbuāt Ecce q̄nta ste/
rilitas p̄ eccīasticos p̄sertiz pleba-
nos rēozes eccīarū et alios ocio/
sos de eccīa. p̄chdoloz inuenitur.
Apud q̄s nec breuissim⁹ tenoz vn⁹
habet dinoz p̄ceptorū. nec sacro/
rum nomiatio nec numer⁹ articlo/

scriptorū

rum Cōpellūtur hre synodalia q/dam instituta Bene qdez sed illō optuit facere nō tñ aliud omittere

Responsio ad q̄onem vtrū licz scribere di/eb⁹ festiuis Deniqz nihil im/pedit vt ad ꝓncipiū finis se ferat libros seu tractatulos vel codicil/los deuotionis scribere dieb⁹ festi uis. habito moderamine qualē sa piens iudicabit in hoc ope. quod vtiqz nō fuile cēsendū est. ꝫ in ho/norez ecclie plus aliqñ vergens q̄z multiplicatō vōlis orōnis. imo q̄z insolēs in aliqb⁹ missaꝝ inculcatō

Consiliū auctoris de habendis scriptoribꝫ

Aliquid ad extremū nobis est. vel fidei vel cōsilij. ꝓui deant supiores in vniuersi tatib⁹ studioꝝ in cenobijs seu mo/nasterijs religionū. in collegijs ec/clesiaꝝ. marie cathedraliū nedum librarias hre. sed scptores de sup/positis suis instituere cū relaxatio nibus onerū ceteroꝝ cōgruis aut cū stipendijs oportunis Que vbi deessent agat nihilomin⁹ scriptor nr̄ viriliter ꝓ causa nō infima. q̄ti/nus otiū vitet qō vicia docet oia qō eoꝝ sentina est abominabilis q hozrēda Spet ꝓmiū spet qm̄ mer ces sua magna nimis erit de⁹ iu/bens scrutari scripturas ac ꝓinde scribi q̄bus habet ecna vita Cui⁹ esse ꝓticipes tanq̄z in libro suo scri

ptos. largiat ipe nob dñs nr̄ ihs xpūs liber vite speciosissimus de⁹ benedictus in secula Amen

Explicit

Incipit responsio magi

stri Jobis gersonis de delectatio ne in seruicio dei habenda

Dubitabat mup aliquis. an delectatio cordialis querēda sit in seruitio dei taz pra/tico q̄z speculatiuo Videtur enim talis delectatio esse fornicatio seu libido quedā spūalis. que nō deū ꝓpter se soluz querit. zelo amicicie pure gratuite ꝫ ꝓpter se Exēplū de officiātibus clericis alicui eccle sie. ꝓpter distributiones horarias seu quotidianas Exēplū aliud de spōsa q̄ nō diligēt sponsū ꝓpt̄ alīd nisi ꝓpt̄ delectationē oscloꝝ cū filijs⁹

Sed videt ad oppositū ꝓmo il/lud ps. delectare in dño. et dabit ti bi petitiones cordis tui Rursuz il lud phi. delectatio tenet hominē in opatione Et itez Signū adq̄siti hitus. est delectatio in opatione Se terū de⁹ reddes cām ꝓpho isrūtico maledictionū suaꝝ dicit q̄ nō fuie rit deo in gaudio cordis q̄z letitia Et alibi Gaudium dñi fortitudo

De delectatione in vſa

Cui⁹ ſñie ofirmator fuit antoniꝰ dicẽs ꝙ vnica rõ ouincendi inimicum eſt letitia ſpũalis Et hec ferẽ adeo i eo viguiſſe. vt ab ignorãtibus eũ ꝓus in vultu cerneret.

Rñſio Nihil ẽ homi tutũ in hac vita. cũ nec ipa vel ẋtutũ ſic dicit in ꝓſa tuta ſit victoria Itaq; nihil eſt q̃ nõ otingat abuti Etſi nõ fortaſſe ꝛ obiectalit Sunt hec ẋba theologica. nota Profecto conſtat ꝙ delcatio in deo ſincera et caſta laudabilis ẽ ſicut allegatũ eſt. tñ mõ iungat hũilitas et pietas ſine inſolentia Sed addebat inq̃rens ꝙ nullã ꝓt ſenſualẽ vel ſpũalez delectationẽ admittẽ. q̃n triſtitias in cõpabiliter maioẽs inueniat ſi nõ in delcatione ꝺine recordationis ſe iugit exerceat. et ꝟ ſciens q̃rit in ꝺño ꝑ meditatõnez delectari Rñr ꝙ hoc agẽdo deꝰ ſepit vias iſtius ſpinis. q̃ ſi claſtro ocludit ne vagari debeat ex̃ ſe. cui cõſonũ ẽ illꝺ de cãticis Sicut liliũ int̃ ſpinas. q̃ ſũt ibi q̃ ſepes ab extra ne diſſipator introeat. et ab intra ne exeat vaga. i. vane acta Itaq; melius ẽ ſibi facẽ deũ delcationez fortaſſe minus caſtã q̃z honeſtũ ſit. q̃z mundi carnis. et diaboli delcationibꝰ inherẽ Rurſus inferebat. ꝙ faſtidio ſibi ſũt oẽs circa mũdi ꝑticas occupationes q̃ntũcũq; videant pie vel honeſte. q̃admodũ ſi ſpõſa nihil aliud q̃rat niſi ꝙ impetret illꝺ de cãticis initiũ Oſculet me oſculo oris ſui Querit itaq; ſolũ amare et amari Qz mirãdũ eſſet nimis ſi nõ has amoꝛis delitias coꝛripet ali-

ſeruicio dei habenda

q̃ pius ſpõſus flagello nũc intẽdit nũc exitus. exponẽdo videlz eam aliq̃ periculis. ſicut optet ꝙ nictoꝛari q̃ntũcũq; domicilio qꝺ cuz ꝓtegat a cõdictione aliaꝝ auiũ cuſtodiat aliq̃ veniat in aptuz ꝓnitate cibi vel pulloꝝ Paſſer ita q̃z ſolitari⁹ in tecto cogit ad infeꝛioza deſcẽdere ſic moyſes de mõtis caligine ad ꝓpm rebellantem. Quid igit finaliꝛ ocludẽdũ ẽ niſi ꝙ ſapia ꝺini⁹ inſpirata q̃ ẽ vnctõ docens de cibus et gr̃a dirigens moze ſeſſoꝛis et equitatus dei et quadrige aminadab. i. ſpõtanei q̃ currus dei q̃ decẽ milib⁹ multiplex eſt ſufficienter hoiez in deo ſpantẽ q̃ de ſalute ſua ſolicituz edocebit. Etiamſi talis ſolꝰ ocludat in cella aut ſi ſolitudinẽ deſertoꝝ exẽplo marie egipciace et pauli ꝑmi heremite et marie magdalene cũ ſilib⁹ ceteris ſolitarius inhabitet.

Explicit rñſio ſup ꝓdictis

Incipit tractatus magiſtri Job garſon de tpantia in cibis potu et veſtibus ꝓlatoꝝ.

Jam in vna prioꝛi lectione abſolui ſicut potui dubitationẽ nõ mediocrẽ ſup abſtinẽtia ꝑpetua a carnib⁹ an licẽtia ſit apud ſolitarios religioſos / imitatoꝛes Jobis baptiſte in heremo Nellẽ nũc ſub cõpendio maioꝛi ſimiliter elucidare qualis tpantia in cibis et potib⁹ in veſtitu et ceteris. cuꝛ

nēcaria sit aut cōgrua ꝓdicatoribꝰ aut ꝑlatis quoꝝ ē officiū instar Jobis ꝑire añ factē dñi et parare vias eiꝰ ad vandā sciam salutl. plebi eiꝰ Ad hāc dubitationē sb̄ vnica oclusione rñdeo Expediēti⁹ est et efficati⁹ ꝓdicatoꝝē ꝑlatū declinare ad austeritatē vite et ꝑcitatē in vestibꝰ in cibis et potibꝰ ꝙ paucitate ꝓuitoꝝ et filiꝭ qꝫ hōibꝰ sckaribus talibꝰ ofozmari. Et in ꝓmissi attēdim⁹ vitā xp̄i q̄ nr̄a ē instructio si ꝑtēa apl̄oꝝ et alioꝝ sc̄oꝝ exēpla recogitam⁹ ꝑspicuū esse debēt apud xp̄ianū id qđ dicim⁹. Fateoꝝ inqt discretissim⁹ aug⁹ fateoꝝ de ꝑciosa veste erubesco nō eni decet hāc ꝓfessionē nō hāc monitionē nō decet hec mēbza nō decz hos canos Et arguo sic inq̄siti/ue pōpā in vestibꝰ in ferculis in seruitoribꝰ aut q̄rūt ecc̄iastici ad placendū deo vel vt ꝓficiāt ꝓximo vel ad ecc̄ie honestatē ꝙ auctē Quidā eni ad aliqꝫ hazrōnū ofugiūt Nō ꝓmū vt placeāt deo qm̄ vexē illō hiero. nō tenera vestis ꝫ mūdicia mētis ornatū facit clericoꝝ Constat insup plꝰ placē deo opa pictatis in qbꝰ pñt expēdi ea q̄ talē pōpa req̄rit Si q̄ris igit plꝰ deo placere. opa deo magl. placētia facito. alioq̄n apud te mentiē iniq̄tas sibi. ꝙ iā nō soli deo magl. ꝑ talia placē ostendis ꝫ vel tibi vel mūdo Si q̄rūt ecc̄iastici ꝑ talia ꝓficē ꝓximis et subditis videāt obsecro ne turpiē fallanē et tota vt aiunt via errāt Plꝰ eni scādalisat pōpa clericoꝝ ipos laicos tā ꝓncipes qꝫ alios

os q̄m edificet Plus ad indignationē et murmur et inuidiā eos cōcitat qꝫ ad amoxē et plus augent in eis auariciā et supbiam q̄m extinguāt. debet añt esse officiū cleri coꝝ monere subditos xbis ꝙ exēplis ad xtutū exercitia hūilitatez frugalitatēq̄ sobzietatē Nozo nō habz opus ista ꝑs allegatōnibus scꝑturarū vt doceam⁹ pompā esse in scādalū laicoꝝ Interroget experientia et magna voce clamabit. Ira est. nihil veriꝰ est. nam vñ fuit tāta ꝓncipuz et sckariū deuotio apud antiq̄s ecc̄iasticos paupes ꝙ pānosos Vñ tantꝰ honoz tāta reuerētia tantus cultꝰ. vtiqꝫ q̄ pompas tales nihilipēdebāt Idcirco tanqꝫ apud bonos et fideles dispēsatoēs copiosissime eis ministrabantur diuitie qui postq̄ insolescere et eis abuti ceperūt in cōtrariū versa est prioz largitio. dico in direptionem et cōtemptū Audiui his auribꝰ vnū ex ꝓnapibꝰ nr̄is tp̄is ꝓcellentē coram quo duz fieret sermo de refrenatione et moderatione pomparum statuū in regno francie nimis exuberantium et aliarum expensarū ꝓpter quas nisi ꝓuisum fuerit fraudes rapine et iniustitie et odia et seditiones saltem occulte fiunt ꝓpter que oia teste sapiēte regnū de gente in gentē trāsferē Rñdit indignabundus ꝓnceps ille incipiāt ecc̄iastici apud q̄s tota pōpa ē tota supbia et in vestibꝰ et in prādijs et in oībus et de singlarib⁹ fca ē tunc narratio vbi q̄ ad honoxē suū ecc̄iasti

ci vident agẽ illã in magnã eorũ et sue eccie ornamelã et ꝓbrũ ome morata sũt. prãdia loꝙ et cetera ꝓdigalitatis facinora Si vero dicãt eccĩastici ꝙ talia nõ agant ad supbiã suã vel excellẽtiã ꝫ vt oformentur illis apud ꝙs viuunt. et vt erubescẽtia vident nisi honorabilit sint inẽ ꝓiosꝫ alios. imo ꝙ ãplꝰ est vt scãdalisẽt eos tanꝙ ipsi sint auari vel ipocrite ficti nisi ꝑm tpa tpalit se hẽant et moꝛibꝰ alioꝝ cõformes sint Videãt obsecro sic dicẽtes Primũ ne cõrient huic ꝑcepto nolite ofori huic scło. ne ꝑtẽa ipi ꝙꝝ interest errores alioꝝ corrigere in sibi aut peiores ruãt duꝫ eos nõ emẽdare ꝫ imitari volunt. Ita ne videlz si oẽs supbi facti sũt auari dissoluti ꝓdigi et reꝓbi ipsi eccastici ne dissimilitudine sua eos offẽdãt paria vicia sectabũt Absit: imitãda potiꝰ est hũilitas xpi non exhorrẽda nec erubescẽda vilitas ꝙ ꝓpt eũ in sui ipius dilectionẽ sustinet Ceteꝝ cũ advũt sibi ꝑcauẽ ne de auaricia et ipocrisi notent si fuerint in talibꝰ põpis priores ceteri. Essꝫ hec euasio colorata si nõ esset modꝰ rõnabilis et piꝰ et iustior ꝑ ꝙ hãc ab hoim cordibꝰ estimationem abolerent Fateor eni et sic est optere viros eccĩasticos tollẽ ãntũ omode pñt oẽm ab eis auaricie et ipocrisis suspitionẽ si ꝓdesse vobis voluerint Ieꝝ ãppe ẽ illd augustini ꝙ bonã ꝛsciaꝫ deo. primis vo famã bonã dñt et in ꝫ cõ dolẽdus est ꝙ famã suam negligit Qui si ꝙs ex plato sibi parce viuat põpas oẽs abiciẽs vt abhorrẽs. thesauriset nihilomin et extorqat vndecũꝙ pecũias. reddit se nõ negabo otẽnendũ lõge ãpliꝰ ꝙꝫ si nõ dicã liberalit ꝫ ꝓdige et põpatice vtute polleat nisi ꝙ tpantiã istam extioꝛẽ moderatioꝛẽ oñdit iudicabit rõnabilit fermẽtatꝰ fermento phariseoꝝ qđ ẽ ipocrisꝫ Dicet nẽ pe istã põpã extnsecꝰ negligẽ non ad hũilitatẽ sed tenacitatẽ. nõ ad vtutẽ ꝫ ad celãdũ ꝙlicũꝙ mõ vite sue turpitudinẽ vel deniꝙ sic vt lucrosiꝰ atꝫ liberiꝰ sbditos seducat seductos ꝙꝫ licẽtius spoliet laceret et ꝓdat Quid igit actur est plat 7 ne subditoꝝ moribꝰ pateat tanꝙꝫ auarꝰ seu tenax sordidꝰ aut fictus si non laute vel vsitata alioꝝ ꝓdigalitate vixerit si nõ eccĩastica bona in vsus ꝓphanos dissipauẽrit in vestibꝰ et prãdijs in familiaribus otiosisq discolis. qđ inꝙꝫ actur ẽ Rñdeo sub vna vtute sat. nõnda Vir eccĩasticꝰ ꝑtim curatꝰ vel plat nõ solũ ꝑt licite dare in publico elias suas et añ se tuba canere ꝫ est se manifestare cũ facit eliam Sed etiã ad hoc agendũ obligat ꝓ loco et tẽpe tanꝙꝫ in exemplu positus alioꝝ et velut lucerna ardens sup candelabꝝ vt omnibus luceat qui sũt in domo ecclesie sue Si aũt egerit ꝫ tollet oẽm suspitionẽ tenacl. auaricie qñ mõstrabit opibꝰ ꝙ sibi parcꝰ est vt alijs fructuosiꝰ largiat. et bõa eccie recipit nõ vt rapax osũptor ꝫ vt pius distributor Cognoui vnũ ꝙ plerũꝙ discubueb at aliꝙ in publico ꝫ hac

intẽtione q̃ nõ dediſſet in occulto nec errare putãdus eſt ſed errant plane qui p̃latos q̃ſdã laudare ſe credũt cũ dicunt eos nihil dare in oculis hoim ad emitationem vane laudis Nã ad dandũ publice p̃ce/ptũ hñt qđ aliꝭ eſt oſiliuz Dicet ſtatim aliq̃s ſñiam hãc cõdicere ẋbis xp̃i q̃b⁹ nos inſtruit dicens. cũ facis elẽas neſciat dextera tua q̃o faciat ſiniſtra tua. et iterũ noli tuba canẽ ꝫ da in abſcõdito et p̃/tu⁹ q̃ videt in abſcõdito reddet ti bi Jta eſt ſic iubet xp̃s. iubet nihi lomin⁹ vt luceãt opa nr̃a bõa. vt glificent p̃rem nr̃m qui in celis eſt Et fortaſſis inuiſẽ aduerſari puta renẽ hec duo mãdata ſi non ex lo/cutõnis circũſtãtia patẽt ꝺcoꝛdia Vult q̃ppe xp̃s vt opa nr̃a fiant et in abſcõdito q̃ ad intẽtionẽ non captãde laudis ꝓprie/et i publico ꝓpẽ augmẽtationẽ in ꝓris diuine glie ſic dicit greg⁹ q̃ ſic op⁹ fiat in publico q̃tũs intẽtio manet in oc/culto Scio et bñ ſcio q̃ iſtud plu/rimũ hz difficultatẽ. apd nõ exerci tatos in ẋrutib⁹ et q̃ nondũ didi cerũt hũiliẽ ſape et hũane gloziun cule fauoꝛes deſpicẽ ꝓptẽa apud eos q̃ nõ hñt ex officio ꝓeſſe ce/teris plerũq̃z tuti⁹ eſt atz ꝺſultius occultare bona ſua ab oclis hoim q̃tũs eãdẽ tegẽ poſſint et ꝺſuare a ſurreptiõe et flatu inanis glozie apud deũ. incredibili fiq̃dẽ facili/tate exufflat vẽt⁹ ſupbie elie fructũ a manu dãtis eã Jn ꝺſpcu aliozũ nõ fuerit man⁹ hec p hũilitatez p⁹ ſolide clauſa cõn talẽ ſupbie vẽtũ

ꝓptẽa videte q̃ſo in q̃ntis ſe ꝑple/xitatib⁹ inuoluũt et quõ ponũt in rete pedes ſuos p̃lati p̃cipue q̃ ali oꝛũ gerẽ doꝛ ſuſcipiũt ꝓpus q̃z ſoli/dati ſint in ẋrutib⁹ maxie in humi litate q̃m obligat eos ſuſceptũ of ficiũ vẽtilare q̃ exponere opa ſua bona ad aurẽ publicã ſic̃ elias p̃/dicatiões et cetẽa pietatis officia ſũt eni in loco ꝺſtituti nõ adq̃ren/de pfectõis ꝫ exercẽde Jõ iuſſio/ne aplica ꝓhibeꝭ neophit⁹ ꝺdia ri ne in ſupbiã elat⁹ ꝛc. Sñ tales p̃/lati inexercitati ſi agẽ iſta tẽptaue rint vix a nũq̃z euadũt p̃cipiciũ fo ueã. ſ. elatiõis q̃ tumeſcẽtis ſupbie difficile q̃dẽ eſt illud bñ agẽ qđ ñ añ dicerl. Etſi ꝫ in oi arte vex ẽ maxie tñ in arte artiũ q̃ ẽ bñ viuẽ/di ad regimẽ aiaꝝ Ad ꝫ ꝓpoſituz exponit gregl. de q̃buſdã p̃latis il lud de Job ꝓallegatũ poſuit i re/te pedes ſuos et in maculis ſuis ã bulat Ex p̃dictis ocludamus non optere viros eccl̃iaſticos ꝺſumere bõa eccl̃ie in põpatid. vſib⁹ ad eui tandũ notã auaricie Sũt q̃ppe mo di alĩ ꝑ q̃s melioꝛ et ſcioꝛ fama q̃ ri pt Poꝛro ſi vir eccl̃iaſticus in re/liq̃s bñ vixerit pudice iuſte q̃ pie nllo mõ geneabit ſuſpitiõz de ſifa tõe ſcitatl. ſibi pce viuẽdo augebit poti⁹ fama ſua et erit ꝺoꝛ bon⁹ bonis Ceterũ apud quoſdã mali/gnãtiũ et oim q̃ntũcunq̃ ſce facta calũniantiũ linguis q̃z maledicis ſp loq̃tiũ iniqua null⁹ ꝓficere põt q̃n gñam ſequaẽ inuidiaq̃ inuidiã mala detractio Sed taliũ ꝺtẽnen dus ipe cõtẽptus nec extimeſcẽdũ

scādalū qm̄ ceci sūt⁊ duces ceco⁊ ꝟba xp̄i sē ad aplos Pertractem⁹ tertiā rōem quā aliq̄ pōpas suas excusare volētes cōfingūt Dgim⁹ inq̄unt talia ne qđ in tozde nr̄o sit supbia nō ad extollētiā oculoz̄ ꝫ vtimur his tāq̄ nō vtētes vt ecc̄a p hoc cū fuitoz̄ib⁹ suis honoret⁊ honozata magl. ⁊ magl. reuereat et sit ei⁹ efficacioz auctozitas Ue/rū attendāt sic dicētes ꝓmo q̄ ho noz dari debz in testionū virtutl. nō ꝓp exteioz̄es diuitias vt ozna/tū Inducūt ergo cām erroz̄is ad ꝓpm qui ꝓpter pōpas mouēt eos ad honozandā ecc̄iam cū fuitoz̄i/bus suis qm̄ ꝓpter ꝟtutē⁊ bono⁊ futuro⁊ adeptionē pot⁹ dñt ve/nerari Alioq̄n xp̄us et eiusdē apli nō sufficienē oznassēt ecc̄iam ⁊ ho nozassent qñ talia in se cōtēpserūt et alīs spnenda suaserūt Unde ⁊ Jacob⁹ inculpat eos q̄ honozādo diuites in aureo ānulo et veste ful gida spretis paupib⁹ psonas acci piūt Bt bernard⁹ ad eugeniuz lib de cōsideratiōe Tu pastoz pcedis deaurat⁹tā multa circūdat⁹ varie tate oues q̄d capiūt Si auderem dicē demonū magis q̄z hoim pa/scua hec Sic faciebat petr⁹ sic pau lus suadebat Jtez petr⁹ nescit ali/q̄ pcessisse vel gēmis oznat⁹ vel sericis nec tect⁹ auro vel vect⁹ eq̄ albo nec stipat⁹ milite nec circūse/ptus ministris absq̄z ꝟ tñ credidit satis posse implē salutare manda tū pasce oues meas Kursus si viri ecc̄iastici talib⁹ vtunt p solo hono/re ecc̄iastici stat⁹ q̄ rōne dimittunt ipi tā magnā ptē sacerdotū cura/toz̄ in statu tam inculto q̄z in infi mo et plebeio imo qua temeritate ipos spoliāt⁊ denudāt Ampli⁹ di cū ē q̄ apō sc̄lares ꝓncipes ⁊ ali/os pl⁹ irrideē ista pōpaq̄z i honoē vero teneat imo et paupes min⁹ audēt ad tales accedē p petendo cōsilio aut ofessione faciēda et sic de silib⁹ qui et videntes eos in co ocio splēdide uersari se ipos aut egenos et pānosos laboz̄ib⁹ iugi/bus altēi remurmurāt inuident et detrahūt q̄s si viderēt in hūilitate se gerētes amarēt et eo⁊ aspectu animeq̄oz̄es fierēt tolerare paupe riē sortis sue Preterea sustētatio pō parū fieri neq̄t absq̄z multl. expēs q̄ trahūt sepe ad q̄stus mercenari/os et rapinas iustas ad fraudes et curas graues ad q̄relas insup mozdacissimas sō doitoz̄ ꝓpē infa/mē vitā fuitoz̄ turpissimoz̄ quos ociū mlta mala docuit ⁊ nefanda scelera ꝓpetrare expellit Scitl. vēo q̄ in dños redūdāt excess⁹ ⁊ im⁊p bitates fuitoz̄ Cetez̄ sic q̄ tāgit picez̄ inq̄nabit ab ea sapiētis imo experientie testionio et q̄ fouet i sinu suo ignem et colubrū ardet ⁊ moz dek sic difficile ē apō mltos pene ipossibile vt inē supbos tles cult⁹ et honores fozinsecos uersenē et et nō inde supbiēt Nā qui cōtcaue rit supbo induet supbiā Sed esto q̄ ipi sint tanta stabilitati hūilita/tis radice quales profecto nō dū sunt cur de ipa humilitate chusti erubescunt in publico cur super/biam ostendunt in opere quam

nõ hñt in corde. cur suis exemplis irritãt et scãdalisãt corda ꝓncipuꝝ et seclariũ ad ꝓmutãdũ tles pompas et ꝓdigalitates q̃s ab eis totis viribꝫ effugare deberẽt. Nulluꝝ rursus regnũ est tã opulẽtũ qđ nõ ꝑ luxuriosã ꝓdigalitatẽ et nutricez eius rapacẽ auaritiã sceleri labefactõe dissoluat quẽadmodũ tradũt Valeriꝰ et Tulliꝰ. et si silerẽt tñ maximoꝝ regnoꝝ ꝓditio in exẽplũ hꝰ ẽ vitand. Abyssꝰ itaqꝫ expẽsaꝝ abyssũ inuocat diuitiaꝝ. q̃ fit vt eueniat illud puẽis decãtatũ q̃ sua dsumũt cũ dest aliena sequũt. hinc fraudes hic doli. hic iniustitie varie ꝓpt qđ de gẽte in gẽtẽ trãsfert ait sapiens Quãta deinceps mala ꝓueniãt ex comestatõibꝰ ecclĩasticoꝝ crebris atqꝫ supfluis q̃s enarret? Vnũ ꝓandiũ ꝑ replẽdo ad grauedinẽq̃ nauseã tres vel q̃tuor vẽtres. sepe cẽtũ paupes reficẽ sufficẽt. celeriꝰ tñ dsumimꝰ q̃ ꝓdimꝰ vnũ frãcũ in tñ cpula q̃z damꝰ vnũ denariũ ꝑ elemosinis. Ibi detractões. ibi ebrietates. ibi tpis vãnosissima ꝓditio. ibi cõbonoꝝ vitã et oẽz honestatẽ. imo sepe otra catholicã vitatẽ sub iocũ di typo infames sñie frequẽtantur Turpit ista fierẽt apud seculares. turpiꝰ apd ecclĩasticos oẽs. ꝛ turpissime apd ꝑlatos q̃ theologos. Nõnũ q̃z inueniũt adeo vt iã de se ꝓuẽbia q̃dã apd vulgus generauerũt sue ebrietatis vel cpule. Nã et cibi alicq̃ et vina ꝑcellẽtia tanq̃z ab inuẽtoribꝰ aut cultoribꝰ denõiant sic̃ dr Tarte iacobitaꝝ q̃ vinũ theologorũ ꝛc. Dode q̃ plerũq̃z inuitãtes alios ad ꝓuisia graubꝰ expẽsis et solicitudinibꝰ. inuitati vo magnis dispẽdijs q̃ fatigijs fatigãt. Ita refert Sen̄. dicẽs serenũ de trãquillitate cũ dicebat nõ ad cenã se ituꝝ ad eũ q̃ ꝑ h̃ sibi nihil debiturꝰ cẽt. Apostremo qđ sũt viri ecclĩastici nisi qui dã elemosinarij bonoꝝ ecclĩasticorũq̃ ipoꝝ. nõ qr dñi ꝛ dispẽsatoẽs? In qbꝰ h̃ solũ ꝑ se et suis hñt q̃ cõtẽtari eos mãdat apls. alimẽta. ſ. q̃ qbꝰ tegantur. Diffinit vltra Sen̄. q̃ q̃q̃ vltra retinẽt rapina ẽ. imo sacrilegiũ. Dura vo snia otra eccĩasticos et eos q̃ thesaurisãt et q̃ in luxurijs varijs et impudicijs cõuersant nihil dãtes paupibꝰ. Quo circa incidit nõ mediocris q̃o si eccĩasticꝰ dispẽsas imo dissipãs i vsus ꝓdigos et iniustos bona ecclie sue teneat ad restitutõez. ꝑsertim cũ di ctũ sit auctẽ Sen̄. cui ꝓhiero. consẽtit q̃ q̃q̃ eccĩastici vltra parcũ vestitũ et victũ retinẽt sacrilegiũ ẽ. si sacrilegiũ ẽ vtiqꝫ iudicat peiꝰ furto furtũ vo restituẽdũ/ nullꝰ ẽ q̃ ambigat. Silez q̃onẽ formãt alij d ecclesiasticis nõ deseruiẽtibꝰ suis bñficijs in horaꝝ ꝓsolutõe et aliozuz obsequijs impletõe ꝓpt qđ datũ ẽ bñficiũ. Nõne ea inquntrestituẽ debẽt q̃ tũc ꝓceperint Et forte ad ꝑmũ nõ ꝑt dari simpler et absoluta rñsio. Sũt itaqꝫ alia bona omissa fidelitati eccĩasticoꝝ ordiata tñ et limitata vel a iure vel a fundatoribꝰ ad certos vsus pios vt q̃ episcopꝰ vni dcbz hospitali tales reddit⁹

vel numeꝝ aliquē egenoꝝ sustenta re quo casu non est dubiū ḡn omis sio culpabilis istoꝝ et restitutionez obliget quo ad deū. et sepe quo ad forū extrinsecum. Et in hoc est sike de elemosinario q̄ vltra stipēdia re cipit centuz libras ꝓ distribuendo paupib⁹ si ꝓdige aliter exponat. peccat⁹ restituē teneꝯ. Si āt bō tīa sint data genēaliē ꝙ indistincte ali cui ecclesiastico tā ꝓ sustētatiōe sua q̄z ꝓ exercitio pietatis. tunc p̄t hmōi ecclesiastic⁹ mediocriē vti illē bonis ꝑm decentiā sui stat⁹ eēt vbi nihil resideat supersz Qualiē no estimabiē hmōi decētia stat⁹ nō p̄t sub vñ regula diffiniri. sz estimabiē i certa la/titudie ꝓut sapiēs iudicabit Et qm̄ nimis afficimur ad nos ipos et ad extollentiā oculoꝝ nr̄oꝝ tutius est atq̄z salubri⁹ cuilibet eccīastico de/clinare ad frugalitatem et parci/tatē stat⁹ sui vt aliq̄d relinquaē pau pib⁹. Tuti⁹ insup est pauca sibi q̄rē q̄ vidz satis sibi esse debeant q̄z in multis bñficioꝝ administratōibus velle abūdare. qm̄ ꝓculdubio apd bñ estimātes illa ñ sē nisi onēaꝙ aie ꝑicula vbi locū hz illa regula. Cui plus omittiē ab eodē plus exigiē. Ñ sig̃s habeat bñficiū quo rati/onabiliē dēat otētari ꝑm vtilitatē quā offert aut offerre p̄t ecclesie. et vltra hoc beneficiuz aliud assumit ipe cū hoc peccat ꝙ ꝓ ambitionez accumulat sibi nouū onus ministra/tionis q̄ nunq̄z aut vix fit sine ꝑicu/lo infidelitatis alicui⁹ Nā nūc q̄riē inter dispensatores vt fidelis quis inueniaē. Et si ꝓdige dispgat bōa hmōi in alios vsus vt auare retine/at. ipe vltra scandalū qd alijs dat ꝓfecto peccat grauiē et nō minus sepe q̄z sacrileg⁹. Hz ꝙ ad restitutō nē teneaē ñ auderē diffiniē. et ꝓpē ꝑ illā obligatōnē vagā ꝙ incertā tā i bonis q̄z in ꝑsonis. Silr nō estimo certū esse quo ad scdaz questionez ꝙ ecclesiastici nō faciētes seruitiuz ꝓpter qd daē bñficiū et si grauiter peccent ad restitutionē sūt astricti. Scio tñ ꝙ tuti⁹ esset apud tales vt de cetero vel renūciarent pluralita ti bñficioꝝ suoꝝ vel parci⁹ viuerēt solito quatin⁹ in aliquo ꝑores infi/delis dispensatōis offensas delere valent. Ista locū hic hz illud Augl. ꝺhilū. Tene certū. dimitte incertū. Ista denicq̄z ꝺcludam⁹ tū ex ꝑoīb⁹ causis. tū nōiatim ex hac radice il/lā quā ab initio posuim⁹ ꝺclusionē expediēti⁹ scz eē ꝑlatū declinare ad parcitatē et austeritatē vite ꝙ cibis et potib⁹ ꝛc Et nō erubescē pauper tatem christi. q̄z laxare in his frena et hōib⁹ seclarib⁹ ꝺformati Tñmō bñ viuat. In alijs affirmo ꝙ pau/tas et vilitas eū magis exornabit et honorabit q̄z alios sua ꝓdigali tas atq̄z superbia.

Finis

Contra impugnātes

ordinez Carthusien.quō pauca in eis reperiant miracula quasi extinde viliores censendi sunt

Miracula communiter fiūt ad pbāndā sāctitatē illi⁹ qui ea facit de qua dubitat. Vel fiunt ad ofirmandā et ouincendā infidelitatē alicui⁹ vel aliquoz. Vbi aūt p scripturā sacrā vel euidentiā cōstat de sanctitate talis pſone raro fiūt p illū miracula.qz iaz hz aliqđ gen⁹ pbationis siue sanctitatis. Sic et iuriste dicūt q vbi vno modo legitime ostat de intētiōe ptis nō requirit vel exigit.imo esset superfluuz aliud gen⁹ pbatōis.ca.i. extra de pbat. Et ideo martyres de quoz sanctitate null⁹ dubitat. raro fecerūt miracula respectu alioz specialiter in vita. Confessores vero plura. in vita et in morte. Ex quo dubio antiquit⁹ ofessores vsq ad Siluestrū papā publice nō colebantur vt sancti.nec aliqs in canone misse est posit⁹.cū tñ ẏgines.imoq corrupte mulieres ꝫ tñ martyres ibi sint posite sicut perpetuat felicitas

Inter ipos ofessores sanctos hec fuit differentia. Nā qui scripserunt multa ad fidei illuminationē q magna scia et doctrina pollebāt pauciora aut quasi nulla fecerunt mira

Carthusienses ccc xiij

cula precipue in vita. qz habebant pbationē sanctitatis in eminentia doctrine. Sic aug⁹.greg⁹.et similes Nñ cū in canonisatōe sancti Thome de aquino opponeret q nō fecerat miracula in vita vel non multa. dictū fuit p papā nō esse curandū Nā tot miracula fecit quot questiones determinauit. Alia q̄z inter ofessores differentia fuit. Nā aliqui vixerūt in heremo in aspitate vite pseuerātes in pugna cōtra vitia et tēptatōes elongati a cōuersatione hōim vsq ad mortē Hi qz oderūt prez et mrez.possessiones ꝛc.et secuti sūt xpm.portātes crucē p abnegationē sui et suoz iuxta euangelium sufficit eis p sanctitatis testimonio verbū xpi. Sic et paul⁹ ẏm⁹ heremita.respectu cui⁹ Anthoni⁹ clamauit se solū monachi gerē nomē. nulluz legit fecisse miraculū. Cozu⁹ autez portabat sibi quotidie panē p diuinā dispēsatōnez.sic et helie Et ne in tā lata materia diu immorer. tā martyres q̄z ofesso es. viri q mulieres fecerūt et faciūt miracula mlt as ob cās. vt scz pdicatio eoz et nomen Jhu xpi in quo tñ est salus efficax pbaret. Sic petr⁹ claudū et p illū octo milia iudeoz sanauit. illos in aia.istos in corpe q aia. Sic et ceteri apli nō ad ostēsionē sue sanctitatis.ꝫ ad exaltationē nōis xpi.

Aliqñ ne predicatio pter ministros otemnat.eo p inter hōies cōmunit viuūt sanctitatis qz alia testimonia nō habent ex doctrinarum

Contra impugnantes

excellentia sicut Nicolaꝰ martinꝰ ceteri qꝫ pastores sancti in ꝓpło ouersantes ¶ Aliqñ ad ꝯfirmatõez xpiane nõdũ plene in fide firoꝛ qꝛ de facili abscederẽt vel saltẽ in fide errarẽt ¶ Aliqñ in certis mũdi ptibus maioza et plura fiebãt miracula. tũ ꝓpter loci vel hõim q̃litatẽ. qꝛ ceteris paganis et infidelibꝰ erant ꝓpinq̃ et sic p oñs difficiliꝰ inducẽdi ad fidẽ et ꝑcliuiozes ad recessũ. aut qꝛ ex paganis ꝓpagatiq sic pr̃nas ꝯsuetudies difficillime reliquissent nisi crebzis signis roborati essent. vel ꝓpt̃ eoꝛ stoliditatẽ et rudi tatẽ. tã in moꝛibꝰ qꝫ ingenijs ac sensibꝰ vel alias innumeras ꝯditiones deo notas ¶ Alij fecerunt signa in vita et faciũt nec tñ ob hoc sãctiozes imo peiozes et damnabiliozes etiã euãgelio teste sũt et fuerũt Multi dicẽt tñ ait xps. Dñe nõne in nomine tuo ꝓpheꝛauimꝰ et demonia eiecimꝰ et virtutes multas fecimꝰ? Tũc rñdebo illis Amẽ dico vobis nescio vos vñ sitis. Discedite a me oẽs operañ iniq̃tatẽ. Sic iudas traditoꝛ fecit signa. qꝛ cũ ceteris ptãtẽ accepit eijciẽdo demonia ꝛc Qui q reuertebañt gaudẽtes. Ecce inquit xpo. Etiaz demonia in nõie tuo subijciunt nobis. Sz vitas eterna nõ esse in miraculis gloziãdum ait Nolite in hoc gaudẽ. In quo ergo mgr̃ bone tuis electis ẽ gaudẽdũ? Gaudete qꝛ nõia vr̃a scripta sũt in celis Añ iudas ꝑditoꝛ et filij iudeoꝛ et vsq̃ hodie mlti eijciũt demones cũ tñ sint demoniacis fozte deteriores. Sz vt xps ostendat nõis sui xtutẽ et sacroꝛ xboꝛ q̃ illi ꝓferũt efficaciã. vel vt deuotaꝛ precũ in hũilitate oblataꝛ exaudituꝛẽ se monstret hec fieri iubet. vel vt scõꝛ suozum magnificet nomen et gloziam in quozum ecclesijs vl̃ coz̃ q̃ꝛ reliq̃is ista fiunt. vel alijs de causis sibi notis ¶ Nõ ergo appetẽda sũt miracula q̃ cũ malis habenť cõia. Miracula sanctũ oñdũt. nõ ãt faciunt. Ubi ergo nõ est necesse ad cõfirmationẽ fidei. vel vbi hõies essẽt ingrati. vel vbi emẽdatõ vite q dei gr̃ia nõ subsequiť. aut vbi sãcti ex testimonio sacre scripture. austeritate vite cũ sãcta ouersatõe. tpaliũ abrenũciatõe. xpi imitatione siue alia cã ꝓm deũ eoꝛ sãctitas nota ẽ. ibi vt ꝓmissũ miracula ꝓ hõies expetere supfluũ videť. Si vo deꝰ faciat miracula absolute. ipe nouit quare. cũ etiã quotidie ei⁹ mirabilibꝰ plena ẽ terra ¶ Probatio ãt sanctitatis p miracula tñ plurimũ est suspecta. qꝛ vt supꝰ dictũ ẽ malis sũt cõia. et mꝛca nõ xpiane ꝫ magice artis ostẽtameta sũt q̃ a simplicibꝰ q̃i sãctitatis miracula acceptanť ¶ Deinde notãdũ qꝫ in legis tpe ꝓ moysen fiebãt signa ingẽtia q̃bꝰ magi q̃daz p incãtatões fecerũt sĩlia. Decem plagis ẽra egypti fuit attrita Virga moyses diuisit maria. eduxit aq̃s de petra. Dominus popło suo de celo pluit manna. transiuit populus sub Josue iozdanis fluenta Sonitu tubaꝛ et clamoze ꝓpli coꝛ ruerũt muri Jericho. Sol nõ occu

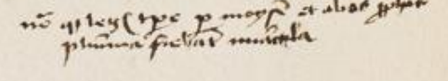

buit duoꝝ dieꝝ spacio. supꝙ ꝙꝫ hostes lapides ꝓgrandes ceciderũt e celo In mandibula asini percussit Samson mille viros. Sitiẽti ꝺ molari dẽte eiusdẽ mãdibule egresse sũ aq̃ largissime // Tpe ꝑphaꝝ helias mortuũ suscitauit. Pallio iordanem diuisit. Turru et eq̃s igneis rapt⁹ ẽ. Helize⁹ eodẽ pallio helie ꝑfatũ flumẽ ꝑ suo trãsitu siccauit. Sale aq̃s dulcorauit atꝙ fecũdas fecit. Mittẽti lignũ in aq̃s ferrũ securis natauit. Naamã syrũ ꝺno dñi i iordane a lepra mundauit. ei⁹ꝙ lepra Jezi adhesit. Mortuũ puerꝝ suscitauit. eoꝙ mortuo cũ ꝑ hostiũ fugaz cadauer a q̃busdã i ei⁹ sepulcꝝ pie ctũ ckt. ex sacroꝝ ossiũ ptactu reuixit. Innũerabilia sũt alia miracula post creatõez celi et terre. angeloꝝ ꝙꝫ ex nihilo. et hõis ex limo. taz tpe legis q̃ ꝑphaꝝ facta. ꝫ illis tpib⁹ erãt apta. plurima ꝙ eoꝝ nõ soluz corpalit exhibita ꝫ et magnis sacmẽtis obũbrata. sic ec miracula xpi q̃ fec i ẽris in ꝑpria ꝑsona. Hec ãt ãtiq̃ miracula q̃tidie in mysterio renouãt i ecclia q̃ ec tãto maiora sũt q̃nto nõ corpalia ꝫ spũalia. Primo mai⁹ ẽ iustificare ipiũ q̃ꝫ creare celũ et terrã vt ꝺt Aug⁹. Jtẽ q̃tidie per dei gr̃az ex nihilo sez pccoris⁹ fiũt angeli. et ex terrestrib⁹ fiũt celestes Mare rubꝝ ꝑ qꝺ sumẽsis egyptijs trãsim⁹ baptisma ẽ xpi sãguine rubricatũ q̃ euasis vitijs celũ itroim⁹ Manna non figurale ꝫ reale edim⁹ agnũ paschalẽ xpm tollẽtem pcca mũꝺi i vitate mãducam⁹. Nisũ auditũ gustũ ceterosꝙ sensus et mẽbra inuicẽ sanam⁹ cũ ao vbũ ꝺi audiẽꝺũ. ao deũ diligẽꝺũ. ao ei⁹ ꝑcepta seruãꝺũ. ao eternas oandũ. pcca fugiẽꝺũ. celestia appetẽꝺũ. atꝙ ao cetera deo placita alknatim ꝓuocam⁹ ac ꝑ ħ mortuos suscitam⁹. Hec sõ breuitate otra eos q̃ impugnãt ordinẽ carthꝰ. qz nõ fiãt in eis miracula. imo nec vellẽt. potⁱ ꝺo facientes occultarẽt sic sepe reptũ ẽ Qꝺ ãt silr ꝺz. q nec habeãt canonisatũ nisi vnũ sez sanctũ Hugonẽ Lincolnieñ. epm. Rñꝺeo q nec ꝺẽ ex eoꝝ volũtate ꝫ regis Anglie et suoꝝ instãtia ẽ canonisat⁹ q̃ꝫ scissime fuit vite. magnis miraculis claruerit. et ꝓcurator carthusie magne ꝓfessus ꝙ extiterit. // Credẽꝺũ q̃z ẽ in infinitũ plures mortuos scõs q̃ q̃ti ꝺie mori ꝙ hi sint q̃ canonisati sũt. Neq̃z cñ ãtiq̃t⁹ canonisabant ꝫ ex certissima vite scitate colebãt Ut btã maria mag. Johes bap. Apli. ceteri ꝙ plimi. Sz ne passiz ꝑps in errorẽ iret. ecclie censura canonisationis moderamẽ adhibuit Nã ꝑps falso rumore vel simulato signo vel naturaliũ impssionũ. q̃ circa corpa occisoꝝ vl patibula de nocte ardẽt q̃i cãdele. ignar⁹ facillie seduci posset vt latronẽ ꝑ sco hõrare sicut in aliq̃ scõꝝ legẽꝺis fcm repit. Virgo maria nullũ legit in hac vita fecisse miraculũ. nec apli in euãgelijs et epistis de ei⁹ sãctitate q vite excellẽtia mẽtionẽ fecerũt nisi sicut ꝑphete

Cõtra impugnãtes ordi

cecinerũt virginẽ paritura xp̃z Ita illi eã peperisse xp̃m filiũ dei. Ñ ex oñti in ℔ solo vẽbo q̃ eẽt mater dei oẽm exp̃serũt excellẽtiã et supeminẽtiã totiꝰ puritatis et sanctitatis sup oẽz creaturã corpalẽ et spũalẽ Querẽ ergo eiꝰ sanctitatẽ p miracula nõ esset sane fidei. Nec miracula q̃ p eã q̃tidie fiũt ad p̃bationẽ sue sanctitatis exhibenẽ. nec sanctitati eiꝰ aliq̃d addũt. ẽ ad manifestãdaz eiꝰ erga nos immensaz caritatẽ et pietatẽ quã habet ad deuote eã implorãtes et venerantes.

Contra impugnantes

Carth. qũo nõ sit ordo ofirmatus

HOhuc pleriq̃ eosdẽ impugnãt qũo p̃mo nõ fuẽit cõfirmatus eoz ordo a sede aplica Est plane cõfirmatꝰ et sepe vt patz in pluribꝰ p̃uilegiis et ipis statutis Tñ dem⁹ locũ huic obiectioni et sub paucis vẽbis dicamꝰ sufficẽ ad ofirmatõez cuiuscũq̃ religionis collegii seu ogregatõis spũal vite sanctitatẽ. hoc ẽ in seruitio dei virtuosã pseucrãtiã absq̃ etiã ap/pbatõe sedis aplice. Et hec est ap̃pbatio seu ofirmatõ inuisibilis spiritussancti et ipiꝰ vnctio q̃ docz de omnib⁹ j. Jo. ij. Et hoc ẽ qõd dr Mat. v. ca. Si opꝰ nõ est ex deo dissolueẽ Nec ecclia p̃mitiua imo iã p mltos annos adulta his cõfirmatõib⁹ et approbatõib⁹ vtebaẽ. Tãdẽ ecclia videns ofusionẽ in religionũ multiplicatõe q hereticũ pullulatõe stricti⁹ nẽ carthꝰ nõ eẽ ofirmatũ

admouens manũ tanq̃z mr̃ solicita reprobauit oẽs religiones mẽdicãtiũ. q̃tuor exceptis. Neq̃z ampliꝰ aliq̃ religio instituẽ niſi approbatiõe sedis aplice De religionib⁹ aũt antiq̃s nõ legimꝰ aliq̃z approbationẽ exp̃ssã sedis aplice. ẽ eoz vita ſca ecclia sciẽte et eis vt viris sanctis q approbatis cõicãte et multa et varia p̃uilegia decedente erat eoz plena ofirmatio Est ãt carthusieñ. ordo ceteris oñib⁹ antiq̃oz exceptis Ñdicti et Augl. ordinib⁹. Fuit cñ circa annos añ ordinez Cistertieñ. et p centũ. xxx. annos añ p̃dicatores q miõres ceterosq̃ mẽdicãtes

Finis

Tractatꝰ mgri Johis

Garson Cancellarij parisieñ de nõ esu carniũ Carthusienſiũ otra eos q eosdẽ ex hoc statuto tanq̃z indiscretos et inhũanos iudicãt. rõnib⁹ approbãs indispensabilẽ apud eos seruari solitã carniũ abstinentiaz

EGregio viro Jobi de gonnãt q̃ olim in seculo miles. nunc in xp̃i seruitute cũ preclara Carthusienſ. familia militãs illustrius suus Jobes cancellariꝰ indignꝰ parisieñ. triũphum beatitudinis adipisci. Tua sic opinor meminit prudẽtia quẽadmoð ab inclito p̃ceptore meo nunc epo Cameracẽñ. p̃idez postulasti. vt p

tractatũ aliquẽ ex iure diuino q̃ valida disputatõe oppescẽt ac reuellere carnales q̃ cecis oculis ac spumãti ore latrãt in religionẽ carthũ. tanq̃ irrõnabilis sit et impia ob ꝑpetuã eor̃ ỏ nõ esu carniũ obseruãtiã. Attẽptauit ꝫ agẽ idẽ ꝓceptor meus cui in cancellariat⁹ officio et in cathedra successi immẽrit⁹. nõ tñ ad fundũ difficultatis vsq̃quaq̃ puenit. qỏ agnouerim. plura eñ sibi iugiť supirruebãt impedimẽta Quã obrẽ tui tue q̃ petitõis nõ immemor tandẽ aliqñ sũpta occasione in vna ex lectionib⁹ meis conat⁹ sũ. licz viribus⁹ imparib⁹ satisfacẽ pio et feruido religiõis tue zelo. Q̃ si ꝑfeceriz id qỏ optaui gr̃as illi a quo oñe donũ optimũ et ꝑfectũ. si min⁹ attigerim suppleãt aut corrigãt impfectũ meũ tui frẽs. pres mei et alij ꝑfundi⁹ sapiẽtes. Bene vale mei memor in orõib⁹ tuis. Et si latini forsan eloquiũ non satis es doone⁹ auditor. nolito oqueri qm̃ habes copiã interꝑtũ abũdãtẽ pocos pres loquor q̃r genib⁹ ꝓuolut⁹ oratiõnũ suaꝝ suffragia egẽs et mendicⁿ⁹ expostulo.

Grandis et mira est Jobis abstinẽtia et sobrietas cuz dictũ est. locustas et mel silvestre edebat. Sz horrere de facili solẽt abstinẽtiã q̃ voluptatib⁹ deseruunt q̃r deus venter est. et sobrietas ab eis austẽitas inculpať. ex sua infirmitate viciosa in malo q̃ radicata ỏsuetudine alienã vitã metiẽtes iudicãt mirabile esse aut superstitiosum aut indiscretũ attenuare corp⁹ diuersis ieiunijs. Cõcessis insup cibis q̃s deus inquiũt creauit ad pciendũ cũ gr̃aꝝ actiõe irridẽt non vtẽtes. nõ aduertũt aut capiũt q̃zleta sit q̃zsalubris et expedita et ex bona cõsuetudine q̃z facilis et iocũda reddať. deuotoꝝ sobrietas q̃ cũ apto castigãt corp⁹ suũ et in seruitutẽ redigunt. Qui demũ corpali ieiunio vitia oppmũt. mentẽ eleuant ℞tutes adq̃runt et pmia. Subinde ista est infamis palma vitioꝝ. et extrema quorũdã criminosoꝝ impudendissimaq̃ puersitas sca polluẽ calũniari bñ acta. et q̃ imitari non pñt saltem volũt ea detestari. Sbinc blandiť iniq̃tas sibi si de sanctitate ostrẽit. pbrũ aliqỏ. si otra bñ viuẽtes infames snias ꝓtulerit. et alienе vite reprobatõez suã laudẽ q̃ solamẽ esse arbitrať. Exprimur hanc carnaliũ hõim insaniã tũ in multis tũ nõiatim erga venerabiles pres et frẽs ỏ ordine carthusien. apud q̃s repiť sicubi in eccia quicq̃z vestigñ reliq̃rit pdicanda illa pascoruz patꝝ deuotio admirabilis feruor et suaꝝpe modũ incredibilis otinẽtia. Hos nãq̃z carth. exagitãt nonnunq̃z imbuti sapia terrena aiali et diabolica dicẽtes otra caritatẽ denegare sibi ipis pcertiz in infirmitate positis esũ carniũ. Nor ista. vor plane illoꝝ est q̃ suspirabant ad ollas carniũ egypti fastidito manna Subiť itaq̃z pluries animũ aliqỏ

De nō esu seu abstinentia carniū

de hoc scribere vt temptarē fūdit⁹ eruere et cortice sublato medullit⁹ pscrutari id qđ difficultatez affert in pñti materia. nūc tandē occasio/ne sūpta ex otractu pñtis lectōis q̄ de abstinētia loq̄t Jobis baptl. co nabit̄ id ipz pagē tenuitas ingenij̄ met absolute q̄dē et Buit̄. qm̄ vi as lux ēt intuet̄ nūq̄z meli⁹ q̄z dū nuda breuitate monstrat̄. folijs aut fale/ris verboz nō magnope eget. ob/umbrāt ipaz qñq̄z et offuscant veri tatē poti⁹ q̄z illustrēt et expediant. Erit igit̄ triplex oclusio. vna dire/cte respōsalis. due sequētes difficul tatū nodos tāgent et euoluent. De difficultates p̄cipue q sūmatiz due sūt. vna ō casu necessitatis extreme alia de infirmitatib⁹ et abbreuiatio ne vite. Prima oclusio p̄t rōnabilit̄ in ordine carthusien. esse lex vel ge/nerale statutū vt null⁹ frater illi⁹ or/dinis comedat vnq̄z carnes imo et si petat q̄ sibi nō ministrent̄. Et ad hmōi obseruationē fas est discipli nā graue otra transgressores insti/tui. Secda oclusio nō obstat rōnabi licati p̄fate legis vel statuti q̄ dabi lis ē casus in q̄ frater carth. etiā p fessus obligaret̄ vesci carnib⁹ et alī⁹ sibi ministrare teneret̄. Tertia oclu/sio. abbreuiatio vite corpalis aut sanitatis debilitatio nō auferūt rō/nabilitatez p̄fate legis aut statuti. Suadet̄ p indirectū p̄ma oclusio. qm̄ nisi sic liceret generalit̄ ordinas se. nullo mō sentiendū est q̄ p tanti tpis cursū scz p trecētos annos et ap̄li⁹ talis fuisz lex int̄ ipos carth. p̄mulgata et seruata inter q̄s tot acten⁹ floruerūt sūme religionis et eximie discretōis viri i iure ciuili ca nonico q diuio nō mediocrit̄ instru cti. Neq̄q̄z insup tolerassz illd ecclia alioq̄n dediss̄z laqueū suis fidelib⁹ filijs. qm̄ eos damnabilit̄ errasse sci uiss̄z. neq̄z tñ eos ab erroze reuocas set. Alioq̄n p̄terea nō laudassent vi tā taliū sāctissimi viri. quē admodū deuotus et circumspectissim⁹ frater Bernñ. ad frēs de mōte dei eiusdem ordinis scribēs eos collaudasse re pit̄. imo et ad abstinētiā multā inui tasse. obiectās frēs illis in horren/dis frigorib⁹ magne carthusie ma/nētes. Kursū p directū sic arguit̄. Licitū est vni vel plurib⁹ p totā vi/taz a carniū esu p̄sus abstinē. qm̄ ita fecerūt plurimi laudabilit̄ q q̄ti die faciūt. Et ap̄lus satis innuit di cēs. Q si esca scādalisat frēz meuz nō mānducabo carnes i eternū. Qđ nō posuisset si nō potuisset̄ opleri. Potuit ergo irrep̄hensibilit̄ fieri lex siue statutū q̄ illud licitū iugiter ser uaret̄. qm̄ infra docebit̄ nil obstare quo min⁹ illud fieri fas existat. Tete rū lex illa rōnabilis tenēda est q̄ re ligioni cōuenit. q̄ discipline ogruit. et q̄ saluti p̄ficit quēadmodū tra/hit̄ et dictis Jhō. Sed lex talis de nō comedēdo carnes est hmōi put expiētia lōga docuit est. Etenim sub hac lege et p̄m eā religiosi viri q di sciplinati et de salute sua soliciti vi/xerūt vsq̄z ad senectā bonā q plenā

diex incolumes in aia ⁊ corpe pl⁹ q3 in locis alijs plurimis vbi cõce/ dit esus caniũ ad saturitatẽ Deni/ q3 ostat eos imitatores cẽ antiq3 pphetaꝝ et heremitaꝝ helye et he lizei ac Joh̃.bap.alioꝝ q3 sanctoꝝ patꝝ p egyptũ olim degentiũ In/ ter q̃s put refert Hiero.i epla vna ad Eustochiũ nõ solũ carnes sed ⁊ coctum aliq̃o comedisse luxuria est Pro oclusionis hui⁹ corroboratõe faciũt ea oia q̃ scripserũt de sobrie tate et abstinẽtia doctores catho/ lici q̃ plurima sũt valde nec egent hic inseri. Legat Hieroñ.in li.cõtra Jouinianũ.vbi ex vetustissimis gẽ/ tiliũ hystoriis sobrietatem stabilit Videat idẽ in vitas pat.⁊ Cassia nus in suis collatõib⁹ et institut. et pspicuũ erit qualiẽ scoꝝ patꝝ imo virginũ et mulieꝝ abstinẽtia fuit ⁊ in sanitate et in firmitate ostanẽ mi rabilis. Habem⁹ de venerabili pau la cui in vltia qua obijt egritudine sibi psuadẽi nõ potuit vt vino mo/ dico vteret. pinde discretões ciborũ reuellit. Bernard⁹ in omelia.xxx sup cant. Et multa in hũc modũ re licta sũt a sanctis et celeberrime dis putata. Deniq3 veritas hui⁹ oclu/ sionis ex deductione sequẽtiũ velut ex nubiũ obiectaꝝ depulsione ma/ gis eluceſcet In scda oclusione vnũ supponit ꝙ dabilis sit casus i quo frater carth̃ etiã pfessus obligeẽ vesci carnib⁹ et ali⁹ sibi ministrare te neat Supaddit ad hec ꝙ istud nõ obuiat rõnabilitati legis añ dicte pbat suppositũ in casu necitatis ex/ treme ꝙdabilis est casus infirmita tis vbi medicoꝝ exproꝝ iudicium et oscia frĩs infirmãtis et alioꝝ si/ bi ministrãtiũ dictabũt ꝙ ipe egro tus absq3 dubio morieẽ li nõ aduꝛ/ uet̃ p esũ carniũ et edendo carnes qualescat. Nec satis eẽ videt ad ne gandũ possibilitatẽ necitatis hui⁹ extreme illud qõ scripsit q̃dam me/ dicoꝝ mgr Arnold⁹ de villa noua p dissolutõe dubietatis ppositẽ Ait eñ ꝙ in egritudine qualibet cura/ bili hũidũ radicale sufficienẽ restau rari pt per vitella ouoꝝ absq3 esu carniũ requisito. Hec euasio nõ vsq/ quaq3 sufficit. nec difficultatis radi cẽ euellit. Stabit itaq3 ꝙ languẽs de quo est sermo omnẽ abominabi tur vtilẽ cibum pter carnes aut ius eaꝝ. et pser̃tim vitella ouoꝝ fasti/ diet ita vt comedẽ illa salubriẽ aut absq3 vomitu nõ valeat. Sz tñ ne otrouersia aut calũnie materia in lõgi⁹ pcedat dabo casũ possibilez vbi aliq̃s carthusieñ. etiã san⁹ mo/ rieẽ absq3 remedio nisi carnib⁹ vti osentiat. vtputa si deduct⁹ sit i ma/ nus tyrãnoꝝ vbi vel ex neq̃tia vel aliũde nihil pmitteẽ sibi offerri ad vescendũ pter carnes. Querendũ ẽ ergo in hoc vel osimili casu necessi tatis. an hmõi carth̃. tenebitur car nes comedẽ. et si sic habeẽ intentũ. Si dicẽt aliq̃s ꝙ poti⁹ eligẽ habe/ bit mori fame. dicẽ eundẽ oporte/ bit ex oñti in se ipm man⁹ injiciet et erit suimet occisor. Juxta illud vul/

De nō esu seu abstinentia carniū

gatū Aug. pasce fame morientē. si nō pauisti occidisti. nec ad se min⁹ q̄z ad alios p̄ceptū hoc extendit. Preterea ꝺsuetudo aut cōstitutio generalis ecclesie de non comedendo carnes in die veneris nō obligaret ad sui obseruationē in casib⁹ p̄rib⁹ extreme necessitatis. imo nec excusaret aliquē ab homicidio q̄ cū possz saluare vitā p esum carniū se vel aliū mori spontanee p̄mitteret abstinēdo Secludendo tū sp casum grandis scādali in fide de quo dicet postea Porro de votis idē est argumētū. Est ār fundamentū radicale p̄tatē rōis in ħ qm̄ a lege diuina nulla lex aut obligatio pure hūana pōt absoluere aut excipe vel instituere q̄ nō obseruet. Sed hec est lex diuina. Non occides. a qua lege non legit̄ per aliq̄d aliud diuinū ius facta exceptio ista vt p obseruatione ostitu tōis aut obligatōis pure humane supueniētis cā transgredi liceret et se mori finere fas esset Unde reclusus aliq̄s q̄ vouit non egredi videns aliquē in extrema necessitate famis aut piculi mortis si nō exeat et succurrat cū possit p occisore criminabit̄. quāto magis si sibimet in articulo mortis vel tal' nūtatis subuenire otēpserit. Proinde ofirmatio eoz q̄ dicta sē sumit̄ ex ħ q̄ nulla ostitutio otra caritatē p̄t robur obtinere. qm̄ lex p caritate sp ferē dū bñ ferē qz est p̄cepti finis q plenitudo legis ꝑm apl'm. Est aūt otra caritatē cū in deteriorē vergit exitū se vel aliū dimittere mori p̄ꝺ dis tactis qm̄ ex occasione diuina licit⁹ ad vitā patet exit⁹. Deniq̄z p̄ceptū inferioris seu ostitutio p̄iudicare posset p̄cepto superioris. dei videlicet iubentis ne q̄s se perimat q̄ q̄z falsū sit nō videt nemo. Obiciet forte aliq̄s de machabeis q̄ prius elegerūt horridā mortē perpeti q̄z carnib⁹ suillis vesci. Similit̄ de quibusdam alijs in veteri testamēto et nouo q̄ vel ad exemplū virtutis vl ad euitandū dei iniuriā. vel p castitate seruanda. aut in vltionē inimicoz vt samson. semet ipos perimerūt. Sed ad multa istoz respondet Aug⁹. diffuse q̄ de ci. dei. Cui⁹ inia finalis ē q̄ nisi ex reuelatiōe diuina aut ex speciali instinctu dei dispensante (habet em̄ de⁹ ptātem vite et mortis) nō pōt quisq̄z man⁹ licent sibi inferre. q̄uis de castitate seruāda specialioz est difficultas que tangeē inferi⁹. De machabeis insuper alia est ratio. qm̄ lex diuina ipos tūc obligabat nō comedē carnes porcinas. Ideo fatendū est q̄ citi⁹ mortē q̄z esum talē debebant eligē Nō em̄ trāsgrediēda ē lex dei p corpalis vite saluatōe. Sec⁹ ē tūc vbi talis legalis obseruatio cessat. Secus p̄terea vbi nō ꝺsurgit obligatio nisi ex ostitutōe pure hūana. Intelligite vigilanē q̄ dico de ostitutōe pure hūana. Fiunt em̄ q̄tidie leges de malefactoꝛib⁹ occidēdis. q̄ nō sūt solū humane. imo fūdamētū p̄cipale et auctoritatis robur sortiunt a lege diuina. iubēte vt p̄lus suus tollat malū de medio suiz mē

bz qđ scãdalisat abscindak. Molo tñ dicere ꝙ iudices possint ꝑ quo/libet pcẽo ad arbitriũ suũ licenter mortẽ statuẽ aut statutã infligẽ sic̃ de furto mere simplici deducit qui dã doctor Cetez lex ðina hz. Nõ fornicabis.nõ piurabis et filia p̃ce pta. Jocirco quãtũcũqz posset ali ꝗs ꝓlõgare vitã suã ꝑ fornicatiõz aut ꝑ piuriũ nullus ad tlia cõsẽtire debẽt. Sz instabit aliꝗs rursus et dicet ꝙ oĩa vota et leges oẽs de ꝗ bꝰ loq̃mur fũdanť in lege ðina. in hac scz. Redde altissimo vota tua Et hũane institutões in illa auctoritate ꝓlatis data. Qui vos audit me audit ẽ. Et itez Que dicũt facite ẽ. Rñdeť ꝙ in talibꝰ votis a legibꝰ positiuis ista sp exceptio sbintelligiť.nisi vbi otra dei supioris p̃ceptũ cuius finis ẽ caritas militaret Jnde emersit olim istud Jn turpi voto muta decretũ. Q si aliqđ votũ fiẽt aut aliq̃ lex iuberet ab hõibꝰ absqz omni exceptõne tali expressa vel implicita irrationabilitatez manifestam et non tolerãdã lex ꝛ votũ otinerẽt. Quo pacto sic?qm̃ euenire posset casus qui legẽ dei in sui obseruatõe violaret ꝓut supponiť declaratũ eẽ satis. Et arbitroz illđ qđ in hac scđa cõclusiõe supponi,dicebak/dabilẽ eẽ scz casũ in ꝗ frater carthusiẽ etiã ꝓfessus obligaret vesci carnibꝰ et aliꝰ sibi ministrare teneretur. Et iste casus est necessitatis extreme seu ꝑ infirmitatẽ seu ꝑ tpis aut loci a tyrannidis importunitatẽ cõtigerit Jsta tñ nẽcitas ꝗ pacto posset forsan nõ sp obligare ad vtendũ carnibꝰ p̃sertim in casu grãdis scandali sequẽs cõclusio declarabit. Nũc accedam⁹ qđ reliquũ ẽ in hac cõclusione argumẽtis stabilire vt declarem⁹ ea ꝗ dicta sũt sup isto casu necessitatl.extreme nõ cb/uiare rõnabilitati legis vel statuti carthb.de non comedendo carnes. Pro ꝗ ĩmemorãdũ ẽ ꝙ ad b nullũ votũ exp̃ssũ hñt.ꝛ est dũtaxat qđã ordinatio siue institutõ positiua.ne hoc ꝗsqz eoꝛ p̃sumat attẽtare. qđ si fecẽit sbiacebit disciplineordinis et certas penas illic exp̃ssas sustinebit. Et ita fuisse olim institutũ apđ ꝗsdã alios ordies.vt apud ffres p̃dicatores sb pena carceris referẽte qđaz accepi. Dnde vnum circa qđ pñs difficultas versať.qqđ p̃cipue cãt apđ nõnullos scrupulũ. Fateoꝛ itaqz ꝙ nullꝰ casus i ordiatõe p̃dicta excipiť.neqz casus infirmitatis. neqz altẽiꝰ nẽcitatis extreme. Que exceptio si facta fuisset apponerent ꝓles digitũ ozi suo,ꝗ nũc i ordinationẽ talẽ oblatrãt. Sz rñdeo ꝙ exceptõez hãc apđ neꝗqz opoꝛtuit. imo nec ogruum fuit. Q nõ optuit oñdiť primo qz lex naturaľet ðina sufficienť excipiũt.Nũcđ leges oẽs tã ecclastice qz ðine q̃uis ferantur vnifozmiť.suscipiũt tñ exceptõz ꝑ/ut a pBo tradiť.et ex earũ dẽ inspe/ctione cognoscit. Jllã xo exceptionẽ continuo ad legem subiungi nulla est necessitas. sed nec eiusdem expressio requiriť. Que est ratio illa? Quia plerũqz hoc esset impossibile Nimirũ et plerũqz supfluũ ꝑ ter numerosam et infinitã particularium

De nō esu sen

circūstantiaꝝ emergētiū varietatē. Rursus exceptio que sufficienē dat intelligi aut aliunde satis trahitur non eget exprimi. Sic est de casu extreme necessitatis respectu legis aut ostitutionis de qua loquimur. Trahit quippe talis exceptio a lege diuina et naturali quantū sufficere debet Quoniaꝝ p similitudinē ad alias leges cōditas vbi similes subintelliguntur exceptōes instruitur quilibet etiam parum doctus ita posse et debere fieri circa institutionem presentem quantūcunqꝫ generaliter lata sit dummodo illam q̄ subintelligenda est exceptionē per expressa verba nequaqꝫ excludat. Si enī diceret ostitutō illa q̄ in nullo casu etiā cuiuscunqꝫ necessitatis extreme liceret comedē carnes sub mortali pcō. nescirē fateor ostituti onē istā ab iniquitate defendē. Sz ita nō esse docet textus institutiōis quē inspexi. vbi nec obligatio ferē sub pena peccati mortalis. sed solūmodo sb pena disciplne ordinis Nec ē casus tal necessitatis extreme secludit Interrogati siq̄dē eoꝝ aliq̄ excellētes viri p meipz q̄d agerent vbi in deserto aliquo vel carcere nihil haberent p̄ter carnes ad vescendū? Responderūt se comesturos foze absqꝫ omni scrupulo p̄us q̄z se mori p̄mitterēt. Audite narrationē. Contigit vnū ex carth. dum equitaret in tantaz semel famē et sitim incidere q̄ de sanguine equi sui bibēt ne periret. aliud quippe quo tunc sustentaret nō habebat. Dela

abstinētia carnīū

tuz fuit hoc ad reliquos fratres q̄ necessitatē circūspecte attendentes que legē nō habet eundē absqꝫ disciplina vel quauis pena velut innoxium susceperūt. maxime quia sufficienter cōstare poterat omnib⁹ de necessitate sua. alioq̄n fortassis sub iacuisset disciplne ordinis nō q̄dez ex culpa ꝑpria sed ad euitandū scā dalū alioꝝ. ne deinceps licentiaz et exemplū alī traxissent ad comedē dū carnes p libito. Meruisset autē frater ille illā disciplinam ordinis humiliter et innocenter tolerando quēadmodū sentiunt doctozes de illo q̄ p ecclīasticā censuraz cogerē habitare cū illa q̄ ad veritatē non est vxoz sua legitima quāuis ita decernēt eccīa q̄ nō de occultis ꝫ de manifestis dēminat Casus alibi ē exp̄ssus. Sic dico q̄ nō eēt q̄q̄ inconueniēs innocentē carthusiēn. p esu carnīū aut earūdē ministratiōe disciplne ordinis ad alioꝝ terrorē et regule inuiolabilitatē subiacere. Atvero dicit aliq̄s Cur nō exp̄ssus est et except⁹ casus iste nccitatis extreme. Dixi iā et repeto q̄ illud fieri nō oportuit vt ꝑbaui imo nec cō gruū apud eos fuit vt deduco Sē sus certe hōis qz ꝑni sūt ad malū ab adolescētia quātūcūqꝫ in freno et chamo cōstringāt vix edomari p̄nt q̄n effluāt et effrenes fiāt. Dū ergo paruula eis aperitur rimula licentie aut frenum eis tantisper laxatur fiunt confestim occasione assumpta ex ipsa licentia deteriozes. Omnes em̄ deteriozes sum⁹ licentia

vt Comic⁹ dicit. Quãobrẽ si casus aliquis fuisset in institutione ꝑfata ꝺcessus expresse de comedẽdo carnes. formidandũ erat ne paulatim succedẽtib⁹ tpib⁹ magis ac magis dilatata fuisset et extensa hmõi licẽtia et tandẽ plus ad voluptatẽ ꝙz necessitatẽ deseruisset. Totũ hoc declarabũt ampli⁹ sequẽtia et expientia teste defendit. Tertiã postremo ꝺclusionẽ posui ꝙ abbreuiatio vite corꝓalis aut sanitatis debilitatio nõ tollũt rationabilitatẽ ꝑfate legis aut statuti. Non penit⁹ inutiliter tractandũ hic esse arbitror ꝙ declarandũ quẽadmodũ licitũ est agere multa siue tpalia siue spũalia sint per que et in quibus abbreuiat homo vitã suã aut infirmitatis debilitatẽ incurrit. Secludo tñ i ꝑmis ꝙ intentio talis hõis citius nature ꝺsumentis cursũ id est periodũ etatis siue nõ ferat directe et immediate super eo quod est abbreuiare vitam suã vel corpus in egritudinem trahere tanꝙz super fine principali aut ꝙ non fiat pro fine ꝓhibito et nequã quẽadmodum multi desperatoꝛ et fortunas suas ferre non valentiũ fecisse legũt et vt stoycorũ errorem facere consulebat. In hoc siquidẽ casu tales grauiter peccant ꝙ ꝑ leges merito ꝺhonestant. Hic habet ꝙz veritatis locũ illa Hieronymi sententia. ꝙ nõ refert si quis per immoderatã abstinẽtiã se paulatim interficiat aut subito. His ꝑmissis probo quod assumptum est licere scz plerunꝙz abbreuiare vitã suã in varijs occupationib⁹ studijs et artibus. Ad oppositam em̃ assertionez sequũtur absurditates innumere. inẽ ꝙs illa nõ mediocris ẽ. ꝙ ꝙlibz teneret vacare studio medicine aut medicoꝛ cõsilijs atꝙz regiminib⁹ continue vti deberet. Quare sic! Constat nempe ꝙ ex ignorãtia medicinaꝛ preseruatiuaruz ab infirmitate. ꝙ conseruatiuaꝛ sanitatis. ex omissione insuper medicinalis regiminis irruimus in crebras egritudines. et vite abbreuiationez incurrimus. Rursus quilibet obligaretur desistere ab operib⁹ et actibus ex quibus veniunt cõmuniter debilitationes in corꝓore et ciusdẽ corꝛuptõ velocioꝛ subsequitur. presertim dum tempora sunt intemperata et ex nimio gelu vel estu feruido discrasiant armoniam debite sanitatis. Quid ꝓinde! Sic cẽte agricole colere terram. opilio pascere gregem. vindemiatoꝛ vuas colligere. ruralis falcare fenuz vl̃ segetes cursoꝛ legationem explere desistẽt Et ita passim in oñib⁹ huiusmodi penalibus operibus et debite valitudini non paruz aduersis valebit argumẽtũ. Ceterũ posito isto ꝺemnarent oñes diuites ꝙ delicatis ac ꝑciosis alim̃tis nõ occurr̃t morbis paupeꝛ si sp modis oñib⁹ licitis ꝙ possibilib⁹ sit sanitas in se vel alijs de nẽcitate ꝺuanda vl̃ egritudo pellẽda. Noꝛro cui dubiũ eẽ ꝑt ꝗn militaris exercitatõ secũ pluri/

ma accumulet corpis incommoda nūc in ipo belli apparatu. nūc in tē/ roꝛibus aut castris aut sub diuo. de/ mū in ipo hostili cōflictu. Quis ne/ get in his abbreuiari vitā multipli cit corpalē? Quid enumerē labores est? frigoꝛa famē. sitim. curas. vigi/ lias. et vulnera quibus ipa plerun/ qꝫ vita fundit⁹ extinguit? Quis tñ diuerit ꝓpter hec repelli a militā/ do reges et alios reipublice recto/ res tāqꝫ iniuste agant et in se ipos manus inficiāt. Deniqꝫ de ipis mer catoꝛib⁹ quid dicturi sūt nre positi oni aduersātes. de quibus ait flac cus. Impiger extremos currit mer/ catoꝛ ad indos. Per mare pauperi em fugiens per saxa p ignes. Quis nō videat ꝙ tam ipi qꝫ innumera/ biles hmōi hec et similia agendo. patiendo qꝫ vitā abbreuiāt? Quis nesciat ꝙ egritudinib⁹ varijs atte/ runt. Jexti tpalia solūmodo nu/ meram⁹ ꝓ quib⁹ adipiscendis con seruandis aut recupandis non di co infirmitati sed vite pculoꝝ moꝛ ti licenter nos exponim⁹. Cōcludā/ mus igitur arguentes a minoꝛi ad maius ꝙ ꝓ bonis spūalibus adq/ rendis. ꝺseruādis. aut recupandis seu restaurādis. vel ꝓ malis depel lendis nō est quōlibet illicitū vel ir rationabile similia perpet. Quāob/ rem ipi carthusien pñt subiici regu le vel statuto ad cui⁹ nihilomin⁹ ob seruationē sequit qñqꝫ abbreuiatō vite corpalis vel debilitatō sanita/ tis incurrit. Sz opponet forte scru/ pulosioꝛ aliquis et queret. si liceat omnino medicinā spernere. Si ꝓ te rea in enumeratis tpalib⁹ exercitijs fas sit qualitercunqꝫ et qūocunqꝫ vitam ꝺsumere. Et si sic dicatur cō/ sequēter sicut dictū fuisse videri po/ test. licebit cuilibet absqꝫ vitio tem ptandi deū omnib⁹ se piculis moꝛ boꝝ et mortis imprꝺuidū obiecta re Jstud vero nondū quisqꝫ dixit. Respondeam⁹ dicentes ꝙ in pūti materia sicut et in reliquis omnib⁹ obseruare ꝺuenit. puerbiū illud po eticum a Terentio cōmemoꝛatum. Ne quid nimis. Quod Oꝛati⁹ pl⁹ expressit dicens. Est modus in reb⁹ sunt certi deniqꝫ fines. Vltra quos citra qꝫ nequit cōsistere rectū. Hoc dicit pbus describens virtutez esse in medio non quidē indiuisibili. sed in certa latitudine ꝓut est signuz ad sagittam. Atuero qualiter acci pienduꝫ sit medium hmōi si quisqꝫ vlterius pergat inquirere. Respon deat ꝓ me idem pbus ꝙ mediū illud est quo ad nos et vt sapiens iudicabit. Neqꝫ enim pōt aliter sub generali regula vel arte notificari tale medium. Jocirca virtus q̄ mul ta gignit. expientia certius qꝫ ars sola tale mediuz coniecturat. Et qꝛ attendit particulares circumstanti/ as omnes clarius et solidius ope/ ratur. quanqꝫ ars et doctrina mul tam afferant commoditatem. vir tutis exercitium querentibus

Sufficit ergo nobis ꝓ nūc verifi/
casse id qđ assūptū est. ⁊ oñdisse ꝙ
medium sobrietatis et abstinentie in
ꝓposito nr̄o nō sic iudicabit a sapi
ente ꝙ omnis debilitatio corpis et
oñe discrimē mortis seu male vali
tudinis euitet. Sed veniam⁹ ad bo
na spūalia bona virtutū postq̄z lo
cuti fuim⁹ de bonis tpalib⁹ vbi lon
ge min⁹ videret excusabilis ꝓ ad q̄
sitione eorundē abbreuiatio q̄ tali
bus vite corpalis Enumeremꝰ er/
go aliquas radices causas vel ra/
tiones spūales ꝓpter quas licitū ē
vite hui⁹ morituro detrimentum
subire vel pati. Et primo quidē ad
obediendū deo. deinde ad satisfaci
endū ꝓ peccato. Rursus ꝓ iuuami
ne charitatis ꝓximi. cetez ꝓ euita
tōe grauis scādali. Porro ad q̄ren
dum virtutes in se vel in alio. et ad
extremū pro extirpatione vitioz et
carnis ad spm̄ subiectione. Cōstat
em̄ quo ad primū ꝙ obedientia p̄t
licite impare vt homo subeat mor/
tē corpalē ꝓ fide sustinenda exem/
plo martyrū. vel vbi de⁹ hōi reue/
laret quēadmodum de samsone et
alijs multis sentit Aug⁹. de ci. dei.
Habet em̄ de⁹ vite et mortis impe/
riū. Addo adhuc ꝙ etiā vbi nō ob/
ligaret quis se ipm̄ ꝓdere q̄ queri/
tur q̄m xp̄ian⁹ est. pōt tm̄ in casu pu/
blicis tyrānoz aspectib⁹ pm̄tare se
et spontanee morti tradere se in at
testationē et laudē fidei sue. sic em̄
plures ex martyrib⁹ fecisse narrant
qui vel nō cesserunt ꝓsequētib⁹. vel
eos cū potuissent nulla vi a se repu
lerūt vt sancta legio Thebeoz. aut
deniq̄z veritatē eis inuitis et furen/
tib⁹ vltro publicauerunt. Attamen
necessaria est in hoc loco conside/
ratio particulariū circūstantiaruz
et vnctio spiritus docens quando
et vbi hoc fas existit. Si enim hoc
semper licēt non fecisset xp̄us nec di
xisset apostolis. Cum vos persecu/
ti fuerint in vna ciuitate fugite in
aliam. Scōa ratio sicut et frequen/
tes rei accōmodabilioz ē quā agi/
mus. Satisfactio itaq̄z et iustitia se
pe iubet multa fieri ꝓ q̄ abbreuiati
onem sequi vite perspicuū est. vide
mus hoc in iustitia forensi et penitē
tia publica tam in carceribus q̄z in
alijs vindictarū et punitionū mo/
dis innumeris. per famez. per sitim
nuditatem. cilicium. verbera. exilū
reclusionez. in aere pestilenti et fecu
lento. et per similia horum pro pec/
catis enormibus In foro etiā peni
tentiali quotidianū est. Et quis in
dubiū reuocat q̄n liceat. istas puni
tionū afflictiones deuota volunta/
te suscipere et susceptas ꝓ satisfaci/
endo iustitie et deo ꝓ peccatis lau/
dabiliter tolerare. Est quorundam
opinio de cōdemnato iuste ad mor
tem per suspendium per carcerez ⁊
famem ꝙ potest absq̄z delicto sub/
terfugere si nihil obstet euasiōi sue.
cuius oppositum non improbatur.
Tradunt alij dicentes ꝙ manere
tenetur ne violet iustitiam et senten/
tiam publicā in se latā Nihilomin⁹

quocūq; mō ſe hēat veritas de obligatione ad vnū iſtoꝝ vel ad alterū neminē dubitare arbitror quin ꝺemnatus aliquis talis ad extremū ſupplicū mēitozie poſſz ñ fugē cū pateret exitus liber p negligentiā cuſtodū.et pōt vltro ſubire et expectare ſniaz quā ſcit a ſe meritā et a iuſto iudice fulminatā. Sed et viderī poſſet nō eſſe penit⁹ improbabile hominē crimioſū poſſe aduidicari vt ſe ipm p ſe puniret quē admoꝺ p alios iuſtiſſime fit ſiue p mortē ſiue p famis inediā. Et hac ꝺſideratōe fozēꝑ et publice iuſtitie rōnabilit colligit iuſtificatio religionis carthꝰ.imo et alteriꝰ auſtēioꝛi. Cur ei ñ potēit aliqs pcōꝝ ſuoꝝ et flagitioꝝ ꝺſciꝰq; demeruert mortem eternam. imo et tempozalem ſi publicarentur.cur inquam nō poterit talem rigozem vite a ſuo iudice ſecreto cui ꝺfeſſus eſt impoſituz tolerare aut ꝺſultū ſuſcipe.quanq; multo miꝰ p̄uideat ſe victurū et infirmitatiꝰ fatigādū. Legat Joh. heremita montis ſynai qui climacꝰ dicit in illo gradu ſcale myſtice in quo de pnia loquit. Refert pfecto ſtupenda et fozte magis admiranda q; imitāda ſup volūtario carcē quozundā deū placare ſibi volentiū. Et hoꝝ pſpectiōe ſedula liquet q; rōnabil ſit p pcōꝛiꝰ carthuſienſiū i viuēdo ſeueritas.imo et p iuſtis quatinꝰ deo ſatiſfaciāt p peccatis ꝓpꝛiis vel alienis.tpe mie ne ſeueriꝰ puniat incōpabiliter ille purgatoꝛius ignis aut gehenna. Tertiaz rationē aſſignauiꝰ caritatē. Ergo pōt nimirū caritas fraternalis imitatrix eſſe xpi q; peccata nr̄a ipe tulit.et languoꝛes nr̄os ipe portauit. Sic venerabilis et ſanctꝰ paulinus Nolane vrbis epūs p filio viduе durā ſeruitutē barbaroꝝ ſponte ſubijt. Sic venerabilis ſanctulus p diacono mozituro ſemet prebuit mozt̄is diſcrimini. Sic denq; olim fieri et nūc in eccleſia q̄tidie ꝓſpicimus. Nam et ob hanc precipue rationē fuerūt religiones inſtitute ad ſatiſfaciendū p peccatis fundatoꝝ et generaliter omniū. Sūt nēpe aliqui in ſtatu plangentium. ſic alij in ſtatu actiuoꝝ iuxta varietatē doꝛ et officioꝝ coꝛpis xpi myſtici que diſtribuit ſpūſſanctꝰ prout vult Si fas eſt ergo ſicut fas eſt imo merces magna pro alioꝝ delictis ſatiſfactionē in coꝛpe ꝓpꝛio ſuſtinē licebit vtiq; conſequenter vitam in hoc exercitio breuiare: Laudatur imperatoꝛis illius iuſtitia et charitas qui pro filio vidue ad excecationem ambozum oculozum aduocato oculi vnius ſaluationem in filio ꝓpꝛio alterius oculoꝝ ſuoꝝ iactura redemit. Collaudatur poſtremo illius amoꝛis par et vinculum inſigne apud philoſophos vbi vterq; amicoꝝ viciſſim pro altero concertabat occumbere. Simile de virgine quadaz Antheocena et milite tractat Ambroſiꝰ decla matoꝛie. Cur ergo careant p̄conio

ipi carnē. cur non magis attollant laudib⁹ sup eorū charitate. q̄ q̄nq̄ a ꝑcīis peccatis immunes q̄ expurgati. nihilomin⁹ ferūt sup se crimina aliox in abstinētijs et infirmitatib⁹ plurimis. et quodāmō animaz suā ꝑ alijs ponūt. Collaudādi ꝑfecto sūt obtrectatorē eox opprobrio digni. presertim si ecclesiastici sūt. Nā que impietas est eos illud in alijs inculpare qō suū deberet esse officiū exercere semet ipos in talibus abstinētijs et nō oīno taliter ꝫ ꝑ salute fideliū et diuia placatione ꝑmerendaq̄ aduersis ptātibus debellandis. Naz arma clericorum sūt ieiunia. planctꝰ et lachrymē.

Octoꝫ in quarta ratione posuimꝰ euitationē scandali ꝑ quo non dico mala valitudo ꝫ ipa etiā mors subeunda nōnunq̄z est. Audiamus aplm. Si esca inquit scādalisat fratrē meū nō manducabo carnes in eternū. Sit ꝑm hoc aliq̄s positꝰ in vltima necessitate famis corazꝫ idolatris nō alijs cibis vesci ꝑmittūt eū q̄z idolothitis. nunq̄d sēbit talꝰ pr̄iꝰ morte ferēs q̄z comedat in scādaluz sue fidei apud idolatras aut apud fratres xp̄ianos simplices si ex hoc esu pati scandalū ꝓbabiliē formidenē. Iuto insuper aplm magis ad euitationē scandali pusillorū q̄z ad ꝑpriā corpis refrenatiōez asperisse cū dixit. Castigo corpus meū et in seruitutē redigo Cur hoc agis Paule. Ne inḡt cū alijs ꝓdicatoꝫ ipe reprobꝰ inueniar. Nolo dicant auditores mei. Iste plenꝰ ventre de ieiunijs predicat Iste repleta bursa aut arca argento auro et vestib⁹ plurimis. frugalitatē nobis liberalitatēq̄z et indumētoꝫ pcitatē suadē conat Medicꝰ ē curet ꝑmo se ipm Videtis hic mgri et frēs q̄ne cessaria est amplioꝫ vite austeritas in ꝓdicatoꝫib⁹ ꝑlatis et curatis q̄z in alijs. et si nō ob aliud. ad hoc tñ qz alioq̄n ineffica reddūt x̄bū suū aut oblocutōes a subditis suis patiūē. Nec excusanē penitꝰ q̄uis edomitā sētiāt carnē suā. aut si obinde pati vite carnalis dispendiū ptimescāt Traducamꝰ nē ad rē q̄ tractat rōez hmōi Sit aliq̄s carthusiēn. vir ꝓbatꝰ in vltima egritudine constitutꝰ a qua libēabiē si carnib⁹ vtaē q̄ sciat h̄ ipe seu ꝑ reuelationē seu ꝑ medicoꝫ finalē attestatōez. seu qz tale est suū dictamē oscie. Aduertat nihilominꝰ quēadmodū verisimile est q̄ comestione sua frēs alij vel pūtes vel abūtes ad q̄s fama volauerit scandalisabunē. tū qz insolitū est. tū qz nō sufficienē erūt inforti de casu nccitatis sue extreme. Veniq̄z qz temptabūt vehementer ad exemplū illi⁹ assumē carnes in cibis etiā si ꝑter et extra nccitatem extremā est. Formidabit ꝑinde vir hmōi nō absq̄z ratione ne rigor ordinis paulatim laxatus tandē funditꝰ euanescat neq̄z remedij locꝰ habeat Que rō qz nimiꝫ semel lapsa flīgio vt expti scripserūt nūq̄z a viꝫ repari ꝑt Noua facilꝰ a fundamē/

De nō esu ſeñ abſtinẽtia carniū

tis cōderetur pñt quēlibet ſup hoc certū redere aliena facta multaꝝ religionū que ab initio ſumme diſci pline fuerūt.ſed p licentias et lara tiones primit⁹ modicas deinceps maiores in hanc tantā effrenatōez corruerūt vt nihil plus abſtineant a ſecularib⁹.nulla in ſilentio.in ieiu nijs.eſu caīniū.q aliꝭ diſciplinis di uerſitas inuenīt in tantū quidez vt apud multos ſtupor ſit. ſi cū ꝓfeſſi onis ſue et voti integritate et ſtatu ſalutis tales viuere arbitrenī. Sed relinquens alios ſibi ipis Quero ſi carthuſieñ.ille quē loq̄mur teneaī aut ſaltē iure poſſit in caſu nr̄o abſ tinere a carnib⁹ dum talia pie reco gitat.reuoluit et formidat. Eſtimo plane neminē ſane intelligētiū vnq̄z dubitaturū q̄n hoc poſſit.et plures ſpero dicturos fore q̄ ad hoc pro ſcandali vitatōe obligaī. Siquidē plus eſt aia ꝓrimi q̄z corp⁹ ꝓpriuz aut eſca Quanto plus ergo eſtimā de ſunt tot aie pñtes et future.imo tota carthuſieñ religio.tota ſeueri tas.tota q̄z diſciplina.vt q̄d ꝓbat⁹ vir pro modicis vite dieb⁹ iam ve lit nolit pituris tale religioni ſue diſ crimē afferret. Ut quid ꝓterea pro reſtauratione membri pereuntis et paulo p⁹ neceſſario deſerturi totuz corp⁹myſticum in ceteris ſanioꝛib⁹ membris detrimentuz patieī. Quō dabit totū vite flores pro fratrib⁹ iſte qui tanta cupiditate particulā egraz q marcidā cū eoꝛ nocumen to retinere conaī. Non eſt ad extre

mū fidus miles et ſtrennuus ille q̄ plagas ſuas ſtatim refoueri aut ſa nari querit cuz totius ſui exercitus deordinatione periculo vel ſtrage. Nuto certe glorioſus ille confeſſoꝛ martinus non feciſſet in hac re ſcru pulū qui ſuadētes corp⁹ in vltimo agone oſtitutū ſtramentis mollio ribus ofouēi magna grauitate cō peſcuit. Sinite inquiens fratres ſi nite Ego ſi aliud exemplū vobis re linquo peccaui. Eſto q̄ homo ſin gulari voto perpetue alicui⁹ abſti nentie oſtrict⁹ ſoluere.illud pro vlti ma neceſſitate debēt. Eſto ſimiliter q̄ carthuſieñ aliquis adhuc tenere tur vbi ſi ſufficienter ſibi oſtaret de nullo ſibi obſecuturo fratꝝ vl̄ ordi nis ſcandalo. Nihilomin⁹ qz rariſſi me et quaſi nunq̄z circūſtātie tales pariter ocurrūt apud carthuſienſ. potuit cū omni rationabilitate fer ri ſuū generaliter de nō comedēdo carnes ſtatutū Nouiſſime ꝓmonē abbreuiantes tractem⁹ ſimul poſtre mas duas rōnes adquiſitionē ſcz virtutū et exterminiū vitioꝝ ꝓpter q̄s debilitare corp⁹ et abbreuiare vitam plurimū q̄z fas ē et aliqñ ne ceſſitas Propoſuit ſalomon a vino abſtrahere carnē ſuam vt animam ſuaz tranſferret ad ſapientiaz. Da niel et ceteri ꝓbaꝝ vt diuinis reue lationib⁹ eſſent idonei pene ſup vi res corp⁹ ſub abſtinentia macera bant. Amplius traduntꝫ in ꝺrēplat. onibus experti non poſſe animaz ab egypto tenebroſe carnalitatis

nisi per desertū fortis cōtritionis carnalis.corpalē qz abstinentiam faciāt non solū a superfluis ꝫ a multis etiam nēarijs Ad hoc traduci pōt etiam illud Gregl. Nemo pōt apphendere qđ supi ipm ē.si pus nescierit mactare qđ ē Bernard⁹ hoc in se ipo et ꝓprio corpe exple uerat qui ꝓpter hoc in egritudies ꝑpetuas inciderat Hāc esse causā opinor ꝓcipuā cur tanta ē raritas tpe nr̄o eoꝝ qui otēplatiōis arcē ascēdant et illic stent. Exigit ꝯpe ad hoc sobrietas nonnulla tm̄mō q̄ pseruat mandatū q pcēm eximit sed multo aspior ab initio atqz rigidior Tribulatiōes itaqz corpis dilatāt aiam ad supiora et ad inferiora ne dilabat stringūt Sic si inuenies aia vbi sue affectiōis pes dilatet aut ꝺescat.qm̄ inundauerit aq̄ tribulationis sup terrā sensualitatis regredi opellit cū columba ad interioris arcā quietis Qui ꝺoleiunij talis atqz tribulationū ceterarū aspitatē a se iugiter repulerit miraboꝝ si non expers erit eleuate otēplationis Etsi non assidue per ima serpet ei⁹ animus.otēptus cōmō cognitiōis aliox sic a cōmuni ritu viuēdi vel ad tpūs nō semet abducit Videtis ego q̄ntū seruit otēplationis ꝺtuti in qua felicitatem pbi posuerūt ipa vit⁹ asperitas Porro qđ aget fortitudinis ꝺtus.quid zelus aiaꝝ quid spes. qđ fides et charitas.vel vt ipe in hoibus generent vel genite cōseruent.augeant robozent Estimo si

magnipēdēt corpis iacturā dummō p eā finis su⁹ habeat Ceteruz attēde tibi qđ debeas sanitatis.i. curationis a vicijs qm̄/vt corp⁹ redimas ferrū patieris et ignē inqt Naso Dicerēt alij sed nō dēcmio q̄ p cuitatione dolozis nimij aut deformitatis fas esset alicui⁹ morbū mēbri incuratū relinq̄re.ex quo tm̄ morbo dimisso breuiaret vita hec abbreuiatio q̄nto rōnabilius tolerabit ad cuitādos doloēs nō momētaneos sed p vicijs puniēdis sēpiternos Adam⁹ q cōsuetudo naturā imutat vsqz adeo vt venenū cibus esse possit Mlcos iā audiui alteri⁹ religionis quib⁹ in egritudine vsus carniū ꝺcedit.dicētes abominationē eis fēiq nauseā si carnes gustēt Malūtqz iugit carē tantū valet in eis ꝺsuetudo, quā pbs alterā dicit esse naturā. Esto veniqz q ex esu carniū puueniret in cahb⁹ pōicte nēcitatis plōgatio q̄liscūqz viuendi.qs nouit si deterioz ex ꝺ postmodū egritudo et lassitudo sequet! Audi sile Esset aliq̄ potiones q̄dā medicinales vtpote laxatiue satis idonee p pti statu patiētis.dissuadēt illas fidi medici ne ex vsu taliuz pigra q segnis in futuꝝ redꝺat caro Sub inde credam⁹ exptis Asserentem itaqz audiui vnū de Carthusiensibus virū plane doctissimū q plures numero morerent aut egrotarent in eoruz religione si carnibus vterent Causā addebat q vigilie et solitudo et q̄es cetēa q deuoti/

De nō esu seu abstinētia carniū

onis hmōi exercitia digestionē impediūt et ita cruditatez q̄ndam in stomacho relinquūt. Modo aliā gr vix aut raro tpanr. et sobrie inter hec gule incitamēta versarent. Nā cur ob aliud sapiēs vnus medicorū dixit plēs occisos gula q̄z gladio. Q̄d si nullus diceret tñ experientia loquēte cognoscit. Cur aliunde preterea religiosi et rurales a carnib⁹ imo et a vino et a ceteris gule blandiētib⁹ cibis lōge factis senectā maiorē sepius attingūt q̄z alij voluptuose et opulēte talibus enutriti. Prepondērāt scio ille que aiam reficiūt cause q̄s diximus vt defendat sobrietas. tñ ita loquendū fuit carnalib⁹ qui carnalia p̄ferūt. Ita eoz̄ inq̄tatez mentiri sibi docere debuim⁹ qui abbreuiatōez vitēdi alijs obijcien. p crimine suā vitā frequētius et o deus q̄nto inde cētiū⁹ neq̄us et sordidius sua voracitate et ingluuie mactant suffocant et necant. Q̄m in multis esetis iuxta sapiētis v̄bū multa ē infirmitas. Et p̄m p̄rietatē virgiliani verbi multos etiā vinos vinū somniū q̄z sepeliuit. Postremo q̄d eradicatio viciosarū libidinū in se ipo feruentiū fieri suadet q̄m nōnulli quia occasionez prestabat alijs luxurie sua pulcritudo se ipos lacerabāt in facie aut cū suis piculis ingentibus erules aufugēr⁹! Julgata ē ioseph historia necnon benedicti bernardi et similiū. Reptus ē mihi insup vn⁹ sēcz patrū qui vt elatōnem ex suis virib⁹ surgentē ope-

sceret in aia magnis a deo p̄cibus obtinuit vt demoniace passiōi corpus subiaceret. Nō euagemur vlterius in materia satissima de adquisitione v̄rtutū et amissione viciorū stringat p̄mo ad virtutē vnicā castitatis. et q̄stionē q̄one veluti clauū clauo retūdam⁹. Quero ab aduersarijs. si vouere liceat p̄petuaz castitatē. Nō ita impudēter desipiunt vt h̄ negēt. Non negabūt insuper q̄n dabilis sit casus nēcitat. extreme quo vel a tyrāno aliquo vl p̄pter abūdantiā obsceni illi⁹ hūoris putrescētis vt fieri p̄t p̄clitabitur vita ei⁹ qui vouit castitatē si nō sumat ab ope carnali remediū. Vero ergo si talis nō dico foznicari vl adulterari ꝛ mr̄imoniale vxorem assumē et eā carnaliter ognoscere possit q debeat q̄n hoc agēdo diuturni⁹ viueret vt supponitur. Si rñdeat p votū castitat. impedit mr̄imoniū cōtrahendū etiā in illo casu nēcitatis extreme. Quero p⁹. Q̄n hec hz vt cuz votū illō hūmana tm̄ō volūtate emissū fuēit ac p̄inde p̄cepto illi d̄ino nō occides quo pacto p̄t obuiare! Ita eni p̄us argutū est in scēa oclusione. Rursus p̄t sibi a papa cōcedi dispēsatio cōtrahendi. qua dispēsatione facta nūq̄d vxorari tenebitur p licito vsu carnali saluatiuo vite sue. aut si poterit subire mortē ne castitas sua v̄ginalis aut viduālis depereat! Si p̄mū nob⁹ donēt cur nō ita dicere possum⁹ q̄ nō obstañ cā nēcitatis extreme aut supe-

riozis auctozitare ꝑt perpetuo vo/
ueri certa sobzietas sicut ꝛ castitas
Si vero dicant iuxta cõiozẽ opini/
onẽ ꝙ talis etiã nõ vouens possit
licite pati mozteꝫ ꝑ obseruatõe casti/
tatis ꝓpetue. quãuis hec pati neq̃/
q̃ obligeꝫ Uellẽ desiderare vt no/
bis darent diuersitatis rationez in
castitate et sobziet ate q̃re nõ vtro/
biq̃ erit similis hui⁹ diuini ꝓcepti
transgressio Nõ occides. nunquid
talis pseueranter castus in casu no/
stro ita se ipm ꝑimere dicẽdus est
interꝑtatiue. qz ad vitã seruandaz
patet eidẽ licit⁹ exit⁹ ꝑ matrimoniũ
sicut de pseueranter abiciente car/
nes nobis opponũt. Diceret fortas
sis ꝙ nulla est põderatio digna cõ/
tinẽtis anime ꝑm sapientẽ Uinculũ
insup matrimonij nõ tempale est ꝫ
perpetuũ ꝛ multa secũ fert incõmo
da. Tribulatiõez inq̃t aplus habe
bũt hmõi. Nolo hic ꝓtinacit ꝛten/
dere nec in alterutrã partẽ fixã fer/
re sniaz. nolo qm̃ quicq̃o dicaꝫ ꝓ
nobis ẽ. Nã si mozs ꝙ castitatis vir/
tute tolerat vbi etiam sine delicto
patebit libertas fas est ꝙ virtutis
adeptõne vel obseruatõe vitã nõ so/
lũ abbreuiare. sed etiã vltro ꝓpere
qõ hic ꝓbanduz assumebam⁹. Si
ꝺo mozs vsq̃quaq̃ declinãda esset
in casu necessitatis talis. et tñ votũ
castitatis nõ indiscrete factum fuit
quanq̃ talẽ casũ nõ exemerit ouin/
cit similitudo ꝙ statutũ de abstinen
tia a carnib⁹ rõnabilit factũ vel la/
tũ est. etiã si nulla sit exceptõe ꝑ ex/
ꝓssa verba vallatuz ꝓut in scꝺa
oclusione dicebaꝫ. Ommutescãt er/
go obtrectatozes quilibet otra san
ctã carthusie sobzietatẽ q̃n potius
venereꝫ ipaz tanq̃z imitatricẽ Jo.
baptiste abstinentiã ꝑm pñtez lecti
onis nr̃e textũ. tanq̃z insup sanctoꝝ
patꝝ replentãs exempla atq̃z vesti
gia. Acceptet ꝓterea tanq̃z satisfa/
ctoria ꝙ suis alienis q̃z delictis et
magno iustitie atq̃z caritatis zelo.
Collaudet etiã velut ꝓficiẽs alijs
exemplo et merito. deniq̃z suscipiaꝫ
quasi generatiua virtutũ. tã moza/
liũ q̃z intellectualiũ et vitiosarũ cu/
pidinũ potenter repressiua Nũc ad
medicos ouersus obsecro et obte/
stoz eos ꝑ salutẽ aie sue q̃tin⁹ artẽ
suã q̃ est de medendis cozporibus
arti artiũ q̃ est regimẽ aiaꝝ neq̃q̃
ope vel osilio damnabili añponãt.
sciant ꝛ obseruẽt qm̃ sicut aie cozp⁹
ita medicinam theologie et mozali
scie sic architectonice. subijci equuz
est seruire et ancillari. Ad nullã id/
circo sanitatẽ cozpis medic⁹ aspi/
rare debet modis aut remedijs aie
saluti cõtrarijs. alioq̃n abutit arte
ꝓpria. et in deum et in se et ꝓximũ
grauiter offendit. Cautũ ergo et ꝺ
tuti osonũ dent suis egrotãtib⁹ ꝑ/
sertim religiosis osiliũ. Caueãt ne
ꝺũ sanare cozp⁹ alienũ studeant. sau
ciẽt aiaz suam et alienã. aut ne deo
irato vtrũq̃z cozp⁹ et aia pereat Si
altissim⁹ e terra medicinã creauit si
cut affirmat sapiẽs nõ impugnent
queso deũ per ꝺonũ suũ. Audiant

De nō esu seu abstinentia carniū

medici eiusdē sapiētis ōsiliū vt oret deū vt ꝓsperent in manib⁹ opera eoꝝ. Sic em̄ ꝑm eiusdē pollicitatione disciplina medici ꝑ quā se suāq; artē deo subm̄cit exaltabit caput ei⁹. Ad nouissimū nolo putet me aliqs ꝑ dēa q̄cunq; ꝓcedentia secludere velle discretōis virtutē i abstinētia vel seruanda vel assumenda. Scio itaq; et sic ꝑes determinat ꝙ ad deteriorē exitū et cui min⁹ est remedij trahit abstinentia indiscreta q̄ vacitas immoderata. Hec aūt discretionis virt⁹ nunq; meli⁹ q̄ in humilitate et obedientia seruat. dū videlz ꝓprius sensus deserit et alieno prudētū et exptoꝝ ōsilio prompte paret atq; subm̄cit. Hec ā obediētia discretōis mater vbi meli⁹ q̄ in religionū ꝓfectoribus locum hz? Illuc inuigilet supioꝝ exercitata discretio vt suā vnicuiq; ꝑ qualitate odi tōis loci, aut tpis abstinētiā limitet et mensuret ne qđ ꝑ diuino officō sancitū est tollat illud aut notabiliter impediat. Sciāt ꝙ corpalis exercitatō ad modicū vtilis est nisi ꝑ quāto iuuat pietatē q̄ ad oia valet. Sz postulabit a me forsā aliqs min⁹ instruct⁹. đo potissimū in abstinentia ne immoderata sit prudens lector attendit? Rñdeo ꝙ nō labores. nō veratōes. nō ꝓinde abbreuiatōez istā vite corpal. tantundē ōsiderat quantū ne sensus efficiāt hebetes ac stolidi ꝑ excessiuā in ieiunio aut fletu abundantiam. et vt nō ex ōsiti rōis iudiciū euertat. sen sib⁹ etem̄ vehemēter lesis ledit exinde rōis vsus ꝓpter onerionē mutuam ꝓ statu pñti sensus ad intellēm. Sic ocedo quantuslibz abstinentie rigoz dūmodo sana et integra sensuū viuacitas et iudiciū rōis imperturbatū maneat salua erūt oia. At uero si otra hanc sensuū q rōnis integritatez. aliqs supioz a subditis extorquet abstinētiaz etiam in die veneris sancta etsi nō ꝑ impari potētia tolerandi qm̄ nō oia possum⁹ ille dissimiliter onera abstinēdi diuidat singulis ꝓut op⁹ hñt. Affirmo ꝙ iam nō discretoz sed destructoz. nō tutoz sed torroz habend⁹ est et tanq; pernitiosa pestis declinand⁹. Nam q̄o fit in subito leso semel rōne ex sensuū ꝑturbatōe? Reddit siq; dē hebes. asper attonit⁹ et intractabilis velut aial brutū nec iaz rōnis vsu ducit sed furoris et insipiētie cuiusdaz bestialis impetu circūagitat et raptatur. Ruit postremo in hanc desperate ꝓditiōis foueā vt sibi sapiens videat q̄ stolid⁹ est. se ducez esse vult q̄ cec⁹ est. et q̄ ꝓxiñ inops ē et salubris ōsiliꝫ alieno ꝓsus obedire recusat. Cur ita? qz tā ambulat in magnis et mirabilib⁹ sup se. Jā q; reuelatōib⁹ insolitis q miraculis faciēdis se cogitat idoneū. Jaz somnia. iam fantasias oēs portētuosas ꝓuisionib⁹ auctēticis acceptat. Jā denicq; nisi miserēat ex alto deus ꝓxim⁹ est corruē e monte illo ad q̄ angel⁹ ascendit. et descendit diabolus. Videtis q̄ncaria sit in rōnib⁹

pia discretio et discreta pietas q̄ subditos velut attrahē cordas nec mollescē nimis sinat nec lentescere p̄ desidiā. nec supra modū tēdat ne rumpāt̄ p̄ stoliditatē ꝙ insipientiaz Opus p̄fecto plenū difficultatis. plenū p̄iculi et multe vigilie ꝫ meriti grādis et laudis excelse. nec deerit pie postulantib⁹ vnctio spūs q̄ docz de oīb⁹ Ex his ad extremū perpendere fas est q̄ periculosa sit indiscretis solitudo. quia cū cecidērint nō habent subleuantē. Secus in religionib⁹ bñ institutis reperit. Hec habui vt dicerē sup̄ questione p̄posita de non esu carniū. quanq̄z breuitatis amor quedā intacta et quedā nup̄ tacta deserē cōpulerit. Hec est laudabilis et in discretione libera sanctoz̄ patrum abstinētia. quā etsi peccatoz et secularis imitari nō valeo aut nō satis volo. veneroz tñ in alijs āmiroz et colo venerandam insup̄ colendam q̄z libens denuncio et libera voce defendo. Spēo equidē ex hac pia seduli tate fructū orationū suaz̄ mihi p̄futuz̄ apud illū qui iussit ne grauarentur corda nr̄a in crapula et ebrietate. dñm nr̄m Jhm xp̄m qui est bñdict⁹ in secula seculoz̄ Amen

Explicit tract⁹ de non esu carniū carthusien.

Sequūtur quedā p̄posi

tiones excerpte de lectōne cancellarij pariſ. Anno dñi. Mcccxc. apud sanctū Victorem occasiōe cuiusdā dubitationis in facto vni⁹ militis carthusiensis

Quoniam⁹ nūc sermonē ad decisionē p̄dicte dubitatōnis ſr̄alis de vsurpatione spicaz̄ alienaz̄ per discipulos xp̄i. an sez illic fuerit vera ratio. et ex osequēti ad restitutionē fuerit obligatio. Introducit hec dubitatio qz ſr̄alis est. Et vt in q̄sitōib⁹ aliq̄b⁹ nouit̄ factis fiat aliq̄ satisfactio de obligatis ex furto vl̄ mutuo. si p̄ religionis ingressū sint immunes a soluendo. Supponam⁹ in p̄mo descriptionē furti. Furtum est otrectatio rei aliene inuito dño Hec est succincta ꝙ geneneralis furti descriptio. cui⁹ declaratio patere poterit ex corollarijs sequētib⁹ sup̄ponēdo q̄ dominiū rez̄ ē dupler. vnū diuinū. aliud hūanū. Hūanū ē dupler naturale ꝙ ciuile seu politicū de q̄° scriptū est de deo. Dñs vniuersoz̄ tu es. de altero dicit aplus q̄ oīa nr̄a sunt. Et xp̄s. Primum querite regnū dei et iustitiā eius et hec oia adijcient̄ vobis De tertio scribūt ipē leges ciuiles et canonice sicut etiā scp̄tura sacra sepe ommorat. Primū fundat̄ in titulo creationis et gubernatōis rez̄ scōm in titulo caritatis et iustitie. tertium in regulis legis ciuilis et canonice

An liceat ei qui gra

post pcēm. ¶ Dicam⁹ ergo veluti cozollaria declaratiōe et declarati na ꝺsecutione. ꝙ deo appzobāte vl iubēte detentionē vel cōtrectatōez cuiuſcūqz rei nullū ꝺmittit furtum ab eo qui talē ſe habē ſcit appzoba tionē. Sic excuſant filij iſrael a fur to dū ſpoliauerūt egyptios. Et intel ligit dū tal vtit et mouet i hac ſpo liatōe auctozitate legis diuine. non appia libiꝺine rapiendi. Dicam⁹ vl tra ꝙ in abuſu cuiuſcūqz rei contra legē dei ꝺmittit aliquo mō furtum qz fit q̄ꝺaz ꝺtrectatio rei aliene q̄ ſcz eſt ipi⁹ dei. inuito eo. i. ꝺtradicē te et vetante. Sequit ꝙ q̄libz iuſt⁹ p̄t vti re qualibet ſine furto. et hoc vtendo ꝑm leges ipi⁹ caritatis. q̄a ꝑm cā ē dñs oim oia poſſidens ꝛc Da oppoſitū. iā fieret extra carita tē in cui⁹ titulo fundat hoc dñium. Sequit ꝙ ois pcēor q̄ abutit creatura dici p̄t fur ꝺtra quēlibet iuſtū qz abutit re iuſtoz ipis nolentib⁹ hūc abuſū. Sequit ꝙ vtens re que q̄ nullo ꝓ tūc poſſeſſa eſt ciuilit nō eſt ex eo fur cenſend⁹. qz qđ nulli⁹ ē occupāti ꝺcedit. Sequit ꝙ vtēs re quā q̄libet hz ꝓ derelicta vel tāqz ꝓ derelicta ꝑm interp̄tatōez iuris nō eſt dicend⁹ fur et hic fundat ra tionabilitas p̄ſcriptōis et iuſta de tentio rei q̄ prius fuit aliena. Juſta inquā nedū in foro ꝺtentioſo ꝫ cō ſcientie. Sequit ꝙ vtens re aliqua in caſu neccitatis extreme nō eſt cen ſend⁹ fur. qz non fit hic ꝺtrectatio inuito dño ꝑm iuris diuini et natu/

ralis est debitis

ralis. imo et ciuilis interp̄tationem Cōcedūt em̄ i caſu neceſſitatis oia eſſe cōia ꝓut in textu p̃ti ſufficient fundatū eſt Sequit ꝙ vtens re mo dici precij q̄ quaſi ꝓ nullo reputat nō debet cenſeri fur. qz non iudicat ꝙ dñs hoc nō velit aut nō vellet ſi hoc ſciret. Attendit aūt modicitas precij ꝑm ꝑſonaꝝ et reꝝ et tēpoꝝ et aliaꝝ circūſtantiaꝝ qualitatem. aut ꝑm iuris aut ꝺctaminis recte rōnis interp̄tationē. qz qđ vni pa rū eſſet alteri multū reputat. Sed ꝙ apli nō ꝺmittebāt furtū in velli/ catione ſpicaꝝ qz res modici p̄cij erat/eos inſup excuſabat neccitas. ꝺeniqz dño ſciēte et volente hoc fie bat. nā dñs oim ipe erat xp̄s. Sequ tur ꝙ detētoz rei aliene dū non hz rez in ſua ptāte vt illā reſtituat. ſed vl vi alteri⁹ vel aliū de fēs eſt impo/ tens. ille nō dicit tūc detinē inuito dño. Jus em̄ interp̄tat ꝙ dñs non debet velle obligare tūc iſtū ad im/ poſſibile ꝓ tpe quo eſt ſic impoſſibi/ litas. qz nec deus ſic obligat ad im poſſibile. legi aūt ꝺine debēt cetere ꝺformari Et hic fundat qūo p̄t abſolui in foro ꝺſcientie quis obli/ gat⁹ ex furto abſqz hoc qđ ſtati re ſtituat. dū tñ habeat ꝓpoſitū de re ſtituēdo tpe et loco iuxta ꝙ aderit facultas in toto vel in pte. Sequit ꝙ detentoz rei aliene ſi nō reſtituat illā dū reſtitutō cederet in p̄iudiciū et ꝺamnū manifeſtū creditoris nō eſt fur appellād⁹ vt ſi nō reddat gla diū furioſo. Naz reſtitutio que pro

caritate instituta est otra caritatez militare nō oz. Sequit̄ q̄ detinēs rē alienā detinet eā inuito dño ꝑm iuris naturalis et ciuilis interp̄tati onē dū hz sufficienē vnde statiz reddat. differt nihilomin⁹ restitutionē in p̄iudiciū vel in dānū ei⁹ cui⁹ debitorē. pz qz altēi fac̄ qđ nō vellet rōnabilit̄ sibi fieri. Itē qz aliter ꝓret illa q̄ maxie seruāda p̄ferenda q̄z est ciuilis cōicatio si patēt via defraudandi creditores. et si nō redderet casu tali vnicuiq̄ qđ suū ē. et hoc in toto vel in parte. Hec aūt est fūdamētalis ratio quare doctores et leges ponūt q̄ seru⁹ et obligatus rōcinijs publicis nō p̄ñt libē ꝓfiteri. et hec eadē in casu nr̄o se ostēdit nec valet allegatio de diminutione status sui qz iā nō esset stat⁹ oseruatio. sed destitutio et destructio. si ex bonis alienis fulciri q̄rerēt. Sequitur q̄ sicut fama. q̄ est vita quedaz ciuilis nō p̄t sufficienē pecunia mensurari qz sūt diuersoꝝ generꝝ. Et sapiēs bonū nomē plus amat q̄z thesauꝝ. sic iniusta ablatio fame nō ꝓprie otinet sub furto ꝫ excedit ipm hoc otra detractores deo odibiles et otra sparsores libelloꝝ diffamatoioꝝ. Sic inferri posset de auferente vitā liberi hōis vel vxorem alteri⁹. et ita de reliq̄s. ꝓpter quod furtū ꝓprie nō dicit̄ de illis sed de re que in possessionē cedē solita est. Sequit̄ q̄ obligat⁹ alteri rōne furti vel ratione pecunie mutuate non p̄t rōnabilit̄ se reddē scienē et spontē impotentez ad satisfaciendū vel soluendū. ptz qz aliter peccaret cōtra legē tā naturalē q̄z diuinā et humanā de restitutōe ablatoꝝ vt debitoꝝ solutione et de reddēdo vnicuiq̄ qđ suū est. et de nō faciēdo alteri qđ sibi nollet fieri. Nec valet ꝫ allegatio q̄ ad frugē meliozis et altiozis vite vult ꝓgredi. qm̄ nō sunt facienda mala vt bona eueniāt nec aliq̄s ditād⁹ est cū iactura aliena. Sequit̄ q̄ obligat⁹ p̄cō mō nō vouet licite aliq̄d absolute vñ reddat ꝓpetuo impotens satisfacē nō habita licētia vel ofensu illi⁹ cui manet obligat⁹. vel nisi aliū de pateat ꝓbabilit̄ mod⁹ ad satisfaciendū. p̄t tñ vouē sub oditione vel quantū in se fuerit aut alio tali mō. ptz qz reputarēt hoc sibi vel in fraudem vel in dolū quēadmodū de seruis exp̄sse leges cōdite sūt. Nec⁹ vbi nescienē et quadā bona fide ognosceret votū emittē qđ tunc apparebit dū ad insinuationez mali ꝓtin⁹ resipiscet. Sequit̄ q̄ obligat⁹ vt dictū est nō est admittēd⁹ ad ꝓfessionē faciendā in aliqua religiōe nisi religio ꝓ se vel alios se obliget ad satisfaciēdū ꝓ sic ꝓfitēte Et ita rōnalis ē et stabili iure tā diuino q̄z naturali et hūano fundata ꝟsuetudo q̄ petit a ꝓfiteri volētib⁹ si liberi sūt et a debitis absoluti contra quā instituī nē si ꝓfessio querat fieri ꝓ fraudez vel dolum ꝓfitētis religio manet libera vt posteri⁹ eundē abiciat. Si aūt religio sic ipm obligatū prece-

An liceat ei qui gra
vel precio scienter admiserit. videt
ad solutionez obligata iuris inter/
pretatione. et si facultas suppetat ad
hoc cōpellenda pīsertim si quitq̄ a
pfitente suscepit. Sequit̄ q̄ taliter
obligat⁹ si voueat absolute vel pfi
teat religionē ipe nō ducit̄ lege spi/
ritussci sicut videt dicē Ray. et sui
seq̄ces. Nec est in ꝓ minoz rō. imo
forte maioz de obligato ad psonā
singularem. q̄ de eo q̄ reipublice li
gat⁹ est. Noz qz spūssanct⁹ nō insti/
gat ad pcēm et ad furtū et ad agē
dū otra pcepta decalogi vel legis
naturalis. vñ q talis pfessio cēt ob
latio deo de furto vel rapina et de
substantia paupis quasi qui victi/
mat filiū añ pīez. Et alibi. Ne qui
edificatis syon in sanguinib⁹. Ne/
tū est q̄ obligat⁹ reipublice vel ra/
tione vsuraz vel aliunde p̄t in casu
a gerente officiū reipublice absolui
vel licentiari. sic̄ p̄t fieri de obligato
sub incerto vbi fstitutio vaga q̄ in
pios vsus habet fieri sola requirit
Et hic fortassis fuit intellect⁹ aliq̄z
q̄ oppositū ad ea q̄ dicim⁹ visi sunt
posuisse. Sequit̄ q̄ obligat⁹ modo
dicto vouens intrare religionez dz
differre voti executōez quousq̄ cre
ditoz⁹ satisfecēit. Noz qz alias im/
pletio voti vergeret tūc in deterio
rē exitū. sic̄ dicūt doctozes de habē
te patrē in nēcitate ostitutū cui p̄us
tenet̄ p̄uidere de necessarijs q̄ vo
tū religionis vel emittat vel emissū
adimpleat. Sequit̄ q̄ obligat⁹ mō

natus est debitis
dicto plus impedit̄ stante tali obli/
gatione religionē intrare q̄ obliga
tus alteri solo voto vel iuramento.
Noz qz sic̄s iurassz sponte vare alte
ri cērū florenos qz vellet intrare reli/
gionē. posset hoc facē nō soluendo
centū florenos qz mutaret iuramē/
tū vl votū in meli⁹. Sec⁹ē vbi osur
geret obligatio aliūde ex furto vel
pecunia mutuata. Et ꝑm hoc forte
possunt concordari doctozes ali/
qui qui videntur cōtrariari in hac
materia. specialiter Sanctus Tho
mas scda sce questl. vlti. Sequit̄
q̄ obligatus rōne furti vl omoda
ti si nō habeat vnde reddere de bo
nis. tenetur per industriam aut la/
borē suū si p̄t adq̄rere vnde satisfa/
ctionē possit implere etiaz vbi viuē
duz esset in statu longe inferiozi q̄
status religionis existat. Non enim
omniū est volare ad alta montana
ꝓsiliozz impeditis hac vl illa occa
sione alis ad hoc requisitis. Alio/
quin cur nō similiter poterit seruus
ratiocinijs publicis obligatus reli
gionez libere pfiteri vl ad sacros
ordines pmoueri. q̄d tñ oēs negāt
ego nō satis intelligo dissimilitudinis
rōnē. Sed̄ q̄ si neq̄z de bonis suis
neq̄z de industria sua poterit iste sic
obligat⁹ vnq̄z satisfacere. vel in to/
to vel in parte et hoc probabiliter
appareat. ipse potest auctozitate vl
de licentia iudicis publici religionē
intrare. Patet quia potest ceed̄ bo
nis suis eadem auctozitate q̄m ina/

nis esset actio quā inopia debitorū excludit. Et hoc intelligendum adhuc videtur vbi persona est libera. et vbi non currit lex vl consuetudo q̄ non habentes vnde soluant luant in corpore. Quemadmodū habemus in illa muliere cuius duos filios creditor rapuerat ad vendēdum pro satisfaciendo sibi. Et sic forte accipit illud sapientis Qui fenerat mutuū seruus est fenerantis. Obligat enim talis ad laborandū etiam personaliter vt pateat sibi facultas ad soluendum. Nec debet sibi fingere leuit q̄ in laborando patiat detrimentum salutis anime sue Nam in religione forsitan ex obedientia magis habebit circa publica q̄ male alliciētia laborem exercere. Similit nec valet allegatio q̄ liber est. et q̄ persona liberi hominis nō potest pecunia compensari. quoniā talis in casu sic se seruum fecit q̄ nō solum potest in carcerem trudi sed vita priuari sic suspēdia docēt furū Rursus notetur historia vidue que venit ad heliseum dicēs. Ecce creditor vēit vt tollat duos filios meos ad seruiēdum sibi. quarti Regl. ārto. Sequit q̄ sic obligatus vt dictū est si facit aliq̄d vnde renunciet bonis sue successionis. aut si distribuat bona vnde pauper q̄ inhabilis perpetuo ad soluendum remaneat. facit quidem stulte q̄ iniuste ap̄ deū et fm conscientiam. nihilominꝰ apud forum publicum poterit hec renunciatio seu distributio quādoq̄ valida reputari. quia nec ferē iudiciū tale nih de manifestis. nec improbantur illic ea que non possūt de fraude seu dolo conuinci. Et h̄ est laqueus valde magnus si talis non inuenerit homines esse bone fidei illos quibus bona sua credēdo vel donando dereliquit. Postulat tamen equitas communisq̄ bona fides publica vt talis apud iudices relationem aliquam sup̄ hac querela si ad eos deducta fuerit inueniat Primo quia talis non erat vsquequaq̄ liber vt faceret de re sua quod volebat. cuz maneret obligatus ratione furti vel mutui. deinde talis si professionem attentauerit facere. non eo ipso perdidit ius succedendi ad hereditatez iure propinquitatis euenientem. cum professio nulla fuerit. ipo iure presertim reclamante. q̄ contradicente rationabili cōsuetudine religionis sibi notificata et expressa. et ex consequente deficiente cōsensu mutuo religiosorum quem ad hoc requiri nemo dubitauerit. Sequitur q̄ si obligatus hoc modo religionem vouet vt fraudet creditores suos. facit quidem stulte et iniuste Videtur nihilominꝰ eidē dsulēdū q̄ vota religionis quantum poterit etiā foris manens impleat laborando apud creditores et alios q̄ liber fiat mundo. ac deinde subiiciat collum suum christi iugo Prima pars

An liceat ei qui gratia nunc vocata est. et patet aliunde ꝓspicua ratione. qm̃ tota vna religio non debet minori gaudẽ ꝓuilegio q3 aliqs ad rligionẽ illã admittend⁹ sed religio illa manet sp obligata ad solutionẽ debitoꝝ q̃ ꝯtrarit nec excusat eũ ꝓfectio vite iã ꝓfesse. ergo nec aliũ excusabit ꝓfectõ vite ꝓfitende. Vnde q olim fuit error odemnat⁹ parisi⁹ vni⁹ dicẽtis. q ꝓ sustentatione vni⁹ pueri habit ad lras sacras licebat spoliare diuites abutẽtes diuitijs et dare tali ꝓpe ꝓficiẽdi in republica. Vide ãt si nõ ꝓrim⁹ sit error dicentiũ q licitũ est nõ soluere creditorib⁹ debita rõe furti vel mutui quatin⁹ hõ trãsferat se ad vitã altiorẽ. Hoc ei q̃ aliud ẽ q3 creditores reb⁹ suis spoliare. Si aũt dixerit aliquis. nonne talis intrãdo religionẽ cedit bonis suis oñib⁹ et ita satisfacit? Aduertat q̃ hoc dicit q̃ est cedẽ bonis. et sub qua recipit qualificatõe ap̃ iudices. Jurat etiã cedẽs bonis suis q si venerit aut venire potuerit ad pinguiorẽ fortunã soluet in toto vl̃ in ꝑte. ita q quitq̃ lucrari vel hẽre deinceps potuerit. sit adq̃situz suo creditori q si sponte se reddat impotẽtẽ vidẽ facile est q peierat. Talis sic obligat⁹ si ꝓfessus est religionẽ quãtũ in se fuit. et hoc de ꝺsensu vroris si fuerit maritat⁹ remanet obligat⁹ ad votũ castitatis. remanet etiã obligat⁹ modo dicto vt votũ studeat ad effectũ rõnabiliẽ deducẽ. et interim viuat sub regulis illi⁹ est debitis

lius quã ꝓfiteri credidit religionis quãtũ circũstãtie rez ꝑmittẽ videbunt. Equum est preterea vt credi/tores presertim non egentes reddãt se benuolos exorabiles ad impletionẽ voti sui debitoris q rependat de⁹ vicẽ.

Explicit tractatul⁹ de obligatione furti vel alteri⁹ rei mutuate vel cõmodate.

Anno. M.cccc.x. cra stino annunciationis. presuppositis veritatib⁹. xñ. ꝓpositionũ ꝓcedẽtiũ. scilicz. x et. xñ. et aliaz decem sequẽtiũ. Presuppositio insuper casu ꝓponit ꝑ frẽs carthusien. cui⁹ initiũ est. Quidã Johes olim miles secularis. Et finit. licet de ingressu quidã dissentiãt. Dico ego Joh. Cancellari⁹ parisien. indign⁹ ea q̃ sentio de hoc casu et de septẽ dubijs supipo formatis. Scandalose infideliter et puerile agũt q̃ circa hanc materiã sciẽter variãt et corrũpũt male narrãdo casus veritatẽ dũ a doctorib⁹ responsiones vel opiniones inqrunt. ptz qz imponũt maculã in glozia doctoꝝ quantũ in eis est. q tã se ipos q3 alios in errorẽ ducũt: Hoc ꝓmisi. qz vidi quedam scripta nomini meo ascripta que truncate recitata erant. ponendo ꝑtẽ vnam dimittendo alteram. Vidi insuper dicta quozundaz magistrozũ mihi notozum que nunq̃ fuissent ab eis posita si casus fuisset eis taliter. qualiter mihi presentatus. Preter

tim in hoc ꝙ dicūt illū militē posse repetere diugē suā nec in aliquo te/neri ad religionis obseruatōz in to to vel in parte Legi deniqz scripta quozūdā q̄ videnť ideo p̄termissa qz sonabāt aliter q̄z inquirens affe ctabat Johes miles nō videť suffi/cienť satisfeciſſe deo et iuſtitie dum resignādo hereditatē suā in manu fratris nō fecit petito p̄us assensu suoz creditoz vel saltē de auctori tate illoz supioris vt pape vel alte ri⁹ q̄ translationē poterat validare ſHoc dictuz satis innuiť esse vez ex verbis ipi⁹ dubñ dū dicit ꝙ minus caute et min⁹ osulte ꝛc. Et videť eē otrarietas quo mox addit. modo tñ meliori quo nouit. Poterat eniz modū inuenire imo modos melio/res vt vendēdo totā hereditatē et statim soluendo vel qō de cōsensu creditoz fecissent dictā translatio/nez vel ꝙ de auctoritate pape aut principis q̄ erga creditōes habuiſ sent forte auctoritatē opellēdi eos cōsentire bone equitati vbi pterue agere voluissent aut aliquo tali mō Et notať. xxñ. ꝓpositio. Notenť etiā iura positiua de trāslatōib⁹ ¶ Frēs carthusieñ. cū reuerentia loquendo nō videnť se habuisse satis caute et diligenť dū añ pfessionē vel recep/tionē Jo. militis nō interrogaue/rūt creditores suos. et de trāslatōe p̄dicta an essz valida nō informati sūt. Notať. xvi. ꝓpositio. Attēto eo ꝙ dicūt iura ignorātiā sez latā aut crassā reputari in dolū vel fraudē videť ꝙ iudex in foro exteriori re/putabit p̄dictos frēs et Jo. militez cū fraude et dolo p̄cessisse nisi suffi cienť fuerit informat⁹ ex circūstan/tiis certis de simplicitate et bona fi de p̄dictoz vt ꝙ poterāt rōnabiliť et debeāt nescire modum alteroz se habendi circa p̄dicta. notať eadem ꝓpositio. xvi. Addito illo qō statu/unt leges et osuetudines laudabi/les religionū de modis examinādi aliqs si serui sūt ꝛc Et qūo post an nū vel terminū dñs p̄t repetē bnū etiā vbi visus est pfessionē emisisse forte vna fide quo ad fori exterio/ris iudiciū. Et p hec tria dca videť esse sufficienť respōsū ad primū du/biū p̄m duplex iudiciū sez fori. Ntz em̄ ꝙ ex circūstātiis respōsio trahē/da est tā apud deū q̄z apud hōies. Attendať p̄cipue si creditores qui mō cōquerunť fuerunt negligentes ab initio de cōtradicēdo dicte cessi oni vel pfessioni vel si diligētes in/ueti sūt. Et aret in casu ꝙ ingressus fuisset licit⁹ et pfessio sequēs nulla eēt. imo inualida et cassāda. Exem-plū satis trahiť ex p̄cedētibus vbi ds pbabiliť credēt ꝙ dñs su⁹ cui⁹ ē bu⁹. vel creditores oēs essēt mor/tui aut credēt pbabiliť ꝙ placeret eis su⁹ ingressus lz falleret. vel vbi aliq̄ tali ignorātia pbabili labora ret p testificatōez alioz aut aliūde Qua ignorātia fic stante religionē ingrederet. ptz istud in casu ħ. Exa mineť ergo Jo. miles cū frib⁹ car/thusieñ. sup ignorātia sua mō dcō Si frēs carthꝰ. poterāt et volebant in omnē euentū satisfacē p Jo. mi/

An liceat ei qui grauatus lite tūc manēt obligati nec ē facta fraus creditorib⁹. et ita ꝓfessio valet. Si āt nec poterant nec volebāt satisfacē nec ꝺsentiebāt receptioni Jo. militis nisi sub ꝺditōne implicita nec explicita ꝙ esset liber a debitis. tūc ꝓfessio nō ligat ffres ḋn militē possint et potuerint expellē. Ꝛz miles manet obligat⁹ ad vota religionis qñcūqꝫ et quōcūqꝫ potuēit illa oplē qz fecit qđ in se est de voluendo. Exemplū de seruo q̄ post reductionē ei⁹ a ꝓfessione emissa ad dñm suū teneť si fiat liber votū cōplē. imo etiā ſtāte ꝺuitute ei⁹ teneť ad ea q̄ ꝑt seruare de votis religionis. vt caste viuē ⁊ alia facē ꝑ q̄ nō leuiť vel tolliť debitū dño seruitū. Notať. xxiiij. ꝓpositō. Notať hic distinctio ꝙ votoꝝ aliqđ et qđ obseruatū nunqꝫ vergit in deteriorez exitū et illud ſp est tenendū. Aliud ꝙ obseruatū qñqꝫ vergeret in deteriorē exitū. et ꝑ tūc nō obseruāduū est ꝛz ꝑ alio tpe nō vergēt in deteriorē exitū sua obseruatio. et tunc ligat. Et ꝑm hoc ptz qūo votū serui obligat et qūo nō. Et ita de milite hec dubitatio ablata ē a dictis meis alias circa materiā hāc quātum vidi ꝙ copiā. Si repiať ꝑ sufficiētē examinationē ꝙ ffres carthu. receperunt et detinuerūt dictū Jobem militē in fraudē creditoꝝ ipi ⁊ eorū monasteriū censendi sūt obligati ad satisfaciendū creditorib⁹ q̄ntū pñt. Notať ꝓpositio. xvi. et ꝑm hoc facile est videre qūo dict⁹ Jo. nō ꝑt ꝺcere carnes nec vxorē repetere ꝛc.

t⁹ est debitis

Notať modⁿ ꝺispensatōis quā aduersarij ꝓtendūt habuisse qualiť in fine vult ꝙ redeat obligat⁹ ꝛc. Stāte casu nr̄o videť ꝙ nulla spes sit in Jo. milite ad satisfaciendū creditoribus nisi ꝓtēdendo ius successionis ad causam vxoris. Et cū successionē illā possit eque petē ꝺuēsādo in mōasterio carthꝰ. ꝑ ꝓcuratores idoneos et implorati⁹ auxilij ſupiorl. sicut extra ꝺsulēdū sibi videť ꝙ maneat et viuat ꝺuersando monastice in claustro suo ꝑ salute aie sue. scā ꝺala religionis sue et alioꝝ. necnō accusationes pcōꝝ ꝺtra vota sua caute declinando. alioq̄n videat ne amās piculū pereat in illo. Utrum vero ipe Job miles sit nūc habilis ad succedēdū vel vxor sua. qz nihil hic inquirit. nihil hic respondeo. Notať. xxij. ꝓpositio sup hac re

Sequit cedula.

Vniuersis pñtes lras inspecturis Jobs de bellomōte rector vniuersitatis mgrōꝝ et scholariū pariſi⁹ studētiū salutē in dño sēpiternā. Notū facim⁹ ꝙ anno dñi M.cccc.xxviij. die Maij pñtata ē nobis ex pte dñi Cancellarij eccie pariſien. cedula q̄dam papirea ꝺtinēs casū quendā cū rnſionib⁹ et declaratōib⁹ sup dicto casu ꝑ eūdē dñm cancell. et alios infra scꝑtos sacre theologie dicte vniuersitatis ꝓfessores cū subscꝑtionib⁹ eorundez ꝑ eoꝝ man⁹ ꝓprias. Cui⁹ q̄dē cedule et subscꝑtōnē tenor seq̄ť in hec ꝛba

Quida olim miles secularis multis obligat⁹ debitis post cessionē oim bonoꝝ suoꝝ quā fecit in pntia dñi sui ac pncipis terre ea resignando in man⁹ frīs sui germani ad op⁹ et vsus creditoꝝ suoꝝ ipis lz ignorā tib⁹. sic q accepta a pfato fre suo cautōe pmissi sub sigillo pfati pncipis et sui q de pfatis bonis solue deberet et satisfacē creditorib⁹ eius videlicz militis quondā pfati. ipe et oiunx ei⁹ abstractionis vt asseru/it vite desiderio pari se voto licen/tiātes religionē petierūt. Hec i monasterio sācimonialiū vbi recepta et solēniter pfessa p nouem fere annos acten⁹ māsit. Ipe q̄z in mona/sterio carthusien. vbi p̄m formā statutoꝝ ordinis carthusien. et in hec verba interrogat⁹ Si liber es. si absolut⁹. si absq; incurabili morbo. si deniq; de q̄relis satisfeci/sti. Rñdit ad singula singillatim q sic. Sz ad/iūcto ad vltimā interrogatōez mō satisfactōis vt pmissū ē sup videlz. via cessiōis pfate. Ad q̄d poꝛ mo/nasteriū rñdit in hec vba. Scias q si aliq̄d hoꝝ de q̄b⁹ interrogat⁹ es celaueris poteris etiā post pfessio nē expelli. Post hec p̄m formā ordi nis q statutoꝝ pfatoꝝ tanq̄z nud⁹ et paup suscept⁹ et solennit pfessus est. minime reclamātib⁹ creditoꝛib⁹ suis q̄b⁹ p tūc vel interim nō fuēat satisfactū. et hinc p septē fere ānos in monasterio pseuerauit. Interea cōtigit fratrē pfati quōdā militis infoꝛtuniū q̄dāz incidē vt videlz ab hostib⁹ suis caper vnde impo/tēs vtoꝛ fact⁹ ad exequendū q̄d pmiserat de satisfactione p fre suo milite pfato. Post hec āt moꝛtuus est socer ipi⁹ quondā militis pater videlz olim vxoꝛis sue. vñ pluaden tib⁹ q̄busdā sanguineis ei⁹ ac pin q̄s occasione vt eis videbat aliq̄li tā habita tanq̄z iure pinq̄tatis ac legitime successionis ex pte vxoꝛis sue quondā pfati. monasteriū suuz otra phibitionē Pꝛioꝛis sui ad pe tendū bona quondā soceri sui defū cti vt inde soluēt debita sua exiuit et ad seculū reuers⁹ habitū suū dimisit carnes comedit et vota pfessiōis sue multiplicit violauit. Et notādū q in patria illa scz in terra ollādie gelrie et brabātie religiosi tales suc cedūt parētib⁹ vel monasteria pro eis. Sequit in cedula memoꝛata. p/supposita vitate casus sicut p̄missū est. quē casū sub alīs terminis q̄dā alias apud multos de vniuersitate parisien. variauerūt dū eoꝝ opinio nes inq̄rerēt. pter q̄d nō est mirā/dū si tūc vno mō q̄daz rñderunt et nūc aliā dāt rñsionē. qz electis inte rim allegatōib⁹ dicūt ea q̄ sequunt et q̄ vera reputam⁹ doctoꝛes infra scpti. Primo q miles olim de q̄ fit sermo incōsulte satis religionez in/gressus et incaute recept⁹ ē. Exquo psertim qz cessio bonoꝝ suoꝝ fuit incauta neq; sufficiēs p liberatiōe sua a manu creditoꝝ suoꝝ lz debu issent citi⁹ reclamasse. Scdo q pfes sio quam solenniter fecit nō obstan te q inconsulte ingressus et incau te susceptus fit ligat eum de iure

An liceat ri qui grauatam positiuo q̄z diuino ad vota religionis. Tertio q̄ neuter diuḡ p̄ fator p̄t alter post diuortiū ex mutuo ꝺsensu et approbatōe ordinarij celebratū. ac post pfessionē desup solennit facta repetē. Quarto q̄ sicut neuter p̄t alter repetē post diuortiū ac pfessionez. sic nec bona q̄ alteri eor sue monasterio ex parte pſone interim adq̄sita sūt seu adq̄ri ꝺtigerit in sutur. debent alteri seu monasterio ei⁹ tanq̄z alteri⁹ coniugis coheredi deseruire. Quinto q̄ prefatus olim miles nimis incōsulte et inordinate et illicite fic a monasterio suo recessit. pei⁹q̄ ac piculosi⁹ reiecto habitu suo foris remanet. et q̄ de nēcitate salutis oīm tergiuersatōe postposita. q̄ntoti⁹ reuerti tenet ad monasteriū. et resumpto habitu sub disciplia quā pfessus ē degē regulāi Attēto p̄cipue q̄ manēdo extra monasteriū nō ē idē miles habilior ad soluēdū. imo min⁹ q̄z intra manēdo. Sexto et vltio q̄ attētis p̄missis pfessio olim militis p̄fati quā fec in religiōe non obuiat directe et de p se obligatōni p̄ori q̄ añ creditorib⁹ extitit obligat⁹. q̄ p oīs māet eis obligat⁹ vt añ. sic q̄ si ipe tpe receptōis sue ad ordinē aliq̄d secū apportauerit. aut interim. aut in futurū monasteriū p̄fatū de bonis ei⁹ p̄cepit. p tāto saltē sp tenebit satisfacē creditorib⁹ monachi sui donec plenarie eis fuerit satisfactū. Sequit in cedula Sic sētio ego Johs de Gersonno cancl. paris. indign⁹. in cui⁹ testimoniū me subscripsi t⁹ est debitis

si in p̄nti cedula p̄pria manu. Attētis etiā additōib⁹ circa p̄dicta q̄s eadē manu mea scripsi Anno dñi. M. cccc. xxi. Maij. Ego petr⁹ de dyer reyo mḡr in theologia ꝺformiter ad dñm Cancelk. in hac materia sētio. in cui⁹ testimoniū hic me ſbscripsi. Ego Jordanus morim mḡr in theologia cōformit ad dñm Cancelk. in hac materia sentio. in cui⁹ testimoniū hic me subscripsi. Ego Johānes vachoti mḡr in theologia cōformit ad dñz Cancl. in hac materia sentio. in cui⁹ rei testimonium me hic subscripsi. Mihi frī Guilbno de bunulla sacre theologie immerito pfessori videt q̄ dict⁹ miles ꝺbet sit pfessus nec p̄t vxorē repetē. q̄n imo cogēd⁹ redire ad monasteriū et ibidē viuē sub disciplina regulāi In cui⁹ signum hic me manu p̄pria scripsi. Ego mḡr Guilhelm⁹ de rancis sacre pagine pfessor fateor p p̄ntes q̄ dict⁹ miles de q̄ casus sup ponit. vere et realit est pfessus. et obligat ad obseruātiā regularē sui ordis. et cēsend⁹ ē religiosus. nec p̄t ampli⁹ repetē vxorē licite. si que tñ debita añ ingressū religiōis dictus miles vel ei⁹ vxor cōtraxerit. ꝺico q̄ si sit possibilitas soluendi ipe vel ipa tenent vel manualit laborādo in monasterio vel ex hēditate p̄na q̄ alicui eor possit succedē p mortē alicui⁹ parētū soluē p̄dictor. Sup hac materia pla possint allegari ꝛ ꝺimitto causa breuitatis. In cui⁹ rei testioniū hāc dcīmiatōz p̄pria mau scripsi Ego Ne. baardi doctl. i theol.

cōformiter ad dñm Cancellariū q ad alios magros in theologia q in hac materia deliberauerūt idē oino ego sētio Ego fr Stephan⁹ sacre theologie professor ac minister sācti maturini pisien ordis sce trinitatis et redēptionis captiuorū ofōrmiter cū opione magri Johānis de garsonno Cācell ecclie pisien delibero In cui⁹ rei testimoniū signū meū mānale hic apposui Anno dñi .M.cccc.x. Ego Petrus de nogēto magr in theologia sentio debitū et salubre vt miles oliz pfessus redeat ad religionez sub obſuantia regulari. manēs nihilomin⁹ creditorib⁹ vt ꝑmittitur vel conuentus ꝑ eo. hec ꝑpria manu Ego Petrus de Arrech magr in theologia ofōrmit ad dñm cācellariū pfatū in hac materia sentio. stante veritate casus eo mō quo positus est in folio precedēti. vna cū q̄busdā circūstantijs mihi p fidedignos oretenus expōsis vtpote q̄ cessio bonoꝝ. ingressus religionis amboꝝ diugum et diuturna eoꝝ mansio in pfatis religionib⁹ nō latebāt creditoēs sed eis nota erāt hec oīa. neq; ptūc reclamabant. q̄q; etiā bona victoꝝ coniugū si fuissent debite collecta cōseruata et distributa. videbant sufficere ad satisfaciēdū creditoribus infra satis opeten termios Mihi dñico parui sacre theologie indigno pfessori videt salua oi correctione ac dicti olim militis reuerētia. q̄ ipi militi nūc asserēti. se ficte intrasse religionē ad finē talē vel talem nō est credēdū. nec ipe licite illam religionem sic egredi potuit sicut de facto egressus est. et vltra q̄ nec etiā vxorē et bona successionis supius tacte. pōt licite repetē seu retinere nomie ꝑpio. scriptum manu ꝑpria Ego mathe⁹ Roedoz sacre theologie pfessor indignus supposita veritate casus ꝑmissi et circūstantiaꝝ eiusdē in forma qua ponūtur. sentio ofōrmiter ad deliberationē dñi Cancellarij sup̄ positam In cui⁹ rei testimoniū hanc deliberationē meam ꝑpria manu scripsi et nomine meo signaui In quoꝝ testimoniū nos Joh̄s rēctoꝝ vniuersitatis pfate pntes litteras sigilli Rectorie dicte vniuersitatis appensione duximꝰ muniēdas. Anno et die quibus sup̄.

Finit volumē tertiū operū dñi Johis garsō

Cancellarij pisien impressuꝝ p me Joh̄em koelhoeff de Lubeck Colonie ciuē Anno gre .M.cccclxxxiij

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Gloss. super mundi et firmitatem mala scharfe etc.

M Theol x Sch 99 b

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black